„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. IV (1912)

VASLUI, 2006

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. IV (anul 1912)

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. IV (anul 1912)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2006

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCSIS, Nr. 1142/30.06.2003, reacreditată în 2006)

✉ Şoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16, 700547 - Iaşi, România

☏ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniță

Director Marketing: Irina Ioniță (☎ 0740/08.20.05).
Editura răspunde la comenzi în limita tirajului disponibil.

Vol. IV:

ISBN (10):	973-7603-72-9
ISBN (13):	978-973-7603-72-2

Anul V.—No. 1. Ianuarie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Romàncă din Muscel

REDACTIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMNISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA SI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPASCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (P. Olt). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], I. Neculau [Coropceni-Vaslui], A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Joráşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman; I. Teodorescu [Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

Pentru condiţiunile de înscrieri noi să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie

CUPRINSUL:

Anul V. —No. 1 **Ianuarie, 1912**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:
T. PAMFILE
Bârlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAŢIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

ÎNSEMNARI

Intrând cu acest no. *în anul al cincilea,* această Revistă nu mai poate avea nici o teamă de ziua de mâni; e statornică, prin urmare, atât ca apariţie cât şi ca scop, după cum întemeetorii ei au şi socotit în ziua pornitului.

51.—Romăncă din Muscel

O trimitem cu acest prilej şi la alte persoane cari n'au avut o în anii trecuţi, şi le rugăm să o primească în căminul lor cu toată dragostea. Credem că Revista „Ion Creangă" răsplăteşte cu prisosinţă micul abonament de 5 lei. Iar cine socoteşte că n'o poate primi, să scrie pe acest număr că n'o doreşte şi să ne-o trimită îndărăt. Supărare nu poate fi!

Ne rugăm apoi pentru plata abonamentului şi pentru răspândirea acestei Reviste cât mai mult între cei ce n'o socotesc de prisos.

— A doua adunare generală a membrilor societăţei „Ion Creangă" nu s'a putut ţine din lipsă de membri. Mulţămind călduros celor ce şi au adus aminte de noi cu acest prilej, trebue să dăm dreptate multora pe cari i-au oprit pe loc depărtările şi mijloacele. Ca duşmani ai tuturor formelor goale şi sulemenite, am socotit această lipsă de la nişte îndatoriri uşoare şi ca o încredere ce ne-o hărăzesc atâţia tovarăşi ai noştri, în conducerea acestei reviste. De aceia, am hotărât desfiinţarea societăţei. Cine va avea de cerut şi alte lămuriri se va îndrepta către Administraţie.

Redacţia şi Administraţia revistei «Ion Creangă»

ÎNVAŢAŢI ŞI DILETANŢI

— Dr. G. Pascu : Despre cimilituri —

Şi văzând Dumnezeu că a greşit pământul mai mare decât cerul, a trimes pe albină ca să ispitească pe ariciu şi să vadă ce-i de făcut. *(Legendă populară)*

S'au împlinit doi ani de când vestiam pe cetitorii revistei «Ion Creangă» despre apariţia *Părţei I* a unei *teze de doctorat* a d-lui *G. Pascu* şi ziceam că avem de-a face cu «o lucrare ne mai pomenit de migăloasă şi tot aşa, de o conştiinciozitate ne mai pomenită» (*I. Cr.* II. 307).

Răsfoind această lucrare, m'am încredinţat că deşi pe pragul doctoratului, d. Pascu, ca ori şi care muritor este supus greşelelor, cu toate că nu poate suferi pe cei ce greşesc, cât de puţin. Şi totuşi, nu poţi face altceva, faţă de aceste greşeli, decât să le arăţi d-lui Pascu, cu toate că d-sa, fiind în locul tău, n'ar avea îndestule pietre să te strivească.

D. Pascu folosise în cercetarea d-sale şi colecţia mea de *Cimilituri româneşti* (Bucureşti 1909), despre cuprinsul căreia, fireşte, trebue să-mi dau seama mai bine ca d. Pascu. M'am uitat să văd; cu ce-am putut folosi d-lui Pascu şi-am văzut,—şi-am văzut că pe alocuri, d. Pascu a înţeles greşit, că are scăpări şi şchiopătări cari trebuesc arătate şi mi-am zis atunci: «ca atare, aş avea multişoare de spus, (căci de ce n'ar avea şi alţii ?), *de ajutat*, se înţelege». Şi am arătat acele lipsuri de la adevăr, mărginindu-mă numai la împrumuturile făcute de autor din pomenita mea colecţie şi alte lucrări ale mele pe tărâmul literaturei populare. Am înşirat o listă mărişoară, cu privire la care d. Pascu a tăcut. De ce a tăcut? De bună seamă fiindcă noi şi ale noastre, abia suntem vrednici de dispreţul d-sale. Şi de la dispreţ până la cinstea unui răspuns, apoi, mai va, bădică!

Astăzi, d. Pascu jertfindu-şi scumpul d-sale extrafonetism, scoate, cu ajutorul Academiei Române şi *Partea II* a studiului d-sale, căreia îi urmează ca *Anexă* o colecţie de cimilituri, dintre cari 61 (şaizeci şi una) sunt fructul ostenelilor d-sale, sunt culese personal.

Deci, şi cu privire la această parte cu anexă, mă voi mulţămi, după vechiul meu fel de a lucra, să însămn şi să arăt d-lui doctor, în filologie de astă dată, G. Pascu, unele scăderi ale ştiinţei şi firei d-sale, cu nădejde că la o a doua ediţiune, d-sa va ţine seamă de dânsele: vor fi

greşeli de condeiu,—cu leac; vor fi greşeli de înţelegere—, cu leac; vor fi greşeli de inimă, vai—, tot cu leac?

Voiu trece peste nesfârşitele clasificări ale cimiliturelor (atât de multe şi mărunte, încât la urmă, după cetire, ţi se pare că d. Pascu a găsit atâtea clase, câte cimilituri se află) şi mă voiu opri mai cu seamă aproape de sfârşit unde d-sa sub titlul: *Culegerea şi publicarea cimiliturilor*, vorbeşte despre colecţia d-lui A. Gorovei şi a mea, şi dă cu acest prilej, *în opt puncte*, reguli nestrămutate cu privire la culegerea şi publicarea lor.

Dar mai întâi o întrebare care s'ar părea pornită dintr'o răutate: mă rog, cum vor fi primite cele opt sfaturi ale d-lui Pascu, de un muncitor al unui ogor neţărmurit, când d-sa trudindu-se *ani încheiaţi* abia ne aduce 61 de boabe? Te cuprinde parcă un fel de neîncredere şi întorci urechea. Dar, totuşi:

La punctul întâi, d. Pascu zice: «Prima condiţie pe care trebue s'o îndeplinească un culegător este aceea de a nu aborda literatura populară cu idei preconcepute»—, fireşte că aşa este. «In producerea şi denumirea literaturei sale, nu-i e permis a interpreta lucrurile altfel decât le interpretează poporul» (p. 195).

Aşa este. Nu pot *eu*, culegător, să zic de pildă că *gâcitoarea* e *descântec* şi *povestea* e *chiuitură*. Dar, în copilăria mea, d-le Pascu, mi-aduc aminte că eu şi cu alţii, am urat în seara de Ajunul lui sf. Vasile şi în loc de a spune la fereastră *pluguşorul*, am recitat, ca nişte *şcoleri* ce eram,—*Movila lui Burcel*. De aici urmează că astăzi am dreptul să scriu că *poporul foloseşte câte odată şi baladele ca pluguşoare*? Când prin urmare, afară de un caz, despre al cărui rost îmi dau astăzi seamă, n'am mai aflat altul, pot spune acest lucru? Şi dacă cutare mătuşă şireată îmi iea astăzi gologanul pentru un *descântec de bube dulci*, urmează că mâni să-i mai dau altul tot pentru acelaş descântec, numai fiindcă dânsa în lipsă de un alt descântec, mi-l spune tot pe cel de eri, încredinţându-mă însă că-i de *durere de inimă*? Nu! Un culegător priceput vede despre ce-i vorba.

Dar când în loc de descântece şi balade, ai de-aface cu gâcitori, lucrul e încă mai greu.

Dracii de băeţi, diavolii de flăcăi şi fete, ştiu că o gâcitoare trebue să fie grea de deslegat şi la nevoie, o scot din pământ, din iarbă verde şi ţi-o dau, lucru ce nu se întâmplă cu nici un alt gen de literatură populară. Urmează de aici că tu, culegător, s'o etichetezi numai de cât sub motiv că aşa ţi-a dat-o *poporul*? Care *popor*? Un potlogar, un şiret, un avan de-o clipă, un născocitor interesat e tot una cu *poporul*? Nu, domnule Pascu. In denumire trebue să te amesteci şi să zici când vezi marfa care ţi se dă: «Asta-i braşoavă de a ta; ţine ţi-o pentru

tine şi spânzură-ţi-o de nas; mie spune-mi de cele ce se spun în lume şi nu mi le ticlui ca să-ţi iasă numărul!» Nefăcând astfel, te păcăleşti, cum te-ai păcălit d-ta, d-le Pascu, şi-ai cules, adică ai primit de bune aceste năzbâtii cari ţi s'au spus şi pe care le ai în Anexă:

«**Cercelul**=*Cinel cinel: în fundul oalei fasola doarme*», gâcitoare stâlcită din «**Clopotul**=*Cercelul doamnei pe fundul oalei*» cum ţi-a trimis-o altul;

«**Coasa**=*foasa, foasa prin răzor, mare mătărângă-a scos*», gâcitoare stâlcită din «**Păpuşoiul**=*foasa, foasa prin răgoj (răgoz) mare mătărângă-a scos*» cum ţi-a trimis-o altul;

«**Foaia de ţigară**=*Cinel-cinel* (D. Pascu *aude* în două feluri: *cinel cinel* şi *cinel-cinel*!): *am două gheme de mătasă, le-am trimes la 'mpărăteasă să-mi înceapă-o-începătură*», care n'are nici un înţeles şi, *nu se poate* ca o gâcitoare să nu aibă înţeles. Aici l-am putea întreba pe d. Pascu: cum a auzit: «...la 'mpărăteasă...» cum scrie, ori «...la-împărăteasă...»? şi «..să-mi înceapă-o-începătură...» cum scrie, ori «...să-mi'nceap' o'ncepătură...?»

Zadarnic scrie: «**Furnicele**=*Pe un deal înrotat fierbe-o oală cu pasat*» căci dacă punea pe cel ce i-a spus-o să i-o tălmăcească, ar fi aflat că nu-i vorba de *furnici* ci de *furnicar* sau *moşiroiu de furnici*;

«**Luna**=*cinel-cinel: la cap ghioagă, la c.r ghioagă, la mijloc fiu-fiu-fiu*» nu se poate primi Poate să fie vorba de «*furnică:* de cap băc, de c.r bândâc şi de mijloc fiu-fiu-fiu» dar de *lună* nici chip;

«**Oul**=*Cinel-cinel: ce pui în cui şi nu stă?*» este o zicătoare stâlcită din «Ce nu poţi să pui, să stee în cuiu?» căci oul *nu se poate pune* în cuiu şi prin urmare, despre şedere, nici vorbă nu poate fi;

«**Puntea**=*Cinel-cinel*: *Penele'n pădure şi luntrea pe apă*» e o stâlcitură din «**Luntrea**=am o găină cu penele'n pădure şi ea pe baltă».

«**Somnul**=*Cinel-cinel: amar ca fierea, dulce ca mierea*» e o înşălăciune Gâcitoarea este a *nucei* (vezi p. 22 sub *Nuc*.)

Sufletul=*Cinel-cinel: am o nuia lungă şi la vârf încorjoietă*»,—o născocire fără înţeles.

«**Vaca când i-a făta**=*Cinel-cinel: ce trece pe apă şi nu se udă?*» e pentru *viţelul în pântecele vacei*; el trece *prin* apă şi nu se udă.

Şi în sfârşit:

«**Zmeii din poveşti**= *A venit la noi nouă oameni proaspeţi oaspeţi şi şi-au legat caii de coame, de cozi, de cuiele podului*», care este şi rămâne o frământare de limbă, oricât va căuta d. Pascu s'o facă gâcitoare

În afară de aceste aşa botezate gâcitori, pe cari oricine le recunoaşte că-s falşe ori stâlcite, d. Pascu mai are în Anexă încă pe atâtea bune şi altele indecente. La aceste din urmă nu m'am putut opri.

D. Pascu ne va spune că a cules din popor. *N'a cules, ci a strâns*,

bun şi rău şi se înţelege, *a strânge* e mai uşor.

Dar dacă spun că d. Pascu a cules greşit, nu însemnează că colecţia mea e sfântă. Nu vor fi însă atât de multe greşeli ca la d. Pascu.

Şi greşelele mele, ale unui diletant, *care am lucrat înainte de d. Pascu* vor cântări mult mai uşor ca ale sale, ale unui învăţat cu toată pregătirea!

(Urmează) **Tudor Pamfile**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

81.—Gheorghilaş.

Am zis verde arţaraş
Ş'alei vere Gheorghilaş,
Trupu-i mândru şi gingaş,
Frumos ca ş'un năsturaş.
—Măi crâşmar;
Măi făgădar,
Să-mi dai vin nemăsurat
Să-ţi dau bani nenumăraţi.
Să-mi dai vinul cu vadrà
Să-ţi plătesc cu chivărà.
Crâşmaraşu' cam şiret,
El, din gur'aşa ziceà:
—Ş'alei vere Gheorghilaş
Cinci antale vin ţ'am dat,
Toate mi le-ai deşertat,
Nici un ban că nu mi-ai dat.
Gheorghilaş se supărà
La crâşmar se repezià,
Şi o palmă că-i dădeà,
Şi din gur'aşa-i zicea:
—Ţ'aş mai trage cu stânga,
Da-ţi rămâne nevasta,
Pe braţele altuia,
Sărutându-i guriţa
Dezbrăcându-i polcuţa.
Crâşmăriţa-aşa zicea:
—Ş'alei vere Gheorghilaş,
Văd bine, te-ai îmbatat,
Ş'amuş te văd şi legat,
Ca pe-un mare blăstămat.
Gheorghilaş aşa-i zicea:
—Soră dragă crâşmăriţă,
Ia să-mi ţii tu uşa bine,
Ca să-mi ieu flinta la mână,
Şi să ies în cel cerdac...
Cu şepte sute mă bat.
In cerdac el că ieşià,
Şepte sute numara
Şi din gur'aşa zicea:
—Măi băeţi, măi poteraşi,
Voi pe cine căutaţi?
Drumul vi l-aţi prăpădit,
Sau zilele v'aţi urît?
Nici unu nu-i mulţămia[1];
Dar un fecioraş de craiu,
Acela că-i mulţămia,
Că cu puştile dădea,
Gheorghilaş ce mai făcea?
El din gur'aşa zicea:
—Măi băeţi, măi poteraşi
Voi pe aici ce-mi căutaţi?
Voi cu puştile nu-mi daţi,
Straiele mi le stricaţi,
Gloanţele vă prăpădiţi

[1] Nu-i da răspuns.

Şi nimic nu folosiţi.
Gheorghilaş ce mai făcea ?
Pe vânăta 'ncăleca,
Şi la plaiu mi se urca,
La stâna moşu-su da,
Şi de-odată-l întreba :
—Moş Stănilă, barbă rară,
Eu ţi-s nepoţel de vară.
Să-mi caţi ceva de mâncare,
Parale de cheltueală.
—Ş'alei vere Gheorghilaş
Trupu-i mândru şi gingaş,
Frumos ca ş'un năsturaş,
La inimă om vrăjmaş.
De mâncare ţ'oiu cata,
De parale mi-i ierta...
Multe fete-am măritat
Şi nepoate-am logodit
Banii toţi i-am cheltuit.
Aveam cinci sute de lei,
Ştieam bine că-s a tăi.

Auzit în sara de Marţi 15 Februarie 1911, de la lăutarul Ghiţă Vişan din comuna Stolniceni-Ghiţescu Jud. Suceava. El l'a învăţat de la un neam mai bătrân al lui, numit Vasile Ibriianu.

Al. Vasiliu

Invăţător, Tătăruşi-Suceava

POVEŞTI

41.—Spuma de mare

A fost o femeie şi un bărbat. In una din zile femeia prinde tovarăş cum s'ar zice. Femeia se văită că ea e bolnavă. Bărbatu-so se ducea la muncă. Când venia acasă, femeia lui era tot bolnavă; zicea că nu poate să facă mâncare. Vine bărbatu-so şi o întreabă : «măi femeie ! tu tot bolnavă eşti ? Nu ai întrebat prin femei să vezi ce boală ai» ? «Am întrebat bărbate. Boala mea e cam grea Mi-a spus o femeie, ca să iei o tivdă în spinare, să-mi aduci spumă de mare». «Ei ! ce-i mai lesne măi femeie ! asta-i boală cu leac». Bărbatul iea o tivdă şi se duce la spumă de mare. El s'a dus. La femeie, sara, a venit amorizatul. A făcut plăcinte, a pus în sobă un purcel fript, a cumpărat vin şi a început să chefuească. Bărbatul femeiei bolnave, a ajuns în cale pe un om cu carul. Bărbatul mergea repede iar omul cu căruţa l-a întrebat: «Unde te duci măi bade» ? «Mă duc la spumă de mare cu tivda în spinare că mi-i nevasta bolnavă tare». «Măi bade sui-te în căruţă şi haide acasă să-i fac eu un leac nevastei tale». Aşa a şi făcut. Când a ajuns la marginea satului, omul îl întreabă :«Unde ţi-e casa bade ? «Iaca la casa cea cu lumină. A murit nevasta mea !» S'a dus şi a ajuns acasă Când a ajuns acasă, ce să vadă ? Jocuri, cântece, şi mâncare pe masă. Omul îi zice : «măi bădică, vâră-te în sac». Şi vârî pe bărbatul femeii în sac şi i-a lăsat bortă la ochi. Când ei jucau, iacă şi omul face ho-ho-ho la cai. Ese femeia din casa, cu amorezatul.—«Cine-i ? cine-i.» «Ia eu un biet om de pe drum

degerat și plouat» Femeia:—«n'avem loc, n'avem loc,» iar amorizatul: —«lasă, măi femeie, lasă măcar după ușă» «Mai am și un sac; măcar după ușă să-l pun». Și au întrat. Femeia a început a cânta, a juca, iar drumețul ședea parcă era plouat. «Măi prietene! ia cântă și tu un cântec!»—«Dar cum să cânt când sunt plouat și năcăjit!—«Da cântă cum a fi».—«Voi cânta și eu un cântec:

— Bărbățelul meu,
Eu îl trimeseiu
La spumă de mare,
Cu tivda 'n spinare
Numele să-i vie,
Trupul să-i rămâe,
Deslega-oiu sacul
Vedea-veți pe dracul".

—«Un tăciume și-un cărbune, taci Române nu spune».

—Măi Române ia desleagă sacul, să vedem ce ai tu în sac? Unde a dislegat omul cela sacul și eșind bărbatu-so afară, a luat o ghioagă și i-a bătut i-a dat afară și s'a pus de a mâncat toate bucatele.

Auzită de la bunica mea Simina Caraman, Oancea-Covurlui.

Ecaterina Clime.

42.—Frumoși ca soarele și ca luna...

Cică era un împărat și o împărăteasă, buni și milostivi de nu s'a mai pomenit, dar în toată viața lor n'au avut decât doi copii: un băet și o fată. Da' cică băetul era frumos și luminos ca soarele, iar fata frumoasă și gânditoare ca luna... Bucurie pe împarat și împărăteasă, de nu mai știeau pe ce lume-s.

Și iacă într'o bună zi, cum se întâmplă odată orișicui, vine vremea feciorului să se 'nsoare. Iarăși bucurie!

Făr' decât, vorba ceea: «Sărace bine, mult rău aștepți!»

Pornit-a feciorul în lume să-și caute soție. Cutrierat-a el pământul în lung și 'n lat, ani de-a rândul. Văzut-a toate fetele de împărat de pe lume: unele, mândrețe de domnițe sprintene că abia atingeau pământul și te temeai, parcă, să nu-ți sboare de subt ochi și să se înalțe ca roua de pe flori când dă soarele: altele, niște hâzănii de să tai poala și să fugi. Văzut a și fete din norod, unele mai frumoase decât toate domnițele la un loc. Degeaba! Că dacă era frumos ca soarele, el căuta să eie de soție o fată frumoasă ca luna. Și dacă a umblat el toată lumea și n'a găsit ce căuta, a venit acasă la al-de tată-său și a prins a plânge și a se tângui.

—Dacă 'n toată lumea nu mai este o fată ca *luna*, făr'decât numai soră-mea, apoi se vede treaba, ori că Dumnezeu vrea să ne pedepsească să ne pierdem neamul, ori cât trebue să ieau de nevastă pe soră-mea!»

Când au auzit de una ca asta, bătrânii au prins a se scărmăna de

cap şi a-şi ascunde faţa de ruşine, iar fata s'a închis într'o cămară din fundul curţilor împărăteşti şi s'a aşternut şi ea pe plâns.

Spusu-i-a, printre lacrămi, împaratul, ce păcat mare face cineva chiar numai gândindu-se c'ar putea să se eie frate cu soră; vorbitu-i-a de frumuseţea atâtor domniţe, fiice de-ale împăraţilor pe cari-i cunoaştea ....El nu, şi nu, că le-a văzut pe toate, că nu-i nici una pe lume de potriva lui şi, ce să mai spun, *bărănia* într'una că are să eie pe sură-sa. Credea el că-i şagă, da împăratul şi 'mpărăteasa s'au îmbolnăvit, şi'n scurtă vreme au şi murit de scârbă şi de ruşine. După ce i-au petrecut la groapă, fata împăratului s'a zăvorît în cămara ei, de unde n'a mai eşit, iar feciorul a rămas singur pe lume.

Şi plângea domniţa în cămara ei, şi zicea: «Cum se poate să se însoare frate cu soră!» Şi a plâns înnainte şi s'a rugat să crăpe pământul, să intre ea, că n'a mai văzut să eie frate pe soră. Şi a crăpat pământul şi a intrat până la genunchi. Şi a plâns înainte şi s'a rugat să crăpe pământul mai tare şi s'o înghiţă, că n'a mai auzit să se eie frate cu soră. Şi a crăpat pământul şi -- când s'a pomenit ea, intrase pe cea lume. Şi a mers, a mers şi nu întâlnia ţipenie de om pe meleagurile celea. Mergea, zi şi noapte, prin locuri sălbatece cum nu sunt pe lumea asta, prin întunecimi de prăpăstii şi codri. Şi în întuneric n'avea altă lumină decât lumina de lună dela dânsa singură. Că ea era, vezi, frumoasă şi luminoasă ca luna şi împrejurul ei avea totdeauna, aşa, o roată de lumină....

Intr'un târziu, cum se rătăcise printr'o pădure, flămândă şi 'nsetată, şi nu mai ştiea încotr'o s'apuce, zăreşte printre copaci o căsuţă mică, da mică de te minunai cum mai poate sta om într'însa. Da, fetei i s'a mai încălzit inima. Şi cum se apropia, numai iacă iese o bătrână mititică şi încârjoiată de ziceai: om îi, ori ce-i. Şi a prins a striga c'un glăsuşor subţire şi străin, ca de pe cea lume:

—Dacă eşti om bun, apropie-te; dacă nu, departe de chiliuţa mea, că am un câne rău de te pune jos şi te face mii fărâme!.

—Om bun, mătuşică!» a răspuns fata, şi s'a apropiat cu încetul.

Baba a primit-o bine şi i-a spus că ea-i Sfânta Luni. Şi s'a bucurat fata şi a prins a i se jelui de câte a păţit şi ce-a vrut să facă frate-său.

—Ai făcut voia lui Dumnezeu, fată hăi, că te-ai împotrivit faptelor rele şi de aceia Dumnezeu te-a îndreptat la mine şi tot el are să te lumineze şi de aici înainte încotr'o s'apuci, ce să faci, şi are să te ajute în primejdie.

Aşa i-a grăit Sfânta Luni. Şi după ce a ospătat-o şi a lăsat-o să se hodinească, i-a dat, când să pornească, o periuţă de celea de şters stra-

iele, veche și ponosită, zicând că odată și odată poate i-a prinde bine. Și pe urmă i-a arătat pe ce drum s'apuce.

Și a mers, a mers fata împăratului, și când nu mai putea de oboseală a ajuns la sfânta Miercuri și i-a spus ce a pățit, și Sfânta Miercuri a mângâiat-o și i-a dat o *cutie* (piatră) de celea de ascuțit, roasă și mititică A mers înnainte și a ajuns la Sfânta Vineri și i-a spus ce a păți și Sfânta Vineri i-a dat un ou, ce fel de ou a fi fost, că era mai mic de cât unul de găină.

A mers înainte fata, a mers și a ajuns într'un codru întunecos și nemai umblat de picior de om, și unde iarăși n'avea altă lumină de cât lumina dela dânsa singură. Și când mai să-și piardă nădejdea de a mai vedea chip de om și mai să leșine de foame și de osteneală, numai iacă zărește departe o lumină slabă de tot ca de lună. Și de ce mergea, de ce lumina ceea se cernea tot mai multă printre copaci. Și apropiindu-se, iacă vede o fată întocmai ca și dânsa: frumoasă și luminoasă ca luna. Și fata ceea culegea flori p'in pădure pe acolo și cânta. Da cânta așa de jalnic, de nu știeai: cântă, ori plânge. Și din toate felurile de flori câte erau pe acolo, că erau tare multe, ea culegea numai lăcrămioare. Și s'apropie astălantă de dânsa. Ceea a țipat de spaimă și de bucurie când a dat cu ochii de ea și a cuprins o 'n brațe.

— De când m'au furat lighioanele uricioase și m'au adus pe iastălantă lume, eu n'am mai văzut om pământean!»

Și i-a istorisit cum un *Zmău* de ceia s'a prefăcut într'un flăcău frumos ca soarele și a amăgit-o de a furat o de la al de tată-său, în ciuda tuturor feciorilor de împarat cari se băteau și se omorau dela dânsa; că a pus-o el, chipurile, stăpână pe toate lighioanele și limbele spurcate de aici, da' ce folos, că se simțește străină și chinuită, și nu poate scăpa dela Zmei și singură nici n'ar fi nimerit drumul să iasă pe lumea pământească. Astălantă i-a spus că are un frate ca soarele și nu-și găsește o soție ca luna și i-a povestit ce-a mai pățit și pe unde-a umblat.

(urmează)

I. Neculau

VRAJI ȘI FARMECE

40.—Mut mai mut *(Pentru a face cuiva rău).*

Tu mut, mai mut,
Ieși din vatra focului,
Din fundu' pământului,
Cu 99 dă proști,
Cu 99 dă ologi,
Cu 99 dă muți.

Proştii să-l prostească,
Ologii să-l ologească,
Muţii să-l muţească,
Să nu mai aibă
Gură căscată,
Limbă ardicată
'Naintea cutăruia
Cu răutate.
Că gura i-am încleştat-o,
Limba i-am legat-o,
Capu' cu minţâle,
Inima cu gândurile.

Se înfinge cuţitul în vatra focului şi dând cu pumnii unul într'altul, descântă ca mai sus.

De la mama, Maria I. Fira, din Zlătărei-Vâlcea.

Gh. Fira

41.—De dragoste

O pornit 44 de boeri
Să vâneze codri şi munţi
Şi n'o vânat codri şi munţi,
Ci o vânat 44 de epe cu mânji.
Capetele le-o tăet,
Inimile le-o luat,
In iastă sare le-o băgat.
O pornit 44 de boeri,
Să vâneze codri şi munţi,
Dar n'o vânat codri şi munţi,
Ci o vânat 44 de vaci cu viţei.
Capetele le-o tăet,
Inimele le-o luat,
In iastă sare le-o băgat.
S'o sculat 44 de boeri,
Să vâneze codri şi munţi,
Dar n'o vânat codri şi munţi,
Ci o vânat 44 de oi cu miei,
Capetele le-o tăet,
Inimele le-o luat,
In iastă sare le-o băgat.
S'o sculat 44 de boeri,
Să vâneze codri şi munţi,
Dar n'o vânat codri şi munţi
Ci o vânat 44 scroafe cu purcei,
Capetele le-o tăet,
Inimele le-o luat,
In iastă sare le-o băgat.
S'o sculat 44 de boeri,
Să vâneze codri şi munţi.
Dar n'o vânat codri şi munţi,
Ci o vânat 44 de căţele cu căţei,
Capetele le-o tăiat,
Inimele le-o luat,
In iastă s'are le-o băgat.
S'o sculat 44 de boeri,
Să vâneze codri şi munţi.
Dar n'o vânat codri şi munţi,
Ci o vânat 44 de cloşti cu pui,
Capetele le-o tăet,
Inimele le-o luat,
In iastă sare le-o băgat,
Cu fluerul am fluerat,
Dragostele le-am adunat.

Se descântă în sare, în foc şi cu săcerea. Sarea se poartă de cel ce i s'a făcut.

De la bâta Ioana Mocanu, din Zvorâşte-Jorăşti, Covurlui.

Petru Gh. Savin

POVESTIRI ŞI LEGENDE

179.—De-ale strigoilor

Zice fiecare despre strigoi, cum îl ajunge capul şi mintea. Aşa, unul spune una, altul alta şi îndată se arată şi chipul strigoiului: e un mort inviat care iese în puterea nopţei, şi are coadă şi făptură de om ca de-ai noştri, întocmai cum fusese in lume, înainte de moartea cea blăstămată şi piere când cântă cocoşii sau găinele şi atâta tot deocamdată.

In felul acesta se spune cum era un viu într'un sat şi avea o fată care se dăduse'n dragoste cu un flăcău. Flăcăul însă a murit şi fie că l-a ajuns un păcat mare de-al lui, fie mai degrabă, că a trebuit să se împlinească un blestem strămoşesc, s'a făcut strigoi!

Fata n'a mai ştiut nimic de el până când, într'o seară, părinţii ei nu erau acasă şi rămânând ea singură-singurică, stinse lumânarea şi se culcă.

Strigoiul intră ori în casă necurată ori în casă pustie. Dar casa aceia unde dormia fata era curată. Şi în astfel de case strigoiul intră câte odată, dar numai când nu-i nimeni în casă, altfel el strigă afară la fereastră şi are glasul şi vorba întocmai ca şi în viaţă. Deci prinse a striga la fereastră:

— Fată proastă, strigă flăcăul.

Şi apucând-o de mână, aşa desbrăcată cum se află, a dus-o departe, departe în ţintirim, la mormântul său care acum era deschis.

— Intră înăuntru! îi zise fetei.

— Ba nu bădiţă, intră d-ta înainte, că eu mă tem.

El a intrat în mormânt şi de-abea s'a mai auzit când a strigat iarăşi către fată:

— Haide mai repede!

— Mai stăi mă bădiţă să-mi caut mărgelile, că le-am scăpat pe aceia. Şi a fugit fata, şi a fugit înapoi, aşa că până să simţească strigoiul că ea-i furase minţile, ajunse la o casă cu lumina lăsată 'n jos şi cu un mort întins pe laiţă. Pe mort îl chema Avram. Fata ne mai ştiind de frică pe ce lume-i, s'a ascuns pe cuptor şi s'a culcat, după ce trase zăvorul la uşă pe dinăuntru. N'a trecut multă zăbavă şi strigoiul a ajuns-o din urmă, că aşa-i treaba strigoilor când se vor lega de capul cuiva, îl caută şi-l necăjesc pretutindeni şi straşnic se mai sbuciumă după sufletul lui, ca să-l facă şi pe el strigoi vândut necuratului. Deci prinse a bate la fereastră strigând:

— Avrame, Avrame, deschide uşa, Avrame!

Avram cel mort voi să se scoale, căci era şi el strigoi. Şi numai atunci o găină zice cocoşului:

— Cântă că o prăpădeşte pe biata copilă!

— Nu! Cântă tu, zise cocoşul, că nu-i rândul meu.

Atunci a cântat găina şi Avram cel din casă s'a risipit de n'a ajuns să mai deschidă uşa şi nu s'a ales nimic dintr'ânsul precum nu s'a ales nimic nici din flăcăul cel ce era strigoi, afară. Copila a scăpat căci era bună la Dumnezeu şi de suflete de acestea nu se lipeşte nici odată sufletul necurat al strigoiului.

Jud. Botoşani **Dumitru Furtună**

180.—De ce face albina miere.

Când Dumnezeu a făcut lumea, a făcut mai întâi cerul şi apoi pământul. Insă când şi-a pus în gând cel Atotputernic să facă pământul, iată că vine ariciul şi-l roagă ca să-l lase şi pe dînsul ca să-i ajute. Dumnezeu, bun ca totdeauna, îl primi şi începu să desfăşoare de pe un ghem atâta aţă cât era ţarcul cerului şi apoi dădu ghemul ariciului.

Cel de sus tot clădia pământul, însă ariciul când vedea că se apropie de dânsul, mai desfăşura puţină aţă de pe ghem. Tocmai la urmă când isprăvi Dumnezeu, văzu că pământul e mai mare decât cerul şi că ariciul i-a făcut pozna.

Când dă să caute pe arici, ariciul nicăeri. Se mai suceşte Dumnezeu, se mai învârteşte doar o putea face pământul mai mic ca cerul, dar nu putu, Atunci îi veni în gând să trimeată pe albină la arici, să-l întrebe ce să facă, ca să poată micşora pământul.

Albina, credincoasă lui Dumnezeu, se duse la arici, care şedea ascuns într'o tufă şi-l întrebă; dar ariciul îi răspunse foarte mândru că ştie dar nu vrea să spue. Şiret a fost ariciul dar mai şireată fu acum albina. Ea sbură şi se ascunse într'o floare din apropierea ariciului, unde stătu nemişcată.

Indată ce plecă albina, ariciul îşi zise în sine-şi:

— Hei! Cum nu se pricepe Dumnezeu la una ca asta! Să iea pământul în mâni şi să-l strângă şi aşa o să facă munţi, văi, dealuri... In chipul acesta il va micşora.

Cum aude albina una ca asta, sboară din floare şi o tuleşte spre Dumnezeu ca să-i spuie cele ce auzise.

Când o vede ariciul, se mânie foc şi zise:

— Ei, d'apoi aicea mi-ai fost hoaţo? Mânca-ţi-ar ce nu se mănâncă,

cin' te-a trimes! Şi de-atunci albina face miere, în loc de altăceva

Auzită din Dolj **C. Atanasiu**

181.—Dumnezeu ştie!

Demult, demult, ci-că a plecat un om la Piteşti să-şi cumpere bioli. Şi s'a întâlnit cu doi popi.

—Unde te duci, creştine?

—La Piteşti, să-mi iau doi bioli. Da sfinţia-Voastră?

—Tot acolo, să ne-'mbrăcăm. Că erau cam *golăneţi*.

Şi au plecat câte trei tot înainte, *domăind*, ba de una, ba de alta.

Acu, prin câmpul Piteştilor, i-a apucat noaptea şi fiind vreme bună, s'au culcat în poiană, alături de drum, câte trei în rând: popii cu spinarea înspre Crivăţ şi Românul dincolo de ei.

Aşa. Da peste noapte începe nene, Crivăţ *cu spic* de i-a fost tăind în spate.

Ala care-l bătea mai rău vântul în spate, zise Românului:

—Mă creştine, vezi licuriciul ăla de foc, colo?

—Il văd.

—Du-te de iea niţel ca să-l facem şi noi că mi-e frig.

—Apoi mie nu mi-e frig că sunt îmbrăcat, zise Românul, că abia se *îmboldorise* acolo. «Cui e frig să se ducă».

Dacă vede aşa, se duce un popă. Colo, aproape de malul Argeşului era un foc mare şi un unchiaş pe lângă el.

—Bună seara.

—Buna seara. Da ce e, popo?

—Nu ştiu tăiculiţă ce e; că mâine nu e ziua de azi. Am plecat pe bine şi uite acum ne prăpădim.

—Ştii tu bine că mâine n-o să mai fie ca azi?

—Ştiu.

—Ştii?

—Ştiu.

L-a întrebat până a treia oară şi când a zis şi atunci «ştiu» uncheaşul care nu era altul decât Domnu' Hristos, odată s'a supărat, a făcut cu mâna spre el şi a grăit:

—Biol:

Şi s'a făcut odată popa biol; iar uncheaşul l-a luat şi l-a legat alături d'un porumbar.

Acu, acolo în câmp, popa celălalt şi cu Românul aşteptau să le mai vie tovarăşii şi dacă văd că întârzie, se duce şi popa ăla.

—Bună seara.

—Bună seara. Ce vânt te aduce pe aici părinte?

—Uite, caut p'un tovarăş al meu. Nu l-ai văzut?

—Nu. Da ce avea pe-aici?

—Apoi, uite tăiculiţă! Ce vreme fu azi şi ce rea o să fie mâine.

—Ştii tu bine? întrebă uucheaşul.

—Ştiu.

—Ştii? până a treia oară şi când ţine şi el într'una că ştie, odată strigă unchiaşul şi ăstuia

—Biol.
Şi-l legă lângă celalt biol.
Acu vine la foc Românul că a văzut că nu mai sosesc ăi popi.
—Bună seara.
—Ce, creştine?
—Uite, am plecat cu doi preoţi la Piteşti.
—De ce?
—Păi, de vremea asta?
—Ştii ce vreme e asta?
—Nu ştiu; Dumnezeu ştie.
—Nu ştii?
—Nu ştiu. Dumnezeu ştie! «Ş'a răspuns aşa omu' până de trei ori.
—Măi, omule, zice atunci Domnul Christos p'ăi doi preoţi nu i-am văzut da tu, de ce te duci la Piteşti.
—Să-mi cumpăr doi bioli.
—Aşa? Ia uite: biolii ăia îţi plac?
Se uită, dar îl prinde mirarea de ce vede; biolii erau mari, frumoşi şi graşi; să torni apă pe ei, să nu se lipească!
—Im plac—zice Românul—da am eu bani să-i iau?
—Câţi bani ai la tine?
—Trei sute de galbeni.
—Uite. Ţi-i las cu preţul ăsta. Da să te slujeşti cu ei trei ani. Să-i hrăneşti că mănâncă ce li-i da, şi cât li-i da şi în căruţă să pui cât ii vrea. Apoi la trei ani, să-i duci la târg să-i vinzi tot în preţul ăsta. Da să nu-i ţii mai mult nici o zi. Ai înţeles?
—Inţeles.
I-a luat şi a venit cu ei acasă, de s'a slujit trei ani, aşa cum îl povăţuise uncheaşul. Apoi, când mai erau vr'o două zile până să se împlinească trei ani, a plecat cu ei la târg. Acolo, un boer mare, mare:
—Vinzi biolii ăştia, mă?
—Ii vând, domnişorule.
—Cât?
—Trei sute de galbeni.
I-a dat galbenii şi-a poruncit slugilor, că avea două după el:
—Luaţi biolii aştia, mă!
A mers cu ei acasă şi i-a băgat la grajd.
—Să vedeţi de ei, că voi n'aveţi stare să plătiţi biolii ăia.
Aşa au fost de frumoşi!
Pe urmă, slugile i-au umplut ieslea de fân şi s'au culcat la uşă, ca nu cumva să vie cine va peste noapte să-i fure.
Aşa. Da, când se scoală dimineaţă să le mai dea fân, găseşte în loc de bioli, ştiţi ce?
Doi popi. Dă fuga de spune boierului:
—Boerule, nu sunt nici bioli, nici vaci în graid. Sunt doi popi.
—Mă, ăia a furat biolii.
Ii cheamă:
—Spuneţi: ce-aţi făcut biolii?
—Nu Domnule! Noi am fost bioli. Am fost greşit înaintea lui Dumnezeu şi ne-a pedepsit.

Şi au spus cum s'a întâmplat.

—Bine, bine! Da până una alta, daţi-mi banii.

—Ţii dăm, Domnişorule, cum nu—Du-te tu, mă, acasă, zice unul din ei către cellalt de iea de la tine o sută cinci zeci de galbeni şi de la mine o sută cinci zeci, că eu rămâi aci zălog.

S'a dus ăla într'un suflet acasă şi i-a adus banii. Pe urmă le-a dat drumul şi s'au dus acasă la preotese.

—Unde aţi fost atâta vreme?

Au povestit tot din fir până 'n aţă şi pe urmă au adăugat:

—«D'aia e bine ca omul să nu zică nici odată că ştie el bine un lucru; ci să zică:

—«Nu ştiu. Dumnezeu. ştie!»

Auzite de la moş Toma Chelu de 72 ani din Priboeni-Muscel.

C. Rădulescu-Codin

182.—Ariciul şi iarba fiarelor

Dumneavoastră aţi auzit de iarba fiarelor sau iarba hiarelor, cum îi mai zice?

Dacă n'aţi auzit, apoi uite ce am auzit eu despre ea:

Unii spun că iarba fiarelor e neagră şi subţire la fir şi creşte pe câmp pe unde creşte şi cealaltă iarbă, doar atât că dacă în vara asta a crescut — de pildă — în poiana dumitale, iarna se pierde şi la primăvară nu mai răsare tot aci, ci hăt departe, peste trei ape curgătoare şi tocmai peste 9 ani mai răsare tot în locul ăla. Alţii spun că iarba fiarelor e roşie la fir iar alţii spun că e şi roşie şi neagră, adică e de două feluri, dar a neagră e cea mai bună. Vasile Albu din comuna Adâncata îmi spunea că; «într'adevăr *e* iarba fiarelor».

«Eu, — povestea el — m'am încredinţat despre asta în vara când aveam islaz de cai la «Rovină». Noaptea băgam caii în fiară — ne era teamă de hoţi — şi seara noi cu mânile noastre încuiam fiarele bine şi până dimineaţa, din 20-30 de cai băgaţi în fiare mai găsiam 5-6 cu fiarele. Ceilalţi le pierdiau pe poiană.

«Vezi că iarba fiarelor are putere să descue orice lacăt, orice broască, orice zăvor şi încuietori. Numai ceva-ceva să o apropii de lacăt şi ţac... lacătul sare cât colo. Şi—bag de seamă—pe islazul de la Rovine, anul ăla era vre-un fir de iarba fiarelor şi când se apropia calul de ea îi săria fiarele de la picioare cât colo. Altfel ce să fi fost?

Dumnevoastră aţi auzit că se găseşte hoţ care pătrunde prin toate încuetorile şi deschide orice uşă? Să fie uşa zăvorită cu 9 zăvoare şi încuiată cu şapte lacăte şi un hoţ de ăia ţi-o deschide doar cu deştul (degetul) ăl mic! Sunt hoţi cari răsbesc şi în *culele* cu bani.

Ba pe unii, cică, să-i legi cu şapte lanţuri şi să-i încui în temniţa cea mai grozavă şi tot scapă. Cum n'or scăpa dacă au iarba fiarelor?

„He, apoi dacă ar fi aşa, toţi hoţii ar căuta iarba fiarelor, o să ziceţi dumneavoastre. Ar căuta-o zic şi eu, dar ar găsi-o? Gândiţi că iarba fiarelor se găseşte aşa cu una cu două? Mai întăi cá n'o găseşti pe ori unde şi al doilea nici n-o cunoşti! He! Mai rar om cine cunoaşte iarba fiarelor! Eu ştiu cum poţi găsi iarba fiarelor, dar până acum n'am căutat-o şi n'am găsit-o. Şi tare aş fi vrut să găsesc, nu ca să fac cine ştie ce hoţii sau spargeri — fereşte-mă Doamne — dar ia aşa doar s'o văd şi să mă dumiresc de puterea ei. Dar vezi că până la iarba fiarelor trebue mai întăi pui de ariciu, vii. Dar staţi să vă spun eu pe şart cum — zice că — poţi dobândi iarba fiarelor.

«Uite dacă vrei să găseşti iarba fiarelor, (mă învaţă pe mine Lixandru lui Nea Matei din com. Măgurele jud. Prahova) «caută un cuib (culcuş) de ariciu cu pui vii şi după ce-l găseşti, faci p'acolea pe aproape de cuib, un cotecior mic, îngrădit cu nuele şi învelit bine de tot. Puii coteţului o uşcioară prinsă în balamale şi la uşă pui verigă cu lacăt bun sau broască de încuiat. Iai apoi puii de ariciu îi bagi în coteţ şi îi încui acoloi Puii n'au pe unde eşi de cât pe uşă dar uşa e încuiată. Când vine ariciul—muma puilor—la cuib şi nu găseşte puii începe a-i căuta şi nu se astâmpără până nu dă de coteţ. Dar cum să scoaţă puii dacă sunt încuiaţi? Lesne de tot! Ştie el ariciul — sireacul — ceva pe lume. Doar nú degeaba e el pe lume, de când a urzit Dumnezeu pământul.

El cunoaşte iarba fiarelor şi ştie unde s'o găsească. Se duce în grabă, ia un fir,, două, în gură şi vine la coteţ. Dar—uitasum să vă spun că de jur împrejurul coteţului şi mai ales la uşa lui pământul trebue să fie netezit şi măturat bine, bine.

Cum se apropie ariciul cu botul de uşa coteţului, uşa se descuie singură, iar ariciul scuipă iarba (fiarelor) îşi iea puii şi fuge cu ei.

Atunci te duci şi Dumneata lângă coteţ sau la uşa coteţului găseşti iarba lepădată de ariciu şi o iei. Cu ea, cică, poţi să intri unde-i pofti. Ba unii cică îşi cresteazâ puţin un deget, bună oară degetul ăl mic pune iarba fiarelor în crestatură şi apoi coasă crestătura la loc. De aci încolo nu mai trebue cheie. Să fie broasca cât de tare şi lăcatul cât de îndrăcit el doar apropie degetul şi hait l-a şi descuiat».

Eu astea le am auzit despre iarba fiarelor. Dacă d-voastră mai ştiţi şi altele apoi fiţi buni şi spuneţi ca să mai ştiu şi eu.

Cărbuneşti-Dolj **Pr. Ioan D. Mih**

DE-ALE COPIILOR

183.-- *Umili,*
Domili,
Doi.
Cancior,
Vancior,
Gheba măi,
Pif, paf ! (Rucăr)

184. — Din jocul «d'a băbuţa la biserică»

— *Un' te duci, băbuţă ?*
— *La bisericuţă.*
— *Mă ieai şi pe mine ?*
— *Te iau, d'ei sta bine.*
— *Da' pe ce stai ?*
— *Pe două ace.*
Fă-te 'ncoace !

In timpul acesta copii scuipă, iar băbuţa se iea după ei şi pe care-l prinde, acela se face băbuţă. (Rucăr)

185.—*Ocna, ocna,*
Sicna, si.
Chesti, boli,
Na, costi,
Ţangăr,
Mangăr,
Na cafto,
Te ia tobelengher,
Buf ! (C. de Argeş)

186.—*Suzen, fruze,*
Demi cruze,
Parfume de suzenflai.
Vine gazda
La mizone,
Anghel vechi,
Buchet de flori ! (C. de Argeş)

187. — Din jocul «d'a mija»

Ana, mija, patca,
Ţie porumbatca,
Cuţitele dranului,
Sabia curcanului,
Limbrici,
Costorici,
După valea lui Pripici,
Ţie, bob ! (Costeşti-Argeş)

188. — Din jocul «d'a petricica»

Ponda richi,
Ponda pi,
Tapi, tapi, rujen.
Ponda richi,
Ponda pi,
Tapi, tapi, grum ! (Costeşti-Arg.

189.—Din jocul «d'a gâli».

Gâli una,
Gâli două,
Gâli trei,
Gâli patru, şi a...
Gâli zece,
Coarne de berbece
Ş'un pahar de apă rece.
(Costeşti Argeş)

C. N. Mateescu

190.—*Oaie, oaie, oacănă,*
Şade jos şi dapănă
Şi se roagă rogului
Şi se 'nchină cucului :
— *Cucule, Măria Ta,*
Dă-mi un cal porumbac,

Să mă duc pân' la Novac,
C'am auzit,
Că soru-mea a făcut:
Trei feţi,
Logofeţi:
Unu-a murit,
Altu-a pierit,
Altu-'n munte s'a suit
Cu măciuc' a asvârlit,
Sângele l-a podidit;
Curgea sânge roşior,
Ca pâzdarea *din fuior!*

(Orlea-Romanaţi) **N. Păsculescu**

191.—*Am o tiugă tiutiuhupătă,*
Ho, ho, hop curcubătă.

192.—*Pusei pila pe poliţă,*
Pila puşcă de pe poliţă.

193.—*Trecui bista'n pintenoage,*
Mâncai pâine 'ntinsă 'n bistă.

194.—*I-a nevoie a destiftirigi,*
Destiftirigeaua tivgii,
Din tiugele tiftirigelor.

195.—*Trecui puntea Danii,*
Pupai pita Stanii.

Toate aceste să se zică cât se poate de repede şi pe nerăsuflate.

Culese la 4 Septembrie 1911 cu prilejul manevrelor corpului V, în bivuac, lângă satul Celebichioi din jud. Constanţa, dela plutonierul Anghelache Gârceavă (de loc din com. Piua Pietrii jud. Ialomiţa) din regimentul Matei Basarab No. 35, Cernavoda.

196.—*Păsărică, sură, pură,*
Trecui vara sură, pură,
C'un mănunchiu de sură'n gură;
Sai sură pe butură,
C'un mănunchiu de sură'n gură.

197.—*Pe câmpul lui tălălingă,*
Trece-un om cu pila lungă,
Hop să bage pila 'n pungă.

199.—*Napi ls doi de-un bănuţ.*

Culese la 28 Mai 1911 de la d-şoara Marioara Florescu Androviceanu învăţătoare în Ştefăneşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu

199.—*Guşăilă-Vâjăilă,*
Na o mână de făină,
De'ngroaşă urzicile,—
Să se mire mătuşile!
Din Obislav-Vâlcea

200.—*Ion Galaon,*
Strânge câinii lui Zaton;
Îi adapă,
Îi înţapă
Şi-i mănâncă fripţi cu ceapă.

Boureni-Dolj **N. I. Dumitraşcu**
Vezi no. 59

200.—*De-ajumita.*—Acest joc poate fi jucat şi de băeţi şi de fete, iar numărul poate să varieze; în tot cazul trebue să fie mai mulţi de doi. Se alege unul din ei prin tragere la sorţi sau chiar care vrea şi acesta *ajoame* adică şi-acopere ochii cu mânile şi şade undeva, într'un loc oarecare, însă aşa ca să nu vadă pe ceilalţi, cari se ascund şi apoi strigă: gata! Cel care ajoame, când aude aşa, porneşte înspre locul unde i s'a părut că a auzit strigătul. Jucătorii ceilalţi trebue să fugă şi să vină la locul unde a şezut cel care a ajumit şi aci să scuipe. Dacă însă vreunul din ei n'a putut ajunge ca să scuipe, şi e prins de cel ce a ajumit, rămâne să ajoamă în locul aceluia.

Şi aşa se continuă jocul înainte.

202 —Copiii, pentru ca să întărâte curcanul şi să-l facă să bolborosească, ţin în mână un ciucure roşu sau un şir de mărgele roşii şi se învârtesc împrejurul lui, zicând de mai multe ori:

Sic, sic,
Că ţi-am luat mărgelele;
Ale tele mai urîte,
Ale mele mai frumoase,
Sic, sic.

Culese din com. Fântâna-Banului Dolj.

C. M. Popescu.

BOTANICA POPULARA

38.—Bostanul

Bostanul numit încă *dovleac* şi *dovlete*, e bine cunoscut şi mult întrebuinţat de Români, şi nu numai că constitue o hrană căutată pentru animale, dar şi omul îl mănâncă.

In popor se cunosc două feluri de bostani: *româneşti* sau *porceşti*, cultivaţi pentru hrana animalelor, şi *albi* sau *turceşti* cari copţi în cuptor sau ferţi în lapte dulce, sânt o mâncare mult căutată, mai cu samă de copii.

Şi bostanul porcesc îl mănâncă poporul, şi are un gust dulce şi zămos.

Amestecat cu făină, se face *malaiul dospit.*

Bostanii cruzi se murează cu crastaveţi, pentru iarnă. Pentru mâncare se mai întrebuinţează şi umplut cu carne.

Când sunt mai măricei dar tot cruzi, bostanii se mărunţesc bine, se amestecă cu *nacreală* (zăr de vacă ori de oae) şi se face un fel de mâncare numită *bostănei dreşi*, foarte gustoasă şi sănătoasă.

Floarea bostanului fiind foarte galbănă, se zice adeseori, în popor, despre un om bolnăvicios şi galbăn la faţă că e *roş ca floarea bostanului.*

Sâmburii de bostan se mănâncă sau cruzi, sau prăjiţi şi saraţi.

Din ei se scoate un oloiu foarte gustos, cu care fac un comerţ întins mai cu seamă Lipovenii care trăesc prin părţile de sul ale Moldovei.

Sâmburii de bostan sunt hrana favorită a piţigoiului.

In medicina populară *bostanul* se întrebuinţează ca leac în contra gâl-

celor. Pentru aceasta gâlcele se leagă cu bostan turcesc de cel alb. Bostanul acesta îl frige mai întâi în foc, și apoi luând ciolane de om mort adunate anume spre acest scop, și pisându-le până ce se face din ele făină, presură bostanul fript cu sămânță de aceasta și zice: «Cum moare omul și nu mai învie, așa se moară răul, adică *gâlcii*, și să nu mai învie, cum nu mai învie mortul». După aceasta leagă gâlcele. (Marian, *Descântece*, 126).

Pentru a vindeca *rastui* la copii se coc mațe de bostan și se înfășoară cu ele pântecele, când sunt căldușe încă.

In județul Suceava, mațele de bostan roș, amestecate cu găinaț de gâscă și prăjite cu untură de porc râncedă, se pun la *trântituri*, un fel de buboae ce se fac la tălpile celor care umblă desculți.

In județul Teleorman, mațele bostanului, amestecate cu oțet, sunt cel mai bun leac în contra durerei de cap. (Apărătorul Sănătății, an. II, No. 22, p. 25).

Vrejul bostanului turcesc, cules în ziua Crucei, e bun de pus în scăldători pentru cei slabi și bolnăvicioși.

39.—Bulbucii

Pe câmpuri, prin poene, pe aproape de izvoare, la locuri așezate cresc prin iarbă buruenele numite *bulbuci*. Infloresc prin Maiu, au floarea galbenă frumoasă, cu un miros plăcut, și cu frunza lată

Un buchet de bulbuci cu alte flori de câmp e tot ce poate fi mai frumos. Munteanul din județul Suceava cântă bulbucii zicând.

Frunzuleana trei bulbuci
Ce tot bați drumul pe-aici ?
. . . .

A. Gorovei și M. Lupescu.

VORBE ADÂNCI

«Cuvinte procopsite la cei cu minte»

573[1] «Pământul până ce nu-l [frământă] o(a)le nu poate să-l facă; și copilul nepedepsit rămâne neprocopsit.

574. «La orice te pricepi, întâi te închină, apoi să 'ncepi.

575. «Când să trudește săracu și Dumnezeu îi umple sacu, iar cine în lene se târește și Dumnezeu îl părăsește.

576. «Mai bine să muncești să ai și la un sărac să dai; că, când dai la cei neavuți, pe Dumnezeu împrumuți.

577. «De faci astăzi cuiva bine, mâne dela altu îți vine.

578. «Ochii săracului sunt în mâinele bogatului.

[1] Numerotația de la „Cuvinte procopsite la cei cu minte" este dată, firește de redacție. In manuscript, Cuvintele urmează nenumerotate.

579. «Vara cine ş(i) câştigă, iarna nu se încârligă.

580. «Ca sarea la fiertură, dar nu peste măsură.

581. «Celui cu meserii multe şi casa lui e fără curte.

582. «Omul care sărbători desface, n'are ce să îmbrace.

583 «De nebun şi de muerea rea tot înţeleptul fuge de ea.

584. «Tot învăţăm cât trăim şi neînvăţaţi murim.

585. «Că trăind omul tot aude când şi când ce nu-i dă lui în gând.

586. «Cuvântul e ca gândul, nu se ajunge nici cu ogarul nici cu armăsarul; de multe ori limba taie mai mult decât sabia.

587. «Limba oase n'are şi oase roade, de aceea pune frâu la gură şi lacăt la inimă, căci gardul are ca şi zidul urechi: că vorba rea se duce ca glonţul, nici o căruţă cu patru cai n'o mai ajunge.

588. «Ce se naşte la întuneric trebuie să se vază la lumină vre-o dată; aşa dar şi boul are limbă mare dar nu poate vorbi, de aceia taci dar să ţi fie casa casă şi masa masă şi glumele să-ţi fie ca sarea în bucate, ca să nu-ţi zică cineva: ai avea vorbe bune dar sunt nesărate.

589. «Nu e meşteşug a găti mâncarea, ci bucatele de a potrivi cu sarea; că limba îndulceşte, limba amărăşte, ca şi gura: cu ea sufli ca să răceşti, tot cu ea sufli să încălzeşti.

590. «Cu gura blestemi şi pe alţii, tot cu gura te rogi şi la Dumnezeu; vorba dulce mult aduce.

591. «Ar fi lesne a judeca pe altul, dar nu poţi împărţi un pai la doi boi; iar vorba aspră prăpădeşte capul.

592. «Dar fiecare se leagă unde-l doare.

593. «Vorba din gură ţi-a eşit, mai bine să fi tuşit.

594. «Când vrei să vorbeşti din gură, la gât să ai lacăt şi măsură.

595. «Că noi râdem de unu-doi, iar patruzeci râd de noi;

596. «Judecata este olo[a]gă, că-i lipseşte din cap o do[a]gă.

597. «Om destul de mare, şi minte nici de copil n'are; ştie numai la vorbe să'ndruge, paică [1] tot la ţâţă suge.

598. «Dar tot trebuie să învăţăm cât trăim, că nu putem zice: acum ştiu toate.

*

Aceste proverbe le-am copiat de pe un manuscris din 1845, scris de Traşcă Micleci, învăţătorul satului Bogdăneşti, jud. Vâlcea şi le redau întocmai. Ele se găsesc şi în POVESTEA VORBII lui Anton Pann, date pentru prima dată la lumină în 1847.

Preotul Teodor Bălăşel

[1] *Paică*=par'că, din *parecă* prin înmuierea lui *re* în *i*. Se aude mai ales prin părţile de sus ale jud. Vâlcea.

599.—Sutele mărită slutele și miile urgiile.
600.—Dumnezeu îi mare, dar și dracu-i tare.
601.—Cine dă cu mânele, aleargă cu picioarele.
602.—Cine plânge pe calic, să-i poarte traista.
603.—Dacă nu plouă, măcar picură; că picătura găurește piatra și picătură cu picătură face lacul mare.
604.—Frica păzește bostănăria, că bătaea e ruptă din raiu.
605.—Să te duci unde a înțărcat Dracu' copii și unde și-a dus țiganul iapa cea albă!
606.—Femeia ți-l judecă pe Dracu' și ți-l mai scoate și dator.
607.—Uneori și toamna înflorește liliacul.

Hânțești-Dorohoi **N. V. Hânțescu**

608.--Cânele care latră tare, nu mușcă, iar cel ce tace, mușcă de rupe. (Cel ce se laudă din gură nu face atâta treabă ca cel ce tace).
609.– Cu răbdarea îi frigi pielea. (Dacă rabzi, ajungi la bun sfârșit, făcându-le ciudă la toți).
610.—Vai săracu' omul prost, bun odor la cas' a fost.
611.—Toate-s bune celor buni.
612.—Vasul bun primește și rele și bune.
613.—Omului bun îi mănâncă cânii din traistă.
614.—Năravul din născare, lecuire n'are.
615.—Cumu-i capul și căciula.
616.—Cumu-i sfântul și tămâia.
617.—Te ții ca scaiul de oaie și ca râia de capră.
618.—Ești prost și'n ziua de Paști=adică foarte prost.

Jnd. Bacău **Ion Preutescu**

619.—Râde hârbul de ciob și pe el nu se vede că-i zob (hârb).
620.—Râde varza de baltă.
621.—Râde dracul de porumbel și nu se vede pe el.
622.—Cum ți-i buna ziua, așa și mulțămita.
623.—Cinste dai, cinste ai.
624.—Cum e hârbul, și capacul, și petecul ți-i cum ți-e sacul.
625.—Din față te linge și din dos te frige.
626.—In față miere și 'n dos fiere.
627.—Văruit pe necârpit, bine-mi pare c'am sfârșit.
628.—Cu răbdarea treci marea, iar cu râul nici pârâul.
629.—Laudă-mă gură, că nime nu se'ndură.

Bucovina **Alex. Morariu**

630.—Ai s'ajungi drăguş la căuş=ai să mai ajungi la ajutorul meu
631.—Nu-s la chilimu' lui=nu-s la dispoziţia, la discreţia lui.
632.—Are mâncăriciu la limbă=îi limbut, are gust de vorbă.
633.—Ia, uşa Panaite! Ieşi afară!
634.—Să nu-ţi iea foc spinarea=să nu mânânci bătae, să nu te pot scoate.
635.—Are, poate să mânânce cu lingura=are avere multă. Ii bogat.
636.—Dacă mai mişti, mai pişti. Cât de cât, să'ncepi câte ceva, că tot strângi.

Nemţişor-Neamţ **Al. Moisei**

CANTECE

963.—*Foaie verde tiriplic,*
Trece Ioana pe colnic,
Răsucind la borangic,
Cu ochii la ibomnic
Şi pe fus n'are nimic.
Răsuceşte de trei zile
Şi pe fus n'a pus trei fire.
Foaie verde şi-o lalea,
Trecu Ioana pe colea.
M'atinse cu mâneca.
—Pădure mare ca vara,
Lasă-mă la umbra ta.
—Nu te las la umbra mea,
Că mi-e Ioana tinerea,
Şi-mi faci păcate cu ea,
De 'ngălbineşte frunza
Şi se usucă iarba,
Nu cântă cucii în ea.
Foaie verde şi-o cicoare
Şi se mută 'n altă ţară,
Şi cântă de se omoară.

De la Tache Iliescu, Ciunci-Ghizdăveşti Romanaţi.

C. Daniilescu.

964.—La jocul boereasca:
Una ori două,
Trei ori patru,
Cinci ori şase,
Şapte ori opt,
Nouă ori zece,
Dă-i că merge.

965. - La sâtele:
Sâta-i, sâta-i, sâtele,
La Mărin berbecele.

966. La sârbă:
A pierdut sârba zăvelca,
Ş'o cată sârbu, cu leuca.
A pierdut sârbu' cojocu',
Şi-l cată sârbu, cu focu',
Ca să-i găsească cojocu'.

Voiceşti-Vâlcea **I. N. Popescu**

967.—*Foileană frunză'n frunză*
Mă muşcăşi, ţaţo, de buză.
M'ai muşcat dar nu prea-prea,
Te temeai că m'a durea.

968.—*Rău îi pare lui Ţugui,*
Că-i în joc nevasta lui.
Nu ştiu de ce i-ar părea,
Joc pe-a lui dar las pe-a mea.

Pr. I. C. Beldie

969. *Tropa, tropa pe podele,*
La oala cu ruminele;
Cine nu s'a rumeni,
Nici o ciapă n'a plăti.

970.—*Lelea-i mică c'o furnică*
Şi iubeşte de pârleşte,
De-aceia nu poate creşte.

971.—*De la noi a treia casă,*
Este-o nevastă frumoasă
Şi bărbatu-i nătărău,
Aude şi vede rău.
Şi cămara-i spartă'n fund,
Acolo trăesc mai mult.

Jud. Tutova **I. Ciobanu**

972.—*Foaie verde pelinită,*
Ridică-te negurită,
De pe deal, de pe culmiţă,
De pe pana stuhului,
Să văd coama murgului
Şi chica voinicului.
Că-l cunosc pe fluerat,
Că-i voinicul fermecat
Şi e încă ne'nsurat.
Şi-l cunosc pe cojocel
Că-i voinicul tinerel
Şi i-i dorul măricel
Mă duc mamă după el.
—Dragul mamei nu te duce,
Că ca mâni în pumni ăi plânge.
—De mi-i da, de nu mi-i da,
Pe fereastră m'a fura,
La lună ne-om cununa,
La soare ne-om judeca,
C'aşa-i mamă voia ta.

Tarnauca-Dorohoi **Teodor Ivan**

973.—*Ş'am zis verde şi iar verde,*
De mi-ţi crede, nu mi-ţi crede
Sunt sătul şi prea sătul,
De cazarmă şi de tun.
Şi mi-i dor de-o plugărie,
De-o verdeaţă ş'o câmpie,
De nişte lungi sărbători,
Impodobite cu flori.
Am ajuns la sărbători,
La Paşti, la Florii,
La clacă, la şezători,
La cules la vii.
Mariţica cea frumoasă,
Ibovnica mea,
Imi sărea tot înainte,
Ca o turturea.
Hopai, ţupai, ţupai, ţupai,
Mereu voi cânta.
Hopai, ţupai, ţupai, ţupai,
Mereu voi juca,
Cu cosiţa fără samă,
Sprinceana trasă cu pană [1]

De la P. Ciortescu, Idrici-Fălciu.

G. C. Arteni

974.—*Frunză verde de cicoare,*
Toată lumea doarme, doarme,
Numai io'n braţele tale.
Lumea doarme că i-e silă,
Nouă de somn nu ni-e milă;
Lumea doarme în tăcere,
Da de la noi somnul piere.
—Mariţică puică fa,
Dor mi-i fi făcut ceva.
—Ba nu ţi-am făcut nimic,
Dar mi-i vorba cu lipici,
Şi răpui ori ce voinici;

[1] Il dăm ca pildă de înrâurire a literaturei originale. Vezi *Şoldan Viteazul* de V. Alexandri.

Şi mi-i vorba cu iubire
Şi te răpui şi pe tine.

Humuleşti-Neamţ.

Zahei Grigoriu

975.—*Foaie verde sălcioară,*
Cântă cucul sus pe moară.
Petrişor trage să moară.
C-a umblat pe drumuri multe,
De la Dunăre la munte,
Cu cârduri de cai furaţi
Şi cu cai necumpăraţi.
Şi-a lăsat pe mulţi în piele
Şi vatra făr' de surcele.
Dar în cale s'a 'ntâlnit,
Cu Iancu cel îndârjit,
Comandant de poteri mari
Şi nepot de generali.
El cu Iancu s'a luptat,
Dar viaţa şi a mâncat.
Căci Dumnezeu pedepseşte
Pe cine 'n lume hoţeşte.
Şi nu-l lasă să trăiască,
Viaţa să şi-o 'nveselească

Ciutura-Dolj

C. Georgescu-Munteanu

976.—*Frunzuliţă de bujor,*
M'ajunse, puică, d'un dor:
De Dumitru şi de Ion;
De Dumitru mor, plesnesc,
Şi cu Ion să mă 'ntâlnesc,
Două vorbe să-i vorbesc,
Şi una să i-o şoptesc.

De la Niculiţa I. Popescu, Goruneşti-Vâlcea.

977.—*Când eram copil de-o lună,*
Mă ridicam într'o mână,
Scoteam fagul din trupină,
M'aşezam la rădăcină,
Spălam arme de rugină,
Cu untură de găină;
Mă făcui de şase luni,
Furam ceapă din grădini
Şi custuri de la vecini;
Mă făcui şi de an an,
M'aruncai şi la cârlan [1]

De la Lina Balan, Goruneşti-Vâlcea

C. M. Popescu

978.—*Foae verde de dudău,*
Să ferească Dumnezeu
Pe om bun şi pe om rău,
N'ajungă ce-am ajuns eu.
Mândră mândruliţa mea.
Incearcă tu ce-i putea
Şi mă scoate de-acolea.
Vinde-ţi mândră, fustele,
Vinde-ţi şi mărgelile,
Şi-mi descue ferele.
Că ferele ruginesc.
Şi viaţa mi-o topesc.
Nu ştiu noroc n'am avut.
Ori la rău timp m'am nascut.
Ori maica m'a blestemat,
Să trăesc tot cu bănat,
Si în lanţuri ferecat.

De la C. Ursache, Frătăuţi-Bucovina.

II. Onciul

[1] In Oltenia *cârlan* se înţelege calul când e în vârstă de un an. In Muntenia ştiu că i se zice *noaten*, iar mielului ce un an îi zic ei *cârlan*, pe când celui din Oltenia *noaten*. In acest cântec prin *cârlan* trebue să se înţeleagă, după cum am spus mai sus, calul la vârsta de un an.

O SAMĂ DE CUVINTE

1544—1555

Ghiordan sau *ghiosdan*, după cum se zice prin satele din Oltenia şi Muntenia, este o ţăsătură de mărgele frumoase, alese culori după culori, care ne dau o înfăţişare plăcută, de a ne interesa că cine le lucrează şi cine le poartă când le vedem.

Are lăţimea de două degete, unu, jumătate de deget şi lugimea după câte e grosimea gâtului dacă o poartă vre-o fată; iar dacă o poartă flăcăii la pălărie, este făcută, aşa fel încât nu se cunoaşte unde este înădit şirul de mărgele.

Cunosc prin satele Topeşti, Tismana, Procuia, Gureni, Boroşteni. Runc, Bumbeşti, Turcineşti, Polovragi (Gorj) că mai toate fetele poartă la gât *ghiosdane*. Cele mai bogate poartă ruble (cinci lei) şi galbeni (napoleoni). Cele mai multe fete şi le lucrează ele, iar pe unele locuri pe unde nu ştiu să le facă le cumpără făcute de la braşoveni (marchidani) sau de la oamenii puşcăriaşi care se duc cu ele la bâlciuri.

Flăcăii poartă de obiceiu la pălării câte o pană două, de păun (fulg de păun) şi nişte colţuri făcute de pae de grâu. Prin unele sate pune câte o mărgea la colţurile din afară.

Se mai poartă şi cordele tricolore culorile ţării noastre şi la spate, sau la oparte face să se lase nişte ciucuri de linişoară. In satele mai la luncă a cam pierit obiceiul de a purta ghiosdane; rar pe aici, pe colea.

Prin judeţul Romanaţi şi altele, se mai zice şi *mărgean*, pe unde se poartă mai mult de fete.

De asemenea tot prin satele de la munte femeile mai poartă pe cap nişte *barici*, basmale roşii cu diferite flori sau fes care este pusă tocmai în *rasa* frunţii. Şi se lasă ca de un deget şi jumătate afară şi partea cealaltă se acopere cu cârpă sau *propoadă* care se înfăşură odată sau de două ori după gât şi se prinde cu nişte ace *(spilce)* în care sunt nişte *găinuşi* mici; şi-şi mai împodobesc capul cu nişte flori false care le cumpără de la bâlciu, şi se numesc *tremurici*, pentru că la joc când joacă, tremură, că-l pune câte un flăcău să cânte lăutaru'.

Leliţa cu tremurici,
Nu-ţi stă bine u opinci
Mai bine cu busuioc,
Să 'nvărtim hora pe loc.

Femeile mai ţin o datină strămoşească: vara când este căldură la muncă nu mai petrec cârpa, pe sub gât ci o îndoaie la spate, iar fetele nu se mai împropodesc ci-şi fac codiţe amestecate cu panglici trico-

lore, roşu, albastru şi altele, care le place, astfel că le lasă să atârne pe spate. Asta-i toată frumuseţa unei fete.

Se mai poartă şi *comciul (conciul)*, o bucată de tinichea cu găuri pe ea care o pune în creştetul capului şi strânge tot părul sub el, şi-l prinde cu ace.

Conciul prelungeşte faţa. Se mai zice de oameni bătrâni căci conciul e datoria să-l poarte numai femeile de oameni mai săraci şi fes sau barici, cei mai bogaţi cărora le convine să se poarte cum vor.

Conciul îl găsim şi în cântece:

Mămăligă cu fasui,
Pune-i lele, conciu'n cui.

Când e mama cu copilul la vre-o petrecere îi dă şi micului să bea şi-i zice mama

Bui, mamă, bui;

iar tată-su răspunde:

Bui, tată, bui
Să-i punem conciu'n cui.

Prin judeţele Teleorman, Vlaşca şi Ilfov fetele poartă alte goiordane, mai rari şi mai mari. Pe aici nu se zice ghiordan, ci se zice *mărgeau* sau *cunună de mărgele.*

Prin satele Roşu, Domneşti, Chiajna, Bolintin, Stoeneşti Floreşti (Ilfov) poartă şi flăcăii la pălării.

Flăcăii mai pun şi fluturi pe cordeaua de la pălărie. De obiceiu ghiordanele flăcăilor le lucrează mai mult fetele, de aceea pe aici sunt mai frumoase şi mai mari pentru că fetele se întrec care mai de care să-şi împodobească dragii lor flăcăi care le învârteşte la horă.

Ion I. Ciuncanu.

GLUME, JÂTII, TACLALE

189.—Femeia face din barbat, pe dracu'

Acu cică era într'un sat o pereche de gospodari. Da erau ca doi porumbei, nevoe mare! Trăiră ei o bucată de vreme nesupăraţi şi necertaţi dar când îşi amestecă ucigă-l toaca coada, apoi ese altfel.

De la o vreme începu, ţârcovincul satului, să-i *aţâe* calea femeei şi cum mai totdeauna «e poale lungi şi minte scurtă» uşor o învingi. Bărbatul bagă de samă de la o vreme că femeia lui s'a schimbat dar nu

știa cum să dreagă socotelile. Insă femeia de la o samă, se făcuse prea evlavioasă.

In toate sările rămânea în urma Românului, și se închina măi tată, și făcea la mătănii de gândeai că-i sfântă nu altă ceva. Bietul barbat văzând că face acelaș lucru în toate sările, îi tot spunea: «Da ce ți-măi femee, ai să te călugărești ori ești nebună», dar femeia tăcea și una știa, și când credea ea, că a adormit *nătimala* de bărbat, o sbughia afară și stătea cu cine-i drag.

Azi așa, mâni așa, barbatul siracul, nici prin cap nu-i trecea de ce se închină așa, până ce se hotărî să se pue la pândă. A doua sară, se prefăcu că doarme, și când veni femeia să-l asculte să vadă dacă doarme, el de colo, sfor, sfor, ca unul ce doarme dus. Femeia cum eși afară, bărbatul «treanc» pune zăvorul, și-o lăsă afară. După ce văzu că nu e de glumit cu bărbatul și cu toate scheunăturele ei, că-i cutare, că a eșit să aducă apă, se gândi, să-i facă de sperietură lui bărbatu-său și zise: «Să știi bine, de nu-mi dai drumul, ai să-ți dai samă de mine că eu am să mă înec», căci nu mai putea de frig, că de, era iarnă.

Se duse la fântâna care era la un colț de casă, luă un petroi și «zup»! și începu a geme ca și cum s'ar fi înecat și se dete din dosul casei. Bărbatu-so și sări din pat speriat că i s'a înecat femeia și căutând-o o bucată, ba cu lumânare, ba mai știu eu cum, se întoarse și vru să intre în casă. Când colo, ușa închisă. Bătu la fereastră da femeia de colo:

— Care e acolo, ce vrei, să-ți moae bărbatul meu spinarea? Ia scoal bărbate.

Iar ibovnicul de colo:

— Care nu-și vede de drum? mă, că te îndrept eu acum știi colea gros!

Bietul Român se freacă la ochi și crezând că poate a greșit-o, se duse la margina satului și începu a număra casele, căci știa că a lui e a zecea, bună oară. Când ajunse la număr și bătu, acelaș răspuns. Măi ce să fie? Se mai duse pe lângă casă, vedea bine, sâsâiacu, lu'i poarta lui, dar să intre, pace. «Dacă, poate am am greșit-o, să mă duc la naș popa să-mi arăte el casa».

Popa când îl văzu în halul ista, s'a înbrăcat numai în alb, îi dete o șubă și pentru că-i clănțănia dinții în gură de frig, îl luă și în spate și-l duse acasă. Bătu la ușă:

— Ia scoală, fino, și dă drumul că iată finul nu nemerește casa!

— Ce spui, naș părinte, finu-to îi în casă. Vezi nă-i fi luat în spate pe ucigă-l toaca.

Popa se îngrozi și numai ce făcu «zupa» lui finu-so și mi-l trânti în

omăt! Dacă văzu bietul Român că aşa i-a fost, se duse şi el în poeată şi se culcă lângă un bou. Despre ziuă pe când se plimba prin curte, vede vătăjeii satului că vin şi mi-l umflă ducându-l la dubă.

Ce se întâmplase, se făcu o prădăciune şi el era bănuit că nu poate fi altul de cât el hoţul, că doar numai el umblă prin curte la asemenea vreme. Insă venind femeia, mărturisi totul şi-i dete drumul. Acu bietul om nu ştia cine fusese barbat în casa lui o noapte cât el dormise în poiată.

Se duse el Duminică la biserică dis de dimineaţă şi stătea într'un colţ să vadă cine o mai veni. Nu trecu mult şi iată pe nevasta lui, cu un smoc de lumânări, cu tămâe, untdelemn şi altele. Pe la mijlocul slujbei vede pe unul cu nişte lumânări mari şi cu o mulţime de daruri, cu o mulţime de prinoase, şi cum intră în biserică făcea la cruci şi se ruga smerit de tot.

Ce se gândi omul nostru. «De oare ce nevasta mea cea sfântă mă dă de sminteală şi ista e ca şi dânsa». Şi când eşi din biserică puse mâna pe el şi-i trase o călcătură. Nimerise chiar pe ţârcovnicul vinovat.

Spusă de tata, 1910. **N. I. Munteanu.**

190.—Ceasul bulgăresc.

Cică odată ar fi găsit mai mulţi bulgari un ceas pe drum. Cu multă băgare de seamă s'au plecat jos să-l vadă şi nici unul — văzându-l că se mişcă — n'au avut tăria să se apropie cu mâna de el.

In sfârşit, a trebuit să vie un altul, care să spulbere groaza din sânurile celor fricoşi şi care să deie sfatul că trebue ucis cu ghioaga.

Şi ceasul a trebuit să sufere martirul.

191.—Iepure bulgăresc.

Altă dată, Bulgarii, văzând că nu le pică în mână nici un iepure de câmp, viu, s'au hotărît să facă o poteră că doar-doar o căptuşi pe vre-unul. Şi au şi prins unul. L-au luat şi i-au găsit locul într'o coştereaţă, iar în uşa coştereţei a pus o roată de căruţă. Şi pentru ca iepurele să nu se strecoare prin roată şi s'o şterpelească afară, a astupat butea roţii, iar schiţele le-au lăsat cum se găsesc.

Şi numai aşa a putut bietul iepure să-şi mai vadă rudele şi colinele.

Auzite de la Ilie Olaru. Bârlad **M. Tănăsescu.**

192.—Cismele ţiganului.

Un ţigan săria un gard. Era desculţ şi avea cismele subsioară. Nu ştiu cum se repezi ţiganul, că numai iată că-şi sparge piciorul într'un par.

— Aoleu, zise ţiganul scărpinându-se în cap, nu-mi spărgeam eu cismele, dacă eram încălţat cu ele?

De la mama mea. Zoiţa Beldie Gohor-Tecuciu **V. G. Beldie**

192. Mocanul la grijit

Un mocan ducându-se la biserică ca să se grijească, se luase şi o căţea după el.

Popa, vrând ca să-l păcălească, in loc de grijanie i-a dat o lingură de hrean, spuindu-i ca să ţie gura închisă, să răsufle numai pe nas.

Atunci toată tăria hreanului a eşit numai pe nas. Şi mocanul supărat a început a spune popii:

— Of părinţele, să nu dai şi căţelei grijanie din asta căci dracu' a luat-o.

De la Grigorie A. Răcăreanu din Veleşti-Dolj

Şt. St. Tutescu

CRONICA

Revista pentru istorie, archeologie şi filologie, vol. XII, partea I, cuprinde ca parte la cercetarea d-lui *I. Popescu Băjenariu*, asupra *Schitului Bălteni*, un întreg capitol, al III-lea referitor la *Tradiţia întemeierii schitului din Bălteni* şi care ne spune Legenda Mănăstirei Radului Vodă din Bălteni, Jaful Tatarilor, Visul lui Radu Vodă, Lupta cu Tătarii, Gorgănelele, Ridicarea Mănăstirei Bălteni, Ridicarea Mănăstirei Snagov, Ridicarea Mănăstirei Bălteni de Hristea Vodă, Comoara lui Hristea Vodă, Fraţii lui, Legenda broaştelor, Călcarea schitului de Iancu Jianu şi Reîntemeerea satului Bălteni.

* In No. 2 al gazetei naţionaliste-democrate, „Unirea" din Iaşi, cetim următoarele: *„In numărul ultim am revistei «Ion Creangă» găsim un foarte interesant articol: „Bujdeuca lui moş Ion Creangă", datorit d lui M. Lupescu, care vorbeşte de casa părăsită a neîntrecutului povestitor popular care se găseşte pe coasta Ţicăului din oraşul nostru.*

„Voind a începe o acţiune serioasă pentru păstrarea căsuţei în care a trăit cel mai mare povestitor al neamului nostru, rugăm cu insistenţă pe acei cari se interesează de opera lui, a se întruni în ziua de *Duminică,* 22 *Ianuarie, ora 3 p. m. la «Casa Românească de cetire a Ligei», din curtea Bisericei Bărboi, pentru constituirea unui comitet de acţiune».*

* „Biblioteca pentru toţi" publică un volum intitulat **Dicţionar de proverbe şi zicători** (No. 718-8), întocmit de d. *I. A. Candrea*, în mare parte, rezumând după cum spune şi autorul, cele 9 mari volume ale d-lui I. A. Zanne. Avem prin urmare la îndămână o colecţie micşorată unde „proverbele şi zicătorile" se leagă de *cel mai însemnat cuvânt* dintr'însele, iar aceste cuvinte toate, sunt aşezate pe alfabet.

Dacă marea colecţie Zanne ar fi fost întocmită astfel, folosul imediat ce ni l-ar fi adus ar fi fost mare. Greul era căutarea în volume, unde lucrul era întreg: toate formele găsite de «proverbe» fiind însoţite de multe lămuriri.

Şi d. Candrea dă lămuriri pentru unele, însă tocmai la urmă, ceia ce împiedică întru câtva cercetarea căci în dorinţa de a şti adevăratul înţeles al unui «proverb» cauţi la sfârşit, unde fireşte, poate să fie sau nu acea lămurire. Mai bine era să se facă în paranteze chiar în corpul cărţii.

Nu ne împăcăm însă cu altceva. Colecţia Zanne se intitulează mare „Proverbele Românilor" iar mic cu «Proverbe, zicători, povăţuiri, cuvinte adevărate, asemănări, idiotisme şi cimilituri» (aceste din urmă, pentru care se hotărâse un vol. deoparte, au fost lăsate afară). Prin urmare, o mare neînţelegere căci ori sunt proverbe *toate*, ori unele sunt proverbe, altele zicători, altele povăţuiri etc. Din toate felurile acestea, d. Condrea păstrează numai pe cele două, două cuvinte: *proverb*, vorbă străină şi încetăţenită uşor şi *sinonima* lui *zicătoare*. Deci nu trebuia *«Proverbe şi zicători»* ci *Proverbe sau zicători*; acestea numai dacă toate şirurile ce încep cu lireră mare, sunt proverbe, adică zicători.

Fireşte, că nu-s. Iată vorba *fier*, căreia i se dau liniile :

Parcă eşti de unde se taie fieru.
Sănătos ca fierul.
A umbla cu opinci de fier.

unde nu găsim *nici un proverb* Ce înseamnă linia întâi ? Ce, a treia? Şi ce bine iar fi stat la acest cuvânt adevăratul proverb

Bate fierul cât e cald,

pe care toată lumea il ştie şi îl întrebuinţează.

O astfel de colecţie trebuia să cuprindă numai acele linii cari alcătuiesc *înţelepciunea* unui popor, rămânând cele lalte în rândul figurilor de limbă cari alcătuesc *bogăţia* ei. Şi cred că între una şi alta este o deosebire mărişoară.

* *Prietenul nostru*, revistă populară din Muscel, cuprinde multe culegeri. Un cantec interesant cules tot de d. Codin, îl cetim în *Vremea nouă.*

P.

* In Folticeni, cercul *„Deşteptarea sătenilor"*, scoate de două ori pe lună o foaie *«Vestitorul satelor»*, care în *„Cuvânt de Doamne ajută"* arată ţinta ce o are. Foaia aceasta e pe înţelesul ţărănimei şi pentru ea, dându-i atât cât îi trebue. Din cuprinsul numărului prim se poate vedea că conducătorii acestei foi, cu adevărat ţărănească şi eftenă (abonamentul fiind de 2 lei pe an) nu au alta în vedere decât luminarea celor din mijlocul cărora au ieşit

Casele de cetire, învăţătorii, preoţii şi gospodarii luminaţi, sunt datori s'o aibă pe mesele lor, răspândind o între locuitori.

Această foaie umple un mare gol, de mult simţit şi va trage o adâncă brazdă binefăcătoare în ţărănimea noastră. Ţi se umple sufletul de bucurie când o cercetezi şi vezi că-i plină numai de sfaturi temeinice, gospodăreşti şi de grijă pentru viitorul ţaranului.

In ea nu-s pornografii şi veşti de senzaţie şi mincinoase, ci numai cât îi trebuie gospodarului. *„Vestitorul satelor"* e ca o pâne caldă pentru sufletul însetat de lumină al ţărănimei noastre, care trebue ferită de otrăvurile târgurilor. Dumnezeu să le ajute conducătorilor ei ca s'o vadă cetindu-se şi în cele mai sărăcăcioase colibe.

M. Lupescu

Poşta Redacţiei

C. Atan, — Primit. — *Il. Onc.* Primit frumosul şi multul dv. material. Acum răbdare să-l vedeţi publicat. Totuşi mai aşteptăm cât de mult.

Gh. Ciauş. — Şi noi am face întocmai cum spuneţi, dacă n'ar fi toată lumea asta cu «capricii». Deci. la rând. Şi-i bine şi aşa. Un lucru: De unde cunoaşteţi dv. revista aceasta?

C. M. Popescu. — Primit materialul şi se va publica nu în *„preţioasa mea revistă"* ci în «scumpa *noastră* revistă „Ion Creangă".

Şt. Par. Culegerea de descântece şi vrăji s'a primit. Este foarte frumoasă. Dacă vrei ne poţi trimite şi cântecele, Toate se vor publica în revistă cu încetul.

N'am putut ceti iscălitura d-lui ce ne-a trimis material din Râul Alb Dâmboviţa.

N. Brad. — In no. viitor

Poşta administratiei

S'au primit abon. de la d. Sava Atanasiu, prof. univ. Bucureşti, 5 lei, pe anul IV, d. Gh. Paladi, Banca-Tutova 5 lei. a. V, d-na E. Pangrati, Bucureşti, 5 lei, an. V lea, Păr. Diacon C. Bobulescu Iaşi 5 lei, a. IV, d. N Cartojan, Bucureşti 5 lei, a IV; Păr. G. Ghioldum, cotiz. 3 lei. d. G. N, Munteanu, prof. Galaţi 5 lei abon. IV; d. I, Bogdan, Prof. univ. Bucureşti, 10 lei abon.; d, T, G. Rotaru, 10 lei abon D-l Dr I. Urban Jarnik 2 lei cotizaţie, d. N. I. Munteanu 5 lei cotizaţie.

Cărti primite la redactie

⁂ — *Calendarul „Neamului Românesc" pe anul 1912*, Tip. „Neamul Românesc Văleni de Munte, 1912. 148 p. 1 leu,

G. N. Munteanu-Bârlad: Costache Negri, viaţa şi vrednicia sa, (No. 700 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, libr. Leon Alcalay, f. a. 1 5 p. 30 b.

Spir Popescu. Din povestirile unui vânător de lupi (No. 707 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, libr. Leon Alcalay f. a. 91 p. 30 b.

I. Aureliu Candrea: Dicţionar de proverbe şi zicători (No. 713 din «Biblioteca pentru toţi») Bucureşti f. a. 293 p. 1 leu 80 b.

G. N. Munteanu-Bârlad: Escursiuni în munţii Neamţului la Mănăstiri şi Domeniile Coroanei Bicaz şi Borca, Galaţi, Tip. «Buciumul Român», 1911, 39 p. 50 b.

⁂ — *Statutele casei de sfat şi citire din Brăhăşeşti-Tecuciu.*, Văleni-de-Munte, 1912, 11 p.

Reviste noi primite în urmă

Unirea, foaie naţionalistă-democrată, Iaşi, apare Duminica, sub îngrijirea d-lor C. N. Ifrim şi A. Cuzin, Red. şi Adm. în str. Gh. Mârzescu No. 10. Abon. anual 5 lei; în străinătate 8 lei; Numărul 5 bani.

«**Răsaritul**» gazeta intereselor generale Bârlad. Redacţia în Bârlad, str. Promoroace; Adm. în str. Stefan cel Mare No. 97. Abon. anual 3 lei; un no. 5 b.

O B O L U L

întemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „ION CREANGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Din suma adunată până la 31 Dec. 1911, 898 lei 60 b. se scade: 4 l. 85 plicuri, 15 l. 75, apeluri, 17 l. 60 mărci, 5.80 plata suplimentului din Revistă şi 8.15 cheltueli diferite, rămâne neto 846 lei 45 bani. Se adaogă 24 lei 80 b. dobânzi la 600 lei depuşi pe 4 luni, total neto depus spre fructificare la 1 Ian. 1911 . . . . 871.25

D. *Corneliu Droc, Bârlad* . . . . 5.—

Total 876.25

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARȚI FOLOSIT...

Prin Redacția și Administrația revistei „I... următoarele lucrări:

„Ion Creangă“ An. I.	
„Ion Creangă“ An. II.	
„Ion Creangă“ An. III.	
„Ion Creangă“ An. IV	...00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911	1.25
„ „ „ „ „ 1912	1.50
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri românești	1.00
„ „ Industria casnică la români	10.00
„ „ Sfârșitul lumii	0.40
„ „ Sărbătorile de vară la români	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	0.25
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0.30

Se trimit franco numai după achitarea deplină

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘITUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jătii, taclale și polojănii din popor

Prețul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Anul V.—No. 2. Februarie. 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Gh. Fira : Ia, vezi neică..

REDACTIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMNISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL :
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50

ABONAMENTUL ANUAL :
In ţară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI C. D. LUPAŞCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui At. C. Blendea |Vladimir-Gorj|, G.. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (P. Olt). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), N. L. Kostaki [Bârlad]. M. Lupescu [Zorleui-Tutova C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N.. I. Munteanu |Chilia-Veche-Tulcea|.. I. Neculau [Coropceni-Vaslui], A. Negoescu |Bârlad|, T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche |Zorleni-Tutova|, T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeoani-Bacău), P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu (Dobromir-Constanţa], .N. Stoleriu |Baia-Suceava|, A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu |Roman; I. Teodorescu |Broşteni-Suceava|, Şt. St. Tuţescu |Balota-Dolj|, G. Tutoveanu |Bârlad|, I. Zota |Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău |Bârlad|.

Pentru condiţiunile de înscrieri noi să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 2. **Februarie, 1912.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL: In ţară . . . 5 lei In străinătate . 6 „

ADMMINISTRAŢIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

INSEMNARI

In seara de 21 Ianuar d. *T. Pamfile* a ţinut la „Casa Naţională“ o conferinţă cu subiectul . „*Minunea biruinţelor lui Ştefan cel Mare*“ în folosul *Secţiunei Ligei Culturale din Bârlad.* Din suma încasată cinstitul comitet al Ligei a dăruit 32 lei pentru „Chipul lui Ion Creangă în Bârlad“. Drept aceia i se aduce călduroase mulţumiri

—Redactorul acestei reviste, mulţămeşte d-lui I. I. Ciuncanu pentru un vechiu piept de iie şi un ghiordan de mărgele ce i-a trimis pentru muzeul său.

— Rugăm pe cinstiţii noştri abonaţi să ne trimită micul cost al abonamentului pe anul V, stăruind ca această revistă să o cunoască şi alţii din preajma dumnealor.

ÎNVAŢAŢI ŞI DILETANTI

Dr. G. Pascu: Despre cimilituri (urmare)

Tot la punctul I .

Domnul Pascu, criticând părerea d-lui Gorovei care susţine că orice *cimilitură* e o *gâcitoare*, însă nu orice *gâcitoare* e o *cimilitură*, se acaţă şi de mine şi mă striveşte. Intr'adevăr, în fruntea micei mele colecţiuni din 1908 am scris:

«Incepând ca şi d-l Gorovei, trebue să stabilesc, că după cercetare personală prin părţile Moldovei de jos şi ale Munteniei de răsărit, vorba *cimilitură* nu poate fi conţinută în vorba *gâcitoare* de oarece prin aceste locuri vorba *cimilitură nu se cunoaşte*. Dacă însă prin părţile unde se întrebuinţează, vorba *cimilitură* are un înţeles mai restrâns, atunci enunţul dat de d. Gorovei e just».

D. Pascu, reproduce acest pasaj şi-l însoţeşte de aceste vorbe: «Intreg acest pasaj este de o incoerenţă supărătoare». De ce? Fiindcă chiar dacă vorba *cimilitură* ar lipsi, «aceasta n'ar putea proba cu nici un preţ că între *cimilitură* şi *ghicitoare* ar fi vre-o deosebire de înţeles, — faptul n'ar putea fi interpretat altfel de cât ca două cuvinte dialectale cari exprimă acelaş lucru, ca şi *bostan-dovleac*, *harbuz-lubeniţă*.

Dar d. Pascu n'a înţeles sau n'a vrut să înţeleagă scrisul meu, scris

de om, fireşte,—neînvăţat.

Am zis: «Incepând ca şi d-l Gorovei», fiindcă şi d. Gorovei a început introducerea la colecţia d-sale cu discuţia legăturei dintre *cimilitură* şi *gâcitoare*, lucru care l-am făcut şi eu.

Dar când ieau de la altul planul unei teme, însemnează că-i ieau şi încheierile? Nu. Să vedem: Am zis: «...trebue să stabilesc...» şi nu puteam zice aşa dacă mi s'ar fi părut mie că lucrul îl stabilise şi d. Gorovei. Vra să zică de aici se vede că eu socotesc altfel, *ce voi fi socotind*, ca d-l Gorovei. Şi că socotesc altfel, e că zic îndată: «după cercetare personală prin părţile Moldovei de jos şi ale Munteniei de răsărit vorba cimilitură nu poate fi conţinută în vorba gàcitoare». Vezi d-le Pascu; spun hotărît, după capul meu, că d-l Gorovei n'are dreptate cel puţin pentru aceste părţi. De ce n'are dreptate? De ce în România *şopârla* şi *crocodilul* nu-i acelaş lucru? Fiindcă, întâi de toate crocodilul nu există. Şi ziceam mai departe, iarăşi ca un om neînvăţat: «Dacă însă prin părţile unde se întrebuinţează, vorba *cimilitură* are un înţeles mai restrâns, atunci enunţul d-lui Gorovei e just». Adecă. Dacă undeva vorba *cimilitură* spune mai puţin ca vorba *gâcitoare*, d. Gorovei are dreptate. Deci încă odată: pentru părţile ce le cunosc spun că d-l Gorovei n'are dreptate şi prin aceasta d-l Pascu e de aceieşi părere cu mine; pentru celelalte părţi, *nu ştiu*, căci nu stă frumos să spui minciuni şi să dărâmi un lucru în locul căruia n'ai ce pune.

Ei dar d-l Pascu nu vrea să 'nţeleagă şi strigă: «D-l Pamfile — în 1908 —reiea totuş teoria d-lui Gorovei». Una vorbim şi başca ne'nţelegem!

D-l Pascu află însă că şi în Moldova de jos se cunoaşte vorba *cimilitură*. Are dreptate. Faptul mi l-au confirmat la cererea mea Păr. I. C. Beldie şi d. P. G. Savin, Jorăşti-Covurlui.

Cu privire la acest punct, d-l Pascu a făcut ca ţiganul care desfăcându-şi sumanul şi punându-l pe un spine, a năpăstuit acest arbust de păcatul hoţiei şi-a început să-l bată cu ciomagul, până i-a curs petecele din.. sumanul d-sale.

Indată după aceasta d-l Pascu îmi găseşte o altă vină: «Un pas mai departe şi d-l Pamfile se ridică chiar în cenzor al poporului. Astfel, despre cimilitura „Unuma, dunuma, zaia, paia, chicura, hurduc, burduc, sacalie, pic, poc" care înseamnă puşca şi care... provine dintr'o formulă în jocurile de copii, d-sa spune că „nu poate să însemneze puşca după cum crede poporul sau vrea să fie crezut. Acest recitativ este un sorţ sau un formulet din jocurile copilăreşti". Tot aşa despre alte două cimilituri cari provin din cântece: „nu pot reprezenta cu nici un chip ceia ce poporul vrea că reprezinte",—parcă producerile populare ar trebui să

treacă mai întâi pe subt ascuţişul criticei şi esteticei d-lui Pamfile! Dar, pentru Dumnezeu! dacă „poporul crede" mai poate încăpea discuţie? (p. 196.7)».

Intâi, d. Dr. Pascu reeditează un adevăr asupra căruia în deobşte nu trebuie să se discute: *producerile populare* (numai cele populare şi nu cele fabricate la moment) sunt cum sunt şi trebue să aibă un temeiu. Dreptate deplină. Al doilea, găsind în socotinţa mea nedreaptă o crimă, işi îngăduie o aruncătură de condeiu care nu stă frumos într'o lucrare aşa de pozitivă şi de rece. Pe aceasta din urmă o lăsăm la o parte şi revenim la întâia socotinţă.

Am spus în *Introducere* la colecţia mea (p. 7-8) că recitativul citat mai sus nu poate să însemneze puşca «după cum crede poporul sau vrea să fie crezut» fiindcă n'am găsit nici o legătură între *puşcă* şi între spusa sau înţelesul recitativului. Dar legătura o găseşte cel puţin d-l Pascu când zice (p. 178): «Glonţul iese brusc din puşcă ca şi copilul din roata sorţilor», cu o logică trasă de păr cu amândouă mânele: «roată» de cele mai multe ori nu se face fiindcă cel ce sorţeşte sorţul ar ameţi învârtindu-se către fiecare copil spre a-i arunca silaba sau cuvântul din sorţ; dimpotrivă: băeţii stau cel mult «în potcoavă» în faţa celui ce rosteşte sorţul. Apoi, de ce să iasă *brusc?* «Brusc şi vesel că a scăpat de belea?» Adesea ori însă sorţul este întrebuinţat pentru a hotărî cuiva un rol nedorit, şi deci cel ce iese din potcoavă se dă în lături chiar foarte...încet. Ce legătură mai rămâne deci între acest recitativ şi *puşcă?*

Am mai arătat apoi că nu pot primi ca gâcitoare a *stativelor* sau *răsboiului* următorul cântec:

Două mere,
Două pere,
Două fuse de aur.
Ferice de cel graur:
S'a dus la punte,
Să astupe o bute.
S'a dus la racu'
Nici pentru mine,
Nici pentru tine,
Numai pentru popa racu'
Că dă zace raţe de aramă
Şi-o năframă,

pentru aceeaşi pricină: între înţelesul acestui cântec—care va fi—şi între război, nu văd nici o apropiere. De altfel, acest cântec-gâcitoare nici d. Dr. Pascu nu-l numără între cântecele-gâcitori şi se mulţumeşte să-l lase de-oparte după ce îmi aruncă mie ponosul. Despre cellalt cântec («tot aşa despre alte două cimilituri cari provin din cântece») cu toate că-l arată, nu înseamnă încă logică, ci zice: iată cântecul iată cimilitura.

Ca să nu uit, arăt aici că d. Dr. Pascu, atunci când pomeneşte despre sorţi, înşiră vre-o câteva (p. 177). Intre acestea este şi unul din colecţia mea de *Jocuri* I, p. 43. Eu scriu însă: «...Odâr, Còdâr, Mòdâr

(Mondâr), Sfârrr!» Iar d-l Dr. Pascu, cel fără de greşeală, transcrie: «Odăr, Codăr, Modăr, Sfârr!» ceea ce eu am naivitatea să cred pe deoparte că nu-i tot una, iar pe de alta, că nu şade bine tocmai într'o carte ca a d-sale. O altă greşală de transcripţie o face d-l Dr. Pascu pe pag. 180 când pune o liniuţă înaintea vorbei *Dubasul*. Dar, ce are a face! La alţii să nu fie! D-l Dr. Pascu are atâta putere ca să se lege şi să se deslege singur de păcate.

Povestea cu cimiliturile din sorţi copilăreşti o scaldă de altfel nu numai în casul *a* (puşca) ci şi in celelalte (*b-d*) iar sistemul este comun şi la alte capitole: «Cimilituri provenite din frământări de limbă» (pag. 174-6) şi «Cimilituri provenite din cântece». Prin urmare toată tăria capitolului XIV se razimă pe un fir de năsip.

Pricina? O mică greşală a d-lui Dr. Pascu. D-sa scrie *reproducând:* «Iar ca să încurce pe băetani [la şezători], ca să-şi răsbune pe râsul lor cea mai ageră dintre fete, ***caută să închipuie atunci*** vre-o cimilitură dar nu reuşeşte totdeauna...» (Partea I p. 5). Vra să zică la o adică, se pot *scoate cimilituri şi din piatră seacă* (capitol pe care d. Dr. Pascu nu l-a studiat, ce-i dreptul). Culegătorul le culege greşit, d-l Dr. Pascu le studiază de-a mai mare dragul şi când colo ce-aveam: o cimilitură care a fost *închipuită atunci*, care nici. până atunci, nici de atunci încoace n'a mai fost şi nu va mai fi. D-l Dr Pascu poate să zică: «dacă poporul crede». Un cunoscător al lucrurilor reale are de datorie încă să întrebe şi să adauge: «care popor? *Eu*, nu cred».

Mai mult. Tot d-l Pascu scrie, iarăşi *reproducând:* «Trebue să ştii dinainte că, unul e omul care vorbeşte cu tine, surtucar pribeag şi necunoscut şi altul e acela care stă la sfat cu semenii lui de-acasă. Aşa fiind, una va fi cumpăna aceia în care el îşi va cântări vorba lui de aur, pe care şi-o vinde străinului ce umblă după cimilituri şi culegeri de tot felul şi alta, cu totul deosebită va fi aceia în care el îşi pune arama tare în luptă cu tovarăşii săi nebiruiţi» (P. I p. 4). Iarăşi deci: la nevoie, cimilitura oricum şi din orice, numai să fie, ca d. Dr. Pascu să se trudească o viaţă, amărându-se poate pe sine şi sigur, amărând şi pe alţii.

Cu aceste probe, cred că-i foarte uşor să se vadă că dreptatea este a mea.

(Urmează) **Tudor Pamfile**

BOCETE

4.—La un fecior însurat *(bocit de mama lui)*

Scoală, scoală, dragu' mamei,
De când te-ai dus de la mine,
N'o rămas inimă 'n mine.
O lecuţă ce-o rămas,
Tot de dorul tău s'o ars.
Dragul mamei, dragul mamei,
Când aş şti, când ai veni
Eu, cararea ţi-aş plivi
Şi de iarbă
Şi de nalbă,
Doar îi veni mai degrabă.
Vină macar pân' la prag,
De vezi, dragu' meu ce fac.
Că eu fac aşa de bine,
De n'o ramas inimă 'n mine.
O lecuţă ce-o rămas,
Tot de doru' vost s'o ars.
Dar cum de v'aţi îndurat
De pe mine m'aţi lasat ?
Faceţi mână de la mână
Trimeteţi şi după mine,
Doară mult nu-ţi zăbovi
Şi după mine-ţi veni.
Că m'am hrăţuit de trăit
Că doru' vost m'o gătit.
Dragul mamei Neculai,
Casa ta-i pe mucegai
Şi ocolu' grajd de cai,
Ce mi-i bună casa mare,
Şi cuiele făr' de arme ?
Dragul mamei Neculai,
Căsuţa ţ'ai pustiit,
Băeţii i-ai sărăcit,
Nevasta ţ-ai văduvit,
Tu te-ai pus la putrezit.
Nu-ş' pământul ţălineşte,
Ori trupul tău putrezeşte,
La tine nu trag nedejde.
Văd dragul mamei prea bine,
Că n'ai să mai vii la mine;
Că te o prinsu pământu'
Şi eu şed cu urîtu'
Când gândesc dragă la tine,
Îmi sacă inima'n mine.
Când îţi vădu căsuţa.
Mi se rupe inima,
Când îţi văd băeţii tăi,
Făr' de mamă, făr' de tată,
Şi cu inima stricată.
Zice mamă, la bătrâni
Şi tată la cei străini.
A lui tat'o putrezit,
Şi la ei n'o mai venit,
A lui tată putrezeşte,
Eu nu am nici o nedejde.
Nici n'o ştiut ei de milă,
Că şed în casă străină.
Ei, de-ar face cât de bine,
Nu au milă de la nime,
C'a lor milă nu mai vine.

Auzit de la Ilinca lui Toader Mihaiu Buchilă de 65 ani din Tătăruşi-Suceava, în ziua de Sâmbătă 29 August 1909. Aşa bocea mama ei, pe un fecior Neculai, în vremea pe când Ilinca era copilă.

Al. Vasiliu

POVESTI

42.—Frumoşi ca soarele şi ca luna... (Urmare)

— Merg eu să-i fiu nevastă, că tot nu se găsia pe lume un bărbat de potriva mea ; numai de-am avea chip să scăpăm de-aici şi să putem ieşi pe draga lume !

Şi era acolo o pustie de casă, în pădure, şi s'a dus fata ceea şi a scos mâncare şi după ce-au mâncat, i-a zis iştialante :

— Tu, drăguliţă, să nu intri în casă, că este acolo un motan, care se hrăneşte numai cu lapte şi, n'are altă treabă, făr' de cât când vine vremea mâncărei, prinde a mieuna şi a urla de se strâng la mâncare toate lighioanele şi limbele cele spurcate şi de te-or găsi aici, te mânâncă ; da' să mergi să-ţi arăt eu unde să te-ascunzi.

Şi a suit-o în podul casei aceleia, a râdicat o covată mare, dintr'un colţ, şi i-a făcut chip de s'a aşezat acolo subt covată. Şi a venit vremea mâncării şi când a prins a mieuna motanul, s'au strâns acasă toate lighioanele. Şi le-a mirosit a om pământean şi au prins a căuta : au răscolit toată casa, da' n'au dat de fata ceea. Şi după ce au mâncat, s'au dus iar pe pustii în treaba lor. Atunci stăpâna limbilor s'a dus şi a scos de sub covată pe fata de împărat. După aceea s'au apucat ele şi au fiert un ciaun mare de lapte şi s'au dus binişor de l'au turnat clocotit pe motan, care dormia jos în mijlocul casei. Pe urmă au luat-o la fugă.

Motanul, de tare ce-i plăcea laptele, n'a simţit, de odată, că se arde. Şi fetele fugiau, fugiau înnainte.

A venit vremea mâncării şi motanul n'a mai mieunat să cheme lighioanele. A venit amiaza şi motanul n'a mai mieunat. A venit şi sara şi motanul tot n'a mai mieunat. Şi fetele fugiau, fugiau înnainte.

Când au venit lighioanele acasă, rupte'n coş de foame, au găsit motanul mort şi fata nicăeri. Acuma şi-au adus aminte că fusese cineva străin acolo. Şi au pornit lighioanele şi zmeii ca vântul pe urma fetelor. Şi fetele fugiau înainte.

—Mă frige, soră, la spinare, cum m'ar arde cu foc !, a zis de la o vreme stăpâna limbilor.

—Şi pe mine, soră ! a răspuns fata de împărat, şi a svârlit înapoi peria cea mică şi veche ce-o avea de la Sfânta Luni. Atunci ce să vezi dumneata ? S'a făcut în urma lor o pădure mare şi deasă de n'aveai pe unde să vâri un deget. Lighioanele s'au apucat de ros la copaci şi au ros, au ros până şi-au făcut drum de-au trecut. In vremea asta fe-

tele fugiau, fugiau înainte şi se depărtaseră, hăt, cine ştie unde.

—Iar mă frige, soră, la spinare şi mă arde!, a ţipat din nou una din ele.

—Şi pe mine! a răspuns cealantă. Şi au svârlit cutia ceea roasă pe care-o avea fata împăratului de la Sfânta-Miercuri.

Şi să vezi minune! S'a făcut în urma lor un munte de piatră până în naltul cerului. Lighioanele s'au apucat de ros la stâncă din muntele cela ca să-şi facă loc să treacă. Şi păn' au ros de-au trecut, fetele iar s'au mai depărtat.

Pe urmă a prins din nou a răcni stăpâna limbilor:

—Văleu, soră, iar mă arde şi mă frige!

—D'apoi pe mine! a răspuns fata împăratului şi a svârlit oul cela pe care-l avea de la Sfânta-Vineri. Şi atunci s'a făcut în urma lor o *mare* de apă, intinsă de n'o puteai cuprinde cu ochii. Şi lighioanele s'au apucat de băut la apă, ca să sece marea şi să poată trece. Şi au băut atâta apărie, de te minunai unde mai încape 'ntrînsele! Au tot băut, până când... au crăpat. Şi s'au râsipit la pământ şi au perit cu toatele.

Şi fetele nu mai puteau de bucurie când au văzut! Mulţămind lui Dumnezeu, au prins a merge mai în voie, că de-acu nu le mai fugărea nime. Las' că nici nu mai puteau de osteneală, că de mult ce umblase, se sgâriese pe tot trupul şi straiele li se rupsese de nu se mai ţineau pe dânsele.

Şi au mai mers o bucat p'in pustietăţile celea şi numai iaca dau de o chilioară, unde trăia sfânta Duminică. S'au jeluit ele de câte-au păţit şi pe unde-au umblat. Şi sfânta le-a primit bucuroasă, le-a ospătat şi le-a lăsat să se hodinească Şi la plecare le-a dat straie frumoase de s'au îmbrăcat. Şi au mers mai departe.

Pe urmă s'au rugat lui Dumnezeu să crăpe pământul. Şi atâta s'au rugat şi au plâns, că a crăpat pământul şi ele au intrat iar pe astălantă lume. Şi au mers înainte către palatul unde rămăsese fratele cel frumos ca soarele. Da' pe drum s'au sfătuit şi cu jurământ s'au legat, să nu-i spuie care din ele-i soră-sa şi care-i fata cea străină, ca să vadă: a cunoaşte el?

Când au ajuns, curţile împărăteşti erau pustii de parcă nime nu mai trăiau într'însele. Şi după multă căutare, au dat de dânsul într'o cămară dosită. Când le-a văzut el întăi, nici nu putea grăi. Sămăna că se sălbătăcise. Şi plângea. Pe urmă şi-a venit în fire şi s'a priceput el că soră-sa i-a găsit o fată frumoasă ca luna şi i-a adus-o ca să-i fie nevastă. S'a uitat lung la dânsele şi n'a mai zis făr' de cât atâta:

—**Care-i soţia mea?**

Ele au râdicat din umere.

S'au ciorovăit o buca' de vreme și pe urmă i-au hotărît ele că-s jurate să nu-i spuie păn' ce n'a cunoaște el singur. Fecioru 'mpăratului a prins iar a se uita lung, când la una, când la cealantă. Da' ce crezi dumneta că era chip să le deosebiască? Sămănau cum n'ai mai văzut de când ești. Ba, ce spun eu? Erau tot una, bucățică ruptă.

Și dac'a văzut el că nu-i lucru de șagă, a lăsat fetele în plata Domnului să se așeze în palat și el s'a închis iar în camara unde stătuse și s'a pus pe gânduri. Cât a fi stat și ce-a fi gândit nu știu. Știu că după un timp s'a dus la un supus al lui care-i era megieș, a pus de a tăiat o oaie și a strâns tot sângele într'un burduf. Și burduful cela și l-a legat la brâu, subt straie, ca'n chip de pungă. Și a mai luat cu dânsul și un cuțit. Pe urmă s'a dus la curte. Și a găsit fetele în odaia cea mai mare și mai frumoasă. Și a mai întrebat odată:

—Care-i soția mea?

Ele-au tăcut, că nu-și puteau călca jurământul. Atunci fecioru' 'mpăratului, nici una, nici două, scoate cuțitul și-și dă, chipurile, în pântece. A'nceput a țâșni sângele și el s'a lăsat jos sbătându-se și gemând; s'a întins și — gata: părea că-i mort ca toți morții. Fetele au început să țipe. Și fata cea străină îl bocea la cap și soră-sa la picioare. Și atunci el numai sare și prinde pe cea de la cap și zice:

—Stăi, că tu ești soția mea!

Pe urmă au făcut nuntă mare 'mpărătească, mândră cum nu s'a mai pomenit, de s'a veselit toată lumea și a mers vestea peste veacuri până'n zilele noastre. Că vezi, n'au mai fost păn' atunci, da' nici de-atunci încoace, mire și mireasă frumoși ca soarele și ca luna...

Da' sora feciorului de 'mpărat a rămas, săraca, nemăritată, că nu s'a mai găsit și pentru dânsa—frumoasă ca luna—un holtei frumos ca soarele. Atâta, că pentru bunătatea ei Dumnezeu i-a dat să rămâe tot așa de tânără și negrăbace la măritat, păn' s'a putea să se mărite, dac'ar fi aceea chiar și peste mii de mii de ani. Și așa că ea așteaptă și acu un mire Iar dacă este vre-unul frumos și luminos ca soarele, apoi să se ducă s'o eie... că eu, păcatele mele, nu mă mai ispitesc.

Mi-a comunicat-o eleva Șipoteanu D. Ecaterina din clasa V-a primară de la Coroceni-Vaslui.

I. Neculau

URATII

28.—Inchinarea paharului

Foarte vă mulțumesc
de acest pahar cu vin
Dumneavoastră cinstiți
părinți,
Ce de Dumnezeu sunteți
orânduiți.
Și dumneta, domnule
mire,
Și dumneta, cucoană
mireasă,
Dumnezeu să vă învrednicească,
Pe loc,
Cu noroc,
In viață
Cu dulceață.
Să vă dăruiască Dumnezeu
cu cele două
daruri :
Ințelepciunea lui Solomon,
Tăria lui Samson,
Frumusețea lui Iosif,
Blândeța lui David,
Bogăția lui Irod,
Vitejia lui Alexandru
Machedon,
Cu toiagul lui Aron,
Ce-a odrăslit,
Ne răsădit,
De 12 ani uscat,
Și a înflorit neudat.
Și Dumnezeu să vă
mai dăruiască
Stimă împărătească,
Toiag părintesc,
Și să trăiți,
Să-l stăpâniți
Și pe părinți să nu-i
uitați.
Așa să vă veseliți,
Căci la astă veselie,
Toți frații avem datorie.
Și eu închin acest pahar
cu vin,
Ca să vă meargă tot
în plin.
Și iată că închin
dumneavoastră
Celor bătrâni ca părinți,
Celor tineri ca frați,
Din toate părțile adunați,
Să trăiți cu toții
Până la ceasul morții.
Fraților, să trăiți
Să vă văd înfloriți,
De mâncare și de vin
Și de țuică de pelin,
Să trăești și tu podea
Să bea și gurița mea.
Și tu grindă,
Să duci voie bună'n
tindă.
Și tu pântece nu te
îmbuiba,
Că nu se știe ce se
poate întâmpla,
Că n'ai băut un pahar
sau două,
Ci de opt ori câte
nouă,
Și fac șaptezeci și două
Și tot nu te'ndestulezi
Când vin în pahar vezi
Și să vă mai dăruiască
Dumnezeu,
Cirezi de boi și vaci,
Să dați și la cei săraci.
Turme de oi,
Să dați la cei cu nevoi.
Coșare cu popușoi,
Ca să primim și noi.
Și printre cirezile de
vaci
Să fie una ciută
Ca să nu-i pară domnului
mire, cucoanei
mireasă slută.
Tot așa si printre boi
Să fie unul cu cornul
rupt,
Ca să nu-i pară cucoanei
mirese, domnului
mire slut,
Ci totdeauna plăcut.
Să vă mai dăruiască
Dumnezeu
Cârduri de paseri de
tot felul
Să aibă domnul mire
cu ce se lua,
Și fetele din sat a le
uita.

Şi să aveţi şi cârduri
de curci,
Ca dumneata cucoană
mireasă,
De alte răle să nu te
apuci.
Dar deocamdată
S'aveţi buţi cu vin,
Să bea nuntaşii câte
un pahar plin
Şi să zică toţi amin.
Cine n-o zice amin,
Să-l văd înfipt într'un
spin
Şi să zică şi el amin.
Vorbele lungi şi înde-
lungate,
Sunt numai nişte pă-
cate,
Mai bine să bem a-
cest păhar cu vin
Să fim oameni pe de-
plin,
Şi cuvântul să-l sfâr-
şim,
Strigând cu toţi, amin.

Aceste cuvinte se spun la masa cea mare când îţi vine rândul la paharul cu vin.

De la Iancu Adam Crânganu
Gohor-Tecuci

V. Gh. Beldie.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

183.—Povestea cocoarelor şi a scaiului

Cică era odată un flăcău, care de mic copil s'a apucat slugă la oi. El nu ştia de *făgădău*[1], de biserică, de pitrecanie, horă ş. a. căci crescuse la oi, pe coama munţilor, între brazi, pe dealuri şi numai cu oiţele îşi petrecuse copilăria. Ajunsese acuma mare şi avea şi el în turma stăpânului oiţele lui.

Intr'o primăvară o oaie îi fătă o mieluţă *pestriţă, ochişă.* Flăcăului toate oile îi erau dragi, dar mereu se juca cu mieluţa cea ocheşică şi încetul cu încetul o învăţă meşteşugul de a duce oile la păşunat şi în *porneală*[2] ba chiuia, asmuţia dulăii la lupi, cu un cuvânt făcea toate treburile de cioban; se vede că era năsdrăvană. Flăcăul avea toată încrederea în mieluţă, iar el sta la târlă cu *crudele*[3]. Şi când meluţele ajungeau cârlane, le dădea în seama mieluţei şi el îşi căuta de alte trebi.

Auzise el de la unia şi de la alţii că în sat, în lume, îi bine şi-i frumos, mai ales în zile de sărbătoare. Il înghieu flăcăii să vie şi el să vadă satu' şi lumea, hora cu fetele şi cu neveste tinere şi mândre, dar se tot codia, c'aşa-i omul: îi greu până s'apucă de-o treabă. Pe la nişte Paşti se hotărî să se ducă să vadă şi el satul cu oamenii şi hora. Când văzu el cum petrec oamenii în sat, cum se duc la biserică, la horă, la făgădău, ş.a, a început a se minuna de ceia ce vedea. Dă, săracul, trăise

[1] Făgădău=crâşmă.
[2] In porneală se duc oile cam pe la 2-3 dim. de pasc.
[3] Crudele sau meluţele şi mieii cruzi, tineri.

numai la *târlă* [1] cu oile, în munţi şi departe de lume! S'a uitat şi el ca un străin la toate, se minună şi către seară a pornit spre târlă la oiţele lui. O muere se luă după flăcău şi îl ajunse, începând vorba cu el. *Donda, donda*, ajunseră la stână. Când sosiră ei la târlă, Ocheşica aducea oile la strungă. Flăcăul duse muerea în stână, o acopere c'o glugă şi se duse în strungă să-şi mulgă oile.

— Ocheşică, dă oile în strungă, zise flăcăul oaei.

— De-ţi-le mândra de sub glugă.

Şi se ieau la sfadă; flăcăul văzând că ocheşica-i tare de *clanţă* [2] îi arde o palmă.

Ocheşica ese din strungă şi pe ici ţi-i drumul, la deal, pe plai. Celelalte oi se ieau după ea, una câte una în rând. Fuga flăcăul după ele să le întoarcă, dar nu le mai putea găsi, că întunecase. Dimineaţă se scoală în zori de ziuă şi pleacă după ei. Merge, merge şi iar merge până la prânzul cel mare. Iaca dă de un isvor. Se spală pe ochi, se închină, gustă din el şi porneşte mai departe. La amiază ajunge într'un vârf de munte de unde se vedea în toate părţile. Nu departe iar găsi un isvor de apă. Bău din el şi se lăsă într'o râlă să se odihnească, uitându-se în sus spre cerul cel albastru. Şi cum sta aşa, numai ce-aude gura Ochişicăi pe sus: bee! bee! cu celelalte oi în şir după ea, cum plecase din strungă, învârtindu-se mereu. Când şi-a văzut el turma pe sus, începu a se văicăra de huiau văile şi chemându-le cu lacrămi: Ochişică coboară-te jos! Ocheşică vin la mine şi nu mă sărăci! Ocheşică nu mă lăsa! Ocheşică iartă-mă! Degeaba însă. Ea, cât se văicăra ciobanul, s'a tot învârtit cu celelalte surori, ş'a plecat spre răsărit.

Ş'a început bietul cioban a se văicăra şi mai tare şi a se blăstăma fel şi chip şi rugă pe Dumnezeu ca să-i trimită moartea şi din el să iasă o buruiană care să n'o poată mânca oaea, dar să se acaţe în lâna ei.

De scârbă muri. Tovarăşii lui l-a căutat, l-a găsit şi l-a îngropat. Lucrurile şi banii lui îi luară ei. Muerea pieri din stână. Peste câţiva ani cei ce l-au cunoscut şi au trăit cu ei, au venit cu un preot să-i facă rânduiala creştinească. Pe mormântul lui găsi un *scai mare*. Rupând buruiana se apucară să-l desgroape. Rădăcina scaiului o găsiră pornită din inima ciobanului. Şi de atunci scaiul se acaţă mai tare de lâna oilor şi se crede că cocoarele-s făcute din oi.

Culeasă de la Ioana lui G. Bărgăoanu din com. Bogdăneşti-Suceava

M. Lupescu.

[1] Târlă=adăpostul oilor contra vânturilor şi zăpezilor.

[2] *Clanţă*, în loc de *clonţ*, *clonţoi*, rău de gură.

184.—Ciobanul, ciuma, holera şi moartea

A fost un cioban ce-şi avea stâna lâng'-o pădure.

Intr'o noapte, la adăpostul unui arbore din această pădure, se întâlnesc; ciuma, holera şi moartea. Şi şi-au zis ele în de ele să se ducă la cioban să-i dea trei oi pentru mâncat. Şi s'a dus întâi ciuma şi a cerut:

— Măi ciobane, tu, dă-ne trei oi din cele mai bune ca să mâncăm, dacă vrei s'o duci bine cu toate oile.

Şi ciobanul a zis:

— Cine eşti tu?

— Eu? Eu sunt ciuma...

— Dacă eşti ciuma nu-ţi dau nici una! Haid, du-te!

Şi a plecat ciuma ruşinată... Şi s'a tot dus!

Apoi s'a dus holera şi a cerut şi ea tot trei oi.

Ciobanul a întrebat-o:

— Cine eşti tu de-mi cei trei oi?

— Eu sunt holera!

— Dacă eşti holera, du-te pe unde ai venit!

Şi a plecat *duluţă* şi holera ruşinată.

S'a dus şi moartea. Ciobanul a întrebat-o: Că cine este? Iar ea i-a răspuns:

— Eu sunt moartea.

— Dacă eşti moartea, alege-ţi oile cele mai grase şi ia-le!

Moartea şi-a ales trei oi şi când să plece, ciobanul:

— Pe mine mă iei?

— Te iau!

— Atunci haideţi.

Au luat oile în spinare şi au plecat. Ba ici, ba colea, păn' au ajuns într'o pădure mare şi deasă. Acolo, ciobanul a zărit o lumină şi a întrebat pe moarte:

— Ce lumină este aia de colo?

Şi moartea i-a răspuns:

— Acolo şed eu.

Şi-au mers până acolo. Când vede ciobanul o casă aşa de mare şi cum mai era şi de sticlă şi când a mai intrat şi înăuntru de a văzut numai făclii aprinse: alteie mari de tot, altele mai mici şi altele tot mai mici, altele de-abia se zăresc, a întrebat-o:

— Ce sunt atâtea făclii aprinse?

Ea i-a spus:

— Tot omul are câte o făclie din alea, aprinse, cât trăieşte şi arde

aşa până se isprăveşte şi atunci. odată cu isprăvirea ei moare şi omul.

Aşa, ciobanul vede o făclie ce se isprăvea şi întrebă pe moarte:

— Da' făclia asta care se isprăvi acum, a cui este?

Şi moartea îl iea şi-l duce de se *zăuită* pe-o potecă:

— Ei, ce vezi?

— Ce să văd, văd o babă că vine, vine încoa'!

— Ei, a ei fu lumânarea care se isprăvi.

Atunci ciobanul zise morţei:

— Dacă eşti bună, arată-mi şi făclia mea, să văd şi eu, cât mai trăiesc...

L a luat moartea de mână şi-a ocolit cu el de trei ori toate făcliile păn' a dat şi de-a lui.

— Ei, asta e făclia ta ciobane!

Când a văzut o ciobanul — că-i era de trei stânjini — n'a mai vrut să mai ţie socoteală de nimic. A luat oile în spinare şi-a plecat cu ele înapoi...

— Să ne vedem sănătoşi moarte!

Şi s'a tot dus...

Şi de atunci cică omul este mai hoţ ca ori ce; şi tot de-atunci nu mai are credinţă, de când a înşelat moartea! [1]

Mi-a povestit-o Şt. St. Badea, din comuna Catane-Dolj

Nic. I. Dumitraşcu

185.—Solomonarul şi balaurul

Cică, odată, un om, din pricină că sărăcise, îşi lăsă casa plină de copii şi plecă prin lume. Aici, umblă el, cât umblă şi într'un târziu, găsi de lucru, în pădure, la un bogătaş.

Acu, când să intre el în pădure, unde avea să lucreze, fără să vreie, dă într'o mlaştină. Mlaştina se prăbuşeşte şi omul se cufundă în fundul pământului. Acolo, dă peste un balaur mare. Da, balaurul cela, după ce se svârcoli de vre-o câteva ori, întrebă pe omul drumeţ:

— Măi omule, spune-mi drept, cine te-a îndreptat pe *meleagurile* aeste de-mi turburi linişlea? Omul n'avu ce să răspundă. Balaurul, fără să-i facă rău omului, îl lăsă să steie cu dânsul mai multe zile. Numai că, omul cât a stat acolo, a stat nebăut şi nemâncat.

Balaurul a 'nţeles că-i nevinovat omul şi i-a dat drumul. Dar la plecare i-a zis:

---

[1] Confruntă cu cea scrisă de d. M. Lupescu, în „*Viaţa Literară*" anul I No. 2. şi Tudor Pamfile, *Graiul vremurilor*, p. 3

— Eu îţi dau drumul, şi-ţi mai dau şi tot felul de bogăţii din câte am eu ; ţi-oi da aur, ţi-oi da pietre scumpe, ţi-oi da diamante ca să le vinzi şi să ai cu ce trăi tu şi cu copii tăi. Un lucru: să nu cumva un' te-i duce, să spui din ce parte vii şi ce-ai văzut aici, că moartea ta, îi tot din mânile mele.

Omul, chefos că a scăpat cu viaţă şi cu lucruri scumpe, ieşi în lume, la lumina zilei, apoi se întoarse acasă.

Intr'o bună zi, se duce cu lucrurile ce le căpătase de la balaur, să le vândă într'un târg. Cum se'ntâmplă, că tot în acel târg venise ş'un *solomonar*. Şi cum îl văzu pe om cu aur, cu pietre scumpe, cu diamante, cunoscu că aceste lucruri scumpe nu-s de pe pământ.

Indată îi porunci omului să-l ducă şi pe dânsul la locul de unde luase acele pietre scumpe, că de nu, va fi vai şi amar de capul lui.

Bietul om, nu mai avu încotro cârni. Da' îl trecea fiorii când şi-a ducea aminte că n'a ţinut socoteală de sfatul balaurului.

Şi cum spun, omul luă pe solomonar şi-l duse până la mlaştina din pădure, arătând locul de unde luase petrele scumpe.

Solomonarul, când se văzu aici, începu să descânte. De-asupra mlaştenii începu să forfotiască. Balaurul ieşi deasupra şi când se svârcoleşte odată, loveşte cu coada pe om, de pică mort.

Solomonarul s'aruncă iute pe balaur şi sbură cu el la cer. De atunci se zice că, prin nouri sunt balauri ; iar pe dânşii stau solomonari cari-i duc unde vreau ei Solomonarii şi cu balaurii fierb piatra. Şi unde vreau s'o ducă, acolo bate şi strică tot ce găseşte.

De la Maranda Busuioc
Nemţişor-Vânători, Neamţ. **Al. Moisei.**

186.—Datoria moldovanului şi a jâdanului către ţigan

Cică atunci când s'au dus la Dumnezeu, moldovanul cu ţiganul şi cu jâdanul împreună, ţiganul văzând nişte mure, s'a zăbovit cu dânsele, iar moldovanul şi cu jidanul au ajuns la Dumnezeu. In urmă vine şi ţiganul.

— Da' tu unde ai fost? l-a întrebat Dumnezeu.

— Am zăbovit la nişte mure.

— Ca mura să fii.

— Da' mie ce-mi dai Doamne? a întrebat ţiganul.

— Ce să-ţi dau? Să ai şi tu la moldovan trei zile şi la jâdan trei zile. Şi pentru că n'ai venit la vreme, de la ei să te hrăneşti cu traista.

Şi aşa cică ţiganul de atunci cerşeşte şi în tot anul moldovanul îi

plăteşte cele trei zile cu cele ce-l dărueşte. Iar jidanul de câte ori va vedea ţigan şi a fi la masă pe scaun, trebue să se scoale înaintea lui.

De la meşterul nostru vizitiu Ion Onel în drumul spre Bujoru, 10 August 1911, cu prietenul avocat N. G. Popa. Lucrul nu l-am crezut, dar l-am văzut.

Petru G. Savin.

187.—Dumnezeu pâcâlit de sfântul Gheorghe

Cică sf. Gheorghe ar fi fost şi el ca toţi oamenii, la un război mare. Şi înainte de a intra în foc, ca bun credincios ce era, face o rugăciune către Dumnezeu şi făgădueşte că de va scăpa teafăr, îşi va vinde calul şi cu banii calului va cumpăra lumânări pentru sf. biserică.

Dă Dumnezeu de se mântuie bătălia, scapă sf. Gheorghe teafăr şi se întoarce la vatră. Pune el calul la grajd şi-şi aduce aminte de făgăduiala care nu-i cam venia la socoteală. Cum să-i deie mâna să cumpere lumânări cu toate paralele calului?

Tot chitind cum să scape din încurcătură şi să nu supere nici pe Dumnezeu, îi trăsneşte una prin minte şi să vezi ce-a făcut. Ia un cucoş şi calul şi se duce la târg. Vin muşterii cari mai de cari, unii pentru cucoş, alţii pentru cal dar nu putea să cumpere, fiindcă sf. Gheorghe nu vindea cucoşul fără cal, dar nici calul fără cucoş. Iar când întrebau de preţ le spunea că calul costă un franc iar cocoşul 200 de franci.

In sfârşit s'a găsit unul căruia să-i facă nevoie de amândouă sufletele şi să deie pe cucoş 200 de franci şi pe cal un franc şi să scape şi pe sf. Gheorghe de încurcătură.

Şi iaca aşa sf. Gheorghe a vândut calul cu un franc, iaca aşa a putut să se ţie de cuvânt şi iaca aşa a pâcâlit pe Dumnezeu, care s'a minunat de iscusinţa lui.

De la Ilie Olaru, str. Gărei Bârlad.

M. Tănăsescu

DATINE ŞI CREDINŢE

901.—Când strici un cuib de rândunică, ea vine de-ţi muşcă vaca de ţâţe.

902.—Când *zădăreşti* nevăstuica, ea vine de-ţi muşcă vaca de pulpă. Atunci poţi s'o vindeci descântând-o şi spălând-o cu o piele de nevăstuică.

903.—Când pui cureaua sub cap, visezi numai de cât.

904.—Când pui cartea sub cap, nu uiţi ceia ce ai învăţat.

905.—Când mânânci de-asupra cărţei, îţi mânânci mintea.

906.—Când ceteşti să nu împrumuţi cartea altuia, că-ţi mânânci mintea.

907.—Când se aprinde peteala miresei la cununie, tinerii vor trăi puţin.

908.—Când strici un cuib de cocostârc, el vine şi-ţi dă foc la casă.

909.—Când mânânci cu lingura din oală sau mânânci cir (terciu) din ceaun, te vorbesc de rău oamenii.

910.—Dacă tună în ziua de sf. Ilie, toate poamele vor fi viermănoase.

911.—Dacă nu duci poame la biserică în ziua de sf. Ilie, copacii nu mai rodesc anul viitor.

912.—Când bate vântul zile de-arândul, se zice că s'a spânzurat cineva.

Auzite de la moşneagul Haralambie Florescu Bălţăteşti.

Ioan Preutescu

913.—Când mâţa sgârie pe rogojină, se zice că are să vie peşte proaspăt în sat.

914.—Ca să nu te doară mijlocul la secere, să nu mănânci ouă roşii în ziua întâia de Paşti.

915.—Când îţi curge sânge din nas, ca să stea, să înozi trei fire de păr în creştetul capului.

916.—Să nu verşi sare pe jos că pe cealaltă lume o strângi cu ochii.

917.—Ca să nu te mănânce puricii, la 1 Martie, să înfingi un cuţit în mijlocul pragului şi să zici de trei ori cuvintele: «Marte'n casă, puricii afară»,

918.—Să nu intri în vie cele nouă Joi după Paşti, că-ţi taie gândacii viţa.

Rădeşti-Tutova **I. I. Nadă**

919.—Când e givorniţă şi cumpănă mare, să pui într'o ceaşcă busuioc; lumânare să n'aprinzi—afară de cea de la Paşti—căci *Neprielnicul* (Diavolul) te pândeşte şi-ţi vine oaspet nepoftit în casă.

920.—Dacă un om mort e îngropat în cămeşă de-a altuia şi nu din comândul lui, se zice că-i cu pielea goală pe cea lume.

921.—Când pică sf. Gheorghe în zi de sec, nu-i mană nici la albine

nici la oi.

922.—Dacă ucizi o broască, zice că-ţi va muri cineva din casă.

923.—Când caţi în bobi (40 de toţi) zici:

Bine ştiţi,
Bine gâciţi,
Cum aţi ştiut a creşte ş'a răsări,
Aşa să ştiţi a-mi gâci.

924.—Când se'ntâmplă vre-un vânt mare, se zice că şi-a făcut cineva seamă.

925.—Când rămân scântei pe fundul ceaunului, în afară, se crede că va fi ploaie.

926.—După ce vrăjitoarea descântă de *ursit*, ca să moară cineva, iea şi taie capul la o broască; astă broască trebue să fie încunjurată de alte broscuţe mici.

927.—Cine n'are copii, strânge Dracului avere.

Mânăstireni-Botoşani. **Dumitru Furtună.**

928.—Copilul se scapă în pat, când se joacă cu focul.

929.—Ca să nu se mai scape în pat, se bate cu mătura aprinsă.

930.—Dacă rupi o buruiană numită mătrăgună, surzeşti.

931.—Când ai o gaură în picior, pentru că te-ai înţepat, pui murdărie (ceară) din ureche şi se trece.

932.—Când se alege unt din smântână, se descântă: Untul mie, zara ţie, untul mie, zara ţie. Atunci se alege degrabă.

933.—Când trece rândunica pe sub vacă, laptele e roş.

934.—Când trece mâţa (pisica) pe sub mort, când merge la biserică, acel mort se face strigoi.

935.—Când trec cocoarele, se pune un cuţit cu vârful în pământ şi le opreşti în loc.

936.—Dacă împuşti cârma cocoarelor, de cade jos, toate celelalte cad.

937.—Dacă pui toporul în pământ când vine ploaie cu piatră, atunci ploaia se abate

Ţuţcani-Covurlui. **T. I. Cruceanu.**

938.—Când fumul vine îndărăt pe hogeac şi când sar puricii, va ploua numai de cât.

939.—Când cântă cucuveaua pe casă sau pe vre-un copac din grădină, va muri cineva din casă.

940.—Când stând în casă, seara, ţi se pare că te strigă cineva afară, să nu ieşi să vezi cine-i, nici să nu răspunzi până ce nu te va striga de trei ori, căci te va întâmpina Sarsailă şi-ţi va lua o mână sau un picior.

941.—Dacă bate vântul câteva zile în şir, în apropiere s'a spânzurat sau s'a înecat vre-un om.

942.—Dacă înspre apus, după asfinţitul soarelui se arată o geană roşie, e semn că a doua zi va fi vreme frumoasă.

943.—In ziua de Bobotează care fată alunecă pe ghiaţă şi cade jos, în timpul sfinţirei apelor, se va mărita în acel an.

944.—Când prăpădeşti vr'un lucru însemnat din casă, să întorci toate lucrurile pe dos, căci îl vei găsi îndată.

945.—Când pierzi vr'un lucru de mică însemnătate, să zici «Tatăl nostru» şi scuipând în palma stângă, să faci semnul crucei de-asupra cu muchea mânei drepte şi lovind, în care parte va sări mai mult stupitul din palmă, într'acolo e lucrul pierdut.

Hânţeşti-Dorohoi. **N. V. Hânţescu.**

946.—In ajunul Bobotezei fetele fură busuioc din căldăruşă şi-l pun noaptea sub căpătâi ca să-şi vadă logodnicul.

947.—La sf. Toader se *încură* caii şi fetele se spală de dimineaţă cu iarbă mare, ca să le crească părul zicând: «Sfinte Toadere, dă coadele cailor în capul fetelor».

948.—Dacă cumva se întâmplă de-i secetă vara, atunci să se ducă trei fete şi să fure trei linguri nouă, de la trei femei îngreunate şi să le puie apoi într'o fântână, în timpul nopţei, c'apoi va ploua îndată.

949.—In zilele aşa numite «*pârle*» să nu se lucreze de loc, c'apoi e rău de foc.

950.—In ziua tăerii capului sf. Ioan, să nu se taie pepeni verzi, c'apoi e rău de friguri.

951.—Când stai culcat jos, să nu laşi să te păşească nimeni, c'apoi va veni asupra ta o primejdie.

Din Truşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu.**

952.—*Gândul cânelui.*—Cânele iarna se strânge covrig şi se gândeşte într'una: «De ar veni vara, hotărît am să-mi fac casă; n'am nevoie să mi-o fac mare; ia uită-te ce mic îs eu». Vara însă, îşi schimbă gândurile şi socotelile şi zice: «Ce să mai muncesc eu atâta! Trebue să muncesc mult, căci îmi trebuie casă mare de tot».

953.—După ce se scoate mortul din casă, să închizi uşa tinzei, căci în scurt, mai moare cineva.

954.—Mortul aproape de cimitir se lasă greu de tot.

Jud. Botoşani. **V. Moisiu.**

BOALE LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

189.—Descântec pentru turnarea cositorului

O plecat nouăzeci şi nouă de taţi
Cu nouăzeci şi nouă de fraţi.
Cu nouăzeci şi nouă de voinici
înarmaţi,
Cu topoarele ascuţite,
Cu săbiile gătite,
Cu cuţitele ascuţite,
Cu puştile încărcate,
La pădurea mare.
Cu topoarele s'o taie,
Cu cuţitele s'o hăcuie.
Cu puştile s'o împuşte,
Cu caii s'o calce,
Să caute ceasul cel rău,
Din trupul (cutăruia).
S'o dus
Şi cu topoarele a taiat-o.
Cu cuţitele a hăcuit-o,
Cu caii au călcat-o,
Cu puştile au împuşcat-o.
Munţii s'au cutremurat,
Pietrile s'au despicat,
Apele s'au turburat;
Şi ceasul cel rău nu l-a găsit,
Intoarceţi-vă înapoi la (cutare),
Şi căutaţi ceasul cel rău.
In cap, sub cap,
In ochi, sub ochi,
In urechi, sub urechi,
In gură, sub gură.
In gât, sub gât,
In limbă, sub limbă,
In piept, sub piept,
In spate, sub spate,
In inimă, sub inimă,
In rărunchi, sub rărunchi,
In plămâni, sub plămâni,
In şele. sub şele,
In picioare, sub picioare,
In genunchi, sub genunchi,
In călcâie, sub călcâie,
In unghii, sub unghii.
Şi-o găsit ceasul cel rău;
Cu topoarele l-au tăiat,
Cu cuţitele l-au hăcuit,
Cu săbiile l-au dărâmat,
Cu puştile l-au împuşcat,
Cn caii l-au călcat.
Şi n'o rămas,
Cât firul cel de mac,
In patru despicat.
Să nu rămâe nici de leac
Şi să rămâe (cutare)
Curat şi luminat,
Ca maică-sa ce l-a făcut,
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat.

Se descântă mai intâi apă într'un vas. Apoi se descântă costorul în timp ce el se topeşte la foc într'un vas de lut. După aceasta se aşează cel bolnav aşa fel încât partea trupului care e bolnavă să fie în sus (de-asupra) Apoi se pune de-asupra vasul cu apă şi în urmă se toarnă cositorul topit. Dacă cositorul răcindu-se iea forme frumoase, sunt speranţe că bolnavul se va însănătoşa ; dacă formele vor fi urîte şi neregulate, atunci se repetă şi descântecul de mai multe ori.

Această operație se face de trei ori, zicându-se și descântecul de câte trei ori la fiecare operație,

Auzit de la bunica mea. Comănești-Bacău.

S. P. Chiricel.

De gâlci

140.—9 întoarceți-vă înapoi
8 » »
7 » »
6 » »
5 » »
4 » »
3 » »
2 » »
1 » »

Gâlcă, motâlcă, mare ca un bou, mică ca un ou, pân' mai apoi să nu se afle nici una de leac, ca firul de mac.

141.—Pe cea gârlă repede,
Veni o lespede.
Cu totul albastră,
Cu puii albaștri,
Cu pliscul de fier,
Cum ajunseră, cum se risipiră,
Cum ajunseră, cum se sdrobiră,
Așa să se risipească,
Să se sdrobească gâlcile cutăruia.
Acu-i lună și cu stele
Acu-s gâlcile...
Mâne nu-i nici lună, nici stele,
Nici gâlcile cutăruia..

Costești-Tutova

Maria I. Mircea.

142.—De bešica neagră

Beșică neagră,
Beșică roșă,
Beșică verde,
Beșică albastră,
Beșică beșicată,
Beșică de nouăzeci și nouă de feluri
Și nouăzeci și nouă de chipuri,
Ieși de la (N), din fața obrazului,
Din urechi,
Din ochi,
Din toate mădulările.
Și a făcut Maica Domnului masă mare
Și a chemat toate beșicele,
Toate bubele,
Numai beșica cea neagră n'a chemat-o.
Să peri,
Să rămâie (N) curat
Și luminat,
Ca de la Maica Domnului lăsat.
De la mine descântecul,
Și de la Maica Domnului leacul.

Se iea petica cu care a șters ouăle in Sâmbăta Paștelor, se aprinde și se afumă cu ea părțile unde s'a făcut bășica zicând de trei ori acest descântec.

Dela V. T. Vasiliu, Mogoșești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

148.—De bubă

Bubă cu dălac,
Bubă cu izdat,
Bubă văcească,
Bubă câinească,

Bubă turungie,
Bubă cafenie,
Bubă albă,
Bubă neagră,
Buba bubelor,
Sora ciumelor,
Ieşi din capul lui cutare,
Ieşi din unghiile deştelor,
Ieşi din tălpile picioarelor;
Ieşi din inimă,
Ieşi pe carne,
După carne, ieşi pe piele,
După piele să ieşi pe pământ,
Acolo să-mi vecueşti
Ş'acolo să putrezeşti,
Pe cutare să-l părăseşti,
Să rămâie curat,
Luminat,
Ca argintul scuturat.
Leac să fie de la mâna mea,
Mai vârtos de la Maica Precista,
Mai vârtos
De la Hristos.

Cules de la soldatul toboşar Fădescu Gheorghe comp. I. regimentul Matei Basarab No. 35 din Cernavodă.

Ioan N. Popescu.

144.—De holeră. —Cuptorul afumat.

Acest cuptor se face într'un mal, în sat sau afară din sat. Se sapă în mal aproape de faţa pământului, aşa ca coşul pe care trebuie să ieasă fumul, să fie tot atât de larg, cât şi gura pe unde se bagă focul.

Gura şi coşul trebuie făcute cam tot de-o potrivă de largi. Se bagă foc în cuptor şi se arde până se afumă bine. Apoi după ce se răceşte se curăţă de cenuşă. Toată lumea din sat vine apoi pe mal la cuptor şi pe rând trece prin el. Intră toţi pe gura cuptorului şi iese pe coşul lui. Holera nu se mai lipeşte de acela care a trecut prin acest cuptor.

Auzit de la I. Dobrescu, învăţător la Padea-Dolj. **P. Danilescu.**

CÂNTECE

979 —*Frunză verde murele,*
Bate vânt vârfurile,
Pe mini mă bat gândurile,
Tot bătând drumurile,
Să întâlnesc fetiţele,
Să le ieau brăcirile,
Să-mi încing costiţele.
Să le ieau inelele,
Să-mi încarc degetele.
Batistele cu mărgele,
La colţuri cu floricele,
Să le prind la 'ncingătoare,
Să le strâng la subţioară,
Toată vara *pe sub soare.*

Vâlcele din Topeşti Gorj.

I. I. Ciuncanu.

52. – Gh. Fira : Ia, vezi neică..

980.—*Foaie verde mărăcine,*
Ia vezi, neică, pentru tine
Mi-aş da inima din mine
Şi chimiraşul cu rile,
Numai ca să fiu cu tine.
Foaie verde lemn tipos,
Vino puică pe dindos,
C'am o poartă de rogoz,
Cum pui mâna, cade jos,
Umple locul de miros.

Ştefăneşti-Vâlcea

Gh. Fira

981.—*Foaie verde trei smicele,*
Când sunt mere mititele,
Stau bine pe rămurele;
Aşa şi noi fetele,
Când suntem mai mititele.
Suntem dragi părinţilor,
Şi-urîte străinilor.
Da' dacă ne mai mărim,
Părinţii ne urgisesc,
Şi străinii ne'ndrăgesc.

982.—*Oftează, mândră, oftează,*
Oftează şi lăcrămează,
Toată lumea să te crează
C'ai fost neicăi amurează.

De la Lina Balan, Goruneşti-Vâlcea.

C. M. Popescu.

983.—*Frunzuliţă trei spanace,*
Tu te duci, neică, sărace,
Eu cu dorul ce m'oi face?
— Verde foaie mărăcine,
Tu faci, puiculiţă, bine,
Că rămâi în sat la tine
Şi mai sunt voinici ca mine.
—Fie voinici ca iarba
De nu-i neica, tot geaba.
Şi sunt voinicei ca brazii,
Treacă şi de brazi în sus,
Dacă nu-i cine s'a dus!

984.—*Foaie frunză trei smicele*
De când te-ai dus bătețele;
N'am mai pus la gât mărgele,
Nici la coade panglicele...

985.—*Frunzuliță matostat,*
Spune, puic'adevărat,
Câți voinici te-au sărutat?
—Nu știu, nu i-am numărat,
Că n'au fost toți dintr'un sat.
Unu-i nalt și sprincenat,
Odată m'a sărutat,
Limba'n gură mi-am mușcat,
Buzele mi-a bășicat,
La inimă m'a secat.

Ciutura-Dolj.

C. Georgescu-Munteanu

986.- *Când oi zice trei migdale*
Trecui ș'asară calare,
Pe la poarta dumitale,
Cu camașa albă floare,
Largă'n poale, strâmtă'n șale,
Cioită pe țâțâșoare.
Când trecui pe la portiță,
'Ți-văzui botul la o țâță,
Dar de ți-o vedeam pe toată,
Mă găsiai țapăn la poartă.
Și de-ți vedeam sânul tot,
Mă găsiai la portă mort.

987.—*Foaie verde trei costrei,*
Ieși Marițo, din bordei,
C'a 'nflorit salcâmii tăi,
Zace neicuța sub ei!

988.-*Foaie verde trei migdale,*
Trece neicuța calare.
Fire-al năibilor de cal
Cum trântiși pe neica 'n deal
Nu mi-l trântiși mai la vale
Să-l vadă puica cum moare,
Să vie cu lumânare
Și cu spirt de cinci parale,
Ca să-l tragă pe picioare,
Neicuța, să mi se scoale!

Jud. Romanați **C. Daniilescu**

989.—*Foaie verde trei agude,*
S'a suit Gheorghe la munte.
Peste munte s'a uitat,
Din ochi negri-a lăcramat,
Și tată-său l-a 'ntrebat:
—Ce ești, Gheorghe, supărat?
—Ce mă 'ntrebi, tătucă bun,
Ce mă 'ntrebi ca pe-un strein,
Par'că nu-s al tău copil.
De trei zile n'am mâncat,
Nici cămeșa n'am spălat,
Tot în calea puice'-am stat
Și din urma ei n'am dat;
Aud văile vuind
Și codrii bolborosind.
Și huiesc, bolborosesc,
Și eu la puica gândesc.

Humulești-Neamț **Z. Grigoriu.**

990.—*Trei gutui, trei alămâi*
Puiul țaței cui rămâi?
Puiul țaței pui [1]

Trei gutui, trei mere verzi,
Ochi albaștri rămâneți...

Cine te-a mai desmierda,
Cine te-a mai săruta?

Dar te-oi săruta prin gând;
Câte-odată când și când.

Eu plec, mândro, spre Vaslui,
Să 'mbrac haina statului.

Eu plec, mândro, spre Galați,
Acolo suntem chemați.

O mie și doi soldați,

1) Refren după fiecare două versuri.

Toţi frumoşi ca nişte brazi.

Nu fii mândră supărată,
Că şi-a mea mândră-a ramas

Cu coatele pe pârlaz
Şi cu lacrămi pe obraz.

De la Ana Greciuc din Mitocul-Dragomirnei, Bucovina.

Al. Morariu

991.—*La Şerţeşti-i satul lung,*
Nici nu-i brânză, nici nu-i unt,
Nici mămăligă pe fund,

992. *Te cunoşti, lele, pe frunte,*
C'ai pus ruminele multe.
Nu ştiu cum dracu' le-ai pus,
Că pe nas nu ţi-a ajuns,
Că ţi-a rămas nasul gol,
Ca o muche de topor.

993.—*Frunză verde lapte acru,*
Lasă babele la dracu';
C'aşa joacă babele,
Ca mâţa cu labele.

Cotoroaia-Tutova. **I. Ciobanu**

994.—*Frunză verde de dudău.*
Sărac norocelu' meu
L-au băut boii'n pârău
L-au băut şi l-or mai bea.
Săracă inima mea,
Mult e jalnică şi rea
Şi nu ştie nimenea,
Numai eu şi Dumnezeu
Şi mai ştie-un soţ al meu,
Care trage ca şi eu.

995.—*Cântă cucu 'n par de vie,*
Eu gândeam că-mi cântă mie,
Dar le cântă la voinici,
La car' se duc de pe-aici,
Unde sunt zilele mici,
Că pe-aicea s'au mărit
Şi oamenii s'au răit.
Cântă puiul cucului
Pe turnul Sibiului.
Şi-aşa-mi cântă de frumos,
De-a ieşit Sibiu' tot
Să vază ce cuc a fost.
El s'a mutat pe cazarmă
Şi le cântă la catane,
Că iar se face bataie...

. . . .

Ardeal (Ţara Oltului)

C. Rădulescu-Codin

996.—*Iaca soacra soacrelor,*
Bunica bunicelor!
Aoleu ceoarsă bătrână
Cine, drac', la joc te mână,
Cu papuci de popuşoi
Să-i prăpădeşti printe noi;
Cu papuci de crastaveţi,
Fugi că te-arunc de păreţi!

997.—*La casa cu şapte fete*
Cu fântâna sub părete
Cânele moare de sete.

998.—*Vai de mine multe ştiu,*
Mă mier unde le mai ţiu!
Ia le ţin într'o poiată,
Invălite cu-o lopată
Şi le scot doar când şi când,
Când îmi vine mândra 'n gând.

Auzită într'o horă mare în care jucam Moldoveni, Munteni, Ardeleni şi Bucovineni, la Văleni, în ziua de 24 Iulie 1908.

Pr. I. C. Beldie

999.—*Fruuză verde iasomie*
Cine, dracul mi-a zis mie
Să ieau fată cu moşie,
Să-mi poruncească ea mie?
Mai bine s'o ieau săracă
Ce i-oiu zice eu, să facă,
Când i-oiu da palma să tacă!
Haide-aşa!

1000.—*Foicică d'avrămească*
Fetiţa care-i frumoasă,
Nu-i păcat s'o bagi în casă
S'o pui cu tine la masă
Nu-i aşa?
Iar fata care-i urită
Nu-i păcat s'o dai p'o râpă
Că nici câinii n'o mănâncă
Chiar aşa!
Goleştii-Badei, Muscel.

D. Mihalache

1001.—*Foae verde mărăciune,*
Mărăcine cu gheorghine,
Inverzeşte codre bine.
Că ca mâine intru 'ntine,
Cu doispre'ce după mine,
Toţi călări şi armaţi bine.
S'auz dulma dulmuind,
Apa'n vale şuruind,
Negustori la bâlci trecând:
Negustori bucureşteni,
Trec la bâlci la Răureni,
Să-şi desfacă mărfile,
Să-şi scoată capetele,
Şi să bea dobânzile.

G. Poboran

1002.—*Când ai zice bob urez,*
Eşi mândruţă de mă vezi
Până sânt grânele verzi;
Că dacă s'or secera
Pică ordin şi mă ia
Şi tu rămâi tot aşa
De-i plânge şi-i tot ofta!
Foae verde bob areu
Roagă-te lui Dumnezeu
Să fie pe gândul meu,
Să fie i'o *pace în ţară*
Să-ţi trimet carte poştală
Ca să vin la primavară;
Să-'ţi pui intr'un colţişor,
Mândruţă, ca de odor:
O foiţă de bujor
Să-'mi plângi mândruţă cu dor!
Din Obislav-Vâlcea

N. I. Dumitraşcu

Confruntă No. 1?6

1003.—*Foae verde de-alămâie,*
Mă suii în deal la vie,
Să mă uit în Slobozie
Văzui casele pustie,
Numai una-i cu lumină
Şi-aceia'i în ţelărie (*sic*) [1])
Şade-un logofăt şi scrie,
Şi-mi faci scrisoare mie,
Să mă iee de soţie.

Jud. Tutova **Maria I. Mircea**

1004.—*Frunză verde foae lată,*
Maică inimă de peatră,
Mai vino la mine-odată
De-mi vezi traiul ce-l trăesc,
De vezi cum mă chinuesc,
Cu traiul melităresc!
De-aşi şti maică c'ai veni,
Şi drumul ţi-aşi petrui
Şi cu var şi cu nisip

1) De sigur: *cânţălărie.*

Să vii maică mai curând;
Şi cu peatră de cea lată
Să vii măicuţă îndată !

Auzit de la un soldat în tren Bârlad-Iaşi.

Petru Gh. Savin

GLUME, JÂTII, TACLALE

194.—Prostie omenească.

Pe vremea, când lumea nu era aşa de cuminte şi mintoasă ca amu, rar zăriai câte un sărac de ici, pe colea. Da'-i vorba, că de când creşte iarbă pe pământ, calici şi proşti tot sînt; aşa, pe vremea ceia, venise un calic cu cerutul la un om. Şi se vede că cel calic trebue să dee, oameni buni, tot peste cel prost, căci calicul şi cu prostul pun veşnic în plug, cum au mai pus atunci când s'apucaseră să 'mbrăzdeze cu doi ţânţari faţa coptiorului şi mâţa s'a pus, biată, de pricină !...

Va să zică, omul cel calic se ruga la poarta unui gospodar, să-l miluiască. Da gospodarul avea o fată, să nu-i zic proastă, ci meşteră meştera meşterelor în astă eftenă meserie. Zice :

— Ia du-te fa, tu, de-i dă *saraimanului* celuia un pumn de făină !

Copila se duce; se 'ntinde în ungherul casei şi *acuprinzând* cu amândouă mânele *popu'*, care sprijinea *bagdadia*, dă să iee un pumn da făină, *anumit* ca să-l ducă saraimanului. Da' popu' între mânele ei!

Când să se ducă—mai stăi oleacă ! Hâţ încoace, hâţ încolo, pârţ încolo, iar pârţ încoace— degeaba ! Se mai întoarnă, se mai *zghiciulează* — nu-i chip ! Că nu se pricepea biata fată, cum se iasă ea cu pumnu' de făină şi cu pop cu tot... Strigă, răcneşte...

Vine tată-su. Se uită şi el; se *'nfârnează* şi el de una ca asta, că nici el, sărmanu, nu se pricepea cum să scoată fata mânele cu făină şi cu pop cu tot. Prinde a striga ş'a se văicăra şi el :

— Săriţi, oameni buni, iaca ce pacate !... Ş'aşa a tot strigat pân' au venit toţi megieşii. Da' şi ei nu ştiau nici *bea* din partea asta, că, precum nu se pricepeau nimic, aşa nu le era nimic... Chiu, vai, răcnet, batjocură, *cabaz* ! Până ce s'a găsit unul, vezi Doamne, mai ajuns oleacă de cap, ş'a zis :

— Măi, ia daţi-vă unul c'un harapnic şi croiţi-i fetei vre-o 2-3 *păşurele moi pe la giuglee*, să vedem n'a putea scapa de popu' casei !

Aşa au făcut. Şi fata, când a cunoscut arsura biciului, a dat drumul făinei din pumn în ţuhal, înapoi, ş'a scăpat de pop; s'a dus apoi

mai pe de-o parte s'a luat, ca lumea, alt pumn de făină. Da ce folos, c'amu calicu'-i blastamase și se dusese!...

De la C. Bordeiu, Bozieni-Dorohoiu. **Dumitru Furtună.**

195.- Doftorul și Zodierul.

Acu cică un doftor, și unul ce citește soarta oamenilor de pe stele, umblau prin sate să vadă cam ce *modrig* (purtări) au țăranii noștrii.

Umblând ei ba pe colo, ba pe dincolo, poposiră la gospodăria unuia, ce avea o ceată de copii. Omul îi poftiră să mâie, în casă cum a da Dumnezeu, că de, era vreme de toamnă târzie, și poate se schimbă. Deci ciocii nu primiră cu nici un chip, zicând că știu ei mai bine, că a cetit în stele și au bună nădejde că nu va fi vreme rea.

— Așa o fi cucoane, da știu din bătrâni că de e cloșca de-amează, să te gătești de iarnă». Ț'ai găsit; învățaților le venia să râdă.

— Ba zău cuconașilor, eu văzui azi pe bălaia că ducea în *gogeriu* (coteț) cu gura pae, și e semn de ninsoare.

— Hei, ce prostii spuneți voi; în loc să ziceți că n'ați ingrijit să puneți așternut vitelor, și fiindu-le frig se îngrijesc ele, voi ați scornit-o că porcul e prevestitorul vremei, de unde asta!

— Bine ați vedea, măria voastră; și le așternu afară. Peste noapte ce să vezi? Unde a început a sufla moș crivăț, iar surtucarii noștri, băteau la ferești să le dea drmul. Li se făcură loc, dar știu că n'au ațipit de loc, căci au văzut că prooroceala lor au rămas pe jos, față de semnele vechi, bătrânești.

Spusă de bunica Liza, 1908 **N. I. Munteanu.**

196.—Țiganul staroste.

Se zice că odată îi veni în gând unui băietan să se însoare și îl rugă pe tatu-so să-i caute o fată bună, așa ca după dânsul. Da tatu-so, săracul, era bătrân și neputincios și nu-i putea căuta. De aceia chiamă el un român și un țigan, pe cari îi cunoștea și-i trimise ca pețitori la o fată, ce o știa c'ar fi potrivită pentru fecioru-so.

Ei porniră și din vorbă în vorbă, ajunseră la casa gospodarului cu mare bucurie și fură poftiți în casă.

După cât-va timp veni în casă și fata și atunci pețitorii spuseră scopul, pentru care venise.

Românul cauta să laude pe mire și le spunea celor de casă, că băietanul e om cu stare, și că are doi cai.

— Ba patru, îl întrerupse țiganul, care voia să-l laude și mai tare.

— Mai are apoi și doi boi, zise românul,

— Ba patru, zise iarăşi ţiganul.

— Dar nu prea vede de un ochiu, adaugă românul mai încet, ca să nu prea bage de seamă ceilalţi.

— Ba chiar nu vede de amândoi, strigă ţiganul supărat, că tovarăşul său scurtează mereu averea mirelui.

Din Covurlui. **C. Atanasiu.**

197.—Turcul şi Românul la vânătoare.

Turcul şi Rumânul a plecat la vânătoare.

I-a dat Rumânul disagii în spinare cu jimbla şi caracatiţa. Rumânul a luat mămăliga goală.

Pierzându-se unul de altul, Rumânului i-a venit foame. A mâncat caracatiţa şi jimbla Turcului.

A pus apoi de frică mămăliga în desagi şi o broască.

Când s'a întâlnit a zis Turcul:

— Adu, ghiaure, disagii.

I-a dat disagii Turcului şi băgând mâna în disagi a apucat întăi broasca şi punând-o în gură broasca a cârcâit.

Turcul auzind cârcâitul broaştei a zis:

– Echi chi mochichi
Ghel melghem
Cirpara verinisim.

— Cântă tu cântă, cântă, că eu am să te mănânc, că 40 de bani am dat pe tine.

După ce a văzut că broasca e vie, că n'a putut să muşte din ea, a lepădat-o jos că era tare— nu putea să rupă şi a întrebat pe Rumân (ghiaur);

— De ce caracatiţa e vie şi jimbla moale?

Rumânul a răspuns că de căldură caracatiţa a înviat şi jimbla s'a muiat (s'a stricat)

De la Simion Petrovicescu din Craiova **Şt. St. Tuţescu**

198—Na-vă învierea, lua-v-'ar dracu'.

Intr'un sat să ducea un preot, făcut de curând, care fusese diacon, la altă biserică.

Neştiind regula la slujba învierei, caută la Tipic unde găseşte scris: «Preotul se 'mbracă cu toate odăjdiile, apoi aprinde lumânarea, iasă în mijlocul bisericei şi zice: Veniţi de primiţi lumina lui Hristos».

Apoi să îmbracă cu vre-o zece rânduri de haine—toate câte le avea biserica— iea lumânarea aprinsă în mână şi dă să iasă din altar, dar

pace! Ușile fiind strâmte și el îmbrăcat cu tot ce a găsit în biserică, n'a fost chip.

După ce se opinti, când scapă dintre uși ajunge jos în mijlocul bisericei zicând :

— Na-vă, învierea, lua-v'ar dracul să vă ea!

Auzită de la bunicul meu, Pr. Anton Bradea. Corod-Tecuci.

Cărăpcești-Tutova. **N. Bradea**

199.—Țiganul și iapa.

Un țigan furase o iapă și prinzându-l, l-au dus la zapciu. Acesta l-a întrebat :

— Cum ai făcut țigane de ai furat iapa?

— Apoi să vezi cocoane : M'am suit într'un carpen, să mănânc carpene și iapa a venit să se scarpene, atunci carpenul s'a mișcat și eu pe iapa am picat. Eu îi dedeam călcâe să să stea și ea mai tare fugea; eu o trăgeam la Rumân pe poartă și ea cu mine spre Giurgiu—moartă—căci iapa era giurgiuveancă de neamul ei.

— Ei și ce-ai făcut, mă tu acolo cu ea?

— Ei ce să fac? Ceaca paca, am vândut iapa.

— Dar banilor ce le-ai făcut?

— I-am băut pe toți, că mi-era frică de hoți, că hoți ai dracului ca acolo, n'am mai văzut.

Auzită de la Ghiță Culiță.

Râul-Alb. Dâmbovița. **Al. Rioșianu**

O SAMA DE CUVINTE

1556—1582

Garniți=1. coiță, 2. o măsură cam $2^1/_2$ kgr.

Grindari=1 la podul casei înlăuntru, bârna pe care sunt așezate podelele (în alte părți=*drăgari*)—2. la podurile de lemn, peste ape.

Scoică=la casă, grajd și șură (*studolă*) ultima bârnă din clădire, care e încă așezată drept pe perete.

Crâng=1. cărarea după ce se pierde în pădure, 2. la moară, roata de pe fus, care mânată de grindei, poartă piatra.

Jug=o măsură de pământ, cam o jumătate falce.

Hlioapă=gură (în înțeles rău). «Ține-ți hlioapa!» identic cu «Ține-ți botu'!»

Fiiancă=gură rea.

Frătăuţii vechi, Bucovina **I. Onciul**

Buft (sb.)=stomacul vitelor, al omului, toate măruntaele, coşul. «li tare 'n buft».

Buftios=umflat la faţă, supărat, sătul cobză, lacom: «Buftule, nu tei saturi!».

Buftan=nesăturat, neîmplut· «Ce buftan eşti!»

Buftalău (adj. şi sb.)=care-i umflat de mâncare, nesăţios: «Aista-buftalău».

Bufteală (sb) umflare la faţă, îngrăşare (rar: supărare).

Bufti (a se) a se umfla de mâncare, a se îngrăşa, a se supăra: «Te-ai buftit»; a se umple până 'n gât de mâncare.

Baftă (sb.)=chef, aceia ce-i place mâncare, băutură favorită: «Lasă-l în bafta lui».

Baftan=e unul ce nu se mai satură (de mâncare, avere).

Bascacara (a se)=a'şi sluţi trupul, ori faţa; a se arăta lumei cum (şi unde) n'ar trebui; a striga urît provocând râsul; a se sui unde nu trebue şi unde nu-i şede. «Ce te-ai bascacarat aşa? iea-ţi seama!».

Băscăcăreală (sb.)=sensurile de mai sus. «Asta-i băscăcărială, nu strigare».

Jud. Botoşani. **V. Moisiu**

A libovi=a petrece, *a libovit,* a petrecut, s'a veselit.

Libov=petrecere; *are libov,* are petrecere.

Şuhărie=răceală uşoară, mai ales când cineva are guturai.

Nimaş=imaş, loc pentru *pescătoare.*

Loc în mutare, loc în devălmăşie, un loc de pescătoare în comun, obştesc.

Bucovina. **P. Cârstean.**

GÂCITORI

258.—*Cântarul.*
Tele-telerei,
Opin-opintei
Şi gherbela gogoaşa.

259.—*Jirul, porcii şi lupul.*
Picuruşul picură,
Trepăduşul trepădă,
Hurdubalea
Scoboară valea.

260.—*Melcul.*
P'o vâlceluşe cotită,
Merge o vrabie sobonită.

261.—*Gâsca.*
Tătieană-eană,
Strigă ziua pe poiană.

262.—*Răţoiul şi raţa.*
Titirişcoi-frişcoi
Să suie pe tirişca-frişca ;
Da' titirişca frişca
Nu să suie pe titirişcoi-frişcoi.

263.—*Roata căruţii.*
Cinci cotite,
Zece 'nfipte
Şi una d'a curmeziş.

263.—*Oaia.*
Patru resteie
Duc un car de paie.

263.—*Proţapul şi boii.*
Merge un mort printre doi vii.

264.—*Ploscа.*
Am o pasăre roşioară,
Pela guşe gălbioară;
Şi mai are puţin glas
Şi nu mă 'ndur să i-l las.

265.—*Dovleacul.*
Am un bou
Şi-l paşte funiea.

266.—*Undiţa.*
Am o babă oarbă
Prinde caii speriaţi.

267.—*Spata şi pânza.*
Am o babă oarbă,
Care încheagă apele.

Adunate din jud. Muscel şi Argeş.

C. N. Mateescu.

268.—*Iapa şi mânzul.*
Stropa, stropa, pe cărare
Slatauzul după dânsul.

Oancea-Covurlui.

Ecaterina Clime.

CRONICA

Şezătoarea, vol. XII, coala 6-7 cuprinde: *Cântece, „Verşuri“ la morţi şi Tradiţii şi legende.*

* In **Calendarul Ligei Culturale pe 1912**, ceva despre *Cântecele ţăranului român din părţile Bistriţei* (Ardeal) de-un anonim,—crâmpeie de cântece legate de anumite socotinţe.

* **Din văi şi văleele** este titlul unui mănunchiu de *Glume, legende, snoave şi poveşti* scrise de d. *Şt. St. Tuţescu* şi publicat în No. 701 al «Bibliotecei pentru toţi» Sunt bucăţi amestecate, ceia ce atrage unele neajunsuri ; sunt multe bucăţi frumoase şi interesante, dar sunt şi de acele ce puteau lipsi, mai ales când d. Tuţescu ştiu că avea de unde să aleagă; sunt bucăţi scrise într'o limbă frumoasă dar sunt şi altele pe cari autorul a vroit să le îmbrace cu graiul popular,—se pare că chiar moldovenesc—încercare ce nu răuşeşte pe deplin. In deobşte, culegerea îţi lasă impresia c'a fost scrisă şi întocmită în pripă. Se înţelege, că toate aceste lipsuri nu pot cumpăni cellalt taler al cântarului, unde stă greutatea preţului folcloristic şi practic.

* O „Societate de cultură“, „Ion Creangă“ se află în Lipova-Dolj.

* Ne-au venit prea târziu amănuntele inimoasei petreceri de la seminarul „Veniamin“ din Iaşi, din 21 Dec. a. tr. S'a jucat *Vicleimul* (colecţ. Teodorescu) şi *Capra,* s'a ros-

tit un pluguşor şi s'au cetit culegeri din „Clăcăşeşte". Păr. Mitropolit a îndemnat pe viitorii preoţi să se străduiască pentru păstrarea datinelor noastre.

P.

* Primim şi-i facem cu plăcere loc următorului Apel .

In ziua de 30 Martie a. c. se va sărbători cu cea mai mare solemnitate **al 70-lea an de la înfiinţarea şcoalei primare de băeţi No. 1 „Al. I. Cuza" din Fălticeni** *ai cărei întemeietori au fost marii patrioţi Gh. Asaki şi Neofit Scriban.*

Serbarea va fi prezidată de către d. C. C. Arion, ministrul cultelor şi instrucţiunei.

In acest scop, toţi foştii elevi ai şcoalei sunt rugaţi :

a) Să nu lipsească de la serbare ;

b) Să înainteze în scris comitetului organizator amintirile ce vor fi având din şcoală şi aceasta cât mai neîntârziat, arătându-şi adresele şi ocupaţiunea ;

c) Vor mai binevoi să ne comunice dacă doresc să iea parte la **masa absolvenţilor** *sau la* **banchetul** *ce se va da în seara aceleiaşi zile ;*

d) Programa serbărei se va publica la timp şi se va înainta oricui ne va comunica adresa.

Preşedinte V. GRIGORESCU, Econom Stavrofor, fost dascăl vremelnic a lui I. Creangă.

Membrii comitetului organizator : Pr. I. Savel şi Ion Stino, institutori pensionari ; A. Spiridonescu, directorul gimnaziului, E. G. Dimitrovici. directoarea şcoalei de fete, S. Ionescu, directorul şcoalei de băeţi.

Maestrul serbărei, Diacon L. Băncilă.

Poşta redactiei

Domnilor : *C. Andr.*, Calendarul vi s'a trimis la 28 Ian.—*M. I. Mircea,* primit banii în socoteala calendarului pe 1913; bucata am s'o păstrez; am primit şi materialul din urmă ; mulţămiri şi pentru prezent şi pentru făgăduinţă.—*Sav.* Am primit socoteala de la librărie şi te-am scăzut cu 70 ex. bibl.;' nu s'a putut da în cronică în întregime; care ţi-i adresa ?.—*N. V. H.* Trimis la 29 1 ex. Cimilituri, 1 ex. Sărbătorile de vară, 1 ex. Colinde şi 4 ex. Povestiri.—*Şt. Tuţ.* Aştept răspuns. — *D. Urz.* Grămeşti-Dorohoi: V'am scris; nici o condiţie, se trimete materialul şi el se publică cu încetul.

Poşta administraţiei

Domnilor : *N. Dicescu,* R. Sarat, primit.—*M. I. Mircea* primit 2,50 abon. pe jum an V.—*I. Dăscălescu,* primit 5 l.—*Dr. Ioan Urban Jarnik,* primit 1 leu, cea din urmă rămăşiţă din cotizaţie.—*D-na Voinescu,* Bârlad, primit jum. abon. an. V.—*Păr. G. Popescu* Oteşani-Vâlcea, primit 5 lei. -*C. Andreescu,* inst. Iaşi, primit abon. an. V.—*Liviu Marian* prof. Suceava, primit 6 lei.—*V. Cr Vasiliu* Ploeşti primit abon. an. V.—*H. Bolomey,* primit 5 lei.—*D-na Smaranda Ioan,* primit abon. an. V. Tuturora, călduroase mulţămiri.

Cărti primite la redactie

Şt. St. Tuţescu: Din văi şi vălcele, glume, legende, snoave şi poveşti (No. 701 din «Biblioteca pentru toţi»), Bucureşti, f. a. 104 p. 30 b.

A. Vlăhuţă: La gura sobei, Bucureşti, 1912, Edit. A. Baer. 294 p 2 lei 50.

Al. Cazaban: Oameni cum se cade, nuvele şi schiţe, (No. 709 din „Biblioteca pentru toţi"), Librăria Leon Alcalay, Bucureşti, 1911, 96 p. 30 b.

L. Dauş: Satana; (No. 732-3 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, f. a., Librăria Leon Alcalay, 190 p. 60 b.)

OBOLUL

Intemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „ION CREANGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă . . . 876.25

O parte din încasările făcute la *Secţiunea Ligei Culturale din Bârlad*, în ziua de 21 Ian. 1912, când Tudor Pamfile a ţinut o conferinţă despre «*Minunea biruinţelor lui Stefan cel Mare*» . . . 32.—

Total 908.25

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARŢI FOLOSIT

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „I
următoarele lucrări:

„Ion Creangă“ An. I.	
„Ion Creangă“ An. II.	
„Ion Creangă“ An. III.	
„Ion Creangă“ An. IV	[illegible]
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911	1.25
„ „ „ „ „ 1912	1.50
T. Pamfile, M. Lupescu şi L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I	1,40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1,50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la români	10.00
„ „ Sfârşitul lumii	0.40
„ „ Sărbătorile de vară la români	2.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.15
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0,25
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2,00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0 40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0,30

= Se trimit franco numai după achitarea deplină =

Au apărut din Biblioteca revistei «Ion Creangă»:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARŞITUL LUMEI După credinţele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAŞEŞTE Glume, jâtii, taclale şi polojănii din popor

Preţul numărului 40 bani

Se trimit după primirea costului prin mandat sau mărci postale

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa *Tudor Pamfile* Bârlad, str. Promoroace.

Anul V.—No. 3. **Martie. 1912.**

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

NUMĂR INCHINAT «*ȘEZĂTOREI*» LA IMPLINIREA VRÂSTEI DE DOUĂZECI DE ANI

1892–1912

Artur Gorovei

REDACTIA:
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		**ABONAMENTUL ANUAL:**	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui] At. C. Blendea [Vladimir-Gorj] G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucur.), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iaşi) P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa]. N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] I. Teodorescu [Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad] St. Capşa [Bucureşti]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi, să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 3. **Martie, 1912.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. PAMFILE
Bârlad, str. Promoroacele

ABOAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

ADMMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

Artur Gorovei

LA ÎMPLINIREA CELOR DOUĂZECI DE ANI DE VIAȚĂ AI REVISTEI „ȘEZĂTOAREA", CU RECUNOȘTINȚĂ NE ÎNCHINĂM CELOR CE AU SÂRGUIT ÎMPREJURUL EI. SEMN ARĂTAT DE DRAGOSTE FIEASCĂ E SCRISUL CE URMEAZĂ.

«ION CREANGĂ»

Literatura populară. -Indrumări și culegeri

ARTUR GOROVEI—«ŞEZĂTOAREA»

Sunt împrejurări când nu poți spune despre un om,—se înțelege, atunci când trebue și ai ce,—prea multe, fiindcă toate acele «multe» sunt atât de strâns legate între dânsele, atât de încrucișate și de amestecate, încât e greu să le desfaci pe câte una, să le scuturi frumos și să le pui la rând după o socoteală. Să ne închipuim un gospodar în brațele căruia svâcnește prisosul de putere, în sufletul căruia fierbe dorul de a sfărâma unele piedici și de a-și netezi cararea spre «mai departe». O țelină veche, prea veche, temută,—da; un gospodar cu scaun, harnic și priceput, prin urmare, o sfarmă și-și ajunge ținta.

Ii poți lăuda numai gândul? Te mărginești numai la pilda lui? Nu! In față ai un *om!*

Iată-l, prin urmare: îl cheamă *Artur Gorovei* care-i aceiaș de acum douăzeci de ani, un om ce umblă din casă 'n casă, din șezătoare 'n șezătoare, ostenindu-se la lucrul altuia, fără plată bănească, *îndemnând*, arătând și ne dorind altceva, decât să vadă că se face spor pe urma sa.

Mi-l închipui pe d-l Gorovei tânăr, *detreabă* de-acasă, și *poet*, — poet însemnează o fire care veșnic caută să așeze lumea 'n adevăratele ei calapoade.

Țara noastră și neamul nostru! Neamul cu toate ale lui! Câte pot frământa sufletul unui poet și al unui judecător în munții Sucevei! Calapoadele tuturor celor nepotrivite! Dreptatea împărțită de Gorovei judecătorul, dar mai ales cea aflată în cântecul ce singur potolește, povestea care leagănă și adoarme, credința care 'ntărește și revarsă nădejdea!..

Iată, de unde cred eu că pornește acea nemăsurată dragoste a d-lui Gorovei pentru isbucnirile sufletești ale neamului nostru.

«Fără îndoială, avem una din cele mai frumoase literaturi populare», sunt cele dintâi cuvinte, din cel dintâi număr al revistei «*Șezătoarea*», lucru «fără îndoială» adevărat, fiindcă «frumosul» d-lui Gorovei nu cheamă la sine de cât pe cei ce au nădejdea în *deplina înțelegere* a frumosului însuși.

Dar de bună seamă că nu numai această cinstire față de însușirile noastre naționale a pornit «Șezătoarea». Nu. Tovarășul d-lui Gorovei, d-l M. Lupescu, scria acum douăzeci de ani într'al doilea articol al întâiului număr din «Șezătoarea»: «Mari servicii am aduce învățaților cu munca noastră și mult bine generațiilor viitoare, cari nu vor avea fericirea de a putea culege ceia ce noi găsim astăzi, căci produsele literare populare se pierd...».

Feciorul de ţăran din Spătăreştii Sucevei îşi dăduse seamă tot ca şi d-l Gorovei despre cumplita navală a înoirei şi a vremurilor de prefacere purtate pe aripele mândriei seci, de care nici un neam nu poate să se ferească pe de-a'ntregul.

In Şcoala normală din Iaşi avusese tovarăşi din toate părţile şi prin urmare putuse să afle ce se petrecea pe acolo pe unde nu-s dealuri şi munţi ca să apere: *ceva din ceia ce era, se ducea* şi ca să poată păstra viitorimei macar moaştele «sfiintelor ţării», d. Lupescu strângea şi publica în *Contimporanul* şi *Lumina pentru toţi*, ca să rămâe acolo şi să se găsească.

Iată prin urmare întâi doi tovarăşi buni cari se pot înţelege şi cari pot chema şi pe alţii în ogorul năzuinţelor lor.

Şi atâta chiar, e lucru mare. Norocul i-a adunat şi i-a legat, norocul i-a pus pe toţi în acel ţinut de munte al Moldovei, unde Românii au unele însuşiri cari nu se găsesc pretutindeni cu prisosinţă, un ţinut cu mulţi cugetători şi multe suflete largi, cari, când au dinainte gândul curat al unei isbânde, nu dau banului un preţ mai mare decât cel pe care-l are.

«**Şezătoarea**» porneşte în Martie 1892 cu «Director: *Artur Gorovei*; Membri fundatori: *N. Vasiliu*, înv. în Crucea-Broşteni, *C. Pavilescu*, înv. Mădeiu; *T. Daniilescu*, înv. Farcaşa; *M. Lupescu*, înv. Broşteni»: începutul vol. II se amână în Iunie 1893; al III începe tocmai în Septembrie 1894; al IV apare în 1896 şi 1897, trimestrial, în câte 400 exemplare din cari «nu s'au încasat macar 10 abonamente». Aceasta se datoreşte de sigur şi apariţiei neregulate. Ministerul instrucţiei ajută «Şezătoarea» cu 1000 lei; vol. V apare în 1899; vol. VI iese deodată, în întregime şi poartă data lui 1901; vol. VII purcede la Martie 1902 şi d-l Gorovei spune în fruntea lui că are mult material şi puţine mijloace; membrii întemeetori cotizează cu un leu pe lună,—de sigur cele 32 persoane «cari au susţinut revista în acest an»; vol. VIII iese în Iulie 1902 cu data de 1 Martie; «Cauza întârzierei e lesne de înţeles»; vol. IX apare la Mart 1904; vol. X iese tocmai în Octombrie 1907, în coale, cu ajutorul d-lui Haret; vol. XI în 1910; vol. XII nu-i încă încheiat.

Iată un drum lung şi greu, căci pe un pământ desfundat, mergi anevoie, şi deci trebuesc opriri dese şi odihnă lungă. Şi d-l Gorovei când singur, când cu sprijin, nu s'a abătut nici odată din cale.

In aceşti douăzeci de ani de trudă, câte cuvinte îndemnătoare n'au plecat din Fălticeni către toţi cei ce se nevoiesc cu adunarea producţiilor populare!

Şi ce-am mai putea cere acestui om? Lăsând la o parte chiar lu-

crarea sa cu privire la *Cimiliturile Românilor*, editate de Academia Română în 1898, «Şezătoarea» singură îi este de-ajuns ca ştiinţa românească să-i păstreze veşnică recunoştinţă.

De la d. Gorovei avem un spor şi tot de la d-sa a pornit dragostea nebună —însumi mărturisesc pentru dânsa,— care-a cotropit pe atâţi bătrâni şi tineri de la ţară.

«*Ion Creangă*» este un fruct al acestei îndrăgostiri şi cu smerenie se pleacă astăzi înaintea celui mai sârguitor al ei părinte sufletesc, Artur Gorovei.

Bârlad, 1 Martie, 1912. **Tudor Pamfile**

Un învăţător între învăţători.

Unul dintre întemeietorii revistei folcloristice «Şezătoarea», de pe valea Bistriţei, a fost moş Mihai Lupescu, care în tinereţea sa de şi părea din modă nouă, însă 'n adâncul sufletului său ţărănesc, licăria tainic vlaga şi dragostea pentru tot ce are Românul pastrat mai cu sfinţenie: cântecele şi credinţele sale.

Din sufletul său nu a ţâşnit beţiea de idei de pe acele vremuri, ci a fost dovedit de puterea cruţării cântecelor şi datinilor noastre, una din comorile cu care ne mândrim ca naţie.

Hotărîrea aceastâ îl râdică pe moş Lupescu de-asupra tuturor celor ce-şi căutau mângâeri sufleteşti în alte deşertăciuni sufleteşti şi lumeşti. Şi cu atât mai mult s'a 'nalţat, cu cât necontenit a fost agonisitor şi jertfitor sârguincios, pe vatra strămoşească, a culturei sufleteşti a poporului nostru, care pe zi ce trece, îşi perde flacăra curată a sufletului său, prin înrâurirea păcătoasă a literaturei de mahala şi a jargoanele gazetăreşti.

Am fost elevul moşului Lupescu, care avea obiceiul să ne dea ocupaţie pe-acasă, culegeri de cântece populare, strigături, cimilituri, poveşti şi altele. Ne da hârtie anume, ne povăţuia cum să culegem şi să scriem.

Mi-aduc aminte c'odată ne'ndatorase să culegem numirile de ierburi şi flori.

Avea şi puterea autorităţii asupra băeţilor, dar pe mine mă'mpingea ceva stăruitor, la 'ndeplinirea datoriei, de care nu-mi dădeam samă.

Băteam capul bunică-mea, argatei, femeilor care lucrau cu ziua, în gospodărie şi chiar ş'acelor ce veniau în treacăt pe la noi.

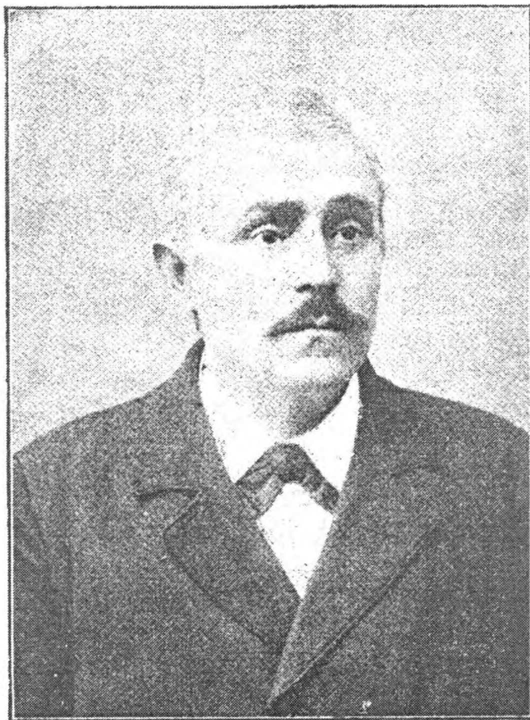
—Ce-i mai chiscue şi profesorului, de a buruenilor băbeşti! Asta era tânguirea multora, din cari-i iscodiam.

Nu mă dădeam învins; mă țineam morțiș și isbutiam.

O femee boghitoare, trăgea lâna'n pieptănuși; eu ședeam ghemuit lângă laița din coliba de vară și mâzgăliam mereu pe caețel, fel de fel de burueni și flori.

I-am dat caețelul lui moș Lupescu, a văzut că-i mai bogat, a scris «bine» pe dânsul și mi-a adus laude, cu care nu mă prea răsfățam, ca simplu școlar.

Clipa aceea mi-i amintire copilărească dulce, fiindcă dulce mi-au căzut cătătura și zâmbetul lui moș Lupescu, peste umilința mea; acele

Mihai Lupescu

vorbe picurau ca o binecuvântare părintească.

Poate c'atunci s'a răvărsat și Dumnezeu harul său, ca să fiu numărat în răbușul culegătorilor de folclor.

Ne mai lua câte-odată moș Lupescu, la plivit straturi; atunci punea câte pe unul de spunea povești,

A căzut pacostea și asupra mea.

Cum eram blaznic și rușinos, cu greu m'a hotărît moș Lupescu, să-i însăilez povestea «Tei-leganat», pe care a și tipărit-o în «Șezătoarea».

Fiindcă aceasta nu era o lecție, nici nu ne aflăm în părerii clasei, vinea ca un fel de șezătoare, și cum nu-s din fire îndrăsneț, știu că m'am fâstâcit odată și în loc de «frați de cruce» am zis: «cruce de frați», lucru care-a stârnit un hohot între copii, și asta mi-a pus stavilă gurei.

Cu mai multă greutate, de-abia i-am pus capac, povestei.

— Să mi-o scrii, povestea asta, că-i mândră, mi-a spus moș Lupescu. Porunca aceasta m'a măgulit atât de mult, încât mi-a ușurat tot năduful, care mi-l vozise'n suflet râsul clasanilor.

Și astăzi păstrez cu multă evlavie, caetele acelea, ca pe niște documente prețioase.

Norocul m'a dus în școala secundară și 'nceputurile mele de cetanii literare, au fost poveștile, în dorul celor de-acasă, fiind-că de mic posodic, am fost leganat în farmecul poveștilor și din câte ceteam, mereu mi se părea că nu găsesc povești cu-atâta broboadă de închipuiri, ca cele auzite în sătișorul meu; pînă ce-am dat peste Creangă și Ispirescu, care m'au desfătat cu 'ndestulare,

In vacanții, tct am cules din satucul meu folclor, și pe la 17 ani, mi-a încolțit în suflet strașnica cutezanță să dau la iveală, câte ceva.

Ș'am bătut întâi și'ntâi, la revista întemeiată de moș Lupescu, și mi s'au deschis foile acestei umile și abia cunoscutei reviste; dar pentru mine, cele de'ntâi articole publicate, parcă au fost scrise în cartea lumei, din cer.

Când mi-au mai venit din partea d-lui Gorovei, v'o câteva rânduri de 'ndemn și încurajarare, aceasta m'a 'nalțat foarte mult în adâncul sufletului meu.

Și când prin bunăvoința D-lui Gorovei, mi-am putut complecta colecția anului I, cu cele de'ntâi 2-3 numere, care erau de-o raritate, acestea au fost, pentru mine, ca un premiu academic.

In urmă și moș Lupescu, mi-a trimes un ravaș, de blagoslovenie, care m'a atins în coardele cele mai simțitoare.

«Șezătoarea» mi-a deschis calea culegerilor folcloristice, care-i una din mângâerile mele sufletești.

Moș Lupescu a pus condeiul la mulți în mână, dar cātorva ni-a sădit și sămânța dragostei pentru comorile sufletești ale poporului nostru. Socot c'aceasta va fi o rasplată, pentru moș Lupescu, și să dea Dumnezeu să se prefacă, în mândrie, de folos obștesc.

S. Teodorescu-Kirileanu

Două zeci de ani de la întemeerea revistei «Șezătoarea»

— Amintiri —

La 1 Martie acum, s'au împlinit 20 de ani de la întemeerea revistei de folclor «Șezătoarea», care apare și astăzi în Folticeni, sub direcția d-lui Artur Gorovei.

Până la apariția acestei reviste, literatura populară se tipăria prin diferite alte publicații sau în colecții anumite cum au fost cea de cântece populare a neuitatului Vasile Alexandri, a lui G. D. Teodorescu, a d-lor Jarnìk-Bârseanu, Bibicescu, Elena Sevastos ș. a. și cele de povești a lui Creangă, Ispirescu, Fundescu, Stăncescu, N. D. Popescu ș. a.

La Crăciunul anului 1892, acum 20 de ani trecuți, d-l A. Gorovei era judecător în Broșteni, de pe mândra vale a Bistriții, din jud. Suceava. Ne cunoșteam din gimnaziu, de când ca elevi colaboram la ziarul său «*Țânțarul*» pe care-l centigrafia singur în ceasurile slobode și al cărui abonament se plătea «în natură», în hârtie, peniți, creioane, ș. a. și cardădea *fel de fel de informații*; ne cunoșteam de la tribunalul clasei noastre al cărui președinte era și al cărui archivă era condusă de mine, ca grefier; ne cunoșteam asemenea de pe la jocurile și planurile ce croiam pentru viitor. Și despărțiți ca băeți ni-am revăzut ca oameni, dumnealui judecător, iar eu învățător în Broșteni-Suceava, sat frumos, centrul muntelui, unde fusese învățător, la școala lui Baloș, vestitul *Neculai Nanu*, la care a învățat carte și a cânta frumos *Ion Creangă*; și legarăm din nou vechea prietenie de când eram copii și pe care cred că de acum înainte numai pământul ne o va desface.

Am ciorobotit multe în serile acelea ale Crăciunului, de prin copilărie arătându-i un număr din «Țânțarul» și 2 dosare de ale Tribunalului nostru, ce le mai am încă, am vorbit multe de amintirile de prin școli, din viață, despre nevoile noastre și ale țărei, despre rostul nostru de luminători ai poporului și în sfârșit de literatură, în care prietenul Gorovei, ca și în multe alte privinți, avea întâetatea ca cel ce avea o cultură mai generală, universitară.

Literatura populară cu frumusețele ei, —podoabă neperitoare a neamului nostru,—ne-a preocupat însă mai mult ca toate. Fiecare aveam în sufletul nostru un dor mare și o pornire neînvinsă de a scapa macar parte din această avere de peire. cu atât mai mult cu cât spoiala de civilizație de azi înnoură cugetul și firea curată a țaranului, iar bătrânii, cuminți păstrători ai frumoaselor noastre comori, duceau cu ei în bezna pământului tot ce-i frumos, tot ce-i curat, tot ce-i românesc și tot ce-i

sfânt. Şi nu ştiu dacă în acele clipe de ingrijorare, în entuziasmul nostru tânăr şi înflacarat, nu vor fi fost şi ochi umezi.

Par'că-l văd şi acum - după 20 de ani—pe prietenul Gorovei, înaintea sobei din sărăcăcioasa mea casă din Broşteni, stând îngândurat şi plănuind împreună cu mine, cu Daniilescu, învăţător în Farcaşa, cu Vasiliu din Crucea şi cu Pavelescu din Mădei, asupra chipului cum am scoate o revistă, în care se publicăm literatură populară din ţerile locuite de Români şi să scăpăm de peire comorile noastre, o revistă mică la început, dar care să se mărească cu vremea şi să fie cetită de toată suflarea românească. Şi după ce vom culege totului tot,—ce planuri straşnice !—să strângem la un loc şi literatura populară răzleţită prin jurnale şi reviste, ca învăţatul, filosoful, cercetorul comorilor noastre, să aibă la îndămână tot ce-i trebue într'o singură carte. La ea,—la revista noastră,— să chemăm să publice şi să adune literatura populară toată suflarea românească, care-şi dă seama de frumuseţea graiului nostru, dar mai ales pe învăţători şi preoţi, singurii cari cunosc bătrânii cronicari ai satelor şi pe poeţii ascunşi ai poporului şi să scoatem macar — vai ce planuri—40, 50 de volume mari cu poveşti, poezii populare, gâcitori superstiţii, bocete, datini, medicină populară, bucătărie populară ş. a.

Şi ne spunea cu mare însufleţire fostul preşedinte de tribunal din gimnaziu şi în acea sară preşedintele curatei şi neprihănitei noastre intruniri, cum culegătorii de până atunci nu strânsese de cât foarte puţin din marea carte a literaturii populare, mai mult cântece şi prea puţine poveşti, iar cealaltă ştiinţă a poporului—despre judecăţi, pământ, creştere, învoeli, nevoi, aşăzăminte, credinţă ş. a. se pierde şi ea şi o acopere negrul pământ, odată cu trecerea dintru această viaţă a moşnegilor şi babelor închegătoare de apă de prin sate.

Era atâta dragoste şi devotament pentru cea ce puneam la cale, în cât fără nici o condiţie ne-am învoit să scoatem o revistă de literatură populară.

S'a sorocit ca ea să iasă la 1 Martie 1892.

Botezul i-a fost făcut îndată, naş fiindu-i prietenul Artur Gorovei.

Greul, ca în toate prilejurile acestea, era să-i asigurăm apariţia, căci material de publicat aveam fiecare adunat. Pare că ceva nevăzut ne îndemnase pe toţi a strânge produse populare.

Se găsiră îndată şi mijloacele băneşti, căci unde-i voinţa, pedicele se înving. Ni-am obligat cu toţii să cotizăm lunar până ce revista va putea trăi din abonamente, câte 12 lei pe lună, sumă mare pentru nişte pungi goale, care nu vedeau strălucirea banului în ele de cât din salar şi numai odată pe lună. Dar se dădea cu voe bună şi din convingere.

Cu strângerea banilor de la tovarăşii învăţători m'am obligat eu ; cu

strângerea de material publicat ni-am prins toţi; iar cu supravegherea tipăritului şi ca director al revistei fu însărcinat prietenul Gorovei, ca cel ce ştia cum se tipăresc revistele.

Şi cu acea sfântă dragoste că facem o faptă bună, ni-am pus pe lucru.

Norocul ne zimbea. In Broşteni n'aveam tipografie, aşa că ni se isca o mare greutate cu trimisul materialului la tipografie, cu corectura şi cu expediţia, căci pe atunci oficiul Broşteni de abia expedia scrisori şi mandate prin vătăjei călări, nu cu deligenţa. Prietenul Gorovei fu mutat prin Februar în Fălticeni, aşa ca la *1 Martie 1912 «Şezătoarea»* apare cu câteva vorbe spuse de Artur Gorovei, cu un apel către învăţători scris de mine, din care se vedea rostul revistei şi chemarea învăţătorimei de a aduna comorile populare şi cu materiale folcloriste.

A spune şi a scrie bucuria ce am simţit când am văzut primul număr din «Şezătoarea», nu se poate. Ştiu atât că am sărutat acel număr de câteva ori, de se mira şi nevasta mea de mine, întrebându-mă râzând că ce-am păţit?

Gândul mi se împlinise, visul îl vedeam cu ochii şi piedicele se învinsese. La ceea ce va mai fi, nu ne gândiam.

Şi a muncit prietenul Gorovei muncă de rob, jertfindu-şi clipele slobode «Şezătoarei», fără nici o plată, alegând, prescriind, cercetând, sfădindu-se cu tipograful şi cu ucenicii lui, nişte băeţi, cari nici nu puteau ceti bine şi adesa era tahui de cap de muncă, de ciudă şi de necaz.

Odată eram la conferinţi în Fălticeni.

Iată-l pe directorul «Şezătoarei» eşind de la judecătorie, ştergându-se pe frunte de sudoare. Mă vede şi vine spre mine.

—Măi Lupule, îmi zise zimbind, de te găsiam asară undeva, îţi dam câţiva pumni! Bine, bre omule, nu poţi tu scri fonenic: *ă* din *a* şi *i* nu mai din *i*? Mă omori măi, cu atâtea greşeli!

Şi avea dreptate bietul om; noi învăţătorii aveam ordin de la minister să scrim cu ortografia Academiei de pe acele vremuri, cu 3 feluri de *ă*, cu trei feluri de *i*, cu *é* cu *ó*, ş. a. Cine nu scria academic, i se înapoia rapoartele cu aspre observaţii. Deci şi noi aveam dreptate, căci când te deprinzi într'un fel, ori cât te-ai sili să nu greşeşti, tot faci câte o greşală, fără să vrei.

Şi acestea ar fi fost cum ar fi fost; treceau. Dar lipsa de bani, neplata abonamentelor, ameninţarea tipografului că nu ne mai scoate revista şi că ne dă în judecată, ne puneau crucile. Eu mă duceam la Broşteni, nu ştiam de acestea; prietenul Gorovei însă era pus în buza tunului, mai ales că nici poziţia lui socială nu-i îngăduiau datorii. Câte necazuri a suferit d-sa de pe urmele «Şezătoarei», nu ni li-ar putea spune pe larg, de cât numai d-lui.

In câţiva ani ni-a venit în ajutor Ministerul şcoalelor şi Casa Regală, în acele vremuri răsuflam mai în ticnă. Când însă se făceau schimbări pe la ministere, o duceam greu şi noi.

Şi a trăit şi trăeşte această revistă până azi cum a putut, nu cum a vrut. In ea se află adunată o mare parte din bogăţia cântecelor, poveştilor, datinelor şi a altor mărgăritare populare.

Cele 40, 50 de volume de literatură populară nu s'au putut aduna, nu din lipsă de material, ci din pricina mijloacelor băneşti, cari singure hotărăsc adese viaţa publicaţiunilor de orice fel.

Pilotul credincios «Şezătoarei» a rămas numai Gorovei, care de 20 de ani adună comorile populare. E încă în putere de a o conduce înainte, şi nu-i dorim de cât sanatate şi putere.

Zorleni, 1 Martie 1912 **M. Lupescu**

Despre „Şezătoarea“ şi directorul ei, d. Artur Gorovei.

In una din scrisorile dintre Ioan Ghica şi Vasile Alexandri, văd următoarea zicere: «Omul la tinereţe trăeşte cu speranţe şi la bătrâneţe trăeşte cu suveniri.»

Şi dreptate aveau aceşti doi oameni, să zică că trăesc cu suveniri căci când au început a-şi scrie unul altuia erau trecuţi de câte 60 de ani. Lăudau ei vremea de faţă; dar nu puteau da uitării întâmplări şi fapte petrecute în anii lor de tinereţă.

Acum când «Şezătoarea» împlineşte 20 de ani de la naştere, pare că fără voe te duci cu gândul înapoi, să vezi de unde a pornit, cum a pornit, cum a mers, ce rost a avut acest organ de publicitate, şi cine mai mult i-a pastrat numele?

In rândurile cari urmează, după putinţă se va aminti de aceste, lăsând ca mai cu temeiu să vorbească moş Lupescu, unul dintre vechii întemeietori ai revistei.

Eu, vorbind de această revistă şi de directorul ei, voi spune că «trăesc cu suveniri». Şi iacă de ce:

Eram elev in clasa a doua a Şcolii normale de învăţători din Iaşi, când «Şezătoarea» a văzut lumina zilei. Ca băeţandru de 16 ani, şi mai cu seamă pe vremea aceea, nu-i prea înţălegeam rostul; ajungând prin clasa IV şi a V am început a pricepe într'o măsură că are o socoteală şi că se trudeşte să scape de pieire frumoasele alcătuiri ale minţii poporului. Judecata aceasta mi-a întărit-o d. profesor Gh. Ghibă-

nescu, când în ceasurile de Istoria literaturii ne vorbia despre ce-i folclorul și de cât folos este culegerea științii poporului și studierea feluritelor lui obiceiuri.

Vedeam că în «Șezătoarea» se publică printre altele, și cântece culese din deosebite părți ale țării, și ziceam prin toamna anului 1894:

— Măi, din multe părți se publică material folcloric în revista de la Folticeni, numai din Tătăruși văd că nu. Ia să m'apuc de lucru.

Și cu socotința că la vremea vremii am să-mi văd munca tipărită, m'am sfătuit cu v'o câți-va tovarăși de clasă, —între cari era și prietenul Ciocârlan de la Putna—ca după vacanța Crăciunului să aducem câte un mănunchiu de cântece, pe care să le strângem în volum și să le dăm la tipar, la Șaraga, căruia pe acea vreme îi mergea plugul bine. Toți am cules câte ceva; dar de publicat în volum, n'am mai putut publica, fiind că era puțintel material. A ramas cum se zice, treaba baltă. Nădejdea însă n'am prăpădit-o. De cum am intrat în serviciu în satul meu, la 1 Octombrie 1895, m'am apucat de cântece mai cu samă, căci pe ele mai degrabă le puteam scrie. Și într'un an de zile am strâns material hăt multișor, pe care l-aș fi dat la «Șezătoarea», dar nu știam cum să-i scriu lui d. Gorovei; nu-l cunoșteam, și așa din buna dimineața nu mă puteam duce singurel în casa d-sale.

Prilejul mi s'a ivit pe vremea conferințelor generale din August 1896, când tovarășul meu I. Teodorescu de la Broșteni, mi-a spus că chiar îi sorocită o sară când mai mulți dintre întemeietorii și colaboratorii «Șezătoarei», se vor strânge la d. Gorovei, la un ceas de prietenească sfătuire și la un ceas de mai multă voie bună.

In sara de 23 August 1896 m'au dus pe la gazda lui moș Lupescu,(care pe atunci era cum îi omul mai în putere) și împreună cu tovarășul I. Teodoreccu, moș Lupescu, I. Daniilescu și N. Vasiliu—azi dus dintre noi,— ne-am pornit în grup la casa d-lui *director* care pe atunci era în strada Boian. Bag samă că d-sa avea știre că și eu am să fiu printre oaspeții d-sale, căci cum a dat cu ochiul de mine, iacă ce a glăsuit: «Apoi mi-a vorbit d. Teodorescu de d-ta, și mă bucur că mai vine un flăcău tânăr la «Șezătoare».

Și mi-a spus că ori-ce material voiu avea strâns, să i-i trimet d-sale, că i-a face loc în revistă. Și iacă cum am cunoscut pe d. Gorovei, și iacă cum am ajuns ca în No. 4 a. IV al «Șezătorei» să văd publicate câteva din satul meu.

Nu-s petrecute de când lumea, cele scrise aici; dare pare că mi-i un feliu de jăle când le povestesc, pentru că de ele sunt legate amintiri din plăcuții ani ai fragedei tinereți. Și cunoștința făcută cu d. Gorovei,— pentru mine care număr 36 de primăveri în stare de singurătate,—a fost

de mare folos moral, căci m'a scos din rândul tinerilor cari se lăudau cu mergerea la baluri și cu cunoștința multor fetișoare, și m'a dat în rândul celor cari trăesc nu numai cu zburdăciunea și pânea trupească, ci și cu pânea sufletului.

Bucuria că-s cunoscut de d. Gorovei și că-s primit între colaboratorii singurei reviste de folclor de pe vremea aceea, m'a făcut să judec și atunci și mai pe urmă, *că dacă în lume n'am avut noroc pe-un feliu de lucru, apoi voiu avea pe alt feliu de lucru mulțumire sufletească* de a mă deprinde batăr în mică măsură cu scrisul și cu scoaterea de la pieire a mărgăritarelor de mult preț, răsipite pe întinderea pământului romănesc și mai ales a celor din satul meu de naștere, Tătărușii Sucevei.

Nu puteam vorbi de odată despre «Șezătoarea», fără să nu pomenesc mai întâiu legătura ce am avut și am cu această revistă.

Astăzi când ea împlinește 20 de ani de viață, stau și mă gândesc și mă judec că dacă a ajuns până acum, apoi în cea mai mare parte se datorește directorului ei. Că a fost și este de folos această revistă, și că a adus folos în tot ceea ce privește știința poporului, dovedește întrebuințarea ei de către oameni cu mare nume în țara noastră, începând cu întâiul alcătuitor și pornitor al dicționarului Academiei, «Magnum etymologicum».

Să se mai citească și unele note din «Șezătătore», unde d. Gorovei scrie că revista noastră din județul Suceava a fost introdusă de d. Weigand, în Seminarul său, drept carte de cetire. Apoi să se vadă că printre abonații ei de pe vremuri se numără cei mai de frunte cărturari ai neamului.

Despre chipul cum a fost primită chiar de la ieșirea ei în lume, este de ajuns să se cetească articolul d-lui Delavrancea, publicat în foița «Voinței Naționale» din 5 Aprilie 1892.

Ș'apoi de-acolea n'oiu fi eu acela care să aduc laude «Sezătoarei», căci lucrul se vede hăt de departe... și meritul revistei și a cârmuitorului ei, alte «capete» cu mai mult rost în țara asta l-au aratat.

* * *

Au fost timpuri, când «Sezătoarea» mergea înflorind, mergea minunat de bine: însă, după cum scrie d. Gorovei, în prefețele deosebiților ani, prea puțin ar fi trăit numai cu abonamentele.

Au fost ani—cum cetim—când nu s'au încasat nici macar 10 abonamente. I-a mai purtat de grijă pe vremuri și Casa M. S. Regelui; iar acum îi mai poartă,—dar nu știu bine—și Onor. Minister al învățăturii.

Eu socot că și de aceea revista a mers și merge greu, pentru că-i o

revistă specială, o revistă care publică material ce nu interesează pe fiecine. Producţiile minţii poporului nu găsesc aşa de mulţi cititori, de cât doară printre prea iubitorii de ştiinţa poporului şi printre oamenii cari caută să-i studieze şi să-i cunoască literatura, arta şi obiceiurile.

In mai multe rânduri se părea că «Sezătoarea» ş'a trăit traiul. Mulţi se gândeau că de acum ea a închinat steagul. Insă cel ce nu i-a pus crucile, a fost directorul ei, care ca un moşneag bătrân nu se îndura să se despartă de ea, ca cum nu s'ar îndura un bun părinte să se despartă de fiul său iubit.

Ajutată pe vremuri, de învăţători, revista a dat mai bune semne de viaţă. Iată ce scrie însuşi d. Gorovei în No. 1, din 1 Martie 1902: «Contribuind fiecare din noi cu cât ne iartă puterile, şi trebue să spunem şi de astă dată că fără sprijinul învăţătorilor săteşti, «Şezătoarea» ş'ar fi trăit traiul. Când va fi să fie, şi se va aprecia comoara ce o dezgropăm şi o dăm la lumină, să se ştie că tot cei mici şi saraci au jertfit pentru dânsa».

Dar să vin la vorba mea: Să se cetească precuvântările d-lui Gorovei la începututul deosebiţilor ani, şi se va vedea bine, că pe lângă alţii, d-sa era cel mai cu durere pentru revistă.

* * *

Ş'apoi mai vine şi altfeliu de a grăi: Mulţi dintre cei ce au publicat material în «Şezătoarea» l-au avut pe d. Gorovei un dascăl înţelept şi un bun sfătuitor asupra chipului cum trebue să se culeagă tot ceea ce priveşte folclorul. Şi datorită sfatului d-sale, mulţi dintre vechii colaboratori ai «Şezătoarei» au prins o adevărată dragoste pentru ştiinţa poporului au cules material mult, au făcut—o samă—şi studii, pe cari le-au dat publicităţii. In ce mă priveşte, mărturisesc cu inimă curată că puţinul ce am cules şi publicat, îl datoresc mai mult sfaturilor şi îndemnurilor luminate ale d-lui Gorovei.

Acum foarte se cuvinia ca revistă folclorică mai tânără, şi cei de la revista folclorică mai tânără să se arăte cu cuvinte de urare înaintea celui care a îngrijit ca acest izvor să nu sece ori să nu-şi schimbe cursul.

La *şezătoare*, Ion Creangă din Humuleşti a învăţat acele minunate poveşti pe care cu neîntrecut meşteşug le-a pus pe hârtie. La *şezătoare*, Ion Creangă din Humuleşti a prins dragoste de frumuseţa literaturii poporului. De la *şezătoare*, s'a adaptat el cu iubirea pentru tot ce-i al poporului.

De la *«Şezătoarea»* au pornit cu dor de muncă cei ce au pus teme-

lia lui «*Ion Creangă*» din Bârlad. Şi după cum oamenii cari în tinereţa lor au apucat a cunoaşte maiştri în povestirea şi cunoaşterea mărgăritarelor poporului, vin macar la mari răstâmpuri de vreme şi se pleacă cu drag înaintea lor, apoi foarte cu bună cuviinţă este că cei de la «*Ion Creangă*» ş'au adus aminte de moşneagul şi dascălul din Folticeni.

Foarte cu bună cuviinţă este să-şi aducă aminte, că moşneagul şi dascălul cu drag i-a primit la «Şezătoare», măcar că n'au fost de odată maiştri ai povestitului şi ai scrisului.

Eu gândesc că aceasta va fi cea mai mare răsplată pentru acest om, acum când va vedea că tinerii de ală dată nu l-au dat uitării.

Domnule Gorovei! După cum perii albi—mestecenii se zice pe ţărăneşte—s'au inmulţit pe capul d-voastre, facă Dumnezeu ca şi anii vieţii să vi se înmulţască, spre a duce «Şezătoarea» mai departe, aşa cum plănuiaţi în toamna anului 1911. Să aveţi parte de viaţă lină şi paşnică, spre folosul, «Şezătoarei» şi al folclorului, şi spre a ajunge bucuria celor două mlădiţe ale d-v. care sunt şi vă vor fi mângâierea bătrâneţelor.

Tătăruşi, 1 Martie, 1912. **Alexandru Vasiliu**

AMINTIRI DESPRE «ŞEZĂTOAREA»

Par'că a fost ieri... S'au scurs totuşi 20 de ani de-atunci!

Eram în clasa IV primară la renumitul dascăl din Broştenii-Sucevei, d-l M. Lupescu, vrednicul urmaş a lui Nanu, la care a învăţat marele zugrăvitor al sufletului ţăranului moldovean de la munte: Ion Creangă.

Pe vremea aceia, pe la Crăciunul anului 1892, s'a ţinut sfat la «Moş Lupescu» despre nevoia de a se intemeia o revistă care să adune comorile de gândire, de simţire şi de limbă ale ţăranului, care îşi arată sufletul lui, vesel ori trist, în alcătuiri poetici atât de adânci şi atât de meşteşugite. Şi sufletul ţăranului cu greu se desvăleşte. Nu-şi spune el păsul oricui, cu una cu două:

Inima mea multe are,
Dar le ţine de 'ntâmplare[1]

Dorul, bucuria, nădejdea, durerea şi le varsă 'n cântec, ori într'o vorbă înţeleaptă scurtă şi cuprinzătoare:

Aşa-i la noi la Moldova:
Să-ţi iei traista şi cu fuga:
De nu-i apuca s'o iei,
Şă ştii că de foame piei![1]

[1] Auzit de la d. Gavril Pantelimonescu, Poiana-Teiului, Neamţ.

Ori :

Lemnul strâmb şi omul prost,
Amândoi pe-un plai au fost.
Lemnul strâmb îl trag la mine,
El la dracul prin pădure.
Omul prost cum li'nvăţa,
El zice că nu-i aşa.[1]

Şi :

Dintr'un copaci,
Câte lucruri faci!'

Ce adâncime de gândire şi de simţire se cuprinde în câteva rânduri! Cu câtă fineţe şi cu câtă ironie se zugrăveşte o stare sufletească! Câtă experienţă s'a desfăşurat la baza acestor versuri!

E drept, e foarte drept, că oricine vrea să cunoască sufletul ţăranului nostru din anumit timp, să statornicească treapta de desvoltare a gândirei, a simţirei, a cunoştinţelor sale, precum şi mersul evolutiv al limbei, va trebui să cerceteze comorile populare. Aici se vede ţăranul aşa cum este: curat şi nefăţarnic. Şi câte datini străvechi nu se descopăr în aceste comori, câte legături cu trecutul îndepărtat nu se pot afla!

Iată de ce muncitorii cari adună aceste comori, contribue, într'o foarte mare măsură, la alcătuirea unei adevărate istorii a culturei şi a limbei poporului român, a cărui majoritate şi putere o formează ţărănimea şi pentru aceasta ea nu se poate nesocoti.

Iată dar ce faptă bună puneau la cale, la şcoala din Broşteni d-nii Artur Gorovei şi Moş Lupescu!

Cu concursul d-lui T. Daniilescu, învăţător în Farcăşa şi a răposatului N. Vasiliu învăţător la Borca şi apoi şi cu a altor învăţători fruntaşi şi oameni de bine, revista a apărut.

Am şi acum înaintea ochilor sufletului cel dintâi număr cari me-a căzut în mână: cu cuperta albastră, cu titlul tipărit cu litere mari, înflorate, rari şi lungăreţe şi cu numele directorului: d-l Artur Gorovei şi a întemeietorilor, în fruntea cărora era numele dascălului meu: d-l M. Lupescu. «Tipografia Saidman», încheia cuperta.

Pe vremea aceia nu pricepeam eu ce-i o revistă de folclor. Nu mă mir de loc însă, când văd astăzi oameni maturi, cu pretenţii de cultură cari, după atâta vreme şi după atâtea discuţii luminătoare, nu s'au învrednicit încă să priceapă mai mult, de cât pricepeam eu pe vremea aceia, rostul unei atare reviste! Cu multă amărăciune am auzit spunându-se că e puţin lucru şi fără nici o importanţă să aduni şi să tipăreşti tot felul de prostii, cari răspândesc superstiţia şi menţin starea

[1] De la d. Gr V. Ilie, Largu-Neamţ.

de întuneric şi de înapoiere la sate. Dacă aceşti oameni s'ar fi ostenit să pătrundă rostul unor publicaţii de acest fel, cum şi cui se adresează ele, le-ar fi fost ruşine să arunce asemenea vorbe nechibzuite, cari arată până la evidenţă superficialitatea ce-i stăpâneşte.

E mai lesne, pentru cei mai mulţi, să batjocurească o faptă bună, de cât să se ostenească s'o priceapă. Această din urmă lucrare presupune putere de pătrundere, judecată, cunoştinţi anume, pe când cea dintâi dovedeşte contrariul. Şi apoi cei ce au făcut ceva, cei ce muncesc, ştiu să preţuiască şi munca altora. Cei ce iubesc poporul şi-l înţeleg, preţuesc comorile lui. Oricum, e ştiut lucru: e mai uşor a bârîi decât a munci.

Pe vremea aceia nu pricepeam--după cum am spus—rostul unei reviste de folclor. Găsiam într'însa însă, lucruri cari se înrudiau cu sufletul meu: poveşti, cântece, cimilituri şi ceia ce mă atrăgea era şi fondul, dar, mai ales forma; limba care o auziam vorbindu-se în casă, atât de diferită de limba păsărească a cărţilor de şcoală.

Şi dacă cercul cunoştinţelor mele era destul de îngust, ca să nu pot pătrunde adevăratul scop al unei publicaţii de acest fel, era pentru mine o chezăşie numele dascălului meu—cel mai mare om pe care-l cunoşteam—că această «carte» e un bun lucru şi de folos.

Ce-am putut vedea atunci cu bunul simţ, am văzut mai târziu cu înţelegere, cu judecata, cu experienţa.

Imi aduc aminte, cu drag, de vremea când am început a aduna cântece, legende populare, descântece, poveşti, vorbe înţelepte şi alte comori de acest soiu! Câte n'am aflat, cât de mult m'am apropiat de adevăratul suflet al poporului, şi câte lucruri preţioase n'am descoperit cu acest prilej, lucruri cari altfel mi-ar fi rămas de-apururi străine!

Câmpul acesta de lucru e atât de bogat şi atât de frumos, dar nu-l poţi preţui până nu intri într'însul şi până nu lucrezi! Pofta vine mâncând, iar dragostea de culegerea comorilor populare, vine culegând. Trăim în mijlocul poporului, cei mai mulţi, dar nu ne ostenim să pătrundem în sufletul lui, nu-l cunoaştem şi de aceia nu-l preţuim nici pe el, nici comorile lui. Fie-care sat are particularităţile lui, credinţele lui, legendele lui, cântecele şi poveştile lui, vorbele lui înţelepte, ghicitorile şi frământările lui de limbă în care stau ascunse atâtea taine. E păcat să nu le răscolim, e păcat să nu pătrundem în ele, când se cere puţină bunăvoinţă şi osteneală! Rămânem streini de partea cea mai frumoasă şi mai curată a sufletului ţăranului. Şi dacă pentru sufletul nostru, pentru o apropiere sufletească între noi şi ţăranii noştrii, e de trebuinţă această muncă, apoi dată în vileag, ea poate folosi tuturor cercătătorilor sufletului ţărănesc şi limbii noastre, acum şi în viitor.

Ce plăcut și înălțător este să stai la vorbă cu un moșneag sfătos și să asculți atâtea povestiri frumoase din trecutul lui și al neamului, în cari se pot descoperi lucruri de care te minunează! Cum înțelege el lumea, rostul lucrurilor și al vremii, cum a fost și cum este și câte altele, trecute prin prisma minții lui, cu puterea lui de înțelegere și de judecată, aduse după sufletul lui, sunt atâtea lucruri care inreresează din multe puncte de vedere.

Și când ne gândim că lumea e în veșnică prefacere și cu fie-care bătrân se duc atâtra comori, nu-i păcat să stăm nepăsători? Colegii învățători au un mare rol și aici. Să nu zăbovim, să nu ne lenim.

Era de la 1900, cel dintâiu din anii mei de învățătorat, când au apărut în «Șezătoarea» culegerile mele începătoare.

Am avut o nespusă bucurie când le-am văzut tipărite. Mă găsiam încă sub puterea celor dintâi fiori de autori, deși autorul era poporul și de și mai publicasem ici-colo câte ceva. Bucuria mea se putea îndreptăți: era o muncă care vedea lumina zilei; era mulțămirea pe care o dă un timp folosit; era și ceva din sufletul meu acolo și o înrudire apropiată cu el: de bună seamă că am cules, la început, aceia ce respundea și unor cerinți ale sufletului meu tânăr; era în sfârșit, și o încurajare; izbutisem în munca pe care o săvârșisem și deci puteam năzui mai departe.

Am mai cules ce-am putut și am dat, în câțiva ani de a rândul, la «Șezătoarea», de care mă leagă cele dintâi începuturi de acest fel.

Și când răsfoesc, astăzi, prețioasele colecții ale «Șezătorii», adevărat tesaur de gândire, de simțire și de limbă populară, mă văd cum eram în vremea aceia plin de tinerețâ, de simțire, de visuri, și par'că trăesc din nou acele vremuri sfinte, care nu s'or mai întoarce.

Și ce culegeam eu deadreptul și ce aflam în «Șezătoarea», îmi arăta tot mai lămurit drumul către sufletul țăranului, pe care-l pătrundeam din ce în ce mai bine.

Mă gândesc cu multă duioșie la serile târzii, în care culegem de la moș Toader-Mustea din Crucea (Suceava), vorbe cu tâlc, povestiri despre «Vasile cel Mare», care și-a împlântat baltagul într'un teiu din vârful uriașii stânci: «Piatra Teiului» (Călugăreni-Neamț), ori despre «Pântea Viteazului», care cânta așa de mândru și de puternic din fluerul de doage, că se auzia de pe vârful Pietrosului tocmai în Cojoci, unde flăcăii învârtiau cu strașnică fiertură jocuri ca acelea.

In calea gândului răscolitor al trecutului de tinerețe aprinsă îmi stau și cântecele pline de foc ale babei Vârvara Harțapuc, care știa să zică după aleanul omului, de par'că-ți lua cu căușul de la inimă; și ale Ioanei Cojocarului; și șăgile lui Pintilie Parpucea din Lunga, care te'n-

curca din trei vorbe, de nu mai puteai zice nici peşte; şi meşteşugitele strigături în joc ale lui Nastasă Vasile Alexandru ; şi oraţiunile pişcătoare de la nuntă (ale lui Dumitru Botezatu. De dragul acestora cununam în fiecare iarnă de mai multe ori : Românul nu se deschide decât atunci când are prilej potrivit şi trebue să foloseşti prilejul acesta.

Multe din clipele prinse în astfel de împrejurări stau martore în bogatele colecţii ale «Şezătorii».

Vremurile acelea mândre s'au dus. Moş Toader Mustea şi-a dat obştescul sfârşit de mai bine de tre ani. Ce mi-a povestit el, se poate ceti în «Şezătoarea». De nu le scriam, le ducea cu el în mormânt. Câte nu s'au prefăcut de atunci şi câte nu s'or mai preface!

Aceiaşi dragoste pentru comorile populare, care se pierd, a îndemnat pe «Moş Lupescu», pe d l Tudor Pamfile şi pe subscrisul să punem temelie şi revistei «Ion Creangă».

Şi acum, datori suntem să ne îndreptăm gândul şi simţirea recunossătoare spre vrednicul şi harnicul director al „Şezătorii", d-l Artur Gorovei şi spre întemeietorii şi colaboratorii ei dintr'un început, în fruntea cărora stă cu cinste «Moş Lupescu» neîntrecutul îndrăgostit de sufletul ţăranului şi de comorile cale.

Să trăiască !

Piatra Teiului, Călugăreni-Neamţ, 12 Februarie 1912

L. Mrejeriu

MENIREA REVISTELOR DE PRIN JUDEŢE

Eminescu, făcând o dare de seamă pe la 1877 despre o revistă ce apărea în oraşul Piatra („Colectorul literaru pentru ambele sexe") şi publica fel de fel de traduceri de sensaţie, îşi dădea astfel părerea despre adevărata chemare a unor asemenea reviste :

„Dar la dreptul vorbind, la Piatra, într'un ţinut muntos plin de legende, de proverbe, locuţiuni, apoi de localităţi istorice, „Colectorul" nu găseşte ce să culeagă? Un muntean de baştină, născut asemenea în ţinutul Neamţului e Ion Creangă. Citit-au vre-o dată colectorii pe Dănilă Prepeleac, pe Soacra cu trei nurori şi altele, ca să vadă, care ar trebui să fie isvoarele din care să se inspire şi cum vorbesc şi se mişcă ţinutaşii din Neamţ?

Foi literare în provincie ar putea să facă un serviciu nemăsurat literaturii şi lexiconului român. Limba de rând a ziarelor politice ameninţă a îneca, ca buruiana rea, holda limbii vii a poporului. Afară de aceea, cu propăşirea realizmului modern, se şterg legende şi poveşti, proverbe şi locuţiuni, adevărate nestimate ale gândirii poporului românesc. Dacă acele foi ne-ar da icoana locului prin culegerea „exactă" a formelor caracteristice ale gândirii poporului, ele ar fi nepreţuite. Dar traduceri din fran-

ţuzeşte sau din nemţeşte a unor producte nesănătoase? Cui folosesc? Ele întăresc numai ideea falşă, că poporul în două mii de ani n'a avut nici limbă, nici cugetare şi că aceste două trebuesc plăsmuite în mod meşteşugit de către o anume academie".[1]

Trebue să fim recunoscători d-lui A. Gorovei, care împreună cu inimoşii săi tovarăşi au adus la îndeplinire aceste sănătoase îndrumări ale marelui Eminescu, într'un ţinut vecin cu Neamţul, prin înfiinţarea Revistei „Şezătoarea" din Folticeni.

Materialul adunat şi tipărit în curgerea celor din urmă douăzeci de ani prin silinţele cu totul desinteresate ale unor oameni săraci, învăluiţi cu grelele îndatoriri ale slujbei de învăţător sau preot, a fost întrebuinţat cu mare folos de specialişti în filologie şi lexicografie ca Hasdeu, A. Philippide, O. Densuşianu, S. Puşcariu, Candrea, Weigand Damé, Tiktin ş. a. Şi în acest chip munca binevoitoare a unor diletanţi era consfinţită şi de specialiştii—deşi poate aceşti „diletanţi" s'ar fi aşteptat din partea specialiştilor şi la altfel de încredere: îndrumări pentru o muncă mai pricepută, colaborare de bună pilduire, ajutoare materiale pentru o publicare mai îngrijită etc.

Dacă asemenea ajutoare şi îndrumări s'ar arăta pe viitor, atunci cadrul „Şezătorii" şi al revistei mai tinere din Bârlad, „Ion Creangă" s'ar putea lărgi prin adunare de material privitor la locuinţa, la portul, la ocupaţiile şi uneltele ţărăneşti, dându-se fotografii şi desenuri lămuritoare. Căci noua viaţă economică, în vârtejul căreia am intrat, va înlătura mai curând de cât credem, toate urmele ce mai sânt din vechea noastră vieaţă economică.

Din tot sufletul urăm d-lui Gorovei să ducă înainte vechea lui Revistă, singurul semn de vieaţă culturală din nordul Moldovei.

G. T. Kirileanu

COLINDE

25.—Dinaintea istor curţi,
Sunt doi meri nanţi, minunaţi,
De tulpină depărtaţi,
De vârfuri împreunaţi.
La tulpina merilor,
Este un pat mândru încheiat
Cu scânduri dalbe de brad,
Cu stâlpii strujiţi de fag.
Iar în pat ce-i aşternut?
Covor verde de mătasă,

---

[1] Vezi: M. Eminescu, *Scrieri politice şi literare*, vol. I, pag. 308 —după *Curierul de Iassi* din 5 Ian. 1877.

Peste cela, peste toate,
Este o *velință* pestriță.
Dar acolo cine-mi doarme?
Doarme domnul istor curți,
Cu-a lui doamnă dimpreună,
Cu-ai lui dragi de coconași,
Că-s frumoși și drăgălași,
Parcă-s niște năsturași.
Iar din spate și din piept,
Luna și cu soarele.
Mai sunt doi luceferei
Pe amândoi umerei,
Strălucesc ca soarele
Să se vază nopțile.
Iară doamna se sculă
Cu glas mare că strigă:
—Scoală, doamne, fii dormit,
Că ne-a nins, ne-a viforât.
Dară domnul i-a răspuns:
—Odicnește doamnă bine,
Că n'a nins, n'a viforât,
Vânt de vară ne-a bătut,
Merii că s'au clătinat,
Peste noi s'au scuturat,
De mirosuri ne-au umplut,
Ce-i mai mândru pe pământ.
Să se-aleagă doi din noi,
Să sară în cea grădină,
Rup'-un fir și-un trandafir
Și-o *stâlbă* de bosuioc,
Busuiocul fetelor,
Mirosul bătrânilor.
Sfântul marele Vasile
Și sfântul Botez ce vine,
Să-l ajungeți cu mult bine,
Cu dar și cu bucurie;
Că cu dar v'a dăruit,
Cu aur și cu argint,
Cu pânea de pe pământ,
Că-i dar de la Duhul sfânt,
Ce nu mai are sfârșit.
La mulți ani cu sănătate,
Că-i mai bună de cât toate.

Se cântă din gură și vioară în seara ajunului sf. Vasile.

Auzită de la Grigore Mitu, lăutar

Cărăpcești-Tutova **N. Bradea**

26.—Bună vremea ceastă casă
La cinstiți ca dumnevoastră.
Astă noapte 'ntunecoasă,
Noi umblăm să colindăm.
Ne 'ntâlnim cu sf. Petre.
Sfântul Petre ca un sfânt,
Dă o ploaie și cu vânt,
Să ne culce la pământ.
Dă un soare *ș'un răcoare*
Să ne scoale pe picioare
Mai umblăm, ce mai umblăm,
Ne 'ntâlnim cu Dumnezeu.
Dumnezeu îmbrăcățel,
De la cap păn' lapicioare,
Numai stele mărunțele.
De-aici, de-aici nu m'aș duce,
De glasul păsărilor,
De mirosul florilor.
Câte flori sunt pe pământ,
Toate merg la jurământ.
Numai floarea soarelui,
Și cu spicul grâului,
Și moțul porumbului,
Lemnul Dumnezeului
Și cu vița vinului,
Șăd în poarta raiului
Și judecă florile,
Ce-au facut miroasele?
Ele spun, sărmanile,
Că le-a supt albinele.
Albiniță, gură dulce,

D'aici, d'aici nu m'aş duce,
De mirosul florilor,
De glasul păsărilor.

jud. Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

BOTANICA POPULARĂ

40.—Bujorul.

Bujorul, aşa de mult cunoscut, creşte prin grădini. Se mai numeşte încă: *clonţul curcanului, moţul curcanului* şi *nasul curcanului.*

Poporul cunoaşte două feluri de bujori: unul ce să înmulţeşte din rădăcină, creşte ca tufă, face frunzele cu piciorul lung şi cu floarea roşie ori lila ca a trandafirului sau a gheorghinei; acest soiu de bujor nu se întrebuinţează în medicina populară, şi e cultivat numai pentru frumuseţa florilor.

Un al doilea soiu de bujor e acel ce să înmulţeşte din seminţe, creşte ca loboda, are floarea roşie lungăreaţă ca nasul curcanului, cu frunza lată ca a lobodei şi cu sămânţa neagră, micuţă şi strălucitosre.

Bujorul din urmă e de leac.

Când femeele au scurgere mare la period, beau zamă de bujor roşu fert în vin alb.

Acelaşi leac e bun şi pentru femeile cărora li se închide periodul din boale, şi nu din cauza sarcinei.

Burueana de leac se strânge în ziua Crucei.

Bujorul se pune şi în leacurile ce le dau babele femeelor cari vor să-şi aibă copii.

In scăldătoarea noului născut se pune o floare de bujor, pentru ca copilul—dacă e băet—să fie rumân şi voinic ca bujorul.[1]

Rumeneala obrazului fiind un semn de sanatate, poporului îi plac oamenii cu obrajii rumeni, şi de aceea i-a creat şi comparaţia: *are în obraji doi bujori.*

Bujorul are şi cimilitura:

Stejar verde
Vârfu-i arde.[2]

Frunza bujorului se cântă în multe cântece populare.

Dese ori auzi:

Frunză verde de *bujor*
Plânge-mă, maică, cu dor,
Că şi eu ţiam fost fecior.

---

[1] Marian, *Naşterea la Români*, 83.
[2] *Românul glumeţ*, No. 207.

sau

Frunză verde doi *bujori*,
Aşa-mi vine une-ori
Să mă sui la munţi cu flori.

41.—Buretele de mare.

Buretele de mare-i cunoscut în popor numai pentru lec. Ei e bun pentru scăderea guşei. Iată cum se foloseşte buretele de mare la pentru cei guşaţi.

Se iea o lulea nouă; dacă nu se poate avea lulea, se iea un ciocălău de popuşoi, se borteşte şi se face ca luleaua; i se pune *ciubuc* şi în lulea se pune burete de mare în loc de tutun. Peste burete se pune un cărbune aprins. Guşatul trage fumul din lulea şi-l înghite.

După ce-a gătit de fumat, cenuşa ce remâne în lulea se pune în rachiu bun, se tulbură bine şi apoi se bea de trei ori pe zi câte un păhăruţ. Faci aşa la trei sfârşituri de lumină (când e luna spre scădere) rămâi fără guşă.

42.—Buruene de tăetură.

Buruenele de tăetură zise şi *iarba talharului,* cresc în pădure şi au floare albă, iar frunză e ca şi la păpădie.

Când cineva se tae rău, iea frunză de burueană de tăetură, o păleşte în pară şi o pune la rană.

Burueana aceasta se poate usca şi pastra pentru iarnă, şi atunci pentru a o intrebuinţa, o moi mai întâi în apă călduţă.

A. Gorovei şi M. Lupescu

CÂNTECE DE STEA

11.—Omul cât trăeşte 'n lume
El cu toţi se are bine,
Nu ştie când moartea-i vine,
De ţi-l iea de lângă tine
Şi-l duce pe ceea lume,
La scaun de judecată
Unde n'am fost niciodată;
Sau la bine, sau la rău
Unde-i voia lui Dumnezeu!
Nu ştii viaţa omului!
E ca floarea câmpului:
Dimineaţa înfloreşte.
Peste zi se vesteieşte!

(Manuscris găsit. Probabil este Mehedinţean).

Nic. I. Dumitraşcu

12.—Naşte omul pe pământ
Naşte gol şi plângând
Şi cât timp el veţueşte,
Tot deşărtăciuni pofteşte

In cinste, 'n slavă, 'n bogăţie
Pururea dorind să fie,
Care sunt amăgitoare
Şi sunt toate trecătoare.
Toate deşărtăciuni sunt,
Câte se văd pe pământ
Că precum gol şi plângând
Se naşte omul pe pământ,
Tot aşa gol şi plângând,
Iată-l din lume eşind
Numai acela-i fericit
Care s'a învrednicít
De-a făcut tot bine'n lume,
Biserici sfinte, noind,
Moşi[1] şi bunătăţi dând
Şi cele ce acestea face
Lui Dumnezeu foarte-i place
Şi-i va da lui ca să-i fie
Ceriul şi Raiul moşie
Intru nespusă dulceaţă
Şi'ntru fericita viaţă.

I. Preutescu

[1] *Moşi* se numesc darurile ce se dau la moşii de vară şi de iarnă.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

188.—Povestea Busuiocului.

A fost odată, ca nici-odată, cică în vremurile de de mult

De când era vulpea cu coada scurtă,
Să trăiască cine ascultă;
Şi de când umbla Dumnezeu pe lume,
Să trăiască cine spune.

A fost odată o babă şi un unchiaş, şi ei aveau fiecare câte o fată, căci se cumetrise tocmai la vreme de bătrâneţe. Şi pe fata unchiaşului, avea mare ură scălcita de babă, căci o punea la treburile cele mai grele ale casei, iar pe fata ei o ţinea pe perne de puf.

Intr'o noapte de iarnă, pe când dormia fata moşului, baba se scoală şi toarnă apă în foc şi-l stânge.

Scoală fata şi-i spune că din foc, din iarbă verde, să-i aducă foc de unde a şti. Biata fata se scoală şi îşi face cruce de trei ori, şi se întrebă : Doamne, unde mă îndrepţi să găsesc o *licarie* de foc,—că afară ploua de surpa pământul. Se sui în vârful casei, se uită în toate părţile, şi iată că vede la răsărit o flacăre mică într'o pădure.

Se dă jos şi pleacă prin ploae până când iată că a ajuns la locul văzut.

Acolo era Dumnezeu şi sfântul Petre; se încălziau.

— Ce cauţi pe aici fetico? O întrebă Dumnezeu.

— Un tăciune de foc, dacă vreţi să-mi daţi! răspunse fata mai mult plângând şi tremurând de-i clănţeniau dinţii din gură

— Ei, ce zici, fetico, e bună ploaia asta care este acu? o întrebă Dumneseu.

— E bună moşicule, e bună! Că cresc sămănăturile, cresc florile din grădină, trandafirii şi altele care le mirosim şi le punem noi la ureche, ca să fim frumoase; dar uite că noi oamenii sântem răi de facem tot felul de păcate înaintea lui Dumnezeu, fie cu voe sau fără voe, ba încă nici nu ne mulţumim cu tot binele pe care ni-l dă că-l *dremuim*, şi zicem tot felul de vorbe cârtitoare împotriva lui.

Dar eu în totdeauna mă închin şi mă rog să-l ţie Dumnezeu sfântul pe cel care ne dă ploaia, că mult este de bună, că altfel ne-am aprinde de sete şi am arde de vii, că ar seca isvoarele la vară, dacă n'ar da Dumnezeu ploaia acuş!

Dumnezeu îi zice să iea un tăciune, şi pleacă, iar el o blagosloveşte cu vorbele lui sfinte.

«Urma şi busuiocul, urma şi busuiocul»; a plecat fata veselă, că în urma ei se făceau numai poeni de busuioc; nu mai era nici frig, nici nimic care să-i aducă întristare pe inimă.

Cum ajunse acasă, baba se uită chiordiş în urma ei şi nu mai putea de necaz.

Scoală fata ei şi o trimite şi pe ea ca să aducă foc, crezând că tot aşa de frumos are să vie.

Tot ca şi fata moşulni, se sue în vârful casei, vede o flacăre la răsărit, se dă jos şi pleacă.

Cum ajunse, o întrebă Dumnezeu, ce caută? Şi tot ca şi fata moşului spuse că un tăciune de foc. O întrebă Dumnezeu dacă e bună ploaia; ea începu a dremui de nu te apropiai de ea.

Aşa de tare *dremuia* încât şi focul s'a potolit deodată şi a făcut fum atunci Dumnezeu a scuipat şi a zis vorba asta: «ptiuu! ucigă-te crucea satano»; şi iar s'a făcut flacără mare de se încălziau. Pre semne că ucigă-l toaca trecuse pe acolo ca să scrie pe fata cea nărăvită la vorbe rele, în cartea lui. A luat ea foc şi cum a făcut, a călcat în scuipatul lui Dumnezeu, şi s'a făcut numai pălămizi în urma ei, iar Dumnezeu a blagoslovit-o cu vorbele lui; urma şi tuşitu, urma şt tuşitu.

Şi a mers aşa tot cu tuşitul, şi cu pălămizi în urma ei; i se băşicase picioarele de înţepăturile ghimpilor de pălămizi, până când s'a apropiat de casă. Când s'a uscat scuipatu, şi atunci nu s'a mai făcut pălămizi, dar tuşia mereu; şi de ce credeţi că tuşia? Tuşia numai de mirosul busuiocului, care-şi trimetea mirosul lui cu rugăciunile fetei unchiaşului să mulţumească lui Dumnezeu. Şi de aceia, vezi, cresc pălămizile aproape de pădure, prin livezi şi locuri sterpe. Şi ajunse fata acasă tot tuşind la mă-sa; cum fu pe pragul uşei, baba se uită în urma ei dacă e busuioc.

Nimic; tusă cât vrea, căci fata babei nu era învaţată cu rău, cu munca, pe ploae şi pe ninsoare, nu ştia să samene, nici să plivească flori şi de aceia nu a putut să se facă în urmă flori.

Iar fata unchiaşului se mărită după un fecior de-al *regelui vânturilor* ce se chiamă *zefir*.

Şi aşa de tare îi iubia regele vânturilor, în cât pe toţi fraţii lui i-a încuiat în cameră şi nu le-a mai dat drumul în lume să pustiască.

Şi astfel i-a lăsat regele pe amândoi pe lume, să guste fericirile cele frumoase, până când s'a întins busuiocul peste tot pământul, şi toţi oamenii duceau laudă şi mulţumire lui Dumnezeu, pentru frumuseţea şi mirosul florilor ce dă. Şi s'or fi jucat ei mult timp cu frumuseţile lumei, amândoi cu chip de om şi de femee până când copiii regelui au scăpat de la închisoare, şi au început să prădeze lumea toată, gata să pue mâna şi pe ei, dar atunci Dumnezeu l-a prefăcut pe el în *vânt căldice* aşa încet să poată abia să mişte frunza şi florile cele frumoase, însă mirosul să-l sue în slava cerului să înveselească ceata îngerească care aduce laudă de mărire lui Dumnezeu. Iar pe ea a făcut'o în *chită* de busuioc şi a pus-o în biserică.

Şi de atunci trăesc amândoi pe lume; *zefirul*, cum vine primă-vara cu florile ei frumoase, vine în grădină şi se joacă cu busuiocul, care îşi scutură floarea, şi zefirul o iea şi duce în sbor miros lui Dumnezeu, semn că sămănăturile şi florile cer isvoarele sale să le ude şi să crească.'

*

De atunci a rămas obiceiul ca să se ducă la biserică. Şi zefirul duce miros lui Dumnezeu să dea ploae, iar după ploae soarele îşi întinde razele lui frumoase peste lume şi zefirul cu calul lui cel mic se joacă cu florile înveselindu-ne.

Să le dea Dumnezeu sănătate şi ani mulţi, bătrânilor albi şi încăruntaţi, acei ce prin poveştile lor şi prin obiceiurile lor de a freca busuiocul uscat în mână, aruncă prin c a s ă ca să facă miros plăcut iar fetele îşi pun busuioc la brâu şi prin buzunare iar în lada ce o are ca de mireasă, are grijă ca printre frumoasele şi preţioasele ei cămăş cusute cu *arnigi*, lânişoară, şi oprege, şi batiste, presară fire de busuioc ca să le dea un miros frumos, când or eşi în zi de sărbătoare să joace învârtita, chindia, cu flăcăii satului cari, nici ei nu se lasă mai pe jos; le strigă, vorbele cari înveselesc inima fetelor:

Dragu-mi eu când mă 'nvârt,
Că miroase-a flori de câmp;
Dragu-mi eu cu cine joc,
Că miroase-a busuioc.

Ţine-i, Doamne, pe bătrâni între noi, să ne spună comorile din lumina neamului nostru, iar nouă celor tineri, dă-ne minte şi răbdare, să putem să stăm cel puţin câte o seară să ascultăm.

Basme, glume şi poveşti,
Sănătate celui ce citeşte.

Stoceneşti-Floreşti-Ilfov. **Ion I. Ciuncanu**

CÂNTECE

1005.—*Foaie verde ş'o sipică,*
—Und' te duci, măi Ionică ?
—Peste Olt la ibovnică.
—Nu te duce, Ionică,
Oltu-i mare,
Luntrea-i mică,
Şi-o să te 'neci, Ionică !
—Fie Oltu' cât de mare,
Eu îl trec, că sunt călare;
Fie Oltu' cât de-adânc,
Eu îl trec, că sunt voinic;
Fie Oltu' răvărsat,
Eu îl trec că sunt bărbat.

1006.—*Frunză verde-a bobului,*
Sus pe malu' Oltului,
In cetina bradului,
La cârciuma Radului,
Beau voinicii codrului
Şi cu Pătru logofătu'
Care mi-a intrat în codru.
N'a intrat de sărăcie,
Şi-a intrat de vitejie,
Să ne scoată din robie.

1007.—*Foaie verde de trei mure,*
Pe sub deal, pe sub pădure,
Trece-o nevestică 'n lume.
Ea nu trece să mai vie,
Ci trece să se răpuie.
Oropsită de bărbat
Şi de oamenii din sat,
Cu pruncul nebotezat,
De trei zile nescăldat.
—Taci, pruncule, nu mai plânge,
Că te-oi duce 'n deal la cruce
Şi te-oi spăla 'n lapte dulce.
Fir'ar tat-o-afurisit,
Că el m'a nenorocit.
El e floare pe pământ
Şi eu bătută de vânt.

1008.—*Foaie verde bob* areu,
Ileano, mijlocul tău,
Fă-mi-l lumânări de seu,
Să-l aprind unde dorm eu,
Să lumine peste mine,
Să-mi treacă de dor de tine,
—Ileano, bărbatu' tău,
Ologi-l-ar Dumnezeu.
—De cât să mi-l ologească,
Ochii în cap să-i plesnească,
Că olog, şade la foc
Şi vede prin casă tot.

Vârleni-Vâlcea **C. N. Mateescu**

1009.— *Fă-mă, Doamne, ce mă-i face,*

Fă-mă, Doamne, rândunea,
Să sbor la mândruța mea,
Să-i pot cere împrumut
In tot ceasul un sărut.
Că mi-i drag a săruta
Și gurița ei mi-i dragă,
N'aș da-o pe-o țară 'ntreagă !
Dar și ochii amândoi
Plătesc opt perechi de boi !
Şi plătesc sprincenile,
Cât ceriul cu stelele !

De la Ioana Ilieş, Sadova-Bucovina

Al. Morariu

1010.—*Şi-am zis foaie trei agude,*
Stejărel cu frunza'n dungă ;
Frunza se leagănă 'n vânt,
Eu mă legăn pe pământ.
Frunza se leagănă'n boare,
Eu mă legăn pe picioare.

1011.—*Şi-am zis foaie și-o cicoare*
Mi-a trimes puica scrisoare ;
Mi-a scris pe o rândunea,
Să mă duc până la ea.
Mi-a scris pe un pui de cuc
Și mi-a spus ca să mă duc.

De la N. al Mariei,
Nemţişor-Neamţ **Al. Moisei**

1012.—*Fugi urîtule din prag,*
Să vie cine mi-i drag.
Cine-mi este mie drag,
Vine seara până'n prag
Și mă'ntreabă de ce zac.
—Mai zaci mândră ori te scoală,
Ori mai dă-mi și mie boală,
Să zăcem pe perioară
Amândoi la brățișoară.

1013.—*Foaie verde mărăcine,*
Drag mi-e să trăesc pe lume,
Cu calu' bălan su' mine ;
Calu' alb și șaua verde,
Ține-l, Doamne, nu mi-l pierde,
Umblând noaptea după fete
Şi ziua după neveste.
Dragi îmi sunt nevestele,
Dar mai dragi fetițele,
Că mă joc cu țâțele,
Ca cu gutuițele,
C'alea fac dragostele.

Culese Luni 22 August 1905 de la Marița lui Ioniță Morariu din Voiceşti-Vâlcea.

I. N. Popescu

1014.—*Mă'nsurăi, luăi muere,*
Mă bucurăi la avere,
La străchini și la ulcele,
Străchinele s'au stricat
Şi-am rămas cu sluta 'n pat.
Când mănâncă, forfotește,
Când bea apă, gâlgâeşte,
Când vorbește, te stropește.
Are niște dinți în gură,
Ca parii la curătură.
De urît mă duc în lume
Şi urîtul după mine.
Zi-i naşule să se ducă
Că deseară mă mănâncă;
Fugi, urîto, de pe vatră,
Că pui cânii de te latră
Și băeții să te bată
Și chem lumea să te vadă!

1015.—*Leleo, bărbățelul meu,*
Ologi-l-ar Dumnezeu.
Lasă nu mi-l ologească,
Ochii din cap să-i pocnească
Că olog șade la foc
Şi prin casă vede tot.

Vezi No. 1008.

1016.—*Frunză verde arțăraș,*
Am iubit un notăraș :
Hrana notăraşului,
In vârfu' condeiului.
Frunză verde de mărar,
Am iubit și un plugar;
Hrana plugarașului
Ghelşugu' *hambarului !*

Joräşti-Covurlui. **P. G. Savin**

1017.—*Foaie verde trei masline,*
Cine n'are dor pe lume,
Vie să-i dau de la mine,
Mori, puiule, mori.
Că eu am și-mi mai rămâne,
C'am un dor cât un isvor,
De le-ajunge tuturor
Mori, puiule, mori.
Și să-ți dau și dumitale
Mori, puiule mori,
Ca să-l ții de desmierdare,
Mori, puiule mori.
Că eu sunt ca și o floare,
Ca soarele când răsare,
Mori, puiule, mori.

Dela M. Bădărău, Costeşti-Tutova,

Maria I. Mircea

1018.—*Foiliță matostat,*
Plecai Luni la secerat ;
N'apucai să ies din sat.
Mă pomenii cu mandat,
Că Ioana s'a măritat,
Și-a luat un blestemat,
De se culcă ne'nchinat,
Şi mănâncă nespălat
Șezi la masă nerugat,
Foiliță trei foi verzi
Vin Ioană de mă vezi,
Până sunt grânele verzi,
Că dacă s'or secera,
Vine ordin și mă ia
Și mă duce'n Dobrogea.

De la Stan M. R. Iordache din Catane-Dolj.

Şt. St. Tuţescu

1019.—*Busuioace nu te i coace*
Nici sământă n'ai mai face !
Că din sămincioara ta,
S'a năstimit *dragostea.*
Și iar verde de trei cepe,
Dac'ai fi om te-ai pricepe,
Dragostea din ce se 'ncepe :
Din inele și din bete,
Va'a, din busuioc verde.

1020.—*Plângeți ochi și lăcrămați,*
Că voi sunteți vinovați,
Că ce vedeți nu lăsați,
Și iubiți și bun și rău
Și română și țigancă,
Ce-o vrea Dumnezeu să-mi facă.

Spuse de mama, Goruneşti-Vâlcea

C. M. Popescu

1021.—*O, sărmana turturică,*
Când rămâne singurică,
Nici nu bea, nici nu mănâncă,
Numai sboară prin câmpie.
Mai mult moartă decât gie.
Și tot sboară până cade
Și pe lemn verde nu șade.
Chiar de șade pe vre-o stâncă
Nici nu bea, nici nu mănâncă,
Numai cu ochii se uită.
Unde vede apă rece,
Ea o tulbură și trece.
Unde vede vânătorul,
Acolo o duce dorul,

Ca s'o vadă, s'o lovească,
Să nu se mai canonească.
Aşa o mică păsărică,
Atât inimioara strică ;
Dar eu, că-s din altă cire,
De cât eu, mai cu simţire.

Din Truseşti-Botoşani

C. Atanasiu

1022.—*Foaie verde foi ca tina,*
Fusei aseară la Lina,
Cum se duce toată lumea.
Luai lacătu' cu gura
Şi veriguţa cu mâna
Şi intrai în cas' la Lina
Dar Lina când mă văzu,
Şapte scoarţe-mi aşternu
Şi cu cinci mă învăli.
Velinţa cu flori mărunte.
'Mi-iea bobocu' de la frunte.
Velinţa cu floricele,
Mă gâdelă la picere...

Culese de la Tache Iliescu din Ciunci-Ghizdăveşti-Romanaţi.

C. Daniilescu

1023.—*Foaie verde-a macului*
Asta-i lumea dracului :
Vită bună să nu ţii,
Om frumos să nu mai fii;
Vita bună, se deoache,
Om frumos, îţi faci păcate,

De la Gh. Luca, din Mândra, Făgăraş.

C. Rădulescu-Codin

1024.—*Tot ţi-am zis, mă duc, mă duc,*
Şi mândra nu m'a crezut ;
Dar de-acuma doar m'o crede,
Ca m'am dus, nu mă mai vede.
Şi de-oi prinde-a mă mai duce,
Toate mândrele m'or plânge,
M'o plânge şi mândra mea.
Care m'am iubit cu ea.

1025.—*Foaie verde şi-o lalea*
Maică, măiculiţa mea,
Când erai cu mine grea,
Tare bine-ţi mai părea.
C'un picior m'ai legănat
Şi din gur' ai blăstemat'
Să umblu din sat in sat,
Ca un prunc nebotezat.
Frunzuliţă, frunzulea,
Maică, măiculiţa mea,
In ce apă m'ai scăldat,
Când eram încă 'nfăşat ?
Tot în apa de la vale,
Să fin mândrelor cu jale ;
Tot în apa de la iaz,
Să trăiesc numa'n năcaz.

Din Stănuceşti

C. Patriche

1026.—*Foaie verde foaie lată*
Mă suii pe munţi de piatră,
Să-mi văz mamă, să-mi văz tată,
Nu-mi văz mamă, nu-mi văz tată,
Numai munţii plini de piatră.
De-i călca din piatră'n piatră,
Din streini n'ai face tată.
Mă suiu în deal cu flori,
Să-mi văz fraţi, să-mi văz surori,
Nu-mi văz fraţi, nu-mi văz surori,

Numai dealuri și cu flori.
Bate vântul printre flori,
'Mi-vine dor de la surori.
Dac'ar bate mai fierbinte,
Și aș sta 'n loc, m'aș aprinde.
Dar cu-atâta am noroc,
Că umblu, nu stau în loc.
Bate vântul de pe piatră,
Imi vine dor de la tată.
Bate vântul printre brazi,
Imi vine dor de la frați.

Antonești-Teleorman

Marin Apostolescu

1027.—*Ia mai cântă cucule,*
Mamă dragă,
Nu mai pot voinicule,
C'am cântat la Calafat,
Inimioara mi-o săcat,
Căci codrul se veștejește
Și frunza se 'ngălbinește,
Sânziana de pe-aicea mă gonește...
Și-am cântat la Făgădău,
Numai pentru gustul tău.
Și-am cântat la Bălășica
Și m'a auzit nășica.
Și-am cântat la Severin,
Pe-o creangă de rozmarin.
De gustul lui nea Marin.
Și-am cântat la Ialomița
Și mi-a degerat gurița.

Auzit de la Petru Chirica Jud. Iași

N. V. Hânțescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1583-1633

Hârșcâit=stâlcit, sgâriat.
Haloâtă=gloată, mulțime.
Halamandra unt cu ou=mototol, toate la un loc, *balamij*-balmuș...
Hoha=De când Hoha, de când lumea, cine știe de când.
Huțau=un fel de strigoiu, din povești.
Hahăn=ciomag, *tajlău*.
Huchit=se zice despre popușoiul opărit, copt fără vreme.
Haluncă=dudău mare, *hălăciugă*, mai ales pe-o vale.
Hatie=ezătură : capăt de ogor pentru trecut.
Hamelnic, păzitor la *standoale*, hâmbarele boerești de pe câmp.
Haramgiu=apucător, hrăpareț.
Hulmuc=lucrul greu al câmpului. Parcă lucrează la hulmuc.
Hediece=pădurici; apoi și lemn, ba și resteu. Se zice 'n urătură :

Ș'am pus-o (pe babă) la *hediece*,
Câți ori trece, toți s'o 'nșfece
Și plugarii noștri doisprezece...

Şi acelaş lucru se arată:

Şi-am luat-o de-un *bezărău*,
Şi-am legat-o la *răsteu*,
Câţi or trece ş. a.

Jud. Dorohoi-Potoşani

Dumitru Furtună

Săferdeaua=(calcavura); ai să mănânci o săferdea, o ocară, înjurătură, bătaie.

A mătrăşă=a aşeza, a orândui.

Hărgae=hârdaie, asemenea *ciuveie* şi *ciuvae*, blide şi lucruri de bucătărie.

Alivantea=*honăreala*, hoinăreala. A plecat alivantea la drum, se zice la cel ce pleacă *lăinicia*, pe drumuri, fără căpătăiu.

Pătărаnă, pătăranie=păţanie, întâmplare.

Bahahui, *bahahue*, se zice la o femee prostănacă, gură cască şi *boarcă* asemenea.

Ratină=o bucată de lemn rotundă.

A storoni=a bate îndesat pe cineva.

A chiţcăi=(de la chiţcan) a ţipa.

Răncăesc=buhăesc, sbiară, rag (vitele) plânge,

Hălmagă=babă, cloanţă, (pop).

Aghiуasă=petrecere, chef.

Hodrăngueşte,=zdrăngăneşte, hodorogeşte, vorbeşte în pustiu.

Zagă=titirez, chichirez, un mosor ce-l învârtesc copii.

Culese din Chilia Veche şi Bursucani.

N. I. Munteanu

Buzalău=omul care are buza mare, buzat, cu o buză în jos, supărat. «Ce mai faci tu, măi buzălău», «Daţi-i pace, c'acuş îi buzălău», (Sin. cu buzilă).

Borhăe (şi sing.rar ; borhău; câte odată borhee)=măruntae la vite, sau la om. «Taci, c'acuş îţi dau borhăele afară».

Boinic se zice de unul care-i bătăuş, care bate pe toţi fără alegere (pe care-i poate), fără frică: «Ce, tu eşti boinic în casa asta ? «Aista-i boinicul satului» Sb. *boiniceală*.

Bărăi=a mâna oile, a zice bâr la oi. «Ia bârâeşte oile celea». Sb. bârâială,

Jud. Dorohoi

V. Moisiu

Buila=Rotiţă.

Givrea,=Batistă cusută cu arnici,

Irează=stărpitură, ființă anormală.

Lotru=mândru, lucsos; se întrebuințează adesea în expresia «e îmbrăcat lotru».

Piedeni=rămășiță de la urzeala pânzei.

Pocnajeni=epele de la războiul de țesut.

Pamnețe=batistă cu un ban în ea, care se pune în mâna mortului.

Șteap=mărăcine ascuțit (l-a dat un șteap în picior).

Tărhat=lucrurile ciobanilor, cari le încarcă pe măgari.

Șupaga, bucată de lemn cu care poți asvârli bine.

Măgureni-Prahova **I. I. Nadă**

CRONICA

* Am fi dorit și ar fi fost potrivit cu d. *D. N. Ciotori* să-și pună în fruntea minunatului său volum, **Calea Robilor,** o lămurire cu priviri la isvorul subiectelor ce urmau.

* In „Neamul Românesc literar" No. 7, descrierea unui danț Bucovinean *Arcanul*.

P.

Poşta Admnistrației:

D. *I. Popescu-Carpen,* primit 2 lei în socoteala abon. pe V; și vi s'au trimis numerile—D. *I. N. Popescu:* In ziua de 22 c. vi s'a trimis 1 ex. „Boli și leacuri".—D. *D. Urzică,* Gămești. Frumoasele dv. păreri ne-au bucurat și pe noi, iști mai vechi; iți dorim trăinicie în această sfântă credință.—*D-na Maior Pruncu,* Bârlad. Primit 5 lei abon. an. V.—D. *D. D. Davilescu,* No. 1 s'a trimis la vreme; cineva vi l-a furat: l-am mai trimis odată la 22—D. *V. Lascarof.* Primit 5 lei abon. an. V.—D. *Sava Bărbătescu,* Plopi-Mehed. Primit 5 lei.—D. *T. Lițescu.* Preuțești-Suceava; 5 lei.—D. *S. Manoliu,* Dolheștii mici-Suc. 5 lei.—D. *D. Farcașanu,* Zorleni-Tutova 5 lei cotizație.—D. *P. Bujor,* Profesor universitar Iași, 5 lei abon. an. V.—D. *Locot. C. Iliescu,* Focșani, 5 lei abon. an. V.—D. *S. Pușcariu,* Profesor la Universitatea din Cernăuți 6 l. 50 b.—D. *Math. Friedwagner,* Profesor la Universitatea din Frankfurt, 27 lei abon. an. I—V.—D. *N. I. Dumitrașcu* București, cotizație 3 lei.—D. *S. P. Colibași,* Afumați-Ilfov. 2 l. 50 b. abon. jum an. V.

Cărți primite la redacție:

— *Dr. Ioan Urban Jarnik:* **Vorbiri** rostite cu prilejul serbărilor iubiliare de 40 ani ale societăței academice social-literare, „România Jună" din Viena. Brașov. 1912, Tip. A. Mureșianu, 16 p. cu un portret al autorului.

In memoriam, București, atelierile „Adevărul" 8 p. cu un portret al mamei autorului și:

— *Dr. Corneliu Șumuleanu,* **Despre Acidul Salicilic,** comunicare făcută a soc. de medici și naturaliști din Iași etc. Vălenii de munte, Tip. „Neamul românesc" 1912, 50 p.

D-sale D-lui Artur Gorovei
Fălticeni

C[illegible]OLOSITOARE

Prin Re[illegible] [illegible]ția revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următo[illegible]

„Ion [illegible]	3.00
„Io[illegible]	6.00
„I[illegible] II	6.00
[illegible] IV	6.00
[illegible]ate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
[illegible]tei „Ion Creangă“ pe 1911	1.25
„ „ „ 1912	1.50
T. [illegible] M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	1.20
T. Pa[illegible]: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri românești	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sfârșitul lumii	0.40
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli și leacuri	1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	0.20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0.30

— Se trimit franco numai după achitarea deplină —

CATRE COLABORATORI

Revista *«Ion Creangă»* publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasa, dacă nu și persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă ! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

Un tărâm fără margeni a rămas încă nestrăbătut și cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femeești și bărbătești, locuințe și port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoții ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni și practice cari nu-s în cărți și tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o știm, măsurătoarea grânelor și a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcăii și fetele noastre trebue știut. Ceva despre pedagogia țărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaștem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Și câte altele !

Scrisul scurt și *cuprinzator.*

Anul V.—No. 4. Aprilie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

— Port din Dolj:
Radu Florea din Giubega

REDACTIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Autonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie |Fârţăneşti-Covurlui| At. C. Blendea |Vladimir-Gorj G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucur.). D. I. Farcaşanu |Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti). L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C, N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu |Bălinteşti Covurlui|. I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu |Bârlad|, T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche |Zorleni-Tutova, T Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iaşi) P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu |Dobromir-Constanţa]. N. Stoleriu |Baia-Suceava|, A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu |Roman| I. Teodorescu |Broşteni-Suceava|, Şt. St. Tuţescu |Balota-Dolj|, G. Tutoveanu |Bârlad|, I. Zota |Dorna-Suceava|, D. Vasiliu-Bacău |Bârlad| St. Capşa |Bucureşti|

Pentru condiţiunile de înscrieri noi să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 4. Aprilie, 1912.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL:	ADMIMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară . . . . 5 lei	**M. LUPESCU**
Bârlad, str. Promoroacele	In străinătate . 6 „	Zorleni-Tutova

INSEMNĂRI

Cu toată plăcerea am primit ca membru întemeietor al acestei reviste cu începere de la No. 3 pe d. *St. Capsa* din Bucureşti.

—Redactorul acestei reviste mulţămeşte cu recunoştinţă d-lui N. I. Dumitraşcu pentru dăruirea unui ghiordan de mărgele, pentru muzeul său.

PRINOS DE DRAGOSTE ŞI ALTELE

Numărul de Martie 1912 al revistei «Ion Creangă» fu pentru mine un izvor de mare desfătare sufletească şi spun îndată de ce. Pasă-mi-te aici s'a sărbătorit aniversarul de 20 ani de când s'a dat la iveală, cel dintâi număr al revistei «Şezătoarea» şi într'aceiaşi vreme şi iubileul de 20 ani al aceluia care avu fericita ideie să scoată o revistă menită numai şi numai pentru folclorul român, lui Artur Gorovei. De ştiam ce se pregăteşte, mă rugam de redacţiunea lui «Ion Creangă» să bine-voiască a mă primi şi pe mine în mijlocul acelora cari cu o armonie rară, în numărul acesta slăvesc pe născocitorul ideiei atât de nimerite.

Unii ar putea să zică cum că, îngăduindu-mi-se una ca aceasta, intrarea mea în societatea domnilor Pamfile, Lupescu, Teodorescu-Kirileanu, Vasiliu şi Mrejeriu ar fi asemenea rostului ce are Pilat în Crezul: căci nici n'am stat la leagănul revistei iubilare, nici n'am adunat şi tipărit în ea material folcloric. Cu toate acestea fie-mi iertat că măcar aşa zicând «post festum» să mă înfăţişez şi eu cu un articolaş.

Ceea ce în aceste manifestări de simpatie şi de dragoste faţă cu d-l Gorovei făcu asupra mea impresiunea cea mai plăcută, a fost faptul că iată aici câţiva lucrători pe acelaşi ogor, cari s'au unit cu scopul să aducă prinos de recunoştinţă aceluia care cu 20 de ani mai înainte începu să lucreze, îndemnând într'aceiaşi vreme la lucru şi pe alţii. Ceea ce este şi mai vrednic de laudă, este împrejurarea că dintre cei cari stau în jurul revistei «Ion Creangă» se găsesc şi o seamă de tineri. Şi cunoscut este că destul de des se întâmplă în lume că tinerii neso-

cotesc rezultatele muncei predecesorilor, amărîndu-le astfel bucuria cu care altfel ei s'ar uita la roadele muncei lor.

Mai cu seamă dacă este vorba de o specialitate care, cu părere de rău trebue s'o spun, nu se bucură la o mare parte a societăței de vază meritată. Şi să nu se gândească c'aşa ceva se întâmplă numai în România, căci şi la alte neamuri sânt de-acei cărora nu le vine la socoteală să se vorbească cu vorbe de laudă despre dealde astea.

Acei cari nesocotesc adunarea şi tipărirea materialelor din aşa numitul folclor, se folosesc adese ori de motivul că vremea noastră, cu era descoperirilor mari pe toate terenele, când oamenii sboară aevea prin văzduh, când medicii, pe baza unor studii amănunţite, năzuesc ca fiecare boală să aibă şi leacul, când din puţine rămăşiţe ale vieţei locuitorilor planetei noastre dinainte vremuri, învăţaţii sânt în stare să ne povestească traiul oamenilor de acum câteva mii de ani, că era noastră, am zis, se potriveşte rău cu lumea închipuită din basme, cu leacurile băbeşti din medicina populară, cu închipuirea naivă şi mărginită a noimei omenirei de pe globul nostru.

Intr'adevăr, chiar acei dintre noi cari au atins o vârstă de 50-60 ani, sânt în stare să vadă deosebirea între modul de a judeca lucrurile de mai înainte şi de acum. Să nu spun nişte fraze generale; mă gândesc la locul meu de naştere, Polştein din nord-estul Boemiei. Câtă deosebire în viaţa întreagă a concetăţenilor mei, mai cu seamă după anul 1872 în care localitatea fu legată cu restul lumei prin drumul de fier! După ce din cauza concurenţei fabricelor de postav şi de pânză breasla ţesătorilor care cu 50 ani mai înainte, numărase vre-o 100 inşi, acuma a scăzut la 3-4!

O schimbare mai temeinică în tot modul de viaţă nu cred că s'ar putea găsi într'alt loc într'o vreme atât de scurtă. Să amintesc aici numai un lucru. La noi, în vremea copilăriei mele, mai în fiecare casă, să fi fost şi din lemn, în care de obicei se găsia o odae mai mare şi una mai mică, era alcătuit un cuptor mare de pâne. Fiecare familie chiar de n'avea un crâmpei de ogor care să fie al ei, închiria de la alţii, fie comună, fie moşie grofească, sămănând săcară sau grâu şi cultivând cartofi. Săcara sau grâul le ducea fiecare la moară. Şi din făină făcea pâne gustoasă pe care o cocea în cuptorul propriu.

Cât de bine mi-aduc aminte de bunătatea de pogace pe cari le mâncam calde, să nu zic ferbinţi, îndată ce s'au scos din cuptor! Mi se părea o bucăţică, şi mai bună, mai aleasă, nu poate s'o aibă nici împăratul.

Acuma, de s'ar pune cineva să colinde orăşelul întreg, abia mai găseşte vre-o 4-5 cuptoare, toate celelalte dărâmându-se de oarece nu erau de nici un folos. Un aşa odor de cuptor am avut şi noi acasă şi am povestit în alt loc cum eu şi cu fratele meu mai mare ne folosiam ca băeţi de partea aceasta a odăei unde dădeam reprezentaţiuni dramatice cu nişte păpuşe de lemn frumos îmbrăcate.

In ce priveşte folclorul propriu zis, mi-aduc cel mai bine aminte de nişte colinde de Crăciun. Aceste erau nişte piese dramatice cu actori în viaţă. Şi ce fel de actori! Fecioara Maria cea neprihănită cu bărbatul ei Iosif şi cu micuţul Hristos (acela într'adevăr păpuşă); erau de faţă

ciobanii: unul care, zărind steaua vestitoare, dete de ştire altuia care nu voia nici de cum să dee crezământ cuvintelor însufleţite ale aceluia care se căznia să-l deştepte din somn. Era îngerul însuşi care cu glasul lui pătrunzător vestia lumei că s'a născut Mântuitorul. Era în sfârşit un curier căreia în piesă i se zicea pe nemţeşte, lucru curios într'o piesă cu totul boemă, «Laufer», ceia ce vrea să zică «alergător». Şi toate aceste persoane cântau pe nişte melodii cari atunci din cale afară îmi plăceau, nişte cântece simple cari mişcau pe ascultători cu toate că şi ei le ştiau pe din afară. O asemenea colindă am ţinut-o minte cât se poate de bine şi într'o zi cu vre-o 40 de ani mai înainte, cetind în ziare că un tânăr teolog are de gând să dea la iveală astfel de produse ale musei populare boeme, am scris de pe memorie această bucată şi spre bucuria mea o văzui tipărită. Dacă nu mă înşel, aceasta este cea dintâi lucrare de care este legat numele meu.

Apoi era umblarea cu vărguţa frumos împodobită în Lunia de Paşti a băeţilor şi în Duminica cu două săptămâni înainte de Paşti a fetelor; erau nişte scene hazlii de carnaval, bunăoară umblarea cu ursul; erau felurite jocuri de copii şi a. a. Şi dacă mă întreabă acum cineva dacă s'a mai păstrat câte ceva din toate acestea, trebue să răspund că mai toate au dispărut şi că nu s'ar putea redeştepta chiar de s'ar pune cineva cu tot dinadinsul s'o pună la cale.

S'a schimbat nu numai viaţa ci şi, cum se spune, toată mentalitatea generaţiunilor de acuma: Ceea ce de străbunii noştri se asculta cu evlavie, cei de acuma sau n'ar asculta-o de loc sau ascultând, ar lua în zeflemea pe actori.

Lucrurile stând astfel, tocmai primejdia că asemenea produse literare sunt osândite să piară cu desăvârşire, ar trebui să fie un motiv puternic pentru ca, până mai e vreme, să se adune toate aceste documente, pentru studiul comparativ al psicologiei populare de pretutindeni. Poate în alte ţări ori alte localităţi, împrejurările sunt mai prielnice pentru păstrarea literaturei populare, de cât aceasta fusese în locul meu de naştere, văd însă că şi întemeetorii «Şezătorei» de acum 20 ani vorbesc de adunarea celor de-alde astea până mai e vreme, până nu pier cu totul.

Pentru mine însă de când mă lăsasem de planul îndrăzneţ să alcătuesc o carte mare, mare, în care să se treacă toate motivele din toate colecţiunile tipărite ale produselor populare de ori unde ar fi venit, un alt interes a ieşit pe de-asupra: importanţa ce acest soiu de literatură o are pentru limba română literară.

Sânt cunoscute scăderile cari cu privire la felul de a scrie se găsesc cu duiumul la unii cari scriu româneşte. Din întrebuinţarea de fel de fel de cuvinte străine, mai cu seamă franţuzeşti şi latine ei n'o mai slăbesc, impestriţând astfel limba în mod foarte neplăcut.

In aceşti 37 ani din urmă de când mă îndeletnicesc cu studiul limbei române, am auzit destul de des nişte străini cari aveau la îndămână vre-un ziar român, dându-şi cu părerea că nu e tocmai greu ca cineva să învete româneşte; aici iată un cuvânt cunoscut lor din limba franceză, acolo unul curat latin. Atunci eu în loc să mă fi căznit în

zadar să-i desluşesc ce deosebire mare este între limba aceasta meştesugită, artificială şi cea adevărată a poporului, le puneam înainte câte un text popular, fie în proză, fie în versuri şi îndată îşi schimbaseră părerea.

Am vorbit despre deşteptarea sufletească ce mi-a venit din articolele autorilor citaţi mai sus. Să spun adevărul, o mare parte din bucuria ce am simţit-o, mi-a venit din limba curat românească în care le văd scrise. Eu într'adevăr nici odată n'am să mă procopsesc într'atât ca scriind româneşte să mă apropiu de măestria cu care-i văd mânuind limba lor strămoşească, îmi pare rău, dară n'am ce să fac. Alta însă este să fac deosebire între felul cum se rosteşte poporul şi între cel când scriitorii despreţuind bogăţia nesleită a mijloacelor propriii, merg să le împrumute de la străini.

Să întrebe cei cari cerşesc de la Francezi, pe cei din urmă dacă şi ei fac asemenea că nesocotind materialul limbistic moştenit de la strămoşi, să caute a înlocui cuvintele străbune prin nişte cuvinte luate dela fel de fel de neamuri străine, fie Nemţi, Englezi, Italieni ş. a.

Nu trebue ca naţiunile celelalte văzând asemenea apucături la Români, să fie aplecaţi de a se uita la ei ca la o naţiune atât de întârziată cu privire la cultură, încât să nu-şi fi plănuit încă unealta de căpetenie a culturei, limba literară? Şi ce să spun despre nebăgarea în seamă a împrejurării că între felul de vorbire al Românilor cari locuesc în diferite părţi, nu este o deosebire atât de mare ca să fie îndreptăţit să se vorbească despre nişte dialecte? Căci dacă într'adevăr lucrurile stau aşa, ce însămnătate mare aceasta ar avea pentru limba literară română, dacă aceasta din urmă poate să fie aproape identică cu limba poporului.

In alte ţări, bunăoară în Germania, în Franţa, în Italia, copiii venind la şcoală, trebue înainte de toate să se desbere de dialectele lor cari se deosebesc într'atât unul de altul, încât locuitorii din diferite ţinute nu se înţeleg unii pe alţii. Şcolarii din aceste ţări trebue să înveţe limba literară întocmai cum o învaţă străinii, pe când în ţările locuite de Români, afară de dialectele macedo- şi istro-român, ce înlesnire şi ce folos pentru luminarea poporului!

Văd că condeiul mă iea pe dinainte şi că articolul meu ameninţă să se întindă din cale afară.

De aceea mă grăbesc să ajung la sfârşit şi ca să nu vorbesc nişte banalităţi, pun stimaţilor cetitori ai revistei întrebarea următoare luată din realitate.

Câţi dintre Români cari în loc să se folosească de mijloacele cari le stau la dispoziţie înlocuesc cuvinte neaoşe româneşti prin nişte neologisme de prisos, simt că în frasa următoare, nu născocită de mine, ci tipărită într'o revistă română, se găseşte ceva ce n'ar trebui să se găsească: «Nu se poate tăgădui că din tânărul acesta sârguitor poate să se realizeze odată un învăţat de treabă». Nu transcriu fraza întocmai cum am aflat-o, ci făurez după calapodul ei o alta schimbând numai cuvintele dară cu acelaş înţeles.

N'au oare Românii la îndămână nişte cuvinte potrivite, de pildă «a se

face» «a deveni», dacă nu le vine să întrebuinţeze popularul «a se alege», ca să trebuiască a se folosi aici de cuvântul «realiza» ? Şi să nu se gândească nime că eu aş vrea să gonesc cuvântul acesta peste tot din limbă, cu toate că şi în alte sensuri s'ar găsi cuvinte neaoş româneşti, bunăoară «a împlini», «a pune în lucrare», «a se învedera» ş. a. Dacă însă îmi spune cineva că e tot una să te foloseşti în propoziţiunea citată de neologismul «realiza» în locul vre-unuia din celelalte cuvinte româneşti, apoi să mi se ierte dacă îmi vine în minte călătoria lui Ioan Maiorescu în Istria. Auzind d-sa de mai multe ori întrebuinţându-se un cuvânt slav croat, în locul unui latin moştenit de la strămoşi cari se auzia cel puţin pe alocuri dacă nu era cunoscut chiar acelora cari se foloseau de neologismul slav, iată ce i se răspundea: «Steso !» (din italianul «stesso» va să zică «acelaşi».)

Acest «steso» auzit în asemenea împrejurări, trebue să fi sunat în urechile lui Maiorescu ca glasul unei cobe rău vestitoare, că simţul pentru limba moştenită era pe cale să se piarză, sau cum zic Românii atât de frumos «era pe ducă».

Lucru foarte întristător ar fi dacă şi cu privire la limba literară română s'ar întinde ca pecingenea părerea că tot una este să se întrebuinţeze un cuvânt fie chiar de obârşie străină, care însă de mult s'a împământenit sau un neologism luat de curând din vre-o limbă din cele moderne ori din cele vechi.

Şi fiindcă Gorovei cu atâtea jertfe şi cu atâta râvnă a îngrijit să pună la îndământă tuturora nişte comori nesleite ale graiului poporan, cari sânt de cea mai mare însemnătate pentru străinii cari doresc să înveţe'româneşte, de aceia eu care mă socotesc de numărul acestor din urmă, am îndrăznit să mă alătur acelora cari în numărul din luna lui Martie al revistei «Ion Creangă» i-au adus prinosul lor de recunoştinţă şi consideraţiune.

Dr. Ion Urban Jarnik

PLUGUŞOR

10.—*Aho, aho, logofete !*
Cum ţi-i habarul', băete ?
— Foarte bine, măi stăpâne,
C'am ajuns sf. Vasile
Şi cu plugul ne-am luat,
Pe la curţile astea înalte, luminate
Cu aur suflate,
Pe temelii de piatră aşezate.
Am venit să-ţi spunem povestea,
Cum dumnealui a eşit într'o grădină părăsită
Ca să facă o leacă de cercătură la arătură,
Şi plugul i s'a stricat,
La feciorul galiorul *a strigat,*
Şi feciorul galiorul s'a înfăţişat
Cu ciocanul în mână, cu pila 'n gură,
Cu ciocanul ciocănia,
Brazdă mai lungă făcea.
Ia mai trageţi măi.
Şi-a arat Miercurile, pepturile,
Joile, văile, Vinerile grădinele.
La luna, la săptămâna,
Când aminte şi-a adus,

De grâul ce l-a fost pus,
La vizitiu a strigat,
Un cal negru a înşelat,
Jos la scară l-a legat,
Cum e bun de 'ncălicat,
Puşca 'n mână a luat,
Şi pe cal a 'ncălecat.
Ia mai mânaţi...
Şi porni în plimbare şi vânare,
Să vadă cât e grâul de mare.
Grâul, de departe 'ngălbinia
Iar de aproape înverzia,
Faţă de copil făcea.
Era în paiu ca trestia,
In pai ca vrabia,
In grăunte ca mazărea.
El s'a plecat de călare
Ş'a luat trei spicuşoare,
Şi a venit acasă de le-a pus pe masă.
Ia mai ziceţi măi.
— Măi nevastă, măi femeie,
Grâul nostru o să peie,
Grâul nostru e mândru şi frumos
Ca faţa lui Hristos.
Dar femeia ce spunea?
— Nu te teme, omule,
Că în târg pe la Hârlău
Este mult fer şi oţel.
El încălecă şi călare
A plecat la târg cu soare.
A făcut pe strada mică
Şi n'a mai găsit nimică,
Trageţi roata măi.
Şi făcu pe strada mare,
Găsi mărfuri de vânzare.
Ş'a luat 19 ocă de fier şi 19 de oţel,
Şi s'a dus acasă la Stan ţiganul, buzduganul
Care bate bine cu ciocanul,
Cu dinţii rânjiţi, cu ochii sgâiţi,
Cu ochii de sticlă, cu dinţii de greblă,
Când te uitai la dânsul, te bufnia râsul.
Ş'a făcut el nişte săcerele,
Cu mănuchiu de floricele,
Cu dinţii de viorele,
Ca să tragă bine nepoţelele cu ele.
Ia mai mânaţi măi!
Iar dumnealui se mira,
Că cine va secera.
Ş'a aflat nişte feticele,
Cu inele în degeţele şi ocheşele,
Ca să tragă grâu cu ele.
Dar fetele sburdau şi râdeau
Şi nimica nu făceau.
S'a aflat o babă cârnă.
Cu biciul de lână,
Ea cu dreapta secera
Şi cu stânga că lega,
Cu spinarea clăi făcea.
Zi de vară până'n seară,
Ii stăteau poloagele ca stelele
Şi clăele ca nuelele.
Aşa o să fie şi la dumnevoastră.
Aho !

Spusă de Gavrilă Şuşnescu, Bălinteşti jud. Covurlui.

N. I. Munteanu

INVĂȚATI ȘI DILETANȚI

Dr. G. Pascu: Despre cimilituri (urmare) [1]

Dar d. Pascu n'a isprăvit cu mine. D-sa sufere de o pornire împotriva mea, căci zice:

«Am insistat asupra „ideilor" d-lui Pamfile (ar mai fi încă multe de spus!) fiindcă în definitiv „ideile" sale sunt ideile curente cari călăuzesc pe amatorii noștri de folclor în culegerea literaturei populare și cari au o influență funestă prin faptul că, consecvenți lor, autorii refuză a culege din popor o parte din producerile sale, din studiul căreia cine știe ce concluzii interesante s'ar putea trage».

Vra să zică, după ce d. Pascu a insistat — am arătat cum — se oprește plin de milă și mă cruță căci are multe de spus. De ce nu le spune? Fuge cineva de lumină? Nu recunosc eu greșalele mele *când sunt?* Că ideile noastre le vor fi având și alții, se prea poate, dar când m'a auzit d. Pascu îndemnând pe cineva să *nu* culeagă cutare gen de literatură populară; ori am scris vre-o dată așa ceva? Nu. In revista aceasta am publicat de toate, numai față de pornografii m'am oprit, pentr'un cuvânt lesne de înțeles, cu toate că d. dr. Hurmuzescu din Iași și d-na Zoe G. Tutoveanu din Bârlad și mulți alții m'au invinuit tocmai că nu mă feresc de pornografii. Am o colecție mare de acest material și dacă d. Pascu mi-ar fi oaspe, i-aș putea-o pune la dispoziție; ori să plătească d-sa tiparul și-l voi tipări tot într'un singur exemplar dăruindu-i-l d-sale și pe acela.

Vra să zică acestea sunt spusele d-lui Pascu cu privire la legăturile dintre culegător și materialul cules; aceasta nu-i *critica* d-lui Pascu față de mine ci *ocara* sa și acesta este răspunsul meu.

La punctul 2 d. Pascu spune că culegătorul nu trebue să schimbe nimic din enunțul și deslegarea cimiliturei. Eu am adaus: să insiste unde vede stâlcirile și nepotrivirile și dacă nu capătă ceia ce trebue să capete, să lepede, să nu culeagă. Am văzut mai sus, cum d. Pascu nefăcând astfel, a cules prăpăstiile pomenite. Și mă mir cu atât mai mult, cu cât uite-l pe d. Pascu ocărînd pe d-nii Candrea, Densușianu și Speranță tocmai pentru că greșesc la fel cu d-sa: «In „Graiul nostru" I, 535, cimilitura „Urlă lupul la hotară și s'aude'n ceia țară" culeasă din jud. Botoșani, este tradusă prin *Ciupercă*, ceea ce este absolut imposibil. In toată Moldova cimilitura aceasta înseamnă *clopotul*, ori *tunetul*, ori *pușca*».

La punctul 3 d. Pascu spune că nu trebue să se transcrie gâcitorile

[1]. V. p. 36

de cât într'un fonetism relativ, cerut de rimă *(hotară* ca să rimeze cu ţară «şi pe *lupu* fără *l (lupul)*, de oarece articolul masculin nu-l pronunţă nimeni». Sfatul, se înţelege, e pentru alţii. D-sa are dreptul să culeagă şi să scrie: «Cinel cinel: în *fundul* oalei, fasola doarme» (p. 7); «In pădure m'am dus,... *viţelul* în ţarină» (p. 8), «...tot *câmpul* aleargă» (p. 10); (cuvântul porcos de pe pag. 13 rândul 19); «...*culcuşul*» (p. 13) ş. a. m. d.

La punctul 4 d. Pascu spune că sub fiecare cimilitură trebue însemnat judeţul, satul şi persoana, ca mijloc de control şi de orientare. Dar vrâsta la ce-ar fi până pe-acolo bună? Ori cum însă, sfaturi pentru alţii. D. Pascu n'arată decât judeţul şi satul. Ei, dar hatârul ce se cuvine d-lui Pascu, nu se cade ori cum.

La punctul 5, d. Pascu ne sfătueşte să culegem *toate* cimiliturile câte le întâlnim, fără a ne interesa dacă ele au mai fost sau nu culese. Foarte bine. Dar eu care le-am cules pe toate ce-am făcut cu ele dacă Academia în 1908 mi-a poruncit să le şterg pe cele ce-s în Gorovei? Şi cu oarecare cuvânt. Ce-i foloseşte d-lui Pascu *colecţia mea* **inedită** *care din pricina mărimei nu poate fi editată?* Pentru studiul d-sale present, a trebuit să se roage şi la Fundaţia Carol ca să-i tipărească partea I şi la Academie de parteaII! Atunci de ce d-le Pascu, dai sfaturi cari nu se pot asculta şi cari, chiar de-ar fi ascultate, nu pot oferi nici un folos?

Că, să nu lăsăm de-o parte cimiliturile pornografice pe motiv că Românul se naşte şi moare cu limba plină de porcării, să mă ierte. Eu n'am văzut şezători unde să fie obişnuită pornografia. Şi mă mir cum Academia a îngăduit nişte lucruri aşa de groase, când altora le suprimă numai uşoarele nuanţări pornografice.

Şi la acest punct, face vârf la claie cu acest ponos steriotip: «Dintr'un naţionalism rău înţeles, culegătorii evită...» culegeri de gâcitori ţigăneşti... Cine-i aceta, domnule Pascu? Ori vă închipuiţi, şi-i trageţi la cap.

La punctul 6 ne sfătueşte că cimiliturile trebuesc aşezate alfabetic după subiectul dictat de vestiful popor. Prin urmare vor trebui rubricele; «*bostanul, bostanii, bostanul care creşte pe gard*». Dar dacă unul pentru «*bostanul care creşte pe gard*» îmi spune «*bostanii cari cresc pe gard*», «*bostanul care s'a ridicat pe gard*», «*bostanul de pe gard*», «*bostanul agăţat pe gardul de nuele*», «*bostanul prins între ostreţe*», «*bostanul întins pe gard*». Trebue pentru fiecare un titlu deosebit?

La punctul 7 d. Pascu ne sfătueşte să arătăm cele două sau mai multe cimilituri între care sunt asemănări de formă. Sfat altora. D-sa nu face însă, cu toate că fiindu-i colecţiunea mică, i-ar fi venit foarte uşor.

Și în sfârșit, la punctul 8 d. Pascu spune că orice colecție trebue să se încheie cu un glosar, cu indicația paginei și la nevoie chiar cu citații din text, fără a-și înșira ticălosul de amator, părerile sale, care de drept se cuvin numai învățaților. Aici iarăși d. Pascu mă ucide. Eu am trecut în glosar cuvintele *sac*, *bac*, cu cari încep o gâcitoare, ca interjecții, tocmai pentru a mă feri de conjecturi. Ei, dar aici d. Pascu zice că de ce mă feresc, nu știu că *sac* e *sac* și *bac* vine de la *mac* prin schimbarea lui *b* din *m* și că *sac bac=sac cu mac?*

Nu, d-le Pascu. Cred că *bac* vine de la *mac* însă în cimilitura mea, *sac* și *bac* îmi par niște interjecții și așa le socotesc. Când zic «*cea* boul!» *cea* e interjecție, cu toate că este prescurtat din *cealâ* care înlocuește pe «la dreapta».

Glosarul trebue să cuprindă *toate* cuvintele. Ei, d. Pascu mă prinde și aici. N'am trecut în glosar vorba *nue* din gâcitoarea vârtejului care este astfel tipărită la mine:

«Michiduță cu tichie,
Aruncă'n nori pân' la nue (?)»:

n'am trecut în glosar pe *viermănare* iar în loc de *zovonit* se vede trecut în glosar *zăvonit*, adică *îmbrăcat cu zăvon, înzăvonit*». D. Pascu se face că nu vede unde este greșala.

Din 925 de cuvinte trecute în glosar, două au rămas afară! Ba stăi: plus o greșală din text pe care și orbii o pot vedea. Dar nu! D. Pascu nu iartă. D. Pascu nu iartă fiindcă d-sa nu greșește de loc, absolut de loc. Ei, așa de-o probă, de-o poftă, ce-are a face! Și la urma urmei, d-sa are dreptul; alții să nu greșească.

(Urmează) **Tudor Pamfile**

DE-ALE COPILOR

203.—*Din jocul «D'a ascunsele»*

Ala,
Bala,
Portocala,
Ieși fetiță, la portiță,
Că te-așteaptă Talion,
Talion, fecior de domn,
Cu tichie de frânghie,
Cu haine de ciocârlie,
Cu căruța Radului;
Cu caii împăratului,
Cu biciu' cumnatului,
In mijlocu' satului,
Clanț, blanț,
Dorobanț,
Cioc, boc,
Treci la loc! Costești-Argeș.

204.—*Din jocul «d'a căprița»*

Unimiti, datina,
Datina cu sadina,

Inţo,
Pinţo,
Dorovăţ,
Sai, coteţ! Dejeşti-Olt.

205.—*Din jocul «d'a căpriţa»*

—Epuraş golaş,
De unde te laşi?
—De la moara Vâlcului,
Văzui fata turcului,
Cu cercei de ghiocei,
Cu salbă de nouă lei,
Cu papuci de coji de nuci,
Hai! Dejeşti-Olt.

206.—*Vorbele ce se zic la jocurile «ogoiul» şi «ţeul»*

—Und'te-ai dus, nea Niţule?
—La moară la râjniţă,
—Ce-văzut, nea Niţule?
—Puişori de iepure.
—Cum făcea, nea Niţule?
—Tiri, tiri, bocniţa,
Critenda măgarniţa,
Enti,
Penti,
Turcaza,
Rapiti,
Papiti,
Doamna mea.
Es,
Pes,
Sperlas,
Tuf! Curtea de Argeş.

207.—*Versuri din jocul «d'a uliul»*

—Uliu, uliu, malili,
Ale cui sânt malili?
—Ale măcelarului,
—Cei dai malili?
Un miel,
Ş'un purcel
Şi pe (cutare) de-un picior,

C. de Argeş. **C. N. Mateescu**

208.—Ala, mala, portocala,
Eşi fetiţă la portiţă
Că te-aşteaptă domnul Ghiţă,
Cu caii împăratului,
Cu trăsura satului,
Çu biciul cumnatului,
Dorobanţ, clanţ.

209.—S'a dus Iancu la vânat,
Şi el singur s'a 'mpuşcat.
Veniţi fraţi, veniţi surori,
De vedeţi pe Iancu mort;
Iancu stă întins pe masă
Ca o floare de mireasă.

210.—Vite, vite,
Porumbel,
După casa lui vivel,
Vivelul face cu ochiu,
Garagaţa cu mustaţa,
Vrabia cu sabia.
Dă biciu,
Costurici,
Bob aici.

Auzite de la Doroftei C., Râpă El. şi Trofin C. eleve în cl. I Costeşti-Tutova

Maria I. Mircea

211.—Culcă-mi-te mititel
Şi te scoală măricel
Şi te du cu oile,
Pe câmpu' cu florile
Şi te du cu vacile
Pe câmpu' cu fragile.

212.—Stan,
Ban,
Baicu,
Boumir,
Costea,
Cârstea
Cu
Ivan.

213.—Doi pui sgârciogăţei,
Vai sgârciogăţeii de ei!
E unu' mai mititel,
Şi mai sgârciogăţel niţel,

214.—Am o purcea
sură,
pură.
Cu doisprezece purcei
suri,
puri,
Toţi sug: puf,
Fug în tufă.

Din Goruneşti-Vâlcea

C. M. Popescu

215.—Unuma (1)
Dunuma, (2)
Zalia (3)
Palia (4)
Tricura (5)
Cucura (6)
Sanduc (7)
Manduc (8)
Taraboc (9)
Poc (10)

Când se joacă copii „de-a'mpăratu'" unul se pune la mijloc iar ceilalţi se pun roată, sau „colac" după cum zic ei, în jurul celui din mijloc; apoi începe numărarea lor cu cuvintele de mai sus. Cel de al zecelea (Poc) trece de-oparte şi e soldat simplu. Astfel urmează numărarea până ce rămâne numai unul singur, care apoi e împărat.

Bucovina. **Il. Onciul**

216.—*De-a balanu'* (joc la câmp). La acest joc, copiii se pun în rând, despărţiţi unul de altul cam de doi paşi. Işi aleg două pozitii: ori în picioare, ori într'un genunchiu şi un picior, ca'n poziţia vânătorului, ori a soldatului din genunchi. Fiecare din aceşti copii, ce voesc să joace, trebue să aibă un băţ, baston de lemn scurt şi gros. Mai mult de jumătate de metru. (Atârnă după vrâsta copiilor). Indiferent din care capăt, se'ncepe a da cu beţele, ca să meargă din cap în cap de-a tumba. După ce au dat, toţi se scoală şi se uită din picioare, stând pe loc, să-şi recunoască fiecare băţul. Cine are băţul în urmă, acela se duce de le aduce pe toate. In acelaş mod jocul urmează până ce copiii ostenesc.

217.—*Ţinta* (joc la câmp).—Mai mulţi copii, se pun şirag, aşezându-se unul de altul, la depărtare de 4-5 paşi. Inaintea lor, la o depărtare aleasă după înţelegerea jucătorilor, se aşează un băţ, înfingându-l puternic în pământ.

Fiecare jucător are în mână câte un baston. Şi iarăşi, după înţelegere, işi aleg una din două poziţii: ori din picioare, ori din genunchi, poziţia vânătorului. Ori din ce capăt, însă pe rând, începe jocul.

Fiecare jucător, cu bățul său, svârle în bățul așezat înaintea șiragului. Toți cei ce n'au pălit cu bățul lor ținta, bățul dinainte, sunt siliți de cei ce au pălit, să se ducă s'aducă toate bețele. Jocul la fel, urmează.

Din Nemțișor-Neamț **A. Moisei**

POVESTIRI SI LEGENDE

189.—Fetele lui Adam.

Amu, cică Adam, pe lângă cei trei feciori, o avut ș'o fată. Ș'o venit la dânsa, cum vin la noi țaranii pețitori, ca s'o mărite. Da pețitorii iștia erau oameni din soi bun. Ș'o venit la fata lui Adam trei rândur de pețitori, că era om cu dare de mână, cu pământ mult, nu ca amu Pe-atunci nu era lume așa multă și ră cum îi azi.

Și nu știu ce-o gândit Adam, că s'o apucat de-o logodit fata cu toț flăcăii ce-o cercat-o de-a pețit.

Iacă peste 2 săptămâni vine pețitorul cel întăi să iee mireasa. Ș'o făcut nuntă mândră cu lăutari și cu masă mare, așa cum se cade la noi gospodarii. Și ie flăcăul femeea și zestrea și pornește în satu' lui.

Peste alte 2 săptămâni vine al 2-a pețitor să-și iee mireasa. Ce să acă Adam că măritase fata? Se sfătuește el cu femeea, prinde o cățea, o blagoslovește, o face fată tot așa de frumoasă și voinică ca a lui, o înzestrează și-o mărită ca pe fata lui adevărată cu flăcăul ist-de-aldoilra. Flăcăul ie fata, și zestrea și cu voe bună și veselie că-i gospodar se duce în satul lui și se pune pe treabă.

După alte 2 săptămâni vine și al 3-a fecior să-și iee mireasa. Adam căută o purcică tânără, o blagoslovește, o face fata ce sămăna aidoma cu a lui ș'o mărită ca și pe fata lui adevărată.

Hăt într'un târziu îl pălește pe Adam dor de fată și după ce se sfătuește cu baba, pornește s'o vadă.—El nu știa anume în sat îi dusă, că bărbatu, pe-atunci nu-și bătea joc de femee ca azi!

Pe-atunci erau rânduele bătrânești și cum se cade, era lumea cu rușine, nu ca amu fără de obraz și fără rușine.

Și s'o tot dus Adam până ce-o nimerit la fata ce din cățea. Ce se vezi când o ajuns el la casa ei? Casa nemăturată, ferestrele sparte, băeții zgârieți și slabi, prin casă numai gropi, pe afară numai gunoi și dudău, iar barbatu' nu mai știa ce să-i facă, că ea hojma era prin sat

ca o câţea de purta minciunele şi de se sfădia cu altele, cum bat cânii unii la alţii prin gard. S'o mirat Adam de ce-o văzut şi-o zis: «Asta nu-i trup din trupul meu şi sânge din sângele meu; asta trebue să fie fată din câţea»; şi s'o căutat omul de drum.

După câte-va zile ajunge la gospodăria fetei făcută din scroafă. Doamne fereşte, ce să mai vază! Era pe la prânzul cel mare şi ea nu se sculase. Priu ogradă numai rătăcăni (borte), prispele risipite, casa nelipită, gunoi în toate părţile şi ea mârşavă şi *cotozită* de-ţi era greu să te uiţi la ea. Copii nelăuţi şi soioşi... şi ce-o văzut Adam, nu i-o mai dat gustul să mai vadă. «Asta-i fata din scroafă, zice el in gândul lui, că numai la porci vezi aşa măzăcie»; Şi s'o căutat de drum.

Peste două zile ajunge la fata lui adevărată. Aici casa ei era ca o cutiuţă de curată; prin casă lipit şi văruit, zestrea în rânduealā, copii curaţi şi lăuţi, pe-afară era cum îi *tafta* de curat, vacele mulse, grădina cum îi o floare, ograda măturată, că doară era fată de gospodar. Şi i se umplu lui Adam inima de bucurie, şi-o dis: «Ce-i din om, tot a om trage; viţa de vie, tot învie, iar cea de urzică tot se usucă...!»

Şi de-atunci a rămas aşa:

Femeea harnică, cuminte şi care trage a gospodărie se trage din om.

Femeea *uliţărnică*, ră de gură cu barbatu' şi care bate din gură ca o câţea şi poartă minciunele, se trage din haită: iar,

Femeea mârşavă, leneşă, care doarme târziu şi nu îngrijeşte de gospodărie se trage din scroafă.

Spusă de Ioana lui Gavril Bârgăoanu de 90 ani din Bogdăneşti—Suceava.

M. Lupescu

190. — Ariciul

Dumnezeu a chemat pe ariciu şi i-a zis:

—Pe tine, arice, am să te pui să urzeşti pământul.

—Cum, pentru ce Doamne? Cum să urzesc eu, aşa de mic, un pământ aşa de mare, cu văi, cu dealuri, cu munţi, cu ape!

— Ce-ţi pasă; ţi-ajut eu...

—Aşa da, Doamne, mai merge...

Acu, de bucurie ariciul, ca semn de răsplată către Dumnezeu că i-a dat o însărcinare aşa de mare, a luat o *târnă* cu ouă şi a plecat la Dumnezeu să i-o dea ca dar.

Când ajunse acolo în palat şi când văzu pe Dumnezeu aşa de bătrân, cu părul şi cu barba ca colelia, stând pe jâlţu-i împărătesc, zdup şi se împiedică de pragul uşei.

Şi lui Dumnezeu îi scăpară vorbele:

— Tiu-u-u, potaie, te *împuţişi* tocmai aici!..

Şi ariciul, de ruşine, plecă capul, privind la picioare.

Şi de atunci, cică, este ariciul astfel adică se sgârceşte numai de cât ce vede un om şi are năravul de a se împuţi.

De la Mitrică Tuţu, din Boureni-Dolj la 6 Iunie 1910. Comunicată de d. N. I. Dumitraşcu.

Zlatărei-Vâlcea **Gh. Fira**

191. - Portul Moldovanului

Acu cică la sfatul care l-au făcut Austriecii cu Turcii la răpirea Bucovinei noastre, au adus şi un boer neaoş Român ca să asculte şi el ce vor hotărî ei.

Insă boerii aceia străini erau îmbrăcaţi tot în scumpete, unul şi unul care mai de care cu haine strânse de parcă nu le dăduse mâna să-şi facă mai largi.

Stând ei colo şi aşteptând pe boerul Moldovean, credeau că va fi de tagma lor. Când colo ce să vezi? Intră unul ce nu i se vedea faţa, *înşubuit* numai în lup şi vulpe.

Când intră el colo, boerii şi săriră de pe scaune speriaţi oare cum de aşa om nămală (grozav). Insă Moldovanul nostru începu a se desbraca ca şi cum n'ar vedea.

Un boer mai îndrăzneţ îl întrebă, în ce limbă nu ştiu:

— Mă rog, dumneta eşti boer de la Moldova?

— Da, zice al nostru.

— Mă rog, să am ertare, departe-i ţara voastră?

— Nu prea departe.

Şi-l tot întreba privindu-i mişcările. Dar al nostru avea şi el *caifetul* lui. Avea giubea, fermenea, ilic, toate blănite. Când au văzut că-i numai cu blăni, nu l-a mai răbdat ştiinţa şi-a întrabat:

— Bre, la voi toţi boerii umblă aşa îmbrăcaţi?

— Da, chiar aşa, şi mai bine.

— Dar cei săraci? Şi aştepta nerăbdător răspunsul.

— Ia aşa ca dumneta!

— Ptiu, ce fel de oameni, începu să râdă toţi, dar nu ştiau că toate hainele lor nu-ţi foloseau cât o giubea moldovenească.

Spusă de tata, Balinteşti—Covurlui. **N. I. Munteanu**

192. — Diavolul şi îmbucătura

Cică odată un diavol obraznic se pripăşise în casa unui om gospodar şi cum se cade

Şi de câte ori se punea omul să mănânce, trebuia să scape mai întâi odată sau de două ori jos şi deabea a treia oară ducea îmbucătura la gură. Se gândia şi se resgândia bietul om, că ce să fie asta. In toate se pricepea de minune. Treburile gospodăriei le înrotia cu multă dibăcie, căci doar era omul cel mai cu scaun la cap, din întregul sat.

Dar îmbucăturile ce le scăpa mereu, îi amărau zilele. „Cine ştie ce semn o fi şi ăsta“ îşi zicea el îngândurat.

Şi cum se chinuia el cu gândurile numai ce aude, că diavolii s'au aprins cu multă ură împotriva unuia dintre ei.

Ce se întâmplase ?

Diavolii se strâgeau înaintea tartarului cel bătrân pentru ca să-şi dea fiecare socoteala isprăvilor ce au făcut.

Unul din ei, era gras, voinic şi se arăta cu mai multă iscusinţă şi agerime de cât toţi ceilalţi. Din această pricină, toţi au prins ură pe el. L-au ispitit, l-au necăjit şi nu s'au lăsat până ce n'au aflat unde se acioase el. Când colo, tocmai acest diavol era pricina pentru care, gospodarul nu-şi putea stăpâni îmbucătura ca să o ducă până la gură El îi fura mereu din lingură şi din mână tot ce putea.

De atunci toţi deavolii au deprins acest nărav şi de aceea oamenii scapă mereu îmbucătura tocmai de lângă gură.

Dar Dumnezeu nu vede acest lucru ca bun; nu primeşte această faptă care isvorăşte din îndrăzneala diavolului. Prin acest lucru diavolul voeşte să fie mai tare de cât Dumnezeu.

Şi pentru noi oamenii e păcat ca să lăsăm a fi supărat Dumnezeu chiar prin nebăgarea de seamă a noastră. Iar pentru ca să nu fie pe placul deavolului, oamenii ridică totdeauna ceea ce scapă jos.

De aceea e păcat să laşi jos când scapi ceva de mâncare.

De la Maranda I. Baciu, Comăneşti-Bacău.

S. P. Chiricel

193.—Păharul morţii.

Acu cică era odată într'un sat un bogătaş care avea moşie şi de câte ori se afla la munca câmpului între oameni şi auzia vorbă despre moarte, el săria ţanţoş de colo, şi spunea la lume:

—Eu, măi oameni buni, nu ştiu eu de ce vă prostiţi aşa de rău şi vă temeţi aşa de tare de moarte! De ar fi s'o întâlnesc eu în carne şi oase, rău aşi mai stâlci-o!

Cum se brodi o treabă că nu mult după spusa lui, într'o bună zi

pe când se plimba moşierul prin lanul lui de grâu, iacă se întâlneşte cu o femee care tot rătăcia drin grâu păluindu-l la pământ.

Boerul când o văzu, prinde a zbera la dânsa să iasă din grâu că o stâlceşte în bătae! Iar femeia îi zice:

—Am auzit că vrei să mă cunoşti de aceia am venit.

—Dar cine eşti tu, obrasnico, de-mi vorbeşti aşa?

—Eu sunt moartea în carne şi oase, aşa cum doriai să mă întâneşti.

—Tu eşti moartea? Ei bine, stăi să-ţi arăt eu ţie că-ţi prea baţi joc de oamenii cei fricoşi.

—Când vru boerul să-i dea una, moartea numai cât s'a oţărît la dansul şi îndată a şi venit de-a rostogolul boerul şi-a căzut mort la pământ!

După moartea boerului moşia a rămas fără stăpân căci el nu avea nici un soi de neamuri, din care pricină şi boerul a putrezit acolo unde a murit ne-având cine să se intereseze de dânsul.

Mai apoi după o îndelungată vreme, pe când Isus Hristos şi cu Sf. Petru umbla pe pământ, şi având drumul pe acea moşie, s'au oprit în locul unde murise bogătaşul despre care ni-i vorba, şi-l întreaba pe Sf. Petru:

— Ştii tu, Petre, cine zace mort în locul acesta?

— Tu ştii Doamne, răspunde Sf. Petru.

— Aici, zice Isus, îi mort stăpânul moşiei aceştia, şi pe care aşi vroi să-l aduc la viaţă.

— Chiar bine ai face Doamne să-l învii, căci e păcat de aşa moşie să stea părăginită!

Atunci Isus îl strigă pe nume; şi a şi eşit mortul în carne şi oase în faţa Mântuitorului, care i-a spus că l-a chemat ca să mai trăiască pe faţa pământului pentru a-şi mai vedea de moşie.

— Mulţumescu-ţi Doamne, de bunătatea ce arăţi pentru mine zice moşierul cunoscând cu cine are de-aface, darrogu-te lasă-mă să-mi urmez odihna aici unde mă aflu pentru că tare mă îngrozesc când gândesc că va trebui să mai beu încă odată păharul morţii! Sunt treizeci de ani de când m'am mutat din lumea pământească şi credeţi-mă că nici acuma n'a eşit amărăciunea din oasele mele. Aşa de amar fuse paharul ce l-am înghiţit la moartea mea.

Auzită de la Preotul Sava Alexiu, de la Biserica Sf. Mina.—Bârlad.

Vasile B. Ţirica

VORBE ADÂNCI

599.—***Nănăşica** ta*, se zice unui copil neastâmpărat, arătându-i varga! Nănăşica 'n cuiu, nănăşica pe grindă!

600.—Nebunul (înţeleptul) făgădueşte şi prostul trage nădejde, se zice de cel lesne crezător.

601.—Negru pe alb, adică sigur, fiind scris.

155.—Port din Dolj:
Radu Florea din Giubega

602.—A înghiţit la noduri, ad. n'a primit nimica, neştiind ce să se mai facă de supărare; a răbdat mult.

603.—Cată nod în papură, ad. îi caută pricină, fără vină.

604.—A intrat nora 'n blide ad. treaba merge rău, din repegiune, stricând şi scăpând pe jos.

605.—Un car de minte ş'un dram de noroc ad. minte multă şi noroc cât de puţin că e bine.

606. — Se prinde ca nuca'n perete, ad. nu se potriveşte ceia ce spui cu realitatea.

607.—Nuntă fără minciună şi babă frumoasă nu se poate ad. între multe multe vorbe, se mai scapă şi câte o minciună.

608.—Moarte fără pricină şi nuntă fără minciună ai mai văzut? ad. totdeauna, se spune câte ceva, într'o întâmplare oarecare; se isvodeşte ceva.

609,—Capra face, oaea trage, ad. sufere cel nevinovat.

610.—Nu pune mâna unde nu-ţi fierbe oala; ad. nu te amesteca unde nu-i treaba ta!

611.—Piele goală bagă'n oală, se zice copilului desbrăcat de cămaşă (demerdându-l).

612.—Ii dă în obraz, ad. îi reproşează.

613.—N'are obraz, ad. nu recunoaşte.

---

[1] Din greşală nu s'a subliniat expresiunile şi în expresiuni cuvintele, cari de altfel se văd urmând alfabetic.

614.—Obrazul subțire cu cheituială se ține, se zice de o persoană căreia-i place să cheltuiască mai mult de cât are.

615.—Are obraz de scoarță, ad. n'are rușine de oameni.

616.—E gros de obraz, ad. e îndrăzneț până la obrăznicie, fără rușine.

617. Rar de pas și gros de obraz, ad. e și leneș și obraznic, calitatea turor răilor din ziua de azi.

618.—Iși face obraz, ad. vrea să se arăte bun și 'ndatoritor.

619.—Ia dat peste obraz, ad. l-a bănuit rușinându-l, l-a făcut de ocară.

620.—A scăpat cu obraz curat, ad. a eșit bine și fără plată: s'a purtat frumos.

Târgul Neamțul **George A. Cosmovici**

621.—In ochi cu gura te unge și în dos cu ac te'mpunge, se spune despre unul, care pe față te vorbește de bine, iar pe dindos te ponegrește în tot felul.

622.—Cârtița umblă pe sub pământ, însă urma ei rămâne de-asupra pământului, se zice despre uu om, care fiind vinovat de multe fapte rele, caută să le ascundă de ochii oamenilor, dar faptele lui îl dau de gol.

623.—El într'un fel o ursia și altfel ieși la vopsea. Adică el urmărea altceva, de cât ceia la care ajunsese.

Din Trusești-Botoșani **C. Atanasiu**

624.—Mânâncă bre, numai să nu te mânânce!

625.—Ți se parc că spune adevărul, da' el șede dracul grecește într'ânsul și-ți toarnă cogeamite minciună.

626.—Mă culc seara cu soare și mă scol de-aprânzul mare.

627.—Potrivește din gâtlan, câtă brânză, cât *chitan.*

628.—De nu-i bea, nu-i mai mânca, de tot mai că te-i usca.

639.—Cum îi și lumea asta: îl vede că se duce seara și vine dimineața din casa lor și zice că mâne la dânșii!.

630.—Măi, măi, măi: parcă v'ați șters amândoi de-un prosop! — se zice când doi se sfădesc de dimineață.

631.—Băietul crește ca din piatră, da' fata ca din floarea baligei.

632 — Apoi dă, dragul meu, paralele-s cu ciubote roșii— adică-s cam scumpe.

Mânăstireni-Botoșani **D. Gr. Furtună**

633.—I-a intrat pe sub piele=i-a aflat toate voile.

633.—Şi-a vândut şi cenuşa din vatră, se zice unui beţiv care a sărăcit cu totul.

634.—A-şi jumuli şi părul din cap=a dat peste ei vre-o nenorocire.

635,—Imi băgaşi un şarpe rece 'n sân=trecură fiori reci de spaimă prin mine, mă speriaşi.

636.—Parcă eşti cu ghiaţa 'n sân=de frică.

637.—Nici cu spatele nu ştiu despre ce-mi spui=a nu şti de loc.

638.—Nu-mi mai aprind paie 'n cap.

639.—Fără splină=o persoană sau un animal care fuge repede.

640.—I s'au dus ochii în fundul capului=de rău (câinos la inimă ce este)

641.—I se văd vinele gâtului=nu mai are mult de trăit.

642.—Gâtul i-e ca baera de tobă=aşa de slab ce este.

643.—I s'a sburlit părul=de frică.

644.—I s'a făcut părul măciucă 'n cap de frică şi spaimă.

645.—Se uită pe sub gene=se uită crunt, cu gând rău asupra cuiva.

646.—Nu te am la inimă=nu-mi eşti omul căruia să-i spui adevărul.

Voiceşti-Vâlcea **I. N. Popescu**

DATINE ŞI CREDINŢE

955.—Când urzeşti, nu e bine să treacă câine, pisică, etc. peste fire, că e rău de moarte.

956.—Omul după ce a murit, îi stă, zice, sufletul în casă trei zile. După aceia s'apucă de colindă toate căile pe unde a fost trupul şi apoi se duce la Rai sau la Iad. Celui ce a umblat mult pe pământ, i se zice de oameni, cărora le-a povestit pe unde a fost: «Lili, băiete, ce-o să-ţi mai alerge sufletul până ţi-o face drumul ce l-ai călcat».

957.—Găsesc nemerit să spun aici, că hoţii ca să nu fie prinşi când fură, se prepară de-o mână de copil mort în pântece odată cu mamă-sa. O desgroapă, o taie, scoate copilul, îi taie o mână, apoi dau pământul la loc ca să nu se cunoască. Cu acea mână ocolesc de trei ori casa unde vor să spargă, fiindcă atunci, cei dinăuntru, cad într'un somn adânc şi ei fură în voie.

958.—Nu e bine să dai «bună ziua» când treci pe lângă un mort, când îl duc oamenii la groapă.

959.—Când a murit cineva în casă, nu e bine să mături trei zile.

959 —Când cineva moare cu ochii deschişi, nu e bine, căci tot mai moare din acea casă.

961.—Mai înainte vreme se punea pe mort un fir de mătasă.

Din Boureni-Doljiu **N. I. Dumitraşcu**

962.—Lumânarea de la botez şi cea de la cununie luminează calea sufletului la eşirea lui din trup. Celalt drum ţi-l luminează lumânările se ţi le-ai dat tu de pomană, ori cari ţi se dau de cei de după tine.

963.—De sfântul Toader să semeni ceapa că creşte mare. Fetele să se leie în acea zi înainte de răsăritul soarelui, zicând: «Toadere, sân-Toadere, ie cosiţa iepelor, fă cosiţă fetelor» etc.

964.—Toate lucrurile sunt începute de Dumnezeu şi sfârşite de dracul; sunt însă şi unele începute de dracul şi isprăvite de Dumnezeu.

965.—In Sâmbăta lui Lazăr să se deie răcituri (piftie) de pomană, pentru că Lazăr a murit de dor de răcituri.

966.—Sfântul Toader ţine pe dracul de păr.

967.—Vrai să faci rău cuiva, să se aleagă din duşmanul tău, cum nu ce alege de colbul din drum? plăteşte-i slujbele, posteşte post negru zilele săptămânei înapoi şi apoi să vezi.

968.—La mort când intri în casă, nu zici buna ziua sau altceva, pentru că mortu-i mai mare şi nu-ţi poate răspunde.

969.—*Mâneci* să dai la toate cele ce se încruntă de sânge la tine la facere (femeie) pentru că pe ceia lume umbli după ceia ce te-a moşit cu şervet şi cu apă.

970.—*Soartea* vacii s'o îngropi la un isvor, ori s'o dai pe o apă mergătoare (cu ciocălăi) după ce a trecut-o de trei ori prin butucul unei roţi, ca să nu i se poată lua mana vacei.

Jud Botoşani **V. Moisiu**

971.—Când urlă focul, te vorbeşte cineva de rău; deci să arunci cu sare în foc, că-i dai cu sare în ochi celui ce te vorbeşte de rău.

972.—Când îţi ţiue urechea, iarăşi te vorbeşte cineva: dacă ţiue cea dreaptă: de bine şi cea stângă; de rău.

973.—Când sughiţi, iarăşi, te vorbeşte cineva şi să ceri cuiva de lângă tine, un număr, şi ce literă din alfabet cade la numărul acela, e litera numelui celui care te vorbeşte.

974.—După ce ai omorât un şarpe, să nu-l ridici pe băţ în sus, căci are să'nceapă vijelie.

975.—Când plouă într'una, e semn că s'a înecat cineva.

976.—Dacă ucizi o broască, are să plouă.

Jud. Ilfov **P. S. Colibaşi**

977. —Când cântă *broatecul* e semn de ploaie.

978.—Când e zăbușală mare, când te culci și nu poți dormi, când te mănâncă nasul, e semn de ploaie.

979.—Dacă pornindu-te la drum ți-a eșit cu plinul înainte, atunci să știi că-ți va merge treaba 'n plin.

980.—Pentru ca să-ți meargă bine când ți-a eșit un popă înainte, după ce a trecut, s'arunci în urma lui un mănunchiu de paie sau de fân din căruță; iar dacă mergi pe jos, îi destul să-i arunci un pai, zicând: «Iaca-ți dau paie».

981.—Când mănânci și-ți cade bucățica de la gură, atunci are să vină cineva flămând.

982.—Când sughiți, te pomenește un cunoscut. Dacă ai sughițat greu' apoi acela te înjură sau te vorbește de rău; iar dacă ai sughițat ușor, apoi te vorbește de bine.

983.—Dacă mănânci coajă de pe ceaun, e semn de sărăcie.

984.—După ce a asfințit soarele, nu-i bine să dai gunoiul afară, ci să-l lași pe a doua zi.

985.—Să nu mături prin casă seara, că-i a sărăcie.

986.—Marția, Miercurea, Vinerea și Duminica, nu-i bine să-ți tai unghiile.

Jud. Dorohoi **N. V. Hânțescu**

987.—Când moare cineva, cei ai casei umblă cu capul gol.

988.—Pomul celui mort trebue să-l ducă nașul lui. Pe drum se dă la fiecare câte 5-10 bani plata vămilor.

989.—Dacă duci vaca la buhai în zi de sec, va făta vițică; dacă o duci în zi de frupt, vițel.

990.— Când te 'ntinzi noaptea, crești.

991.—Femeile poartă verigă în deget pentru ca blestemele ce le zic să nu se prindă de om.

992.—Când înveți un descântec pe unul mai mare, să ții o lespede sub brâu, c'atunci nu pierzi leacul.

993 —In ziua de Paști băeții toacă ca să se facă cânepa.

994.—Dacă-ți strică cineva oul la Paști trebue să i-l dai căci pe ceia lume îl mănânci cu păcură.

995.—Dacă'n Ianuarie e frig, va fi cald în Iulie.

996.—Dacă coși în ziua de sfântul Vasile, ai noroc mare. Dacă ești băiat, te'nsori; dacă ești fată te măriți.

997.—Cascatul trece din om în om.

Bălțătești-Neamț **I. Preutescu**

BOCETE

5.—*La o mamă*

Scoală, mămucuță, scoală,
Şi ieşi mămucuț' afară,
Şi te razimă de *chetoare*
Te roagă la sfântul Soare,
Să ție ziua mai mare,
Că azi îi zi de despărțanie.
De la toate nemurelele,
De la frați, de la surorele.
Scoală, mămucuță, scoală.
Că te duci pe ceea lume,
Unde-i satul făr' de nume
Şi cararea făr' de urme.
Roagă-te cui te-i ruga,
Roagă-te la săpători,
Să facă casa de flori
Şi uşița de mătasă,
Să mai vii la noi pe-acasă.

Auzit în seara de Miercuri 24 Februarie 1910 de la baba Ioana Toader I. Alexa Bârleanu de 60 ani din Tătăruşi-Suceava.

Al. Vasiliu

CÂNTECE

1028.—*Lasă-mă, măicuță'n pace,*
Să iubesc pe cine-mi place,
Că pe cine-ți place ție,
Aceea nu-mi place mie.
Nu-mi lega, măicuță, calea,
Cu cine nu-mi este voia.
Că tu-i bănui vre-o dată,
Când te-i pomeni lăsută.
Că dragostea-i lucru mare.

1029.—*Mândruliță de pe plai,*
Ce guriță dulce ai!
Spune-mi dai ori n'o mai dai?
Ori tu ai gândul de rai?

1030.—*Mă dusei asar' la fete,*
Dumnezeu sfântul mă ierte
Pentru că le sărutai
Poate că m'oi duce'n rai...
Da'n rai ştiu că nu m'oi duce
Că mi-a plăcut gură dulce.

1031.—*Maico, din copii tăi,*
Ne-ai ales pe noi, pe doi
Şi-ai umplut lumea cu noi,
Dar să fi făcut mai mulți,
Ne-ai fi 'ndreptat peste munți.

Auzite de la G. Luca din comuna Mândra, ținutul Făgăraşi.

C. Rădulescu-Codin

1032.—*Ochii mei rămân şi plâng.*
Plângeți ochi şi lăcrămați,
Că voi sunteți vinovați,
Ce iubiți cu greu uitați.
De cu seară până'n zori,
Trupul meu varsă sudori.

De cu seară până'n cină,
Trupul meu n'are odină,
Când văd la puica lumină.
Stinge, puică, lumina,
Să-mi răcoresc inima.
Când mă uit la casa ta,
Mi s'aprinde inima
Şi când văd pereţii tăi,
Lăcrămează ochii mei.

1033.—*Am avut un pui pe lume*
Şi n'am ştiut cum se ţine
Dar acu' de l'aş avea,
Tare bine l-aş păstra.

De la Stoian Petre din Catane Dolj

Şt. St. Tuţescu

1034 —*Hai năcaz, năcaz, năcaz,*
De mic copilaş te-am tras.
Acuma m'am făcut mare,
Năcazu-i tot în spinare.

1035.—*Foaie verde ş'un aclaz*
Eu de mândra nu mă las.
Eu pe mândra oiu lăsa,
Când mi-o suna scândura
Şi popa cadelniţa.

1036.—*Foaie verde foi de nuc*
Tot am zis mă duc, mă duc,
Să strâng fetele buluc
Şi cu toatele mă plâng.

Auzită din Stănueşti Tutova

C. Patriche

1037.—*Foaie verde de molotru*
Se ceartă cucu' cu corbu'
Care să rămâie 'n codru.
Cucu' mi-are pana verde
Intră 'n codru nu se vede.
Corbu' are pene negre
Intră'n codru şi se vede.
Cântă cucu p'o trupină,
Corbu vine şi-l îngână.
— Fugi, corbe, nu mă'ngâna,
Că nu sânt din legea ta.
Tu eşti pasăre spurcată,
Mânânci carne nejunghiată
Şi bei apă dintr'o baltă.
Eu sunt pasăre curată,
Mânânc carne de-a'njunghiată
Şi beau apă strecurată,
De la trei fântâni de piatră.

De la lăutari în Ciunci Romanaţi

C. Daniilescu

1038.—*Frunză verde foaie lată*
Vreau să mă căpătuesc
Şi nici una nu găsesc.
Am umblat la mahala
Să-mi găsesc şi eu una.
Am găsit-o sărmana,
Da' ea n'are ce mânca
Şi-i c'un ochiu cam arcana.
Am să caut o bătrână
Să-mi caute 'n boscoroade
Să mă facă ca să iau
O fetică cum ştiu eu.
Pe femeia cea frumoasă,
Nu-i păcat s'o ţii în casă.
Pe femeia cea urâtă,
Nu-i păcat s'o dai în râpă.
Pe femeia cea buzată,
Nu-i pacat s'o dai în apă.
Frumoasă mândra să-mi fie,
Că eu banii îi prăpădesc,
Da' cu mândr' am se tăresc.

De la Vasile Mereuţă căt. Rădăceşti Tutova.

M. Tănăsescu

1039.—*Frunză verde undelemn,*
Ce fel de dragoste-avem,
Numai din ochi ne vedem,
C'altă putere n'avem
Vai drăguţă dragi ne-avem,
Ne-am lua şi nu putem,
Ne-am lăsa dar nu mai vrem,
Căci ce bine sămănăm
Şi la ochi şi la sprincene,
Ca doi porumbei la pene.
Şi la mers şi la umblat
Şi la dulce sărutat.

Joräşti-Covurlui **P. G. Savin**

1040.—*Foaie verde iarbă moale,*
Mă 'ntâlnii cu puica 'n cale
Dar parc'am fost fermecat,
Că cu ea mâna n'am dat.
Mândro, ştii tu, ori nu ştii,
Când eram noi doi copii,
Şi 'ncepeam dragostea 'ntâi?
Mândro, dragostele noastre,
Au rămas pustii pe coaste.
Am fost Vinrei pe la ele,
Răsărise vineţele,
Vineţele, flori albastre,
Răsărite tot pe coaste.
Vineţele, bujorei,
Să ne luăm amândoi.

1041.—*Foaie verde de sulfină,*
Bate vântul iarba-mi scoală,
Dorul mândrei mă omoară.
Bate vântul iarba 'nspică,
Dorul mândrei mă usucă.
De-o fi mândro, ca să fie,
Trimete-mi trei beţe-alun,
Ca să viu să te cunun.
Că trei ani mi-ai fost mândruţă
Şi-acuma să-mi fii finuţă.

Auzit de la nişte flăcăi Rădeşti-Tutova.

I. I. Nadă

1042.—*Măi, măi,*
Vai de lin, vai de pelin,
Vai de omul cel străin...
Măi, măi,
Că pelinu-i tot pelin,
Şi străinu-i tot străin...
Măi, măi.
Frunză verde măr domnesc,
Patima ce-o pătimesc,
Ard în foc şi n'o simţesc.
Măi, măi,
Da' de traiul vieţei mele
Plâng pietrele 'n vădurele.
Măi, măi,
Frunză verde de dudău,
De jalea traiului meu,
Plâng şi pietrele 'n pârău,
Măi, măi.
Şi-astă vară n'a fost vară,
Fără numai foc şi pară...
Măi, măi.
Mândra mea, de când te ştiu,
Nici nu-s mort şi nici nu-s viu,
Nici cu morţii în mormânt,
Nici cu viii pe pământ.

De la Iona Ilieş Sadova-Bucovina

Al. Morariu

1043.—*Frunzuţă verde de drob (?)*
Fost-am fost să te întreb:
Cum ai trecut Crişu-Negru?
—Da' eu bine l-am trecut,
Tot prin apă până'n brâu,
Ţinând pe murgu de frâu;
L-am trecut, mândruţă, bine,
Că mi-a fost dor după tine,

1044.—*Măi bădiță că-mi ești drag*
Spun și frunzele de fag.
—Și eu spun că te iubesc,
Și spun frunzele de vâsc.

1045.—*Frunzuță verde de sus,*
Ne-am iubit mândră 'n ascuns,
Cine ne-a văzut ne-a spus,
Și ne-a spus pe amândoi.
N'ar avea folos de boi
Nici de turma cea de oi,
Nici de ochi, de amândoi.

De la Alexandru Bran de pe Crișul Negru-Ardeal.

C. Georgescu Munteanu

1046.—*Foaie verde trei scaeți,*
Are mama trei băeți,
Câte trei sunt scriși la sorți.
Na dorule na,
Na dorule na.[1]
Unul este sanitar,
Face-armata prin spital.
Unul este calaraș,
Face-armata tocmai 'n Iași.
Unul este 'n roșiori,
Face-armata la Târșior.
Vinde mamă, ce-ai avea
Și mă scapă de belea.
—De la sorți și de la moarte,
Nu te poate mama scoate.
—Vindeți, mamă, testinelu'
Mă scapă de colonelu'.
Și mai tae perișorul,
Perișorul negrișor,
Să mi-l pui la maior su' picior.

Auzită de la Petre Trifu din Alexandria-Teleorman.

D. Sameș

[1] Refren după fiecare pereche de versuri.

1047.—*Foaie verde pelinită,*
Eși afară la portiță
De dă-mi și mie guriță,
Căci gurița de la tine,
Mă oftică vai de mine.

1048.—*Fa Marițo, ochii tăi,*
Moare neica după ei.
Fă-te de ei vânzător
Și neica cumpărător.

Usca de sus Romanați

S. P. Chiricel

1049.—*Și-am zis verde ș'un dudău*
Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână nici părău,
Nici apă ca să beau eu,
Să potolesc dorul meu.

1050.—*Foaie verde sălcioară,*
Dorul de la inimioară,
Nu mi-l potolește-o țară,
Numai puica într'o seară.

1051.—*Foaie verde trei masline,*
Strânge fa puicuță bine,
Să iasă focul din mine.
Frunză verde trei spanace,
Strânge puică nu te face,
Că de nu, eu nu-ți dau pace

Auzit de la Ioan Morariu, Pângărați Neamț.

D. Urzică

1052.—*Chiticică busuioc.*
Ține-ți mânioasa'n loc,
Ține-o 'n loc și bate-o 'n loc,
Bătae făr' de noroc.

1053.—*Când am zice de-o lalea,*
Dați-i drumul pe stânga.

1054.—*Când am zice măr mustos,*
Să'ntoarcem hora pe dos,
Şi-am mai zice siminoc,
S'o ţinem o ţără'n loc
Şi să-i facem de-un soroc.

1055.—*Frunză verde de-o lalea,*
Să-i dăm drumul pe dreapta.

1056.—*Când am zice foi trifoi,*
Şi la stânga câte doi.

1057.—*Şi-am mai zice siminoc,*
Să facem hora la loc,
Să-i mai tragem un soroc.
Ţine-l 'n loc şi bate-o 'n loc,
Bătaie făr' de soroc.

1058.—*Când am zice matostat,*
Jucaţi-o mai regulat
Că mă mânii şi vă bat.

De la horă, la jocul „mânioasa" din Carpen-Dolj.

I. Popescu-Carpen

1059.—*Foaie verde de-o negară*
Dragă mi-e noaptea de vară,
Că dorm mândrele pe-afară,
Astrucate *la picioare*
La piept cu ţâţele goale,
De ce nu m'ai trăsnit Doamne.

1060.—*Foaie verde şi-o alună*
Ia-ţi fetiţă ziua bună,
De la tată, de la mumă,
De la fraţi, de la surori,
De la fetele cu flori.

1061.—*Şi iar verde de trei flori,*
Dare-ar Dumnezeu să mor,
După Paşti'n sărbători.
Când e câmpul plin de flori
Şi de fluturi sburători,
Când fetiţele-mi dau flori
Şi nevestele-ochişori.

I. I. Ciuncanu

1062.—*Frunză verde ş'un lipan*
Tată am şi mamă n'am
Şi-s copilă de haram.
Tată am şi mamă nu-i
Şi-s copilă a nimănui.
Tată am şi nu mă vede
Mama stă sub iarba verde.
Eşi, măicuţă, de sub lut,
C'ai şezut destul de mult.
Incă nu-i fi putrezit
Tata'şi cată de iubit.
Ia ieşi ca să-ţi povestesc
Cu streinii cum trăesc.
Străină sunt ca şi-un cuc,
N'am milă unde mă duc
Măcar încotro mă duc,
Bat la mine ca la lup.
Nu mai am nimic iubit,
Numai câmpul înverzit.
N'am nici fraţi, n'am nici surori,
Numai câmpul cel cu flori.
Dacă florile or trece,
Rămân iar stânsă şi rece.
Eşi măicuţă din mormânt,
Să mă vezi la cine sunt.
Ziua, noaptea, tot muncesc,
N'am cui să mă jeluesc.
Ziua, noaptea-s tot desculţă
Tu nu vezi, dragă măicuţă.
Dar mă rog lui Dumnezeu,
Să'mplinească gândul meu.
Să vii maicuţă la mine,
Sa mă strângi la sân la tine
Şi-amândouă să mergem,
Cetre cerul ce-l vedem.

In grădina cea'nflorită
Ce-i de Dumnezeu gătită.

Vatra Dornei **Teofil Bizom**

1063.—*Uiu iu pe Dealu' Mare*
Că mireasa n'are poale
Și i-a face mirile
Când a tunde cânele.

1064.—*Mână măi că n'are boi*
Nici catrință dinapoi,
Mână măi ca n'are vite
Nici catrință dinainte.

Auzite de la Ioan Ghervescu Buhoci Bacău.

I. I. Preutescu

1065.—*Leleo, bărbățelul tău,*
Ologi-l-ar Dumnezeu.
— *Lasă-l să nu-l ologească*
Ochii din cap să-i plesnească.
Căci olog șade la foc
Și vede prin casă lot.
Leagă-l c'un curmei de gât
Si-l du Vinerea la târg,
De ț o da un leu și opt,
Să-l dai cu curmei cu tot
Să-l dai într'un ban de lut
Sa te mântui de urât.
Să ei țărna de la mormânt,
Și sa-i pui în așternut,
Se se scoale surd și mut.
La picioare ițele,
Sa iea dracul mințele.
Și la cap câte-un dovleac
Sa nu-i mai dea peste leac.

Auzite de la Nicu și Pericle Ciortescu din Idrici Fălciu.

G. C. Arteni

GLUME, JITII, TACLALE

200.—Ar fi fost mai bine!

Erau odată doi oameni; un moșneag și un flăcău. Văzând moșneagul că-i greu de trăit, zice celuilalt:

—Măi știi una?

—Dacă mi-i spune!

—In lume e așa de greu de trăit, că munca cere osteneală mare, nu bocluc. Haidem mai bine în tovărășie la cerut de pomană! Ce zici?

—Haidem! Moșneagul își leagă strâns vâna la picior și șchiopâlc, șchiopâlc! mergea din sat în sat și cerea milă împreună cu tovarășul său cel tânăr.

Au umblat ei cât au umblat, dar câștig se vede că nu era cine știe ce—încât și-a luat de seamă de la o vreme flăcăul că mai bine ar folosi el la muncă. Și a mai dat D-zeu că un preot se pusese pe lângă dânsul să-l tocmească—a intrat deci slugă și, muncind cinstit, avea acuma cu mult mai mult folos. Vorba ceia; «Tocmește-te tu la mine că și

eu m'oiu tocmi la popă, că el mai bună leafă dă!» Moşneagul rămăsese tot cerşetor. Umbla mereu prin lume cu meşteşugul acesta. Odată şi odată numereşte iar pe la preotul din satul acela. Iese flăcăul, fostul lui tovarăş, să-i deie o strachină de făină. Bietul flăcău a prins a râde. Dar moşneagul:

—Mă mai cunoşti, bre?

—Cum nu!

—Hî! Zi ai intrat slugă!

—Slugă, dar pe cinste moşule!

—Şi o duci bine la preot?

—Cât se poate, nu, dar măcar mai potrivit.

—Vezi tu, măi flăcău, dacă n'ai avut minte!

—Cum?

—Ar fi fost cu mult mai bine să mă fi ascultat şi să fi umblat cu mine. Uite, ce lucru de desagi noi-nouţi am eu acuma!

—Ei, şi?

—Ei, şi dacă mă ascultai tu pe mine iaca pe cei vechi, ţie aveam să ţi-i dau!

Şi moşneagul a dat răpide biciu calului.

Din Vlăsineşti-Dorohoiu. **Dumitru Furtună**

201.—Sfatul cu limbă de moarte al ţiganului

Era odată un ţigan şi avea trei danci. Intr'o zi se înbolnăveşte de moarte şi văzând că slăbeşte, cheamă băeţii împrejurul lui şi le zice;

—Dragii mei băeţi, eu îs slab şi am să mor, iaca cu limbă de moarte vă las două sfaturi, că altă avere n'am: «Să mâncaţi totdeauna bucate bune şi să purtaţi tot ciubote nouă».

Dancii ascultară, dar cel mai mic a început a râde.

—Da bine, tetico, de unde să mâncăm bucate bune şi să purtăm ciubote nouă, dacă n'avem?

—Dragii tatei, să mânânci tot deauna când eşti flămând, şi bucatele cât de rele are să-ţi se pară bune, şi ciubotele cât de vechi, dacă li-i curăţi şi le-i unge, ai să le porţi ca şi de cele nouă.

Şi zicând aceste cuvinte ţiganul şi-a dat duhul.

Auzită de la Aglaia P. Mitocaru.
Bogdăneşti-Suceava. **Pr. M. Cârlănescu**

202.—O păcăleală[1]

O haimana, ca să-şi bată joc de lume, s'apucă să scoată un felinar

[1] Pentru care Redacţia cere iertare. S'a tipărit numai pentru d. Dr. G. Pascu

din pământ. In sfârşit începe să tragă de el în sus, să-l hâlţăe, să-l sucească, de-aş, ce să scoată el paru' din pământ.

—Drumeţii încep să se strângă împrejurul lui, vorbind între ei;

—E nebun saracu', l-a luat de mic.

—Lăsaţi-l c'o fi!

Dar el;

—Nu, că trebue să iese, nu se poate să nu iese... Şi tot hâlţia in toate părţile.

—Nu, că trebue să iese, nu se poate frate...

...S'aunde o pârâitură şi'n acelaşi timp şi-o mirositură...

—Ei, vedeţi, nu vă spusei eu că trebue să iese.

Lumea văzând şi auzind cele petrecute, începură să scuipe, mişcându-şi mustăţile şi nasul.

Apoi au plecat înjurând.

Auzită în Boureni Doljiu. **Nic. I. Dumitraşcu**

203.—Rusul căptuşit.

Rusul cum o da, cum o'nturna, că 'ntotdeauna umbla gherghetcag. Un Rumân, care-l cunoştea, să nu tacă? ca să-l încerce îl întreabă:

—Măi Rusule, de ce umbli tu tot-deauna terfelegos, şi, eşti aşa de gol?

Rusul răspunse;

—Nu gol! căptuşit pe dinuntru!

De la moşu Ioniţă Gânju.
Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei**

204.—Snoavă

O femee şedea la capul barbatului ce era gata să moară şi plângând îl întreba;

—Dragă barbate, dacă o fi gata să mori, să-mi laşi şi mie o povaţă!

—Iţi las nevastă: după moartea mea, tu să te măriţi şi să iei un barbat de 40 de ani ca şi mine.

Ea răspunse:

—Bine barbate, dar n'ar fi mai bine să iau doi de câte 20 ani, că fac tot 40? Bietul om, când auzi aşa, îi şi eşi sufletul. Ea a început să plângă şi să jelească şi având un mânzat (viţel măricel) ca să-l tae, jelindu-se zicea: «Am să taiu mânzatul şi să-l fac jumătate pomană şi jumătate nuntă, nuntă.

Auzită de la Ghiţă Culiţă.
Râul Alb, Dâmboviţa **A. Cioranu** [1]

---

[1] Să se citească tot aşa şi la pag. 61 în loc de Rioşanu.

O SAMA DE CUVINTE

1634—1644

Pe la noi, fetele mai cu seamă și unele femei bune de prieteni, drăgăstoase, poartă la gât «*lefți*» sing. *left* sau «ghiordane de mărgele» cum li se zice pe unele locuri.

Leftul acesta e făcut de obicei dintr'o bucată de catifea lată de 2—4 c. m. cusută foarte frumos cu flori diferite și colorate, și apoi umplute florile și cu mărgele iar de diferise culori. La capete are două băieri, sing. baieră, de ață cu care se încheie. Unii zic că moda asta cu «leftul» a venit de dincolo de la ungureni (Românii transilvăneni).

Ștefănești Vâlcea **I N. Popescu**

A liopăi=a grăi fleacuri,

Treancă-fleancă=nici țărancă nici doamnă. Se zice despre unele țărance, ce se cred mai presus și se îmbracă în strae nemțești. «Ii o treancă fleancă» identic cu «Nici câne, nici ogar».

Haugàș, hogàș, chiùșcă, și jidovină = trei bârne așezate într'un șanț din vârful muntelui și până în vale, pe care se slobod butucii.

Căilaș și ***căilac***=butuc scurt cam de un metru.

Șpan pl. șpani=un fel de ***lodve*** făcute din căilași și din care se face dranița (șindrilă).

Bucovina **Il. Onciul**

CRONICA

* **Convorbirile literare** pe Februar publică în frunte o fărâmă dintr'o conferință *ținută* la Cassa Scoalelor de învățatul francez, d. *E. de Martonne* despre *Viața păstorească în Carpații români*. După câte tim, d. De Martonne a fost poftit de d. ministru al școalelor, ca să știm și noi Românii, – cei ce știm franțuzește cum trăesc în mijlocul codrilor, specia de frați a celor ce nu știu franțuzește, numiță *ciobani* sau *mocani*.

Așa s'a făcut și în trecut, așa se face și așa se va face. Și-i o mare rușine aceasta, o rușine atât de mare, că ar trebui să crăpe unele obrazuri.

* In **Neamul Românesc Literar** No. 10 se reproduce după „*Românul*" câteva amintiri zise d-lui *H. Petra-Petrescu*, cari se leagă de dragul prieten al Românilor, bătrânul profesor boem Dr. Ion Urban Jarnik, despre care și cititorii noștri știu câte ceva.

* Reproducem după «Universul»:

„O ştire deosebit de îmbucurătoare pentru Românii bucovineni a fost desigur numirea d-lui *Ilie Torouţiu*, un român bucovinean, pe semestrul de vară 1912 ca lector pentru limba română, la Universitatea din Frankfurt a. M. din Germania, catedră de curând creată în urma intervenţiei d-lui profesor universitar *Friedwagner*, un cunoscut filo-român care se bucură de mari simpatii în cercurile româneşti din localitate, încă de pe timpul când d-sa s'a distins la Universitatea din Cernăuţi.

„Cu această ocazie, trebue să menţionăm, că graţie d-lui *prof. Friedwagner* în Germania s'a creat un nou focar de lumină de unde se va răspândi mai departe cultura şi ştiinţa română, pentru care lucru merită toată lauda şi recunoştinţa tuturor românilor".

D. Torouţiu este harnicul colaborator al nostru din anii dintâi şi care — nu ne dăm seama cum — ne-a dăruit uitărei.'

* Am primit, şi nu ştiu de la cine, mănunchiul său de *Poveşti şi cântece poporale* intitulat *A fost odată...* scos cu ajutorul unui anonim la Cluj; cuprinde de 163 feţe povestiri şi jătii şi apoi 160 de cântece bucovinene cari au ca încheere această arătare: «Multe din cântecele de faţă le-am publicat întâi în frumoasa revistă din Bârlad, „Ion Creangă". Ii mulţămim d-lui I. Torouţiu şi pentru una şi pentru alta.

P.

* In **Românul** din *America—5103 Detroit avec N. W. — Cleveland, Ohio,* sub direcţia d-lui *Nicolae Barbul*, român ardelean, în colaborare cu alţi distinşi tovarăşi ai săi, pe lângă diferite articole de fond, de ştiinţă, literatură, veşti comerciale şi diferite informaţti şi publicaţii din America şi din ţara lor iubită — Ardealul — se publică şi literatură populară. rezervându se mărgăritarelor noastre populare coloane întregi. Iată una din ele, publicată în *Românul* de la 10 Martie a. c.

Frunză verde pelinită,
Ridică-te neguriţă,
De pe deal, de pe culmiţă,
De pe pana stuhului,
Să văd coama murgului
Şi chica voinicului.
Că-l cunosc de fluerat
Că i voinicul fermecat
Şi e încă ne'nsurat.
Şi-l cunosc pe cojocel
Că-i voinicul tinerel
Şi i-e dorul măricel
Mă duc maică după el.
— Dragul mamei nu te duce
Că ca mâni în pumni ai
plânge.
— De mă-i da, de nu mă-i da
Pe fereastră m'a fura
La lună ne-om cununa,
La soare ne-om judeca
C'aşa-i mamă voia ta !

Cum or fi sunând de cu jale asemenea doine pe culmele Americei care înglrite acolo şi fraţi de-ai noştri ce duc în sufletele lor comoara nepreţuită a podoabelor noastre populare !

M. Lupescu

* In No. 1 anul 1 pe Martie c., a revistei cheferiste *Lupta*, **Un răvaş** scris neaoş româneşte, datorit penei ilustrului profesor din Praga: Domnul *Dr. Ion Urban Jarnik*

E vorba de neajunsurile, ca să zic aşa, şi foloasele aduse de drumul de fier, omenirei în genere, localităţilor precum şi fiecărui om în parte.

Un exemplu din orăşelul său natal *Potstein*: de unde acum 50—60 ani, mai în fiecare casă se afla câte un războiu, de ţesut—la domnia sa acasă erau 2—acum de abia dacă se vor găsi 2—3 în tot orăşelul!

Arată înfrumuseţările aduse oraşului—în timp de 40 de ani—datorită domniei-sale şi care dacă n'ar fi fost calea de fier, nu s'ar fi putut realiza.

Indeamnă, dând o pildă din Boemia, ca şi cheferiştii Români să se unească cu toţi ca să'şi atingă dorinţele, cu privire la îmbunătăţirea stărei materiale, cari de altfel, în raport cu munca ce o depun, sunt cei mai de jos funcţionari plătiţi.

Se dă portretul şi iscălitura autorului.

N. I. Dumitraşcu

Posta Redactiei

D *C. N. Mat. R. V.* V'am trimis câte un ex. „Boli şi leacuri" şi „Jocuri" Ill. — D. *N. I. Dumitraşcu, Bucureşti.* Ţi-am trimis „Boli şi leacuri" şi ţ'am scris. — D. *S. P. Colibaşi Afumaţi-Ilfov* Primit. —D: *St. St. Tuţescu* Primit.—D. *S. P. Chiricel* Primit.—*Păr. Fl. A. Drăghici.*—Primit.—D, *Gh. Ursache* Primit.—D. *G. A. Cosmovici Tg. Neamţ* Primit; trimis calendarul.—D. *A. Moisei* Primit bogata culegere. — D. *C Atanasiu* Primit. D, *S. P. Chiricel* Iarăşi am primit.—D. *D. Sameş Alexandria.* Primit. — D. *C. Georgescu Munteanu Slatina.* — S'au primit toate — D. *Gr. Furtună* Mulţămiri, am primit. — D *Alex. Morariu* Primit. Voiu căuta să fac clişeu pentru mblăciu. Oul să vorbească răspicat şi găina care nu l-a asculta s'o tai. Aştept.

Poşta administraţiei

D. *M. Rădulescu*, Bogdana prin R. de Vede, primit 5 lei abon. pe an. 5.—D. *Lt. Bl. Saint-Georges*, primit 2.50 abon. jum. an. 5—D. *V. B. Ţirica*, Bârlad, primit abon. an. V.—D. *V. Nicolescu*, gara Iveşti, trimeteţi abonamentul şi însemnaţi pe cotorul mandatului de la ce No. să vă trimetim revista.

Cărţi primite la redacţie:

N. Dunăreanu : In negura vieţei, Bucureşti; Libr. nouă, f. a. (No. 25 din Biblioteca „Lumina"). 128 p. 30 b.

Mariu Teodorianu-Carada: *Maica Sofia*, Bucureşti, Libr. Alcalay, f. a. No 749 din „Biblioteca pentru toţi").

Reviste noi primite în urmă:

Revista muzicală bisericească «Ioan Cucuzel» a societăţei cântăreţilor din România. Redacţia şi Administraţia în Bucureşti, Calea Moşilor No. 237, Abonamentul anual 6 lei.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

C… …OLOSITOARE

Prin R… …a revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următo…

,Ion … 3.00
,Io… 6.00
,I… III. 6.00
… IV. 6.00
… …ate editate de revista „Ion Creangă“ 0.10
…tei „Ion Creangă“ pe 1911 1.25
„ „ 1912 1.50
T. … …I. Lupescu și L. …rejeriu: Carte p. tineretul de la sate 1.20
T. Pa…: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“ 0.20
„ „ Jocuri de copii I 1.40
„ „ „ „ „ II 1.60
„ „ „ „ „ III 1.50
„ „ Cimilituri românești 1.00
„ „ Industria casnică la Români 10.00
„ „ Sfârșitul lumii 0.40
„ „ Sărbătorile de vară la Români 2.00
„ „ Boli și leacuri 1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă 0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor 0.20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj 2.00
„ Colinde din popor 0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur 2.50
Petru G. Savin: Clăcășește 0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece 0.30

— Se trimit franco numai după achitarea deplină =

CATRE COLABORATORI

Revista *«Ion Creangă»* publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasa, dacă nu și persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă ! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

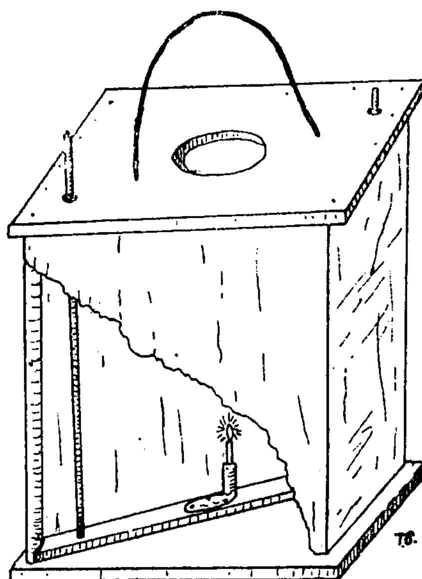
Uu tărâm fără margeni a rămas încă nestrăbătut și cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femeești și bărbătești, locuințe și port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoții ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni și practice cari nu-s în cărți și tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o știm, măsurătoarea grânelor și a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcăii și fetele noastre trebue știut. Ceva despre pedagogia țărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaștem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Și câte altele !

Scrisul scurt și *cuprinzator.*

Anul V.—No. 5. Maiu, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Un vechiu fanar de mână

REDACTIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele
ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)
BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In ţară . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL:
In ţară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI C. D. LUPAŞCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui] At. C. Blendea [Vladimir-Gorj] G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucur.). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negocscu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Prisecani-Iaşi] P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman] I. Teodorescu [Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad] St. Capşa [Bucureşti]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 5 Maiu, 1912.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAŢIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

In ziua de 16 Maiu se împlineşte o sută de ani de când o parte din trupul Moldovei, pământul de peste Prut al Basarabiei, a trecut samavolniceşte sub stăpânirea muscălească.

Să ne supunem vremurilor cari sdrobesc şi ridică braţele, dar sufletul să ni-l ţinem pururi treaz, căci nimic nu ni-l poate atinge. Să-l avem şi să-l încălzim, gata de a asculta alte vremuri cari vor putea ridica şi scoborî braţele!

VORBIRE

rostită cu prilejul serbărilor iubilare de 40 ani ale societăţii academice social-literare „România Jună" din Viena, la şedinţa festivă din ziua de 1 Ianuarie 1912 st. v.

Onorată adunare,
Doamnelor şi Domnilor!

M'am întrebat adese-ori pe mine însumi, de unde vine că limba română într'atât am îndrăgit-o, încât începând odată s'o studiez, nu m'am mai dat înapoi aflând în studiul ei o plăcere din ce în ce mai mare.

Era farmecul nespus ce avea şi mai are pentru mine graiul curat al poporului însuşi. Şi în graiul acesta lucrul care stârnia interesul meu, era măestria, cu care poporul a ştiut să contopească elementele străine primite dela alte neamuri—şi erau multe de acele—cu cari în decursul veacurilor a venit în atingere, să le contopească cu cuvintele din limba sa strămoşească, limba mumă latină.

Acei dintre învăţaţii români de odinioară, cari nu vedeau cu ochi buni amestecul acesta, nu şi-au dat cu socoteala c'alta este, dacă cineva de dragul unei teorii anticipate introduce cuvintele străine fie chiar şi latine în limba română, şi alta, dacă cuvintele aceste au intrat în ea pe cale naturală.

Ce rătăcire a minţii şi ce păcat, că un Laurian şi Maxim în loc să fi primit în dicţionarul lor român o sumedenie de cuvinte curat latine, surghiunind într'aceeaşi vreme multe cuvinte de obârşie străină, cari de mult îşi căpătaseră dreptul de cetăţenie, în aşa numitul glosar; ce păcat, zic, că râvna cea mare, de care au dat dovezi netăgăduite, ei n'au întrebuinţat-o ca să ne deie o icoană credincioasă a limbei curat poporane de pretutindeni unde răsună graiul românesc!

Dacă nizuinţele lor cu privire la alcătuirea limbei române literare ar fi isbutit, atunci din graiul mlădios, tare şi armonios al poporului s'ar fi ales un fel de volapük sau un esperanto, o limbă făurită în mod artificial pe un calapod oarecare şi nu o fiinţă vie, organică, capabilă de o desvoltare din ce în ce mai desăvârşită.

Limba română cea adevărată, luând întocmai cum a făcut-o vestitul poet dramatic francez Molière, binele său unde-l găsia, a devenit printr'o adaptare dibace a elementelor străine la cele băştinaşe o unealtă minunată pentru oameni geniali, prin care să-şi spuie simţimintele, obţiind nişte nuanţe de sens câte-odată şi mai fine decât aceasta are loc în unele limbi din cele mari, cu literaturi bogate.

De aceea eu cu umilinţă mă închin geniului limbei române şi al poporului, care se pricepe de minune să îmbrace în ea nişte producte de toată frumuseţa ale minţii sale agere şi înţelepte. Doresc din inimă să se găsească mulţi din aceia, cari să se priceapă a se folosi de unealta aceasta neîntrecută, ferindu-se cât se poate de mult de cuvinte sau locuţiuni nouă străine, fie franceze, latine ori maghiare. Şi dacă nu ajunge pretutindeni limba literară de astăzi, nu este oare câmpul vast al graiului poporan, din care scriitorii români pot să ieie ca din averea lor proprie în loc să cerşească la străini?

Vorbind astfel în contra împestriţării stricăcioase a limbei române prin fel de fel de neologisme, mă găsesc Doamnelor, şi Domnilor, într o societate din cele mai alese. Pasă-mi-te viteazul Rege al României, Carol însuşi a pornit o luptă crâncenă în contra acestui balaur care ameninţă să înghiţă pe fecioara nevinovată, limba curat poporană. Fie ca nizuinţele aceste nobile ale augustului luptător să fie încoronate cu laurul unei isbânde strălucite asemenea celei, pe care cu 35 ani mai înainte a câştigat-o pe câmpul de luptă.

«România Jună» însă doresc să devie şi în privinţa aceasta focar al unei direcţii sănătoase în cultivarea limbei strămoşeşti, a unei limbi fără schimonosituri, nepetecite cu sdrenţe străine, a unei limbi, care păşeşte falnic prin lume în pitorescul port naţional al său.

Lozinca tuturor Românilor cu iubire de neam, privind lucrul acesta de o însemnătate afară din cale mare, să devie cele trei cuvinte bine cunoscute: «Prin noi înşi-ne!»

Dr. Ioan Urban Iarnik,
Profesor la Universitatea din Praga

INVĂŢAŢI ŞI DILETANŢI

Dr. G. Pascu: Despre cimilituri (sfârşit)

Am arătat în această revistă (An. II p. 307-8) când a apărut întâia parte din lucrarea d-lui Pascu, greşelele ce le a făcut cu privire la cercetarea şi *transcrierea* citaţiilor din lucrările mele şi spuneam că faţă de cele scrise de d-l Pascu fiecare are o datorie: să cerceteze şi se controleze (fireşte, fiindcă d. Pascu nu le poate şti dumnezeeşte pe toate). Nu pot să ştiu dacă cineva m'a ascultat cu toate că d. Pascu socoteşte că mulţi se uită în ochii mei. N'am văzut însă nimic. In treacăt îi maj pot arăta şi următoarele greşeli din partea I:

P. 101: «Coasa pusă în copac e ca o găină care strigă cotcodac». Nu. Coasa, în copac, când o bate vântul, produce un sunet care seamănă cu cotcodăcitul găinei;

p. 114. *Ţurloiu* nu-i ce vrea d. Pascu ci picior, fluierul piciorului mai ales, osul.

p. 116. *Blorcoti*=a se ridica uşor în sus, cu sgomot uşor. Nu, ci a neliniştì prin vorbă multă, prin *fliorcăeală,* prin *boscorodeală.*

p. 129. *Boţ* (cu privire la *soare*) nu-i umflătură, ci *gogoloş*; umflătură e atunci când e în trup: «am un boţ la inimă».

p. 131. *Bubuşlie,* nu-i «umflătură, bubuliţă» ci ceva rotund; pepenelui mic i se zice *băbăşlie* şi *băbăşcuţă.*

p. 131. *Buha* nu-i taur, ci *bufniţă* sau *boghiu.* Bufniţa-şi face cuiburile prin hornuri şi de aceia: rage buha din cenuşă...

p. 139. *Chiseliţa* nu se face numai din perje ci *mai ales* din vişine.

p. 143. *Ciuciuleţ* ca să vină de la *ciucesc,* trebue să se abată pe la *a ciuciuli,*

p. 146. *Cosiriște* nu-i «instrument pe care se ascute coasa» ci locul cosit, *cositura*.

p. 147. *Coștireață* nu-i coteț de porci, ci *mai ales de găini* și numai la unii gospodari, porcii dorm jos, sub leasă, iar găinele sus = *coteneață*.

p. 161. *Gâța* nu-i baieră ci *coadă, cosiță* de păr în capul femeiei.

p. 167. *Hudumac* nu-i ce vrea d-l Pascu, ci *huidum, huidumac, goblizan, goblete*.

p. 170. *Imfierat* nu înseamnă «de fier» ci însemnat cu fier înroșit, matriculat.

p. 177. *Mâlacul* nu-i ce vrea d. Pascu, ci puiul de bivol.

p. 187. *Pătărângă*, nu-i ce vrea d. Pascu, ci prăștină, prăjină, *pătăchie*.

p. 190. *Pleaștura* țiganului nu-i periuță ci un mic *pănătuf*.

p. 192. *Potlogul* nu-i o petică stricată ci o bucată de *piele* veche.

p. 193. *Priscornicul* e mai ales de piatră,

p. 202. *A spârcui* înseamnă a *încolți* (despre lup și câne) o vită, adică a o ucide prin mușcături; a *spârcui*, adică a ieși cu scaunul câte puțin și cu multe scremete.

p. 202. *Ochi sticliți*, nu-s ochi strălucitori, ci cei pironiți de uimire, de prostie.

p. 203. *Strânsură* nu-i «ceia ce ai strâns, adunat», ci numai *nutrețul* e strânsură.

p. 204. *Sucala* nu-i suveică.

p. 204. *Sulacul* e numai al calului, cu toate că Damé spune că-i și al boului. Aceia se chiamă *vână*.

p. 204. «*Sumuze*» le vine de la *a sumuță*.

p. 207. *Stergura* e stergarul, cârpă cu care se șterge omul pe ochi, pe față și deci, cu dânsa nu se mătură.

p. 207. *Sușara* «este — zice *poporul* d-lui Pascu, un deavol de băet — o vorbă țigănească». Nu! E sușa-ra, soșea rea; sau șoșara = și o sea rea!

209.--*Tăvălucul* nu-i simplu : drug cilindric, ci butuc și se folosește numai la agricultură. (Vorba celuia care a auzit în Franța și pe birjari vorbind franțuzește :) Asta o știe orice țăran, d-le Pascu !

Și în sfârșit

p. 218. *Vâna*, nu-i harag.

Veți zice: peste 20 de greșeli în atâta prăpăd de fețe. Ba nu : întâi acestea-s numai acele pe cari le știu eu; alții vor mai găsi și altele

şi chiar de-ar fi numai atâtea, pentru pretenţiile d-lui Pascu sunt neînchipuit de multe.

După ce mă dă gata pe mine, d. Pascu trece biruitor peste drum şi-l ucide pe d. Gorovei,—cum, nu m'amestec şi Dumnezeu îi ajută să 'ncheie : «Am insistat aşa de mult asupra defectelor pe cari le prezintă colecţiile d-lor Gorovei şi Pamfile, fiindcă în folcloristica noastră bântuie diletantismul cel mai enervant» (p. 204) vorbe pe cari le mai aflăm şi la pag. 56.

Da, domnule Dr. Pascu şi domnilor doctori ale vremurilor noi! In folcloristica noastră bântue diletantismul cel mai enervant !!!

E o dragoste, domnilor învăţaţi, pentru tot ce se leagă de firea poporului nostru, de viaţa acestui popor în toate vremurile şi în toate tărâmurile. E o dragoste care nu cunoaşte odihna dumneavoastră dulce, programele dumnevoastră înguste şi răsplata dumnevoastră îmbelşugată; o dragoste pe care nu dumnevoastră aţi aprins-o şi pe care nu dumnevoastră veţi putea-o stânge. E un îndemn care arată sporurile de cari dv. sau vă îngroziţi,—doctorii mincinoşi,—sau pe cari le furaţi din grămadă fără a lăsa în loc plata care trebuie.

La noi la ţară, domnule Pascu, primăvara când baba meşteră scoate din pământ buruiana de leac, pune în locul ei o bucată de pâne, hrană acestui pământ căruia i se iea o plantă. Şi dumnevoastră, nu! Ne credeţi datori să vă muncim şi atât, şi când braţele noastre vă par deşarte, vă înfuriaţi, vă *enervaţi.*

Noi proştii strigăm : *e rău!* Intre diletanţi şi învăţaţi la noi nu-i puntea dintre arhitect şi inginer, dintre dascăl şi ucenic, dintre părinte şi fiu sufletesc. Nu-i nimic şi dacă este ceva, apoi aceia se chiamă, cu iertare : *mânie* şi *ochi răi.*

Nu vedeţi că bătrânii cari v'au hărăzit titlurile sunt altfel de oameni? De ce nu-i urmaţi ? Pricina e aceiaşi. Vă este ruşine şi alături de dânşii !

Veniţi alături de noi, la greu, la sfat şi la bucurie. Făgăduim că vom asculta şi ne vom supune... unii altora.

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

32.—Oancea

Foaie verde foi de nalbă,
Ce gâlceavă 'n cea dumbravă?
Ce război în sat la noi?
Dar războiul cine-l face?
Să vezi Oancea cu Vlaicu,
Cu Vlaicu, pârcălabu'
Cela 'nalt subţirelu'.
Mult mi-e 'nalt şi subţirel,
Poartă căciulă de *jdrel*,[1]
Par'că mi-e tras prin inel,
Moare Neaga după el.
Foaie verde flori domneşti,
Oancea, chiriaş domnesc,
Duce buţi la Bucureşti
Şi peceţi împărăteşti.
Verde, verde d'asomie,
Pleacă Oancea cu chirie
Cu trei flori la pălărie:
Una verde şi-a lămâie
Şi-alta-mi este prăzulie
Şi-alta mi-e portocalie,
Bate vântul, mi-o adie,
Mi-aduce mirosul mie.
Bine-ar fi să nu mai vie
Din ceastă călătorie.
Şi-am zis verde flori domneşti,
Când pleacă la Bucureşti,
Foaie verde de susai,
La car cu 12 cai.
Foaie verde ş'un lipan
Şi cârlani[2] de câte-un an
Cari se ţine după car.
Iar Oancea când mi-ş pleca,
Cu Neguţa că-mi vorbia,
Ziua bună că-şi lua.
Şi-am zis verde de-avrămească,
—Rămâi Neago sănătoasă,
Ca o garofă frumoasă
Şi să m'aştepţi pe la coasă.
Curva Neaga că-i zicea,
Din guriţă-l mângâia,
Da la inimă-l frigea.
Foaie verde de-abanos,
—Umblă, Oanceo sănătos,
Ca un trandafir frumos,
Că nu mi-ai fost de folos.
Şi Oancea că mi-ş pleca.
Curva Neaga ce-mi făcea?
Intr'o odaie intra,
Frumuşel se primenia,
Lua iie dintr'o mie
Şi rochiţă din cutie
Şi brâu lat din Ţarigrad,
Cotu' cinci galbeni luat,
De la cel ovrei bogat,
De Oancea e cumpărat.
Lua 'n picioare papucei,
Verzi ca frunzuţa de tei,
Să-i şază bine cu ei.
Foaie verde ca nalba,
La lădiţă căuta
Şi lua vre-o trei parale,
Pleca după vrăjitoare.
Foaie verde ca nalba,
Dar unde mi se ducea?
Dosul la moaşă-sa da.
Cu «buna ziua» că-i da
Şi moaşă-sa-i mulţumia.
Şi din gură că-i zicea:
—Foaie verde bob năut,

[1] Jder. [2] Noateni.

Ce vânt mare te-a bătut
Pe la mine de-ai venit?
Că eu de când te-am moșit,
La mine n'ai mai venit.
Și Neguța c'auzia
Și din gură că-i zicea:
— Bre moșică, dumneta;
Nu știi tu ceva, cumva,
Să faci lui Oancea să bea?
Foaie verde bob năut,
Că grozav mi l-am urît,
Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
Moșică m'am prăpădit.
Și moașă-sa c'auzia
Și din gură că-i zicea:
— Sictir! curvă, d'acilea,
Să n'auză cineva,
Să mă bagi în vre-o belea.
Ce vorbă fuse asta?
La ce-ți omori soția?
Să-ți văduvești căscioara,
Casa și bătătura
Prin prejur ce-oi mai avea.
Că vezi, casă ca la tine,
Nu se află la domnie
Nici la dalba 'mpărăție.
Foaie verde flori domnești
Oancea mi-e chiriaș domnesc
Duce buți la București
Și peceți împărătești
Cum cap n'ai să mai trăești,
Vlaicu-mi este pârcălab,
Băgat de oameni în sat
Cu cânii în goană luat
Și n'are parte de-un pat.
Foaie verde ca nalba,
Și Neguța c'auzia
Și din gură că-i zicea:
— Taci moașă, nu zice-așa,
Nu-mi mai răni inima.
Nu știi tu ceva cumva
Să-i faci lui Oancea să bea?
Și moașă-sa c'auzia
Și din gură că-i zicea:
— Neago, nepoțica mea,
Dacă 'ți este vorba așa,
Du-te colea 'n Valea rea,
La Gherghina țiganca,
Ceia curva și oața
Ceia fermecătoarea,
Care fermecă lumea.
Și Neguța c'auzia,
Așa bine că-i părea.
Dosu la Gherghina da,
Cu „bună ziua" că-i da
Și Gherghina c'auzia,
Și Neguța-i mulțumea.
Atunci Neaga că-i zicea:
— Gherghino, surata mea,
Nu știi tu ceva cumva,
Să-i faci lui Oancea să bea?
Foaie verde bob năut,
Că grozav mi l-am urît,
Pe Vlaicu l'am îndrăgit,
Gherghino, m'am prăpădit.
Și Gherghina c'auzia
Și din gură că-i zicea:
Neago, surățica mea,
Ce vorbă fuse asta,
La ce-ți omori soția?
Și-ți văduvești cășcioara,
Să râză mahalaua,
Să n'auză cineva,
Că mă bagi în vre-o belea.
Iar Neguța c'auzea.
— Gherghino, surata mea,
Nu-mi mai răni inima
Nu știi tu, ceva cumva,
Să-i faci lui Oancea să bea?
Iar Gherghina c'auzea

Şi din gură că zicea:
—Neago, surăţica mea,
Dacă-ţi este vorb'aşa,
Ca să-ţi omori pe Oancea,
Sui în deal la băcănie,
La logofătu' Ilie
Şi ia-mi săricică de-o para
Şi otravă de alta,
Să-i fac lui Oancea să bea
Să te curăţ de belea.
Atunci Neaga c'auzea,
Ce fel bine că-i părea?
Suia 'n deal la băcănie,
La logofătu' Ilie.
Lua săricică d'o păra
Şi otravă de alta,
O para că-i rămânea,
Şi p'aia pe vin c'o da.
La pahar că le-aşeza
Ele de se plămădia,
La Gherghina se'ntorcea.
Când la Gherghina venia,
Păharu 'n mână i-l da
Şi Gherghina că-l lua
Şi-l lua şi-l descânta.
Foaie verde salbă moale
Şi descânta 'n gura mare.
Femeie fermecătoare,
De fierbe oala la soare.
Să vie Oancea mai tare.
Paharu' cá-l descânta,
'N mâna Neguţi că-l da.
Atunci Neaga ce mi făcea?
Păharu' că mi-l lua
Şi-acasă că se 'ntorcea,
Deştiu chie că-l făcea,
La lădiţă descuia.
Acolo pahar punea,
Tot afară că-mi eşia,
Pe coşare se urca
In drumul mare se uita.
Foaie verde salbă moale
Cât era ziua de mare,
Şedea Neaga pe coşare
Şi se uită'n drumul mare,
Să vie Oancea mai tare.
Foaie verde ca nalba
O pulbere că vedea
Şi din gură că zicea:
„De-ar fi pulbere de vânt,
S'ar aşterne pe pământ.
Dar e pulbere de drum,
Că vine făcută *ghiul*[1]

(Urmează)

Pr. Florea A. Drăghici.

POVEŞTI

43.—Mintea şi norocul

A fost odată ca nici odată, de când era norocul ispravnicul şi mintea slugă la el.

Intr'o poeniţă din vârful Carpaţilor, îşi păştea turma de oi un flăcăiandru ciobănaş ca de vre-o douăzeci de ani. Povestea ne spune că odată când a vrut să puie capul jos pe un muşuroi să se odihneacă, a dat de o uşiţă mică care se deschidea.

[1] Ghem, cocoloş, *grămăditură*.

Acolo era o *culă* împărătească (visterie de-ale lui Traian [1] în care erau tot felul de bogății, cununi de aur, argint și alte scumpătățuri.

Bagă el mâna și luă câte bogății putu și își împodobi oile lui, punându-le la gât ca clopote și la urechi în loc de cercei. Dete un chiot cânilor, să aibă grijă să nu vie vre-un lup și se așeză la umbra unui gorun și începu a zice din fluer de-ți era mai mare dragul să asculți la el cum cânta.

Tocmai în timpul acela iată că trece pe acolo un negustor dintr'un oraș îndepărtat. Cum vede el oile ciobanului cu bogățiile cele mai scumpe din lume, dete să intre în vorbă de târg cu el.

— Ia, nu-mi vinzi mie oile, bace ciobănaș, că ți-oi da cât ai cere.

— Da n'am oi de vânzare jupâne. Ce, vrei să sărăcesc ? Nu știi că «banul e ochiul dracului» e rotund și se rostogolește ca o roată în lumea largă; a nevoie se câștigă și lesne se cheltuește.

Văzând negustorul că nu-l *desbaeră* pe cioban de a-i vinde turma, se. făcu că întinde masă mare, la care chemă și pe cioban să mănânce împreună.

Ciobanul nu voia, însă după multe rugăminți ale negustorului, se așeză și el la masă și începu să mănânce împreună.

Dar negustorului îi rămăsese gândul numai la oile cele frumoase ; nu-i era atâta de oi ci mai mult de *scumpătățurile* de la gât, că aia era o avere de împărat dar ciobanul nu știa el de una ca asta.

Negustorul iar îl întrebă :

— Ai bace, ce zici, nu mi le vinzi mie?

— Pre legea mea jupâne, de când sunt copil de zece ani mă trudesc, mă trudesc cu turma asta ca s'o fac mare, ca să am cu ce să trăesc, și acuș auzi să vând ! Se poate una ca asta ? Să știi câte erni, câte ploi și cât fum m'a bătut pe mine lângă turma asta, te vei închina. Poți să-ți vezi de drum jupâne că n'am oi de vânzare ; dar daca ai și dumneta vre-una două, ad-o în turma mea să ți-o păzesc eu și peste cinci sau zece ani ai să ai o turmă mai mare ca a mea.

Văzând negustorul, că nici acuș nu-i merge să intre în vorbă de târg cu el, se gândi la alt plan de hoție.

Scoase din desagi o ploscă de rachiu și-i dădu ciobanului să bea.

Bău ciobanul odată, bău a două oară, până când își dete turma pe *apă chioară*, botezată de mâna ghiavolului.

Bucuria hoțului de negustor care-l văzu pe cioban beat, amețit, care în viața lui nu gustase din apa ghiavolului care duce la sărăcie!

---

[1] **Mai în toate satele din Oltenia, mai ales la munte, se vorbește de asemenea visterii sau cule împărătești—comori.**

A băut ciobanu' și a treia oară, până când a uitat și de turmă și de lupi și de tot, și s'a culcat.

In timpul ăsta negustorul își încărcă dăsagii cu toate scumpeturile de la gâtul oilor și plecă lăsând pe cioban dormind dus.

Mergând negustorul așa, iată că-l ajunge și pe el osteneala căci și-a priponit calul de-o tufă și s'a culcat.

Insă în somn a visat că a venit la el, sau că i s'a arătat îngerul în vis, căci a venit la el un voinic frumos și călare pe un cal negru și i-a spus:

— Mă, nu este norocul tău, ci este al ciobanului ăluia; du averile îndărăt, că de unde nu, praful și *paragicul* se alege de casa ta.

Voinicul pe semne că era norocul ciobanului, iar calul era îngerul lui, căci de aia se zice când visezi cal, cică atunci ți se arată îngerul tău în vis și e bine.

Se sculă el și plecă iar pe drumul venit, după arătările din vis, căci era și el o leacă evlavios și credea și în lucrurile astea bătrânești, adică în vise, în vorbele despre arătările timpului, despre Miază noapte care șade la ușă noaptea ca să nu plece copii sau flăcăii prin sat și în Dumnezeu; cum se zice, era și el credincios, evlavios, cu toate că făcuse un păcat de furase norocul altuia fiind că era mintea la mijloc, că el știa ce să facă cu aurul și argintul, dar ciobanul cel fără minte și cu noroc nu știa.

Și vedeți aicea a venit și s'a întâlnit mintea și cu norocul, fiecare cu câte un om, s'au luat la ceartă căci care să fie mai mare din ei, până în cele din urmă s'au împăcat și au zis ca să fie deopotrivă unul cu altul, adică un om să aibă și minte dar să aibă și o leacă de noroc că așa este: azi oamenii cuminți nu pot trăi singuri ci la un loc cu cei norocoși, cari nici ei nu pot să trăiască, fiind că nu știu cum să se folosească de noroc.

Și a mers negustorul multă cale căci acuș i se părea mai lungă calea ca întâi căci știa că nu-i norocul lui ci al ciobanului care, dacă numai nu i-a lua *șalele* pe *boată* când s'a întâlni, ca să-i dea iar avuțile lui. Cum a ajuns, l-a găsit tot dormind.

— Scoal' măi bace, ce dormi atât de mult?

— Iaca mă odihniiu și eu o leacă, că tare rău eram ostenit.

— Ascultă bace: De unde ai luat bogățiile astea, că mie mi-a spus un om că le-ai găsit și e norocul tău.

— Așa e, jupâne. De unde le-am luat este o împărăție mare.

Și îi spuse ciabanul toată *tărășenia* cu *cula* împărătească; și merseră și încărcară tot ce avură la ei, saci, desagi, trăiste, glugi și se învoi

negustorul cu ciobanul să meargă la el acasă cu turmă cu tot, căci tot n'avea el copii. Şi aşa că pe cioban l-a luat ca pe un copil al lui de suflet. Luară oile şi averile împărăteşti şi plecară acasă cu mare veselie.

Cum ajunse în oraşul său, negustorul se puse cu spălături, cu haine boereşti îl îmbrăcă pe cioban cu fel de fel, ba încă îi aduse şi învăţător acasă să-l înveţe tot felul de limbi; aşa că într'o lună de zile nu mai ziceai că e cioban, ci fecior de craiu sau de domn.

Dar cu tot gătitul şi cu tot învăţatul lui cum era băiatul îmbrăcat aşa frumos, tot îşi da câte odată în petec că eşia prin curte şi ce-i venia în mână, o bâtă sau câte un lemn, îl lua în umăr şi striga cânii lui dulăi ca la stână :

Ui noa cânii mei,
Prinde-ţi lupii cei mişei!

Singur lui i se părea că e pe altă lume; dor ce mai păstra din viaţa lui ciobănească era visul.

El în totdeauna visa că e la stână cu turma şi cu dulăii lui cari se luptau cu lupii cei mişei.

Când se deştepta, se uita împrejurul lui şi vedea că nu mai este cu turma lui, da vre-o câteva lacrămi şi se întreba : «Doamne unde m'ai dus pe mine, de ce m'ai despărţit pe mine de turma mea, de dulăii mei.

Şi aşa i-a fost viaţa ciobanului până când s'a deprins cu traiul boeresc. Când văzu negustorul că băiatul s'a făcut mare şi mai cu minte, adică s'a dat pe brazda celor de la oraş, s'a hotărît ca să-l însoare.

Tocmai în vremea aceea domnia peste ţară un împărat care avea o fată de măritat. Şi împăratul aista dedese hârtie în toată ţara că

Cine vede acul în vârful Parângului,
Iea fata împăratului[1]

Hai, de unde până unde, negustorul se duce cu băiatul lui împeţit la împărat.

Cum ajunseră la împărat, îi primi cu mare veselie şi chemă şi pe fetică-sa să vadă şi venitul acesta de băiat că era frumos.

Ea, ce-i drept îi plăcu, dec, colea frumos ca un făt frumos; dar nu-i plăcea împăratului că nu era cel puţin fiu de domn dacă nu de împărat.

— Bine, zice negustnrul, nu e fiu de domn cum cere măria ta; dar

---

[1] Zicală de îndemn pentru tineri, ca să fie vrednici şi detreabă.

îi dau avere la fel cu un fiu de domn și alta, băiatul meu vede acul în vârful Parângului. Căci după hârtia ce ați dat-o prin țară că ori și ce voinic cu bună stare poate să iea fata măriei tale și că

Cine vede vârful Parângului,
Iea fata împăratului.

Ei băiatul meu e în stare. A văzut el mai multe în vârful Parângului, nu așa!

— Bine, v'o dau, să vedem.

Ii chemă împăratul pe amândoi, pe fetică-sa și pe ginere și îi băgă într'o cameră să vadă dacă se plac. Dete poruncă și stinse toate lumânările noaptea, întunerec mare în toate părțile, muzicele să nu mai cânte, nimic să nu se mai audă. Văzând ginerile așa, se miră foarte mult și își zise: «aici e aici cu acul în vârful Parângului.

Dimineața când s'a dus împăratul să vadă dacă se place unul pe altul, a găsit-o pe ea proptită de perete, supărată și bosumflată de nu te apropiai de ea.

— Da cine te-a pus tată să-mi aduci pe ăsta aici că mi-a tras două palme de mi s'au făcut stele verzi înaintea ochilor.

Auzind împăratul așa, dete poruncă la oamenii lui să-l aducă la judecată și să-i taie capul. Atunci deodată eși și norocul și tot din capul ciobanului si strigă după minte care nu era asa departe ci pe drum, venia să se întâlnească cu norocul.

Cum se întâlniră se luară iar la sfadă, «ba eu să fiu mai mare, ba eu mai mare, ba eu să fiu», până în cele din urmă rămase mintea stăpână în capul ciobanului.

Se scutură ciobanul odată de frică și zise împăratului:

— Prea mărite împărate, ascultă-mi vorbele mele cu bunătate. Cum să nu-i trag eu fetei palme pe câtă vreme eu n'am știut că e fata măriei tale că n'am avut nici lumină, nici cântec, nici nimic; eu știu după toată cumințenia mea că nuntă fără râs și moarte fără plâns nu s'a mai pomenit și după cum nici vorba măriei tale

Că cine vede acul în vârful Parângului
Iea fata împăratului

nu este adevărată, tot așa și fata n'are să iea pe altul de cât pe mine.

Auzind împăratul așa, chemă pe fiică-sa și i-o dete de soție și pe el îl făcu mare împărat în locul lui iar pe tată-su il făcu gheneral în oaste și mulțămi și el minței care nu l-a lăsat numai în mâna norocului, că mintea e mai bună de cât toate, dar fie și pe lângă un car de minte tot mai trebue și un dram de noroc.

Trăiră în pace şi belşug de toate iar pe mine mă puseră cioban la oi în locul lui de mă trudesc cu jigăniile astea de lupi cari vin şi-mi ieau câte o oaie chiar ziua amiază.

Dar şi eu am nişte dulăi cari, când îi chem odată

Ui nea câinii mei,
Prindeţi lupii cei mişei,

îmi vin cu lupul în ghiară, îi jupoi şi le iau pielea

Şi o fac cojoacă de spinare
Celui ce-mi dă ascultare.

Oltenia **Ion I. Ciuncanu**

GÂCITORI

269.—*Picioarele, trupul, capul, părul, păduchii.*
Pe butoi un dovleac,
Pe dovleac pădure
Şi 'n pădure pasc porcii.

270.—*Fasolea.*
Albă e, picioare nu e,
Pe copaci în sus se sue.

271.—*Lacrima.*
Ce apă este fără nisip?

272.—*De frică.*
De ce nu ştie Dumnezeu?

273.—*Dibla, cobza.*
Găinuşe ciuşe.
Cu minciuni supt guşe.

274.—*Scroafa cu purcei.*
Am o butie mare
Care tot se sparge;
Şi când este la soare,
Se adună o gramadă de buticele.

275.—*Scânteia.*
Uiche-o, nu ie!

276.—*Cartea.*
Rădăcină de cătină,
Puţini voinici o răsfiră.

277.—*Dovlegii, pepenii.*
Ingrop surcele,
Ies sforicele
Şi adun bolovani.

278.—*Cocoşul.*
Din piatră albă proroc răsare,
Pe oameni deşteaptă
Şi'n rouă îi botează.

279.—*Răsboiul de ţesut.*
Murgu' calcă 'n vie
Viea să '*ncovie*;
Murgu' înoată,
Dunărea înghiaţă.

280.—*Cismarul, scaunul, cânele şi pantoful.*
Două picioare şade pe trei picioare
Şi lucrează la un picior;
Vine patru picioare, iea piciorul şi fuge.

Două picioare iea trei picioare și asvârle după patru picioare.
Patru picioare lasă pe un picior.

281.—*Porcul.*
Patru înfipte,
Două ciușdite,
O îmboldeală
Și-o sâcâială.

282.—*Aluna.*
Memurică memură,
Șade'n vârf și tremură.

283.—*Măgarul.*
In fundul coșarului,
Stă deșteptul satului.

284.—*Popa în altar.*
Intr'un fund de groapă,
Stă zgripțor și cască.

285.—*Buzatul.*
Cine flueră în biserică?

286.—*Mălaiul în țest.*
Cidir* poalele
Și gab* moalele.

Jud. Argeș și Mușcel.

C. N. Mateescu.

287.—*Ferestrăul*
Nici jos, nici sus,
Numa'n vreme pus.

288.—*Ușa.*
Hâț la deal și la vale
Hâț spre vremea *cei* de seară.

289.—*Purcei scurmând.*
M'am suit în scai,
Ca să văd de cai,
Dar n'am văzut cai,
Ci oastea lui Mihai,
Tot umblând ca vântul
Și răscolind pământul.

290.—*Fereastra, patul și ușa.*
Am trei fete:
Una-mi zice că se face ziuă,
Alta nu,
Iar a treia, că-i tot una,

291.—*Fumul.*
Cine s'urcă'n pod fără scară,
Fără mâni, fără picioare?

292.—*Soba în timpul emei.*
Ce mut stă în casă și toți dau mâna cu el?

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

293.—*Soarele.*
Am doi bulgărei de unt
Toate văile le ung. [1]

294.—*Cânepa.*
Șelup*,
Buleș
Face capu' ca șteneapu.

295.—Ce e?
O gab* erat*,
O tocs* moale
Și-i cură apă din cioc? [2]

296.—*Fosolea.*
Alfmu*-mi-se
Gâmfă-mi-se
Barbaricu ălaocs*-mi-se.

297.—Alfmu*-mi-se
Gâmfă-mi-se
Gandariciu ălaocs*-mi-se. [3]

298.—*Ghemul.*
Ce șade 'n cui? [4]

299.—*Focul.*
Ce nu trece drumul? [5]

* Cuvânt inversat de Redacție. [1] Spuse de Mitrana N. Trăscăilă [2] de Marița N. Turleanu, [3] de Rada I. Turleanu, [4] de Șt. C. Alexandru, Balota Dolj și [5] de Const. Lăbănescu din Intorsura Dolj.

300.—*Epurele.*
Doi denenei,
Opt opintenei,
Blenderei mustață.

301.—*Dinții.*
O grădiniță.
Plină de viță[1]

302. *Pisica.*
Luai pe nodoroasa
Și lovii pe flocoasa.[2]

303. *Limba.*
Am un fus de peşte
Păn' nu puchineşte
Nu se deslipeşte[1]

304.—*Pătulul.*
Patru frați cu o căciulă în cap[3]

305.—*Usturoiul,*
25 de frați
Intr'o cămașă îmbrăcați[2]

306.—9 frați într'o camașă îmbrăcați.

307.—*Imprumutul (mălaiul).*
D'ici până la voi
Numai căpățâni de oi[4]

308.—*Soba.*
Am o fată frumoasă :
Intru 'n casă-i dau palme[1]
Es afară-i dau palme.

309.—*Scrisoarea.*
Am o găină pestriță
Șade pe poliță[4]

310.—*Cașul.*
M-a trimes Doamna de sus la ce de jos,
Să-i dau carne de mieluș
Făr' de neam de osciorel.

311.—*Barza.*
Ce pasere n'are limbă?[2]

312.—*Fluerul.*
In pădure născui
In pădure crescui
Acasă dacă m'aduseră
Să le tot cânt mă puseră.

313.—*Caprăîntortor (pasăre).*
O pasăre pisticioară
Cu limba ca de pilișoară.[5]

314.—*Spata.*
Ce bate mistra 'n ghiață ?[4]

Șt. St. Tuțescu

VORBE ADÂNCI

647—705

I-a pus **ochinca** (opinca) 'n nas, ad l-a întrecut; l-a lasat în urmă de tot; a scos-o mai bine, la capăt; a eșit fruntea; l-a luat înainte.

N'am închis macar **ochii**, *toată noaptea,* ad. într'una, am vegheat; n'am dormit nicidecum.

Te prinde de **ochi**, ad. neagă,

O perde din **ochiu**, ad. îi e foarte dragă.

1 2 3 4 Vezi pag. 142.

A pus **ochiul** *pe ea*, ad. caută s'o capete; s'o dobândească; o iubeşte o doreşte.

C'un **ochiu** *la slănină şi c'unul la făină*, se zice încrucişaţilor.

N'are **ochi**, *să-l vadă*, ad. nu-l poate suferi; îi e foarte urît.

Până nu vezi cu **ochii**, *să nu crezi* ad. să nu te iei după vorbe numai!

Deschide **ochii** *în patru* (patru-zeci), ad. iea seama foarte bine!

N'ai deschis **ochii**, *deschide punga*, se zice celui care n'a luat sama şi trebue să plătească mai mult.

Are **ochi** *de vultur*, ad. vede şi pricepe de departe, mult.

Ochiul *rău rele vede*, se zice celui care numai în rău caută să vadă pe oricine (persecutatorilor).

E cu patru **ochi**, se zice unei persoane care ştie carte.

In ţara orbilor, cel c'un **ochiu** *îi împarat*, ad. unde-s toţi proşti, domneşte şi cel mai puţin deştept.

Ochiu *de înger şi inimă de drac*, se zice unei persoane frumoasă, dar răutăcioasă.

Ii face **ochi** *dulci*, ad. se preface că-l iubeşte.

Te 'nşală din **ochi**, ad. e foarte prefăcut (şiret) de nu te poţi păzi.

Ochii *văd, inima cere, dar n'am nici o putere*, se zice de o persoană ce iubeşte, dar n'are parte de iubirea sa.

Orbii *nimeresc Suceava*, se zice persoanei care se tot teme că n'are să nimerească şi tot întreabă.

A dat **ortul** *popii*, ad. a murit.

Cine poate **oase** *roade, cine nu nici carne moale*, se zice persoanei care e la putere şi toate şi le aduce la îndeplinire!

Te fac cu **ouă** *şi cu oţet*, se zice ameninţând cu aspră pedeapsă, pe protivnici.

Par'că are **ouă** *'n poale*, ad. merge foarte încet.

Se poartă ca c'un **ou** *roş*, ad. îl caută cu îngrijire.

N'am dormit nici cât ai coace un **ou** *de ţigan*, ad. n'am dormit nici de fel.

Sănătos cum îi **oul**, ad. foarte sănătos.

Găină, care tot cârcâe, dimineaţa n'are **ou**, ad. cine tot se laudă nu produce nimica.

Târgul Neamţul. **George A. Cosmovici**

Cânele nu fuge de îmbucătură, ci de zburătură.

Ia eşit lupu 'nainte; se zice unui om când îi merge bine.

A întâlnit popa'n drum; se zice cuiva, când nu a reuşit la ceva.

Işi cată locul, ca mierla cuibul.

Măsoară de cinci ori şi taie odată.
Fudulia-i bucate gata.
E uşor a alunga pe cel ce fuge şi a prinde pe cel ce stă pe loc.
Diavolul, şi are o zi pe an; dar omul?!
Ia, ca omul, când îşi dă pomul.
Ca să nu te 'neci trebue să dai din mâni.

S. P. Chiricel.

Vulturul de aripi smuls, nu poate sbura în sus; ad. acel căruia i se iea puterea, nu mai poate face nimic.

Barbă lungă până'n burtă şi minte cu coadă scurtă; se spune despre unul bătrân, dar prost.

Din orice fel de lemn nu se face fluer; ad. nu orişicine poate face o treabă bună.

Apă limpede până ce nu vei vedea, pe cea tulbure n'o lepăda; ad. până ce nu vei căpăta ceva mai bun, nu lepăda ceia ce ai în mână.

Lipitoarea până nu cade, nu zice: «ajunge»; i se spune unuia, care nu se satură, pân 'ce nu vede că nu mai poate.

Din Truşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

Mai răruţ, mai drăguţ.
Frica-i din raiu şi e bine când o ai.
Ca mâne-i şi balan aici=ca mâne vine şi iarna.
Are stupit la furcă=are gust să întindă sfaturi; are gust de vorbărie.
Nu-i vorbă, mi-a tras el un pui de învârtită când eram mic; dar şi când *am prins la pene*; cu dobândă i-am întors-o.

Pătrăuţi pe Suceava. **Alex. Morariu**

Cu stema 'n frunte=învăţat, ştie multe, se zice în batjocură cuiva, care ce crede mai cu cap ca alţii.

Trăieşte ca banul=adică foarte bine, mulţumit, se crede mai cu cap ca alţii.

Nu mai apucă, nu mai vede ouă roşii=moare în curând, nu mai ajunge Paştile.

Ţi-a scăpat vrabia din mână=ai pierdut, ţi-a scăpat norocul.

Cum e calul şi căpăstrul=cum e omul şi îmbrăcămintea.

A nimerit ca găina oarbă 'n boabe=a dat peste noroc, trai bun şi toate din belşug, pe neaşteptate, fără să se gândească.

Tentea şi cu Bentea=s'au întâlnit doi proşti.

N'a stricat Dumnezeu două case, ci numai una=se zice de doi tineri căsătoriți cam nătăfleți.

Nu mai cântă cocoșul meu pe gardul lui.

I-a cântat cocoșu'n față=a avut noroc mare, i-a mers bine toate.

Scăpă vulpea=ți-a scăpat norocul, ai pierdut.

Prostul ți-o face tocmai când ți-e lumea mai dragă.

Voicești-Vâlcea. **I. N. Popescu**

UN VECHIU FANAR DE MÂNĂ

Un vechiu fanar de mână am aflat la d. I. N. Dinescu fost negustor iar acum[1] măcelar în Vălenii-de-Munte, Prahova. Este paralelipipedic și în întregime de lemn. Cele două baze sunt de scânduri, legate prin patru bețe mai groase de cât degetul. Fețele laterale sunt acoperite cu *țiple de vacă*, burdufuri de beșică de bou. Inlăuntru lumânarea stă într'un degetar de fier care are o ureche prin care se prinde cu un cuiu de o stinghie ce alunecă în diagonal pe cele două lemne perpendiculare. Pentru a pune, aprinde și stinge lumânarea, se trage în sus de unul din cele două bețe cari sunt înfipte în stinghiuța cu lumânarea, până ce lumânarea ajunge de iese printr'o gaură a fundului de de-asupra.

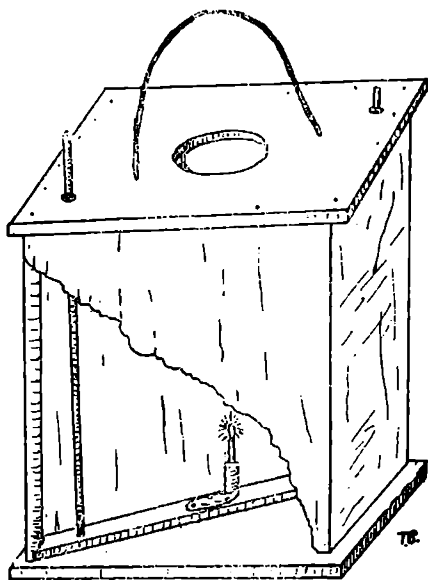

Fig. 56

După ce s'a aprins, se scoboară iar jos și lumânarea arde, cum se vede în fig. 56.

Felinarul se poartă de un mâner sau cheotoare de sârmă.

Tudor Pamfilie

Terminologia îmblăciului

1. *Dârjeaua*, *coada* de care se *poartă* (se ține) îmblăciul.
2. *Hadaragul* care *joácă* (îmblătește) pe *aria* de orice fel de holdă

[1] Iulie 1911

(grâu, săcară, orz, ovăs) de păstăioase (fasole, mazere, linte, bob) și, mai rar pe porumb (popușoi). De obicei porumbul se *bate* pe *leasă* cu *hadaragul* (un par lung, un *șarampoi*) (vezi «Ion Creangă» 1910 No. 10, unde se zice «mai de mult se băteau (păpușoii) cu umblăciul»; acest «mai de mult» e spus de sigur cu privire la starea de lucruri din Moldova latifundiilor, unde batoza a luat și slujba îmblăciului; în Bucovina îmblăciul lucră înainte.

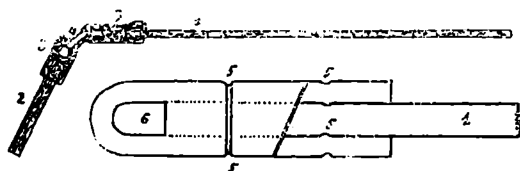

Fig. 57. — Imblăciul

Bine înțeles lemnul din care îți faci o *dârjea* și mai ales un *hadarag* trebuie să fie lemn *sănătos, vârtos* (de carpăn, fag, alun ș. a. m.) Dârjeaua e cam de două ori mai lungă, de cât hadaragul, pe când hadaragul cam de două ori mai gros ca dârjeaua; că lui doară îi pică partea mai grea, a îmblătitului.

3—3. *Oglejele, oglaghițele* sau *oglăghiile*, (singularul: *ogleajă, oglaghiță oglaghie*), curele de piele de vită legate cu curelușe sau cu ață tare pe *toartele* (crestăturile; singular: *toartă*) (5) capetelor *hadaragului* și *dârjelei* așa fel, încât ambele *ogleje slobod* la capete câte o *ureche* (6), prin cari apoi ca o veriguță se *petrece*.

4. *Chiuzul*, o cureluşă de piele tare, — și-i gata îmblăciul, legătura între hadarag și dârjea făcută fiind. Se îmblătește *în doi, în trei, în patru* ș. a. m. d., când lucră 2, 3, 4 ș. a. m. d. îmblătitori. Ropotul îmblătitului *în patru* trece drept cel mai frumos.

Pătrăuți pe Suceava

Al. Morariu

DATINE ȘI CREDINȚE

998.—Unde ascundeau mai de mult cărăușii banii

Mărfurile, hăt de mult, înainte de trenuri, se duceau la târguri de cărăuși cu carele cu boi ori cu cai.

Cărăușii adese treceau prin păduri și codri, cari pe acele vremuri erau pline de hoți. Cetele de talhari întâlniau pe cărăuși și-i pradau de tot ce aveau la ei. Unde să pue ei banii ce-i aveau la ei? «Nevoia învață pe cărăuș».

Ei făceau ori în inima carului, ori la dricul de dinapoi cu sfredelul

mare ori cu *ghinul* (o daltă) o bortă, puneau banii în borta aceia iar deasupra puneau un dop ce se baga cu greu, ca să nu sară; ungeau locul acela cu baligă cum se ung, carele ca să nu crape, mai asvârliau pe dric cu colb ca să pară că n'a umblat nimene acolo şi scăpau cu paralele. Şi când hoţii dădeau peste ei şi-i scotociau în sân, în pungă şi prin curea, nu găsiau de cât câţi-va lei la ei.

Vremuri grele, şi cu toate acestea frumoase privite prin prizma amintirelor.

Auzită de la D-l H. Popa din Zorleni-Tutova care a văzut făcând aşa pe tatăl său Caramfil Popa.

M. Lupescu

999.—*La nuntă.* (La socru mare şi mic). Petrecerile la nuntă ţin de Sâmbătă dimineaţă şi până Luni seara.

Duminică, se plimbă cu căruţele; apoi se cunună *tinerii.* După ce-au venit de la biserică, se adună flăcăi şi fete mari pentru horă; mai târziu şi mai bătrâni.

După câtva timp, pe la orele 1 după amiază, iese ginerile cu mireasa din casă cu naşul, naşa şi cumnatul de mână care ţine bradul, intră în horă şi lăutarii încep să cânte *hora miresei,* care o joacă. In timpul jocului se trag puşti.

Inainte de a pleca să se plimbe cu căruţele, naşa iea o pâne pe care o frânge de-asupra tinerilor şi apoi o aruncă în toate părţile. Toată lumea dă navălă să apuce din această *pâne de la mireasă,* pe care o poartă la ei, zicând că are să se uite lumea la ei, cum se uită după mireasă.

Duminică seara, unul dintre mesenii cei mai buni de gură, începe să facă câte una mai deochiată: ba pune pe vr'un ţigan mai mic dintre lăutari să joace *ariciul* şi ceilalţi râd; sau, dacă sânt afară, prinde vre-un câne şi începe să-l joace ursul, iar după aceia îi leagă o tinichea de coadă şi-i dă drumul ş. a.

Luni dimineaţă se duce mirieasa la fântână cu cumnatul de mână cu bradul; aci se adună băeţi si fete, mireasa se duce şi rupe bradul şi împarte la toţi flăcăii şi fetele.

Miercuri se duc la cuscri.

După cele comunicate de D-l Ioan V. Mitre, învăţător Cleanov-Mehedinţi şi de fel din com. Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitraşcu

1000.—Când mâţa rade cu ghiarele vr'un lemn, are să vie cu peşte.

1001.—Să nu calci unde s'a tăvălit un cal, că faci bătături.

1002.—Când arde fundul ceaunului, e semn de ploae.

1003.—Când aduci apă de la fântână să nu bei tu întăi, că-ţi bei puterea.

1004.—Când se pripăşeşte la casa omului câne străin, e semn bun.

1005.—Când cântă cocoşi decuseară, are se shimbe timpul a doua-zi.

1006.—Ca să nu-ţi asude mânele, în ziua de Paşti când te scoli, să pui mâna întăi pe piatră.

1007.—Când se varsă chiper în casă, e semn rău, batae.

1008.—Când şobolanii fac multe moşunoae pe câmp, înseamnă că iarna va fi grea.

Idrici-Fălciu. **Gh. C. Arteni**

1009.—Să nu coşi haina când eşti îmbrăcat cu ea, ci să ţii ceva în gură, căci altfel îţi coşi mintea şi norocul.

1010.—Când tună întăiu să-ţi faci cruce cu ceva tare (o bucată de fier) sau dacă n'ai altă-ceva, cu portofelul, căci aşa vei fi de tare.

1011.—Când pleci la drum dimineaţa, să guşti ceva căci altfel te spurcă pupăza şi-ţi amirosă gura tot anul.

1012.—In ziua de *tândala* (la mijlocul postului mare) să numără ouăle şi mieii şi nu se lucrează.

1013.—In noaptea spre Crăciun, Anul nou şi sf. Paşti nu se doarme. Atunci se deschide cerul şi se împart noroacele şi numai cei buni la Dumnezeu văd şi aud.

1014.—Să nu numeri pe cei din casă, căci până la anul vei număra cu unul mai puţin.

Culese din Balinteşti-Bursucani, Covurlui. **N. I. Munteanu**

1015.—Câte berze vezi întăi, atâţea ani mai trăieşti.

1016.—Când auzi cucul întăi, sau pupăza şi eşti nemâncat, o să-ţi put gura tot anul. (vezi no. 1011)

1017.—Când tună întăi, să te baţi cu aur, sau argint în frunte, că o să ai noroc şi câştig. (vezi no. 1010)

1018.—Când fulgeră întăi, să ei îndată gunoae de jos şi să le pui în apă ca să te lai cu ele, să scapi de fulgerături (pecingeni 'n cap).

1019.—Copilul nou născut, să-l înfeşi în camaşa lui tată-su ca să-l iubească mult.

1020.—Din mâneca cămăşii lui tat-său, să faci o cămeşuţă cu care

se 'nbracă primul copil, apoi s'o păstrezi și să îmbraci și pe cei ce vor mai veni ca să se iubească frații între ei.

1021.—Copilul să nu fie înfășat în izmene, căci va fi motolog.

Jud. Ilfov **S. P. Colibași**

URAȚII

29.—Inger, îngerelul meu,
Roagă-te lui Dumnezeu,
Pentru sufletelul meu
Şi în zi și în noapte,
Pănă'n ceasul cel de moarte.
Cruce 'n casă,
Cruce 'n masă,
Ingerii 'mprejur de casă,
Dumnezeu cu noi la masă,

Auzită de la elevul Ilie Mărtin din Bucerdea grânoasă, lăngă Blaj unde s'a născut Ion Maiorescu

30.—Inger, îngerelu' meu,
Ce mi te-a dat Dumnezeu,
Totdeauna fii cu mine,
De mă'nvață să fac bine.
Doamne îngerii tăi,
Fie păzitorii mei.

Auzită de la elevul Ion Ordean din Romas, lângă Orăștie.

31.—Inger, îngerelu' meu,
Roagă-te lui Dumnezeu.
Pentru sufletelui meu.
Şi de zi și de noapte
Până'n ceasu' cel de moarte.

Auzită de la elevul Manoilă Ciufudean din Veza.

32.—Inger, îngerelu' meu,
Roagă-te lui Dumnezeu
Pentru sufletelul meu.
Eu îs mic,
Tu mă fă mare,
Eu is slab, tu mă fă tare,
In *tăt* locu' mă 'nsoțește
Şi de rele mă ferește.

Auzită de la elevul Augustin Giurgiu din lara de jos

Traian Cerman
Profesor la liceul din Brașov

BOTANICA POPULARĂ

43.—Crăpusnicul

Crăpusnicul sau crăpușnicii, zis *căpușnic* în Bucovina, numit încă și *crăstăval,* este o plantă ce crește și pe la bălți și pe la pădure. Crăpusnicul de pădure are frunza mare; se amestecă cu alte buruene și se pune în lăutori când se lau fetele mari ca să le crească părul.

Crăpusnicul de baltă se pune în scăldători. Cu el, fiert, e bun să te speli pe mâni, pe faţă, pe picioare, când ele se jupesc.

Crăpusnicul ca scăldătoare e bun pentru omul ce zace mult. Când se face scăldătoare omului ce boleşte de multă vreme, iată ce se face. Te duci la păduri şi culegi întăi 9, apoi 7, 5, 3 şi 1 fir. Inainte de-a culege firile faci în locul de unde culegi, 3 mătănii şi pui în locul de unde iei firul o leacă de sare şi pâne şi zici: «Buruiană frumoasă şi mare crapusnicule, eu te dăruesc cu pâne şi cu sare şi cu trei metanii; tu să dărueşti pe N. cu sănătate».

De unde ai cules firul ori o grupă de 3, 5, 7 şi 9, nu mai poţi culege. Trebue să te duci în alt loc, să faci aceeaşi rânduială la fiecare grupă. Cel ce se duce să fie îmbrăcat în haine curate şi să fii curat, (adică ferit de legături trupeşti).

Culese firile, le duci acasă, le pui la fiert în oale noui şi faci scăldătoarea.

Nici când te duci la luat burueana, nici când vii acasă, e bine să nu te întâlneşti şi să nu vorbeşti cu nimene.

Femeile cari nu fac copii, se scaldă într'o apă în care au fost fierte mai multe buruene între cari şi crăpusnic.

44.—Costreiul

Costreiu, costrele, plantă cunoscută cu acest nume în Muntenia unde o şi întâlnim în cântece:

Ş'am zis verde de *costrei*
Ba am tindă şi bordei,
Să găzduesc doi şi trei
Bordeiul cu pari de tei
Mi-e teamă ca să nu pici
Cu porumbul nesăpat.[1]

sau

. . . e dus badea la coasă,
Să-mi cosească fân cu rouă,
Frânge-i-s'ar coasa'n două
Să vie la alta nouă:
Să-mi cosească fân, *costrele*.[2]

45.—Crăiţa

Crăiţa, o întâlnim în cântece din Muntenia:

Foaie verde ş'o *crăiţă*
Am avut d'o puiculiţă,
Puiculiţă bălăioară,
Cu cosiţa gălbioară,
Dar duşmanii mi-o luară[3]

sau

Foaie verde ş'o *crăiţă*
Ibovnica lui Năiţă
S'a făcut călugăriţă.[4]

A. Gorovei şi M. Lupescu

[1] *Şezătoarea I*, 113. [2] G. D. Teodorescu, *Poesii pop.* 321. [3] *Ibidem*, 319. [4] *Ibidem* 288

O SAMA DE CUVINTE

1645–1675

Băbălău=un om lung și prost.
Peciu=decretul de numire al preoților, dascalilor.
Mușluesc=apuc și de asta și deaceia (îmi trec vremea).
Sămuraslă=frunzele de usturoi ce ies primăvara.
A se țuicări=a se îmbăta.
Jneamăt=neregulă. (Toate trântite la un loc).
Moacă=1. băț și 2. femeie proastă.
Botă=1. băț și 2. un fel de vas de lemn în care băeții aduc slatină.
Dudău=locul viran pe care cresc spini, boji.

Bălțătești-Neamț. **I. Preutescu**

Hoe=gol, deșert.
Lașpaniță=o bucată mare din ceva mai mult de mâncare.
Șprehui=a murdări.
Saracuscă=plata de 1 leu ce se dă ca sărindar preotului.
Hrujbă=se zice unui cotlon subteran.
Ghilosi=a înălbi—a *lipzui*—a spăla curat.
A fantoși=a face mofturi.
Mătrăși=ai face răvaș de drum.
Codină=se zic știuleților răi; babe, știulete cu puține babe.
Bădărău=un fel de mâncare: mămăligă prăjită în untură.
Cotolac=cotlon, cotitură.
Gogonos=*gog*, om ce pricepe cu greu.
A bărăni=a insista.
A cărăbăni=a lovi succesiv.
Lișniță=sărăcăcioasă.

Jud. Neamț. **Al. Moisei**

Ujină=seara, când se aproprie soarele de sfințit d. e. Stă soarele la ujină (vorbă ciobănească).

Cute=1. piatră de ascuțit coasa--2. un fel de tabac, facut din frunze netăiate, pentru lulea.

Talchig=1. la stative (resboiu)=2. la scaunoaie (un scaun unde se lucrează (netezește) dranița) –3) piciorul până la glezne.

Ciocan=1. instrument la gospodării—2. Un pahar de rachiu d. e. «Măi, da am tras vr'o trei ciocane de rachiu»—3. Un lemn pe-o coadă lungă pentru sfărmatul bulgărilor după grăpat.

A năsădi=al trânti pe cineva cu mânele puternic de pământ d. e «L-o năsădit !».

Feluri de batai: L-o bătut cum îi măru.-L-o bătut de l-o ologit.-L-o bătut de l-o ars.-L-o chiparat.-I-o tras o leşie cu sopon.—I-o dat de cheltuială. I-o muiat ciolanele.—I-o numărat coastele.—L-o botezat.—L-o bătut de l-o prăpădit.—L-o mâncat din bătae.—L-o rupt din batae.—L-o bătut. de l-o făcut una cu pământul.

Frătăuţii-vechi Bucovina. **Ilarie Onciul**

VRĂJI ŞI FARMECE

42.—De dragoste

M'am sinecat, m'am mânecat
Sâmbătă dimineaţă m'am sculat
Inaintea zorilor,
Inaintea cântătorilor,
Inaintea fetei frumoase
Inaintea nevestei grase
Cafele 'n mâni am luat
La fântân' am alergat.
Şi mi-au eşit zânele, vecinile,
Cumătrile, sătencile, prietenile.
In cale mi-au eşit
Inainte mi-au venit,
Din urmă mi-au luat,
Şi ură mi-au aruncat.
Ş'am prins a plânge ş'a mă vaicăra
Ş'am prins a striga
Pân' m'a văzut Maica Precista.
Maica Precista de mâna dreaptă m'a luat
Şi m'a dus pe cărarea lui Adam
La fântâna lui Iordan.
Degrabă m'a dus
Pe lespede de argint m'a pus,
Apă limpede a scos,
Şi m'a spalat,
M'a liberat,
M'a curăţit,
M'a sfinţit,
De ură,
De pâră
De strigare,
De cascare,
De urîtul cel mare.
Cu papuci de-argint m'a 'ncălţaţ
Cu cămeşă de dragoste m'a îmbrăcat
Cu brâu de *ibuste* m'a 'ncins,
Ochi de şoim în cap mi-a pus.
Soarele 'n faţă mi-a scris.
Cine 'ntre ochi s'a uita,
Pe loc s'a fermeca
Ca de vin s'a îmbăta,
Ca cu mir s'a mirui
Ca de soare s'a încălzi.
Şi cum îi argintul ales din tot ferul
Şi cum îi păunul ales din toată paserea
Şi cum îi busuiocul ales din toate buruenile
Aşa să fiu şi eu aleas din toate fetele !...

Numai Sâmbăta, Joia şi Marţea se poate descânta aşa de trei ori, în apă, în care pui o părăluţă de argint şi busuioc; cu apa asta te speli dimineaţa când vezi că iese soarele.

De la mătuşa Marghioala Furtună.
Mânăstireni-Botoşani.

D. Gr. Furtună

43.—Rasai soare frăţioare
C'ai 44 răzişoare;
Dar nu răsari
Nici pe curţi împărăteşti
Nici pe biserici domneşti
Ci pe faţa mea,
Pe haina mea.
Din 44 de răzişoare
40 ţineţi-le
Patru dă-mi-le
Cu una să mă încing,
Cu una să mă înbrac,
Cu una de dragoste să-mi fac,
Pe una la (cutare) s'o trimet
Să-l plesnească
Să-l trăsnească
La mine să-l pornească,
Până nu s'a uita la mine
Până n'a vorbi cu mine
Până n'a râde cu mine,
Să se trudiască cum s'a trudit
Maică-sa ce l-a născut,
Cu răul pe spate
Cu ţâţele lasate
Cu sudori de moarte.

De la bâta 'Ioana Mocanu, cot. Zârneşti.Covurlui.

Petru Gh. Savin

44.—Tu foc, foculeţ
Eu te învelesc
Tu te desveleşti
Desvăleşte-te partea mea
Cinstea mea
Cu cuvinte bune
Cu pahare pline
Cu mesele 'ntinse
Cu flăclii aprinse
Eu cu cine-oi grăi
La inimă s'a lipi
C'am pus mâna 'n cap
Şi am luat păr de ţap
Şi din trup păr de lup
Din călcâie păr de câne
Pe dragostea mea.
Cum îi el de luminos, sfătos
Aşa să fiu eu înaintea lumii
Cum nu poate popa
Intra în leturghie
Fără foc fără tămâie,
Cum nu poate face popa apă
Fără busuioc şi fără apă,
Aşa să nu poată, atâta lume
Atâta mulţime, atâta norod,
Fără vorba mea, fără cuvântul meu
Cu cine oi grăi,
La inimă s'a lipi
Cine 'n urmă mi-a călca
Tot în faţă s'a uita;
Cine mi-a fi trecător
Tot mi-a fi abătător,
La cuvântul meu

45.—Răsai soare frăţioare
Dar nu răsari pe oameni
Nici pe sate,
Ci răsai pe cuvântul meu

La cinstea mea.

46.—O stea, gostea, 2 stele gostele (până la 9)
Eu mă culc, mă odihnesc,
Voi veţi porni:
La împărat cum împărăteasă,
La primar cu primăriţă,
La vătav cu vătăviţă,
La sătean
La poporan,
La mire cu mireasă,
Dragostele, ogostele în apa asta îţi las.
Care s'a spăla, s'a curăţi, s'a lumina

Se vrăjeşte 'n apă ne 'nceputǎ, spălându-se ferestrele cu busuioc.

Valea Seacă-Neamţ. **Ioan Preutescu.**

45.—Pentru descoperirea vrăjmaşului.

Pe la miezul nopţii, când dorm toate juvinile, să face în cuptor un foc ca de mălaiu.

Cel cu paguba se desbracă în pielea goală. Iea într'o mână sămânţă de in ori cânepă şi'n cealaltă păsat ori grâu, iar în gură apă. După ce te 'nvârteşti în fugă împrejurul casei de trei ori, fără să te resufli cu apa în gură, intri în casă şi arunci apa pe foc şi seminţele din amândouă mânile şi zici: După cum se prăpădeşte apa, se topeşte sămânţa şi după cum sfârie apa şi se sting cărbunii, aşa să se descopere şi să se stingă inima într'acel ce mi-a pus mâna (pe lucrul luat).

Aceste se fac de trei ori în trei seri una după alta.

Socea Cânteşti-Neamţ **A. Moisei.**

CÂNTECE

1066.—*Cântă puiul cel de cuc,*
Pe crenguţa cea de nuc,
Eu mă duc, mândră, mă duc.
Pe crenguţa cea de vie,
Cântă cucul a pustie
Eu mă duc în cătănie,
Că mi-a venit mândră carte,
Să mă duc pe drum departe,
Unde relele mi-s parte.
Mândra mea, ce me-ai fost dragă,
Tânără ca şi o fragă,
Vin de dă-mi o gurişoară
Să-mi fie calea uşoară.

De la Nicolae Roşu Arad (Ardeal).

1067.—*Mândro, mândruliţa mea,*
Ne-am fost dragi şi ne-am urât,
Cine ne-o fi despărţit,
Fie-i moartea din cuţit.
De o fi dintru'o fată,
Fie-i moartea agăţată;
De o fi dintr'un fecior,
Fie-i moartea din topor;
De o fi dintre părinţi,
N'aibă pace în morminţi.

Ardeal
C. Georgescu-Munteanu

1068.—*Vine rața de la baltă,*
Cu codița retezată;
S'a suit în foișor,
Și-a ouat un oușor.

1069.—*Frunzuliță d'asunie,*
Om cu nevasta sbanghie,
Deseară să mi-o dai mie,
Să fie pomană ție,
Ție și copiilor,
Sărindar părinților.

1070.—*Lele, lele și iar lele,*
Fire-a naibilor de lele,
Cu ducerea ta la lemne,
Mă lăsași fără muere.
Nici muere, nici tutun,
... sărăcia 'n ...

1701.—*Ioana mea frumoasă nu e,*
Dar cu vorba te mângâie.

1072.—*Lelea cu ghetele nalte*
Și cu oala după lapte;
Mai bine cu iminei
Și cu lapte'n putinei.

Bechet-Romanați

I. N. Popescu

1073.—*Foaie verde trei masline,*
Măi bădiță, măi Vasile,
Arde inimioara 'n mine.
— Taci, dragă nu mai ofta,
Neica pe tine te iea,
Neica, când s'o libera.
Să fac un copil cu tine,
Să-l botez la mânăstire
Să-i pui numele Vasile.
Când ți-a fi mai dor de mine,
Să-mi strigi copilul pe nume:
— Vin la mama, măi Vasile,
Că tat-tu s'a dus în lume.
Când aș ști c'ar mai veni.
Cărărușa i-ași plivi
Și de iarbă și de nalbă,
Ca să vie mai degrabă.

1074.—*Și-am zis verde foaie lată*
Să fii maică blăstemată,
De ce m'ai făcut o fată
Să jiu de soacră mustrată
Și de socru cercetată.
Și de bărbat alungată.

Auzită de la Floarea S. Dobrin din Răcoasa-Putna

G. Răcoasa

1075.—*Foaie verde de-alunică,*
Und' te duci tu Ionică?
— Peste Prut la ibovnică!
— Apa-i mare, luntrea-i mică,
Și te 'neci tu Ionică.
— Și dacă m'oi îneca,
Să nu-mi văd ibovnica,
Pe brațele altuia,
Sărutându-i gurița
Descheindu-i rochița.

1076.—*Foaie verde trei masline,*
Auleu frate peline,
Amară-i frunza pe tine,
Ca și inimioara'n mine.
Amaru-i dudăul tău,
Ca și sufletelul meu.
Când era ca să petrec,
Veni ordin ca să plec,
Ca să plec în calarași,
Regimentul 7 Iași.
De-ar da Dumnezeu un vânt,
Să dea gardul la pământ,
Să rămâie numai parii,
Să se'nțepe generalii.

Generalii, căpitanii
Şi la urmă toţi duşmanii.
Duşmanii, duşmancele,
Care strică casele.

De la sold. Cananău Vasile din reg. 12 Cantemir

S. Manole

1077.—*Foaie verde stejărel,*
Bădiţa cu cojocel,
Tare-i nalt şi subţirel,
Par'că-i tras printr'un inel,
Dă-mă, maică, după el.
— Măiculiţă eu te-aş da,
Dar mi-e frică de ceva
Mi-e teamă că te-o lăsa.
Căci dragostea de ciocoi,
E ca zeama d'usturoi.
Şi dragostea de ţigan,
E ca zeama de cloncan.
Iar dragostea de ţăran
Aur şi mărgăritar.

1078.—*Nevasta care-i frumoasă,*
Nu-i păcat să se iubească
Şi cu dânsul şi cu altul
Să nu priceapă bărbatul.
Iar nevasta cea urâtă
Nu-i păcat s'o dai de râpă
Face mămăliga crudă
De nici cânii n'o mănâncă.

Jud, Putna **N. St. Graur**

1079.—*Foaie verde trei lalele*
La Cireşe 'n gura mare
Vine puica cu mâncare
Cu mâncare şi cu vin,
S'o sărut s'o pui la tren
S'o plătesc o gară, două,
Şi să i cumpăr rochie nouă,
Roche albastră, vişinie,
Cum îi place ei şi mie.

1080.—*Ş'am zis verde de trei nuci*
Tot mă duci, puiule duci,
Până s'o face apa cruci
Inapoi cum mă aduci?
—Numa 'n fustă şi'n papuci.
Foaie verde măr mașcat,
Spune-mi drag' adevarat,
Pentru ce m'ai depărtat?
--Sa vezi, puica, prin streini
Cum e viaţa cu venin
Ca vara desculţ prin spini.

De la Ioan Morariu. Pângăraţi-Neamţ

D. Urzică

1081.—*Trei gutui, trei alămâi,*
Geaba puică mă mângâi.
Cu gutui, cu alămâi,
Că ca mâni ai să rămâi
Cu capul pe căpătâi,
Neica ţaţei măi.
Căpătâiul plin de pene
Neica ţaţei măi.
Trupuşorul plin de jele
Neica ţaţei măi.

De la M. Bădărău

Costeşti Tutova **Maria I. Mircea**

GLUME, JÂTII, TACLALE

205.—Popa pâcâlit

Se povesteşte că unui popă i s'au furat doi boi. Toţi oamenii din şat se temeau de mânia lui Dumnezeu. Se aşteptau din zi în zi la pedeapsă.

Trecuse multă vreme şi într'o Duminică din postul Paştelui, veni un om să se mărturisească la preot.

— Ştii părinte, că şi boii sfinţiei tale tot eu i-am furat !

— Cum se poate taică ? se miră sfinţia sa şi îşi schimbă culoarea în roşu.

— Da părinte. Eu i-am furat.

— Nu e nimic fiule. Dumnezeu iartă greşalele noastre. Insă cum poate Dumnezeu îşi va arunca mânia asupra întregului sat, pentru că ai păcătuit atât de greu, ar fi bine să mărturiseşti greşala înaintea poporului în Duminica Floriilor. Eu te iert ! Te va ierta şi Dumnezeu şi oamenii.

Se gândi omul în sinea sa : «aşa o fi»; începu a-l mustra cugetul.

Preotul slab de fire spune preotesei că a dat de urma boilor cari i s'au furat acum doi ani.

Preoteasa bucuroasă, încredinţează secretul la o prietenă mai apropiată şi aceea la rândul ei iar la prietenă, aşa că din prietenă în prietenă, a ajuns la urechile mărturisitorului planul popei de a-l prinde cu mărturia că în adevăr el este hoţul.

Românul nostru însă nu se gândeşte mult la felul de a scăpa de *satara* şi spune popei că de oarece biserica nu ţine de partea de jos, nu se poate mărturisi de cât la biserica ce le serveşte lor,

Popa vede suceala, dar îşi dă cu gândul că poate nu vrea să ştie şi cei din partea din sus păcatul lui, însă lui îi era destul să ştie numai cei de jos, ca să-l dea pe mâna judeţului.

In Duminica Floriilor, popa face slujba la cealaltă biserică, fiindcă nu era popă acolo.

Omul nostru —ca păcătos— stătea lângă icoana Precistei rugându-se de ertare.

Preotul urmăria pe omul cu pricina. Il vedea şi îşi freca mânile de bucurie că poate să capete ce păgubise.

Aproape nici n'a mai făcut slujba de ispravă, şi cum termină, iese în uşile împărăteşti şi spune către popor :

— Oameni buni, să ascultați la acest om rob a lui Dumnezeu și păcătos al meu că tot ce zice adevăr este.

Toți se uitau se vadă cine le vorbește.

Românul de lângă icoana Precistei îndcă era în dreapta preotului, răspunde :

— Da, așa este : e un adevăr. Toți copiii din sat, cari-s cu părul roș, sunt făcuți de sfinția sa.

Oamenii au rămas trăsniți, întrebându-se cari au copii cu părul roș. A uitat poda să spuie că nu este asta, că altceva este și ce anume, dar era prea târziu.

Auzită de la Ioniță Tudor fost cantonier pe bulevardul din Ploești.

Alex. Țeodoru

206.—Pe un hoț îl spânzură porcul furat

Se zice că un țigan dornic de carne proaspătă de purcel, a intrat în tr'un coteț și a înjunghiat un porc, apoi l-a legat cu niște crengi ca să-ducă porcul în spate, pe care l-a dat peste piepul lui.

Cum mergea gâfâind i se pare că aude pași în urma lui. O iea la fugă și dă să treacă peste un gard' Țiganul a sărit gardul, dar porcul a rămas de partea cealaltă.

Cum purcelul era greu, iar țiganul se tot smuncia, crengile i-a apucat gâtul și l-a sugrumat.

Dimineața stăpânul și-a găsit porcul furat înjunghiat gata, iar de partea ceelaltă a gardului și un țigan mort.

Auzită de la G. Bujoreanu Botoșani

C. V. Ioanițiu

CRONICA

* Ne-a venit un mănunchiaș cu **Descântece și vrăji** din popor, culese din apusul Munteniei, credincios, făcut: descântecul întâi și „partea practică" în urmă lămuririle se cuprind în No. 11 al „Bibliotecei folcloritice" și se datoresc d-lui A. M. Nour, culegător neștiut până acum.

P.

* De la un răstimp încoace, în mai fiecare număr din *„Neamul Romănesc pentru popor" Cântece poporale bucovinese*, culese de M. Baciu.

N. I. D.

* Redactorul acestei reviste mulţumeşte cu recunoştinţă d-şoarei Maria I. Mircea, învăţătoare în Costeşti Tutova pentru cele 17 căpeţele de horboţică trimise pentru muzeul seu.

* Tot recunoscători suntem şi celei ce ne-a arătat greşelile strecurate în No. trecut: faţa 99, rândul 5. în loc de *căreia*, trebue *căruia;* 100/5 pentru *deşteptarea*, trebue *desfătarea;* 100/20 pentru *plănuit*, trebue *plăsmuit;* 101/12 pentru *Steso*, trebue *steso;* 124/3 pentru *numereşte*, trebue *nimereşte*. Greşelele aceste se datoresc nouă, tiparului şi manuscriselor şi deci fiecare din această treime trebue să îndrepte.

Posta Redactiei

D-lor *N. V. Hânţescu, N. I. Munteanu, P. G. Savin*, scris; *N. I. Munt.* Am primit răspunsul. Bine ar fi, dacă... toţi ar face ceia-ce la o întâmplare făgăduesc. Se vor publica în revistă; *I. V Nestor*, scris: *Gh. Fira*, ce ai făcut la 13? Revista n'am primit-o. Ce sărbătoare e *B*arvura şi Lavă? *A. M. Nour*, T. Măgurele. Cărticelele s'au primit.

Poşta Administraţiei

Domnii: A. Tenea, pl. cotiz. 14 lei.; *II. Onciul*, Bucovina, pl. abon. jum. an: V; *P. Herescu*, Găineşti-Suceava. pl. cotiz. 6 lei; *N. I. Dumitraşcu*, Bucureşti, plat. cotiz, 3 lei, *N. Droc Barcianu*, plat. abon. an. V, *H. Bolomei*, Idem, *I. C. Spiridon;* elev clasa VI, şc. Normală Iaşi, idem, *A. Morariu*, Pătrăuţi-Bucovina. idem.

Cărţi primite la redacţie:

N. Iorga: *Mânăstirea Neamţului*, viaţa călugărească şi muncă pentru cultură, Vălenii-de-munte. 1912, Tip. „Neamul românesc", 92 p. 60 bani.

N. Iorga: *Rolul tradiţiei în creşterea femeilor la Români*, conferinţă ţinută la Congresul din 1911 al „Soc. ortodoxe naţionale a femeilor române". Văleni-de-munte 1912. Tip. Neamul românesc 76 p. 60 bani.

* *Cum poţi deveni hipnotizator.—Arta fascinărei.* Bucureşti, Lib. Leon Alcalay. f. a. (No. 745-6 din „Biblioteca pentru toţi"), 180 p. 60 bani.

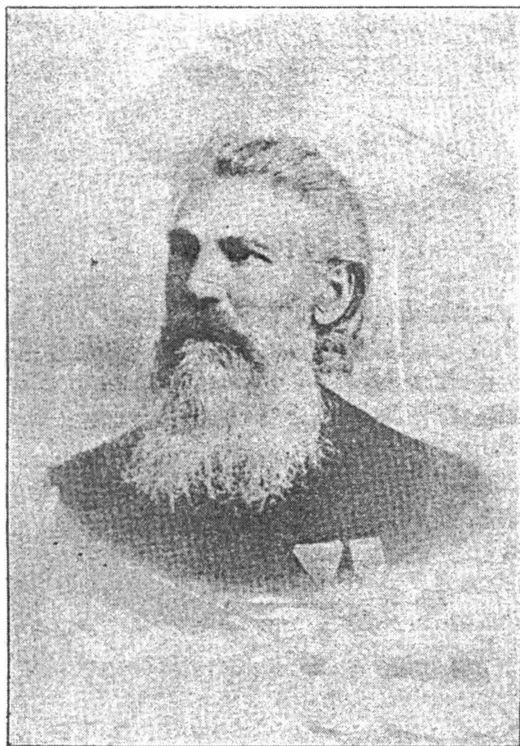
Maxim Gorki:—Omorul şi *Leonid Andreev—Prapastia* (No. 26 din Biblioteca „Lumina) Bucureşti, Lib. Nouă, f. a. 142 p. 30 b.

* *Statutele cercului cultural „Gh. Lazăr" din Nemoiu-Vâlcea*, Bucureşti 1912 Tip. D. C. Ionescu, 8 p.

Anul V.—No. 6. Iunie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sim. Fl. Marian

REDACTIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni-(Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARU :		ABONAMENTUL ANUAL :	
In ţară	40 bani	In ţară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CARŢI C. D. LUPAŞCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie Fârţăneşti-Covurlui St. Capşa Bucureşti, G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu Bălinteşti Covurlui, I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfilo [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche Zorleni-Tutova, T Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu Roman, I. Teodorescu Broşteni-Suceava], Şt. St. Tuţescu Balota-Dolj, G. Tutoveanu Bârlad, I. Zota Dorna-Suceava, D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi. să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 6. Iunie, 1912.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL:	ADMIMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară . . . . 5 lei	**M. LUPESCU**
Bârlad, str. Promoroacele	In străinătate . 6 „	Zorleni-Tutova

INSEMNĂRI

Peste puțin se va pune în lucru CALENDARUL acestei reviste pe anul ce vine. Ne rugăm dar stăruitor ca persoanele ce vor să iea parte la alcătuirea și tipărirea lui, să trimeată la redacție, cu toată graba, manuscriptele și fotografiile; de aici se răspunde la toate întrebările.

* Redactorul mulțămește frumos d-lui C. N. Mateescu din R.-Vâlcea, pentru un *ghiordan* de mărgele trimis pentru muzeul său.

Literatura populară.—Culegeri și îndrumări

SIM. FL. MARIAN

Au trecut cinci ani de la moartea Părintelui Simion Fl. Marian, fost profesor în Suceava Bucovinei și Membru al Academiei Române de la 1881. Intregul fir al vieței sale îl avem depănat de fiul său, Liviu,[1] profesor în aceiași Suceavă, cu toate că l-am fi dorit să ni-l depene alții și tot de acolo.

A fost fecior de țăran, a dus-o greu prin școli luptând cu sărăcia și avântându-se,—într'un colț de pământ furat, unde de jur împrejur nu privesc de cât ochi iscoditori,—pe-aripele unui ideal de înviere națională.

Era membru în «Societatea literară a junimei studioase din Suceava» și va fi un păcat dacă cei ce pot nu vor da la iveală o parte din corespondența ținută cu acea societate însuflețită care poate a îndemnat la trudă pe mulți *pe un ogor al nostru* sau a înlesnit avânturile înăscute spre aceleași ținte. Este anul 1869 când îi apare la Botoșani culegerea sa de *Poezii poporare din Bucovina.*

[1] L. Marian: *Simion Florea Marian,* Schițe biografice, București, 1910.

A trecut pentru dobândirea diplomelor de studii în Transilvania, la Năsăud și Beiuș și apoi iar în Suceava, până în 1876 când fu hirotonit în preot. Până atunci publicase în două tomuri culegerea sa de *Poesii poporale române* (1873, I Balade, cântece bătrânești; 1875, II Doine).

Cuprinsul acestora nu poate fi luat ca document de graiu popular din pricina îndreptărilor pe cari Marian mărturisește că le-a făcut cântecelor, urmând de bună seamă felului de a înțelege rostul acestor cântece pe care-l avusese în vedere și Alexandri.

Atât Marian cât și Alexandri, unul mai puțin și altul mai mult, au căutat să arate că poporul român stăpânește în destul de bogate comori de artă firească, ale căror felurite cuprinsuri, pot aduce multe foloase într'o destoinică mână de prelucare.

Au cules deci ca să arate *neîncrezătorilor* și *rătăciților* mai întâi, soiul acela de producții cu formele proprii,—cântecele,—și cărora le-au *cores*, unele schiopături și le-au *adaos* unele lipsuri.

Alexandri nu ne-a arătat motivul lui, dar Marian trăia pe când critica înțepa pe marele premergător pentru *păcate* asemeni cu ale sale. Totuși a tăcut. Și a făcut bine.

Astăzi, a îndrepta, înseamnă a greși, căci astăzi cine vrea să afle frumosul, are de unde culege. Pe atunci însă nu avea. Și atât Alexandri cât și Marian, credem noi, au socotit că pot desăvârși un cântec nedesăvârșit încă, dar care, poate ar fi avut norocul unei prefaceri fericite *în popor, mai târziu.* Ei, *desăvârșiți înțelegători ai geniului popular,* au crezut că au acest drept și au făcut-o, înlocuind prin urmare înnainte de vreme, mai mult sau mai puțin cu isbândă, pe poetul popular care urma să dea una din înfățișările frumoase ale unui cântec.

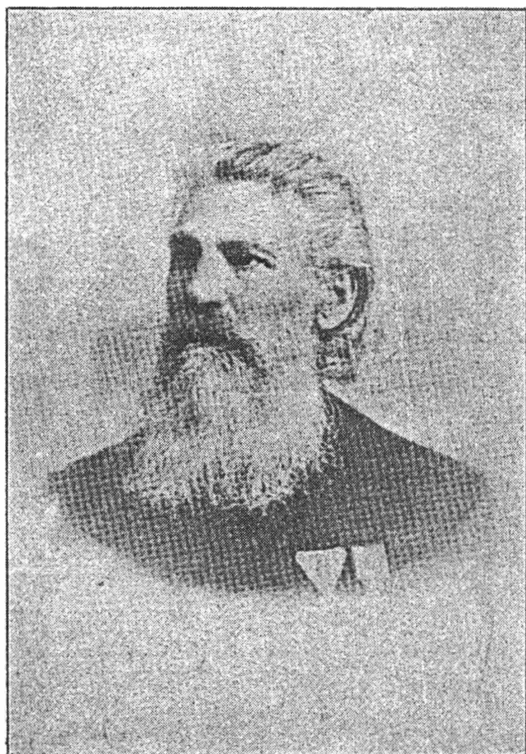
Și poate că tocmai frica de multa răutate omenească l-a făcut pe Marian să tacă asupra asestei chestiuni.

Chemarea sa în sânul Asademiei Române (26 Martie 1881) îl găsia prin urmare cu aceste roade, la cari se mai adăogase și mănunchiul de *Tradițiuni poporale române*, scos în Sibiiu la 1878.

In discursul de primire vorbește despre *Cromatica* poporului român (apărută în 1882), subiect ales, credem, nu pentru a atrage atențiunea înaltului așezământ asupra etnografiei romanești, aproape cu totul necunoscută și astăzi. Il atrage mai mult chestiunea lexicografică: «O națiune, care dorește să aibă o limbă bogată și omogenă, ar trebui mai înainte de toate să adune și să scoată la lumină întreaga sa literatură poporală și numai după ce va fi esplorat-o și studiat-o pe aceasta din toate punctele de vedere și se va fi încredințat că cuvintele ce-i sunt de neapărată lipsă nu se află la fel în sânul poporului, să le împru-

mute de pe la alte naţiuni, a căror limbă e mai avută în cuvinte şi în termeni technici». Astfel începe *Ciomatica*.

Ca profesor are la îndămână atâţia elevi cari îi strâng material cu privire ln subiectul ce şi l-a pus în lucru; călătoreşte apoi în lunile de vacanţă şi scrie lungi şi apăsate răvaşe către prietenii din ţară cerând ajutor. *Prelucrează* mai în totdeauna legendele, credinţele şi alte descrieri, glumele şi celelalte ştiri, cercetează cu îndelungată răbdare *tot* ce se scrisese până atunci asupra subiectului şi extractele acestea, le aşează încet, bătrâneşte, în scheletul subiectului, având grija să sublinieze cuvintele rari şi şi să dea în rânduri subliniare toate lămuririle ce le credea trebuincioase.

Sim. Fl. Marian
1 Sept. 1847—11 April 1907

Astfel sunt toate lucrările sale: *Ornitologia poporală română* (2 tomuri, 1883, Cernăuţi) care i-a adus un premiu academic, *Descântece poporane române* (1886, Suceava), *Nunta* (1890), *Immormântarea* (1892) şi *Moartea la Români* (1892), *Vrăji, farmece şi desfaceri* şi *Satire poporane române* (1893, Bucureşti), *Tradiţii poporane române* (1895, Buc.), *Sărbătorile la Români* (3 vol.: 1898, 1899, 1901, Buc.) *Răsplata*, poveşti, (1897, Suceava), *Poezii poporale despre Avram Iancu* (1900, Suceava), *Insectele* (1903, Buc.) şi *Legendele Maicei Domnului* (1904 Buc.).

In anii din urmă se îndeletnicia cu o întinsă cercetare cu privire la *Botanică* iar din materialul ce l-a avut strâns, prin fiul său, a apărut *Hore şi chiuituri din Bucovina* (1910, Buc.)

In afară de acestea răposatul academician s'a îndeletnicit şi cu istoria, pe tărâmul căreia ne-a lăsat câteva monografii; chestiunile culturale locale au găsit de asemeni un sprijin în acest Român inimos.

Nu vom afla pretutindeni în scrisul lui Marian poezia, vraja care să ne lege cu temei de *marele subiect* pe care porneşte să ni-l zugrăvească dar icoana lui ne rămâne în minte *dacă* o dorim noi; nu ne-a lăsat o tradiţie, un îndemn, o poruncă tainică de a stărui pe drumul fericit croit de dânsul, căci între Marian cel mare şi culegătorii cei mărunţi, pe cât credem, n'au fost alte legături în afară de cele ale interesului cinstit,—dar ne-a lăsat, *pentru cei ce caută să vadă*, icoana unui priceput, stăruitor, bogat si norocos muncitor.

Căci sunt două feluri de foloase cari se pot dobândi : unele îndată şi prin tine şi altele mai târziu şi prin alţii. Poate că îndeletnicirile răposatului nu-i îngăduiau să aştepte, ori, văzuse neisbânda altora, şi deci n'a pregetat să-şi piardă vremea cu încercări de acestea.

Urmaşilor săi, ne rugăm ca să dea la iveală, cum vor putea, şi ceia ce a rămas necunoscut pe urma Părintelui Simion Florea Marian. Cu chipul acesta se va întregi monumentul pe care singur, şi în chipul cel mai cuviincios, şi l-a ridicat.

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

32.—Oancea (sfârşit) [1]

Foaie verde ca nalba
Dar Oancea ce mi-şi făcea ?
La o fântână-mi opria,
Căişorii dăshăma
Şi apşoară că le da
Şi la car că-i înhăma.
D'un ursar [2] că mi-şi venia,
F'o 7 parale-i da,
D'un priboiaş [3] cumpăra.
Ipingeaua c'o lua,
La umbră c'o aşternea,
Chimeru' că-l dăşcingea,
Dă galbini câ-l dăşărta,
Pă topor că mi-i punea,
Gălbiorii-i găuria :
D'o salbă Neagă-i făcea.
Şi făcea d'o sălbuliţă
Era Neaga drăguliţă!
Atunci salba c'o lua
Şi pă mână c'o punea
Şi pă cal că'ncălica.
Foae verde d'asonie
Vine Oancea din chirie
Cu trei flori la pălărie,

[1] V. no. trecut p. 136.
[2] Ţigan nomand fierar.
[3] Instrument pentru găurit metale.

Una verde şi-alămâie
Ş'alta mi-este prăzulie,
Alta mi-e portocalie.
Bate vîntu' şi mi-adie,
Mi-aduce mirosu' mie,
Bine-ar fi să nu mai vie
Din ceastă călătorie!
Şî Neguţa că-l vedea
Jos după coşari să da,
Porţile că-i dăscuia
Şî Oancea că mi-şi venia,
Aşa bine ce-i părea,
Porţi dăscuiate găs'a,
Pă Neguţa c'o chema,
Sălbuliţa c'o lua,
După gât că i-o punea,
In gură c'o săruta.
Curva Neaga ce-mi făcea?
După gât că mi-l lua
Jos după cal că mi-l da.
Cu el in cas'că-mi intra,
Frumoasă masă-i punea;
Nici caii nu-i dăshama
Ş'o bură dă ploae da.
Oancea afar' că-mi işa;
Când la ştreanguri să ducea,
Nu putea le dăslega:
Ştreangurile să umfla.
Atunci Oancea ce-mi făcea?
Cuţât din teacă scotea
Câte-un ştreang că le tăia,
Pă spinare le-arunca.
'N-cas' la Neaga că-mi intra
Şi la masă că-mi şădea.
Când la masă că şădea,
Mare semn i să făcea:
Ochi-ăl stâng i să bătea,
Carnea pă el tremura.
Şî Neguţa ce-mi făcea?
La lădiţă căuta,
Păhărelu' că-l scotea,
'N-mâna lui Oancea că-l da:
—Poftim, Oance, vin, dă bea,
Vin roşu dân mâna mea,
Ori ai bea, ori n'ai mai bea,
Dă la mânuşiţa mea.
Şi Oancea că-mi auza
Şî din gură că-i zâcea:
—Bre, Neguţo, dumneta,
Ce vorbă fusă asta?
Ş'am zâs verde bob năut,
Eu am plecat cam dă mult
N'ai fi pus gând d' omorît?
Ş'am zâs verde mărăcine
Să mă otrăveşti pe mine?
Curva Neaga c'auzia
Şî dîn gură că zâcea:
—Bre, Oncio, dumneta,
Eu zâc zău pre legea mea
Dacă ştiu dă vorb'asta
Care-o vorbeşti dumneta.
Atunci Oancea c'auza,
El frate, că să'ncredea
Cu dreapta cruce-şi făcea
Nici noroc nu mai zâcea.
Pahar la gură punea
Tomna'n fund că-i răsufla.
Cum paharu' că mi-l bea,
Dă la masă că cădea.
Vărsa Oancea şi vărsa!
Vărsa la sânge'nchegat
Cu boşogi amestecat
«Ah! Neguţo m'ai mâncat».
Foaie verde mărăcine
Varsă Oancea dintr'o rână[1]
Ii cur' otrava pă gură.
Ş'am zâs verde ca nalba
Oancea din gură striga:
—Bre, Neguţo, dumneta,
Ia dă-mi un pahar dă apă,

[1] Culcat pe-o parte, pe-o coastă.

Să mă curăț d'astă greață.
Curva Neaga-l auza
Și dîn gură că zâcea:
—Nu e, Oanceo, pic dă apă.
Dă când, Oanceo, mi-ai plecat
Fântânile mi-a secat
N'a rămas, Oanceo, dă leac,
Atunci Oancea că-i zâcea:
—Mai dă-mi un pahar dă vin,
Să mă curăț d'ăst venin.
—Nu e, Oanceo, pic dă vin.
Dă când, Oanceo, mi te-ai dus,
Toate buțâle s'au scurs,
N'a rămas, Oanceo, să guști!
Curva Neaga ce-mi făcea?
Dacă vedea și vedea,
Nici sufletu' nu-i ișa
Cu piciorul mai călca,
Sufletălu' dă-i ișa;
Dă picere că-l lua,
După buți că-l arunca,
Sapa'n mână c'o lua,
Dă f'o trei ori că mi-și da
Pă Oancea dă-l învălia.
Ștreanguri, hamuri că lua
Pă Oancea că le-arunca.
Frumușăl să premenea[1]
Și la cai că să ducea.
Căpestrile le tăia,
Drumu' la cai că le da,
„Duce-vă-ți, cai, v'arăniți[2]
Pă Oancea să-l pomeniți!
Drumu' la Vlaicu-și lua.
Așa bine că-i părea!
Că dă Oancea să scăpa.
Pă Vlaicu că-l îndrăgia.
Când la Vlaicu să ducea
După gârlici[3] că striga:
—Ai, Vlaicule, dumneta
Mi-am omorît pă Oancea
Să te iau pă dumneta"
Așa Vlaicu c'auza
Bastonu 'n mână luă
Pă Neaga că mi-l frângea
Șî din gur'o judeca:
—„Sictir! curvă d'acolea
Ț'ai omorît soțâia,
Ț'ai văduvit căscioara,
Care mâne ori poimâne
Să mă omori și pă mine!"
Și Neguța c'auza
Șî din gură că zâcea:
—Ai, Vlaicule, dumneta,
Nu-mi mai răni inima.
Mi-am omorît pă Oancea
Să te iau pă dumneta."
Șî Vlaicu că-i mai zâcea:
—Sictir! curva d'acilea
Noi, dă iubit să ne fi iubit,
Pă Oancea să nu-l fi omorît
Că Oancea aducea ca o albină,
Dă mă ținea și pă mine!
Bastonu'n mână lua
Șî dă Neaga că-l frângea.
Șî din gur'o sictiria.
Șî Neguța c'auza
Șî din gură că zâcea:
„Bine zâcea moșâca:
Să nu-mi omor soția,
Că-mi văduvesc căscioara.
Nu i-am ascultat vorba".
Acasă că să ducea,
Drept la Oancea că trăgea,
Sapa 'n mână c'o lua
Pă Oancea că-l dăzvălia,
Șî pe pat că mi-l scălda.
Tot afară că-mi ișa,
Șî din gură că-mi țipa.

---
[1] Se îmbrăca cu veșminte noi și curate.
[2] Vă hrăniți.
[3] *Intrarea* bordeilor făcute în pământ.

Şî-mi ţîpa în gura mare,
Să nu să bage de seamă.
Şî'n odae că-mi intra,
Şî d'un cuţât că-mi lua,
D'un cuţât, vezi, dă argint,
Ca să moară mai curând.
Şî singură să tăia.
Făcea moarte, peste moarte,
Care'n lume nu să poate.

Preot Florea A. Drăghici

Scrisă după cobzarul Marin C-tin Neblea, cunoscut mai bine *Minică*. Principele Ferdinand.-Teleorman.

Spicuiri folclorice din scrieri mai vechi

Intâia traducere din scrierile fabulistului sârb Dositei Obradovici o tipăreşte bănăţeanul Dim. Ţichindeal în 1802 la Buda şi se chiamă: Sfarurile a înţeleajerii cei sănătoase.[1] *Intr'un loc din această scriere autorul dă câteva din obiceiurile păgâneşti ale vechilor Slavi, cari sunt intrate în obiceiurile şi credinţele Sârbilor creştini de astăzi. Această parte Ţichindeal o înlătură în traducerea românească, puind în locu-i câteva din obiceiurile păgânătăţii latine cari s'au păstrat în poporul nostru. Este singura parte originală vârîtă în traducere (pag. 34-37) şi care prezentând un mic interes folcloric, o reproducem aici.*

C. N. Mateescu

. . . Auctorul cărţii aceştia d. Dositei Obradovici, aduce aicea nişte obiceaiuri ale Sârbilor ; însă eu nu voiu să pun acelea, ci tocmai ale noastre, care stăpânesc până acuma între noi ; şi din ceale multe numai oare câteva voiu arăta. Căci au sosit acuma vremea, ca cu ochii cu care am văzut paiul în ochiul altora, tocma cu aceia să vedem ce puteare au aşa obiceaiurile noastre, când înrădăcinează odată între oameni.

Romanii ţineau serbătoarea *Lupercalia* pentru ca să nu le mânce lupii oile ; aceasta ţin Românii până în ziua de astăzi Noemvrie 12, 13, 14, 15, 16, 17, serbătorile lupilor şi nu îndrăznesc a tăia nimica cu foarfecele, ca să nu le mânce lupii oile. Tocmai dela Romanii cei dedemult, care Fevruarie în 22 aveau serbătoarea dumnezeiţii *Fornicalia* sau *Fornicas*, adecă cuptoriul s'au zis, care în alte jertve aprindeau grâu cu pae ne îmblătite în cinstea dumnezeiţii, au luat, şi până în ziua de astăzi îl ţin, că la lăsatul de carne, adecă în ziua de zăpostire a postului Paştilor, că eu ţin minte că făceau feciorii foc seara şi aprindeau hodaiţe făcute de pae ; însă aceasta s'au oprit dela stăpâniri pentru pricina fo-

[1] Vezi: Bianu, Hodoş, *Bibliografia românească veche. II*, 435-8

cului. Iar în 1 Maiu ţineau Romanii serbătoarea *Umbracolarum*, adecă a umbrărilor şi atuncea cu ramuri verzi şie făceau umbră înaintea căsilor şi puneau frunzari; deci acest obiceiu se ţine şi acuma, că Românii în 1 Maiu pun *armindeni* înaintea căsilor.

Romanii ţineau sărbătoare în cinstea lui *Joi* dumnezeu, *Sementinas ferias*, adecă serbătorile holdelor, ca grindina să nu le strice holdele. Acest obiceaiu tare îl ţin Românii aceştia de acuma, că Joile din Paşti până la Rosalii foarte le păzesc si întru aceste zile nimica nu lucră, ca să nu le bată piatra holdele. In 24 Iunie Romanii ţineau serbătoarea *Fortunei* adecă a norocului. Acest obiceiu ţin Românii până în zioa de astăzi, că în 24 Iunie fac cununi de flori de *sunzuiane* şi le aruncă pe case şi zic că e norocos acela a căruia cunună nu cade de pre casă jos.—Romanii strigau în joc şi cântau în viersuri; aşa fac şi Românii, că zic:

Iacătă-mă,
Sărută-mă, mândro, ş. a.

Romanii duceu mireasa cu steag la casa mirelui şi aceasta şi acuma fac şi Românii.

Aşijderea Romanii puneau în mână la mort un ban, ca să poată plăti vama când va treace la câmpurile eliseeşti; iară pe mort îl petreceau rudele cu capul gol până la groapă şi făceau ospăţul morţilor. De atunci şi până acuma ţin şi Românii obiceaiul acesta. Macar de şi sânţem noi strănepoţii Romanilor, precum se poate vedea din obiceaiurile aceaste de acum, care le ţin Românii, tot nu ar trebui să le ţinem noi, că Moşii noştri multe reale pentru faptele lor au răbdat; nu e drept şi noi să petrecem întru lucrurile lor, că de vom creade ca ei, vom fi idoli, iară nu creştini luminaţi.

Şi iară din vremurile ceale dedemult s'au obişnuit Românii cu descântece şi vrăji şi până în zioa de astăzi le ţin (însă prostimea). Aşa cât, când se nasc, vrăjesc; când se botează, vrăjesc; când se însoară sau mărită, vrăjesc; când intră în bisearică, când stă în biserică si când iasă din biserică, tot vrăjesc; la serbători mari, vrăjesc; când se betejesc, când mor, încă vrăjesc. Şi pentru ca să poartă mearie sufletul lor la Dumnezeu, încă vrăjesc. Când cumpără, când vinde, când merg să fure, când merg la judecată, vrăjesc. Şi toată întâmplarea şi tot belşugul au a lor osibite descântece şi farmece. Şi pentru fieştecare descântec are vrăjitoarea osebit dar, cinste şi plată.

Când ar vrea omul să arăte deosebi fieştecare descântătură, care mai bine ar fi fost nici să nu se fie mai auzit de dânsele, ce fac vrăjitoarele, ce cuvinte idoleşti şi turceşti întrebuinţează în vrăjile şi minciunile lor, şi cum oamenii cei proşti le ţin şi le cred ca pre nişte leji fireşti şi dumnezeeşti, i-ar trebui adevărat multă hârtie şi mult să vorbească...

POVESTIRI ȘI LEGENDE

194.—Primintele Solomon[1]

De băet, așa cam până la 6-7 ani, primintele Solomon a stat acasă la părinți. Mai târziu s'a luat prin lume ș'a colindat-o roată 'mprejur, până ce—fiind deștept băetul!—a iscodit oglinzile și oamenii, cari, se înțelege nu mai auziseră de oglinzi până atunci, îl socoteau mare înțelept și mare vrăjitor. Ș'amu, se iea el așa din sat în sat și arătând pretutindeni această ne mai văzută iscodire minunată, ajunge și 'n satul părinților săi. Și striga mereu, ca de obiceiu, și pe la poarta casei sale părintești :

—«Oglinzi frumoase și ne mai văzute, prin care te vezi!»

Impăratul, adică tată-său, nu era acasă. Da maică-sa, Impărăteasa, l-a strigat înăuntru să vadă și ea astă minunăție. Și când s'a uitat ea în oglindă și s'a văzut așa cum este, ce socoți ? Indată a prins a ruga pe băet să-i vândă o oglindă și ei. Primintele Solomon însă nu și nu, că, zice :

—«Nici cu toată 'mpărăția voastră, înălțată Impărăteasă, nu-mi puteți cumpăra acest lucru scump. Eu îl port prin lume numai ca să știe și oamenii, ce minte am avut eu, de am făcut și oglinzile ; da' de cumpărat, nu te mai ispiti ! . . »

Auzind așa vorbe, Impărăteasa, care nu știa cine-i primintele Solomon, s'a apucat să caute pricină și clenciu de dragoste cu dânsul. Și, nici una, nici două, ba c'așa, ba că'ncolo, se prinde să-i arăte feciorusău țâțele, numai și numai să-i dăruiască și ei o oglindă.... Ș'atunci, când și-a desgolit ea sânul, a lăcrămat primintele Solomon, ș'a zis:

—«Va să zică, țâțele din care am supt, trebue să le văd eu ?»

Iar Impărăteasa, aducându-și aminte de feciorul ei cel dus prin lume, de-abia a mai putut zice :

—„Priminte Solomoane,
Tu ești băetul mamei ?"
—„Apoi, cam eu!"

a strigat primintele Solomon, suspinând și apoi zicând :

—«Mamă, mamă ! Să știi, că, de-mi va ajuta Dumnezeu, n'are să treacă mult, și eu am să-ți cântăresc mintea dumitale !....»

Și s'a dus primintele Solomon cel frumos la chip ca îngerii, prin lume iarăși, spre a vedea toate, că numai așa a și putut să le știe pe toate. Da' după ce s'au rupt, de atâta amar de drum, și opincile cele

[1] *Cumintele*, înțeleptul Solomon.

de fer și cârja cea de oțel a sa, răzbătând iarăși pământul roată'mprejur, a ajuns iarăși la palaturile părinților săi. Amu Împăratul dădea praznic mare. Primintele Solomon a intrat și el la masă. Când colo? Șădeau toți mesenii cu dinții la stele, căci Împăratul le legase polonicile la mână, hăt sus, lângă umăr, și ei bieții, *stărceau* acolo și de foame și de sete, măcar că mâncări și băuturi erau ca la praznic împărătesc, pe masă. Atunci primintele Solomon i a învățat așa:

—«Măi oameni buni! Ce nu sânteți mai deschiși la capu 'vostru? Dați, bre, unul la altul cu polonicile!».

Ș'așa au făcut oamenii până s'au săturat, nu s'au săturat, da' pe masa Împăratului știu că nimic nu rămăsese... Împăratului, dă, bine nu-i părea, da' ce avea să mai facă? Atâta doar, că tare ar fi vrut să primească slugă pe primintele Solomon, pe care ferit-a sfântul, nu-l cunoaștea că-i feciorn-său. Da' se vede că vremea venise, însă ceasul nu sosise ca primintele Solomon s'o facă și asta. De-aceia el s'a dus de la palaturi odată cu ceilalți oameni care venise la praznic. Oamenii s'au dus pe acasă, fiecare; da' primintele Solomon, găsind un plug de aur de-al Împăratului în niște *ciritei*,[1] s'a culcat lângă dânsul. Iaca vine și Împăratul.

—«Ce faci tu, băețică, aici?».

—«M'am hodinit oleacă, Luminăția Voastră!»

—«Ș'apoi tocmai lângă plugul ista de aur al meu?»

—«Să trăiți să-l stăpâniți Inalțate Împărate! Da' eu vă spun că de-a ploua in luna lui Mai, într'adevăr, nici Dumnezeu nu-l poate prețălui plugul acesta; de n'a ploua însă în luna lui Mai, să știți dela mine că nu face nici cât rufa asta de cămeșuică a mea!»

Și, vrând nevrând, i-a dat dreptate primintelui Solomon, Împăratul. Și iarăși vrând nevrând, a trebuit să intre ca slugă 'n ogradă primintele Solomon, la Împărat. Intru una din zile Împărăteasa-l vede jucându-se lângă prispă c'o pălănțioară, și zice:

—„Ce faci tu acolo, băete?"
—„Ia, înălțată Împărăteasă, cântăresc și eu ceva".
—„Ce cântărești?
—„Poftim de vedeți:

iaca pe tălgerașul acesta am pus, păcatele mele, trei grăuncioare; iar in cellalt tălgeraș al cântărașului am pus, nu vă fie cu supărare, mintea femeei . . .

—„Și cum? Care trage mai tare?"
—„Dă, nu vă fie cu supărare,

[1] Porumbrei

vǎd cǎ parcǎ mereu se cumpenesc hăt mai jos cele trei grăuncioare.... Ba, de ce, de ce, nici nu vreau sǎ se urnească de jos, bată-le cioarele!»

Atunci, nici nu mai încape vorbă, că împărăteasa şi-a adus aminte de făgăduiala primintelui Solomon, c'are să'i cântărească mintea. Şi de durere, smulgându-şi pletele, a întrebat, biata femee:

—„Primintc Solomoane,
Tu eşti băetul mamei?"
—„Apoi, cam eu!"

(Din Mănăstireni-Botoşani) **Dumitru Furtună**

195.—Praznicul lui Osândilă cu tabacarii

Cică a făcut şi Michiduţă *Osândilă* o dată un praznic, sau mai bine să zicem o masă mare, ş'a chemat de toţi tăbăcarii; adecă ar fi vrut el să vadă cam ce ispravă a făcut el cu tăbăcelul lui. Cum zicem a chemat pe toţi cei ce beu tabac, tineri şi bătrâni, fete şi neveste, babe şi moşnegi mai pe scurt pe toţi cumătrii lui, aşa că i-au umplut casa, mai că nici el bietul n'avea unde se învârti. După ce şi-a ospătat *hramarii*, li-a dat la toţi pipe. Da ce pipe? La cei mai buni prieteni de un cot de lungi, la alţii scurte şi sucite, la cei mai tineri cârligate, la babe mai bocănate, mai pe scurt îţi era mai mare dragul să te uiţi. După ce şi-au pus fiecare foc în pipă, unde n'a mai început a *ştiopci* şi-a *cuhalui*, care mai de care, că doară cumătrul le-a dat tabac de cel bun, şi în scurtă vreme i-au împlut toată casa de *ştiopcit*. Lui Osîndilă nu i-a venit triaba astă la socoteală, că dă, drac, drac da tot se ţinea curat.

Tocmai când duhăniau hramarii mai bine, iacă vine fratele lui Osîndilă, *Ştopu*. Când vede *balalăul* cela la frate-su, numai ce s'a făcut cruce. A luat pe frate-su, pe Osândilă la vorbă, şi i-a spus de ce a făcut praznicu, atunci Ştiopu o zis: «Stai frate că eu am altfeli de tabac. Eu când oi da tabac ai să vezi ce bucurie am să-ţi fac». Şi se duce Ştiopu acasă la dânsul şi aduce tabac măcinat. Şi cum vine, le dă la hramari tabac de tras pe nas, şi le arată cum să-l tragă, şi care cum trăgea, strănuta; atunci împeliţaţii n'au mai început a bate'n ş'a se tăvăli pe jos de râs; da la bieţii hramari le săria crierii din cap, aşa strănutau. Şi de atuncea a rămas că cei ce beu tabac cu pipa îs ai lui Osândilă şi cei trag pe nas îs ai Ştiopului.

De atunci n'o mai făcut dracii praznic să cheme pe prietenii lor la dânşii, da vin ei la prieteni, ori cum să zic mai bine:

N'a mai chemat dracu, oamenii la praznic, că vine el la oameni.

Scrisă după cum am auzit'o de la Gavril Mustea.

Dorna-Bucovina. **Teofil Bizom**

196.—Bogații au sărăcit și-au flămânzit iar ce-i caută pe dânsul, nu se vor lipsi de tot binele.

Un împărat aude la biserică citind de vlădică: „Bogații au sărăcit", și nevenindu-i la socoteală vorbele acestea, îi zise aspru :

--Părinte, șterge minciunile celea de acolo ?

După vre-o câte-va zile, împăratul îi veni gust să se scalde într'un lac din grădina sa. Zis și făcut. Un înger însă luându-și chipul, lui îi îmbrăcă hainele și intră în palat. Când esă împaratul din apă iea hainele dacă ai de unde.

Slujitorii cari i le păzise se dusese, crezînd că ingerul era adevăratul împărat. Pe cine să apuce el acum!

Il zări vre-o doi ostași și-l luară la goană.

—Măi eu sunt împăratul vostru?

—Ce, ești nebun, împăratul nostru e în palat.

—Cum măi, «împăratul e în palat» că doar eu-s.

Ostașii l-au luat drept nebun și l-au dat afară. Ori-cărui îi spunea. nu-l credea, mai ales că îngerul-împărat eșise să se plimbe cu toată curtea, cine era să-l creadă pe el.

Impăratul nu știa pe ce lume să se creadă!

Era vai de dânsul,—din împărat ajunse de n'avea ce mânca; trăia din mila altora.

Din vorbă în vorbă aud slugile imparatutui, că un nebun strigă în gura mare că el e împărat!

Și-i spune îngerului.

—Impărate iaca ce-i și cum! Un nebun strigă în gura mare, cică el e împărat. Credem că ar trebui pedepsit pentru îndrăsneala lui.

—Aduce-ți-mi-l, fu răspunsul îngerului.

I l-au adus. Atunci îngerul îi zise:

—Acum crezi în minciunele bisericei? Bogații au putut săraci? Vezi numai minunile vă pot da înțeles,—celora ce voi nu vă osteniți a le înțelege. Pilda să-ți șlujească și ție și altora ca tine, zise îngerul; și eși, lăsându-l pe adevăratul împărat în locu-i.

Adoua-zi împăratul zisei Vlădicăi:

—Cum îs vorbele ce le citea-i când te-am oprit?

Vlădicăi îi era teamă să le mai repete, temându-se de mânia împăratului.

In cele din urmă i le spuse: «Bogații au sărăcit și-au flămânzit iar cei ce-l caută pe dânsul nu se vor lipi de tot binele».

—Să nu le mai citeşti, ci de acum să le cânţi, fu răspunsul împăratului, ce puse în mirare pe toţi.

Dintre toţi însă singur împăratul înţelegea acum pe deplin înţelesul lor.[1]

Spusă de tatăl meu.
Jorăşti-Covurlui.

Petru Gh. Savin

197.—Cum trebue să fie femeea

Un barbat urît ca mama pădurii, avea o femee frumoasă ca din poveşti.

Satul în care locuiau ei, nu avea nici o fântână, ci numai omul cel urît avea o fântână în ograda lui, dar şi aceeia o ţinea încuiată, aşa că fiecare drumeţ trebuia să intre în casă şi să ceară apă. In casă îl aşteaptă însă alt păcăt.

Barbatul cel urît îl întreba pe fiecare, care intra în casa lui: care e mai frumos: el ori nevasta lui. Fiecare spunea ce era adevărat, adecă că nevasta era mai frumoasă. Barbatul însă cu tot adevărul ce-l spunea fiecare, îl prindea, îi tăia capul şi-l înţepa în şarampoii gardului ce-i înconjura curtea.

Intr'o zi vine un drumeţ şi intrând în casă îl roagă pe stăpân să-i dea o gură de apă că moare de sete,

Barbatul i-a răspuns:

—De ce nu! Dar ca să capeţi apă trebue să-mi răspunzi la o întrebare ce ţi-oi pune-o. Să-mi spui care e mai frumos dintre noi doi: eu ori nevastă-mea?

Drumeţul a priceput îndată rostul capurilor înţepate de afară şi a căutat să scape cu răspunsul ce trebuia să-l dea de cursa urîtului.

Deci i-a răspuns drumeţul şiret:

—Nevasta dumitale, nu numai că-i mai frumoasă, dar nevasta şi trebue să fie frumoasă ca să poată plăcea bărbatului, care o iea.

—Acesta e răspunsul ce l-am aşteptat şi acuma vină să ţi dau apă, căci eşti vrednic să trăeşti, i-a răspuns barbatul cel urît.

De la George Onciul, Frătăuţi-vechi, Bucovina.

Ilarie Onciul

---

[1] Vezi *Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912* p. 44 (N. R.)

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCANTECE

145.--De junghiu.

A plecat N. pe-o cale, pe-o carare
Şi s'a 'ntâlnit cu spurcatu[1] 'n cale
— Spurcatule,
Veninatule,
Pe sub pământ ai venit,
Pe sub pământ să te duci.
Junghiu de sara,
Junghi din cântarea cocoşilor,
Junghi din revărsatul zorilor,
Junghi die raiul lui Cristos,
Jnnghi de la mamă,
Junghi de la tată,
Junghi de la surată,
Junghi de la cumnată,
Junghi de la vecină,
Junghi de la streină,
Junghi de la sf. Luni,
Junghi de la sf. Marți,
Junghi de la sf. Miercuri,
Junghi de la sf. Joi,
Junghi de la sf. Vineri,
Junghi de la sf. Sâmbătă,
Pe ele 15 crai le'ntâlniră,
Şi la gât le tăiară,
Şi'n pământ le băgară.
Eşi junghi din trupul lui N.
Şi-l lasă curat, luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Când cineva e bolnav de junghi, aleargă la o babă, o pune de-l *trage* (frecționenză) bine, zicând descântecul de mai sus de trei ori, apoi gustă şi miroase bine oțet.

De la baba Rada, Siliştea-Gumeşti.

A. M. Nour.

[1] *Spurcat*, drac, necurat, *veninat*, ucigă-l-toaca.

146.—De obrintit.

Fugi obrintitură,
Fugi pocitură,
Peste-o vale mare, neagră,
Chiote un păcurari,
Mare, negru ;
Sbiară o oaie mare, neagră,
Cântă un cocoş mare, negru,
Latră un câne mare, negru
Tăcu cânele mare negru din lătrat,
Tăcu cocoş negru, mare din cântat,
Tăcu oaia mare, neagră din sbierait,
Tăcu păcurari negru, mare din chiotit,
Să-ți treacă la bubă de obrintit.

Descântecul se zice de trei or, şi se descântă în unt alb proaspăt şi apoi se unge buba.

Cules dela Gheorghe Bădescu din Genuneni jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu.

147. De cel perit.

A făcut mama borş
Cu peşte *hroş*, *poroş*
Şi a pus în oală la foc,
Şi-a fiert hroşii şi poroşii.
Apoi a pus de mămăligă :
A pus lemne, hroşii, poroşii,
A aprins focul, hroşii, poroşii,
A pus pirostiele, hroşii, poroşii,
A căutat ceaunul, hroşii poroşii,

L-a pus pe pirostrei, hroşii, poroşii,
A pus în el apă, hroşii, poroşii,
Şi a mai pus sare, hroşii, poroşii,
A fiert apa, hroşii, poroşii,
A pus făină în ceaun, hroşii, poroşii
Şi-a făcut un melesteu. hroşii, poroşii,
Au mestecat mămăliga, hroşii, poroşii,
A pus-o pe masă, hroşii poroşii,
Şi-a tăiat-o în patru, hroşii, poroşi
Şi-a chemat toate bubele,
Toate *hrămile* [1]
Şi toate punoaiele.
Numai pe cel-perit
Nu l-a chemat.
El de ciudă s'a uscat
Şi-a crapat
Apoi mama l-a aflat
Şi în iad l-a aruncat
Să fie cutăruia de leac.

Pisăm niște sămânța de cânepă peste care turnăm apă călduță și le amestecăm bine. Apoi le strecurăm pentru a putea îndepărta hoaspea. Apa strecurată o încălzim până aproape să fiarbă. In acest timp, apa fiind pusă în mișcare prin fierbere, observăm că se alege în ea fructul sămânței de cânepă, întocmai ca untul de lapte. Il luăm cu o lingură și-l strângem într'o strachină sau farfurie. In această stare fructul sămânței de cânepă poartă numele de *jolfă*. Ea se descântă pentru «Cel-pierit» și apoi o mânâncă bolnavul.

[1] Tot un fel de bube.

S. P. Chiricel

148.—De gâlci. (Amigdalite).
Gâlculiță frăguliță.
Nu vă 'ntindeți,
Nu cuprindeți,
Ci voi să uscați,
Ca roua de soare,
Ca spuma de mare,
Din gât de la (...*Cutare*)

150.—Un om mare,
Luă o secure în spinare.
Şi plecă pe drumul cel mare,
Şi găsi un copac mare.
Il tăia cu securea mare,
Şi ieşi un guşter mare
Şi-apoi plecă la (. .*Cutare*)
Pe grumaj la vale;
Unde gâlci găsia,
In gură le lua.
Şi le *morsăca*,
Şi rădăcina le seca,
De îndărât da.
Şi (...*Cutare*) rămânea
Curat, luminat,
Cum maica Domnului l-a lăsat.

Nic. I. Dumitrascu

Din Boureni-Doljiu.

149.—De surdumaş.

Surdumaş de mâncare,
Surdumaş de culcare,
Din vârsatul zorilor,
Din cântatul cucoşilor,
Surdumaş negru,
Surdumaş verde,

Surdumaş din deochetură...
Cine a deochiat
Ochii i-a crăpat;
Cine s'a mirat
Ochii i-a scăzut....
Să pieriţi!
Să răspieriţi,
In trupul lui cutare
Să nu mai fiţi!
Din os, pe sub os,
Din piele, pe sub piele,
Din sgârciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din creierii capului...
Iar cutare să rămâie
Curat,
Luminat,
Ca steaua'n cer,
Ca roua'n câmp,
Cum maica Precista
L-a zimislit.

Acest descântec este hărăzit mai mult copiilor şi se întrebuinţează de obiceiu prin Oltenia. Inainte de a spune cuvintele de mai sus, cel care descântă, caută pe sub lemne, pe sub ţoale, pe sub lăzi şi prinde un surdumaş[1] viu nevătămat; iea şi un pieptene ursăresc, cu care se peaptănă copiii şi pe când cineva ţine copilul, el sfarmă surdumaşul în creştetul capului spunând cuvintele zise mai sus.

C. Atanasiu

151.—De beşica rea.

De beşica cea rea,
Infocată,
Imbujorată,
De beşică neagră,
De beşică prin foame,
De beşică prin osteneală,
De beşică prin răceală,
De beşică prin întîmpinătură,
De beşică prin 99 de feluri,
Să piei,
Să răspei!
Cum piere stupitul din cărare
Şi roua de soare,
Să rămâe ca un fir de mare
In palmă frecat,
In 4 despicat.
Şi în mare aruncat.
Descântecul de la baba
Şi leacul de la Dumnezeu.

Se aprinde o bucată de petică de in şi se afumă beşica de 9 ori, zicând descântecul de 9 ori.

De la Marghioala Şt. Ciobotaru Mogoşeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu

152.—De bube dulci.

Bubă de izdat
Bubă de dălac
Nu vă umflaţi
Nu vă 'ngâmfaţi
Căci eu vă scoţ,
Din sgârciul nasului,
Din faţa obrazulului
Din măduva osului,
Să rămâe R... curat,
Ca argintul strecurat.

[1] Un fel de vierme galben-cafeniu, lunguieţ, cu picioare multe şi care se face la umezeală.

153.[1]*—Pentru junghiu.*—Pentru junghiu îs bune cepuri de brad, cari se ard. Cenuşa se amestecă cu apă ne 'ncepută şi se bea dimineaţa.

154.—Iarba lui Tatin pentru vătămătură.—Iarba lui Tatin are rădăcina groasă şi frunzele late ca şi iarba cea mare, Pentru vătămătură nu mai are chip de bună. Frunzele se usucă; dar îi mai bine să se piseze rădăcina, să se amestece cu rachiu şi să steie aşa 2-3 zile în rachiu. Se scurge zama şi se bea. Şi numai de cât ţi se iea, ca şi cum ţ'ar lua cu mâna cineva.

De la moş Ioniţă Gângu, Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

155.—Buba molcomişă, e atunci, când te frământă rău, dar nu te ţine mult.

Decă bolnavul nu e acolea, i se descântă de bubă, în apă, cu cuţitul ori cu foarfecile, cari ca şi la altele, se înfig în pământ. Dacă însă bolnavul e acolea, atunci i se descântă pe el, cu cuţitul, atingând cu vârful ici şi colea pe la inimă şi pe piept, ori i se descântă cu sare. Tot pentru a *scăpa de buba de la inimă*, se iea şi *burete de inimă*, descântat, ori nedescântat. El e uscat, căci e adunat de cu vară, înfipt într'un beţişor şi pus la grinda podului, unde se usucă. Buretele se moaie în apă; apa se bea, iar buretele se mănâncă.

Alte leacuri ale bubei mai sunt următoarele două: *Cenuşă albă*, de aceea rămasă pe deasupra cărbunilor trecuţi (stinşi), bătută într'o lingură de apă. *Iarbă de puşcă*, bătută în rachiu sau în apă.

156.—De friguri. Se descântă în usturoi, cu acul, şi în tămâe. Cu tămâia se afumă, iar usturoiul îl piseazâ şi-l bea în apă. Se mai bea vin cu sare.

157.—De pecingini, e bună *rostopastea*, o balarie verde, cu perişori pe tulpină, cu flori crucifere, galbene şi dacă o rupi ese din tulpină şi frunze, un lapte galben. Cu acel lapte se unge pecinginea.

Din Goleştii-Badei, Muscel. **D. Mihalachi**

DATINE ŞI CREDINŢE

1022.—*De ce se pune bani în mâna mortului?.* Trei zile şi trei nopţi de-a rândul, cât stă mortul în groapă vine la el *Ţincu, pământului* şi-l întrebă:

—Ce-ai venit peste mine? Mortul îi răspunde:

—Am să-ţi plătesc.

[1] No. 152 este cules de la baba Şt. Voicu, Antoneşti-Teleorman, de M. Apostolescu.

Dar ţincul pământului nu-l slăbeşte şi trei zile şi trei nopţi tot îl cihăeşte şi-l strânge de nas. A treia zi el zice:

—Plăteşte-mi.

Şi mortul, de are ban în mână, îi plăteşte; de nu, îi roade nasul de merge omul slut la *judecata de apoi* şi fără nas.

Numai noaptea îl întreabă cele de mai sus pe om, ţincu' pământului.

1023.—In locul unde-a stat mortul pe pat ori pe masă se pune sare, o lumanare, o felie de pâne şi un pahar de vin, în trei zile de-a rândul iar dimineaţa se dau de pomană, căci vine sufletul mortului de gustă din ele.

1024.—In cele trei zile după îngroparea mortului se grijeşte prin casă şi se văruеşte, că moartea când vine şi iea sufletul omului, el se luptă cu ea, şi haina dacă vede că nu-l poate dovedi, îi tae capul cu coasa de ţâşneşte sângele pe păreţi. Şi de aceia se grijeşte casa şi se cheamă preotul să facă aghiazmă ca s'o sfinţească că prin grijire şi văruit se acopăr stropii de sânge din casă, iar cu aghiazma se sfinţeşte casa ca din nou.

Zorleni-Tutova. **M. Lupescu**

1025.—*Ziua Crucii.* (1 August) In această zi nu se lucrează, că e rău de lovituri, de moarte; o ţin femeile mai cu seamă.

Tot în această zi este şi *Macoveiul stupilor*, când se retează, adică li se taie din faguri, luându-li se mierea, mai lăsându-le şi albinelor, ca să aibă şi ele ce mânca peste iarnă. Unii oameni cari au stupi mulţi, mai opresc miere, păstrând-o în borcănaşe de pământ şi pun din ea în sticlele şi ploştile cu rachiu, şi amestecând-o bine, din cari beau la zile mari şi la pomeni.

1026.—*Obrejenia.* (6 August). In ziua aceasta —fiind în postul sf. Mării, care e rupt din al păresimilor—e deslegare la peşte şi untdelemn, adică se mănâncă în orice zi ar cădea. Se zice că pleacă berzele. Nu se lucrează nimic, fiind mare păcat.

Acum vre-o câţiva ani, un om s'a dus cu carul să iea din fânul ce l avea peste Olt, în zăvoiu. Nici n'a apucat să treacă Oltul dincolo, căci i s'a fărâmat carul, ducându-se pe apă la vale, ne mai găsind decât o roată, afară de proţap care l-au scos boii în not la mal.

1027.—*Sântămăria mare.* (15 August.) Sărbătoare mare, cu ţinere. Se fac praznice, pomeni la bisericile cari au hramul în această zi. Se face bâlciu mare la Drăgăşani. Se mănâncă struguri copţi pentru întâia oară.

Copiii zic:

A trecut Sântămăria,
Să lepădăm pălăria.

1028.—*Ziua Crucii.* Tăierea capului sf. Ion Botezătorul (29 August). Se mănâncă post. Nu se tae nimic cu cuţitul, fiindcă e ziua tăierii capului sf. Ion, căci e păcat, ci numai se rupe cu mâna ceeia ce ai de tăiat.

1029.—*Simion Stâlpelnicul.* (1 Septembrie). I se zice astfel, fiindcă toată viaţa lui a şezut numai într'un stâlp înalt. Se lucrează.

1030.—*Sântămăria mică.* (8 Septembrie). Sărbătoare mai mică ca Sântămăria mare, ţinându-se însă, tot ca aceasta.

1031.—*Cârstovul, Ziua crucii.* Când se mănâncă post în orice zi ar cădea. Se poate începe la culesul viilor. Se face bâlciu mare la Drăgăşani, unde vin diferite comedii.

1032.—*Vinerea mare.* Nu se lucrează, fiind rău de boale. Incep a pleca ciobanii cu oile la vale.

1033. *Sfeti Dumitri.* Sărbătoare mare. Se încheie seria bâlciurilor de peste an ce se face Drăgăşani.

După cele auzite de la părinţii mei Ioana şi Nae M. Popescu din comuna Voiceşti, jud. Vâlcea.

Ion N. Popescu

1034.—*Ca să vezi dacă sânt sau nu ouăle fierte.* Scoate unul din vas şi-l pune pe masă; ieai un pai lung ca de un lat de mână, subţirel; pune-l orizontal pe ou, astfel ca să se cântărească. Dacă paiul se învârteşte singur pe ou, atunci ouăle sunt fierte; dacă stă pe loc, semn că nu sunt bine fierte.

Din Boureni-Dolju.

N. I. Dumitraşcu

1035.—Când se fac mulţi scai, anul va fi bun.

1036.—Dacă iarna vor fi furtuni şi zăpezi mari, vara va fi ploioasă.

1037.—Când cântă găina cucoşeşte, prevesteşte răul la acea casă. De aceia se prinde şi cu ea se măsoară casa din fund şi până la pragul uşii; dacă îi cade coada la pragul uşii, i se tae coada, iar dacă-i cade capul, atunci găina se tae, însemnând astfel că răul prevestit acelei case, a căzut pe ea.

1038.—Dacă ieai ţărână de unde se mănâncă cânii şi presuri în casa unui om, atunci acolo se va isca sfadă şi bătae.

1039.—Dacă la Crăciun sau la Boboteează, îţi intră întâi în casă barbat, vaca va fata viţel, iapa mânz. Iar dacă-ţi va intra un ţigan, viţelul sau mânzul va fi negru.

Din Idrici-Fălciu.

Gh. C. Arteni

1040.—In seara de Ignat visează porcii mărgele roşii la gât,

1041.—Să nu te pieptini noaptea, că te mănâncă lupii.

1042.—Când plouă cu soare, se zice că sunt fete multe însărcinate.

1043.—Când cântă cucoșul în prag se zice că vin musafiri.

1044.—Când cântă bufnița aproape de casă se zice că face a pustiu. Oamenii îi dau mămăligă cu sare să se ducă.

1045.—Când vezi cocostârc primăvara pe jos, și de va fi unul singur, se zice că toată vara te va durea picioarele și vei fi singur.

1046.—Când vezi miel negru primăvara, se zice că te mănâncă puricii,

1047.—Când vei vedea mânz mic primăvara și vei fi desculț și nemâncat se zice că-ți vor da ghimpi în picioare, și vei fi mâncăcios ca calul.

Țigănești-Tecuciu. **P. Marinică**

URAȚII

33.—Colăcerie

Ce se rostește la mireasă, Duminecă în ziua nunții, de unul din nuntașii (flăcăi) cu cari vine însoțit ginerele la mireasă, ca s'o iea. Cel care spune colăceriile, se numește *colăcer* și trebue să fie călare, având în mână o ploscă cu vin dela ginere. Toți nuntașii primesc ca cinste din partea miresei—după ce se termină spusul colăceriilor — câte o batistă (bazma) de pânză cusută cu flori: însă colăcerului i se dă una mai frumoasă. Bazmalele se leagă de cel care le împarte, la capul calului, de frâu, de obiceiu în partea dreaptă:

—Bună dimineața
Cinstiți socri mari!
—Mulțummim d-voastră
Băieți militari.
Dar pentru ce mare treabă
Ați venit la noi cu așa mare grabă?
—Ce ne'ntrebați d-voastră
De grabnica venirea noastră?
Și oamenii ăștia,
Ce stau grămezi ca stupii,
Și să uită par'că văd lupii?
Ce-i astă tinerime
Și astă mulțime?
Și aste fete, urși văzură
De blejdesc ochii și cască gura?
Au n'au văzut oameni încă
Și au frică că le mănâncă?
Noi am umblat
Și altă dată pe aiurea
Ca și astă dată;
Și așa nu să mirară
Nici ce căutăm nu ne întrebară.
Dar aici v'ați strâns grămadă,
De par'că căutați sfadă!
Or vreți dă frică și dă teamă
Să stăm și să dăm seamă?,
Nu ne speriem noi dă lume
Că purtăm dă «voinici» nume;
Nici nu ne îngrozăște multu'
Că știm să vă dăm cuvântu'

Iar de voiți și vă place
Să vă răspundem cu pace,
Să ne lăsați cu 'ncetișoru'
Să vorbim cu binișoru' ;
Că or ce cu 'ngăduială,
Se face cu rânduială ;
Iar repede când să cere,
Nu se face cu plăcere !
De aceia lăsați gluma
S'ascultați la noi acuma :
Tînăru 'mpăratu' nostru
Și care va binele vostru,
Intr'o zi de dimineață
Cu firea care-l resfață,
La răvărsatu' dă soare
Vrând să plece 'n vânătoare,
S'a sculat, s'a gătit bine
Și s'a 'narmat cum se cuvine
Și luând buciumul îndată
Buciumă cu el odată
Și strânsă ostaș mulțime
Tot voinici dă călărime
Și ageri de măestrie
Și buni de vânătorie,
Să vâneză dealurile
Și munții cu jghiaburile
Pădurile
Cu umbrele
Și văile
Cu luncile.
Astfel umblă 'n ziua toată
A ocolit locul roată
Păn' la amiaz îndăsară,
Făr' să vâneze vreo fiară
Și atât se dăsgustase
Cât mai era să să lase
Să nu mai gonească vântul
Și să spulbere cuvântul :
Dar parcă-i zicea nălucă
Tot încă să se mai ducă.
Și așa peste un deal.
Mai mergând o 'ncurătură de cal
Cu pușca 'n mână
A ajuns la o fântână.
Și văzând urma dă fiară,
Cu toți dăscălecară,
Să se uite, să privească,
Ce urmă e să ghicească.
Unii au zis că-i de zină
Aib'o 'mpărătu' de mână ;
Alți că-i de floare crăiasă,
Aib'o 'mpăratu' mireasă,
Deci cu câte cuvântară
Pă 'mpăratu' ațâțară
Și-l făcură 'n gând să-i vie
Să însemne ca să știe
Din ce parte acea zână
A venit pe la fântână.
Și plecând pă urmă 'ndată
Cu oștirea noastră toată,
Venirăm pă urmă 'ndată
La curțile d-voastră,
Unde am zărit o floare
Ca o stea străcitoare,
Care de crescut, tot crește,
De înflorat înflorește
Dar de rodit, nu rodește
Că pământut nu-i priește.
Ș'am venit cu târnăcoape de argint
Să scoatem floricica din pământ,
S'o scoatem cu rădăcină,
S'o sădim la împăratu 'n grădină
Unde să crească,
Să 'nflorească
Și locul să-i priiască.
Să nu credeți că suntem trimeși doară
Să îndrugăm ca la moară
Vorbe de ale satului
Și de ale pârcălabului ;

Ci, cu zisa 'mpăratului
Că uite, avem și fermanu' lui
(Și arată plosca cu vin).
Dă știți carte românească
Puneți ca să vi-l citească;
Iar de nu, ca de cărbune
Vă feriți mâna a pune
Chemați un popă să vie
Dacă românește știe.
Să nu vie unu cu barbă rară
Să ne ție până 'n sară;
Or vreunul cu barbă deasă
S'o citească neînțeleasă;
Or vreunul cu barbă lungă
Trei zile să nu-i ajungă;
Ci unul care știe să sugă
Ca să-l citească pă fugă.
Că nu-i carte românească,
Ci cum vedeți, o ploscă
Cu vin de dealu' cel mare
Când beți, căciula vă sare;
Iar nu e dă valea-lungă
Să vă facă gura pungă.
Acum dar, cu tot planul
Scoateți și ne dați colacul.
Ce-i al nostru, să se știe;
Prin mâini câte o *săgulie*
Or *gevrea* cu fir cusută
Dă in subțire țăsută:
Iar de nu, și de arnici fie
Cum veți avea omenie;
Că noi primim dă toate
Numai grăbiți a le scoate
Ca să ne ștergem la gură
Că-i udă de băutură,
Iar astor fete venite
Ca ciorile grămădite
Ce vă stau cam pe la spate,
Tot cu gurile căscate,
Mai moiaț câte o cojiță 'n lapte
Și dați-le să 'nghiță
Să-și mai potolească jindul
Păn'le-o veni și lor rândul.
Munți înalți luminoși
Bine v'am găsit sănătoși

Auzite de la D-l Mateiu Bornea de loc din comuna Slăvești jud. Vâlcea, agent sanitar al cercului Voicești-Ștefănești: scrisă în seara zilei de Joi 13 Ianuarie 1911 în localul secției de jandarmi din Voicești, casele lui Ilie Ciucă rotar, unde am fost înadins pentru a o culege.

Ion N. Popescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1676—1714

Târnăfleață=un târâie brâu; nici nu-i plouă, nici nu-i ninge.
Nitoflece=un om care nu-i bun de nimica.
A se da hârca=vorba de scrânciob. Când își fac vânt cu scaunul,
Bătugă=rânză, stomac.

Bălțătești-Bacău. **Ioan Preutescu**

Hudumacul=să iei hudumacul, să iei ciomagul, să pui mâna pe ciomag.

Ozorel=mai ozorel, se zice în batae de joc, la unul ce se găteşte, crezând că-i mai frumos.

Bălinteşti-Covurlui, **N. I. Munteanu**

Mrahniță=se zice gunoiului de animale uscat, şi sfărmat, ca să samene cu făina de porumb.

Hartoiu (subst),=se zice unui drum la loc *costiş*. In timp de iarnă, dacă nu-i omăt, săniile se răstoarnă dacă merg pe acolo.

Helbet=gata peste tot. Incă-un popas, şi-i helbet.

A îndurliga=a toarce, când gros, când subţire.

A îndupări=a hrăni bine şi'ncetul cu încetul pentru a ghiftui.

Hlopiţi=danci, copii, în batjocură.

Răscăbuşuri subst. neutr.=*brahuri*, resturi de lemne,

Bolătău=un loc glodos.

Scuruşenie=resturi de la cruşală.

Ceacâr=şpanchiu, *honchiu*, încrucişat.

Drughineaţă=o prăjină scurtă ce se pune la fântână. De ea se leagă găleata cu cumpăna.

Cotùmbă=cujbă, un lemn strâmb ce serveşte de pirostie oamenilor la lucru.

Tùdină=râpă. Zvârle-l de tudină.

Coşmandră=bucătărie de vară.

Palincă=mămăligă moale, coaptă şi mică.

Ciuheie=lucruri de pe lângă casă.

Moclică=gramadă. Am scarmanat'o moclică de lână.

Moglan=om de la ţara care nu se poartă frumos în lumea aleasă.

Helbe=mâncare făcută din zoi şi tărâţe ce se dă porcilor.

Plenchiţă, *flenchiţă*=o bucată de carne ce nu se poate mânca, *spârc*.

Zătorci=ţâţe. Are câtă-mi-ţi-i zătorcile; femee aşa încă n'am văzut.

Borhaturi=maţe. Curăţă borhaturile scroafei.

Moloz, *tàrnomaţ*, *gozmat*, *cotrobol*=se zise la gunoiul ce se face când tăem lemne multe şi la gunoiul ce iese din curăţitul sobelor.

Holgoş=destul.

Motoşcă=o legătură cu ceva ce se ţine ascunsă sub haină.

Nemţişor-Neamţ, **Al. Moisei**

DE-ALE COPIILOR

218.—Ili ilimanu,
—Ce ţi-e bolovanu?

—Ale cui sunt cheile
—Ale busuracilor.

—Ce cei vamă?
—Un căţel,
Un purcel,
Şi pe (cutare) d'un picior!

219—Mânuşiţă frântă,
Cine mi te-a frânt?
Neagu,
Peagu,
Cu toiagu.
—Toiagu' unde este?
—L'a ars focu',
—Focu' unde este?
—L'a stins ploia.
—Ploaia unde este?
—A băut-o boii.
—Boi unde sunt?
—Pe valea cu escii,
Unde au mâncat lupii porcii.

220.—Oaie, oaie, oagănă,
Şade 'n prag şi deapănă,
Şi să 'nchină rugului,
Şi să roagă cucului,
—Cucule, măria ta,
Dă-mi un cal porumbac,
Să mă duc la soru-mea,
C'am auzit c'a făcut
Trei feţi logofeţi:
Unu-a murit,
Unu-a a pierit,
Ş'unu 'n munte s'a suit,
Cu ciocanu'a bătut,
Muntele s'au sfărâmat.
Şi nu s'a tulburat.

Curtea de Argeş. **C. N. Mateescu**

221.—Clasa întăi
Rupe coada la căţăi.
Clasa doua
Strică oauă,
Clasa treia
Rupe hârtia,
Clasa patra
Linge vatra.
Clasa cincea
Bate mingea.
Clasa şeasa
Linge masa.

Le ziceam, când eram ca şcolarii mei.

222.—Uni, doni, trini, pani, cinga, ringa, stogi, logi, ţup, ţânte, şi'n cuţite, şi'n topoare mohorîte.

Auzită de la I. Udiţă, elev cl. III Gim. Al. Donici, Fălticeni.

223.—Halalipa lipa,
Că-o murit Dumitra,
Pe-o scândură lată,
Cu mâna umflată,
Fetele-l bociau,
De mână-l trăgeau.

224.—Hu, ţu, ţui,
In cănăţui,
Prinseiu fata,
Şi-o bătuiu.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

225.—*Cum ne înnumărăm la ascunsele.*

Una, două
Hai că plouă
Trei, patru
Hai la teatru,
Cinci, şase
Spală vase,
Şapte, opt

Porumb copt,
Nouă, zece,
Un pahar de apă rece.

226.—Ce e azi,
Ce e mâne,
Ce e 'n ziua de Ispas
Să tăiem un câne gras,
Să luăm unturile,
Să ungem trăsurile,
Dorobanț, clanț,
Fetele cu lanț.

227.—Una mana și Drăgana
Doi, doi țiliboi,
Manhir hiricel,
Răsmăluș, căldăruș,
Țipan, iordan,
Țâță, mâță,
Găitan, top.

Șade Turcu pe-o sofa,
Și poftește la cafea;
Când să guste din caimac
Hupa-i, țupa-i și-un gândac.

Comunicată de Constanța Ș. Popescu

Cuza-Vodă, Ialomița. **Șt. Popescu**

BOCETE

6.—La un băet.

Dragul mamei călător,
Și 'nnapoi ne 'ntorcător.
Da' cu cini te-ai sfătuit,
Pe-aista drum te-ai pornit?
Aista drum îi înșălător,
Innapoi ne 'ntorcător,
Și mămuca[1] l-o făcut,
Și 'nnapoi n'o mai venit.
Dragul mamei nu te duce,
Că 'nnapoi nu te-or aduce.
Dragul mamei nu te porni.
Că 'nnapoi nu-i mai veni.
Roagă-te la clopotari,
Să tragă clopotul tare,
Să s'audă răsunare,
La neamurile dumitale.
Un puiu zboară și se duce,
Unu rămâne și plânge.

Auzit în seara de Mercuri 24 Februarie 1910, de la Ioana T. I. Alexa Bârleanu de 60 ani din Tătărași-Succava.

Alex. Vasiliu

GLUME, JĂTII, TACLALE

207.—Pățania unui popă.

Doui hoți au aflat că la biserica unui sat, sunt mulți bani și s'au dus să-i fure. Au spart încuietoarea de la ușă și au intrat înăuntru. Unul

[1] Mama bocitoarei.

din ei cu mai puţină inimă şi-a făcut drum acasă la popă să-i fure un berbec, ce-l ochise din altă zi. Cel din biserică strică lada şi începe a scoate banii cu pumnii, la lumina unei lumânări ce-şi aprinsese.

Dascalul bisericei, întâmplător, iese afară din casă şi fără să şi dea seamă, îşi face cruce când vede lumina în biserică. Ce să zic? se întrebă el, doar e destul de târziu!

Vine cât poate mai repede spre biserică. Trebuia să se urce pe nişte scări făcute în pământ, fiind'că biserica era zidită pe o movilă înaltă.

Ajunge sus şi ascultă la uşă:

—Asta e partea mea, asta e partea tovarăşului meu,—şi tot aşa vorbia cel din lăuntru, împărţind cu pumnii, în două părţi, banii mărunţei din ladă.

După câteva clipe de ascultare, pleacă grăbit spre popă să-i spună minunea ce a văzut la biserică.

—Scoală, părinţele, să-ţi spun ceva, strigă lovind in *ţipla* de la fereastră, aproape s'o spargă.

—Ce vrei, tată? Du-te acasă şi te culcă dacă te-ai îmbătat; nu e frumos să scoli lumea din somn!

—Vino, zău, părinţele, să vezi ce minune este la biserică.

—Stai, tată, că vin, răspuse popa; şi-şi puse rasa pe umere. Iese pe uşă şi se uită spre biserică. Era lumină. Preoteasa îl *cicăleşte* să nu se ducă.

—Hai părinte; ce vrei să care *necuraţii* oasele morţilor? Ş'apoi mai răstit: —Unde să mai iasă *poporănii* cu pomana şi coliva la parastas?

—Nu pot taică să merg... mă doare un picior.

—Te duc eu în spate, părinte, numai să mergi.

—Nu se poate, zice preoteasa, şi-l trage de mâneca rasei.

Dascalul îl *înşfacă* de mână şi şi-l toarnă în spinare. O tuleşte cu popa de-a fuga lăsând pe preuteasă cu rasa în mână.

Popa se închina mereu şi ţipa la dascal să-l lase jos sau să-l ia bine în spate.

—Ţine-te părinte bine. Gâfâind de oboseală soseşte la poalele movilei.

—Nu poţi merge pe jos părinte?

—Nu! taică! nu pot!

Il iea dascalul din nou în spinare şi urcă treptele cu el.

Când să sosească sus, tocmai în momentul când să pună piciorul pe scara bisericei cade cu popa jos, unul peste altul.

In acelaş timp iese şi hoţul în pragul uşei:

Intuneric *besnă*.

—Greu e mă? întreabă el când vede două mogâldeţe gramadă.

Dascalul se ridică în sus cu popa în spate, şi răspunde suflând puternic.

—Greu !

—Pune-l jos să-l belim.

Bietul popă atât i-a fost.., parcă nu era şchiop de când lumea; şi o *croeşte* din spinarea dascalului la vale: săria câte 2 trepte odată.

—L-ai scăpat mă? întreabă hoţul râzând.

—L-am scăpat!

—După el şi-l prinde!

Da' nici n'a mai aşteptat dascalul porunca, că o rupsese el de fugă îndată ce auzise vorbind el din uşă.

Popa mai amarnic fugea când auzia paşii dascalului.

Fugea unul de frica altuia.

După câteva clipe vine tovarăşul cu berbecul în spate.

—L-ai prins mă?

—Da!

– Unde?

—La popa, unde era să-l prind.

Işi iau traistele cu bani, plecând spre casă.

A doua zi tot satul ştia că necuratul a luat oasele morţilor de la biserică, iar bietu' popă zăcea în pat de spaima ce trase.

Ioniţă-Tudor, Ploeşti.

Alex. Teodoru

208.—Biserica Ţiganului.

Ci-că ţiganii au făcut biserică de cărămidă pe care o avem noi astăzi.

Românii au făcut biserică de caş, se vede că aveau multe oi pe atunci, aveau păşune multă.

Ţiganii cum au văzut biserica de caş la Români, au schimbat cu ei şi văzând că biserica e bună, ş-au mâncat biserica.

De aia n'au ei biserică. Dacă ci-că, de când au schimbat, au mai rămas datori Românii şai-zeci de bani,

De-aia, ci-că, au şi Ţiganii drept la biserica Românilor, că le-au rămas Românii datori: şai-zeci bani—şi pe aia îi cer ei, mai în totdeauna—cerşesc—şi oamenii le dau: mălai, varză, murători ş. a.

De la Ruset Gheorghe, ţigan corturar din Catane-Dolj.

Şt. St. Tuţescu

209.—Adă lumânarea, dascale

Intr'un an de Crăciun, nu'ncăpea lumea la biserică, aşa de mulţi oameni veniseră. Slujba se'ncepuse şi mergea c'o deosebită solemnitate.

Venise timpul evangheliei de la liturghie, cea mai grea de citit. «Cartea neamului lui Isus Hristos». Preotul, se vede, că nu prea avea ochi, buni, cartea cu litere cirilice, picurată cu ceară...

In sfârşit, cu chiu cu vai, a dus-o preotul până la: «Iar după strămutarea în Babilon, Iechonias a născut pe Salathiel; iar Salathiel, a născut pe...pe...zooo...ro..

Aici, văzând, că nu mai poate descurca, strigă mânios la dascăl:

—Adă lumânarea dascăle! Ce stai şi te uiţi? Care... mâni-sa s'a mai născut amu?!

De la dascalul Panaite, Hânţeşti-Dorhoi. **N. V. Hânţescu**

CÂNTECE

1082.—Foaie verde salbă moale,
Dela Griviţa la vale,
Nu e pâne nu e sare
Numai sânge până'n şale
Sângele Muscalului
Sângele voinicului
La chişiţa murgului;
Să vezi pe al păgânului
'Tinge coama murgului.

Jud Ilfov **S. P. Colibaşi**

59. Cântec.

1083.—Foae verde trei masline
Alelei frate peline,
Amară-i frunza pe tine
Ca şi inimioară'n mine;
Amaru-i dudăul tău
Ca şi sufleţelul meu.
Când mi-e drag să mă petrec,
Mi-a venit ordin să plec,
Şi să plec la Calaraşi
Găsi-i-aş pârliţi şi arşi,
Numai parii să rămâe,
Să se razeme duşmanii,
Şi la urmă generalii,
Duşmanii, duşmancele
Cari strică casele;
Nu le stric' cu ghioagele
Ci le strică cu vorbele.

De la Ioana Trofin

1084.—Verde foae de avrămeasă
Primii scrisoare de acasă,
Că nevasta-i sănătoasă,
Şi copii o duc bine
Mereu întreabă de mine.
«Mamă, tata când mai vine».
Peste 2, 3 ani de zile,
Căci e dus la miliţie.

Costeşti-Tutova **Maria Mircea**

1085.—Toată lumea spune-aşa
Că nu-i bună dragostea
Dar nici nu-i lipsă să-mi spună,
Văd eu singur că nu-i bună.
De-ar fi bună dragostea
De drag nime n'ar zăcea,
Dară dragostea-i amară
Cum nu-i altă boală 'n ţară:
Când la inimă se pune
O arde ca un cărbune,
Şi o arde, şi o frige,
Şi nime n'o poate stinge.
Nu se stinge ea uşor
Nici cu apa din izvor,
Nici cu apa din fântână,
De-ai turna o săptămână,
De-ai turna să curgă vale,
Ea tot arde şi mai tare.

1086.—N'aş cânta, n'aş hăuli
Eu pe loc aş nebuni
Cu cât cânt şi hăulesc
Cu atât nu nebunesc.

Dela Ioana Ilieş, comuna Sadova, Bucovina.

Alexaudru Morariu

1087.—Săraca inima mea,
Tristă-i ca şi plângerea.

1088.—Amară-i frunza de fag,
Mai amar dorul ce-l trag.
Amară-i frunza de nuc,
Mai amar dorul ce-l duc.

1089.—Săraca inima mea,
Iar o prins a mă durea:
Că m'a mai durut odată,
Nici acum nu-i vindecată.

1090.—Adere-ai lume cu foc,
Că'n tine n'avem noroc.
Ardere-ai lume cu pară,
Că'n tine n'avem ticneală.

Vecinătatea Sebeşului.

Vasile Sdrenghea

1091.—Foaie verde de susaiu
De tinerel mă 'nsuraiu
Multă dragoste stricaiu,
Nu stricaiu numai p'a mea
Şi stricaiu p'a multora!
Foaie verde matostat
Da' e bine şi 'nsurat
Că ştiu sara un' să trag:
La casa cu coşu' alb
Că m'aşteaptă cin' mi-e drag
Că m'aşteaptă nevasta
Cu masa pusă gata
Cu fiertură de găină
Şi cu plosca de vin, plină.
Iea, băete, de mănâncă
Şi-apoi du-te de te culcă!

1092.—Foaie verde a bobului
Voi voinicii codrului
Nu vă *dareţi* somnului
La vremea câştigului,
Că somn mi-i *amegitori*
De capete puitori
Şi vă ţineţi la strâmtori
Şi vă ţineţi şi la drum
C'o să treac' un Grec acum.

Dela Marin R. Saiog din Scundu-Vâlcea.

C. Daniilescu

1093.—Hai salcâm, salcâm, salcâm,
Cum îţi pică frunza 'n drum?
—Las' să-mi pice că-s bătrân.
—Salcâmaş, salcâm de luncă,
Iauzi cucul cum ne cântă;
Megiaş [?] de lângă mine
Aşa-mi voeşte de bine,
Să-mi vază casa pustie,
Pe copii în argăţie,
Şi femeia 'n curvărie.
—Cucule, nu-mi fi duşman,
Că nu mi-ai cântat de-un an.

El se suie sus pe o creangă
Să-l audă lunca 'ntreagă.
—Megiaş de lângă mine
Aşa-mi voeşte de bine
Să-mi vază casa pustie
Precum că nu-mi place mie.
De la soldatul Cananău Vasile din Reg. 12 Cantemir.

Stefan Manole

1094.—Foae verde de peline
Amară-i e frunza 'n tine,
Ca şi inimoara 'n mine
Când fusăi ca să-mi petrec
Veni ordin ca să plec,
Ordin de la călăraşi
Vedea-i-aş pârliţi şi arşi,
Să rămâe numai parii
Să se 'nţepe generalii,
Generali şi căpitani ·
Care nu scrie militari. (Vezi No. 1083)

1095.—Foae verde trei granate
Aoleo! trenule frate
Nu ţi-ar face Domnul parte,
De şurupurile toate
Şi de şina de sub roate,
Că prea mă duseşi departe,
Mă duseşi la graniţa turcească
Să ţiu caii de căpestre,
Să-mi vie dor de la neveste,
Nevestele tinerele
Care am vecuit cu ele
In zilele mele.
De la Petre Trifu din Alexandria jud. Teleorman.

D. Sameş

1096.—Foae verde merişor,
Sus pe deal pe delişor
Merge-o fată c'un fecior.
Feciorul plânge cu jale,
Fata-i face o întrebare:
—Ce plângi frate aşa de tare?
Ori ţi-i grea arma'n spinare?
—Nu mi-i gre arma 'n spinare;
Ci mi-i dor de maica tare.
De la Vasile Maxin. Dracsini-Botoşani.

C. Ioaniţiu

1097.—Ungurene *iubă-mă*
Şi de vrai sărută-mă;
Ungurene brânză'n tioc
Adu-mi faţa să ţi-o joc.
Dacă n'oi juca-o bine,
Tune naiba'n ea şi tine.

1098.—Frunză verde ş'o lălea
M'a făcut muma lunea
Şi mă iube toată lumea
De-i *gureana* fă-i cu geana
De-i Rumâna fă-i cu măna.
Ungurene, baciule,
Vin de-adapă vacile
Uiu iu şi iubă-mă
Şi de vrei sărută-mă
Hu ţea hu ţea caprele mele
Perdu-i mândra după ele
Flueraşu, prin tufişi
Şi tu Ioane mi-l găsişi

I. I. Ciuncanu

1099.—Să fii lele cum te ţii
N'ai băga câlţ în *budii*,
Căci câlţii se bagă 'n pânză
Şi 'n budii se bagă brânză.

1100.—Tot a zis mândruţa mea
Să nu mă las eu de ea,
Şi acum a făcut bine
Şi s'a lăsat ea de mine,
Şi s'a ocupat de altu
Pân'acuma sunt vre-o patru.
Com. Ponor Munţii Apuseni.

C. Georgescu Munteanu

CRONICA

Cetim în cărticica nouă a d-lui *N. Iorga*, **Rolul tradiţiei în creşterea femeilor la Români**, —o aspră judecată a neorânduelii, a nepăsării, a lenei din zilele noastre faţă de trecutul bogat şi cuminte, —aceste şiruri pe care cu dreptate trebue să le socotim ca cheia multora, la feţele 24 5:

«Veniau la biserică şi bărbaţii dar mai ales femeile: pe bărbaţi îi furau şi atunci atâtea ocupaţii în drumul către pânea cea de toate zilele, care e de prea multe ori un drum de tot greu, dar nu e om adevărat acela care-şi îndreaptă şi soţia către drumul pânei de toate zilele. Nu e mândru bărbatul care nu poate găsi el pâne pentru toţi ai lui. Odată această mândrie o aveau toţi. Nu trimitea femeea la muncă nici cel din urmă ţăran de pe brazdă. Şi de aceia aveam alesele cusături ţărăneşti, pentru că brasda o ducea numai braţul cel tare al bărbatului şi nu se istoviau pe brazdă alesele şi gingaşele mâni ale femeei».

• D l *M Lupescu* a tipărit în câteva gazete şi reviste o caldă rugăminte către toţi cei sorociţi să smulgă din pragul uitărei tot ceia ce se leagă de viaţa sufletească a neamului românesc. Mai mult de cât oricând, neascultarea acestei rugăminţi va fi mai puţin un păcat şi mai mult o ticăloşie. Să stea fiecare şi să cugete.

• Vol. XII din **Sezătoarea** se închee cu *Descântece, Vrăji şi farmece, Cantece*, şi *Notiţe bibliografice*.

P.

• In faţa Familiei Princiare, a câtorva domni Miniştri, a diferitelor personagii înalte precum şi a atâtor privitori, în ziua de 10 Mai, la Bucureşti, în tradiţionalul târg al Moşilor, a fost jucată legendara datină a noastră, *căluşul*, constând din o mulţime de jocuri diferite, legate de această datină.

A plăcut mult jocul cu feluritele figuri executate cu tact şi cu multă aprindere, aşa cum ştie ţăranul român a-şi lua avântul în astfel de producţii ale sale, unde nu-şi găseşte nici odată pereche

N. I. Dumitraşcu.

• Un prieten al învăţătorilor, excelentul maestru de muzică vocală şi instrumentală d. *V. Buică*, a compus pentru cor un fermecător cântec, pe motive populare, aranjat pe 3 şi 4 voci, *Cucule cu pene sure*, care a stârnit un adevărat entusiasm la conferenţele generale din Tutova. După multe stăruinţe pentru a-l pune la îndămâna membrilor corpului didactic. D-sa l-a dat „Asociaţiei învăţătorilor din Tutova" în folosul căreia se vinde pe micul preţ de *30 bani*.

Doritorii, trimiţând costul prin mandat postal sau în timbre, se pot adresa d-lui T. Popovici, Zorleni-Tutova.

Indemnăm pe cititorii noştri şi iubitorii de muzică aleasă, să şi-l procure fiind foarte frumos şi uşor de învăţat cu şcolarii.

După acest cor vor mai urma: *Latina gintă, Ardealul, O noapte în Carpaţi. Primavara*, toate artistic compuse şi unul mai frumos ca celelalte.

T. Popovici.

Posta Redactiei.

Domnilor: N. I. Dumitraşcu, Bucureşti, Scris; trimis broşurica. —*Irimia Dăscălescu* Valea Satului Vaslui: Scris, trimis „Carte pentru tineretul de la sate" şi „Boli şi lea-

curi". Mulţămiri.—N. I. D. Pe scriitoarea aceia n'o cunosc. Povestirea a scăpat acest no. *D. Gr. V.* S'au primit cărţile şi răvaşul. Aştept ce-mi scrii. —*N. I Munt.* Sunteţi cu plata unde trebue şi dacă administraţia v'a scris, a făcut-o ca să ştiţi cât mai este de dat. Poate găsiţi vre-o comoară şi atunci merge treaba mai lesne! *G. Fira.* N'am primit nici un cântec. Cele două sărbători le aflasem în Şezătoarea, coala 11. *Manole.* Nu te asculţ, căci mi-i teamă să-ţi facă şi Teodoru aceleaşi mustrări şi ţie. *C. Danilescu,* Primit. Păcat însă că veţi mai aştepta rândul la clişee.

Poşta Administratiei

Domnii: *G. G. Dimitriu,* Preşed. Trib. Constanţa, abon. an. V, *L. Stăcescu,* seminarist, 17 lei colecţii vechi, *T. Raica,* abon. an. V, *D. Mihalache,* 8 lei cotiz. *C. Patriche* 5 lei cotiz. *V. Puiu,* Banca Naţională, abon. an. 5, *O. Arbizani,* G. Berheci, abon. an. 5, *St. St. Tuţescu* rest cotiz. 15,50, *D. Vasiliu-Bacău* 3 lei cotiz. *P. Pănoiu* Crasna-Gorj 4 lei rest cotiz. *I. C. Popovici* Adm. dom. Coroanei Domniţa R. Sarat abon. a. 5.

Cărţi primite la Redacţie

Congresul din Constanţa al „Ligei Culturale" Rapoarte şi informaţiuni publicate de Comitetul central, 1912. Văleni de Munte, Tip. Neamul Românesc, 112 p.

N. Iorga : *Basarabia noastră,* scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către Ruşi, Vălenii de Munte, 1912, tip. soc. Neamul Românesc, 178 p. 2 lei.

Liviu Marian : Printre stropi, Succava, 1912, Institutul „Şcoala Română" 152 p. lei 1,50.

Matthias Friedwagner: Mihail Sadoveanu (Aus der Festschrift zum XV. Neuphilologentage) Frankfurt a. M. 1912 Tip. Gebr. Knauer, 22 p.

Dumitru Furtună : Isvodiri din bătrâni, poveşti din poporul satelor, Vălenii de Munte, 1912, Tip. soc. Neamul românesc 1912, 160 p. 1 leu 25.

Al. Cazaban: *Tovarăşul de drum* (No. 27 din Biblioteca „Lumina" Bucureşti, f. a. Librăria Nouă, 128 p. 30 b.

Ion Al. Brătescu-Voineşti · *Pe margenea cărţilor* (cuvântare ţinută în seara de 25 Sept. 1911 la congresul Asoc. române pentru înaintarea ştiinţelor) Buc., f. a. edit. Leon Alcalay, 32 p. 30 bani.

Silvestru Danilescu: *Tratat de corespondenţă scolară oficială* (pentru Bucovina) Vălenii de Munte 1912, Tip. soc. Neamul Românesc 72 p. 2 coroane.

D. Munteanu-Râmnic: *Inventatori şi întemeetori de industrii* No. 6 din Biblioteca scoalei secundare, Vălenii de Munte, 1912 Tip Neamul Românesc 48 p. 30 bani.

Virgil Arion ; Pagini din timpul răscoalelor ţărăneşti, cu o prefaţă de N. Iorga, Vălenii de Munte, 1912, tip. soc. Neamul românesc, 144 p. 1 leu.

Reviste noi primite în urmă

Chemarea, revistă culturală şi politică, Director Eugeniu Revent, Apare lunar. Red. şi adm. str. Justiţiei Bacău. Un număr 20 bani. Abonam. anual 3 lei

Ecoul scripturilor sfinte, organ al societăţei „Tribul evanghelist" Bârlad.

OBOLUL

întemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „ION CREANGĂ“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată şi depusă pentru fructificare . . .	908.25
De la d. *P. Pănoiu*, Crasna-Gorj	1.—
De la elevii din Crasna-Gorj prin d. P. Pănoiu	1.—
Total	910.25

RUGĂMINTE

pentru domnii colaboratori

In no. 7 al acestei reviste care se pune sub tipar între 17 şi 20 Iunie, vom pune tot ce ne va sosi cu privire la sărbătorile populare (legende, credinţe, datine) din lunile August, Septembrie şi Octombrie.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARŢI FOLOSITOARE

Prin Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă“ An I.	3.00
„Ion Creangă“ An II.	6.00
„Ion Creangă“ An III.	6.00
„Ion Creangă“ An IV	6.00
Cărţi postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911	1.25
Calendarul revistei „Ion Creangă„ pe 1912	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de matasă	0.10
D. Farcaşanu şi M. Lupescu: Creşterea pomilor	0.20
Şt. St. Tuţescu şi P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, poveşti	1.25

== Se trimit franco numai după achitarea deplină ==

CATRE COLABORATORI

Revista *«Ion Creangă»* publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, şi cu arătarea cel puţin a locului de unde este culeasa, dacă nu şi persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală şi pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă ! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ş. a.

Un târâm fără margeni a rămas încă nestrăbătut şi cu plăcere vom publica culegeri despre felurite industrii casnice, femeeşti şi bărbăteşti, locuinţe şi port, documente istorice de vechea limbă românească sau cari cuprind lucruri în legătură cu sufletul românesc. Preoţii ne pot trimite folclor bisericesc, rugăciuni şi practice cari nu-s în cărţi şi tipicuri. Măsurătoarea pământului n'o ştim, măsurătoarea grânelor şi a lichidelor asemenea. Cum se ibovnicesc flăcăii şi fetele noastre trebue ştiut. Ceva despre pedagogia ţărănească nu-i un lucru de prisos. Munca câmpului nici n'o cunoaştem. Vâslitul pe ape. Traiul pădurarului. Şi câte altele !

Scrisul scurt şi *cuprinzator*.

Anul V.—No. 7. Iulie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Port din ținutul Neamțului

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pentru condiţiunile de înscrieri noi, să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

CUPRINSUL:

Anul V. No. 7. Iulie, 1912.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE, Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . . 5 lei; In străinătate . 6 „

ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

60. Port din ținutul Neamțului

O RUGĂCIUNE DE LA ERUSALIM

I

Prin 1903, între școlarii Orfelinatului din Zorleni, am găsit cele scrise mai jos, răspândite pe o foaie de hârtie între ei, de nu știu cine, căci era jurat să nu spuie. Foaea am luat-o de la orfanul Brătescu, care a plâns după dânsa.

Iată cele scrise pe ea:

«Episcopul din Erusalim ne trimete această sfântă rugăciune ce s'a auzit la serviciul slujbei, la mormântul Domnului Isus Hristos :

Rugăciune

Doamne Isuse Hristoase, fie ne rugăm: sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, milueşte-ne pe noi şi pe poporul tău, de toate păcatele noastre, pentru prea curat trupul tău, acum şi pururea şi în vecii vecilor, amin !

In Erusalim a fost auzit glas grăind în vremea sfintei leturghii a Mântuitorului şi-a fost trimisă la 9 persoane. Dacă cineva nu o va trimite la 9 persoane, il va ajunge mare nenorocire.

In oraşul Herşova *unul care n'a voit s'o primească nici s'o trimeată mai departe, a ajuns în stare să-şi omoare fiica. Aşa dar vă rog ca în 3 zile s'o împărţiţi la 9 persoane. Şi după 9 zile vă va ajunge o mare bucurie, în numele Maicei Prea Curate şi a sf. Duh, amin!.*

Nimic de rău în cele de mai sus; însă m'a minunat chipul tainic cum s'a răspândit şi împrejurarea că răspânditorul arunca blesteme, iar de la unia încasa şi bani pentru iertarea păcatelor, prevestind zile grele.[1]

M. Lupescu

II

In Ţăpu meu, din ţânutul Tecuciului, o astfel de rugăciune a venit din Dobrogea fiind trimeasă de-un fecior al lui Tănase Gogă, dus acolo pentru pământ şi pentru lărgime. E trimisă din satul Dautcia la 22 Mai 1905. Mi-a încăput în mână şi am păstrat-o. Făcuse între oameni oarecare vânzoleală. In vara lui 1906 eram tocmai în Novacii Gorjului. Acolo am aflat că astfel de răvaşe erau cunoscute de gospodari mai dinainte.

Iată cuprinsul celei pe care o am, se înţelege cu îndreptările ortografice.

Rugăciune

Episcopul de la Ierusalim ne trimete această rugăciune ce s'a auzit în văzduh la serviciul sfintei slujbe, la mormântul Domnului Isus Hristos. Rugăciune de la Ierusalim. Doamne Isuse Hristoase, ne rugăm. Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, milueşte-ne pe noi şi pe poporul tău ! Milueşte-ne de toate păcatele noastre, pentru prea cinstit numele tău, acum şi pururea şi în vecii vecilor, amin ! Isuse Hristoase, fie ne rugăm. Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, milueşte-ne pe noi de muncă, pentru prea cinstit numele tău. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor amin. In Ierusalim s'a auzit un glas ascultător grăind în vremea sfintei

[1] Obiceiul de a arunca blăstămuri îl au şi Evreii.

liturghii a Mântuitorului. Rugăciunea ne scoate din toate nevoile şi neputinţele. Şi a trimis Episcopului ca el s'o dea la 9 prieteni. Cel ce nu va face pe aceasta, îl va ajunge mare nenorocire. Amin! In oraşul Ierusalim a fost un neprimitor, adecă, care nu a vrut să primească această rugăciune şi s'o trimeată mai departe; uitând pe Dumnezeu, a venit în aşa stare că în 3 zile a omorît pe fiica sa. Dar, vă rog, fără înduioşare, în 3 zile să împărţiţi la 9 prieteni şi după 9 zile pe voi are să vă ajungă mare bucurie. Amin. In numele lui Isus Hristos şi a Maicei Domnului, sfinte rugător tuturor. Amin.

Asemenea răvaşe umblau şi mai de mult şi-i cu putinţă să umble undeva şi astăzi. Se pomeneşte chiar că prin 1900 o doamnă de nume mare din Eparhia Huşilor primind o astfel de scrisoare, s'a îndreptat, — potrivit datinilor acelor vremuri îndepărtate! — către prea fericitul Silvestru, care i-a şi răspuns printr'o frumoasă pastorală de mângâiere, al cărui început urmează:

«Primind scrisoarea voastră prin care ne puneţi în cunoştinţă de scrisorile ce v'au sosit din străinătate şi din ţară, scrisori cari cuprind o rugăciune urmată de îndatoriri şi ameninţări, cari au pus oarecare nelinişlire în sânul familiei voastre şi al altora, am rămas cu totul mâhniţi în sufletul Nostru. Şi mâhnirea Noastră este cu atât mai mare, cu cât ameninţările de care e urmată rugăciunea şi care v'a făcut nelinişţire vouă şi altora, se atribue unui Episcop şi încă Episcopului de Viena: mai mult încă, asemenea ameninţări constituesc o mare blasfemie faţă de D. N. Is. Chr. către care e îndreptată rugăciunea, dând a înţelege că în numele lui se pot face şi înşelătorii.

De aceia Nouă nici nu ne vine a crede că născocitorul unor asemenea să fie Episcopatul de Viena. Un episcop creştin, — de ori şi ce rit ar fi El, — nu poate lega fericirea sau nefericirea cuiva de îndeplinirea sau neîndeplinirea unei îndatoriri, de a ceti cutare sau cutare rugăciune în nouă zile de-arândul, a o transcrie de nouă ori şi a o trimite la alte nouă persoane.

Numai un înşelător poate să zică că cel ce va face sau nu aceasta, va fi fericit sau nefericit; numai un înşelător poate sili prin surprinderi conştiinţa cuiva, ştiut fiind că aşa ceva e în afară de orice spirit al învăţăturei Domnului N. Is. Chr.

Dar în sfârşit, oricine ar fi autorul moral şi material al unei asemenea înşelătorii, un lucru e pe deplin vădit: e vădit că acela e un duşman al sfintei noastre religiuni creştine ortodoxe de răsărit..., pe care noi Românii o ţinem de veacuri, aşa după cum hotărîtă a fost

de sfânta Biserică la cele şapte sinoade ecumenice...[1]»

După cum se vede, între pomenitul răvaş din 1900 şi unele uneltiri apusene este o legătură, *Ierusalimul* din răvaşele de mai târziu, poate foarte bine să fi înlocuit *Viena* neştiută unui împrăştietor de astfel de răvaşe, cu toată buna credinţă de altfel. Bine ar fi acum, să putem căpăta ştiri şi din alte părţi cu privire la trecut şi zilele de azi. Căci lupul tot mai dă pe unde-a mâncat odată oaia.

Tudor Pamfile

COMETA

Făcută, se vede cu prilejul „stelei cu coadă" din (luna), 1910

Contribuţie la „Izvodirea cântecelor de ţară"

S'a spovedit mama Veta,
Că prea rău spune gazeta;
A văzut pe cer cometa.
Nu ştiu ce o face planeta.
Nu fii, ţară, înfricoşată
Şi aşa tare înspăimântată.
Aţi văzut steaua cu coadă?
Nici aia nu e curată,
Pentru rezbel ni s'arată.
Dar lumea este năroadă
Şi e tare înfricoşată,
Că pământu' o să cadă
Şi să murim toţi odată.
Dar avem un mândru gând:
O să murim tot pe rând,
Căci Dumnezeu, ca un sfânt,
Are grijă de pământ,
Să nu fie *sudomit*.
Că această stea cu coadă,
Ni s'a arătat odată,
In sus era scăpătată,
Serbia era sculată,
Cu Nemţia să se bată.
Şi-a văzut că n'o să poată
Şi s'a retras iute, 'ndată.
Dar Bulgaria-i sculată,
Macedonia înfocată,
Turcia umblă turbată.
Să vie Rusia toată,
România preparată,
Să mai sărim peste *baltă*.[2]
Să-l mai luăm pe Turc odată
Dându-l ca'n Plevna grămadă.
Câte patru să se bată,
Pe Macedonean să-l scoată,
De sub Turc, lege spurcată.
Macedoneanul de mult plânge
Şi cu lacrămi în ochi zice:
—Săriţi fraţi, săriţi voinice,
Turcia pe foc ne frige,
Vrea de vii să ne mănânce,
Din picioare ne distruge
Ne iea banii şi se duce,
Copilaşii noştri plânge.

Făcută de Radu Florea din Giubega-Dolj al cărui chip l-am dat pe faţa N. 113, şi comunicată de

Lt. A. Nicolaescu

[1] Pr. D. Lascar. *Studii asupra răului din biserica română.* Huşi, 1911, p. 38-42.
[2] Peste Dunăre.

POVEŞTI

44.—Povestea lui Miriuţă.

Ci-că, a fost odată în vremile de demult, hât de demult, pe când umblau urieşii pe pământ, un om, care ori cât muncea şi ori câte făcea, nu se mai putea prinde, ca să fie şi el odată în rând cu oamenii, ci tot calic rămânea. De la o vreme, văzând că îi merg toate tot deandoasele, ce îi veni lui în minte!.. Işi lăsă casă, şi se porni în lume, strigând către ori-cine îl întâlnia: «am minte şi n'am bani! «am minte şi n'am bani!» Tot mergând şi strigând el aşa prin lume, îl auzi un boer bogat care, minunat de aceste vorbe, porunci să-l cheme la dânsul, şi-l întrebă mirat:

— Ce înseamnă, omule, vorbele acestea ce le spui: «am minte şi n'am bani», «am minte şi n'am bani?»

— Ce să însemne? răspunse drumeţul; însamnă, că minte am şi n'am bani; îs sărac lipit pământului şi, dacă n'am bani, mintea nu-mi foloseşte la nimic.

— Şi unde te duci tu acuma?

— Mă duc şi eu prin lume.

— Da' la ce?

— Poate să găsesc nişte bani.

— Şi ce să faci cu dânşii?

— Ce să fac? Las' pe mine, că ştiu eu ce să fac, că doar de ce mai am minte!

— Iaca îţi dau eu, zise boerul, un sac de bani, c'o legătură: dacă ii câştiga cu ei, n'ai să mai dai nimica îndărât; iar dacă vei pierde, atunci să-mi dai banii îndoit. Te prinzi?

— Se mai poate? Cum să nu mă prind? răspunse cel cu mintea.

— Vra să zică, ne-am înţeles?

— Inţăles! răspunse drumeţul, pornindu-se.

Mergând el aşa pe drum cu sacul cel de bani, ajunse de la o vreme la o fântână, se puse jos şi începu să se gândească feluri şi chipuri, cum să facă, cum să dreagă, ca s'o poată scoate bine la capete. După câtva timp de gândire, îşi zise în sine: am să cumpăr nişte paie! Zis şi făcut. Se duse la un boier şi cumpără cu banii ce îi căpătase nişte girezi de paie, apoi luă nişte cărbuni aprinşi şi le dădu foc din toate părţile. Când văzu cu ochii că focul le-a cuprins de-a binele, se porni spre satul său. Dar unde să găsească el mulţi oameni adunaţi, căci

avea nevoie de ei? La crâșmă. Se duse într'acolo și își tocmi mai mulți oameni, spunându-le ca să meargă cu el la un drum lung și pe care trebuia să-l facă într'un an de zile; jumătate de an să se ducă și jumătate de an să se întoarcă; dar că, atât la dus cât și la întors, au să meargă tot cu încărcatul. Câțiva, cari se tocmiră calfe, îi făgăduiră, că va merge mai bine de jumătate de sat și aș' se porniră să vină cu gata. Cum se adunară toți cu carăle, le dete arvonă din banii ce îi mai rămase și se îndreptă cu ei spre girezile cele de paie prefăcute acum în cenușă. Cum ajunse, le porunci să încarce toată cenușa. Oamenii la aceste vorbe începură să râdă și să spună unul către altul, că i-a adus, să și bată joc de ei. El însă stăruia cu tot dinadinsul, spunându-le că nu glumește, și că să încarce cenușa. La urma toată, după multe trăgăneli, văzând că n'au ce face, au trebuit s'o încarce și să se țină de cuvânt, căci vorba ceea: făgădueala dată, e datorie curată.

Așa au și făcut. Au încărcat cenușa toată cât a fost, au acoperit'o cu țoluri, și s'au pornit la drum. In tabăra cea de cară însă, era și un însurățel de un an, care mergea la urma tuturor carelor. După ce au mers ei cât au mers, de la o bucată de cale, au ajuns la o apă curgătoare, mare de tot, și pe care trebuiau să o treacă pe un pod de piatră. Mare parte din cară apucară a trece podul, când cel de la urma taberei, ajungând și el abia la jumătatea podului, boii de odată se opriră. Dă în dreapta, dă în stânga: *Cea hara! Ța hara!* ei, degeaba, că carul parcă era cusut de pod. Să strige la cei dinainte..., îi era rușine. Cum adică, el cu boi buni să nu poată duce un car de cenușă, mai ales pe loc bun? Aceasta nu se putea. Când căută să vadă dacă nu cumva îs împiedicate roțile de la car, și se gândia cum să facă ca să pornească mai de grabă pentru a nu rămânea de tabără, numai iată că aude o voce de sub pod, care îi spune:

— Nu scăpi de aici, până nu-mi dai ce ai mai scump!

— Ce să-ți dau? răspunse el plin de frică.

-- Ce ai mai scump la viață.

-- Iți dau carul cu boi.

— Nu-mi trebue.

— Iți dau ochii din cap.

— N'am nevoe de ochi.

— Iți dau sănătatea.

— N-umi trebue nici sănătatea.

-- Iți dau atunci nevasta pe care numai de un an o am.

— Nu-mi trebue nici nevasta.

— Ei, atunci dacă nu-i nici nevasta, îți dau.

— Nu-ţi ieau acuma ce ai mai scump, zise vocea, ci peste optsprezece ani am să viu să mi-l dai, ca să-mi servească trei ani şi apoi ţi-l vei lua înapoi.

— Bine, fie şi aşa, zise el, şi la aceste cuvinte boii ca speriaţi, porniră. Dacă tabăra n'ar fi prins de veste de zăbava lui şi dacă n'ar fi făcut un popas, cu greu ar fi putut-o ajunge. Când au împlinit tocmai jumătate de an de la plecare, au ajuns la un iaz mare, unde stăpânul mărfei le porunci ca să arunce toată cenuşa în apă. Toţi au făcut cum le-a spus. Pe când scrumul de cenuşă se ridică ca un nor deasupra apei, se văzură venind pe sus trei răţe în zbor. De jumătate de an fugeau ele scăpate dintr'un castel al unor zmei, ce se afla într'o pădure frumoasă şi, obosite de cale, cum văzură apa, se lăsară în jos din sbor şi căzură pe apa care era acoperită de cenuşă şi, începură să înnoate. Scufundară capetele de vre-o două ori în apă, bătură din aripi, ocăiră de trei ori, şi o minune! o cântare de suire! Toată cenuşa se prefăcu în clipa ochiului, în piatră scumpă, mare ca ouăle de raţă. După aceasta răţele îşi luară din nou sborul, iar stăpânul cenuşii plin de bucurie, porunci oamenilor să încarce carăle cu piată scumpă, dar aşa fel: ca un ou să nu rămână pe fundul iazului care secase şi, într'un chiot şi o strigare de veselie, porniră spre casă. Cum ajunse acasă, la un an încheiat de la plecare, plăti la oameni până la un ban după cum avuse în vorbă cu ei, şi îi îmbogăţi dându-le pe deasupra câte un ou de piatră scumpă, făcându-i ast-fel ca să nu mai aibă nevoe de muncit în toată viaţa lor. După ce se sfârşi cu oamenii, luă un ou şi se duse cu el întins la boerul care i-a dat sacul cu bani şi îi arătă oul, zicându-i:

— Uite ce am făcut, dac'am avem minte şi pe lângă ea şi bani!

Boerul când văzu oul, numai încremeni. Ce vrai?.. O bucată de piatră scumpă cât un ou de raţă, îi avere, nu bucluc! Indată îl luă pe om şi-l duse prin curte arătându-i toate acareturile şi frumuseţile, şi luându-l cu binişorul, îi şopti la ureche, ţinându-l de mână:

— Iţi mai dau încă pe atâţia bani pe cât ţi-am dat, numai dă-mi mie oul acesta.

El însă, nu voi cu nici un preţ să asculte nici rugăciunile celor dela curte, căci acum se strânse în jurul lui cucoana boerului, fetele şi toţi oamenii de ogradă, ca la o minune, ci spuse verde în faţa boerului:

— Dacă nu te-ai fi tocmit cu mine când mi-ai dat banii, ţi-aş da oul, dar acum nu ţi-l dau, pentru că aşa ne-a fost vorba: că dacă voi câştiga ceva cu ei, n'am să'ţi dau nimic îndărăt; iar dacă voi pierde, să-ţi dau banii îndoit. Boerul, pierzând ori ce nădejde, petrecu supărat pe cel închiaburit până la poarta curţii şi, când se despărţi de el, zise:

— Tu aveai minte şi n'aveai bani, iar eu am avut bani şi n'am avut minte...

Cel ce se înavuţise, bucuros că l-a păcălit pe boier, se duse acasă şi luând câteva ouă se duse de le vându: iar cu banii luaţi de pe ele îşi *dură* nişte curţi ca acele în satul lui, mari de tot şi frumoase, cum nu s'au mai văzut de la începutul lumii până atunci, şi nici de atunci până astăzi nu s'au mai făcut aşa clădiri mărețe şi bogate. In acele curţi îşi aduse el familia şi toate neamurile sale, ca să se desfăteze în toate bunătăţile pământului şi în toate dulceţurile, căci doar îi rămase atâtea care cu peatră scumpă încă neatinse!...

***

Insurăţelul cel de un an, care mergea în urma taberei ce ducea cenuşa prefăcută în urmă în peatră scumpă, şi care fu oprit pe pod de Nichiduţă, căruia îi giuruise că îi va da ce are mai scump la vieaţă afară de nevastă, când ajunse acasă îşi găsi nevasta în pat. Ce se întâmplase? In timpul lipsei lui, îi venise timpul ca să nască, şi ea îi *tăpşise* un flăcăiaş de băeat ca acela, cu părul ca de aur şi cu ochii negri ca murele. Nevasta nu-i era lehuză, căci născuse de vre-o două luni; dar se afla în pat din cauza prea multei umblături. De bucurie c'a aflat-o sănătoasă şi că a găsit acasă doi în loc de unul, îi acoperi pieptul desgolit de mânuţele copilaşului care liniştit cătând cu ochii în podele se juca la sânul maică-sa, şi mulţămit îşi atinse buzele de fruntea aceleea ce se făcuse mamă, precum şi de-a copilului nou născut. Când îl botezară, căci era nebotezat de oare ce nevasta îl aşteptase pe dânsul, după dorinţa tatălui, preotul îi puse copilului numele de «*Miriuţă*», nume auzit de el de multe ori în drumul lui cu tabăra vreme de un an şi, pentru că-i suna şi acuma la ureche şi de oarece îi plăcea tare mult ca să nu-l mai uite nici odată, i-l puse copilului. Era întâiul lui copil şi de aceea după cum doria şi el şi după cum era şi placul femeei, făcură o cumătrie de îi merse vestea. O săptămână încheiată ţinu pitrecania şi acei cari au luat parte la ea, n'o mai puteau uita. Băeatul crescu şi se facu mare şi frumos, de nu-i stătea altul dinpotrivă de prin împrejurimile acelea.

Anii treceau uşor de tot. Copil azi, mâne băeat, şi iată-l flăcăiaş bun de scos la joc. Când mai erau câteva zile până să împlinească opt-sprezece ani de când tată su fu *întrunchinat* pe pod, Miriuţă supărat, începu să se pregătească ca de drum. Tată-su văzându-l supărat, îl întrebă:

— Ce ai, Miriuţă, de stai aşa mâhnit de parcă nu ţi-ar fi toţi boii acasă?

— Cum să nu fiu mâhnit, răspunse el, dacă mi se apropie duca?

— Ce ducă ?

— Vremea să mă duc de acasă.

— Ce vorbeşti, dragul tatei, unde să te duci ?

— Mă mai întrebi unde ?

— Cum să nu te întreb, dacă nu te înţeleg ce-mi spui ?

— Ei aşa !... Ai uitat, că m'ai giuruit dracilor acum optsprezece ani zicànd pe podul cel de peste apă când duceai cenuşă, că dai ce ai mai scump la viaţă afară de nevastă, numai să-ţi dea drumul şi, atunci n'aveai altă ceva mai scump de cât pe mine, care eram zămislit în pântecele mamei şi în momentul acela m'ai giuruit fără să ştii pe mine, pe timp de trei ani.

La aceste cuvinte îşi aduse aminte tată-său de cele se petrecură acum optsprezece ani pe podul, unde ca din văzduh i se opriră carul cu boi, şi începu a se bate cu pumnii peste cap de ceea ce făcuse fără ca să se gândească, şi povesti şi femeei întâmplarea, care auzind-o îşi smulgea părul, bocindu-se.

— Ori ce aţi face de acuma, e de prisos, zise Miriuţă, mângâindu-şi părinţii, cari în curând aveau să-şi piardă ceea ce aveau mai scump. In ziua plecării, Miriuţă îşi adună în casa părintească rudele din toate părţile şi dădu o petrecere ca de despărţire, spunându-le printre altele şi jâtiea cu giuruirea sa. Petrecerea însă se schimbă în jalanie. Toţi începură să bocească şi să se caine, cu toate că Miriuţă nu înceta de a-şi mângâea părinţii şi neamurile, spunându-le să nu fie supăraţi, că el trage nădejde, că are să le învingă pe toate şi că, cu ajutorul lui Dumnezeu, a Maicei Precista şi a lui sfântu Sisoe, are să vină sănătos tot cum s'a duce. Ori ce ar fi spus el acum, nu mai putea să alunge tristeţa de pe feţele lor. In curând se făcu însuşi trist şi schimbat la faţă, îşi luă «rămas bun» de la toţi câţi erau în casă şi, înainte de a cânta cucoşii de miezul nopţii, când se împliniră taman optsprezece ani de la giuruirea lui dracilor de către tată-su, Miriuţă cu lacrimiie in ochi, ca luat de un vârtej, îşi părăsi casa, nelăsând în urmă nimic alta decât vaet şi bocet de părinţi ce îşi perduseră draga odraslă ce o aveau ei mai scump pe lume şi ca singură mângâiere. Când ajunse Miriuţă asudat la podul şi pe locul unde se afla tată-su acum optsprezece ani când îl giuruise, doi draci cari îl aşteptau să-l iea în primire, îl întrebară: Ai venit, Miriuţă ?

— Am venit, răspunse el cam cu sfieală şi căutând să se îmbărbăteze. La aceste cuvinte podul se desfăcu, şi ei tustrei se duseră pe cealaltă lume... Cum ajunseră acolo, dracii ii spuseră lui Miriuţă :

— De acum să ştii, că trebuie să te ducem la mama *Gindra,* talpa

iadului, ca ea să-ţi dea de lucru.

Era frumos Miriuţă, frumos de tot, şi dracilor cât îs ei de draci, tot li se făcură o leacă de milă pentru dânsul, ştiind c'o să fie pierdut de mama Gindra şi de aceea, ziseră către el :

— Miriuţă! la mama Gindra noi nu ne ducem, căci suntem pedepsiţi de ea, că să şădem sub podul acela pe care am venit, nouă zeci şi nouă de ani şi să nu i vedem faţa ei: noi însă, nu'ţi putem folosi cu altă ceva decât doar cu arătarea drumului care duce la ea şi să-ţi dăm un sfat, pe care dacă îl vei ţinea, îţi va folosi: Ascultă: Mama Gindra, n'are gânduri bune asupra ta, pentru care lucru te-a şi cerut încă din pântecete maică-ta. Ea vrea cu orice preţ să te piardă. Cum îi ajunge, ea o să te întrebe dac'ai venit; tu să-i răspunzi că «da», însă să nu intri in odaea ei decât pe jumătate, adică, să te opreşti în prag cu jumătate de trup înlăuntru şi jumătate in afară, căci altfel, dacă-i intra inlăuntru, te face mici fărâme, te zugrumă.

Bine, aşa am să fac, răspunse el şi încurajându-se, porni în grabă prin sumedenia cea de draci câtă frunză şi iarbă, tot ferind îndreapta şi'n stânga pe-acei cari-i eşiau în cale şi nimenea din ei nu îndrăznia să s'anine de el, căci îl cunoşteau că merge cu treabă la talpa iadului. Cum ajunse la mama Gindra şi se opri în prag după cum îl învăţară cei doi draci, ea furioasă se opri puţin de la împărţeala poruncilor şi cu ochii de foc şi scrâşnind odată din dinţii ei negri, lungi şi ascuţiţi, întoarse capul înspre uşă şi îl întrebă :

— Ai venit, Miriuţă ?

— Am venit, mamă Gindră, răspunse el stând inlemnit.

— Du-te la bucătărie şi cere de la bucătar să-ţi dea un sfert de fasolă, care să-ţi fie de hrană pe astăzi şi deseră să-mi vii la poruncă. Spune-i bucătarului c'am poruncit eu. Ai înţeles Miriuţă ?

(Urmează) **N. V. Hânţescu**

DATINE ŞI CREDINTE

1048.—Obiceiurile la nuntă, Duminică, la mireasă, până o iea ginerile cu nunta. Mireasa în ziua de Duminică dimineaţă – după'n tuneric,—se scoală, îşi face părul: (părul şi-l împleteşte moaţă-moaţă, şi apucând o şuviţă o trage, strângând pe celelalte, ca p'o funie; dimineaţă îl desface şi rămâne încârlăunţat), se îmbracă cu bagare de seamă cu rochia albă de mireasă, se încalţă cu ghetele ei, cele vechi,

cari le are (cele noi ile aduce ginerile). Toate acestea fiind sfârşite, se chiamă lăutarul. Acesta începe cu foc,—după cum îi e puterea,—cântecul «Copiliţă cu părinţi; Ce pripeşti de te măriţi.

Mireasa se aşează p'un scaun mic cu patru picioare, aproape de pat şi uitându-se în oglindă îşi potriveşte lămâiţa (se cumpără din târg, gata) în asistenţa a două sau trei fete, cu mumă şi tată, care o potrivesc din ochi. Lăutarul cântă, nu se'ncurcă,—se pune'n unghii.— «Nu iei basmaua, dacă n'o faci să plângă (mireasa)» zice una din fete. De altfel, îi dă batista, dar aceasta, numai să amăgească pe lăutar şi să-l invite, să-şi puie toată inima în cântec.

Tot în acest timp, după punerea lămâiţii, îi aşează beteala, prinsă în creştetul capului, în dosul lămâiţii şi atârnată pe spate. Ii înfig în păr frunză de muşcat verde, ori flori dacă sunt. Se mai presară peste păr, d'asupra frunţii, beteală tăiată mărunt, ca să semene ca argintul, —să fie frumoasă— Lăutarii iese afar' iar mireasa îşi rânduie basmalele, pe capete.

Cei lalţi se îngrijesc d'ale gurii pentru meseni. Mai de dimineaţă ori mai târziu după cum e ginerile de aproape sau departe, un flăcău cu mumă şi tată buni, împreună cu mireasa, pleacă s'aducă apa Vadra o iea p'un resteu. Peste vadră se pun basmaua de matasă a ginerului (cumparată din târg) şi basmaua cusută a ălui d'aduce apa, cusută de fete. Flăcăul merge înainte, iar mireasa după el. La plecare, până la fântână, lăutarul cântă un marş.

Ajung la fântână iau basmalele după vadră, iar flăcăul scoate apă şi umple vadra. Se iea vadra, se pune jos, şi mireasa cu flăcăul apucă amândoi de *stebla* de busuic din vadră şi stropesc odată la răsărit; apoi înmoaie şi stropesc la scăpătat; aşa stropesc la dial (M. N.) şi la vale (M. Z.) Apoi mireasa varsă apa din vadră, aplecând-o cu piciorul, întâi la răsărit, la scăpătat, la dial şi la vale. La a din urmă varsare, apa trebuie vărsată toată, aşa ca să cază şi creiţarii ce sunt puşi în cadă. Creiţarii îi ieau lăutarii. Flăcăul umple iarăş vadra şi aşezând basmalele, pleacă acasă, tot aşa: el înainte, mireasa'n urmă. Se cântă marşul. La vre-o 20-30 paşi, p'un loc mai *polejnic*, se pune vadra jos, iar flăcăul cu flăcăii care sunt şi cu fetele învârtesc hora de trei ori. Iarăş pornesc, se opresc şi fac iarăş hora; pornesc şi mai fac odată hora în curte. In răstimpuri se cântă marşul.

După horă, un om d'ai casii întâmpină şi întreabă:

—Vai ce-mi aduceţi-m ?

—Apă de la Dumnezeu, zice unul.

—Păi, uite, eu v'aduc vin. Mă miram, să mă procopsesc; mai rău

mă sărăciţi.

Se duce vadra în casă, se aşează p'o masă aşternută cu faţă de masă de pânză, se mai pune o pâine cu sare şi cu argint înfipt, un pahar cu vin şi plosca cu vin.

Se iea bradul şi-l pun în vadra cu apă. Apoi, făcând *chiticele* de busuioc, le leagă la vârful bradului. Cea dintâiu care leagă este mireasa, apoi două fete cu părinţi. Legătura se face cu arniciu roşu.

Lăutarul cântă:

Copiliţă cu părinţi
Ce pripeşti de te măriţi...

Mireasa plânge, iar celelalte o consolează, că e aproape, că nu e singură şi multe şi de toate. Mireasa iea apoi plosca, şi luând vin în gură stropeşte bradul şi pe fete şi băieţi. La fel fac o fată şi-un flăcău.

Ridicarea bradului. Se ia bradul de flăcăul care a adus apa, şi ţinându-l d'asupra uşii de la sobă, trec toţi flăcăii şi fetele pe sub el. Ieşind afar' se face hora,—se joacă bradul—.Apoi se leagă cu o funie în vârful prăjinei şi ridicându se cu scările şi prăjina, se leagă prăjina în picioare de stâlpul casei. Şi aci, vine în ajutor mintea altor bătrâni. Zic unii mai şireţi:

—Să batem un *piroi*, să o legăm cu sârmă, barim să aibă ce deslega.

După punerea mesei, mireasa intră'n casă iea sare pe genunchi, iar fetele ling sare, ca să se mărite mai repede.

La masă, în căsă, e bine să şază cu căciula în cap.

Când vin mesenii cu plocoanele, soacra le iea şi le ridică în sus, zicând:

—„Bine-ai venit sănătoasă"

Se ivesc nuntaşi venind cu nunta. Toţi, flăcăi, fete, meseni, sar la porti de le'nchid să nu intre nimeni. Vine nunta. După multe *ciorcoveli*, le deschid porţile, nuntaşii şi nunta intră în curte. Colăcerul, spune colăceriile; cel cu salba intră în casă şi minţind mireasa de trei ori, i-o pune după gât. Flăcăul cu apa, işi iea vadra, iasă afar' ca să stropească. Toţi nuntaşii fug dinaintea lui. El aruncă apă de trei ori mai pe picioarele cailor, mai pe nuntaşi, de-i face leoarcă. La a treia oară, asvârle toată apa şi dă fuga cu ea s'o anine în stâlpul porţii. Nuntaşii se iau cu caii după el, iar acesta de teamă să nu dea peste el, dă cu resteul peste botul cailor.

Se împart basmalele, iar nuntaşii le leagă la căpăstrul calului. Se pune masa, şi se aşează în cap naşul, naşa şi cu ginerile. Lăutarul iea pânea, sarea şi vinul, se duce la naş. Pânea se frânge de ginere şi mireasă împreună, şi iea fiecare partea lui. Vinul din pahar îl pune în

ploscă. Lăutarul pleacă după bacşiş. Inainte pleacă mireasa cu săruta-tul. Când vine mireasa întâi la masă fac schimburile, adică, mireasa iea de la ginere rubla, iar iea îi dă basmaua cusută de ea. Intră în casă la iertăciuni. Ginerile îngenunche de piciorul drept, iar mireasa de amândoi genunchi. Părinţii îi iartă. Colăcerul citeşte iertăciunile.

Se ieau de mână, naşul înainte, ginerile, mireasa şi naşa. Când iasă în uşă, dacă mireasa are fraţi sau surori lunatice sau *zănatice*, îi bagă şi pe unul şi altul în fiare. Aşa să ieau fiarăle de la coş şi se leagă şi unul şi altul de picioare, apoi zice mireasa :

—Mi-eşti frate pân' la moarte să te scap de la moarte ?

—Ţi-sânt frate pân' la moarte, dacă mă scapi de la moarte.

Apoi dacă are surori, zice:

—Mi-eşti soră pân' la moarte să te scap de la moarte ?

—Ţi-sânt soră pân' la moarte, dacă mă scapi de la moarte.

Se sue în trăsură, ginerile şi mireasa în fund. Mireasa iea un pahar cu vin şi-l varsă în cele patru părţi; frânge pâinea şi-o asvârle în patru părţi. Toţi se repăd să apuce azmă. Se mai frânge şi o furcă de fân şi se aruncă în dreapta.

Ginerile deschiotoră pe soacră-sa şi-i bagă un argint în sân, iar ea îl leagă la gât cu basmaua cumparată din târg.

Mireasa sărută mâna părinţilor, se mai sărută cu rudele şi cu-noscutele.

Când nunta pleacă, mireasa zice :

—Să rămâneţi sănătoşi.

La plecare, lăutarul suit pe capra trăsurii, cântă un cântec de ducă, de-ţi vine a plânge şi mireasa plânge. Ţoalele se pun într'un car. Cu ele merge *pochinzăreasa*. Apoi nunta pleacă la biserică la cununie.

Din Ştefăneşti-Vâlcea. **Gh. Fira**

1049.—Căsătoriile în Leea nouă, Vlaşca. I. Luarea în căsătorie cu fuga. Băetul care voeşte a se căsători, vorbeşte la horă cu fata care voeşte a o lua în căsătorie, se ieau de mână amândoi şi plec ori la o rudă a băiatului, ori chiar la părinţii băetului; aceasta se face când se înţeleg tinerii între ei şi bine înţeles ştiu şi părinţii băiatului, mai ales mama şi se ch'amă că au luat-o de la horă cu fuga.

Duminică sara au obiceiu de se fac astfel de căsătorii; adoua zi dimineaţă, Luni se duc părinţii băetului sau o rudă cu plocon care con-stă într'o sticlă cu rachiu legată cu o panglică roşie (cordea) şi o pâne

ca semn că mireasa (fii-sa) au fost cinstită, la tatăl fetei; dacă părinților fetei le-au plăcut băiatul, primește ploconul; dacă nu încep a-i ocărî ba uneori se întâmplă și certe mari și chiar judecăți.

Dacă le-au plăcut băiatul, atunci ieau sticla din mâni și seara vine cu băutură și mâncare multă și chefuesc.

La săptămâna părinții băiatului se duc cu plocon și cu băeții la părinții fetei, ca să se împace ambii cuscri și iartă pe fată ce le-au făcut; unii părinți ai fetei mai trag fii-sei și câte o palmă că de ce a fugit. In sfârșit după ce se înpacă, se pun pe chef, vin și pe la cârciumă și au voe tinerii să vie pe acasă și într'o altă Duminică vine de se tocmesc (înțeleg) asupra zestrei ce-i dă fetei.

In primul rând ei socotesc ca zestre salba de la gât, un fel de bani mari (a 50-60 lei) bucata și pe urmă pământ dacă li să dă pământ; 1-2 pogoane se dă arat cu grâu; că dacă nu o fi arat cu grâu, zice că n'au parte de bucate.

II. Luarea în căsătorie cu vorba sau cu plosca. Se duc părinții băetului, cu băetul la omul cu fata și intră în casă și dă solia la ce au venit; și când se duce la fată se duce și cu o ploscă cu vin și cu 1-2 oameni din rudele băiatului și spun la ce au venit. Părinții fetei spun: să vedem ce zice fata.

Pune plosca în mijlocul casei și dacă vrea fata să ia plosca de jos stau de vorbă ca s'o iea; dacă nu, pleacă cum au venit.

Și iată cum se face dacă fetei îi place băetul · se pleacă fata, iea plosca și o dă părinților băiatului, la a ei, și pe urmă la celalți străini și în urmă aduce băutură și tot ce trebue.

Când pleacă părinții băetului ieau și pe fată; toate plocoanele ce se fac când fug, se face adoua zi și la acestia cu vorbă, tot cu sticlă, cu panglică și în fine doar n'au ceartă.

Logodne și altfel de înțelegeri ca în Moldova, nu se pomenește. Când iea fata cu vorbă, părinții fetei leagă pe ai băiatului cu niște ștergare la cap peste căciulă sau pălărie ca turcii, semn că au făcut cu fata și au' luat-o acasă. Când vine mireasa acasă, părinții băiatului îi dărueşte un ban mare de 50 lei sau unul de 25 lei *mănunde* și ea le sărută mâna.

V. Mitocariu

1050.—Iadeşul. Știm că acest nume de *iadeş* se dă unui os clavicular îndoit în forma de unghiu sau de V pe care îl au pasările și căruia Francezii îi zic *fourchette.*

Insemnarea lui este; osul acela de la păsări, despre care vorbirăm

şi cu cuvântul se mai aplică în următoarele împrejurări:

Când unei persoane îi cade în mână acest os, propune altei persoane să facă o prinsoare spre a se vedea care are mai multă ţinere de minte.

Aceste persoane trag fiecare cu degetul de câte o parte a osului iadeş, şi-l dau fiecare unul altuia osul rupt sau îl leapădă şi au în vedere, ca ori de câte ori va primi ceva unul de la altul, să zică cuvântul «*ştiu*». Dacă unul uită a zice acest cuvânt, celalalt numai de cât îi strigă «iadeş» adică l-a prins că a uitat şi se consideră bătut, adică că a perdut prinsoarea sau rămăşagul.

Origina astui cuvânt ar fi următnarea; Când persoanele se prind şi încep a trage de câte o parte a osului iadeş, îşi zic: «*i'a deici*» (iea d'aici).

Astfel s'a format *iadeşul*, nume ce se dă osului pomenit de la păsări şi să întrebuinţează şi ca interjecţiune în urma rămăşagului făcut între două persoane, când are înţelesul de: «iadeş» adică: te-am prins, te-am rămas, te-am bătut.

Slatina. **G. Poboran**

1051.—Când te întâlneşti dimineaţa cu un ţigan mai înainte de a te fi întâlnit cu alt cineva, se zice că-ţi merge bine în ziua aceia.

1052.—Când îţi iese în plin, îţi merge bine, iar când îţi iese cu gol, îţi merge rău.

1053.—Când vezi primăvara întâi fluture alb sau galben, vei fi bolnăvicios şi galbăn toată vara, iar când vezi întâi fluture roş vei fi sănătos şi plin de viaţă tot anul.

1054.—Dacă splina-i groasă când se tae porcii, iarna va fi mare.

1055.—Când plouă cu soare atuncea ies culbecii.

1056.—Culbecul bătrân se face balaur şi se sue în nouri.

1057—Cucul nu mai poate cânta fiind că mănâncă cireşe.

1058.—Când cântă cucuveaua pe casă, va muri cine-va din casa aceia.

1059.—Când se duce cânele de la casă, va muri cineva din aceea.

1060.—Să nu mânînci cir (terci) de mămăligă, că faci păduchi.

Valea Seacă, Bălţăteşti-Neamţ. **Ioan Preutescu**

1061.—In zilele numite „Martinii“ nu se lucrează, c'apoi îţi mănâncă lupii vitele din staul.

1062.—A treia zi de „Răpoteni“ femeea are deslegare să-şi bată bărbatul.

1063.—Dacă-ţi dă boala în găini, atunci să verşi pe jos, în poaiată, colivă făcută în ziua de sf. Haralamb, c'apoi ele mâncând-o, se vor tămădui.

1064.—In ziua de sf. Varvara se *îmbăibureazá* copii cu dulceaţă, ca să fie feriţi de friguri.

1065.—Când curcubeul va fi mai mult roş, va fi mult vânt; când, este mai mult verde, va fi mult grâu; când e mult albastru, va fi multă secetă şi moarte.

1066.—Când femeile se întâlnesc cu popa, aruncă jos ace cu gămălii ca să nu li se întâmple rău.

1067.—Dacă umbli cu un picior încălţat şi cu unul desculţ, atâţia ani ai să rămâi văduv, câţi paşi ai făcut.

Din Truseşti Botoşani. **C. Atanasiu**

1068.—Dacă vărueşti casa când e nouă, se fac ploşniţe şi cântă *grăuruşii.*

1069.—Dacă bei apă din coíă, faci zabale (bube) la gură.

1070.—Când se joacă măgarii, se strică vremea.

1071.—De vei sămăna în straturi, ceapă şi usturoi, in zi e de sec, le mănâncă viermii.

1072.—Nu-i bine să pui cartofi şi fasole în zile de post, că fasolele nu vor fi dulci, iar cartofele se fac apoase.

1073.—Dacă pui strachina pe genunchi când mănânci din ea, vei suferi de picioare.

1074.—Banii ce-i capătă mireasa de la mire când logodesc, îi bine să-i poarte în ghete până la nuntă; căci le va fi casa îndestulată cu de toate cele.

1075.—Când vine un om pe care gospodina casei îl crede duşman, după ce pleacă, aprinde trei chibrituri şi le-aruncă în urma lui; pentru ca focul să se aleagă de el.

1076.—Nu e bine să flueri în casă, căci rămâne pustie

1077.—Să nu laşi coicie cu apă descoperite în timpul nopţei, căci se scaldă necuratul în ele.

1078.—Când urlă mult cânele, va fi o nenorocire.

1079.—Nu-i bine să te uiţi înapoi când mergi noaptea.

1080.—Când iei oala de la foc, astupă-i urma cu cenuşă, căci înăbuşi traiul cel rău din casă.

S. P. Chiricel

CÂNTECE DE STEA

13.—Veniţi toţi cei din Adam
Şi cu fii lui Avram
Să cântăm cu viers de moarte
Ale lui Adam pacate;
Să cântăm cu viers de jale
Ale lui Adam greşale.
Că Adam dac'a greşit,
Domnul din Rai l-a gonit,
Din raiul cel din Edem,
Osândit cu greu blestem.
Şi din Rai, afară dat,
De-al lui bine lepădat,
A şezut jos într'un loc
Plângând cu lacrămi de foc;
Raiul cu jale-l privea,
Către el asa grăia:
— O, raiule, lăcaş sfânt,
Nu vezi în ce jale sànt?
Că sânt greu *urghisit*
Şi de la tine gonit.
Amar, Evo, ce-mi făcuşi?
Unde vom merge acuşi?
Pre tine te ascultai
Şi dintr'acest pom mâncai,
Că tu Evo, m'ai silit
De-al meu bine m'am lipsit!

Din Băieşti-Vâlcea.

N. I. Dumitraşcu

VORBE ADÂNCI

706.—Dacă nu poţi întoarce lumea, întoarce-te după dânsa; că nu-i cum vrem, ci-i cum putem.

707.—Dacă nu-i ploaie, fie măcar piatră.

708.—Mintea făr' de socoteală, e curată osteneală.

709.—Rana de pe trup se tămădue, da' de pe inimă cam mai baiu.

710.—Prinde orbu' şi i scoate ochii.

711.—Dai cu mânile şi alergi cu picioarele.

712.—Dac'a ploua, noi ne-om lăsa. Dac'a ninge şi noi ne-om mai duce... vorbe în care se răsfrânge adesea duhul de supunere al ţăranului nostru.

713.—Decât c'un nebun la câştig, mai bine c'un înţelept la carat piatră.

714.—I-am dat din sufletu-mi şi el m'a lăsat cu *limba boului*, adică mi-a luat totul.

715.—Dreptul de auzul rău nu piere nici o dată.

716.—Dintr'o căruţă încărcată s'a ales o nimică uscată.

717.—Până ce se deschide punga bogatului, crapă inima săracului.

718.—N'o lua repede, că mult are să ţie.

Dumitru Furtună

719.—*A-i crăpa cochitele*=a alerga de să-i crape copitele, ca şi calului, a nu putea sta pe loc de nelinişte, a arde de dor de alergare.

720.—*A scoate limba*=a dori mult, a alerga şi a te osteni mult, a se osteni, de parcă i-ar eşi sufletul: „Ai să scoţi limba de-un cot şi n'ai să mai ai ce ai avut."

721.—*A avea minte de domn*=a judeca bine, a prevedea înţelepţeşte, a face ceva şi a eşi bine de tot.

722.—*Mi-e milă de tine da' după mine mi se rupe inima* = fiecare ţine tot mai mult la el decât la aproapele; căci e aproape sumanul, da' tot îi mai aproape cămeşa, sireaca!

723.—*A da smântână pe bşină*=A da folosui pe muncă nefolositoare când vinzi vaca—care-ţi aduce lapte şi smântână—şi-ţi cumperi un cal, care tot se jură (b.se): aşa zice Mold. că se jură, că n'a mai face, ce-a făcut.)

Jud. Botoşani.

V. Moisiu

724.—Nu tot umbla cu ceacâr-macâr. Nu umbla cu nimicuri.

725.—A se da dela curciu babei. A se da de-a tumba.

726.—Toată vorba îşi are *şaru'* ei. Toată vorba trebue la locul ei spusă.

727.—Ii cu nasul de ceară. Se mânie uşor.

728 Ii salba dracului. Ii rău.

729. I s'o dus buhu' ca de popă tuns. I-o mers vestea de om rău.

730. O casă de copii şi-o sută de datorii.

Din Nemţişor-Neamţ.

A. Moisei

731.—Tu îl cerci de mazere şi el îţi dă bob întreg.

732.—De cât flămând şi cu capul sănătos, mai bine sătul şi cu capul legat.

733—Se grăbeşte ca baba'n raiu şi ca mireasa la pat.

734.—Omul spăsit, cărbune acoperit.

735.—Decât a rămânea în hârdău, mai bine să mi fie mie rău.

736.—Nici vara nu mi-i drag cu cojoc, dar nici iarna nu mi-i cald cu 2 sumane.

Petru G. Savin

737.—Ce-a intrat pe gură de lup, nu mai scoţi = ce-ai apucat de-ai pierdut, ori de-ai dat la om rău ceva, să ţi iei nădejdea că nu mai vezi.

738.—Latră cânii ca la urs, se zice în batjocură despre o femee care

nu spală rufele bine şi cari întinzându-le să le usuce, sunt foarte urîte la vedere.

739.—Nu umbla cu şoalda, se zice despre unul care ar vrea să te înşele.

740.—Prinde paserea din sbor, se zice despre omul şirăt, hrăpareţ.

741.—Nu mai vrea bălana=nu mai e ce-a fost: s'a isprăvit.

742.—Omul vrednic scoate ceva şi din piatră seacă.

743.—S'a suit scroafa'n copac se zice de unul care dintr'o stare josnică a ajuns şi el ceva şi vrea să se fudulească, să se arăte trufaş, mândru.

744.—Un' te duci (ori încotro apuci) tot pui de pupăză aduci, se zice despre cineva care nu face nici o treabă la locul ei.

745.—Mai cauţi degeaba acul în carul cu fân = nu te încerca a întreprinde ceva, căci nu reuşeşti.

746.—Nici cât vârful acului = n'are nimic, e sărac lipit pământului.

Voiceşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

747.—In casa cu două fete apă'n cofă nu se vede, iar în casa cea cu una, apă'n cofă totdeauna.

748.—Eşti lup îmbrăcat în piele de oaie.

749.—Nu sperii lupul cu pielea oaiei.

750.—Bate şaua, să se priceapă calul.

Ţigăneşti-Tecuciu. **P. Marinică**

751—Porcul de e porc şi tot i se roşeşte râtul când vede că nevastă-sa e scroafă.

752.—Râde om de om şi dracul de toţi.

753.—Mai bine o vrabie 'n mână de cât o mie pe gard.

754.—Inveţi pe dracul să dea cu puşca.

Balaci-Teleorman. **A. M. Nour**

GÂCITORI

315.—*Cântarul.*

Am un moş cu picioarele: horja-horja,
Şi cu ciocul moşmondoc,

316.—*Pieptenii de câlţi.*

Am doi uncheşi şi să trag de bărbi amândoi.

317.—*Porcul.*

Turtă 'n nas,
Cârlig în coadă,
Butoi la mijloc,
Uită-te şi te miră,
Gândeşte-te şi ghiceşte.

318.—*Sămânța, vrejul și dovleacul.*
Din purcea fac mia,
Din mia, butuc,
De abia-l mai duc.

319.—*Dulapul.*
Pe valea lui Baibarac.
Se dă dracul peste cap.

320.—*Borcanul.*
Din pământ am eșit ca moș Adam,
Toți beau și mănâncă din trupul meu
Și după ce mor, nici oasele nu-mi îngroapă.

321.—*Fasolea.*
Albă sunt,
Frumoasă sunt;
Să am scară,
M'aș sui la Dumnezău.

322.—Ghiară e, pisică nu e;
Verde e, și pe copaciu se sue.

323.—*Coțofana.*
De sunt albă, nu-s cucoană;
De sunt neagră, nu-s țigancă;
Coadă am, dar nu-s tigae.

324.—*Vinul.*
Nebunul satului,
La masa împaratului.

325.—*Peștii pe sub ghiață.*
Pe supt podu' lui Peneș-împărat,
Umblă caii lui Calafat.

326.—*Când e în frigare.*
Când nu fuge iepurele?

327.—*Porcul duce pe coțofană, iară coțofana nu duce pe porc.*
Țuțu, muțu, duce pe țuța, muța,
Iar țuța muța, nu duce pe țuțu muțu.

328.—*Porumbul.*
Cine naște înfășat?

329.—*C....*
Mușuroiu între călcâe,
Cine-o ghici a lui să fie.

330.—*B . . . na.*
Ce naște fără piele și moare țipând?

331.—*Casa și oamenii.*
Cloșca moartă, puii vii.

332.—*Coș, foc, cuptor, pâne.*
Tată înalt,
Ginere turbat,
Surioară oarbă,
Maică milostivă.

Jud. Argeș și Muscel.

C. N Mateescu

333.—*Pămătuful cu lopata cu care să mătură cărbunii în cuptor.*
Feligă,
Meligă,
Intră în biserică.
Inchină-se,
Roagă-se,
Iese afară, vaită-se,

334.—*Oglinda.*
In vârf de nuea.
Este o păsărea,
Eu mă uit la ea,
Ea mă mângâia.

335.—*Corabia.*
Pană înpănată,
Pe apă lăsată,
Meșteșugul omului,
Mila Domnului.

Oancea-Covurlui.

Ecaterina Clime

336.—*Cercul.*
Ce-i rotund si n'are fund?

337.—*Fasolea.*
Intr'un vârf de nuea, o sâcâia.

338.—*Pirostiile.*
Am o cățălușă, cu trei țânci la țâță.

339.—*Luleaua.* Am o bâtâcoasă, îi bag în coadă cenușă.

340.—*Furnicile.*
Intr'un vârf de plop retezat, fierbe o oală cu pasat.

Culese în Bălintești-Covurlui
N. I. Munteanu

341.—*Foaia de ceapă.*
Sus copac, jos copac,
La mijloc, loc de joc?

342.—*Cuțitul și degetele.*
Eși, eși, Ivănuș,
Că te-așteaptă cinci inși.

343.—*Suvelnița.*
Șaica trece,
Dunărea 'nghiață

344.—*Pepenele.*
Domnu roșu
Cartea verde.

345.—*Racul.*
Ungur înarmat,
Trece apa fără vad.

346.—*Acul.*
Cu râtul râtește,
Cu coada 'ngrădește.

347,—*Căciula.*
Jumătate de dovleag,
In vârf de ciopârlac.

348.—*Plosca.*
Cocoș potcovit,
De nuntă gătit.

349.—*Ciutura fântânei.*
Nițu lungu.
Ii pică mucu.

350.—*Spicele de grâu.*
Șapte mii de găurele
Toate cu ochii la stele.

Antonești-Teleorman.
Marin Apostolescu

351.—*Luna.*
Ce trece prin sat.
Și cânii nu simte ?

Auzită în Călmățui jud. Tecuciu.
P. Marinică

352.—*Toaca de lemn.*
In pădure născui
In pădure crescui;
Acasă m'aduseră
Huet satului mă puseră.

353—*Râșnița.*
Turtă peste turtă,
Fusul meu în mijlocul tău.

354.—*Ușa.*
Cum vii la noi,
Ți-o torn dinapoi.

355.—*Oglinda.*
In față-mi stai,
Și de pui mâna pe cucui
Eu îndată mi te spui.

356.—*Cartea*
Rădăcină, pătlăgină,
Rari voinici o mai desghină.

Auzite de la Bogoș Vasile.
Bârlad. **M. Tănăsescu**

357.—*Limba de scoică.*
Ghici ghicitoarea mea:
Cine n'o ghici ghicitoarea,
Să-ţi mânânce atârnătoarea.

358. *C . . . l*
Muşuroi într'un călcâi
Cine-o ghici a lui să fie.

359.—*Biserica.*
Pe-o vale cotită,
E merla învălită.

360.—*Ceaţa.*
Puse ursu, brâncile,
Şi cuprinse luncile.

361.—*Lumea la biserică.*
Duminică dimineaţă mă sculai,
Cerbii urlă,
Ciutele se adună.

362.—*Coţofana.*
O fată de ungur,
Cu sulu' în c.r.

363.—*Cerga.*
Beraiban pe mumă-ta.

364.—*Meliţă.*
Am doi uncheaşi,
Se trag amândoi pe barbă,

365.—*Pepteniul.*
Pardos, pardos, mâna porcii după dos.

Culese la o clacă de lână.
Catanele-Dolj. **Şt. St Tuţescu.**

BOTANICA POPULARĂ

46. — Cireşul

Cireşul e un copac foarte cunoscut. Fructele lui sunt unele amare şi altele dulci, negre, roşi ori albe; ele servesc ţaranului în vremea verei drept hrană; la Românii din Istria se numesc *cerisne* (Maior)

O strachină cu cireşe, o mămăligă caldă şi o cofiţă de apă rece de isvor e tot ce poate avea mai bun săteanul în vremea verei, în postul *Sin-Ketrului.*

Ca să le aibă şi pe iarnă, femeile harnice, după ce opăresc cireşele, le pun de se usucă la arşiţa soarelui. Iarna le coboară din pod, ca cum ar coborî strafide, le opăresc, le pun la foc, le fierbe şi cu mămăligă prăjită, le mânâncă în posturi de le merge pomina.

Lemnul de cireş e bun de foc şi de diferite lucruri.—Fructele cireşului sunt o hrană bună şi pentru păsări şi cuci. Una din paseri se numeşte chiar *Cireşar*, pentrucă despoaie cireşele de carne şi apoi mânâncă mezul din sâmburii lor. [1] Se crede că cucii cum mânâncă cireşe amare, nu mai pot cânta.

[1] Marian, *Ornitologie*, I, 416

Coaja de cireş amar e bună pentru femeile ce au multă scurgere. De are multe, se jupesce în sus, de are puţine, se jupesce în jos, se ferbe cu apă şi se bea zama dimineaţa.. (Bogdăneşti, Suceava).

In Banat este obiceiul ca în Sâmbăta Rusaliilor să se dea de pomană de sufletul morţilor, oale cu lapte şi la mănuşa oalei se leagă o chită de *cireşe* şi de flori. (Marian, *Inmorm.* 388).

In superstiţiile popoarelor slave şi germanice cireşul era considerat ca un arbore sinistru.[1]

Din cireşe negre, copii fac cerneală.

Cireşul e cântat în popor, de multe ori se aude:

Frunză verde **lemn cireş**
De s'ar face dealu' şes
Şi pădurile ovăs
Să văd puiu unde-a mers . . .

Sau:

Foae verde trei **cireşe**
Sloişor de ghiaţă rece.
Earna vine vara trece . . . .

Sau

—Foae albă de **cireş**
Cum te duci tu şi mă leşi?
—Eu te las, drăguţă, bine
Că te las în sat la tine.

Nişte ochi frumşoi, negri, poporul îi compară cu *cireşele*, într'o doină din Ardeal:

Mândro, doi ochi ca la tine,
Nu mai sunt în sat la mine,
Doi ochi ca la dumneata,
Zău că nu mai pot afla,
Aşa negri, frumoşei,
Ca **cireşele** 'n aloiu,
Care-s coapte la răcoare,
De nu-s grăbite de soare[2].

Şi forma diminutivului, încă e cântată de popor:

Foie verde **cireşel**,
Sub un vârf de păltinel
Frumos doarme-un brănicer
Cu puşcuţa lângă el . . . . [3]

Anton Pann dă următoarea ghicitoare a *cireşului*.

Ce este întâi iubit
Şi în urmă neprivit? [4]

47. — Coada şoarecului.

Coada şoarecului creşte prin fâneţe, pe lângă cărări, drumuri şi are frunza lungăreaţă, împărţită şi alte nenumărate frunzişoare mici. Creşte naltă; face hlujul grosuţ şi are floarea albă în forma de ciucur, măruntă. Floarea are forma unui buchet cu un miros plăcut.

Cu frunza tânără a acestei plante se nutresc curcile şi găştile. Vitele o mânâncă cu plăcere.

[1] Gubernantis, *Mith. des plantes,* II, 57.
[2] Jarnik-Bârseanu, *Doine şi Strig. din Ardeal,* 37.
[3] *Şezătoarea,* II, 8.
[4] *Povestea Vorbei*

Coada şoarecului în vin e bună de *colerā*;[1] cald, scoate, rece opreşte. E bună încă pisată, mustoasă sau de vrai să fie şi mai cu efect, adaugi apă; e bună pentru *păducei*, adică mustoşarea tălpilor, opăritura pielei [2]

Coada şoarecului e bună de leac pentru trânji. Se alege de la rădăcină şi din lungimea tuileannlui se taie două părţi din spre vârf, iar partea despre coadă se leapădă. Partea cea bună se taie mărunţel, cu floare cu tot, se usucă la răcoare şi se pune în săculeţe. Când eşti bolnav, iei cât încape între degete, pui în apă, fierbi vre o cinci minute şi bei ceaiul.

A. Gorovei şi M. Lupescu

48.—Costreie.

Observ în articolul „*Botanica populară*" dintr'un no. trecut (nr. 5-1912), că *costreiu'* sau *costrelele*, sunt o plantă cunoscută sub acest nume în Muntenia şi unde se şi întâlneşte în cântece.

In nordul judeţului Dolj i se zice *costreiu* ; însă mai totdeauna *costreie*.

In părţile dunărene însă, acestei plante, ce creşte prin arături, mai ales laolaltă cu porumbul,—prin porumb,—care seamănă perfect cu el când e mică,—aşa că de multe ori la prăşit, începătorii o iau drept porumb, o prăşesc, şi firele de porumb le taie,—i se zice *bălur*.

Creşte înaltă, subţire, frunzele lungi, tăioase, însă îi rămân înguste. La vârf se desparte în mai multe rămurele lungăreţe, subţiri şi la capete-i sunt seminţele, ce sunt acoperite cu o ghioace roşie-închisă. Rădăcinile se întind foarte mult în pământ la o adâncime de câţiva centimetri, însă numai în lături şi sânt de culoare albă, prevăzute din loc în loc cu noduri roşcate. La întâia vedere după ce au fost jumulite din pământ, par a fi nişte gândaci albi. Din noduri pleacă alte mici rădăcini. Pe lângă acestea însă, acolo unde iese la suprafaţă mai are şi o mulţime de rădăcini-mustăţi.

Se înmulţeşte foarte mult prin rădăcini şi seminţe.

Se caută în tot chipul a se stârpi, fiindcă înăbuşă porumbul, de oarece creşte foarte des şi-i prieşte oriunde.

Ca verde, servă pe vite; iar ca uscat, pentru acoperit şirele de paie sau de pus împrejurul lor, etc.

In vorbire se aude : — «Mă duc să mai tai *bălur* de 'la de prin porumb, să mai aduc la vite..»

Iar în cântece :

Bălur, iarbă, spini, dudău,
Toate-s pe ogorul meu...
Troscot, pir,
Mohor şi ştir...

[1] *Familia*, an. XXIX p. 247.
[2] *Idem* p. 268

In partea deluroasă și muntoasă a județelor Gorj și Vâlcea, cu deosebire de lângă mănăstirea Polovragi (jud. Gorj,) am înțeles, că sub această denumire de *costreie*, se mai înțelege în general cositura verde, proaspătă, sau iarba aceia ce se taie sau ce se seceră de prin porumb și se aduce cu brațul la vite pe lângă numele de *costreie*, numele plantei și nu e alta de cât tot *bălurul*, spus mai sus.

Se dă la vite numai proaspăt, —rar uscat—și tăiat numai atunci când e trebuincios la un moment dat; iar când mai este nevoie de el, se mai taie iarăși.

In vorbire, în Polovragi-Gorj, am auzit: «Du-te și taie *un braț de costreie* și adu-l la cai...» Adică ceva iarbă, iarbă tăiată, un braț de tăietură proaspătă

De altfel, în cântecul citat, se observă acum:

...Să-mi cosească fân, *costrele*....

In nordul județului Dolj se găsește în cântec astfel:

Frunzuliță de *costreiu*.
De trei ori primar fusei...

In județele Vâlcea și Gorj:

Frunză verd' de fân, *costreie*.

Acestă e înțelesul cuvântului *costreiu* sau *costreie* în Oltenia.

N. I. Dumitrașcu

CÂNTECE

1101.—*Foaie verde sălcioară,*
Aseară și-alaltă-seară
Mă plimbai p'o ulicioară
Să-mi văd puicuța pe-afară.
Și o zării la portiță,
Albă ca o libidiță
Grasă ca o păuniță.
Eu am râs și ea n'a râs
Foc la inimă mi-a pus.
De-i gândi la domnul meu,
Să-ți ajute Dumnezeu;
De-i gândi al altuia
Te'ntorci cu faț' la perete,
Să nu mai vezi iarbă verde.

1102.—*Frunzuliță sălcioară*
Dragă țață Mărioară,
Ți-a venit o veste-aseară
C'amorezul tău se'nsoară.
Insoar'-se cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău,
Nici așa bine nu-mi pare
Dar la inimă mă doare.
De-o lua una frumoasă,

Dumnezeu să-i facă casă.
De o lua una urîtă,
Dumnezeu s'o dea de râpă:
De-o lua una ca mine,
Să-i dea Dumnezeu mult bine.

Culese din com. Movilița-Putna.

N. Şt. Graur

1103.—*Plimbă-mi se, plimbă,*
Pe ulița strâmtă,
Strâmtă și boltită,
Pe jos pardosită
Cu var, cărămidă,
Pimbă-mi se, plimbă
Două nevestele,
Două tinerele,
D'amândouă surățele.
—Surată, surată.
De bine ce ne-avem
Ş'o să ne certăm.
—Surată, surată,
Ce să ne certăm
Prea bine ne-avem!
—Surată, surată,
Bărbățelul meu,
Doarme 'n patul tău.
—Surată, surată
Dacă ai barbat,
Ţineţi-l legat,
De furcă de pat,
Nu-i da drumu 'n sat...

De la Ghiță Culiță.
R. Alb-Dâmboviță.

A. Cioranu

1104.—*Când eram nemăritată*
Eram fată răsfațată,
Casa...to-ot nematurată!
Nu cuseam, nu țeseam pânză
Ci umblam cântând din frunză
Ţine-o 'n loc!
Dar de când m'am măritat,
Pun războiul și țes pânză
Svârlii dracului de frunză!
Hi nainte, hi!
Când eram și eu fecioară
Mâncam pâne de secară
Neagră ca pana de cioară
Şi-o mâncam cântând p'afară
Dă-i pe loc!
Iar de când m'am măritat
Şi mi-am luat
Ciocan pe cap,
Mânc pâine de grâu curat
Şi-o mânânc tot cu oftat
Şi cu plâns amestecat,
Şi 'napoi!

Goleștii Badii-Muscel.

D. Mihalache

1105.—*Foae verde și-o mălură*
Buna seara, mândră bună.
Asta-i seara după urmă
S'o petrecem împreună.

1106.—*Bună seara și-aș pleca,*
Nu mă'ndur de dumneta;
Buna seara și m'aș duce
Nu mă'ndur de gură dulce.

1107.—*Foae verde fir și-o nalbă*
Nean-tău tot mereu mă'ntreabă,
De ce-am pus arma pe iarbă.
—Am pus-o ca să beu apă,
Apă bună din isvor,
Să-mi treacă de-al mândrei dor.

1108.—*Ce-e 'n lume mai de frunte!*
—Banul și omul cuminte!

Banul se mai cheltueşte,
Omul cuminte trăeşte.

Auzită de la Al. Dumitrescu, Alexandria-Telcorman.

D. Sameş

1109.—*Inimioară ca a mea,*
Doamne, la nimeni nu da;
Inimioară ca la mine,
Nu mai da, Doamne, la nime,

1110.—*Und' te duci tu dorule?*
—La voi puişorule.
—Da la noi de ce mai vii?
C'o venit urîtu'ntâiu.

1111.—*Trece lumea, trece zău,*
Treacă că nu-mi pare rău,
C'am iubit ce-o fost al meu.

1112.—*Dorul mândrii de la munte,*
M'o lovit asară 'n curte.
Dorul mândrii de la ţară,
M'o lovit la inimioară,
Ş'aşa m'a lovit de tare,
De mi-o rupt o suspinare.

Vecinătatea Sebeşului.

Vasile Zdrenghea

1113.—*Floricica de pe lunci,*
Cu floarea făcută cruci
Spune dragă un' te duci?
—La grădina cu doi nuci
Să dau apă la doi junci,
La doi junci, la doi viţei
Şi guriţă la flăcăi.
Tinerei fără musteaţă.
Ce se'nvaţ' a strânge 'n braţe,
Şi sărută cu dulceaţă
Până 'n alba dimineaţă.

1114.—*Verde foae ş'o laleu,*
Ştii puicuţă, dumneta
Ca noi cine mai era?
Amândoi un măr mâncam
Ne culcam unde voiam.
Că noi um fost doi iubiţi
Ca doi zarzări înfloriţi,
La fântână răsăriţi.
—Foae verde măr maşcat,
Zarzării s'au scuturat
De iubire ne-am lăsat,
Căci iubitul are-un dar
E şi dulce şi amar.
Când e dulce bine-ţi place
De-i amar, nu ai ce-i face.

Culese din Neamţ.
Vf. Câmpului. **D. Urzică**

O SAMĂ DE CUVINTE

1715—1745

âltăcâi=clătin apa dintr'un vas mişcând vasul; în special se zice că îţi âltâcâie burta, când ai băut apă multă.

ârbar=porcul care creşte mai mult prin casă, pe la bucătărie.

ârţănit=tras în toate părţile, de treburi.

âşmăndău=mare la trup, dar prost.

bâzâc d. p. *are bâzâc*, sau *i-a venit bâzâcu*, sau *i-a trecut bâzâcu*, se mânie şi plânge.

boţorogaş=se zice unui copil care nu stă la un loc şi face stricăciuni într'una.

bosumflat=mânios, supărat şi tăcut.

boscârţă=faptă neserioasă.

borobotit=îmbulzit, grămădit.

bobotit=se zice în special, când se umflă ţâţa mamei în primele zile de naştere, din cauza neputinţei pruncului de a birui cu suptul prea marea cantitate de lapte. Prin extensiune se obişnueşte şi pentru a se denumi umflătura la o rană.

a brichişi=a batjocuri pudoarea unei fete sau a unei femei.

budrugană, *budulană*=voinică şi proslănacă; greoaie la mişcări.

bundră=ori ce haină, mai învechită, şi pe care o îmbraci din grabă.

a buşlui=a căuta pe ascuns şi repede, spre a nu fi văzut ca să furi.

buzumetic=prost, bleg.

beşliu=cel care se simte ceva. d. e. beşliu dă el! *îşi făcu han dă casă, numai cât clipeşti din ochi!*.

blabie, în expresiunea *pă blabie*=la rând şi desluşit, s. e.: *ţi le spune el pă blabie*.

boalcă=apă stătută în vas, expus soarelui. Prin extensiune se întrebuinţează şi pentru vinul stătut *trăzvit* şi pentru ciorbă când e zeamă lungă să s'ajungă!

bozometic (buzumetic)=prost, mărginit la minte d. e. un prost şi un buzumetic. Să se ştie că prost e calificativul dat celui lipsit de îndrăzneală, nu celui lipsit de inteligenţă.

boacă, în expresiune «tare'n boacă» sau «tare dă boacă»=neînţelegător, neascultător.

boldoaşe=măruntae, petece de pânză sau de postav dar numai când sunt grămădite, fie în sân, fie în ladă).

baschiaulă împreunat în totdeauna cu verbul a lua; d. e. de ce mă ieşi în baschiaulă=de ce mă iai peste picior, adică nu-mi dai atenţiune spre a mă batjocuri.

babercă=porumbul, ştiuletele cu boabele lipsă, necrescut la rândul lui.

băldăvăait=trântit gramadă.

bălghiri, în expresiunea *şi-a umplut bălghirii*=s'a săturat, s'a umplut până în gât (despre omul lacom).

bălmăjesc=spun verzi şi uscate fără să ni se ia în seamă.

bărătat=rânduit (fie de Dumnezeu, fie de satana, fie de ursitori fermecători. Se zice de pildă, despre un beţiv, «aşa e el bărătat să-şi

bea şi zdreanţa de pe el».

băltăcăi=merg prin apă sau prin mocirlă apoasă.

bârcăi=caut cu atenţiune lucruri pe care le cred ascunse, unde pot fi ascunse s. e. *Ce tot bârcăi prin ladă, fată.*

berent=ciomag mare, lung şi greu s. e. *cătă berendu.*

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici**

GLUME, JĂTII, TACLALE

210. — Femee îndărătnică

Se'nsurase bietul om şi-şi luase o nevestică de nu cred să mai fi avut păreche în lumea asta de hapsână, ţâfnoasă şi încăpăţinată ce era. Şi spunea bărbatu-său:

— Femee hăi, astăzi să faci cutare lucru; ea îi răspundea:

— Ba n'am să fac. Ori îi zicea:

— Să coşi cameşa ceia. Ea iar:

— Ba n'am s'o cos.

Aşa era la toate. Merge aşa, o zi, două, nouă, un an, doi, trei, femeea făcea numai ce avea ea gust; ce zicea bărbatul, de loc.

Acu, nu ştiu cum se face că se duce românul ista la un iarmaroc (iaca cumu-i la Bârlad la sf. Ioan) şi se întâlneşte cu o mătuşă de a lui. Din vorbă în vorbă se jălueşte şi de femee, că aşa de îndărătnică şi de pe dos, nici că i-a mai dat ochii să vadă.

— Alei, draga mătuşei, la să te învăţ eu un leac şi ai să vezi pe urmă, cum are să ţi se dea femeea la brazdă. Să nu mai zici nici odată să facă ceva, ci să-i zici să nu facă ca să vezi pe urmă ce are să fie.

Omul îi mulţumi de sfat şi se întoarse acasă. Din iarmaroc adusese şi nişte carne şi cum ajunse acasă puse carnea pe masă şi zise femeei:

— Femee hăi, să nu cumva să te apuci să frigi carnea ceia că pe urmă cu mine ai de-aface.

— Ba am să o frig,—zise femeea. Şi cum zise şi făcu. Omul bucuria lui! Acu îi zise iar:

— Femee, iote pun colea cămeşa asta ruptă; să nu cumva să te împingă păcatul să o coşi, că apoi...

— Ba, am s'o cos. Şi cum zise şi făcu.

Şi iaca aşa, omul ceala şi cu femeea aşa se bălăbănesc.

Dacă nu credeţi, duceţi-vă şi-i vedeţi.

Povestită de la mama, Jorăşti-Covurlui. **P. G. Savin**

211.—Musca şi puricile

Am auzit într'o zi cum vorbia musca şi cu puricile. Din una, din alta, au prins a se întreba de viaţa fiecăruia. Zice musca:

— Da de ce eşti ghebos, măi frate purice?

— Da' cum cioarele n'oiu fi ghebos, dacă toată noaptea ridic ca robul la butuci şi la bolovani şi-i duc peste oameni ca să le fac drum mare pe spinare... Şi tu, muscă, ce eşti aşa cu ochii umflaţi?

— Apoi cum boala nu mi s'or umfla ochii, dacă râd cât îi ziua de mare? De multe ori mă ţin cu mânele amândouă de pântece şi gândesc că dau inima din mine pe ochi de atâta râs.

— Şi de ce râzi tu aşa, muscă hăi?

— Ia, mă pun pe ochi, pe frunte, pe nas, unde se gădilă omul mai al naibei şi când dă bietul om să mă plesnească, eu fug. Şi aşa, pălindu-se singur, omului ii iesă ochii de durere şi de ciudă, iar mie îmi iesă ochii de râs şi de bucurie.

Mânăstireni-Botoşani. **D. Furtună**

212.—Şireţenia ţiganului.

Afară era un ger de crăpau lemnele şi frig de-ţi îngheţa sufletul. Dar ţiganul nu simte frigul, căci mai greu îl apasă frigul din pântece. Jumătate gol, jumătate îmbrăcat în nişte ţoale toate borţi, a eşit din bordei şi a luat-o de-adreptul spre cumătru-său.

Până să ajungă la el, i-au îngheţat ciolanele. Când a intrat în casa cumătrului, acesta tocmai atunci se întâmplase de se aşezase la masă, Românul s'a uitat lung la ţigan şi văzându l îngheţat şi prăpădit ca vai de el, îl întreabă:

—Eşti flămând, măi Ciurel?

—Păi numai sătul n'oi fi.

—De vrei, măi ţigane, să te las să te incălzeşti mai întăi, ori să te chem la masă.

— Alduească te ăl de sus, că sfinte cuvinţele ţ'au mai eşit din gură. Nici una, nici alta nu e rea, dar ce bine ar fi de mi-ai dă o cărmoajă s'o roz ici la gura focului!

Auzită de la Ecaterina Onciul, Frătăuţi-Bucovina.

Il Onciul

CRONICA

Ne vine cea mai de seamă contribuţie din aceastǎ jumătate de an cu privire la cunoaşterea vechilor noastre frumuseţi de graiu şi închipuire, — mănunchiul de *Poveşti din poporul satelor*, botezat **Izvodiri din bătrâni** şi datorit inimosului nostru tovarăş de muncă, teologului *D. Furtună*. Sunt 13 poveşti, dintre cari cele dintăi două s'au scos din cele două calendare ale noastre pe 1911 şi 1912. Cetitorii acestei reviste le cunosc şi prin urmare pot şti dinainte şi preţul celorlalte.

Intr'„Un cuvânt de bună întâlnire" priceputul culegător ne lămureşte rostul pe care-l au poveştile aducătoare de linişte în casa cu multe odrasle. şi hrănitoare de suflete în strânsurile tinereşti; şi ni se spune frumos şi de *focul* care trebue să ardă în acele înşirări de întâmplări minunate. Povestitorul bătrân „aşa-i de sprinten în graiu şi săltăreţ în aducerea vorbei la *chestie*, în cât parcă-ţi vorbeşte un tânăr aşezat, cuminte. cu frica lui Dumnezeu şi cu înţelepciunea veacurilor pe buze. Veche-i povestea dar vedeţi cum poate întineri pe om !"

Trebueşte bine priceput cuvântul de întâlnire, — cei ce nu vor putea să înţeleagă dintr'o dată, să stăruiască cu răbdare, — pentru că numai aşa se poate înţelege acel graiu adesea necumpătat de aspru şi necumpătat de dulce pe alocuri, acele întorsături parcă dinadins întocmite. Sunt toate vechi meşteşuguri de poveste pe cari până astăzi nu le-au putut prinde mulţi dar cari se pot auzi acolo, pe lângă vatra ţărănească a Moldovei de miază-noapte.

Dacă pe d. Furtună, cel de astăzi, va avea nenorocul să nu-l părăsească această dragoste pentru ale noastre, care cu nici un chip nu poate aduce îmbelşugări, înlesniri şi înălţări lumeşti. va avea de sârguit încă până'n veacul veacului!

* Din Bistriţa Ardealului ne vine acum **Calendarul nostru.** Bune şi multe sfaturi gospodăreşti de creştere şi chivirnisală şi ici-colea câteva chipuri de porturi ţărăneşti şi vederi de sate româneşti.

* Din **Dicţionarul limbei române,** au apărut: Tom. I, fascicola VIII, *Bine-Brăni* şi Tom. II, Fascicola III, *Forostroi-Gazdă.*

* Un domn profesor universitar cere lămuriri asupra chestiunilor următoare:

1. Ţăranii şi în ziua de azi mănâncă de trei ori pe zi, adică *prânzişorul*, *prânzul cel mare* şi *cina ?*

2. La câte ceasuri din zi sau după răsăritul soarelui se iea fiecare din aceste trei mâncări?

3. Cari anume timpuri ale zilei se înteleg in expresiuni ca: doarme *până la prânzişor*, se scoală *pe la prânzul cel mare*, *pe la prânz*, *pe-aprânz ? La prânz* şi *la prânzul cel mare* e tot una ?

4, La câte ceasuri din zi sau după răsăritul soarelui se zice că soarele e *de-o suliţă de trei suliţi* ş. a. m. d. ?

Răspunsurile ce ne vor sosi, se vor publica în no. viitor al revistei.

P.

* In ziua de 28 Mai a. c. un foarte mare număr de delegaţi veniţi cu prilejul inaugurărei statuei lui Cuza-Vodă din Iaşi şi însoţiţi de mulţi studenţi şi de corul Seminarului „Veniamin", au plecat într'un pios pelerinagiu la cimitirul Eternitatea, unde odihneşte marele povestitor Creangă, pentru a depune coroane pe mormântul lui După

ce s'a oficiat serviciul religios al panahidei, a vorbit câteva vorbe săteanul D. Capră din satul Humuleşti spunând că gospodarii din sat 1 lui îşi aduc aminte cu drag de bădiţa Ion Creangă, ce n'a murit pentru ei, ci trăeşte şi va trăi în veci în inimele lor.
Au mai vorbit şi alţii preamărind pe cel care a ştiut să dea trăinicie sufletului românesc.

C. A.

Poşta Redacţiei

C. Atanasiu. Primit cele 4 foi la 21 Mai. *Zdrenghea-Ardeal.* Adresa dv. am prăpădit-o şi deci nu v'am putut da Administraţiei pentru a vi se trimete revista. *Gr. Must. Bec.* Toate frumoase! Trimete-mi şi colinde. Ceteşte şi ce se scrie pe copertele acestui număr. Cartea s'a trimis.
Teodoru şi alţii. Rândul nu v'a ajuns acum.

Poşta Administraţiei

S'a primit de la d. *T. Popovici*, Zorleni-Tutova 4 lei cotizaţii. *Elevii şcoalei din Ştefăneşti-Vâlcea*, abon. jum. an. V; d. *V. Chitic*, funcţionar Bârlad, abon. an. V; d. *St. Manole*, Bucureşti, abonament. an. V; d. *V. Diaconescu*, inst. Bârlad, abon. an. V şi VI; d-ra *Sevastia S. Dimitriu*, abon. an. V, d. *Sotir Vrioni*, Bârlad abon. an. V, d-ra *Tereza Stratilescu*, Iaşi 5 lei, d. *D-r Berbeci*, Ţibăneşti-Vaslui, 8 lei abon., d. *N. O. Popovici-Lupa*, 5 lei abon., d. *D. Evolceanu*, Buc. 5 lei abon. d. *Spiru C. Haret*, abon. an. V, d. *D-r H. Tiktin*, 6 lei abon. an. V, d. *I. Mitru*, Iaşi, 5 lei, d. *I. N. Nistor*, Stănneşti-Tutova, 5 lei, d. *I NGheţu*, Bragadir-Teleorman, 2.40; d. *I. Tepşaru*, Soveja-Putna, 2.50, jum. abon., *A. N. Rigani*, Ester-Constanţa. 5 lei. d. *P. G. Ionescu*, *B*lăgeşti-Suceava, 2,50 jum. abon., d. *D. G. Furtună*, 3.40 cotiz., d. *G. I. Donca*, Gara Ghibărţeni, abon. an. V, d-ra *Eva Arghir*, *B*ârlad. abon. an. V. *Păr. Econom I. Antonovici*; *B*ârlad 4 lei restul cotizaţiei

Cărţi primite la redacţie

Pavel Tofan şi Emil A. Chiffa. Calendarul nostru pe anul 1912, Bistriţa. 1912 Tip. G. Mateiu. 108 p. ş. e. 60 file.
N. O. Dallocrin. Odrasle de Dumbrăviţă, Bucureşti 1912, Tip. „Vocea Poporului" 84 p. 2 lei.
Gustav le Bon: Pagini din Psichologia Educaţiei trad. de Gh. Dascălu, No. 1 din Biblioteca pedagogică a revistei „Vremea nouă", Vălenii-de-munte, 1912, tip. „Neamul românesc" 80 p. 80 bani.
Un membru al ligei: Activitatea „Ligei Culturale" a Românilor, Vălenii-de-munte 1912, Tip. „Neamul Românesc" 36 p. fără preţ.

OBOLUL

întemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „ION CREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare . 910,25

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului :** legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèiele, Vinerea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarei Talharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zautenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, capre și toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An I.	3.00
„Ion Creangă" An II.	6.00
„Ion Creangă" An III.	6.00
„Ion Creangă" An IV	6,00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.10
Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0,20
„ „ Jocuri de copii I	1,40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1,50
„ „ Cimilituri românești	1.00
„ „ Industria casnică la Români	0.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli și leacuri	1.00
J. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	0,20
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2,00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0,30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	0,30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	1,25

= Se trimit franco numai după achitarea deplină =

CATRE COLABORATORI

Revista „Ion Creangă» publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasa, dacă nu și persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă ! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

Să nu se uite: viața ciobănească (creșterea oilar și industria laptelui, agricultura, documentele istorice pentru limba veche, manuscriptele vechi, Medicina veterinară (vite, pasări), cerul cu toate duhurile sale, Văzduhul cu ploile, vânturile, nourii, Pământul, ș.a.

Anul V.—No. 8. August, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

REDACTIA: T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA: M. Lupescu, Zorleni-(Tutova)

BÂRLAD

EXEMPLARU:		ABONAMENTUL ANUAL:	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI C. D. LUPAȘCU

Intemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui], St. Capşa [Bucureşti], G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti), D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. G. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Jarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T. Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], St. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi. să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

---

Poşta administraţiei şi **Bibliografia** în numărul viitor.

Anul V.—No. 8. August, 1912.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE, Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . . 5 lei; In străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAȚIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova

INSEMNARI

Am dori să cunoaștem în toate amănuntele *Rascovăitul*, un fel de colindat al fetelor, ni se pare, care se 'ntâlnește prin munții Muscelului Ce ne va sosi, se va publica în numărul viitor.

— Rugăm pe toți colaboratorii noștri să ne trimită în grabă material pentru *Calendarul revistei pe 1913*. Pe manuscrise se va însemna aceasta. Deslușirile le dă Redacția.

CĂLĂTORIA MAICEI DOMNULUI LA IAD

Fragment de pe la începutul veacului XIX

Manuscriptul meu miscelaneu, datat cel mai târziu 1838, se încheie cu următorul fragment din „Călătoria Maicei Domnului la Iad" fără nici un titlu.[1]

‹Cine sînt aceștia ci să muncesc până la brâu? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt părinții cari au blestemat pe feciori și n'au căzut la ertăciune până ce au fost pe lume cu zile părinții lor; drept să muncesc și să vor munci in veci. Și iar întrebă Precista: Dar cei ci să muncesc până în piept în focul nestins? Arhanghelul Mihail zise: Carii pre nașii săi nu i-au cinstit, i-au blestemat și i-au urit, i-au bătut și curvie au făcut și pentru aceia ard în focul nestins. Și zise Precista: Dar cei ce sînt până la grumazi cine sînt? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt care mănâncă carne de om, mănâncă munca saracilor și sudoarea altor oameni și pârăște pe alt om fără de vină și nu va fi

[1] Compară-l cu textele publicate de Hasdeu in *Cuv. d. Bătr.* II p. 310—366. Vezi și Gaster, *Lit. pop. rom.* p. 362—366.

vinovat și va lua bucatele lui prădându-l pentru pâra care au pârât; pentru aceia mănâncă carne de om și arde sufletul lui în para focului care n'are sfârșit. Prea cinst[i]ta zisă: dar cei ce sînt până la creștet în viermii neadormiți? Arhanghelul Mihail zisă: aceștia sunt cari au jurat pe cruce nedrept înpreună cu îngerii încă cu frică să închinau înaintea crucei și de frică s'au jurat; pentru aceia să muncesc așa. Intru alt loc iar văzu Precista oameni spânzurați de picioare și viermii îi mânca pre dânșii; și întrebă cine sînt aceștia și ce le iaste greșala lor. Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt cari au luat camătă pe banii lor. Și iar văzu Precista mueri multe spânzurate și eșă șărpi din gurile lor și le mânca pre dânsele; și întrebă Precista cine sînt aceștiia și ce le iaste greșala lor. Arhanghelul Mihail zisă: Aceștiia sînt cari au ascultat pe la ferești le oamenilor și au purtat minciuni și vorbe de la unul la altul de i-au învrăjbit. Pentru aceia se muncesc așa. Lăcrămă Precista zicând: Mai bine să nu să fi născut om pe lume. Arhanghelul Mihail zisă: Ce-ți pare rău, Doamna me, că încă n'am văzut munca ce mare până acum. Și zisă Precista cătră Arhanghelul Mihail: Să mergem să vedem unde să muncesc creștinii. Și mearse până la munca de gios și văzu Precesta norod mult în munca de foc: și suspină Precista zicând: Cine sînt aceștia și ce sînt păcatele acestora? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt care nu să scoală Duminică dimineața să să ducă la biserică. Acelora li să cade să să muncească așa în veci. Iar zisă Precista: Dar care va fi bolnav și nu va putea merge la biserică, ce va face? Arhanghelul zise: Și casa de să va aprinde pe dânsul și nu va pute să iasă afară, ace'a să fie ertat căci D[u]mnezeu au dat șase zile întru o săptămână să lucreze omul iar a șaptea zi au dat-o D[u]mnezeu să nu lucreze ci să să roage lui D[u]mnezeu cel milostiv căci în șase zile au făcut D[u]mnezeu cerul și pământul iar a șaptea zi s'au odihnit. Iară ei dumineca dimineața și întru alte sărbători dorm și nu se scoală la biserică. Drept aceia ard în focul nestins. Și iar văzu Precista într'un loc scaune de foc și ședea pre ele bărbați mulți și mueri multe; și întrebă cine sînt aceștiia și care sînt greșalele lor? Arhanghelul Mihail zisă: Aceștia sînt cari n'au cinstit pre preoți și nu s'au sculat înaintea lor viind de la biserică când au slujit sf[ă]nta leturghie căci când vede omul și cunoaște că vine de la biserică, că din sf[ă]nta leturghie și nu s'au sculat înaintea lor, atunci arde pământul de șapte coți sub dânsul: aceștia șăd pe scaune de foc. Și iară, văzu Precista un copaciu de fier cu crăngile fără număr și într'acele crăngi era mueri multe și oameni mulți spânzurați și copaciul era sădit în mijlocul iadului; și întrebă Precista cine sînt aceștia? Arhan-

ghelul Mihail zisă: Aceştia sînt carii au jurat strămb, cari au hulit, cari au făcut vrajbă si au părăt pe alţii de rău şi fac vrajbă între fraţi şi care nu ascultă învăţătura lui Dumnezeu, nici pe preoţi, nici pe dascali, cari spun în biserică, numai fac ci le iaste voia lor. Aceia să muncesc aşa. Iar văzu Precista un om spănzurat şi-i curgea săngele din gura lui şi limba lui era legată de nu pute să suspine măcar; şi dacă văzu *Precesta*[1] zisă: D[oa]mne, miluiaşte-mă Şi veniră îngerii de-i deslegară limba lui şi întrebă Precista cine este acesta şi ce este greşala lui? Arhanghelul Mihail zisă: Acesta ce-a fost ispravnic bisericii. Şi au zis: Cine este slujitoriu bisericii, din biserică să mănănce. Şi zise Precista: Cum ai crezut. Şi iar să legară limba lui. Şi zisă Arhanghelul Mihail: Vremea iţi este, D[oa]mna me, să mergem să vedem unde să muncesc preoţii cari nu sînt vrednici a fi preoţi. Şi văzu Precista în focul nestăns. Şi eşa loc din creştetul lor. Şi zisă Precista: Cine sînt aceştia şi ce le iaste greşala lor? Aceştia sînt cari slujesc scaunului D[o]mnului nostru Is. Hs şi făcănd sf[ă]nta leturghie fără de frică şi poartă trupul lui Hs fără de frica şi cazu sfărămături din s[ă]ntul trup şi atuncea arde pămăntul înprejurul lui. Pentru aceasta să se sparie toată mintea, să auză şi îngerii şi să să spăimănteză şi să să înfricoşeze, pămăntul să se cutremure. Pentru aceasta să muncesc. Şi văzu Precista într'un loc un om unde-l mănca pre el un zmău. Şi zice: Cine este acesta? Acesta este care nu citeşte scripturile şi nu le face pre cumui [=cum e] învăţătura lui D[u]mnezeu şi cum grăeşte sf[â]nta evanghelie. Drept aceia să muncesc aşa. Şi iar zisă Precista către Arhanghelul Mihail: Să mergem să vedem unde să muncescu sf[i]nţii pre pămănt şi nu să poate întru alt chip ca să-şi măntuiască sufletul de păcate. Şi merse Precista întru alt loc să vadă călugări şi călugăriţe zăcănd în smoală şi în foc nestins şi în viermii cei neadormiţi şi întru întunericul cel nesfărşit; şi-i mănca fără de răpaos. Şi întrebă Precesta: Cine sînt aceştia şi ce le iaste vina lor? Arhanghelul Mihail zisă: Aceştia sînt călugării si călugăriţele cari s'au dat în curvie şi au făcut farmece şi vrajbe şi să părăsc unul pre altul şi să poartă pe voia trupului lor şi nu caută ca să-şi măntuiască sufletul de păcate, numai să călugăreşte ca să să odihnească şi să să poarte măndru şi neted; pentru aceia să muncesc aşa. Şi'ntru alt loc iar văzu Precista mueri multe spănzurate şi pară de foc eşia din gurele lor. Şi întrebă Precista şi pentru aceştia cine sînt? Arhanghelul Mihail zisă: Acestea sînt preotesele preoţilor, că dacă le moare preotul ele să mărită după alt bărbat; pentru aceea să muncesc aşa. Deci mearse Precista şi văzu o boltă fierbinte ca marea turburată unde zăce mulţime multă de oameni şi de muieri păcătoase Intrebă Precista: Cine

[1] Scris în locul vorbelor şterse: *Pre cinst]ita]*.

sînt aceştiia. Arhanghelul Mihail zice; aceştia sînt curvari, mincinoşi, nemilostivi, hulitori, iubitori de bani şi măreţi, carii iubesc să să închine lor oamenii şi le pare că lumea nu are sfârşit şi să va duce, nici ascultă pe mişei, că de să jăluesc la ei, numai caută fătării şi îngroapă săraci şi-i înpresoară şi le iau bucăţile neputincioşilor şi le pare că lumea sfârşit nu are; iar dacă moare această muncă îi este dobândă. Şi zisă Precesta: Vai de păcătoşii curvari, nemilostivi, mai bine să nu să fi născut în lume. Şi iar zise Precista: Mai este muncă fără de aceasta? Arhanghelul Mihail zisă: Şi încă n'ai văzut până acum unde să muncesc păcătoşii adică jidovii cari au muncit pe D[o]mnul Is Hs, Precesta zisă: Să mergem să vedem şi această muncă mare. Şi să dusă şi văzu în smoală şezând cu mare putoare şi turburare mergând în focul nestâns şi în viermii neadormiţi îi ard pre dânşii de limbile lor. Şi după ce mearsă Precesta acolo, nu să potoli mâncărimea lor ca ceara pre dânşii cumplit pedepsindu-să vărându-i si scoţându-i din foc. Deci văzu Precista şi lăcrămă zicând: Cine sînt acestiia şi ce le iaste păcatele lor? Arhanghelul Mihail zisă: Aceştia sînt jidovii cari n'au crezut nici s'au botezat ci au răstignit pe D[o]mnul nostru Is Hs, şi alte limbi cari n'au crezut nici s'au botezat în sf[â[nta cruce şi care sau lepădat de D[o]mnul nostru Is Hs. Şi zisă Precesta: Vai de păcătoşii în munca nestânsă şi iar să vor munci căci iadul n'are sfârşit. Deci văzu Precista şi întru alt loc o boltă de foc şi într'ânsa zăcea mulţime multă de oameni Unii să vedea şi alţii să auzia. Şi întrebă Precista şi pentru aceştia. Iar Arhanghelul Mihail zisă: Aceştia au ucis oameni la drum; aceia ard în focul nestâns unde este plângere, scrâşnirea dinţilor în veci.

Au stătut Precesta şi cu Arhanghelul Mihail şi cu toţi îngerii şi au înălţat molitvele lor la ceriu înaintea tatălui şi a fiului şi a sf[â]ntului duh şi au zis Precesta: D[o]amne miluiaşte păcătoşii că am văzut toate muncile unde să muncesc ei. Ci mă rog să nu să mai muncească că au greşit ţie numai să le arată *(sic)* mila ce mare a sf[i]nţiei tale. Şi să auză glas din ceriu zicînd aşa: Cum voiu milui că ei n'au miluit pre fraţii mei adecă pe cine au păzit poruncile meale nici n'au cinstit învăţătura mea şi n'au ascutlat scripturile mele nici sf[ă]nta evanghelie. Acolo ş'au agonisit ca să locuiască ei. Şi iar să rugă Precesta zicând. Miluiaşte-i Doamne pentru rugăciunile maicei tale şi pentru ruga sf[â]ntului Ioann *(sic)* Botezătoriul şi pentru ruga apostolilor tăi şi pentru ruga lui Moisi Proorocul şi pentru ruga îngerilor tăi *şi pentru*[1] ruga mucenicilor tăi cari ş'au vărsat sângele pentrn numele tău. Şi veni glas din ceriu zicând aşa: Pentru ruga maici meale şi pentru ruga celor ce au făcut voia me, dau răpaos din zina de Paşti până în ziua de Voscresenie. Şi zisă:

[1] Repetat înc'o dată.

Precista: Auzit[i], slăvit[i] numele D[o]mnului milostivului că au ascultat ruga Maicii sale. Şi iar veni glas din ceriu zicând: Luaţi pe mama me şi o duceţi în ceriu. Şi luo îngerii pe Precista şi o dusă în raiu. Şi văzu răpaos mare şi bucurie şi lăudă Precista pe D[o]mnul milostivul. Şi întrebă pe Arhanghelul Mihail zicând: Cine sînt aceştia ce să bucură cu atâta bucurie şi cu atâtea bunătăţi? Arhanghelul Mihail zisă: Acestora le-au fost urîte vrăjbile toate şi poftele trupeşti şi toate câte au fost nedrepte de-au urît. Drept aceia să bucură şi să veselesc aşa. *Aminn.* Is Hs Ni Ka »

Tudor Pamfile.

Masa Săteanului

I. Voiceşti-Vâlcea.— Omul cum se scoală dimineaţa, mai ales când are a se duce undeva, ori la muncă, cată să mănânce ceva, să iea ceva în gură, cam la repezeală, din fuga, ca să nu întârzie cu dusul; acestui fel de mâncare i se zice *fliuştiuc*[1]. Intrebi pe cineva:

— Mâncaşi ceva azi dimineaţă?

— Ei, aci un *fliuştiuc*, înţelegându-se prin aceasta, că a mâncat puţin şi din repezeală, fiindcă fără asta nu se poate, vorba din bătrâni:

«Mâncarea de dimineaţă e ca însurătoarea din tânăr».

Aşa cam pe la ceasurile 9 (10 cel mai târziu), se mănâncă *de prânz*; la 9, când trece un tren pe la noi, — acum în timpul muncii,— se zice că *dămâncarea* să şi fie în capul locului, căci dacă nu mănânci atunci de prânz, îţi trece *toiul* foamei, aşa că la urmă, degeaba mai mânânci cu vremea trecută, căci îţi trece cheful.

Acelor femei cari întârziază cu demâncarea, li se zice că «ce-au pătit? ei! săracele, au dormit pe vatră, lângă ţâst»!

Dacă la prânz te găseşte cineva la masă, ori trece numai pe acolo pe aproape, îţi dă «bun prânzul» căruia i se mulţumeşte de meseni «mulţumim d-tale», iar dacă sânt mai mulţi trecători, «mulţumim d-voastră».

Pe la ceasurile 1, 2 cel mai târziu, se mănâncă *de nemiaz*; iar după scăpătatul soarelui e *cina*; se cinează pentru dedeseară.

Vremea, de dimineaţa, până la prânz, de la prânz până la nemiaz şi de la nemiaz până seara, se numeşte *conăc*; aşa că ziua e împărţită în trei conace, în care timp, după cum văzurăm, sătenii noştri mănâncă de trei ori pe zi.

Aceasta însă numai dela Martie până la Octomvrie, restul anului mân-

---

[1] Nemţeşte: *Frühstück*, masa de deamează. N. Red.

cându-se numai de două ori pe zi, la prânz și seara, îndeosebi fliuștiucul de dimineață care e nelipsit, întocmai ca Martie din post.

Ion N. Popescu.

II. Jud. Teleorman și poate și cele vecine.—In zilele de muncă, țăranul mănâncă de trei ori pe zi: I mănâncă între orele 9½—10 și această cină, se numește *prânzul mic* sau *conacul I*. A doua oară, mănâncă între orele 2½—3, cam pe timpul, când soarele e la *chindie*, cum zice el. Cina aceasta, se numește *prânzul mare*, *conacul al II-lea* sau *nămiaza*.

In sfârșit, a treia oară mănâncă între orele 7 și 8 (seara) și aceasta, e ultima mâncare, pe care el o numește *cină*.

E mai mare dragul, să privești, cum bărbații și femeile, se așează împrejurul unui șervet, pe care e așezată masa, la umbra unui snop de grâu sau la umbra carului și cum ospătează cu poftă. Glumele îi însoțesc peste tot. Chiar când masa e gata, ei sunt chemați prin glume:

«Cui e chica deasă,
Poftească la masă;
Cui e chica rară
Să poftească'-afară»!

„Veniți de mâncați băă . .
„Cine vine mai târziu, îi atârn lingurile de gât"

Iar când cineva găsește o masă de felul acesta, este primit cu un «țeapănă e soacră-ta» binevoitor.

Unii, după masă sughiță și atunci,—după credința lor, zic că-i pomenește cineva:

„Cine mă pomenește,
Mânca-i-ar gurița pește"!

Iar cei ce aud răspund:

—„Cin' te'a pomeni de bine,
Mânca-i-ar gurița pâine;
Cin' te'a pomeni de rău,
Rău să vadă tot mereu"!

Felul acesta de mâncare, țăranul îl obișnuește însă, numai în timpul muncei.

Cu totul altfel cinează, când nu are muncă, cum spre exemplu este iarna: atunci mănâncă numai de 2 ori pe zi: I mănâncă între orele 10—11 a. m. și a doua oară seara, între orele 6 și 7,—bun înțeles, că nu se ține de loc seamă, când între prânzuri «mai iea în gură» o bucată de pâine sau altceva.[1]

Bogdana-Teleorman **Drag. Popescu și M. Rădulescu.**

---

[1] Numai acestea sunt răspunsurile pentru cari i e-au rugat în no. trecut cu privire la prânzurile Românului !! Vom urma și cu altele, de vor veni.

VRĂJI ŞI FARMECE

48.—Cum se face de plânsul copiilor

Inumeri pomii de-a'ndăratele, începând dela numărul zece şi la care cade unul se zice: «Aci să se ducă plânsul de la copilul mieu (cutare); iar el să doarmă, ca mielul şi să se îngraşe ca purcelul» (zici de trei ori aşa).

49.—Pui foc într'o strachină şi mama, cu copilul în braţe, păşeşte peste el de trei ori, mutând strachina la fiecare păşitură şi zici: «Oamenii ceartă-se şi se gâlceveşte,
Copilul doarme şi se odihneşte».

50.—Intr'o Sâmbătă de dimineaţă te uiţi spre pădure şi zici:

U, leoaico,
U, smeoaico,
U, muma pădurii,
Miaza nopţii,
Ieа-ţi plânsul şi neodihna,
Şi să dai somnul şi liniştea (lui cutare),
Să doarmă ca mielul
Şi să se îngraşe ca purcelul (De trei ori zici).

51.—Ieai pâine şi pui ochii pe pădure şi zici de trei ori în trei părţi aruncând cu pâine:

U, muma pădurii, miaza nopţii, până astăseară a plâns băiatul meu de fata ta (sau altfel, după cum e copilul); acum să plângă fata ta de băiatul meu. Eu ţi-arunc pâine, tu să dai somnul şi liniştea, să doarmă ca mielul şi să se îngraşe ca purcelul.

52.—Ieai trei beţe: de alun, de arţar şi de nuc, le bagi cu câte un cap în foc să se aprinză, apoi ieai pe rând câte unul şi svârli cu el spre pădure zicând:

«Lemn de alun, să fugă plânsul nebun,
Lemn de arţar, să fugă ca un armăsar,
Lemn de nuc, să fugă plânsul năuc;
Iar cutare să doarme ca mielul
Şi să se îngraşe ca purcelul».

Ca aceste descântece să aibă leac, să le zici într'o Sâmbătă la o salcie *presădită* (adică sădită, nu crescută de la fire).

(Auzite dela moaşa Prioteasa şi dela Baba Rada, servitoarea şcoalei din ?).

S. P. Colibaşi.

53.—De desfăcut de ursită prin fier.

De o fi ursită prin broască,
De o fi ursită prin şerpe,
De o fi ursită prin ciutură cu nouă pene,
De o fi ursită prin mesteacăn cu vârful plecat,
De o fi ursită făcută de femeie cu bărbat,
De o fi ursită de vădană,
De o fi ursită de fată mare.
Eu nu fac, şi desfac giunghiurile şi săgeţile (cutăruia);
Nu stâng fierele: stâng giunghiurile şi săgeţile (cutăruia),
Şi le trimit în capul ursitei care le face.

Când se zic aceste din urmă două rânduri, punem într'un vas cu apă o potcoavă veche, o frigare şi un fus de letcă înfierbântate în foc. Acest descântec se zice de nouă ori; dacă boala nu e gravă, atunci descântăm pe rând în trei zile de câte trei ori.

Auzit de la bunica mea. Comăneşti-Bacău

S. P. Chiricel.

De dragoste.

54.—Se ieau două lumânări de cununie de la doi însurăţei (oameni însuraţi de curând) şi cari se cred că au fost amândoi curaţi (necunoscători în trebile lumeşti până 'n ziua după cununie). Cel ce voeşte să-şi afle tovarăşul de viaţă, ţine aceste două lumânări în câte o mână. In timpul acesta se uită şi'n lăutoarea făcută anume numai din nouă guri de apă.

Dacă fata se va mărita, atunci i se arată faţa acelu'a în lăutoare; dacă nu, nu se va arăta nimic.

Nemţişor jud. Neamţ.

Al. Moisei.

55.—Răsai soare,
Frăţioare,
Nu peste cârduri de oi,
Nici peste cârduri de boi,
Ci peste ochişorii mei,
Şi peste statul meu
Şi peste sfatul meu,
Şi peste mersul meu
Şi peste viersul meu
Cum îi soarele luminos şi frumos
Aşa să fiu şi eu!...

De la mătuşa M. Furtună, Mănăstireni Botoşani.

D. Furtună.

56.—De desfăcut.

Dacă ţi se întâmplă cumva, de-ţi vine vre-o năpaste pe

cap de la vre-un duşman, vre-o boală cum ar fi, apoi se întrebuinţează următorul descântec ca să ţi se desfacă:

„Ş'o purces...*cutare*...pe cale, pe cărare şi l-o întâlnit faptu' şi datu'. O faptule şi datule! Cine mi-o făcut mie c'o mână, eu îmi desfac cu două; cine mi-o făcut mie cu două, eu îmi desfac cu trei» ş. a. m. d. până la:

«Cine mi-o făcut mie cu opt, eu îmi desfac cu nouă şi cu ale mele mâni amândouă. Iar tu faptule şi datule, să te duci pe capul cui te-o trimes şi să te duci din vad în vad pân'la al noulea vad şi eşind pe uscat, să te grăbeşti la casa celui vinovat, la fereşti să năzueşti şi 'n casa lui să te lăţeşti. Da dacă cumva nu mi-o fi dat de nimenea, tu să te duci pe apă curgătoare şi să tot fugi, cât îi putea de tare.»

Auzit de la V. Gheorghiu, Conţeşti-Suceava. **C. Atanasiu**

POVEŞTI

44.—Povestea lui Miriuţă (Urmare)

—Inţăles, mamă Gindră, răspunse el, plecând îngrozit de la faţa drăcoaicei celei mari. Miriuţă se duse numai de cât la bucătărie, şi ceru de la bucătar după cum i se poroncise, un sfert de fasolă, ca să mânânce. Bucătarul, un cornorat negru, de parcă era acoperit cu păcură, i-l dete numai decât şi rânjind, adăogă:

—Nu ştiu zău Miriuţă, dac'ai s'o poţi scoate la capete cu mama Gindra, căci toţi cari au fost aduşi de pe ceea lume aici din porunca ei, pe toţi i-a schingiuit şi i-a omorît!

—Iudă, oi videa şi eu, ce-a fi de făcut, zise el; dar mare-i Dumnezeu şi puternic îi dracul! Cred, c'am să ies bine!

—Nu te apuca!

—Nu m'apuc, zise el părăsind bucătăria cu sfertul de fasolă. Ce mai împărăţie şi pe lumea asta! Bre! bre! bre! îşi zicea el, stând pe prispa bucătăriei şi mâncând cu frumuşelul din sfertul cel de fasolă. Nici c'a pătrunde aici să zici, batâr o rază din soarele cel roş ca jaratecul de pe ceea lume! Nici n'aduce cât de cât măcar lumea asta cu cea de dincolo. Câtă lumină, câtă bucurie şi câtă veselie este în lumea pământească! Şi aici cât întuneric, câte urlete, câte vaete, câtă amărăciune, şi câtă scrâşnire de dinţi! Da' cum mai umblă în toate părţile drăcărimea asta multă ca năsipul mării! Bre! bre! bre!

Acestea își zicea Miriuță către sine, când sta pe prispă la masă. Și se mira el mult acum când n'avea ce face, căci la început când venise, nici n'avusese batâr vreme, ca să se mai uite câte o leacă în dreapta și'n stânga în împărăția întunericului. Dracii, sgribuliți, răpănoși și smoliți treceau pe lângă el fie care la treaba lui și nu-i zicea macar un cuvânt de rău, căci știau că el îi Miriuță cel chemat de mama Gindra, talpa iadului, soția lui Scaraoțchi, capul cel mai mare al armatei cornoraților, ci, numai se rânjiau la el când ajungeau prin dreptul lui, iar el, le răspundea tot gustând din fasolă, ca semn, că tare-i bună; și punând mâna cu degetul cel mare în dreptul nasului, îi strâmba de le era mai mare ciuda, că un om pământean își bate joc de ei chiar în împărăția lor. Dar sara se apropria și Miriuță trebue să se ducă la poruncă. Dar cum să se ducă el, dacă era mort de foame? Căci c'un sfert de fasolă cât îi dete sgârie-brânză cel de bucătar, n'avusese de pus nici pe un vârf de măsea și nici de cum să-și poată sătura cu el bârdăhanul. Ce avea însă să facă? Hm! Dacă îți vor mai da vre-o două zile numai câte o chișcătură de fasolă cum ți-au dat astăzi, apoi te-ai stâns Miriuță! Ai să mori de foame, își zicea el Era aproape timpul plecării. Ridică de vre-o două ori din umere, își dete curaua cu care era încins cu o gaură în urmă, și plecă. Cum ajunse la locul hotărît ca să iea porunca, talpa iadului întorcându-se și străpungându-l o dată cu ochii ei de foc, îi zise răstită:

—Ai venit Miriuță?

—Am venit, mamă Gindră.

—Ai fost la bucătărie după cum ți-am spus, ca să-ți deie un sfert de fasolă?

—Am fost.

—L-ai mâncat?

—Mâncat.

—Te-ai săturat?

—Nu prea.

—Miriuță!

– Aud, mamă Gindră!

—Vezi tu munții ceia? îi zise ea arătându-i cu degetul.

—Da, îi văd.

—Uite bine, munți cei înalți și acoperiți de păduri ce n'au fost tăiate nici odată.

—Da cum să nu, îi văd pe toți, că doar nu-s chior!

—Ei, bine, dacă îi vezi, apoi să te duci, să tai toate pădurile și să le cari de acolo, să scoți toate cioatele și pietrele și să cari pământ

bun de sămânat, să ari tot şiragul de munţi de la un capăt până la altul, să sameni grâu, să grăpi, să-l aştepţi să se coacă, să-l seceri, să-l faci clăi, să-l duci la arie; apoi să-l trieri, să-l vânturi, să-l pui în saci, să-l duci la moară, să macini, să plămădeşti şi mâne dimineaţă să mi aduci pâne caldă.—Ai inţeles?

—Am înţeles.

—Bagă de seamă ce ţi-am spus! Mâne dimineaţă să am aici pâne caldă, că de nu, apoi te-ai sfinţit!

—Bine! zise el plecând. Se duse întins la bucătărie, se aşeză pe prispa cea de dindos, îşi puse capul în mâni şi începu să se gândească feluri şi chipuri...—Cum să tai tu un singur om,—îşi zicea el,—atâta amar de pădure, să ari, să sameni, să seceri, să treieri, să macini şi să faci până mâne dimineaţă pâne caldă? Da' cu cine să lucrezi?! Da' de unde uneltele, când tu n'ai batâr nici un cuţit la tine? Nu-i chip! Astea-s lucruri peste puterea omenească! Nu-i nici un mijloc de scăpare... Te-ai dus, bietule Miriuţă... te-ai dus! Mâne dimineaţă ţi se stânge candela... Şi aceste zicând, începu să plângă. In acest timp, fata mamei Gindra, care, fiindcă făcuse multe pozne prin împărăţia ei, de oarece era năzdrăvancă şi avea mai multă putere decât mă-sa, stătea închisă de mă-sa într'un hambar înconjurat de un munte de fier şi care avea două-spre-zece porţi de fier lipite una de alta şi cu două-spre-zece zăvoare de oţăl, aflându-se aproape de bucătărie. Ea ştia, că mă-sa l-a adus pe Miriuţă de pe cealaltă lume,—deşi după dorinţa ei,—însă voia să-l piardă şi, pentru că se duşmănia cu ea de moarte, de aceea se hotărî, ca să-i facă mâni-sei în ciudă şi să-l iea pe Miriuţă de soţ. Pentru aceasta, cum îl auzi pe Miriuţă plângând, se dădu de trei ori de-a roata în hambar, se prefăcu îndată într'o musculiţă şi eşi pe gaura cheilor, cari din întâmplare rămăseseră neastupate. Afară, se prefăcu într'o fată frumoasă şi, apropiindu-se, Miriuţă care plângea, îl întrebă:

—Ai venit, Miriuţă?

—Am venit, răspunse el ridicând capul

—Da de ce plângi, Miriuţă?

—Iaca ce-i, şi iaca cum,—zise el;—şi începu să-i spună toată patarania cu mama Gindra. Sfârşind el, ea îi spuse hotărîtă:

—Miriuţă! eu te scap de furia mamei Gindra, da' îi vra să trăeşti cu mine?

—Oi vra, drăguţă! răspunse el.

—Mi-i lua de soţie, Miriuţă?

—Te-oi lua, drăguţă!

—Ii ţine la mine, Miriuţă?

—Oi ţinea, drăguţă!
—Nu mi-i uita, Miriuţă?
—Nu te-oi uita, drăguţă.
—In toată viaţa ta?
—In toată viaţa mea.
—Ii ţinea la mine, Miriuţă?
—Oi ţinea, drăguţă.
—Şi mi-i lua de soţie, Miriuţă?
—Te-oi lua, drăguţă.

După ce făcu Miriuţă acest jurământ, amândoi se prefăcura în câte o muscuiţă şi intrară în hambar, întâi fata şi după ea Miriuţă. Acolo, departe de lumea pământească şi feriţi de sgomotul cornoraţilor, s'au drăgostit amândoi multă vreme; s'au sărutat, s'au ţinut în braţe unul pe altul şi s'au îmbrăţoşat ca doi copii depărtaţi de lume şi urgisiţi de soartă, unul de pe-o lume şi altul de pe alta. Era frumoasă şi fata, dar nici flăcăul cel pământean nu era mai pre jos, că doar nu degeaba să'ndrăgostise ea de el încă din pântecele maică-sei şi spuse mâni-sei cu ori-ce preţ să-l iea din numărul celor vii. De la o vreme însă, aducându-şi aminte de făgădueala dată lui Miriuţă, cum că-l va scăpa de mâna mamei Gindra, bătu de trei ori din picior şi la clipeală îi veniră dinainte o sumedenie de cornoraţi, cărora le poronci, ca să taie pădurile de pe munţii cari îi arătase mama Gindra lui Miriuţă, să samene grâu şi să-i aducă înainte de a se face ziuă în împărăţia megieşă, pâne caldă, ştiind însă, că noaptea acolo ţinea un an. Cum dădu porunca, dracii la număr câtă frunză şi iarbă, împânară munţii, şi pe când mama Gindra dormia somnul greu, din ei, o parte tăea pădurile cu topoarele, alta ara, alta semăna şi grăpa; alţii umblau cu foc în mână pe deasupra semănăturii ca să se coacă mai degrabă, iar unii aşteptau ca să-l secere, să-l treere, să-l ducă la moară şi să facă pâne. La timpul hotărît, numai ce se treziră cu doi draci înainte, cari le duseră pânea caldă şi, făcând un semn de supunere înaintea lor, dispărură. Fata, dete pânea lui Miriuţă, care prin puterea ei prefecând-se într'o muscă, iar pânea într'un fir de mac, eşi pe gaura uşii; afară se făcu la loc om şi firul de mac în pâne şi se porni spre mama Gindra. Cum ajunse, ea-i întrebă;

—Ai venit, Miriuţă?
—Am venit, mamă Gindră, răspunse el.
—Ai făcut ce ţi-am poroncit eu?
—Am făcut, cum să nu fac.
—Şi mi-ai adus pâne caldă?

—Adus—răspunse el mândru, asvârlindu-i-o.—Da-ţi pare bine, mamă Gindră ?

—Da, aşa-mi pare de bine, ca şi cum mi-ai fi tras c'un rug de mure peste ochi. Căci se pricepuse ea, că cu puterea fiică-sei făcuse acestea şi de aceea mânioasă şi rânjind la el, îi zise :

—Du-te la bucătărie, şi cere de la bucătar să-ţi dea jumătate de fasolă, care să-ţi fie de hrană pe astăzi, şi diseară să-mi vii iar la poruncă. Spune-i bucătarului c'am poroncit eu. Ai înţăles Miriuţă ?

—Inţăles, mamă Gindră, răspunse el plecând. Cum ajunse, bucătarul îi dete numai de cât ce-i ceru, iar el luând jumătatea cea de fasolă, eşi afară, se puse pe prispa bucătăriei şi, uitându-se mereu la dracii cari nu mai aveau astâmpăr, tot muşca câte o bucată din ea. Dar tot era puţin. Tot n'avea el cu ce să sature nici azi. Pentru dracii, cari treceau pe acolo, şi vedeau că mama Gindra nu l-a putut încă pierde, era ca un ghimpe şi de aceea, nu trecea un cornorat pe lângă dânsul, care să nu-i fluture din coarne. Nici lor nu le părea bine când îl vedeau că încă e în viaţă, dar nici el nu se bucura de dânşii când îi vedea. Tot gustând din fasolă şi gândindu-se la cele ce-i vor mai veni în cap, sosi şi timpul ca să plece la poruncă. Se duse. Cum ajunse, mama Gindra aruncându-i o pereche de ochi, îl întrebă ciudată :

—Ai venit, Miriuţă ?

—Am venit, mamă Gindră !

—Ai fost la bucătărie ca să-ţi dea după cum ţi-am spus o jumătate de fasolă ?

—Am fost !

—Mâncat. Te-ai săturat ?

—Puţin de tot !

—Miriuţă !

—Aud, mamă Gindră ,

—Vezi tu apa cea mare care furioasă spintecă munţii cei înalţi ?

—Da o văd !

—Uite-te bine, unde-ţi arăt eu !

—Da, mă uit. O văd.

—Ei, dac'o vezi, să te apuci să-mi faci peste ea până mâne dimineaţă, un pod de aur cu ostreţe înalte, frumoase; iar de o parte şi de alta a lui să-mi faci câte o grădină cu copaci înalţi şi înfloriţi, pe cari să cânte tot felul de pasări; coaja copacilor să fie ca aurul şi floarea toată ca argintul; prin grădină să fie poteci, cari să ducă toate la un capăt şi la altul al podului, unde să găsesc mâne când oi trece, câte-o

fântână cu apă limpede ca criștalul, și fiecare să aibă ghizdelele și cupele de aur cu care să pot bea apă.

—Ai ințăles ?

—Am ințăles!

—Bagă de seamă ce ți-am spus! Mâne dimineață să le găsesc făcute toate câte ți-am spus, că de nu, apoi te-ai sfințit!

—Bine, o să le fac,—zise el plecând.—Iar lucruri peste puterile omenești! Auzi, cică să treacă numai decât pe pod de aur! Da cum să i-l faci? De nu te va ajuta iar fata ei, te-ai dus din rândul viilor, Miriuță... te-ai dus... te-ai dus... Acestea își zicea el către sine mergând printre cornorați, cari văzându-l că vine cam întristat de la mama Gindra, bătea în pumni de bucurie. El însă își căta de drum. Cum sosi la bucătărie, se așeză pe prispa de din dos și, căzând pe gânduri, de la o vreme începu să plângă. Auzindu-l fata mamei Gindra din închisoare, —tot schimbându-se ca și mai înaite,—eși afară, și apropiindu-se de Miriuță care stână cu capul în mâni plângea, îl întrebă:

— Ai venit Miriuță ?

—Da, am venit,—răspunse el privind-o plin de încredere.

- Da, de ce plângi, Miriuță ?

La aceste cuvinte, el începu să-i spună toată însărcinarea pe care i-a dat-o. Ea îl asculta de felul cum vorbia el, și cum isprăvi, se dete chiar aproape de el, îl bătu cu mâna peste umăr și, privindu-l în ochi, îi zise cu glas dulce:

—Miriuță! eu te scap de urgia mamei Gindra, da' îi vrea să trăești cu mine ?

—Oi vrea, drăguță!

—Mi-i lua de soție, Miriuță ?

—Te-oi lua, drăguță!

—Ii ținea la mine, Miriuță ?

—Oi ținea, drăguță!

—Nu mi-i uita, Miriuță?

—Nu te-oi uita, drăguța!

—In toată viața ta ?

—In toată viața mea!

—Ii ținea la mine, Miriuță ?

—Oi ținea, drăguță!

—Și mi-i lua de soție, Miriuță?

—Te-oi lua, drăguță!

In urma înoirei legământului făcut de mai înainte, ei se prefăcură în câte-o musculiță, intrară în închisoarea cea de fier și schimbați fiind

iară, se drăgostiră multă vreme, până când își aduse aminte de făgăduiala dată lui Miriuță. Bătu grăbită de trei ori din picior și, cam cât ai clipi din ochi, îi veniră dinainte numai de cât mulțime de nichiduți. Le poronci, ca în grabă să s'apuce să facă un pod de aur peste apa care i-o arătase mama Gindra lui Miriuță; la un capăt și la altul al podului sa fie câte o grădină înflorită, în care să cânte felurite pasări; coaja copacilor să fie ca aurul și floarea toată ca argintul; cărări în amândouă grădinele, care să ducă la capetele podului, unde să se afle câte o fântână cu apa limpede ca cristalul și cu ghizdelele și cupele de aur. Cum a dat această poruncă, dracii la număr cât năsipul mării au și tăbărit la râul cel mare și s'apucară de lucru pe când mama Gindra, dormia somnul dus. Nimenea nu stătea degaba. Fiecare își avea lucrul său deosebit și lucrând tot cu o iuțime de neînchipuit, făcură până la ziuă totul. Când veniră doi draci și-i aduse de veste fetei mamei Gindra, că este gata totul după porunca ei, Miriuță se prefăcu îndată prin puterea dragei sale într'o muscă, eși afară, se prefăcu iar în om, și se duse în grabă la mama Gindra, ca să i deie de știre. Cum ajunse ea îl întrebă ;

—Ai venit, Măriuță?

—Am venit, mama Gindră, răspunse el.

—Făcut-ai ce ți-am poruncit eu ?

—Am făcut.

—Hai și mi-i arăta !

—Hai că merg.

Și se porniră, fără însă ca să meargă alăturea. Ajungând, ea văzu toate gata după cum îi poruncise, și nu mai putea de necaz. Miriuță văzând-o încruntată, o întrebă :

—Da-ți pare încaltea bine, mamă Gindră, că ți-am făcut treabă ?

—Da cum să nu-mi pară? Așa-mi pare de bine, ca și cum mi-ai fi trecut două ruguri de mure peste ochi.

Și plecară îndărăt. Sosind la locul ei, strigă încruntată către Miriuță :

—Du-te iar la bucătărie și spune bucătarului c'am poruncit eu să-ți dea trei sferturi de fasolă, care să-ți fie de hrană pe astăzi și diseară să-mi vii neîntârziat la poruncă ! Ai ințăles Miriuță ?

—Ințăles, mamă Gindră; și acestea zicând, plecă. Luându-și porția de trei sferturi de fasolă se așeză iar pe prispă la locul său și începu să guste din ele numai câte o chișcătură, ca să i se pară că mănâncă mai mult. Se deprinsese și el acum cu foamea, și hârca pentru că-i făcea treabă, trebuia vrând-nevrând să-i tot mărească porția.

Ce să mai născocească oare sgrimțoroaica de Gindră, ca să mă poată

pierde ? își zicea el. Cine știe ce i-a mai trăsni prin cap! Dar ori ce o fi, tot mai am o leacă de nădejde în fiică-sa, că mă va scăpa și de acum înainte de urgia năprasnică. Tot stând așa și gândindu-se, sosi și vremea poruncei. Plecă îndată ce-i auzi pașii. Mama Gindra, pacostea cea mare a iadului, după ce stătu puțin la gânduri, îl întrebă furioasă:

—Mi-ai venit, Miriuță ?

—Venit, mamă Gindră!

—Fost-ai la bucătărie, ca să-ți dea după cum ți-am spus trei sferturi de fasclă ?

—Am fost.

—L-ai mâncat ?

—Mâncat.

—Te-ai săturat ?

—Puțin ...

—Miriuță !

—Aud mamă Gindră .

—De acuma să te duci și să-mi aduci până mâne dimineață epurele de pe cealaltă lume. Ai ințăles?

—Ințăles.

—Bagă bine de seamă ce ți-am spus, Mâne dimineață, să-mi fii cu epurele aici, că de nu, apoi te-ai sfințit !...

—Bine, îți voi aduce, răspunse el, și plecă. Era supărat din cale-afară. Pe lângă acestea însă se mai făcuse ciudos, căci nu era destul că era întristat, dar încă îl mai strâmbau și dracii. *(urmează)*

N. V. Hânțescu.

DATINE ȘI CREDINȚE

1081.—Aflarea hoților cu cheia bisericei

La noi în Spătărești, amù 40 de ani în urmă, era preot al satului Părintele Vasile, om așazat și cu darul lui Dumnezcu. Mă uitam la el ca la mare lucru, și când trecea pe cararea de lângă casa noastră, de se ducea în sat după cele duhovnicești, de eram pe afară, mă repeziam și-i sărutam mâna, iar el mă blagoslovia mă neteza pe cap.

Mai tot satul îi zicea „nânașule" iar cucoanei preotese „nânașă". Așa era obicei din bătrâni, în sat la noi, ca preotului, care cununa și boteza pe toți din sat, să i se zică „nașule".

Și era buni și cu oameni și cu băeții părintele Vasile.

Slujia în toato Duminicile, în sărbătorile mari și sărbătorèle, Era

plătit de proprietarul moşiei, răposatul Alecu Milu, om mic de stat, iute dar cu dragoste de ţărănime. Biserica, când slujia era plină de barbaţi, femei şi copii. Şi era regulă în biserică. Moşnegii şedeau în strane în partea stângă a bisericei, gospodarii buni şi stătuţi, în frunte, după care veniau mijlocaşii, gospodarii cei tineri, flăcăii, băetanii şi apoi băeţii. In partea dreaptă stătea boerul, cucoana, cuconaşii, duducele, vichilul şi alţi surtucari. După barbaţi veniau femeile păstrând aceiaşi rânduială. In partea dreapta la femei, stătea preoteasa, dăscăliţele şi câteva gospodine mai de samă.

Boerul venia tare adese la biserică. El şedea lângă psaltul de la strana mare, şi adese cânta cu el. Când slujba se făcea după gustul lui, dădea la *nafură* pe talger câte doi galbeni bacşiş preotului şi dascalilor. Iar noi băeţii când vedeam lucruri de-aste, ni se părea că vedem pe Dumnezeu.

Când venia boerul la biserică, era tare frumos.

Părintele Vasile par'că slujia mai mândru, iar psaltul de la strana mare, lângă care adesea ţineam şi eu «isonu'» cânta ca o privighitoare. Şi boerul îl sorbia cu ochii.

Adese după slujbă părintele Vasile se desbraca peste oameni bolnavii şi auziam că, cum se desbrăcă el peste om, se face sănătos. De multe ori călca pe şele între uşele împărăteşi când eşia cu darurile, pe uni, moşnegi ce se lungiau pe acolo, şi le trecea durerea.

Iar cel mai de samă dar ce avea, era că descoperia pe hoţi cu cheia bisericei. Venia lumea de prin satele împrejuraşe de-l ruga *să pue pe cutare cheia bisericei* că s'au furat boii, caii, vacile şi altele. Şi părintele Vasile cu darul ce avea de la Dumnezeu afla pe vinovat, fără să iee plată pentru o facere de bine.

In trei rânduri am fost de faţă la asemenea descoperiri. Şi când făptuia aceasta, era o tăcere de se auzia musca şi-o îngrijorare de te apăsa pe suflet. Par'că nici nu mă putea răsufla, când se cetia rugăciunea pentru aflarea adevărului.

Iată cum se urma :

Păgubaşul venia la biserică curat şi se închina pe la toate icoanele, plătind preotului o leturghie. După aceea spunea preotului gândul lui; iar acesta, după ce-l făcea băgător de samă, ca să nu pue napaste pe nimene pe nedrept, îi da răspunsul.

După sfârşitul sf. leturghii, preotul îmbrăcat în odăjdii eşia în mijlocul bisericii şi punea în *psaltire,* la caftizma a 16-a, cheea bisericei, o chee mare ca de un kilogram, o lega bine cu o cordică, ca să nu cadă şi apoi el lua în mâna o altă psaltire de cetia această caftizmă. Cheea o ţinea suspendată şi fix de-o parte şi de alta dascalii cu degetul ară-

tător.Când totul era gata, păgubaşul făcea trei mătănii şi sărutând cartea cu cheea, zicea: *pun cheea pe...* Şi preotul începea a ceti. De se întâm la ca cel pe care se punea cheea să fie vinovatul, cheea se învârtea de da să cadă jos. De nu era acela vinovătul cheea nu se învârtea. Insă în cele trei rânduri când am văzut acest lucru, vinovatul a fost pe cel care s'a învârtit cheea.

Unul din vinovaţi întâmplându-se să fie la biserică, cu mare frică şi cutremur, cu căinţă şi lacrămi în ochi, a venit de-a căzut la picioarele preotului spunând că el e vinovatul, să nu-l mai blesteme, şi a cerut ertare de la toţi. Iar părintele Vasile, cu faţa senină că Dumnezeu îi asculta glasul, l-a ertat sfătuind pe vinovat să dee îndărăt îndoit paguba omului. Vestea a mers în toate satele impregiuraşe despre aceasta.

Aşa era credinţa şi obiceiurile în satul meu ámu 40 de ani. Cum or fi astăzi nu ştiu, dar cred, că după cum în mai toate părţile s'au stricat bunele aşezări gospodăreşti, nici satul meu nu va fi fost scutit de stricăciune, mai ales că urmaşi lui Cuconu Alecu. proprietarul moşiei, nu s'au mai aşezat în Spătăreşti, iar satul încăpând pe mâna streinilor, toate se vor fi dus în mormânt după Părintele ţărănimei din Spătăreşti.

M. Lupescu.

Din Spătăreşti-Suceava

1082.—Dacă cumva îţi rămâne vre-un petec la croiala cămăşilor, ismenelor, şi nu mai poate fi întrebuinţăt la altă ceva, îl crestezi cu foarfecele, ca să nu găsească dracul petece şi să-şi poate face ismene.

1083.—Dumicatul îţi cade câte-odată din mână, pentrucă te isbeşte dracul peste mână, ca să fie al lui. Tu, ca să faci pe naiba să crape de necaz, iea-l de jos, suflă-l şi mănâncă-l, dacă nu ţi-e silă, iar dacă eşti sâlnic, dă-l pisicilor să-l mănânce din mâna ta.

1084.—Odată a făcut Dumnezeu un foc mare. Ucigă-l toaca face pe necazul Domnului şi păşeşte peste foc, care a inceput d'atunci să facă fum. Din această cauză îi zici fumului vorbe rele—că e de la dracul; iar focului nu ţi e îngăduit să-i zici—pentru că e de la Dumnezeu.

1085.—Când a voit sf. Ilie să prăpădească toată drăcăria după faţa pământului i-a scăpat numai unul, care se ascunsese într'o căpăţină de cal mort.

Aşa că, d'atunci căpăţina de cal mort e cu naiba'n ea. Când e pusă în pârău. drept călcătoare, te face s'aluneci în apă.

1086.—Să nu înjuri pe dracul cu înjurătura obişnuita, ci să-l pomeneşti în spinare, ca să simţă durere şi să moară de necaz. Cu înjurătura obisnuită se bucură, fiind că i se înmulţeşte neamul.

1087.—Omul născut cu picioarele înainte, e rău de blestăm.

1088.—Copilul mort de apucat, nu e jelit.

1089.—Pruncului mort i se pune în sicriu, sub căpătâi, o străchioară de ceară, cât coaja de nucă și se umple cu lapte din țâțele pe care le-a supt.

1090.—Nu e bine să te întorci spre casă, pe aceiași cale, pe cari ai petrecut mortul la cimitir.

1091.—Când moare strigoiul este dres în modul următor; i se vâră pietricele în ochi, în urechi, în nas, în gura, sub unghii, ca să aibă ce roade; i se pune mei în poală, ca să zăboviască multe zile până să-l mânânce, și în sicriu, e înconjurat cu un rug de jur împrejur. (De altfel rugul se pune acum la toți morții). Când se duc ai casii la trei zile, ca să-l tămâie, iau și nouă fuse, pe care le înfig în mormânt—ca să-l înțepe, când va cerca să iasă din mormânt—Mai iau și călți pe care îi presară pe mormânt și le dă foc de ard, ca să-l pârlească pe strigoi.

Când răposatul are frați sau surori *ziuateci* sau lunateci, adică născuți în aceiași zi sau aceiași lună, «se scot din fiare». Se așează coșciugul (tronul) cu mortul în el pe pragul casii cel mai din afară.

Intr'un lanț de fier—de obicei verigile coșului—se leagă piciorul drept al mortului cu piciorul fratelui sau surorei sale, ziuateci sau lunateci, și se închid capetele lanțului cu un lacăt.

Altcineva, strein de-ai casii și de sex contrariu cu cel viu întreabă:

—Mi-ești frate (sau soră) până la moarte, ca să te scot din fiare?

—Iți- unt! răspunse cel cu piciorul în lanț.

Așa se întreabă de trei ori și se răspunde de trei ori. După al treilea răspuns se deschide lacătul și cel scos din fiare rămâne în casă,

Li se dă apoi o furcuță de lemn, tăiată atunci din vre-un pom, ca s'o rupă. Peste prag, unul afară și altul năuntrul despică furcuța, care este semnul înfrățirii lor până la moarte, neputându-se lua unul pe altul de bărbat și soție.

In urmă se ridică imediat răposatul și e pornit la biserică în cântecele preotului.

Scosul din fiare se obișnuește și la căsătorii, când ginerile sau mireasa sunt ziuateci sau lunateci, cu frații și surorile lor respective. Se urmează aceiași rânduială, pe pragul casii. Trebuie să spunem că în ambele cazuri cel scos din fiare stă în casă, neputând să urmeze la biserică, nici nunta, nici pe răposat.

Totuși pentru că e un ceremonial copilăros și plictisitor, când sânt în cauză prunci și de câte un an, în multe părți, se citește de preot deslegarea sau acacă sau la biserică. Una din două trebue însă ca să se facă, de oare-ce moare cel care nu este scos din fiare.

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

1092.—**De sf. Andrei**, pentru aflarea norocului, se strâng mai multe

fete mari,—acuma mici—dar tot mari se zic,—la o casă a uneia, unde fac câte o turtă și un colac. Intâi trebue să aducă apă cu gura de la fântână pentru facerea turtei. Pentru colac se întrebuințează apă adusă cu cofa, însă neîncepută.

Pentru turtă trebue câte coji de nucă de apă, tot atâtea și de sare și de făină. (Căci ca măsurătoare servește conținutul unei jumătăți de nucă).

Se face turta cu mâna fiecăreia, se coace în vatră și se mănâncă.

Colacul se face din făină dospită. In mijlocul lui se pune câte un cățel de usturoi. Și se pune apoi într'un loc călduros, unde-l lasă timp de o săptămână.

Dacă rasare usturoiul in mijlocul colacului, apoi fata aceia are noroc; de nu, nu. In tot cazul tot fetele își mănâncă colacii, fiind că sunt norocul lor!

De vrei să nu te mănânce lupii, trebue numai de cât să mănânci covașă și să-ți ungi ușorii ușilor cu usturoi.

Atunci umblă strigoii și stau pe la răspântenile drumurilor. Dacă vrei să capeți ce vrei și ești tare de fire, în noaptea asta e pleașcă. Te duci la răspântiile drumurilor și pui un cazan cu apă, îi dai foc și când vezi că clocotește, pui în cazan o mâță neagră curat, fără nici o pată albă. (Mâța neagră, sufletul dracilor). Clocotind mâța în cazan, așa după ce s'a întunecat bine, încep a veni dracii să te roage să n'o mai fierbi. Dar tu să taci. Și să aștepți până va veni scaraoschi, cari vine tocmai la urmă.

El te va ruga ca și ceilalți să nu mai fierbi mâța și-ți va făgădui tot ce vrei. Tu atunci îl lași să-și ia mâța și vei primi în schimb ce ți va pofti inima!

Vârlezi-Covurlui. **Ioan N. Vârlezeanu.**

1093. — La sfântul Andrei se obișnuește a se lua ramuri cu muguri și se pun în apă; de asemenea într'o farfurie se pune grâu (fără pământ); dacă înflorește ramura și răsare grâul, se zice că acela care l-a pus are noroc.

1094.—Dacă bei apă din urcior, faci *urcior* (bubă) la ochi.

1095 —Dacă te speli pe mâni din urcior o să miroase ulciorul urît.

1096.—Dacă te speli cu apă din gură, înseamnă lenevie.

1097.—In ziua de sfânta Barbora (4 Decembrie) se'nbărburează copii cu dulceață ori miere, la obraji, la nas, barbă și frunte, ca să fie feriți de vărsat (sau de bubat). Inainte de a se îmbărbura copii, să spală pe față cu apa cu care s'a spălat fața icoanei, și se zice că atunci va fi frumos ca icoana și ferit de toate boalele.

1098—Când se întâlnește cineva cu un popă zice că-i merge rău și de aceia se ține cu mâna de testicule sau își face nod la batistă, cu

credinţă că va înlătura răul ce ţi-se pregăteşte.

1099.—Când urăşti pe cineva se obişnueşte de femeile noastre de a se asvârli cu o oală plină de cenuşă, după ele ca să se aleagă *«praful şi pulberea* de el», cum zic ele.

1100.– Nu-i bine să îlueri în casă, că tragi a sărăcie.

1101.– Când a început cucul, nu mai miroase tămâioara.

1102.– Când urăşti pe cineva e bine să arunci cenuşă în curtea aceluia în trei săptămâni de-arândul, în fiece lună.

1103.—Când îţi cântă coţofana in faţa casei, îţi vin mosafiri.

1104.—Tot aşa când sar scânteele din sobă cu sgomot: «vin rudele», auzi pe cineva din casă.

1105.—Când plouă prea mult şi cu piatră e bine să'nfingi cuţitul în pământ ori sare în foc, sau să uite cineva cu ochii albaştrii pe cer.

Jud. Olt. **C. Georgescu-Munteanu**

1106.—Sărbătoarei «Ovidenia» i se zice aşa pentrucă atunci s'o văzut Maica Domnului însărcinată.

In această zi se fac vărzări, se ung cu jolfă şi se dau de pomană.

Se mai dau de pomană şi lumânări aprinse, căci ard în veci.

1107.—La sf. Andreiu se face şi se mânâncă covaşă, ca să fie laptele vacilor smântânos.

Rădeşti-Tutova. **I. I. Nadă**

COLIND

27.—*Sculaţi, sculaţi boeri mari,*
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători.
Şi nu vă vin nici c'un rău,
Ci venim cu Dumnezeu,
Dumnezeu e mititel,
Mititel şi'nfăşăţel
Cu faşa de tiriplic,
Cu scufa de borangei
La icoane, trei cucoane:
Una face fedeleu,
Una face muc de său,
Alta scald' pe Dumnezeu.
In grădină, măr rotat
La tulpina mărului
Este-un pat de aur mare,
Da, pe pat ce-i aşternut?
Buhur *verde de la Prut,*
Iar pe el cine-mi dormia?
Cuconiţa - şi cuconaşul.
S'o sculat cuconaşul
Şi o aprins fenăraşul
Şi mi-o dat gălbănaşul;
S'o sculat cuconiţa
Şi-o aprins o luminiţă
Şi mi-o dat o năfrămiţă.
La uşori mănunchiu de flori,
Pe la uşe flori de ruje,
La fereşti, mere domneşti,
Sus prin tindă, flori de ghindă,
Pe podele, rândunele,
La icoane, busuioc
Da-v'ar Dumnezeu noroc.

Auzit de la d-l Gh. Stan normalist Balineşti-Covurlui; şi el l-a auzit de la o bunică a lui.

I. I. Nadă

POVESTIRI ŞI LEGENDE

198. Omul şi Sf. Arhanghel.

In vremea de-demult, a plecat un om ca să se ducă la Rai Şi s'a tot dus trei ani de zile, şi cât s'o fi dus, D-zeu ştie,—până a ajuns între doi munţi înalţi spre Soare-răsare... Acolo i-a eşit înainte un voinic, călare pe un cal alburiu; l-a oprit şi l-a întrebat:

—Unde te duci d-ta?

Şi el i-a răspuns:

—Mă duc la Rai să-mi văd pe tata, pe muma şi pe feciori.

—Bine!,—i-a răspuns voinicul—,da'cât ai făcut pân'-aici?

El i-a răspuns:

—Trei ani de zile.

—Să mai faci încă trei ani de-acum înainte şi la Rai tot nu ai să ajungi; dar dacă vrai să-l vezi, ia uită-te prin batista asta...

Omul a luat-o şi a pus-o la ochi; şi când s'a *zăuitat,*[1] a zărit un nor de lume; dar nu cunoştea pe nimenea!

Şi l-a intrebat iar voinicul:

—Văzuşi ceva?

—Văzui lume multă; dar nu cunoscui pe nimenea de-ai mei,

Şi când l-a şters cu batista şi i-a pus-o a doua oară la ochi, iar l-a întrebat:

—Vezi ceva acuma?

Şi el i-a răspuns:

—Văd lume multă şi premenită şi nepremenită; dar tot nu văd pe nimenea de ai mei...

Şi iar l-a şters cu batista şi i-a pus-o la ochi, şi când s'a zăuitat acu a văzut Raiul cu toate podoabele lui!; a văzut copilaşi pân'la vârsta de şapte ani, toţi de o potrivă, de treceai taierul pe deasupra lor şi nu i atingea; tot felul de lume... A văzut pe tată-său, pe mumă-sa, pe feciorii lui, toţi cu lumânări aprinse, în mâni..

Acum l-a întrebat iar voinicul acela:

—Ei, văzuşi?

—Văzuiu!

—Văzuşi tot ce-ţi fu în dorinţă; acu fă bine şi te du pe unde ai venit!

Şi s'au despărţit.

Voinicul acela cu calul alburiu a fost Sf. Arhanghel Gavriil.

A plecat omul îndărăt, şi când s'ajungă acasă, Sf. Arhanghel i-a ie-

---

[1] A se zăuita: a se uita.

şit înainte şi i-a luat zilele, --ca să nu spuie ce a văzut în Rai, şi la alţi oameni
(Mi-a povestit'o Şt· St. Badea din com. Catane-Doljiu).

Nic. I. Dumitraşcu.

199. Povestea calului.

Zice-că după ce a făcut D-zeu lumea cu toate vietăţile şi dobitoacele întrînsa, a făcut şi pe om. Pe omu' cela după cum spune în carte l-ar fi chemat Adam şi pe femeia lui Eva. Adam şi Eva s'o trezit singuri singurei pe lume şi nu ştiau ce să facă şi ce să'nceapă. Mai cu samă femeea era capu' lucrului, nici îmbrăcaţi nu erau aşa bine, da foamea le da cap. Cirezi de vaci păştiau prin poeni şi dealuri, şi care de care erau cu pulpa mai frumoasă, şi de bune ce erau de lapte, se mulgeau singure şi în urma lor rămânea pârău de lapte. Văzând Adam şi Eva că laptele e aşa de bun şi răcoros, au început a ţinea pe lângă ei cârduri de vaci, au îmblânzit turme de oi, şi din lâna lor ş'au făcut strae·

După ce s'au văzut bogaţi, sătui şi îmbrăcaţi, au început a nu se mai ruga lui D-zeu, că aşa-i omu' de când lumea: după ce se'mbogăţeşte, se'nbueceşte şi după ce se'nbueceşte, uită că-i D zeu în ceri. Aşa au făcut Adam şi Eva : după ce s'au văzut bogaţi au uitat de D-zeu. Dar D-zeu li-a arătat că fără voia lui nimica nu se poate. Au venit dihaniile cele sălbatice şi le-au sfâşiat toate turmele de vaci şi de oi, şi Adam şi Eva au rămas iară saraci.

Pe o coastă păştea o herghelie de cai. Eva îi dă către Adam: «Adame uită te colo pe coastă : pasc nişte dobitoace fără coarne; hai să vedem n'om putea prinde şi să mulgem v'o una.» «Hai o zis Adam. Şi s'au dus înspre cai pe coastă, dar caii unde nu au început a mai fugi; da drept cum ar da musca câneascǎ», da o mârţoagă mai bătrână începe a rămânea înapoi. Atunci Eva fiind mai de aproape, pune mâna în coamă la mârţoagă şi dă să'ncalece. Atunci un corb alb strigă dintr'o ramură de copac: «Stăi femee că nu ţii rându tău să'ncaleci». Dar mârţoaga zice şi ea. «Taci corbule nu crăncăni, că de cât mă-i mânca tu, mai bine să port pe om în spate » Şi când grăia calul cu corbul, Adam trage jos pe Eva, că nu apucă a încăleca cum se cade.

De atunci carnea de cal e spurcată pe de o parte, că a încălecat femea întâi pe el, şi ca semn, calul are la picioarele dinainte nişte ciolane negre eşite afară. Dar nici un corb alb nu s'a mai văzut.

Dorna-Bucovina. Teofil Bizom

200. Paserile şi omul la judecata cea-de-apoi [1]

Cică omul când moare, are doi îngeri; unul rău şi altul bun; cel rău

[1] D. Ciuncanu începe povestirea ast-fel:

merge pe partea stângă, iar cel bun pe partea dreaptă. Şi mai are fie-care câte o carte în care are scris fie-care faptele omului; cel bun scrie pe cele bune, cel rău scrie pe cele rele.

Iar dacă ajunge sufletul acolo în faţa judecătorului lumei, cică vin şi păsările martori; unele il spune de bine iar altele de rău. Vine mai întâi raţa salbatecă.

—Doamne noi stăm pe lac la căminurile noastre; şi omul vine şi ne împuşcă, Judecătorul răspunde:

—La ce nu te iai de-a-binelea cu el să intri între răţele domnestice ca să nu umbli ca perde—vară.—Vine al doilea prepeliţa, mierla, grangurul şi câte altele cari spun tot rău despre om, la care judecătoru, le crede, pe unele nu, aşa până se termină martorii de păsări care vrea să-l îngroape în pacate. După acea vin şi martori ca buni ai omului, care îi ridică aproape toate pacatele din care este îngropat. Vine întâi rândunica: «Doamne eu îmi fac cuibul în streşina casei lui, în acoperişul casei lui. chiar de asupra de unde îşi face el mâncarea ba de multe ori se întâmplâ de copii mei aruncă gunoae în mâncarea, lui şi tot nu-mi face nici un rău». Vine şi al doilea barza: «Doamne ne închinăm cu plecăciune înaintea stăpânirei măriei tale, să-i ertaţi păcatele căci şi eu îmi fac cuibul pe coşarele, pe casa lui, şi tot nu-mi face nici un rău». Vine al treilea şi cucul: «Doamne, eu, cel care sunt şi am fost sluga[1] măriei tale vă rugăm să-i ertaţi pacatele, fiind-că nici mie nu-mi face nici un rău, ba încă cu multă dragoste ascultă şi cântecul meu chiar atuncea când eu cânt pe casă, sau aproape de casa lui ştiind bine că-i prevesresc moartea,[2] vre-unui din casă. De acea cerem ertarea păcatelor lui fiind-că nici de pui, nici de cuib nu se apropie». Şi aşa şi alte păsări care vin şi cer iertarea păcatelor sufletului omenesc care şade între îngerii cei doi şi cari: unu caută să-l scape de păcate iar altul să-i mai dea.

Jud. Gorj. **Ion I. Ciurcanu**

»Pe şoseaua judeţiană ce şerpueşte pe partea stângă a Olteţului, aproade satul Mislea, ajunsei într'una din zile pe un biet moşneag, călător tot ca şi mine.

—Sănătate bună moşule!—Mulţumim taică!—Da încotro?... La mănăstirea Polovragi moşule,—dacă ai fi bun să-mi spui;—e mult până acolo?

—Mai e taică,—o fugă de cal;—stai că şi eu tot int'racolo merg.— Şi din vorbă în vorbă ajunserăm la «Povestea despre viaţa şi faptele sufletului când moare omul»

1 Sluga. Intraltă poveste voi arăta de ce cucul ăsta şi a fost sluga Domnului.

2 Pe unele locuri se crede că cucul când o spurca pe vre-un om, semn că-i moare vre-o rudă; de asemenea când cântă pe casă sau aproape de casă se crede că are să moară cine-va din casă.

DE ALE COPIILOR

229.—La ariciu.
Arici, arici pogonici.
Du-te 'n moară
Şi te 'nsoară,
Şi ia fata lui Nicoară,
Cu tichie de frânghie,
Cu haine de ciocârlie,
Cu papuci de coji de nuci.

230.—La meiu.
Mei, mei, păsărei,
Cin' s'o râde, să-l despoi.
(Copii sar în sus după fie-care vorbă şi cine râde întâiu, e desbracat de mintean.

231.—D'a rândunica.
M'a trimes rândunica,
Să-mi umpli scândurica
De nu mi-o-i umplea,
Să-ţi rămâe mâna aşa.
(Copilul se duce cerând ceva cu mâna sucită).

232.—Logofăt de la domnie,
Scrie, scrie pe hârtie,
Să citească nu mai ştie

233.—Cine bate la portiţă ?
Impăratu' Ioniţă.
Cine bate la oblon ?
Impăratu' Solomon.
(Fragment din vorbele unui joc)

234.—In deal la mitropolie,
E un logofot de scrie,
Când scrie,
Te mângâe.
Când citeşte,
Te slăveşte,
Stelele,
Condeile,
Luna.
Călimările.

235.—Bată-te sfântul de sas,
De ţi-ar creşte-o bubă 'n nas,
Şi să crească, să nu coacă,
Cât o ciapă să se facă.

236.—La barză.
—Barză, barză
Ce-ai în cioc?
—Un boloboc.
—Dar în guşe ?
—O căpuşe?
—Da'n picioare ?
—Râşchitoare.
—Da' în pene?
—Frigurile tele,
Mă duc cu ele.

237.—Raţa şi Răţoiul.
Raţa : fac, fac,
fac, fac !
Răţoiul : taci, taci
că nu faci !

238.—Popa: Iordane, Iordane,
Şterge barda, Stane.
Dascălul: O ştersei şi mă fripse
F..... bodaprostea ei.
O băgăi în traistă,
Iacătă-o supt laviţă.
Sfîr... o luai,
Sfîr... să duse,
F..... legea cui nu spuse.

239.—Neaga rea.
—Sui, Neagă, în teleagă,
Sui, Neagă, în teleagă!
—Nu vreau,..nu vreau, da...şi dac
M'oi sui un picior tot l-oi tarî!.

240.— Şade dracu' pe tăciuni;
Cu jidanu' de perciuni.

241.- Trece dracu' pe cărare
Cu jidanu' la spinare.

242.—Sarbu' bleotu,
Sparge podu.

243.—Sarba bleotina,
Sparge podina.
(Curtea de Argeş)

C. N. Mateescu

244.—La malul Siretului
Şede fata grecului.
Trece grecul mânios,
Cu pistolul ruginos,
Ca un câne burduhos,
Dă-mi fată cheiţele
Să descui lădiţele,
Să văd porumbiţele!
Vai de mine, nu's la mine,
Ci-s la neica'n Bucureşti,
Pe la curţile domneşti
Un' se ouă raţele
Ard'le focu maţele,
Tu eşti floare.

245.—Uniele,
Dodiele,
Caraele,
Caracaş,
Tae popa epuraş.
După moara Hâncului,
Trece fata turcului,
C'un cojoc de motoc,
Dă'n deal
Dă'n vale
Tu eşti floare.

246.—Piţigae,
Gae,
Ce ai în tigae?
Untişor de oae.
Cine ţi l-a dat?
Popa din Buzeu
Bată-l Dumnezeu.

Culese de la Doroftei C. Răpă El. şi Trofin C. eleve în cl. III.
Costeşti-Tutova **Maria I. Mircea.**

247.—Iese dracul din pârete
Cu jidanul de ureche
Iese dracul din tăciune
Cu jidanul de perciune.

248.—Calamăr
Calapăr
Caladinte
Dintelaş
Eşi afară
Epuraşi,
Căci mă tem
De ce mă tem?
De-o păpuşă
'N-căldăruşă,
Tuşti la popa
După uşă.

249.—Solomon, socodon,
Câtă-i chila de sopon?
Trei lei şi-o para
A lui Niţă-i pe a ta

250.—Echite, pechite
Tuchete pe,
Abel, fabel
Duma-ne
Es, nios
Cotros.

251.—Fetele din Drăguşăni
Mânâncă vara strujăni
Iarna mânâncă tărâţe
Le curg ochii ca la mâţe.

Din Valea sacă, Neamţ.
I Preutescu

252.—D'a şmura. [1]

Mai mulţi copii şi fete se strâng în jurul unui mai mare dintre ei, îşi pun toţi degetele arătătoare pe genunchele celui mai mare, iar el începe a zice următoarele, arătând la tot cuvântul alt deget:

Marcu-Stearcu
Popa-piţârcu,
Cânapăr-cânapăr
Pişpilic,-paşte'n, câmp

[1] Se mai zice şi *d'a mjia.* Iarna de frig, se joacă n casă; *căutătoriul* e legat la ochi cu o măramă; astfel jocul se numeşte *d'a baba oarbă.*

Acel copil la al cărui deget s'a zis: «*paşte'n câmp*» fuge şi se ascunde; la urmă rămâne unul singur şi acela e şmura-căutătorul. Pe acela pe care îl află mai întăi acela e şmura. Se mai folosesc următoarele formulete:

Eniga —dèniga, —ciucra,—de,
Tàvi,—tàvi, —nùminè
Igră—Strigă—
Ruptă—rigă
Ază—pază
Palcă—truf.

Pe puicuţă,—pe mărgele,
Că-s mai multe—ghiocele,
Rocniş—bocniş,
Cìmimoc—poc
Păn' la casa—lui Cimoc,
Zdranţă—rupe-te-ai—duce-te-ai

Pe puichiţă —pe mărgele
Că-s mai multe ghiocele.
Ronghioş—Bonghioş
Chiviroc—chìvipoc
Chìvirana—bèbecana.

Una ramă—cătăramă
Trier—vrier
Cum te tai
Pòlomidă—pòlomai
Tùcton—Sedic

Una ramă—cătăramă
Vràmorea—pràporea
Cotcozie—văsălie
Cioncai—boncai
Sărărai—cum te tai
Polomidă—polomai
Tucton—Sedic.

Unu—doi
Còroboi
Còrobiţă
Rìbiţă
Marcu
Ştiarcu
Ia ţi—comănacu
Şi te du la dracu'
După lapte acru.

Petre Ugliş.

GLUME, JÂTII, TACLALE

212.—Săracul şi banii

Se povesteşte, că un om, foarte sărac, era de basm în sat de veselia lui.

Nu ştia cum e supărarea şi necazul.

Când venea acasă, până se gătia mămáliga cânta din fluer copiilor cari, jucau în jurul mesei.

Masa lor era adese ori «mămăliguţa'n zeama ei.»

Intr'o zi, vine un boer prin sat ş'aude cheful acela mare: se uită şi vede o strachină de terci pe masă, iar femeea cu tuciul cu mămăligă.

S'a mirat mult de voia bună a lor şi după ce vorbeşte cu ei despre trai, pleacă lăsându-le o pungă de galbeni, cu înţelegerea să nu piardă din ei şi să-i dea fără dobândă peste cinci ani.

S'au bucurat de-odată oamenii, dar nu ştiau nici să-i numere cel puţin, necum să-i înmulţească.

De-acum se întrebau în toat e zilele cum să înceapă cu ei să nu-i piardă cumva.

Femeea mai îndrăzneață: «fă șa măi omule.»

— Să fac, măi femee, dar daă pierdem banii ?

Și tot gândind așa începu să e piardă veselia din casă. Noaptea se trezea din somn și punea mâna sub căpătâi să pipăie, nu cumva i-a luat vre-un rău voitor?

Trecu — să zic — vre-o trei-patru luni și omul cu gândul numai la galbeni începu a da în prosteală.

Femeea într'o vreme spune lui: «să-mi dai mie câțiva galbeni să iau bumbac, să țes pânză și s'o vând.»

— Ce, ești nebună femeie? Vrei să rupă copiii firele și să nu avem cu ce împlini ?

Mai zise de vre-o două ori bia a nevastă și dacă văzu că nu o înțelege, îl lăsă în plata Domnului.

Omul se gândi: «femeea mea «tace și face» da' i-o fac și eu.

— Măi femee, zise el într'o zi eu am să dau banii boerului înapoi; ce-mi trebue mie atâta grijă?

— Fă cum vrei, îi răspunse ea cam necăjită.

Pleacă omul spre boier. Cum osește acolo, fără ploconeli și bună ziua, zice boierului:

— Ia-ți banii înapoi boerule, că de când mi-ai dat galbenii ăștia, parcă mi-ai dat foc în casă. Mă scol, cu gândul la ei; mă culc, cu gândul la ei, ba și din somn mă scol că mi-i frică să nu mi-i ea careva de sub căpătâi. Nici n'am hodină, nici mâncare ca lumea; tot cu grijă să nu pierd banii!

Boerul rămâne uimit de felul lui, dar îi plăcu sufletul curat ce-l are omul. și-i dete galbenii înapoi, fără sá-i mai dea vre-o dată.

— Nu-i primesc! banii d-tale sunt boală întreagă; mai bine sărac și curat. Și iese pe poartă grăbit.

Cum sosește acasă spune femeei că a scăpat cu față curată de beleaua aceia de pungă și începu din nou a cânta copiilor până se pregătea mâncarea.

De-acum iar era cu sufletul ușurat.

Alex. Teodoru.

213. Dascalul la mărturisit

Un dascal, merge de se mărturisește în săptămâna mare a Paștelui, ca să pară și el mai ușor și mai curat când va cânta, în ziua cea mare de sărbătoare, în strană.

Preotul îl sfătuieşte ca să rămână în pridvor şi să spuie ce are de spus, sau să răspundă la întrebările pe cari i le-o pune el, că aşa făcând va spune cu mai mult curaj păcatele ce-i apasă pe suflet. Şi aşa şi face. După ce spune dascalul ce-a avut de spus, preotul îl intreabă din biserică :

— Dascale, dascale, dar banii din cutia bisericei cine-i ia?

Nu răspunde nimic dascalul. Atunci preotul întrebă a doua oară mai tare :

— Dascăle, cine ia banii din cutia bisericei ? Atunci răspunde dascălul :

— Nu se aude părinte, spune mai tare.

— Banii din cutia bisericei, cine-i ia, dascale?

— Nu se aude părinte, iar dacă vrei să te încredinţezi şi sfinţia ta, treci în locul meu, în pridvor, şi să intru eu în biserică şi ai să vezi că nu se aude.

Dascalul trece în biserică şi strigă destul de tare ca să audă preotul :

— Părinte, când eu mă duc la pădure, la nevasta mea ce cauţi ?

Preotul nu răspunde nimic. Dascalul mai întrebă odată:

— Părinte, când mă duc la pădure, ce cauţi la nevasta mea? Atunci preotul răspunde:

— Ai dreptate taică, nu se aude nimic. Iar dascalul :

— Vezi părinte şi pe mine nu mă crezi ?!

Unii oameni, cred că o fi fost cândva aşa.

Auzită de la Ecaterina Dumitescu din Bucureşti. **S. Manole.**

214.—Glas!

«Am să vă cânt un cânticel de când eram eu mititel, mititel şi măruntel... : (şi cântă c'o voce groasă)

Foaie verde ori ce-ar fi
Cătăni-m'aş cătăni,—
Frunză verde lobodă,
Fă cu mine, Leano, fă,

Şi-altă verde ruptă'n cinci
Plin e codru de voinici,—
Şi'ncă odată ..

Cuvintele ca cuvintele, àma glas ca de vurs!.. «(isprăveşte el cântând numai începutul mai multor cântece, care, de altfel, este cel dintâi printre cei cari cântă bine în sat.)

De la Dan M. Vică, Boureni-Dolj.

Intrebari

215.—De ce n'au ţiganii popă ?

—Ei de ce... Fiindcă şi-au mâncat biserica şi n'o mai au!

— Ei, aşa e, ai dreptate, dacă n'au biserică cum o să aibă popă !...

216.— De ce dau oamenii popii fuior la Bobotează ?

— Uite de ce : au credinţa că Dumnezeu va face plasă, din acea cânepă, şi dând cu ea prin fundul iadului, o să-i ia şi pe ei ca să-i arunce în Rai !

Din Hălăngeşti-Dolj.

217.—Avere

Cică să nu râzi de muntenii ăştia. . Dacă a făcut şi el càt a dus de două ori cu iapa şi-odată Măria, nevastă sa, cică e treabă mare...

O fi suit el, cum o fi suit iapa pe coastă, ca să culeagă porumbul ; da' când să coboare a treia oară, că umpluse numai o ureche de disagi, (ceailaltă era goală), a pus o *buturoagă* ca să nu-i cadă disagii după iapă !

Din Obislav-Vâlcea. **N. I. Dumitraşcu**

218.—Paştele lui popa Dovleac

Cică într'un sat oarecare, foarte depărtat de oraş, era un popă care apucase ceasloavele cele vechi de pe vremuri şi făcea numărătoarea zilelor din an după răbuje sau după alte semne. Aşa era de adevărat acest fel de călindar, că mai nici odată nu greşeai sau din potrivă altul în sat nu era să-l îndrepte, astfel că greşeau toţi, căci aşa le spunea duhovnicul şi cărturarul satului.

Acu, cică ar fi fost cam prin câşlegele de iarnă şi venea postul mare. Popa avusese grijă ca cu 3 zile înainte de începerea postului, să şi facă numărătoarea zilelor şi găsi că erau cam 50 de zile de postit. Căută nişte sămânţe prăjite de bostan, numără 50 şi-şi făcu socoteala aşa. «Cu începerea postului mânânc în fiecare zi câte o sămânţă şi-mi fac numărătoarea seminţelor mâncate, aflu cele sărbători; iar când s'a împuţinat de tot, gata şi paştele, bate la uşă ! «Aşa, aşa fu. Trece o zi, trec două, popa nu uită să mânânce pe fiece zi câte o sămânţă, ţiind socoteală când mânca 6 şi numai auziai : Balang ! balang, balang ! mâine e Duminică şi veneau oamenii să asculte ruga întru Domnul.

Se întâmplă odată că popa venise cam chefliu de la finu-său dascal, căci se vede că trăsese câte un apaus.

Cum veni acasă se desbrăcă de giubea şi se lăsă puţin să se odihnească. Cum aţipi, cucoana preoteasa se repezi la giubea căci ştia că părintele dumneaei avea obiceiul să-i aducă în buzunar ceva capete mai într'ales, sau vre-o năframă, iar acum părinţelul uitând îndatorirea, luă singură în-

drăsneala ca să-şi cate partea. Dădu într'un buzunar, nu era nimic; în cellalt ce să vadă, ca o mână de sămânţe. Preoteasa nu ştia de meşteşugul popei şi şi zicea în sinea ei: «Iaca. vezi, bietul părintele ca să facă economie pungei, tot pune în buzunar la seminţe şi se vede treaba că mai grojdeşte când umblă prin sat; de ce nu i-aş pune şi eu un pumn din câte am, ca să aibă mai din belşug» şi într'adevăr mai puse o mână în buzunarul ca o groapă de pâne a popei. Popa, după ce se sculă, îşi văzu de treabă fără să ştie şi să bănuiască ceva. Tot mânca câte o sămânţă şi-şi vedea de treabă păzând regula Duminicilor şi a sfintelor sărbători, iar când trecea mai mult, mai achipăia buzunarul să vadă multe mai sunt. De venea vre-o babă sau nevastă să-l întrebe că mult mai este până în paşti, el îşi căuta călindarul cu netezirea buzunarului: «He, nepoată, mai este, că doar unul e postul mare cel parcă capăt n'are!»

Ce-o mai fi trecut nu stiu, că popei îi abătu să se ducă la târg având treabă. Când colo ce să vezi? Casele văruite. oamenii trişti, fiecare îngrijea mai bine, cum putea să primească sfânta Inviere. Intrebă aşa cu plan întâlnind pe un tânăr:

— Să avem ertare taică, nu aşa că vi s'a părut cam lung postul din anul acesta?

— Cum să ni se pară părinţele, am fost sănătoşi şi l-am petrecut. mâne ne-om bucura de învierea Domnului.

Era chiar în Sâmbăta paştelor. Popa nu-şi credea vederei şi auzului. Nici nu intră în târg şi se întoarse, începând a da cu nemiluita în cal. In sfârşit bătu cât ce putu bietul dobitoc ţinând tot o goană, ajunse noaptea acasă şi cum ajunse, calul plesni dinaintea porţei, iar popa alergă într'un suflet la clopote şi începu să le tragă ca la paşti. Dete pe urmă fuga acasă şi zise:

— Scoală preoteasă că a dat paştele cu seminţe de bostan peste noi. Căutând buzunarul îl rupse şi-l svârli cu seminţe cu tot cât colo.

Se duse la sf. biserică unde-şi făcu rânduiala cuvenită. iar a doua zi spunând istoria către dascali şi aceştia dându-şi cu părerea că a fost o faptă bună a cucoanei preotesei şi că ea ar fi făcut ponosul. i-au zis de atunci popa Bostan,

Ţi iaca aşa se întâmplă cu seminţele popei Dovleac.

Spusă de tata, Bursucani-Tutova — N. I. Munteanu.

219. Pentru chisălița de la cumătru

Mâncase țiganul «chisăliță» la cumătru său și vine acasă și-i zice țigăncei :

— Fă, să-mi faci... să mi faci, iaca — pacatul că uitase cum să zică - să-mi faci...

— Ce să-ți fac, mo ?

— Să-mi faci de ceia de care am mâncat la cumătru. Ai!

Da' țicanca prinde a râde și râde, iar țiganul înfuriat o ia la bătae și bate, bate, pănă ce-o omoară. Pune mâna pe ciocan și ca să se mai răcorească îi mai dă vre-o câteva ceatlăe, spărgându-i capul. Dar danciul înghemuit de frică îi zice :

— Destul, mo teteo, că i-ai făcut capul chisăliță, săraca,— dar nu isprăvi bine vorba că țiganul îl și trăsni în numele tatălui.

— Știai și nu spuneai! Na dar pacatosule și ție. Și iaca așa și-a ucis țiganul țiganca și danciul pentru chisălița de la cumătru.

Din Jorăști-Covurlui. **Petru G. Savin**

CRONICA

Cu privire la articolul **„O scrisoare de la Ierusalim“** publicat în no trecut, d. G. Ursachi din Adjud ne scrie că în 1907 locuind în Galați a primit și d-sa o scrisoare cu acelaș cuprins ca și celelalte două, cu deosebire că nu se spune de auzirea ei la sfânta leturghii și că *„In Africa* un om a primit și nu și-a dat osteneala a o scrie și să o împărțească la 9 case și Dumnezeu a omorît pe fiica sa.“

* Dela d. *Petru Ugliș* învățător ardelean, cunoscut și sub numele *Delpuecicu*, am primit două mănunchiuri de literatură populară, **Poesii poporane** și **Povești din popor**. Acestea din urmă în număr de 14 se înfățișează într'un graiu frumos și curat,—fără înfloriturile pretențioase și stricătoare ale altora.

D. Ugliș, mai are și alte tipărituri precum și mult material nepublicat din care ne-a împărtășit și nouă ceva pentru „Ion Creangă“. Și am zice : iată un om detreabă, un învățător inimos, un suflet îndrăgostit pentru podoabele noastre sufletești. Și am sfârși cu aceste cuvinte, dacă d. Ugliș n'ar cădea într'o greșală ca și noi toți și anume dacă nu s'ar socoti în drept a fi răsplătit pentru această dragoste. Ne scrie c'a tipărit cât a avut cu ce și *la streini*. „Nu vă mirați c'am tipărit la streini; ai noștri sunt largi la brațe, dar înguști la inimă.“ Sunt prea scumpi. Și tot ei se supără că se tipărește la străini.

Ca și la noi, dragă domnule Ugliș! Intocmai ca și la noi! Cu aceste întocmiri totuși trebue să facem ce vom putea, căci odată și odată anumite obraze trebue să se înroșească.

* Carticica de snoave a lui *N. I. Dumitrașcu*, **La nămiaz, la umbra carului,** se cetește cu mare plăcere. Sunt vorbe de duh, înțelesuri glumețe, scurte, vioaie cu mici lămuriri asupra împrejurării în care se zice că s'au produs. Cine le'nțelege e bine; care le poate și prinde, e un mare meșter; și cine le poate și alege,—căci nu toate își pot avea rostul cultural,—e și un om de gust.

Posta Redacției:

D. Urzică: Am primit; mulțămiri călduroase, mă mir însă că tocmai acum ai descoperit fleacurile acelea, când ele se 'ntâlnesc *pe toate cărările*; scuipă ca de dracu' și treci înainte. *I. I. Nadă, S. P. Colibaș*, primit. *C. Atanasiu*: s'a publicat în Șezătoarea vol. VIII. *N. I. Munteanu* : Dacă tot umbli de colo până colo, n'am putut să-ți scriu.

OBOLUL

întemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION CRREAGA“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului :** legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie și anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceștenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei

Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An I.	3,00
„Ion Creangă" An II.	6. 0
„Ion Creangă" An III.	6,0
„Ion Creangă" An IV	6,00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0,10
Calendarul revistei „Ion Creangă„ pe 1912	1,50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0,20
„ „ Jocuri de copii I	1,40
„ „ „ „ „ II	1,6
„ „ „ „ „ III	1,50
„ „ Cimilituri românești	1,0
„ „ Industria casnică la Români	0,00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	2,0
„ „ Boli și leacuri	1. 0
I. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0,10
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	0,20
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2,00
„ Colinde din popor	0,30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2,50
Petru G. Savin: Clăcășește	0,40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0,30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	0,30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	1,25

== Se trimit franco numai după achitarea deplină ==

CATRE COLABORATORI

Revista *Ion Creangă* publică tot soiul de literatură populară, strânsă de-adreptul din popor, și cu arătarea cel puțin a locului de unde este culeasa, dacă nu și persoana.

Manuscriptele să fie făcute—e de dorit—pe sferturi de coală și pe o singură parte a hârtiei.

Pe o foaie de hârtie să nu fie culegeri de mai multe categorii, de pildă ! cântece cu gâcitori, colinde cu descântece ș. a.

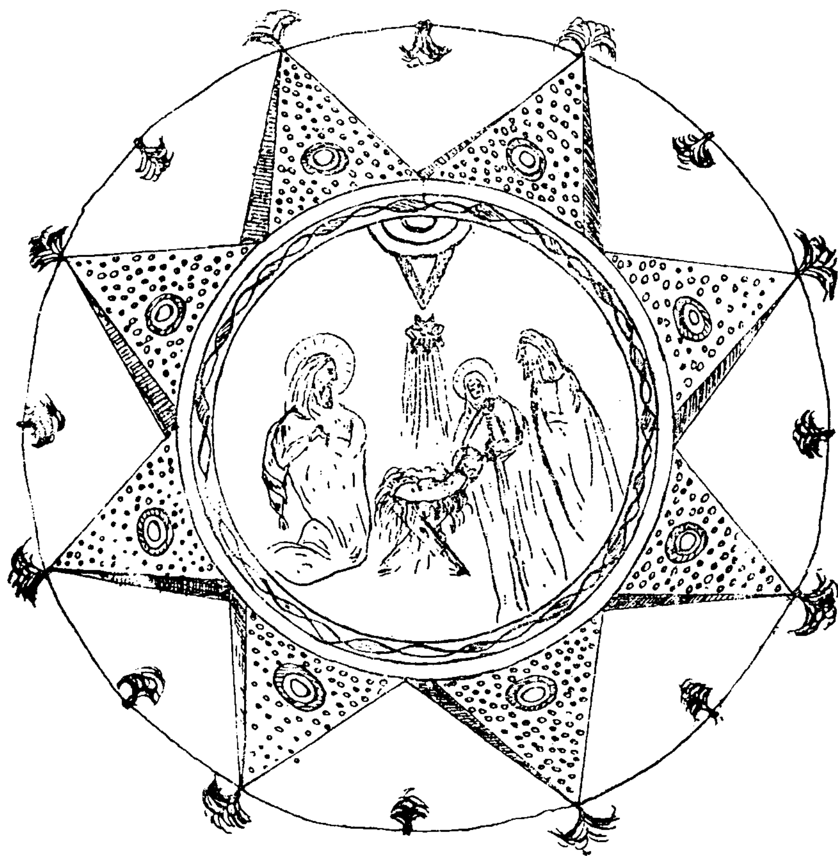
Să nu se uite: viața ciobănească (creșterea oilar și industria laptelui, agricultura, documentele istorice pentru limba veche, manuscriptele vechi, Medicina veterinară (vite, pasări), cerul cu toate duhurile sale, Văzduhul cu ploile, vânturile, nourii, Pământul, ș.a.

Anul V.—No. 9. Septembrie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Stea

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL :		ABONAMENTUL ANUL :	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie |Fârţăneşti-Covurlui| St. Capşa ||Bucureşti| G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu |Bălinteşti Covurlui|, I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu |Bârlad|, T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche |Zorleni-Tutova|, T Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu |Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu |Baia-Suceava|, A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu |Broşteni|Suceava|, Şt. St. Tuţescu |Balota-Dolj|, G. Tutoveanu |Bârlad|, I. Zota |Dorna-Suceava|, D. Vasiliu-Bacău |Bârlad|

Pentru condiţiunile de înscrieri noi, să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 9. Septembrie, 1912.

ION CRENGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . . 5 lei In străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAŢIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

INSEMNĂRI

Rugăm pe colaboratorii noştri să ne trimită *în grabă* material pentru **Calendarul revistei „Ion Creangă" pe anul 1913.** Pe manuscrise se va însemna aceasta.

— Redactorul acestei reviste întâlnind pe valea Taslăului sărat pe un fost colaborator, l-a aflat descurajat! Şi l-ar fi descurajat Redacţia printr'o scrisoare îndreptată unui P. în care scrisoare un frate de-al lui P. ar fi citit: „X e prea tânăr; să mai încerce!" Intăi, scrisoarea nu există şi al doilea, în culegeri de literatură populară despre *o încercare*, nu poate fi vorba. Această literatură, dacă poartă straiu de proză, e interesantă *mai ales* pentru cuprins, şi care se poate da *mai ales* fără încercare. Şi tocmai de nişte poveşti era vorba acum trei ani, cu fostul nostru colaborator X.

SPICUIRI DIN TRECUT

IX

Dintr'o carte nemţească: «*Dunărea, principele tuturor râurilor din Europa, adecă: arătare exactă a regatelor, principatelor, ţărilor şi oraşelor situate la Dunăre, precum şi o descriere scurtă,*» apărută în 1688 la Nürnberg:

«Aristocraţii, numiţi boiari, se poartă turceşte, dar au căciuli ungureşti şi cai frumoşi şi haine de mătasă brodate cu aur.

Nevestele lor poartă legături înalte, rotunde şi încinse cu pânză foarte subţire: femeile tinere împodobesc urechile, părul şi pieptul lor cu diferite juvaeruri ciudate, lănţuşoare, nasturi, aur şi pietre scumpe şi se servesc de inele.

Fetele bogate poartă asemenea juvaeruri şi mâneci late. Fetele sărace se poartă ceva mai prost, dar în acelaş fel, şi poartă lanţuri de alamă şi cositor şi nasturi de diferite culori şi mărgăritare de sticlă. Ele execută dansuri minunate.

Dacă un Valah se înamorează de o fată, atunci el, ajutat de tovarăşi, o fură de la tată şi face apoi peste câteva zile şi nunta Dacă ea nu-i place în acest timp, atunci o trimete acasă la tată.

Ce priveşte religiunea lor, ea e compusă din mai multe opinii şi seamănă totuşi în ceremonii şi obiceiuri cu cea romano-catolică. Ei au botezul, aprind lumânări şi candele, ţin toi felul de vigelii şi sărbători şi peste an 3 posturi mari cari fac două treimi din an. Şi aceste le ţin foarte riguros şi trăesc în acest timp numai cu pâine, usturoi, ceapă nuci şi nu mânâncă nici brânză, nici ouă. Popii se sfinţesc în Armenia; de aceea ei lasă să le crească părul şi aşează un bonet albastru şi peste acesta o pâlnie neagră lată, pe care o ridică înaintea oamenilor şi o bat cu mâna spre piept: bonetul albastru însă nu-l înalţă înaintea nimănui.

Leturghia şi evanghelia le citesc în limba armenească pe care o numesc limbă sirică dar pe care numai popii o pot citi sau scrie, afară de aceia cari se află la curtea principelui. De aceea nici oamenii de rând nu se pot ruga, de unde proverbul că Tatăl nostru are sfârşitul său în dosul Braşovului. Ei lasă deci toate afacerile credinţei şi rugăciunile în grija popilor şi ţin toate ce aceştia le spun de lucruri sfinte. Popii au şi neveste şi copii şi se hrănesc pe la sate ca toţi ceilalţi ţărani din agricultură.

Valahii plâng pe morţii lor foarte amarnic şi-i duc la mormânt cu lumânări şi prapuri zugrăviţi şi i înmormântează încă şi cu alte nimicuri. Ei pun în mormânt ace, aţă, petece de postav şi pânză, un ban, precum şi pâne şi altele, ca morţii să petreacă timpul în mormânt şi să poată trăi.

In fiecare Vineri ei aprind lumânări la mormintele morţilor lor pe o piatră, aduc diferite mâncări pe cari popii le ieau şi le consumă pentru sufletele sărace. Ei jelesc morţii lor jumătate de an cu capul descoperit şi barbaţii şi mai ales ţăranii nu-l acoperă nici în timpul ploaiei sau zăpezei. Inaintea satelor lor, ei fac o cruce dublă ciudată..[1]»

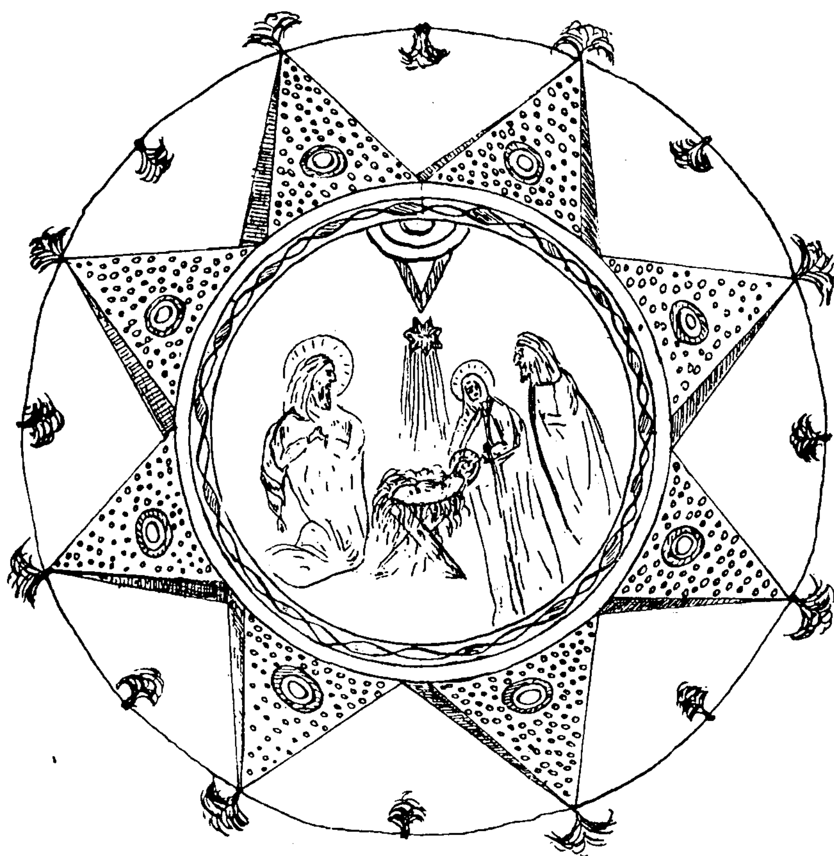
Tudor Pamfile.

STEAUA

Acest obiceiu, al ducerii cu steaua se practică la noi, în zilele sărbătorii «Naşterii Domnului» şi chiar în zilele din săptămâna Crăciunului. Steaua e formată dintr'o

---

[1] Dionisie Olinescu, *O carte veche germană despre România* în *Rev. p. ist. arh. şi filolog.* Vol. XII, Partea I, p. 154 5.

61. —Stea

văcălie *(formă circulară) de ciur, pe care se fixează patru, șase, opt, etc. cornuri, de șiță sau carton. In vârful cornurilor sânt niște ciucuri de hârtie. Ciucuri de hârtie colorată mai sânt înșirați și pe o sfoară, ce leagă vârfurile cornurilor. Tot corpul stelei e îmbrăcat în hârtie groasă, care se zugrăvește de câte un zugrav meșter. In față se află zugrăvită icoana Nașterei cu steaua și cerul de-asupra. Tot restul colorilor este o frumoasă combinație. In interiorul stelei, ce află un clopoțel mic; iar în dos are o coadă de care se apucă cu mâna. La stea se cântă mai mult cântece de slăvire. Steaua în timpul cântării se poartă cu fața la răsărit.*

Jud. Vâlcea. Gh. Fira.

CÂNTECUL PUSTIEI

Am fost fecior de împărat,
Și lumea am lăsat,
O, prea frumoasă pustie!

Și am venit către tine,
Primește-mă și pre mine,
O, prea frumoasă pustie!

Ca pre pruncul a sa maică,
Când la ţâţă îl apleacă,
O, prea frumoasă pustie !
Pre la miez de miază noapte
Nu mă înfricoşa foarte,
O, prea frumoasă pustie !
Nu mă înfricoşa cu frică,
Că nu mă tem de nimica,
O prea frumoasă pustie !
Nici cu a ta îngrozire,
Să nu mă faci a fugire.
O, prea Jrumoasă pustie !
Te am iubit ca pre-o mistirie *(sic)*
Ce eşti plină de avuţie,
O, prea frumoasă pustie !
Te-am iubit ca pre o polată
Ce eşti cu aur suflată,
O, prea frumoasă pustie !
Te-am iubit ca pre o grădină
Ce eşti cu feliuri de flori plină,
O, prea frumoasă pustie !
Merge-voi prin dumbrăvioare,
Ca prin vii prea roditoare
O, prea frumoasă pustie !
Rămurile tale îţi pleacă
Ca ruga să nu mă treacă,
O, prea frumoasă pustie !
Şi le pleacă cât de jos,
Ca să dobândesc folos,
O, prea frumoasă pustie !
Şi le pleacă cât de multe,
Ca ruga să mi să asculte,
O, prea frumoasă pustie !
Fi-voi sălbatec ca o hiară
Lăsând lumea cea amară,
O, prea frumoasă pustie !
Ca sub a ta rădăcină,
Să scap fără de pricină,
O, prea frumoasă pustie !
Căci lumea am părăsit
Şi la tine am veuit,
O, prea frumoasă pustie !
Ca să urmez lui Hristos
Şi să fie spre folos,
O, prea frumoasă pustie !
Care ne-au răscumpărat
Din strămoşescul păcat,
O, prea frumoasă pustie !
Şi şi-a vărsat sfântul sânge,
Când L-a răstignit pre cruce,
O, prea frumoasă pustie !
De acum până în vecie,
Mila Domnului să fie,
O, prea frumoasă pustie !

Insemnare. Acest *cântec al pustiei* este scris în 1770; este prin urmare cea mai veche variantă care se cunoaşte până acum.

C. N. Mateescu.

PLUGUŞOR

11.—Aho, ho, ho ! Buna sara,
buna sara, boeri mari!
De când sara o'nsărat,
Noi cu plugul ne-am luat,
Pe la case a ura,
Pe la case a colinda.
Şi s'a apucat jupânul gazda,
De arat, într'o sfântă Joi,
Cu plugul cu 12 boi.
Boi bouleni,
In frunte ţintăţei,
In coadă cudălbei,
Mânaţi măi ! Hăi, hăi !
S'a dus jupânul gazda
La arat, la câmpul durat,
La mărul rotat.
Şi-a arat în lungiş,
Şi curmeziş.
Şi-a sămănat :
Grâu de vară,
Cu năgară,
Să răsară
Până'n sară.
Grâu mărunt,
Cu arnăut,
A dat Domnul

De s'a făcut.
S'a dus jupânul gazda
La târg și-a cumpărat
Seceri și secerele,
Cu tăiuș cu zimturele,
Cu mănunchiu de viorele.
Pentru fete tinerele
Și neveste frumușele.
Și a adus secerători:
Bărbați și flăcăi,
Fete și femei.
Aleși cei mai voinicei.
Toți secerau cum secerau
Dar cum secera o babă cârnă,
Cu secera 'n mâna stângă,
Că'ndată și făcea:
Din snopi clae,
Din clae hodobae,
Carele sosiau,
Iute se'ncărcau,
Roțile scârțiau,
Osiile pocniau
Și galbenii curgeau.
Jupânul gazda,
Vremea nu pierdea
Galbeni în poala sumanului strângea
Și'n chilna carului îi ascundea.
Iar câți îi rămânea,
La argați îi dăruia.
De-o ureche stănjinea,
Ia îndemnați flăcăi!
Hăi, hăi!
Și unde se uita
Jupânul gazda la secerători.
Și vede o fată stând pe-o surcică
Atunci o iea de *bezărău*,
Și o aruncă drept în părău
De strigă: miorc, bădică;
Și alta pe-o cheotoare,
De se *boidia* cu ochii la soare.
Strigați flăcăi,
Hăi, hăi!
Și unde a încărcat jupânul gazda
Douăsprezece care mocănești
La moară la Ivănești.
Care încărcate cu povară,
Ca s'ajungă până'n sară.
Și, morarul meșter mare
'Tu-i mama cui il are
Se uită cam pe dos
Și turnă grăunțele în coș.
Trage apa iar la loc,
Ca să curgă pe lăptoc.
Iar moara când nu râșnește,
Se mânie și-o struncește.
Unde mi-o iea de șele
De-o trântește pe măsele
Unde mi-o iea de lăptoc
Să curgă făină în loc.
Iar făina cea bălae,
Curge iute în copac.
Strigați măi!
Hăi, hăi!
Jupâneasa o cernea,
Și'n colaci o prefăcea.
Și făcea și colăcei
Pentru băeți mai mititei.
La cei cu gura căscată,
Le rupea câte-o bucată.
De urat, am mai ura,
Că tot mai știm câte ceva,
Dar ne temem că-om însera
Și apoi nu suntem de ici, de colea,
Ci de la *cuca muca*,
Unde se face mămăliga cât nuca
Și-o păzesc 12 cu măciuca.
Suntem din niște munți întunecoși
Mai rămâneți boeri sănătoși.
Aho! Cu bine și la mulți ani!

Auzită de la tata.
Nemțișor-Neamț. **A. Moisei.**

POVEŞTI

44.—Povestea lui Miriuţă (urmare)[1]

Să fi avut atunci o putere, i-ar fi nimicit pe toţi. N'avea alta de făcut acum, decât să tacă şi să înghită la noduri. Ajungând la bucătărie, se aşeză în dosul ei pe prispă şi căzând pe gânduri, de la o vreme podidindu-l lacrimile, începu să plângă. Auzindu-l fata mamei Gindra, eşi afară în formă de muscă, se schimbă iar în fată, şi apropiindu-se de Miriuţă, îi zise cu voce blândă: — Ai venit Miriuţă? — Da, am venit — răspunse el, încrezător în dragostea şi în puterea ei. — De ce plângi Miriuţă? — Cum n'oi plânge, dacă mama Gindra mi-a poruncit acum, ca să-i aduc până mâne dimineaţă, epurele cel de pe ceea lume. — Cam greu lucru Miriuţă! căci din lumea asta trebue să mergem pe o altă lume, care este dedesubtul aceştia, adică, la a treia lume de la lumea pământească. Dar cu toate acestea, eu te voi scăpa şi de această grea însărcinare dată de mama Gindra, da'i vrea să trăeşti cu mine Miriuţă? — Oi vrea, drăguţă! — Mi-i lua de soţie, Miriuţă? — Te-oi lua drăguţă! — Nu mi-i uita Miriuţă? — Nu te-oi uita drăguţă! — In toată viaţa ta? — In toată viaţa mea! — Ii ţinea la mine Miriuţă? — Oi ţinea drăguţă! — Şi mi-i lua de soţie? — Te-oi lua drăguţă. După ce auzi aceste cuvinte din gura lui, îi zise: — Miriuţă! să plecăm. Eu mă voi face o iapă năzdrăvancă cu şapte inimi de foc, iar tu să încaleci. Un lucru însă să ştii: cu cât oi fugi mai tare, cu atât şi tu să mă baţi, ca să fug şi mai tare, pentru că îi mare depărtare de aici până pe ceea lume, s'apoi nu de alta, dar să nu ne apuce ziua; iar când mi-i vedea c'am stat de tot, să descaleci. Când voi porni să te ţii bine de coama mea şi să fii cu ochii închişi, căci am să merg aşa de tare, încât am să stârnesc şi vânturile şi furtuna din somn. — Bine, — zise Miriuţă şi, la clipeală fata se prefăcu într'o iapă naltă, frumoasă, cu coama lungă şi creaţă; ochii îi scânteiau, iar din largile ei nări eşia foc. Bătu din picior odată, şi Miriuţă încălecând, închise ochii, şi ea îşi luă zborul. De ce iapa fugia mai tare, de ce şi el o întăria cu bătaia. Vânturile şi furtuna se stârniră, şi Miriuţă se ţinea bine să nu cadă. Numai vâjâituri pe la urechi, gemet de pământ şi ţipăt de pasări necunoscute auzi. In colo, nimic. De la o vreme simţi că iapa stă. Sări numai de cât jos şi, când deschise ochii şi se uită la iapă, ea era numai o spumă, albă peste tot şi gâfâia aşa de tare, încât dacă ar fi fost o fântână în faţa ei, ar fi tras toată apa afară. După ce îşi mai veni în fire, îi zise iapa: —Miriuţă! eu mă voi face o *ca-*

[1] v. no. trecut, p. 240

păucă, ca să mă duc s'aduc epurele cel de pe ceea lume pe gaura ce-o vezi dinapoia mea și'n care am călcat când am stat; iar tu, să te ații la gaură ca să-l prinzi când a eși. Ochii să-ți fie numai la ea veșnic, căci de te vei uita în altă parte, l-ai perdut. Sfârșind aceste vorbe, iapa se prefăcu iute într'o capaucă naltă, care țușni pe gaură, iar Miriuță rămase singur uitându se la intrare în cealaltă lume. De la o vreme, începându-l a-l durea ochii, voi să se mai uite și prin prejur, crezând, că epurele n'o să vină așa de curând. Dar abia își ridică ochii de la gaură, și-auzi deodată ca un șuerat. Așa de iute țușnise epurele pe gaură afară și acum fugea de-și scotea ochii. Na! destulă treabă! Prinde-l acum dacă-l poți! își zise Miriuță, încremenind. După aceasta la câtva timp, s'arătă și capauca de-asupra găurii, scăldată în sudoare și cu limba scoasă de-un cot. Văzându-l, că n'are nimica în mână, îi zise supărată: — Unde-i epurele Miriuță? Așa-i că l-ai scăpat? Nu mai sta mult la gânduri că nu-i timp, hai; fă-te în grabă un băețel cu picioarele și mirosul de ogar și fugi pe gaură, căci epurele trebue să se fi vârât pe-o alta și să se fi dus iar pe ceea lume. Să fugi cât te-or ținea picioarele și de la un timp ai să găsești o casă mare; să intri înlăuntru și să stupești pe horn de trei ori, și îndată o să înceapă a intra în casă mulțime de câni și la urmă unul gulerat; acela să știi, că-i epurele. Tu să te-ații la ușă și cum îl vei vedea că intră, să și pui mâna pe el; dar să bagi bine de seamă să nu-l scapi; și prinzându-l, să încaleci pe dànsul ținându-te de urechile lui, și să-i dai pinteni să fugă cât mai iute, căci îi timpul scurt. Să știi, că eu te aștept aici. Și acestea zicând, se atinse capauca cu botul de Miriuță și el schimbându-se într'un băețel, pieri pe gaură. Fugi cât fugi și când văzu o casă mare în cale-i, intră înlăuntru, stupi de trei ori pe horn și'ndată începură a intra la câni. Se puse de pândă la ușă și, cum îl zări pe cel gulerat că intră, puse mâna pe el, se aruncă de-asupră-i prinzându-l de urechi și, goană băete. Epurele știa singur drumul. Când îl vedea că tot contenește, îl isbia cu picioarele și într'o clipă ajunse de-asupra găurii. Cum zări pe capaucă, epurele s'opri plin de frică, iar Miriuță desălecând, căta să nu-l scape. — L-ai adus Miriuță? — Adus, răspunse el obosit. — Acuma Miriuță, eu iar mă schimb în iapă. Tu să încaleci iute, să iei epurele cu tine, dar să nu mai ții ochii închiși ca să nu-l scapi și, de ce mi-i vedea fugind mai tare, de ce să mă bați, ca să fug și mai amarnic, căci timpul e scurt; iar când îi vedea c'am stat de tot, să descaleci. După aceste cuvinte, capauca se și schimbă în iapă, dar mai mare decât cea dintăi; Miriuță se schimbă iar cum fuse mai înainte, se asvârli iute pe ea cu tot cu epure, și iapa își luă zborul. Acum însă fugia atât de tare, încât Miriuță nu mai vedea înainte decât o întunecime mare. Epurele mai icnia din când în când pe la să-

rituri, iar el dându-i câte-un ghiont îndesat, îl alina îndată. Deşi sbura iapa, el tot o bătea cât ce putea. La o bucată de vreme s'auziră trei pocnituri mari şi iapa se opri deodată sguduind pe Miriuţă cu tot cu epure. Ce se întâmplase? Din pricina goanei celei mari, îi plesniră epei trei inimi. Noroc, c'au apucat a ajunge acasă. După aceste pocnituri, iapa scoase un geınet şi un pârâu de sânge începu să-i curgă pe nări. Miriuţă descălecându-se, iapa îi zise: — Ia în grabă epurele şi fugi la mama Gindra, căci s'apropie timpul, ş'apoi să nu ţi se întâmple ceva. Dar bagă de seamă să nu intri înlăuntru şi, când te va întreba dac'ai adus epurele, tu să i-l arunci din prag, căci el o să fugă îndărăt. Iar când ţi-a spune, ca să i-l prinzi din nou, tu să i zici: — Odată m'a făcut mama, odată ţi l-am prins şi eu. De dânsa să nu te apropii, căci te zugrumă. Hai, fugi Miriuţă! — zise ea schimbându-se în musculiţă şi ducându-se în închisoarea ei. Cum ajunse el la mama Gindra, ea îl întrebă uitându-se chiorâş la dânsul. — Ai venit Miriuţă? — Venit mamă Gindră, — zise el. — Mi-ai adus epurele de pe ceea lume după cum ţi-am poroncit? — Adus, mamă, Gindră, adus! şi în acest timp îl zvârli în spre dânsa. Epurele, după ce făcu câteva otrocoale fugărit de mama Gindra, care umbla să-l prindă, *ţuşni* pe uşă afară, fără a fi oprit de Miriuţă. — Ei, ce ai făcut? — zise sgrimţoroaica încruntându-se. — Ce să fac? N'am făcut nimic — răspunse ei. — Să te duci acum şi să-mi aduci epure'e din nou! Ai înţăles? — Nu pot mamă Gindră. Odată m'o făcut mama, odată ţi l-am prins şi eu. La aceste cuvinte, hârca înghiţi găluşca şi-şi muşca numai buzele de ciudă. N'avea ce să-i facă, căci el i-l prinsese odată şi i-l adusese. Ce i-a poroncit, el a făcut întocmai. — Da'ţi pare bine, mamă Gindră, că ţi l-am prins? — Da aşa-mi pare de bine, ca şi cum mi-ai fi zvârlit cu o mână de cenuşă între ochi; şi după ce se gândi câtva timp, îi zise: — Du-te iar la bucătărie şi spune bucătarului c'am poroncit eu să'ţi dea o fasolă care să-ţi fie de hrană pe astăzi şi diseară să-mi vii iar la poruncă! Ai înţeles Miriuţă? — Inţeles, mamă Giudră, răspunse el plecând. I se părea ciudat de tot bucătarului *prizărât* că-l mai vede încă în viaţă pe Miriuţă, căci el se aştepta. ca mama Gindra să-l omoare cât mai curând, dar cu toate acestea el nu-i putea face nimic. Ce cerea, trebuia să-i dea îndată. Miriuţă luă fasola şi se aşeză pe prispă. Tot gustând din ea câte o chişcătură şi uitându-se, ba încoace, ba încolo, trecu timpul pe nesimţite şi veni ceasul poruncii de seară. Plecă numai de cât. Când îl simţi c'a venit la poruncă, mama Gindra îl întrebă: — Ai venit Miriuţă? — Venit mamă Gindră. — Fost-ai la bucătărie ca să-ţi dea după cum ţi-am poroncit o fasolă? — Am fost. — Ai mâncat-o? — Mâncat. — Te-ai săturat? — O leacă. — Miriuţă! — Aud, mamă Gindră! — De-acuma să-mi faci tu altă treabă şi anume: să te duci la

soră-mea, care locueşte în celălalt capăt de împărăţie şi să-mi aduci pieptenele ei de lăutoare ca să mă lau. — Ai înţăles? — Inţăles! — Bagă de seamă ce ţi-am spus! Mâne dimineaţă, să-mi fii aici cu pieptenele, că de nu, apoi te-ai sfinţit! — Bine, am să-l aduc, zise el pornindu-se. Tălpii iadului însă, nu-i era de pieptene ca să se leie, cum nu i-i mâţii a linge sare,—vorba Românului,—pe cât îi era ca să-l foarfece soră-sa. Şi el pricepu doar acest lucru. Pe lângă aceasta nu-i mai dădeau pace nici dracii când îl vedeau că vine gânditor de la poruncă, căci tot îşi închipuiau că i s'apropie sfârşitul. Cum ajunse în dosul bucătriei, se aşeză pe prispă şi, de frica mamei Gindra,—pe de o parte— şi pe de alta, de dorul celor de pe lumea cealaltă, îl păli un plâns jalnic. Fata mamei Gindra înduioşându-se la plânsul lui, eşi din închichisoare în formă de muscă, se schimbă iar în fată şi, oprindu-se dinaintea lui, îl întrebă: — Ai venit Miriuţă? — Da, am venit, răspunse el uitându-se la ea, ca şi cum i-ar fi cerut ajutor. — Da de ce plângi, Miriuţă? — Cum n'oi plânge, dacă mama Gindra mi-a poroncit acum, ca până mâne dimineaţă să-i aduc pieptenele de lăutoare de la soră-sa. — Eu te voi scăpa şi de această însărcinare a mamei Gindra, da'i vrea să trăeşti cu mine Miriuţă? — Oi vrea drăguţă. — Mi-i lua de soţie Miriuţă? — Te-oi lua drăguţă. — Ii ţinea la mine Miriuţă? — Oi ţinea drăguţă! — Nu mi-i uita Miriuţă? — Nu te-oi uita drăguţă! — In toată viaţa ta? — In toată viaţa mea! — Ii ţinea la mine Miriuţă? — Oi ţinea drăguţă? — Şi mi-i lua de soţie Miriuţă? — Te-oi lua drăguţă. Innoind astfel iar vechiul legământ, îi zisă: — Ascultă, Miriuţă! Mamei Gindra nu i-i atât de pieptene, cât i-i ca să te facă bucăţi soră sa şi de aceea, uite te-aşteaptă un cal năzdrăvan pe care ai să încaleci; şi, suflând de trei ori spre hambarul ei veni calul şi în urma lui o mâţă şi un şoarece; na-ţi apoi mâţa şi şoarecele acesta. Mâţa o să meargă înainte ca să-ţi arăte drumul şi tu cu calul şi cu şoarecele să te ţii de dânsa. Cum îi ajunge, ai s'o găseşti pe soră-sa depănând în casă şi, când i-i cere pieptenele de lăutoare, ea o să zică că-i în pod şi o să te pună ca să depeni in locul ei, ca ea să se ducă să-l eie. Tu să ştii însă, că pieptenele îi pe coardă şi când ea s'a sui în pod ca să-şi ascută dinţii de o piatră de moară pentru a te pute *hăbucăţi* şi te va lăsa la depănat, tu să chemi in grabă şoarecele de-afară la depănat, mâţa va rămânea pe prispă, şi tu întinzând mâna pe coardă, iea pieptenele iute şi fugi, căci ea-i bătrână şi n'o mai ajută picioarele ca să se ia după tine când a vedea c'ai pierit cu pieptenele. Auzi Miriuţă? Aşa să faci! Hai porniţi, şi să mergeţi iute, că timpul se strecoară uşor Sfârşind acestea, se prefăcu în muscă ducându-se la locuinţa ei, iar Miriuţă încălecând, porni. Mergea mâţa, mergea şi calul, dar nici şoarecele nu se lăsa. Când mâţa mai rămânea în urmă ca-

să se mai răsufle, calul o striga ca să-i arăte calea, căci pe această mâţă mama Gindra o avea de la soră-sa, şi de asta ştia ea drumul. Cum ajunse, lăsă calul în dosul casei ca să nu fie văzut, mâţa şi şoarecele rămaseră pe prispă, iar el se opri în prag. Cum îl zări, îl intrebă sfrijita şi urîciumea lumii, care depăna: — Ai venit Miriuţă ? — Da, am venit, — răspunse el. — Da ce mai veste pe la soră-mea ? — Bine! M'a trimis, ca să-i dai pieptenele de lăutoare, căci a făcut prea mulţi în cap şi vrea să se leie. — I-l voi da; dar vină tu şi deapănă în locul meu, că eu mă sui în pod să ţi-l aduc, căci nu-l am în casă. Hârca se sui în pod, iar el ferindu-se de ea, trecu la depănat. Când o văzu că s'a suit de-a binele în pod, chemă şoarecele la depănat, întinse mâua pe coardă, luă iute pieptenele, trecu apoi în tindă şi, pe când hârca îşi ascuţea dinţii, el îi luă binişor scara de la pod, făcu semn şoarecelui să iasă, iar el încălecând pe cal, care îl aştepta dinaintea uşii, pieri. Un gemet grozav s'auzi în urmă. Hârca căzuse pesemene din pod şi-şi desbinase vr'un picior. Miriuţă dădu pinteni calului, care mergea ca gândul, şi într'o clipă ajunse acasă. Fata mamei Gindra simţindu-le apropierea, eşise afară şi văzându-l pe Miriuţă care descălecase de pe calul înspumat, il întrebă ; — Ai venit Miriuţă? — Venit, răspunse el. — Ai adus pieptenele de lăutoare? — L-am adus. — Fugi şi-l du degrabă mamei Gindra, că te-o fi aşteptând să se leie, zise ea pierind ca musculiţă. Miriuţă fără să mai zăbovească, se şterse numai de sudoare, şi porni. Cum ajunse, mama Gindra îl şi întrebă înfuriată că aşteptatase câtva: — Ai venit Miriuţă ? — Venit, mamă Gindră ? — Mi-ai adus pieptenele de lăutoare de la soră-mea, după cum ţi-am spus? — Adus, zise el aruncându-i-l. Ce făcea ea când ai ajuns? Ce să facă? Depăna. — A voit să ţi-l dea? — De la început nu cam vroea şi cu vai nevoe ce-am putut-o îndupleca să mi-l deie. — Da îţi pare bine, mamă Gindră, că ţi l-am adus? — Da, aşa-mi pare de bine, ca şi cum mi-ai zvârlit cu o mână de sare între ochi. Era turbată sfrijita, şi-ar fi voit să-l facă pulbere, dar nu putea, căci tot ce îi poruncise, i făcuse. — Dar pentru că mi-ai făcut treabă,—zise ea prefăcută—du-te la bucătărie şi spune bucătarului c'am poroncit eu să-ţi dea o fasolă ş'un sfert, care să-ţi fie de hrană pe astă-zi şi diseară să-mi vii iar la poruncă! — Ai înţăles? — Inţăles, zise el plecând. Deşi îi strâmbau dracii şi-acum care'n cotro,—când mergea,—el însă nici nu se mai uita la dânşii, ci-şi căuta de drum. Sosind la bucătărie, luă de la bucătar o fasolă ş'un sfert, mâncă tot şi trecând dindos la locul lui, îl cuprinse gândurile fără voe. Mult am eu oare să mă chinuesc aici? îşi zise, şi începu să plângă şi să blastăme ceasul naşterei, dorindu-şi mai bine moartea decât o aşa viaţă. Dar în loc de moarte s'apropiă de el iubita lui, fata mamei Gindra, şi-l întrebă ingrijată: — De ce

plângi Miriuţă? — He... hei..! zise el oftând, cum să nu plâng, dacă văd că nu-mi mai dă drumul de aici mama Gindra? A fost vorba să slujesc trei ani, căci pe trei ani m'a giuruit şi tata şi, acuma văd, că am slujit patru ani aici şi calc încă pe-al cincilea, căci acolo o noapte ţine cât un an de-al nostru. — Dar dacă te-aşi lua eu de aicea—zise fata—şi am fugi amândoi de mânia mamei Gindra pe lumea cealaltă pământească, pe lumea veseliei şi a frumuseţei, pe al căruia cer străluceşte soarele, luna şi stelele, în lumea aceea unde iubirea înfloreşte ca un trandafir, şi unde inimele s'apropie una de alta cu atâta putere? Ce-ai zice tu Mirinţă? — Ce să zic? răspunse el învoioşându-se. N'aş mai putea de bucurie! — Hai, atunci să fugim, Miriuţă! — Hai! — Te-aşi scăpa de mânia mamei Gindra şi aş fugi bucuroasă cu tine pe lumea cea pământească, dar acolo îi vrea să trăeşti ca mine, Miriuţă? — Oi vrea drăguţă! — Mi-i lua de soţie, Miriuţă? — Te-oi lua drăguţă: — Nu mi-i uita Miriuţă? — Nu te-oi uita, drăguţă! — In toată viaţa ta? — In toată viaţa mea! —Ii ţinea la mine Miriuţă?—Oi ţinea drăguţă! — Şi mi-i lua de soţie Miriuţă? — Te-oi lua drăguţă.

(Urmează) **N. V. Hânţescu.**

DATINE SI CREDINŢE

1108. —In seara Bobotezei. 5-6 Ianuarie, se mătură coşul de funingene şi se păstrează funingenea până la 9 Martie, când sunt cei 40 de mucenici. In această zi de dimineaţă, se presară funingenea prin vie. Cum stă atârnată funingenea de coş, tot aşa vor sta atârnaţi strugurii de viţă.

Tot în ziua de 9 Martie se pune — în locul, unde se desface tulpina pomilor — cocă din cea care a rămas la facerea *bradoşilor* (Bradoşii numiţi şi mucenici, sunt colacii cari se fac şi se împart în ziua de 9 Martie. Se fac în forma lui 8, se înţeapă cu o ţeavă — care i scoate brobonaţi — şi când sunt scoşi din cuptor sunt mânjiţi cu miere sau cu sos de zahăr, dacă nu se găseşte miere.) Coca se pune tot pentru îmbelşugarea roadelor.

1109.—Dacă faci Vineri la *igliţă* să înţepi de trei ori în pământ cu igliţa. Când vor întreba sărbătorile dacă ai lucrat în ziua lor şi ce anume lucru, Vinerea le va răspunde că ai înţepat în pământ.

1110.—La 1 Februarie te duci la vie cu plosca plină de vin şi cu inima bună. Tai 2-3 coarde de viţă şi verşi pe tulpina viţei puţin vin. Vii apoi acasă şi-i tragi un chef straşnic. Se chiamă, c'ai făcut *zărezanul*, pentru îmbelşugarea rodului viţei.

1111.—Este o buruiană numită *răstoglinda*. Creşte prin păduri pe la rădăcina tufelor. O culeg două femei, cari pleacă de acasă împreună. La marginea pădurei se despart şi se desbracă in pielea goală în locuri deosebite, fără să se vadă una pe alta. Aşa desbrăcate pleacă după răstoglindă şi dacă întâmplarea le intâlneşte când găsesc rostoglinda se bat cu tot dinadinsul, bătaie neprefăcută. Se sgârie până le dă sângele şi-şi jumulesc păr din cap până rămâne una învinsă. Fug apoi şi se îmbracă degrabă, fără să scoată o vorbă şi pleacă acasă Dacă cumva nemereşte fiecare la ţoalele celeilalte se îmbracă cu ele şi nu le schimbă de cât când au pus răstoglinda la *păstru* bun.

Ea se ţine legată într'o batistă sau într'un *gogoloi* de său.

De ce atâta nebunie şi amar până să culegi buruiana aceasta ?

Pentru că numai cu o bucăţică de rostoglindă aruncată în casa sau în curtea cuiva poţi face iad din traiul cel mai tihnit şi din înţălegerea cea mai desăvârşită, balamucul cel mai drăcesc. Se şi zice celor ce trăiesc rău în casă că «li s'a aruncat răstoglinda.»

1112. Ghiocile ouă or să nu se puie pe foc, ci să se arunce la gunoi, ca să nu se coacă ouăle in găini şi să curme ouatul.

1113. Când sunt vitele noaptea pe câmp, la păşune, femeea pune lacătul la verigi (lanţul atârnat de lemnele coşului pentru ca să se prindă caldarea.) Inchizând lacătul, închizi gura lupilor.

1114.—Când pleacă omul la sămănat, nu se dă gunoiul afară.

1115.—Să nu pomeneşti luna nouă în casă că ţi se sparg străchinele.

1116.—In dimineaţa mânecătorii (când se pun crăci verzi pe la uşi) se scoală fata de mult şi umblă cu toate obiectele de treabă din casă, închipuind că lucrează cu ele. Astfel se face că toarce cu furca, că mătură cu mătura, că ţese cu războiul, etc. Făcând aşa, tot anul se va îndemna la treabă şi-i va fi dragă munca.

1117.—In ziua de Ignat femeile nu lucrează lucru femesc ca să nu icnească ca porcul.

1118.—In ziua de sf. Toader nu se spală că e rău de cai, iar în noaptea lui nu eşi afară, ca să nu te isbească calul, pe care umblă sfântul în noaptea aceia.

1119.—In Sâmbăta brânzii (a lui Lazăr care a căzut din copaci) nu lucrezi la veşmintele bărbăteşti, de oarece vor cădea din pom când se vor urca la vre-o treabă.

Principele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici.**

1120—Femeea însărcinată când merge la mort, să se lege la un deget cu ceva roşu, ca nou-născutul să nu fie galben ca mortul, ci roş.

1121.—Pe dinaintea femeei însărcinate nu e bine să treci, căci naşte cu greu şi ai păcat.

1122.—Femeea însărcinată când merge după apă să stoarcă bine olurile, să nu fie apă în ele, căci de va fi nou-născutul de parte bărbătească îi vor fi testiculele neegale.

1123.—De cumva vine vre-un oaspe la lăuză şi vrea să vadă nou-născutul, trebue să-l cinstească, căci şi cei «trei crai» numai pentru daruri au putut vedea pe Isus.

1124.—Din mânele lăuzei nu e bine să iea nimeni pe noul născut, ci ea îl pune pe pat ori alt undeva şi de acolo să-l iea cine vrea, căci la din contră, îi iea laptele.

1125.—Când mama nou-născutului nu are lapte şi ştie că vre-o nevastă care a venit la ea a luat copilul din mânile ei, o cheamă la ea, îi pune nevestei apă în mâni, iar lăuza bând apă din pumnii ei, zice: «Dacă tu (d-ta) mi-ai luat laptele meu, al meu să vină la mine, iar al tău să rămână la tine.»

1126.—Când nou-născutul e la botez, dacă e prunc — tata, ori dacă e fată — mama lucră ceva iute, ca nou-născutul să fie sprinten.

1127.—Când nou-născutul e la botez i se scot scuticele afară, ca să nu fie siliţi a le usca mai târziu tot în casă.

1128.—Peste scutice să nu sfinţească (apună) soarele.

1129.—Când scaldă mama nou-născutul, după ce l-a scaldat se udă cu puţină apă mama amândoi genunchii şi zice: să fie drept(ă) şi harnic(ă) apoi iea puţină apă (tot din scăldătoare) şi pune în sân atât ei cât şi nou-născutului ca să aibă somn bun.

1130—Apa în care s'a scăldat nou-născutul să nu se arunce ori-unde ci se sapă o gropşoară lângă vre-o poartă a gardului sau lângă alt lemn uscat, ca puterea noului născut să nu meargă la lemn.

1131.—*Scalda* să nu se arunce din troacă (covată) ci să se scurgă încet, ca şi somnul noului născut să fie lin.

1132. Când lăuza nu are cu ce să-şi alăpteze noul născut, iea făşia (cu care leagă n. n.) de la ea, leagă o ceapă şi o lingură apoi merge în trei dimineţi după olaltă, începând de Marţia, înainte de răsaritul soarelui—la fântână şi trăgând vadra, bea apă cu lingura de trei ori zicând cuvintele următoare după fiecare băutură:

Eu beu cu lingura apă,
Să-mi vină lapte ca la o vacă.

Apoi îmbucând din ceapă de trei ori zice după fiecare îmbucătură:

Eu îmbuc din ceapă
Să-mi vină lapte ca la o iapă.

Dacă însă nici după aceasta nu-i vine lapte, e credinţa că nou-năs-

cutul nu e de trăit.

1133.—Când noul născut vede *ciurda* (până la etatea de un an) i se dă vre-un *bâtuț* ori vre-un fir de pai ca noaptea visând să nu se sperie.

Bara, Transilvania **P. Ugliș.**

1134.—Zice că mătrăguna i-aducătoare de avere. Dacă te duci într'o zi de Duminică acolo, în câmp la dânsa și-i dai mâncare și băutură, —vin și pâne, și-o iai cu lăutari și cu norod acasă, pe urmă o ții tot în cinste și te-arăți voios și nu te sfădești cu nimeni și nu blastămi,—că de te scapi cu ceva dintr'aiestea te omoară,—apoi poți s'o trimeți ori și unde și să-i cei ori șice, că-ți aduce și-ți dă.

Da atâta să știi, să nu care cumva să treacă Duminică făr'a nu-i aduce lăutari și Români din sat să facă joc, iar tu să fii tare bucuros, mai ales în ziua asta.

1135.—Cică dacă ouă găina o stărchitură de ou și ține cineva stărchitura ceia subțioară 9 zile și 9 nopți într'o casă pustie, fără sămn de cruce, ori icoană, iesă un pui mititeluț și negru, și-acela-i dracul. Dracul ista i-acelui care a ținut oul subțioară și-l poate trimete unde vrea să-i aducă ce-i vrea inima, da trebue să fie cică cu inima tot voioasă și să-i deie îngrijire, și cu nimica să nu-i bănuiască, că-l omoară când nici gândește.

Amu dacă oul cel stârchit îl strici și-l întinzi pe farfurie, fără să-l sdrobești, iesă un cap de șarpe.

1136.—Dacă ți s'arată prin vis un jidan, se zice că ți s'o aratat îngerul, iar dacă te 'ntâlnești c'un jidan când pleci la drum are să-ți meargă tare bine pe orișiunde te-i duce și ori ce-i face.

1137.—Când geme o apă, are să cheară un om în ea.

1138.—Iarna când huește pădurea, are să viscolească.

1139.—Când întrece-o lingură la masă, are să-ți vie un oaspe chiar atunci.

Dongele-Vaslui **G. I. Popescu**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

158.—De fiori (*De luat în de vânt*)

Când te iea cu frig, când te înfiorează, când ți se sburlește părul de pe corp de frig, sau mai bine când ești cam răcit, mai ușor, ca să-ți treacă, faci astfel: te duci la un pătul acoperit cu coceni și rupi în *chez*[1] o mână de frunzișoare de acelea ce le bate vântul. Vii în casă, și înt'un ceob cu cărbuui aprinși, pui tămâie dela Bobotează amestecată cu acele frunzișoare. Apoi descalțat, *desfăläurat*, sau numai desfăcut la

[1] Din patru colțuri, cruciș.

toate hainele, te-apleci pe acel fum, de altfel foarte tare ca să-l respiri. După ce ți-ai afumat toate părțile corpului, îl stingi cu apă zicând: «Boală, cu vântul ai venit, cu vântul să te duci.»

Acel scrum îl lepezi într'un loc curat.[1]

Spusă de mama Boureni-Dolj. **N. I. Dumitrașcu.**

159.—De săgetătură [2]

A purces săgetătura
Și cu pocitura[3]
Pe câmpi fugind și țipând
Și nimeni nu le-a văzut,
Nimeni nu le-a auzit;
Numai Maica Domnului
Le-a auzit și le-a văzut,
Și le-a și întrebat:
— Unde vă duceți săgetătură
Și cu pocitură
Pe câmpi fugind și țipând?
Noi ne ducem la (cutare)
Să-l (s'o) săgetăm și să-l *pocităm*
— Nu vă duceți la (cutare)
Să-l săgetați și să-l pocitați;
Duceți-vă pe câmpii
Prin *urlați* și prin iaduri
Și lăsați pe bolnavul (cutare)
Curat și luminat
Ca maică-sa ce l-a făcut
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat
Să-i fie de leac.

Auzit de la moș Ștefan Țânțu Găureni-Vaslui.

Descântecul se face în apă ne'ncepută. Zicând descântecul de trei ori, stângem în apă nouă cărbunii aprinși. După aceea se spală cu ea pe față, pe piept și pe părțile trupului unde simte înțepături de săgetătură.

S. P. Chiricel.

160.—De roșață

A plecat omul roș poroș,
In pădurea roș poroș
Cu toporul roș poroș.
Și-a tăiat lemnul roș poroș
Și l-a luat în spate roș poroș
Și l-a dus la casa roș poroș
Și l-a pus pe trunchiu roș poroș
Și a tăiat lemnele roș poroș
Și le-a dus în casă roș poroș
Și-a făcut focul roș poroș,
In cuptorul roș poroș
Și s'a dus la pârău roș poroș
Cu cofele roș poroș
Și-a adus apă roș poroș
Și-a pus în oale roș poroș
Și s'a încălzit apa roș poroș
Și s'a dus la târg roș poroș
Și a cumpărat făină roș poroș
Și a pus-o în sac roș poroș
Și-a dus-o la casă roș poroș,
A cernut-o prin sită roș poroș,
In covată roș poroș

[1] Spune mama. „M'am pomenit în vis c'o femeie: „Doamne, Nițo, fă tu așa (ca mai sus) și-ai să vezi c'are să-ți treacă." Și a doua zi, seara, am făcut așa și dimineața nu mi-a mai fost nimic."

[2] Junghiu puternic, dureros.

[3] Moleșală grea, boală ca din senin.

Şi-a plămădit pânea roş poroş
Şi-a dospit pânea roş poroş
Şi a făcut pânea roş poroş
Şi-a pus-o în cuptor roş poroş
Pe lopată roş poroş
Şi s'a copt pânea roş poros
Şi a scos pânea roş poroş,
Cu lopata roş poroş
Şi-a pus-o în dăsagi roş poroş
Şi-a tăiat-o cu cuţitele roş poroş
Şi-a dus-o la târg roş poros
Şi-a pus-o pe mese ros poroş
Şi cel ce-a mâncat a crapat
Şi cel ce-a văzut a orbit
Cel ce a auzit a asurzit
Şi toţi au pierit.
Aşa să peie potca
Giunghiurile şi săgeţile
Şi roşaţa şi ochii cei răi
Să peie, să răspeie,
Ca spuma de mare
Ca roua de soare
Ca stupitul sub picioare (aici spune numele bolnavului)
Nu gândi nimică
Că bine ţi s'alege
De tot leacul tău
Să saie, să răsaie
Ca argintul curai
Ca aurul strecurat,
Ca Dumnezeu ce te-a lăsat.
Descântecul de la mine şi leacul de la Dumnezeu.

161.—Ca leac pentru roşaţă se pune mămăligă crudă la locul durut.

162.--Se mai face un fel de ceai din romoniţă şi săcărică; acestea fierte laolaltă şi în loc de apă, bolnavul să bea din acest ceai.

Auzite de la Acsinia Filimon Mâţu din Valea-Putnei Bucovina.

Teofil Bisom.

163.—De bube dulci

Voi bube dulci,
Bine vă primenirăţi,
La bisărică plecarăţi,
Calea v'aţinui
Cu pământ că vă mânjii.
Voi vă mâniarăţi
Din vârf v'aplecarăţi,
Din rădăcină vă uscarăţi
Şi din trup secarăţi
Să v'aplecaţi
Să vă uscaţi
Şi să secaţi
Pe N. să-l lăsaţi
Curat, luminat,
Ca roua din cer picat.

Antoneşti-Teleorm. **M. Apostolescu.**

164. De albeaţă

Albeaţă prin pălitură,
Albeaţă prin săgetătură,
Albeaţă din sărbătoare,
Albeaţă de Vineri,
Albeaţă de Miercuri,
Albeaţă de 99 de feluri,
Să nu rămâi nici cât un fir de mac
In Marea Neagră aruncat,
In patru despicat.
(Se descântă cu busuioc)

De la mama, Aglaia Urzică din Vârful-Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică

VORBE ADÂNCI

755.—Nu zice hop, până nu-i sări.

756.—Rău, când are omul mai lungă Sâmbăta de cât Duminica,—va să zică atunci când e mai lungă cămeşa de cât fusta.

757.—Rău, când chiorul prinde la ochi.

758.—Amu le pare rău celor ce au murit, — se zice atunci, când după un şuvoiu mare de ploaie repede, se face iarăşi vreme frumoasă.

759.—Ascunde-ţi oca din tureatcă, să nu i se vadă gâtul; adică bagă de seamă, că semnele mărturisesc împotriva zisei tale.

760.—Nu cauţi cânele, ci cauţi a cui e cânele.

761—Mai văzut-ai piele de drac întinsă pe gard?

762.—Iţi doreşte şapte turme de oi şi 14 de lupi!

763.—Baba bătrână nu se teme de ciomagul gros.

764.—Nu ţi-i ciudă că trece şoarecile prin brazdă, dar ţi-i ciudă că face cărare.

765.—Lasă, c'are să fie căldură, de-are să treacă genunchii de gură, adică are să vie iarna.

766.—Omul pică din'r'un copac şi încă se hodineşte... vorbă ironică, pentru cei, cari făcând o treabă cât de neînsemnată, caută degrabă odihnă.

767.—Lungă-i limba boului, dar el n'o arată toată.

768.—Omul care poate duce un ţuhal de meiu pe ghiaţă, n'are dreptul să zică vre-o dată că nu poate avea copii,—va să zică: e uşor a avea dar greu a ţinea copii.

Mânăstireni-Botoşani. **D. Furtună.**

769.—A dat răsfugul în ei.

770.—A ajuns coada cap.

771.—A băut pisica oţet=s'a iuţit.

772.—A pus mânuşa unde-i place.

773.—Asta-i rac pe colac,

774.—A fi stâlpul casei.

775.—A pus-o la ciochină, la uitare.

776.—Are balta peşte.

777.—A înţercat dracul colacul. Acolo e şi dracul cu colacii.

778.—Bună ţară, rea tocmeală.

779.—Ii cade coada de râie şi tot ţine bârligată coada în sus.

780.—Cine-o râde, să plătească.
781.—Cum e sfântul, şi tămâia.
782.—Cade omul din tufan şi tot s'odihneşte un an.
783.—Cine mişcă tot mai pişcă,
784.—Cine şade, coada-i cade.
785.—Calul este cu patru picioare şi tot se poticneşte.
786.—Cui e foame, codri visează.
767.—Călătorului îi stă bine cu drumul.

Jud. Olt **G. Poboran**

788.—Şarpele nu te muşcă până nu-l calci pe coadă.
789.—Parcă are peri de lup, aşa fuge lumea de el.
790.—Trage ca mielul la oaie, adică cu plăcere, blândeţe şi bunăvoinţă.
791.—La el nu găseşti nici cât a orbi un şoarece=e sărac cu desăvârşire.
792.—Ca glonţul din puşcă=fuge de-i scapără picioarele, de mănâncă pământul.
793.—De oamenii spâni, însemnaţi, să te fereşti, să fugi ca de dracul.
794.—După ce că e urît îl mai chiamă şi Neacşu.
795.—Se ţine după el ca scaiul de oaie.
796.—Fierbe sângele 'n el=de năcăjit şi supărat ce este.
797.—Om adânc=şiret şi prefăcut,
798.—Somnul e rupt din moarte.
799.—Trăieşte ca viermele în hrean=s'a învăţat cu răul.
800.—Se oblojeşte la nas, ca să-i treacă de deget.
801.—Tranca-fleanca, mere acre; se zice despre cei care vorbesc degeaba, trăncănesc de pomană.

Auzite de la părinţii mei Ioana şi Nae M. Popescu din com. Voiceşti Jud. Vâlcea

I. N. Popescu.

802.—Eu o ţin de coarne şi el zice că e *şută*.
803.—Vorba ăluia: «Să fie mama cât de slabă, dar numai să mişte din labă!
804.—Tai fagurele de la ulei şi plec de mănânc miere la altul.
805.—Pe-un magar prost îl mai duc şi oile.
806.—Ţin la tine ca ţiganul la pila ruginită.
807.—Acu' nu câută cucul ci urlă lupul.
808.—Dor n'am avut vre-o mie şi-am pierdut vre-o sută.
809.— Ai rămas ca o pilă ştearsă.
810.—Şapte cântă, şapte joacă.
811.—Ei de, ca omul, tot de-ai noştri!

Din Obilav-Vâlcea, Boureni şi Risipiţi-Dolj.

N. I. Dumitraşcu.

812.—A-şi căpăta *alageaua*=a o păţi.

813.—A avea albeaţă în călcâie=a face pe bolnavul fără ca să aibă ceva.

814.—Tot doi bani ş'un ort=şi cu asta tot nimic nu faci.

815.—I-a ieşit brânza'n barbă=a îmbătrânit.

816.—Parcă-i o *brezaie* se zice despre femeia, căreia îi place să se gătească, dar n'are gust.

817.—Parcă-i copt in câlţi se zice despre omul gălbigios şi bolnav.

818.—A fi *cârjaliu*=a fi om şiret, fără ruşine.

819.—A pune la gurguiata=a da uitărei.

Truseşti Botoşani **C. Atanasiu.**

820.—Nu-s bătrân de bătrâneţe, ci-s bătrân de fuste creţe=când vrea să spună unul c'a fost mare craiu în tinereţe.

821.—Da ce? A căzut horna? Lasă că viu acuş=glume ce fac părinţii când îi cheamă acasă femeile şi n'ar vrea să se ducă.

822.—N'o să mai audă cucul=despre unul bolnav care n'are semne să ajungă'n primăvară.

823.—Botul ghiţelului : când i s'a rupt cuiva pantalonul în dreptul genunchiului şi i se vede ismana.

824.—La paştele calului, sau când o făta porcul=când vrei să spui că n'o să faci un lucru nici odată.

Auzite în Vârlezi-Covurlui. **Ion N. Vârlezeanu.**

825.—Dacă te frigi de borş sufli şi în lapte acru.

826.—Las' să fure că Dumnezeu ştie a cui ie sacul.

827.—Peste Prut e cinci lei calul şi şapte lei oul de gâscă.

828.—Irmilicul zicea «Tatăl nostru» şi curcanul «crezul».

829.—De cât să zic «vai de noi,» mai bine «vai de mine».

830.—Dă-i, popă, pintenii, că-i bate eapa cu călcâile.

831.—Fească Dumnezeu lupul de jiganie şi tâlharul de om rău.

832.—Mai bine tocmeală lungă de cât sfadă pe urmă.

833.—Il întinde ca pe cureaua cea scurtă.

834.—Strânge omul bune (fapte) şi iea dracul pe jumătate; da' de strânge omul rele (fapte) le iea dracul pe toate şi pe stăpân alăturea.

835.—Pe cine doare, leagă. c

836.—De cât îi creşte un nepot. mai bine un porc; că porcul îţi unge botul, dar nepotul îţi rupe gâtul.

837.—Când iese urzica, se împute furca.

838.—Dintr'o .... două fluere nu es.

839.—Cine tae râşchitoare, baba-i moare.

840.—De copii și coate coale nu se teme Românul.
841.—Scară la cer și evrei la secere nu s'a pomenit.
842.—Hatârul să nu-i strici, dar nici capul să nu-i spargi.
843.—Mal de mămăligă și pârău de lapte nu s'a văzut.
844.—Popa legat nu face calabalâc (tărăboi)
845.—De frumoasă nu-i urâtă, nici de rău nu-i șade bine.

M. Lupescu.

BOLI LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

18.—**Tatarca** o fac boii și vacele, dar mai ales boii. Ea se face la gât și are formă de umftătură, ca o strachină de mare. Boul are dureri și nu mânâncă.

Ca să se vindece Tatarca se freacă cu dosul ceaunului ori cu un bolohan mare ferbinte. Unia mai pun la ea o legătură din mațe de *tatarcă* (un bostan turtit și galben) ferte ori prăjite cu untură de porc râncedă întinse pe o petică *părăsită* și puse ferbinți peste bolfă. Dacă boala se ia din pripă dă repede înapoi; dacă boala-i veche se pun legături ferbinți și dese și când bolfa s'a muiat se sparge cu *stricneaua*.

De la Gr. Fârsan din Spătărești-Suceava. **M. Lupescu**

URAȚII

34.—Orație la nuntă

—Bună dimineață, cinstiți socri mari!
In ce voe vă aflați?
—In voia vinului și a rachiului.
Dar dumnevoastă, flăcăi,
Ce umblați, ce căutați?
—Noi căutăm, socri mari, ce căutăm.
Și ce umblăm, ce căutăm,
Seamă de călări ne dăm.
Se sculă împăratul nostru (N)
Cu oastea la vânătoare
Să vâneze munții cu brazii,
Mărăcinașii cu iepurașii.
Vânară ce vânară,
Până ce dete soarele dăsară
Și văzură o urmă de zinișoară
Atunci ne luarăm după urma ei cu umbletul
Pe aburii vântului,
Pe fața pământului,
Tot bând și ospătând,
Din pistoale slobozând,
Și de curtile dumnevoastră, cinstiți socrii, întrebând
Cuvântu' nostru este, socrii mari;
Ori zinișoara aceia să ne-o arătați,
Ori cuvântu' dumnevoastră să ni-l dați.
Cuvântu' nostru ce este?
Patru basmale de in umplute cu hir;
Dar fie și de arnici,
Numai să fie d'aici.

Fie și de mătasă,
Numai să fie de la cinstita mireasă
Să nu fie de la niscai babe oarbe
Să ne ia caii de gloabe;
Nici dela niscai vecini,
Să dăm de pricini.
Noi tot am mai sta, cinstiți socri,
D'am mai ură,
Dar ni-i de ăi de pe bătătură,
Că stau jos ca stupii
Și urlă ca lupii.
Și tot am mai sta
D'am mai ură
Dar ni-i de ale fete moțate
Ce au rămas cu gurile căscate.
Muieți-le căte o cojiță de azimioară,
Să mai ia prin ăle gurișoare
Și să li să mai potoaie gându',
Până le-o veni și lor rându'.
Noi tot am mai sta, cinstiți socri,
D'am mai ura,
Dar ni-i frică că am înserà
Și avem de trecut văi adânci,
Cu ape reci,
Și munți negri întunecoși,
Rămâneți. cinstiți socri mari sănătoși.

(Com. Săgeata-Buzeu) **C. N. Mateescu**

35.—Iertăciunea

Ascultați, masă frumoasă,
A 'ngenuchiat 'naintea dumnevoastră
Acești tineri, voinici,
Cu lacrimi vărsate,
Cu fețele plecate,
Și vă roagă să-i iertați
Să-i blagosloviți
Că nu-i începerea din ei
Ci din Moș Adam
Și din Baba Eva.
C'a luat coastă din coastă
Și sânge din sânge,
Și s'a 'ntrupat
Cum Dumnezeu a lăsat
Din cerul cu stelele
Din câmpul cu florile
Și s'au împreunat
Și Domnul i-a binecuvântat.
Și d'aia vă roagă acești coconi
Cu lacrimi pornite,
Cu fețele smerite,
Să-i iertați
Că nu sunt ei vinovați.
Ș'apoi știți
Părinți și frați;
Că iertarea părinților,
Întărește casa fiilor:
Iertarea de naș
Nu are 'n lume locaș.
Iar blestemul părinților
Risipește casa fiilor,
Și eu ca un țigan mare
Vă rog să aibă iertare.

Cuvintele ce se rostesc la iertăciunea mirilor, după cununie când se duc pe *calea 'ntoarsă*, sau *calea 'naltă* cum se zice la socrii, cu ploconul.

Se zic de trei ori, apoi tinerii se scoală de unde stau îngenunchiați și sărută mâna tuturor meseuilor.

Beiu-Teleorman **Mih. Adameștianu**

O SAMĂ DE CUVINTE

1746—1833

Cocăe=moțăe de somn.
A se moțăi=a se uda (Copăceni-Vâlcea)
Copaci ingemănărați=îngemănați.
Săpoi=târnăcop.

Acov=butoi mai mare.

Ranga=un fier lung, 1 jum.—2 m. la un capăt ascuțit servește să cioplească uleiurile. (Coltești-Vâlcea)

Săcăia=cuțit de tăiat pâne etc.

Desăg=cergă mițoasă.

Iurgan=plapomă.

Cumbară=cumătră.

Sănie=Masă rotundă mică, cu trei picioare. (Șerbești-Covurlui).

Mere troscoțene=mere pădurețe. (Corodești-Tutova)

Obrația casei=locul din fața casei.

Ogradă de vie=unde sunt 20-30 pogoane (Vârtejcoi R. Sărat)

Plai de vie=idem (Giorocu-Mare-Dolj)

Straturi de ceapă (Moldova)

Pogoane de ceapă (Icoana-Olt)

Brasdă de ceapă (Vârtejcoi R. Sărat)

Răzoare (Giorocu-Mare Dolj.

Gănj=plantă acățătoare pe copaci: nu are fruct și are frunza ca Iremeiul (Vârtejcoi R. Sărat)

Aguridarul e pomul, agurida e fructul.

Lt. Al. Saint-Georges.

Bilță=Dovleac cu lațuri în el pentru prins pasări ce vin la semințe (mai ales iarna.)

Ciptă = Spițuri, horbote, (Gorj).

Terej, *Știom* = Parii ce se bat în pământ în cari se prind cu cuie de fier lănteții, pe cari se bat scândurile, formând gardul sau uluca. (Obislav-Vâlcea)

Pèng = (cal) cu pete albe (*pè-ag*, se pronunță.)

Terceat, ca și pèăg.

Ușș! hea heà! Se zice astfel la pasări, mai ales la găini, de ex. când le gonești de pe răzoare.

Strin în deosebire de *străin*. Străin înseamnă de *altă nație*, pe când *strin* de alt *neam* (familie.)

«*Stor'ar arsătă să stea!*» Se zice atunci când cineva e necăjit. De exemplu: o femeie n'a luat furca în brâu de când s'a luminat de ziuă, fiindcă a avut atâtea și atâtea de făcut și de câte ori vede furca parcă, ii e necaz și atunci ea zice: *Las' să stea, star'ar arsătă să stea!*» (Boureni-Dolj)

Părșcău, = «Dete Dumnezeu un *părșcău* de zăpadă» A nins puțin de de-abia a acoperit pământul, aproape nimic. (Radovan-Dolj)

N. I. Dumitrașcu.

A face cangă = a face ceartă, bocluc, scandal.
Morocăne = om morocănos, ursuz, posac, posomorît.
Bliot = om bâlbâit, căruia nu-i înțelegi vorba.
Bodolan = ciolan mare.
A lua în răsghios = a lua pe cineva cu repedea și pe neașteptate.
A ulmă = a mirosi, a simți. Se zice despre lume într'o expresie populară: «Așa-i lumea, bot de câne ulmă bine» adică află tot iute și degrabă.

Jorăști Covurlui. **Petru G. Savin.**

Badana = perie de văruit.
Bâle = cotoarele uscate de la cartofi, fasole, mazăre, linte, bob ș. a.
Braniște = uzufructul vânatului și pescuitului.
Chircăiesc, cocoarele *chircăie*.
Depun, «vaca, iapa, oaia, capra *a depus* (lapte în pulpă) acum deci «în curând are să fete.»
Îmbrac = am să *îmbrac* și icoana ceia, am să o *încadrez*.

Pătrăuți pe Suceava Bucovina **Al. Morariu**

Tragă = vasul cu care se scoate țuica din butoaie ori vinul.
Ștacheț = blănițele de la gardurile de grădinițe așezate verticale și puse rare una de alta.
Talaș = *râșchituri* ce ies de la lemnul dat cu rindeaua.
Bâzdoacă = un lemn cu o măciucă mare la un capăt; o folosesc ciobanii și pădurarii.
Cotoi = motan, se mai zice și la piciorul dintr'o pasăre friptă.
Vetrilă=umbrelă
Conteș = când pui o broboadă pe spate. „Ți-ai pus conteșul pe spate.
Lânteț = la garduri, lemnele puse orizontal.
Ocheți = pătrățelele de la ciorapi, prin care se vâră acele.
Popornița = un coș de papură, servește la târguit în piață.
Răgălii = nuele încurcate într'o gârlă.
Scornici = turtă de ma'ai, tăiată bucățele și prăjită în untură, se mai zice și *purici*.
Scorbelit = răscolit.

Slatina **C. Georgescu-Munteanu.**

Bolbotini = legumele cu fructe (pepenii, castraveții, dovlecii).
Broască = rindea.
Bălătenie = animal mic și urît (degenerat).
Cebală = v. *bălătenie*.

Chirnav = aproape bolnav, convalescent.
Chisăr = teslă,
Drojeni (a)=a vorbi vrute și nevrute.
Garniță = *cantă*, căldare de tinichea zincuită.
Gurgumeu = grămadă mică și strânsă de paie, pământ sau grăunțe.
Gropan = groapă cu apă.
Goroveală = lichid tulbure, murdar.
Mucure = partea de la *drugă* (știulete) în sus a porumbului.
Mucuri (a) = a tăia mucurii.
Moșmoni (a) = a lucra încet.
Polomeac = căldare de aramă cositorită peste tot (și înăuntru).
Primez = zid despărțitor.

Goicea mică Dolj. **Enache S. Buzatu.**

Țenchiu = umblă din țenchiu în țenchiu, din loc în loc și nu găsește ce să mânânce.
Suloaie = pânile cele lungi.
A smârci = a plânge; nici că plânge, nici că tace, ci numai smârcește.
Mleac = a dumicat în strachina cu lapte prea multă mămăligă așa că s'a făcut mleac, terciu, de ți-e silă să mai mânânci.
Jneap = codru mare de turtă, mămăligă.
Ojic = *duhăneală* și usturătură pe gât, din pricina vreunei mâncări ce nu prea ți-a plăcut.
Hodâc = când cineva merge schiopătând, face hodâc, hodâc, merge hodâcăind, parcă dă în gropi,
A horcăni = a dormi cu sgomot, răsuflând pe gură și pe nas sforăit.
Boștină = cea ce rămâne din faguri după ce s'a scos ceara.
Jaloviță = prăjină mare.

Voicești-Vâlcea **Ioan N. Popescu.**

GLUME, JTII, TACLALE

221.—De-ale lui moș Vasilache.

Pleacă dis de dimineață la țară cu poruncă înaltă chiar de la zapciu. Până să sosească la satul către care plecase, de și nu era tocmai departe, mai ales calare fiind, își petrece ziua tolănit la umbra unor salcâmi înfloriți ca în luna lui Mai și calul paște liniștit în împrejurime
Spre seară se trezește din somn, îl silia foamea, și fără multă gân-

dire încălecă pe cal ș'o tulește spre satul unde'l aștepta primarul cu poruncă.

La întăia cârciumă se așeză pe mâncate...

Primarul pornise spre întâmpinarea lui. In întăiul sat nu-l găsi, nici în al treilea; tocmai în al patrulea sat îl vede în cârciumă mâncând:

—Da'ce faci aici măi omule?

—Ce să fac? Mânânc! Parcă nu vede! se îndreaptă către negustor.

—Păi, ia să-mi dai porunca ceia.

—Care? îl întrebă mirat Vasilache.

—Cea pentru primăria noastră.

—Așa, pentru primărie, nu pentru tine.

Se crucește ca de dracul. Se supără strașnic primarul, da' Vasilache nici nu se gândea de supararea lui.

Toată rugămintea nici scutirea de drumul prin cele 3 sate au rămas rele. El știa că e pentru primărie...

Incalecă pe cal și plecă în galop.

Primarul și negustorul se uită după el cum aproape sbura cu hoanța de cal.

Sosește la primăria cu pricina și pune cartea în cutia de poștă.

Până să se întoarcă spre suprefectură înoptează. Vine tot la negustorul de unde plecase.

—Domnule, calul meu e obosit și vreau să-l hodinesc!.

Ii dă negustorul fân și il așează într'un grajd.

In cârciumă erau niște țarani cu carele goale; se întorceau spre oraș

—Măi oameni buni, zise Vasilache când intă pe ușă, am niște marfă de dus până la suprefectură, care 'mi-o duceți.

—E multă? întrebă unul

—Nu!

—E în ladă? O fi ceva opinci.

— E...e...

—Bine ți-o duc eu! udăugă țăranul

—Atunci să-mi pui marfa în car și pleacă iar pe ușă că țaranii erau gata de drum.

In loc să pună ochii pe carul omului cu voia bună, se oprește lângă carul cel mai aproape de grajd. Scoate ambele roate de dinapoi, iea calul de căpăstru și-l trage spre car, urcându-l sus, cu traista de grăunțe prinsă de gât.

Pune roatele înapoi și calul stă în picioare în car.

—Ce-i asta măi vere! întrebă țaranul făcând o cruce mai mare de cât crucea carului.

—Uite nenișorule ce marfă are ăsta, zice altul.

—Da' cum îl urcă măi frate? se miră un altul?

Toate mirările rămaseră fără isbândă; Vasilache intră în cârciumă să ia un *fluştuc*.

Cine e nebunul ăsta? întrebă pe negustor ţaranul cu marfa.

Cârciumarul grăbit răspunde scurt: —De la subprefectură.

Tăcu omul ca pământul şi porni la drum cu carul încărcat.

Vasilache merge o bucată de drum pe jos: ce-şi ia de samă că e prea obositor ş'apoi calul stă pe loc nu osteneşte.

Se urcă în car şi încălecă pe cal.

S'au încercat ţăranii să-l eie în râs însă el rămânea rece la toate împunseturile lor.

Trece pe dinaintea porţei boierului care era primar în oraş şi boierul privea la trecători de pe drumul scăldat de razele lunei plină.

Cum îl vede pe cal în căruţă îl întrebă boierul:

—Da ce faci măi Vasilache?

—Stau ce să fac.

—Apoi aşa?

—Da' cum?!

—De unde vii?

—Fui cu un ordin până la.... şi n'a spus-o unde.

—Da nebun mai eşti măi Vasilache, şi râde de să prăpădeşte; aproape mai chiamă şi feciorii să-l vadă.

—Al dracului om boierule, zise un ţaran din gramada de oameni ce se strânse lângă car; spuse că are nişte marfă. Noi credeam că e opinci. Când colo poftim?

—Pă-i astea nu's opinci mă? întrebă răstit Vasilache

—Are dreptate adăugă boierul, opinci nelucrate, şi priveşte lung la şirul de care în mijlocul căruia stă Vasilache cu calul său.

Ş'aşa a mers până acasă la el....

Al. Teodoru

222. Jidanul la teatru.

Un jidan o dată să duce la teatru cu nevasta şi un copil al lui anume Iţic.

Jidanul a luat loc în faţă; iar pe Iţic l-a dus tocmai sus ca să facă o mică economie.

Când fu în timpul jocului Jidanul a început să strige la copil:

— Iţic, bagă de seamă ca de sus jos să nu pici, că e locu mult mai scump aici.

(Jidanului nu-i era că cade Iţic şi moare de la o aşa înălţime; lui îi era că este locu mai scump şi păgubeşte).

Dela Ioniţă Pr. Ionessu din Veleşti-Dolj

Şt. St. Tuţescu

223. Ţiganul la stână.

Un ţigan tot auzise el că cine se duce la stână mănâncă bine: caş dulce urdă şi jântiţă, şi iesă sătul de acolo cum îi sacul.

Ce-şi pune el în gând? se duce şi el la stână.

Baciu, om *sagaciu*, ce chiteşte el? după ce a poftit pe ţigan să şadă, sloboade o cupă de zăr ce era acru de mama focului şi i-o întinde ţiganului, care o pune la gură şi crezând că-l cinsteşte o bea de duşcă. Numai ce începe ţiganul a face din ochi şi a se oţărî şi zice către baciu :

—Tatăl d-tale trăeşte?

—Ba o murit de mult.

—Da lui îi plăcea *haista* (zărul cel acru) zice ţiganul, arătând polobocul cu zăr (*năcreală*).

—Cum nu, răspunde baciul; de câte ori venea pe la stână bea câte trei cupe după-o-laltă.

Iaca de hasta a murit saracul, zice ţiganul făcându-şi cruce, Dumnezeu să-l iarte!.

Culeasă din Bogdăneşti-Suceava

Pr. M. Cârlănescu

224.—Brânza ţiganului.

Un român întreabă pe un ţigan!

—Mă ţigane, tu ai văzut brânză?

—Iacă aşa şi vorbă la dumniata; eu am şi baut.

—Şi ce culoare avea?

—Neagră zău era.

—Ce dracu mă ţigane, nu ţi-e ruşine să spui aşa minciuni gogonate?

—Da de ce romanico?

Pentru că iată de ce: brânză nici nu se bea şi nici neagră nu-i.

Aoleo manca-te-aş, mă luă gura pe dinainte: laptele se bea şi de la oi negre se ia.

—Mă ţigane, ia lasă tu gluma la o parte şi spune drept, ai văzut brânză sau nu? Că uite traista asta de la mine, o am plină cu pâne şi brânză şi dacă spui drept, îţi dau şi ţie să mânânci să duci ş'acasă la copii.

Ţiganul bucurându-se că a dat chilipirul peste el zice:

—Ia asculta romanică, zău, să ma trazneasca sfantul Ialie şi să n'am parte de ibovnicul[1] lulelei mele, care l-am ca moştenire de la bunicul meu, un ţigan destul de procopsit şi daştept, dacă n'oi spune drept:

Brânză n'am văzut, n'am băut şi n'am mâncat; dar mi-a spus tetea că i-a spus tetea al său, bunic al meu, că într'o zi ducându-se la

[1] Cârligul cu care se scormoneşte luleaua.

un român acasă să-i ceară o traistă pe malai, a dat peste el mâncând brânză la masă.

Bogdana-Teleorman — Marin Rădulescu

225.—Ho, ho, ho, ho! Dobrogea

Ci-că un ţigan bogat, cum era Sandu, a plecat într'o zi cum e d'aci la Suseni, călare pe un cal ca de arendaş şi şi-a luat o *ghebă*[1] pe el, îmbrăcat bine.

Pe un câmp, a început o ploae de turnà cu *donţa*[2] şi l-a făcut pe Ţigan ciuciulete[3]

Cum mergeà el, iată un român de la Suseni: a fost venind p'o iapă slabă tot calare şi l-a fost apucat ploaia dar ăla ca să scape de picătură, se abătuse la o cruce[4] şi şezuse şi el şi iapa în cruce, că, de, avea numai un antiriaş[5] rupt.

Dacă s'a potolit ploaia, a plecat iar românul şi s'a întâlnit cu ţiganul nostru.

Ala, leoarcă de-i eşia fum după nările calului, iar românul svântat pe iepişoară.

—Da bine, Romanico! Ce făcuşi de nu te umpluşi de apă?

—E! mă Ţigane ! Iapa mea merge printre picături, nu ca al tău.

—Aşa: Hai să schimbăm dară.

—Să-mi dai şi gheaba ta ca să mă cunoască calu' şi încă 5 lei. Aşà schimb.

Şi au schimbat; iar românul a încălicat pe cal şi când a fost mergând, a fost lepădând lespede pe noroiu,

Pă urmă, iar a început să plouă, şi o dată a stat iapa de noroiu şi Ţiganul s'a dat jos şi a început să fluere a pagubă şi să se uite lung.

Atunci iată un român cu o căruţă de dovlegi Turceşti.

—Ce e, Românicho acolo?

Ce să fie? zise omul, luându-l la vale sămânţă de cai buni, Ţigane!

—Aoleu ! Am avut eu un cal bun şi acu-i duc doru! Nu vrei, Romanicho, să-ţi dau iapa asta să-mi dai o sămânţă?

—Iţi dau, măi ţigane, da să stai trei zile aici să-l cloceşti. Te legi?

—Mă leg.

—Aşa? Hai să schimbăm.

Şi au schimbat. După ce a plecat românul, Ţiganul a rămas pe dovleac.

Da n'a apucat să stea ca de când m'apucai să spui, că uite o căruţă cu fân.

---

[1] Zeghe. [2] Doniţă de apă. [3] Ca pe un ciuciulete (o ciupercă comestibilă). [4] Cruce de acioală. [5] Haină de lână albă, lungă până la pământ şi cu găitane.

—Păzià, Țigane, că te ajunge carul cu fân, i-a strigat omul de lângă boi. Țiganul s'a sculat, iar dovleacul s'a dat atunci de-a dura pe coastă devale și a nemerit într'un stuf. Din stuf a ieșit un epure și atunci Țiganul a început să se mire să bată din palme și să dea să-l oprească:

—Ho, ho, ho, ho, Dobrogea!
Dă erà mic și fugeà:
Dar dacă era și mai mare,
Fugeà și mai tare!..

Până a rămas și fără iapă și fără dovleac, că mânzul care socotia el că a eșit din dovleac, nu s'a mai văzut.

C. Rădulescu-Codin

226.—Ce face Dumnezeu

Acu cică un împărat, îi plăcea să stea de vorbă cu pehlivanii împărăției sale, și cine să găsia mai cu cap să-l pâcâlească, era răsplătit bine. De unde, până unde, aude unul că împăratul pusese în *cinghel* (spânzurătoare) pe mulți și se hotărî ca să meargă el la împarat și de nu va izbândi el, apoi altul nu-i mai dă de leac. Cum intră și dete de împarat, acesta îl și întrebă: Că „ce face acuma D-zeu.“

«Hei înălțate împărate, toate aș ști de aș fi îmbrăcat în straele înălțănii tale, pe dată!» «Cum se poase bre!» «Uite așa.»

Și împaratul pe dată se desbrăcă, și-i dete hainele sale, pehlivanului. «Ei bre, acuma ce face D-zeu?» «Ce să facă iaca durează (face) mereu la scări.» «Cum se poate?» «Iaca cum. Face scări pentru unii de scoborât, caalde măria ta și pentru alții de ridicat ca mine.» «Valeu hoțule m'ai pâcălit, afară că te spânzur!» Dar prefăcutul împărat dădu ordin să-l ducă pe golanul ista, la dubă. Pechlivanul, când să-l scoată soldatul pe împarat îmbrăcat, zice la urechea lui: «Iaca ce făcu D-zeu». Și se dete pe față.

Spusă de Moș Petrache Șușnescu, Balintoști-Covurlui.

N. I. Munteanu

CANTECE

1115.—*Foae verde măr domnesc*
Stau pe loc și mă gândesc
Ce-oi să fac ce-oi să petrec.
Toată vara eu muncesc!
Ce folos de munca mea
Intră 'n punga altuia;

Mă dusei şi la palat,
E ciocoiul gulerat.
—Ce cauţi, măi opincar?
—Cat dreptate, boieri mari!
—Şi de vi-i vorba aşa
Pe toţi dracul să vă ia;
Rămâi liftă la domnie
Eu mă duc la haiducie
Şi de-oi prinde vre-un ciocoi
De cinci piei o să-l despoi

Auzită dela frate-meu Dumitru Valea Hogei-Vaslui **Gh. I. Popescu**

1116.—*La grădina ocolită*
Unde-i iarba tăvălită
De-un băet şi de-o fetiţă.
Băetul mergea râzând,
Fata după el plângând.
Taci fetiţă nu mai plânge
C'o să-ţi dăruesc ceva.
Când o fi la nunta ta
Ceva, ceva, mamudea,[1]
—Nu-mi trebue mamudea
Şi'mi trebueşti dumneta.
—Tata vrea ca să mă 'nsoare
Dar măicuţa nu mă lasă
Că-i duc pe dracul în casă.

Letca nouă, Vlaşca, **V. Mitocariu.**

1117—*Când mi se face dor,*
Nici noaptea nu pociu să dorm;
Când gândesc să dorm mai bine,
Fuge somnu' de la mine;
Când gândesc să dorm mai dulce
Fuge somnu' şi se duce,
Ochii rămâne şi plânge.
Plângeţi, ochi şi lăcrămaţi,
Că voi sânteţi vinovaţi,
Duc' odată nu priviţi,
Pre cel ce întâiu iubiţi;
Şi-al doilea nu cătaţi
Cu cine vă 'mpreunaţi.

INSEMNARE. Acest cântec s'a găsit între nişte file de manuscris rămase la Mânăstirea Dintr'un Lemn dela A. Pann. Neposedând toate broşurile tipărite de A. Pann, nu pot să-mi dau sama dacă acest cântec a mai fost cândva tipărit sau nu.

C. N. Mateescu

1118.—*Foaie verde de sipic*
Când eram copil mai mic
Purtam nume de voinic
N'aveam frică de nimic.
Şi-apoi dacă mă mării,
Cu curvele mă 'ndrăgii
Curvele mă fermecară
Numele mi le schimbară
Imi luară numele mele
Care mi-am crescut cu ele
Şi-mi deter' altele rele
De nu poci trăi cu ele,
Numele mieu de voinic
Il făcur'om de nimic....

Auzit dela tată-meu în Scundu-Vâlcea

C. Danielescu

1119.—*Şam zis verde fir de nalbă*
Anicuţa Anică dragă
Hai cu mine la ogradă
Să-ţi facă primaru salbă
Şi notaru roche neagră
Secretaru-ţi iea broboadă
Ajutoru-'ţi iea cercei
Cine ţi-a mai lua cercei
Să se spânzure ca ei
C' aseară ţi-am luat cerţei

[1] Para turcească.

Ş'acum te văd fără ei.

Ardeoani-Bacău **Ştefan Sărăcuţu**

1120.—*Sbiară Ioian în grădină*
Şi-o fată mare-l 'ngână
—Taci, fată, nu mă 'ngâna
Că nu sbier de d-ta
Şi sbier de soţia mea.
De când soţul mi-a murit
Trag în jug necumpănit
Cu restee de argint
Şi mereu tot otâncit

Auzită dela C. A. Săndoiu din com. Panaghia-Doljiu.

1121.—*Foae verde d'un mărari*
Ferice de pădurari
Cum se plimbă prin lăstari
Cu portofelul cu bani,
Numai poli şi icuşari
Să dea pe la fete mari.
Numai poli şi galbeni mici
Să dea pe la ibovnici.

Auzită dela Al. Dumitrescu Alexandria-Teleorman. **D. Sameş**

1122.—*M'a făcut maica Lunia,*
De năcaz până-i lumea;
M'a făcut maica 'ntr'o noapte,
Trag năcaz până la moarte.
Vai Doamne rău mai bătut!
Pentru cele dedemult.

1123. *Auzi mândră cucul cântă*
Eşi afară şi-l ascultă,
Şi de-o cânta cucul bine,
Şă tragi nădejde de mine,
Iar de-o cânta cucul rău
Nădejdea-i la Dumnezeu.

Transilvania. **Vasile Zdrenghea**

1124.—*Frunză verde trei granate,*
Ce ne facem noi, măi frate,
De-atâta streinătate?
Tu strein şi eu strein,
Hai in codru să trăim,
Unde-a fi codrul mai des
Să ne facem bordeeş,
Cu uşorii de cireş,
Cu ferestrele de-alamă;
Ca să-şi dea părinţii seamă.
Ne-au făcut şi ne-au crescut
Şi prin lume ne-a 'mpărţit,
Noroc nu ne-au dăruit
Norocirea ne-a fost bună,
Dar mintea ne-a fost nebună.

De la eleva Stan M. cl. III Costeşti-Tutova

Maria I. Mircea

CRONICA

Şezătoarea îşi începe vol. XIII cu *Descântece* din colecţia *S. Crainic* şi *Ghicitori* din colecţia *G. Fira* şi *I. N. Popescu.*

* Cu prilejul iarmarocului din Bârlad, de la sf. Ioan de toamnă, în Fondaţiunea Stroe Belloescu, Sindicatul agricol tutovean a înjghebat o frumoasă exposiţiune de industrie casnică, aproape în întregime ca produs al răsboiului şi al acului. Va fi un păcat dacă nu se va face o descriere pe larg a lucrurilor expuse, însoţind-o cu reproducerile fotografice *cari rămân* la îndămâna mai multora.

P.

Poşta Administratiei.

G. Popescu, Doagele Vaslui. Revista vi s'a trimis la vreme dar se vede că cineva v'a furat-o. Am mai trimis un exemplar. Ş'au primit abonamentele; d. *H. Fischer-Galaţi*;

an. I—V: d. *St. Popescu* Cuza Vodă, jum. an; d. *C. V. Toni,* Drăguşeni-Covurlui 5 lei: d-na *E. Pangrati,* Bucureşti, 5 lei: d· *Lt. A. Clodeanu,* 5 lei; d *G. I. Tulucă,* Soveja, jum. an abon.; d. *G. I. Chelaru.* prof. Bucureşti, 5 lei; d. *Lt. Negoescu,* Bucureşti, cotizaţiuni 15 lei: d. *Iancu I. Dumitrescu,* P. Olt, 5 lei; d. *I. Turtureanu,* Pătrăuţi-Bucovina, jum. abon.; d. *I. Delibaş* Mitoc-Dorohoi. 5 lei; d. *I. Vlădoianu,* Bălăceşti-Gorj, 5 lei : d. prof. *Dr. G. Weigand,* Lipsca, 12 lei : d. *N. Iordan.* Străoanii de sus, Putna, 5 lei; d. *V.Greciuc* prof. Câmpulung Bucov. 6 lei; d. *Dr. B. Tenora,* Viena, 12 lei: d-ra *Ioana Gângioveanu.* Craiova, 5 lei; d. *Gr. Vasiliu* Bârlad. 15 lei; d. *C. M. Popescu* seminarist. 5 lei: d. *I. Ursulescu,* Bogdăneşti-Suceava 5 lei ; d. *Dr. P. Bogdan* Iaşi, 5 lei; d. *A. Moisei.* Nemţişor Neamţ. cotiz. 20 lei; d. *A. Necula.* Băbeni-Vâlcea, 5 lei; d. *G. I. Popescu,* Doagele Vaslui jum. abon. d. *A. Iacobescu,* Bărbuleşti-Dâmboviţa, 5 lei: d. *A. Vasiliu,* Tătăruşi-Suceava, 5 lei; d. *E. S. Buzatu,* Doba-Romanaţi jum. abonam. d. *P. Uglis,* Barafalva-Transilvania 5 lei: d: *N. I. Dumitraşcu* Bucureşti, cotiz. 6 lei 80 b.

Cărţi primite la redacţie:

N. Iorga : Trei lecţii de istorie, despre însemnătatea Românilor în istoria universală, ţinute pentru *A. S. R. Principele Carol* la deschiderea Cursurilor de vară din Vălenii de Munte. Vălenii de Munte, 1912. Tip. „Neamul românesc" 50 p. 75 b.

N. Iorga ; Să părăsim ortodoxia ? Conferenţă, Vălenii de munte, 1912, Tip. „Neamul românesc" 34 p. 60 bani.

N. Iorga . O genealogie a Basarabilor însemnări critice Vălenii-de-Munte, 1912, Tip. „Neamul românesc" 16 p. 20 bani.

N. Iorga : Trei drame Vălenii de-Munte 1912 Tip. „Neamul românesc" 98 p. 3 lei

A. Agapus : Spre ideal poesii, Vălenii-de-Munte, 1912 Tip. „N. românesc" 24 p. 50 b.

N. Iorga : Cugetări Vălenii de Munte, 1912. Tip. „Neamul românesc" 320 p. lei 2,50.

Delapecina (Petre Ugliş) *Din literatura poporană; vol. I Poesii poporane,* Lugoj, 1909, Tip. Husvéth şi Hoffer, 80 p. 50 fileri.

Delapecica (Petre Ugliş) *Din literatura poporană; vol. II Poveşti din popor,* Lugoj, 1911 Tip: Husvéth şi Hoffer, 164 p. 60 fileri.

N. Iorga : Chestiunea Rinului (istorie a Europii în legătură cu această chestie) lecţii ţinute la şcoala de răsboiu, Vălenii-de-Munte, 1912, Tip. „Neamul Românesc. 274 pagini 5 lei.

N. Iorga. Pagini despre Basarabia de astăzi Vălenii de Munte 1912, Tip. „Neamul românesc" 114 p. 1 leu 50.

Conan Doyle : O crimă celebră in româneşte de P. Ionescu (No 28 din Biblioteca „Lumina") Buc. f. a. Librăria Nouă, 124 p. 30 b.

N. I. Dumitraşcu. La nămeaz, la umbra carului, snoave Vălenii-de-Munte, 1912, tip „Neamul românesc" 32 p. 10 b.

Reviste noi primite în urmă:

Zori de ziuă, revistă politică şi literară sub direcţia d-lor V. G. Buţureanu şi G. D. Rânzescu, studenţi universitari, (apare de două ori pe lună). Un no. 20 bani. Red. şi adm. Tip N. P. Peiu Bârlad.

O B O L U L

întemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei «ION CRREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată şi depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului:** legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceştenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei
Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrari:

„Ion Creangă“ An I.	8.00
„Ion Creangă“ An II.	6.00
„Ion Creangă“ An III.	6.00
„Ion Creangă“ An IV	6.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
Calendarul Revistei „Ion Creangă“ pe 1912	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri românești	10.00
„ „ Industria casnică la Români	0.00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	2.00
„ „ Boli și leacuri	1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0,30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	0,30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	1,25

== Se trimit franco numai după achitarea deplină ==

O Casă de sfat și de cetire

12 August 1912, prin stăruința d-lui judecător al Ocolului Boroaea, a preoților, învățătorilor și fruntașilor săteni din localitate, s'a pus începutul casei de sfat și cetire «Unirea» din comuna Boroaea, județul Suceava.

Scopul casei fiind între altele și înființarea unei biblioteci populare, rugăm călduros pe toți d-nii autori și editori de cărți, redactori de reviste și ziare precum și pe orice doritor pentru luminarea săteanului, să contribuie cu cât e posibil la sporirea bibliotecei, încredințându-i de recunoștința noastră.

Cu toată stima, V. TOMEGEA
Invățător, com. Bozoaia

Anul V.—No. 10. Octombrie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Tăiatul porcului în Ardeoani-Bacău

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui] St. Capşa [București] G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ] L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteşti Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Jorăşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi, să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

---

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 10. Octombrie, 1912.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL:	ADMMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară . . . 5 lei	**M. LUPESCU**
Bârlad, str. Promoroacele	In străinătate . . 6 „	Zorleni-Tutova

Peste puţin, cinstiţii abonaţi cari au rămas în urmă cu plata abonamentului, vor primi prin factorii poştali chitanţe spre achitare. Ii rugăm, dară, să nu iea acest mijloc de plată în nume de rău.

ADMINISTRAŢIA

62.—Tăiatul porcului în Ardeoani-Bacău.
(după o fotografie comunicată de d. D. I. Procopie)

JUDECATA STRUGURELUI

Când împărăţia prea slăvita gutuie şi oblăduià prea slăvita chitră, atunci sobornicià erodiea. Para era paraclisier mare, marula marele logofăt, năramza mare stolnic, cireaşa mare cămăraşiu, pruna mare vistierească, iară alunele şi căpşunile era toate logofeţi de taină ai împă-

ratului. Atunci merse strugurile înaintea împăratului pârînd şi zicând : Prea cinstite împărate! Să fie prin ştirea împărăţiei tale, că întâi credinciosul piper cu comisul cimbru şi spătaru' nucă de la Indeia porunca împărăţiei tale nu o păzeşte şi cum nu se cade, o batjocoreşte.

Iară împăratul îi zise: Ai martori să spuie de faţă? — Am — zise strugurul — întâi pe maslina doamna, stariţa linte, năutul, bobul, sângeratu' gonitu' de duhul necurat; pe proslăvitul castravete şi pre egumenul fasole umflătorul de pântece şi pre dumnealui vornicul dovleac. Pre aceştia pre toţi îi am marturi foarte credincioşi.

Dară când căută cam departe, unde vinea ceapa veninată, cu douăsprezece veşminte mohorîte îmbrăcată şi cu barba târîş pe jos. Şi cum ajunse înaintea împăratului, se jură zicând : De nu va fi acestea minciuni, să n'am parte eu de frate-meu usturoiu, de cuscru-mieu praz, de socrul mieu hrean, fii mea ridiche, ginerele mieu ardei, nepoţii mei morcovi şi pătrinjei şi nepoatele mele brojbi şi gulii. Să spuie acum de faţă cu mine.

Atunci împăratul porunci celor ce şedea lângă dânsul :

Intâi tu, varză învoaltă, sîeclă, spănacule, deschideţi-vă cărţile şi judecaţi după pravilă. Şi să se strângă toţi boierii divanului : nucile, căpşunile, alunile, stafidele, migdalele, roşcovele, ciulinu' şi cu cel mare judicător ştiru'.

Ei judicară după pravilă şi găsiră pre strugure vinovat.

Atunci strugurile se văita şi strigă zicând şi strigând că şi zarzăra împreună cu caisa ce ţine de Persida[1] (*sic*), că dumnezeescu' pepene, de mare scârbă a crăpat, că zigurosul (*sic*) şi înghimposul agrişu îşi ascute ghimpii să-i înfigă în grumazul împăratului.

Atunci împăratu' necăjit, blestemă pe strugure zicând : Tu de lemn să fii spânzurat, de cuţit cârn tăiat şi de voinic tânăr în lin călcat. Sângele tău să-l bea bărbaţii, mintea să li se veselească, dară *ochii* în cap să le roşiască, picioarele să li se împleticească, prin noroaie ca porcii să se tăvălească şi cu ciomegile în cap unii pe alţii să se lovească[2]

INSEMNARE.—Varianta aceasta s'a aflat între nişte file de manuscris rămase la Mănăstirea-dintr'un-Lemn de la Anton Pann.

C. N. Mateescu

MASA SĂTEANULUI

Boureni-Dolj.—In timp de vară, în toiul muncei, atunci când trebuie să-şi depuie toate puterile să răsbească munca, săteanul nostru e ne-

[1] Persia. [2] O altă variantă s'a publicat în „*Ion Creangă*" IV. p. 376.

voit să mănânce de mai multe ori pe zi, ca să facă faţă forţelor pierdute, sau să dea trupului cea ce a pierdut prin muncă. Căci, muncind din ravărsatul zorilor până înoptat,—să lăsăm că el se scoală mai de noapte, (cam pe la 2 şi jumătate, 3, vara, asa că la ziuă. până'n răsăritul soarelui, să fie pe brazdă sau pe *postată*) până pe la 8, 8 şi jumătate, 9, cât e lumină,—îşi ostoieşte puterile, îşi consumă forţa muşchiulară.

In timpul muncei şi la muncă.—Aşa dar omul, odată sculat şi plecat pe drum la muncă, *de cu dimineaţă*, în căruţă, în car, ori pe lângă boi *îmbucă* ceva, de obiceiu numai *pâine goală*, ba, câte-odată fie cu brânză ş. a. ce se pot ţine în mână.

Ştiu şi eu, că de câte ori mă duceam la plug, pe lângă boi, îmbucam din pâinea caldă ce-o aveam in sân, fie cât de de-noapte ar fi fost, pe negură; sau, de mă duceam la cărat (de grâu), în car, asemenea; de mă duceam la secerat, stând pe lădiţa căruţii şi mânând caii, muma, căuta în traistă şi frângea un codru de pâine caldă pe care mi-l întindea, dând apoi şi celorlalţi din căruţă —„să luăm în gură până la loc."

Ba alţii însă, de cu-noapte îmbucă bine, păn' n'a pleca la muncă: «să ne vedem scăpaţi de o grijă», îmi răspundeau când ii găsiam pe întuneric, cu masa pusă : la unii cu puiul fript şi făcut *moare*[1] în strachină şi cu mămăliga caldă sau pânea alăturea; la alţii cu strachina cu lapte dulce în care era dumicată mămăligă caldă, şi când nici eu nu plecam păn' nu mai rămânea nimic nici în caldare—... Mi-aduc aminte!

«La loc,» la câmp, de la ceasurile 9 şi jumătate «când vine trenul de la Craiova» lumea mănâncă *de prânz*.

Atunci, pe toată lumea ai s'o vezi trăgându-se spre car sau căruţă ca să mănânce.

Din lotul nostru «de pe Cioroiu» (moşia Seliştea-Crucii) când eram pe deal (să nu credeţi că cine ştie ce dealuri sunt în partea locului.... de-abea se cunosc), vedeam, că odată cu trecerea acestui tren,—parcă ar fi fost o toacă din cer, ori, cine ştie ce ordin de la împărăţie,—că toată lumea se lăsa de muncă şi pleca la care sau căruţe, la mâncare. Tot câmpul, cât zăriai cu ochii : Băileşti, viile «Gogoneaţa,» Galicea mare, Galiciuica, spre Giubega, Cioroaie, Seliştea-Crucii, Boureni, îi vedeai mişcând...

---

[1] *Moare*, se numeşte puiul sau alte paseri fripte, rupte şi puse într'o strachină, in care era mai înainte apă căldicică. După ce s'a pus puiul, se sărează. Se mănâncă sugând sau întingând cu bucăţele. Are un gust... ne mai pomenit de bun... Mă rog, *puiu făcut moare!* Mai este încă o vorbă: „*Moare* de sare" sau „sărat ocnă!" adică foarte sărat.

Mă chema mama şi mi-arăta: —Ia uită-te Nică, ia uite la fetele sălişteanului cum se sbeguie fugind cât pot spre căruţă...» Ori: —Ia uite şi copiii băileşteanului cum aleargă spre căruţă la traistă...»

Pe nenea Ion al lui Mărin Vică nu-l făceai să mai stea după ce a trecut trenul din dreptul lui, Doamne păzeşte! Două cuiburi să mai fi avut de îngropat şi nu mai sta; lăsa sapa şi drumul îi era la car... Ori să-l faci să taie şi cele două mâini de grâu ce mai rămăsese din postată? Feri-te-ar sfântul!

Plecând toţi spre car, şi până când or aşeza masa,—care nu e alta de cât o *mesală* (faţă de masă) ori traistă aşternută jos, pe cari pun bucatele,—se aşează cu toţii roată împrejurul ei, jos; unul mai tânăr, sau o fată, pleacă la apă, sau, dacă e numai omul cu femeea, se duce bărbatul, mai rar femeea.

Şi acum, la 9 şi jumătate, 10, se mănâncă *de prânz*, după 6—7 ceasuri de muncă, de azi dimineaţă.

Dacă trece cineva, sau dacă vine cineva zice: — «Prânz bun» sau «masă bună la oameni» şi căruia i se răspunde: — „Mulţumim d-tale“ sau „d-voastră“ dacă sunt mai mulţi şi nu este lăsat până nu iea din masă: iar de zice c'a mâncat, să iea barem de două-trei ori din picioare. După masă, după ce se închină, mai auzi pe câte unul sughiţând şi altul zicându-i: „Da ce ţi-o mai fi mă, ori te 'necaşi?“ —„Da de unde mă, mă pomeneşte soacră-mea,“ zicând mai tărişor ca să-l audă nevastă-sa.

Iar când e soarele «cruce burţii» «în dreptul buricului», între 1 şi 2, lumea mânâncă *de namiaz*[1]; după cum se vede, cam după patru ceasuri de muncă.

Cu toate că mai trece un tren de marfă, nu mai dau zor pentru mâncare... Acum auzi: —«Incepu lumea să plece spre căruţe...Să mergem şi noi.» —«Staţi să tăiem şi firele astea şi mergem.»

După această masă, mai toată lumea se odihneşte,—*se culcă de namiaz*, la umbra carului sau a căruţei, când, câte unuia nu-i tace gura, până n'adorm cu toţii.

Cam după vre-o oră, pe la 3, *pe la chindioară, pe la chindia mică*, se scoală.

Cel care s'a deşteptat întâi, grăbit, gândindu-se c'au dormit atât de mult, strigă pe ceilalţi: —«Sculaţi băieţi! Sculaţi oameni, sculaţi că e soarele la chindie... Haide-ţi să-i mai dăm un zor.

Şi după ce *beau bine* apă, pleacă iarăşi «pe loc.»

In timpul muncii se bea foarte multă apă din cauza căldurii; norocul celui care se duce să aducă, că se mai răcoreşte la fântână.

Apoi, pe la *chindia mare*, cam pe la 4 seara, se mai iea câte-o coa-

[1] Să se pronunţe *namyneaz* francez, cu *gn* foarte mult înmuiat.

jă de pâine în gură, goală, mai ales de cei ce se duc mai des la căruță după apă, ba unii mănâncă *«de chindie.»*

Pe la ceasurile 8, 8 și jumătate, 9, după scăpătatul soarelui, toată lumea pleacă acasă. Iar pe la 9, 10, ba și 11, după cum a fost drumul de lung, după ce femeea (cu fetele sau nora) a gătit, chiamă pe bărbați și frați de pe la vite, să vie să mănânce *de seară*, *de cină*, — *cineazâ.*

Bărbații *mai închid ochii* până femeia face demâncarea și după ce-au isprăvit pe-afară cu vitile, iar după masă se culcă; pe când femeea, s'apucă de face aluatul de *decuseară* cum se zice, sau frământă pânea pentru a doua zi, apoi se culcă și ea pe la 11, 11 și jumătate sau 12! și-o lasă să se dospească, pentru ca a doua zi pe la 2, 2 și jumătate! să se scoale s'o coacă și să facă și de *legume* ca să n'o apuce ziua «cu cerga 'n cap,» așa că în răsăritul soarelui să fie negreșit «în capul locului.» Pe bărbați, dimineața, potrivește de-i scoală să puie vitele la car sau căruță, atunci când crede ea c'au să fie cu toții gata de plecare.

Trebuie să amintesc, că, ziua, în timpul muncii, la câmp, nu se întrebuințează băuturi alcoolice nici înainte, nici după masă, decât foarte arare ori și numai atunci când sunt oameni cu ziua; pe când seara, da, mai rar și tot când au fost oameni cu plată. Acum, când vre-unul nu voiește a bea paharul, sau când se observă că unii nu-l pot bea tot, se aude câte-un:

Cine nu l-o bea tot,
Să sărute pisu'n bot.

Prin părțile noastre, femeile n'aduc *în cap, pe cap, în baniță*, mâncarea la câmp, după cum am văzut în județul Vâlcea și Gorj, sau partea de mijloc și Nord a județului Dolj, părțile deluroase, — pentru prânz și namiaz *când rămân și ele* la muncă. Și nici țuică,—cum spusei, n'aduc la muncă. Sau dacă se aduce mâncare la câmp, o aduc numai femei bătrâne și numai când locul este împrejurul satului, lângă sat, chestie de nepierdere de vreme, să muncească cât mai mult.

Așa dar mâncarea o icau de dimineață când pleacă.

La câmp, mâncarea se duce și se păstrează în traistă sau disagi, — in care se pune și legumea—și care, apoi, se pune în lada căruței, ori într'un colț al căruței, sub căruță lângă roată, la umbră; iar când au câni cu nărav, sau au vecinii, ca să nu rămâie făr' de ea, o leagă în vârful proțapului, care apoi îl ridică in sus, unde n'au să mai ajungă... Sau dacă este vr'un pom, o pune in pom.

Legumele lichide, le aduc în oale, acoperite; moarea, in străchini

mai ales, care se ţine pe mâni, în căruţă, pe drum, sau se face «la loc.»

Apa se aduce în butoaie mai mari, când e lume mai multă, butoiaşe cum obişnuiesc cei cari nu vor să se lase de obiceiul părinţilor, în boate, în troci (obiceiu vechiu), urcioare şi pentru copii, urcioraşe.

Sigur, că aceasta e masa săteanului vara şi numai în timpul muncei.

Şi, să nu uit, depinde şi de felul muncei, de ex. *la maşină*, se mănâncă odată *de prânz*, la 10, şi-odată *de namiaz*, 1, 1 şi jumătate, 2; iar seara 10-12, *acasă.*

Depinde şi de anotimpuri: primăvara, toamna şi mai ales iarna, de multe ori se mai trece pe lângă *prânz* şi *chindie*, rămânând *namiazul* care, mai ales iarna, iea numele de *prânz*, cam ora 12 (vorbesc când este acasă, iarna).

Acasă. Serbătoarea «*aci, de dimineaţă (8-9) luăm în gură; de prânz* (cam 12) şi *seara* (8—10).

In zilele de lucru, de dimineaţa se iea în gură mai ales ce-a rămas de cu-seară; restul zilei ca şi Duminica.

Pe când iarna, mai întotdeauna trece *dimineaţa* şi se mănâncă *de prânz*, cam pe la 12 şi seara de la 7—9.

In zilele de dulce, mai iea ceva în gură şi peste zi; dar în cele de post... mai nici odată.

Aceasta este *masa săteanului* în comuna mea.

N. I. Dumitraşcu.

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

33.—Scorpia.

Foae verde trei granate
Departe, vere, departe,
La inima câmpului
La puţu' porumbului,
La tufele leului,
Intre furcă şi'ntre puţ,
Zace-un tinerel voinic
Cu inima pe pământ.
Ficaţii i-a putrezit,
Rinichii i-a mucezit.
O foiţă ca nalba
P'acolo cine trecea?
Trei ciocoi feciori de domn.
Din grea oaste mi-au scăpat
Şi multă cale-au umblat;
Sunt de sete secetoşi
Si de lume *mârşioşi.*
De sete ce mi-le-era,
Puţu'n samă nu-l baga.
D'ale tinerel voinic
Dintre furcă şi 'ntre puţ.
Cum cu ochii mi-i zăria
Din gură că le striga:
—Ce voi aşa că-mi treceţi

Pe la puţ nu v'abăteţi ?
Că şi eu am fos ca voi
Scăpat de griji şi nevoi,
Pe la ăst puţ că mi-am dat
Şi calul mi l-am legat
Calul mi s'a scuturat,
Dăsagii 'n puţ mi-a dat:
Dăsagii cu galbenii,
Ceaslovu' cu cărţile;
Mi-a perdut moşiile.
Care, vere, s'o afla
Şi-n puţ, frate, mi-o intra,
Toţi gălbenaşii să-şi ia
Numai ceaslovu' să-mi dea
Ceaslovu' cu cărţile
Să căştig moşiile.
Când aşa mi-ş auzia
Al mai mare ce făcea?
Că-i mai mare,
Minte n'are,
Că e 'nbrăcat ca un domn
Şi n'are minte de om;
El la puţ că se ducea
Şi din gură că zicea;
—Cată f.... mumă-sa
Aşa mult că n'am umblat
Peste bun câştig mi-am dat,
De haine se desbrăcă,
Sus pe ghizduri se urcă,
Toate părţi că se uita
Să vază pe cineva.
Nu vedea pe nimenea,
In citură s'aşeza
Şi în puţ cá se lăsa
Apa 'n ghizduri se umfla
Scorpia că-l înghiţia.
Doi fraţi, vere, rămânea
Trei ceasuri că-mi adăsta:
Frate-său nu mai venia.
La puţ că mi se ducea
Şi-ăl mai mijlociu zicea.
—D'alei tinerel voinic
Dintre furcă şi 'ntre puţ,
Vezi, frate-meu nu mai vine;
Ori că nu cunoaşte bine,
Or în puţ că s'a 'necat,
Or ceva că l-a mâncat.
—D'ale vere, verişcane,
Nici în puţ nu s'a 'necat
Nici nimic nu l-a mâncat.
Desagii mi-este cam grei,
Nu poate ieşi cu ei.
Când aşa mi-ş auzia,
Al mijlociu ce făcea ?
De haine se desbrăca
Şi la puţ că se ducea,
Sus pe ghisduri se urca
Toate părţi că se uita
Să vază pe cineva;
Nu vedea pe nimenea,
In citură se lăsa,
Drept în puţ că mi-ş intra:
Apa'n ghizduri se umfla
Şi scorpia îl mânca.
Al mai mic că rămânea
Trei ceasuri că adăsta,
Pe frăţiori, nu-i vedea;
Lângă puţ că se ducea
Şi din gură cuvântă:
—D'alei tinerel voinic
Dintre furcă şi 'ntre puţ,
Fraţii mi s'au înecat
Or ceva că i-a mâncat?
—Nici în puţ nu s'a 'necat
Nici nimic nu i-a mâncat:
Stă, galbenii socoteşte,
Ţie parte nu-ţi găseşte,
Singuri, ei te oropseşte.
El aşa când auzia,
De haine se desbrăca,
Sus pe ghizduri se urca
Să vază pe cineva,

Nu vedea pe nimenea;
Da, când se uita d'oparte
Nu aşa tare departe,
P'un drumuleţ părăsit
Cu negară-acoperit,
Nu mai de Mircea, ştiut,
Tare-mi vedea, d'un voinic.
D'alei Mircea ciobanaş
Faţa lui, bulgăr de caş,
Cu cămaşa ca tina,
Cu pielea ca hârtia,
Cu căciula necroită,
Cu măciuca nestrujită.
Tot de scorpie gătită.
El din gură că striga:
—Ia stai, vere, nu-mi intra,
Că'n puţ este scorpia
Şi-afară Samodia;
De trei ani mă bat cu ea.
Nici n'o bat, nici nu mă bate,
Doar îmi ies sudori de moarte:
De-o vrea Dumnezeu cu noi,
O s'o batem amândoi.
El la puţ că mi-ş venia,
Paloş din teacă scotea,
Şi pe ghizduri l-aşeza
Şi din gură că zicea:
—Ţine, vere, de mănunchiu
C'o să ţiu şi eu de vârf,
Că scorpia d'o eşi,
P'amândoi ne-o prăpădi.
Dară tinerel voinic
Dintre furcă şi 'ntre puţ
Când de Mircea mi-auzia,
Pui de şearpe se făcea
Şi pe furcă se lua.
Dară Mircea ce făcea?
Cu măciuca că-l plesnia
Pe cărarea capului
Unde-i pasă şarpelui,
'Ncepea şarpe de-a ţipa
Şi scorpia l-auzia,
Cu gura proţap ieşia
Ca să cuprinză lumea
Să găsească pe Mircea,
Paloşu 'n gură că-l lua,
Până 'n coadă se spărgea.
Doi fraţi, frate, că-mi ieşia,
Vii nevătămaţi era
Şi din gură că-mi zicea:
—Cată, f.... mumă-sa,
Dacă nu venia Mircea
Ne mâncase scorpia.
Câte patru-mi tainia,
Fraţi de cruce se prindea,
Pe scorpie mi-o toca,
Mare clae mi-o făcea.
Apoi Mircea ce-mi făcea?
Oile că le mulgea,
Şi laptele că-l fierbea:
Câte patru se 'mbăia,
De boale se curăţea.

C. Rădulescu-Codin

De la Niţă Gheorghe Ţigănuşu, din Fureşti-Muscel.

34. — Cântecul lui Peneş.

Frunză verde trei migdale
La Eşi pe uliţa mare,
Şăde Peneş la închisoare,
Inchis în grosul cel mare,
Maică-sa la Domn s'a dus
Şi din gur' aşa i-a spus:
— Dă-mi fecioru' să-l însor
Mi-a venit vremea să mor,
Da Domnul aşa i-a zis:
—Nu eşti babă de murit
Ci eşti babă de trăit,
Iar pe Peneş nu ţi-l dau

Că am să ți-l însor eu,
Naș îi va fi paloșul,
Cununie sabia;
Maică-sa la el mergea,
Și din gur' așa-i zicea :
—Vezi tu Peneș, dragul meu,
Vezi beția și curvia
Cum te-a scos la mișelie ?
Dară Peneș ce-mi zicea :
Maică, măiculița mea
Nici de samă nu băga
Că eu de-aici oi scăpa.
Am 3 cai de la 3 crai,
Unul alb ca omătul,
Unul negru ca corbul,
Altu roșu ca bujori,
Na-ți cheia și-i descue
Grajdiul de piatră din stânga
Și pe roșu l-ai lua ;
Să-i pui șaua voinicește
Și-l închingă muerește,
Și mi-l mână haiducește.
Maică-sa nu zăbovi,
Și pe roșu îl aduse,
Lângă temniță-l legă.
Dintr'o nare strănutară
Temnița se risipiră,
Peneș afară eșiră,
Și din gur'așá grăiră
—Roșule, călutul meu
Mai poți dragă 'n bătrânețe
Cum puteai la tinerețe,
—Valeu, drag stăpânul meu,
Ce-am putut la tinerețe,
Indoit la bătrânețe.
Domnul din scaun degrabă
Veni pe Peneș să-l vadă.
Dar Peneș s'urcă la scară
Roșu că se frământără
Și'n nouri se înalțară !
Și de-acolo le strigară :
Bine la mână v'am fost,
N'ați avut nici un folos !
Eu pe sus și voi pe jos
Rămâi, Doamne, sănătos,
Grija de Peneș îți iea
Și-i avea de țara ta.
Și-i scădea birurile,
Și-i păzi hotarele,
Și biserici îi zidi,
Și de suflet te-i griji
Că mult n'ai a mai domni.

Cântat de moș Ion Stan de 70 ani lin și duios, cu frumoasa melodie a cântecelor haiducești în ziua de 3 Septembrie 1912.

(Jorăști-Covurlui)

Petru Gh. Savin

CEVA DESPRE CÂNEPĂ

Cânepa este o plantă folositoare, care nu lipsește din grădina mai fie-cărui gospodar din satele noastre.

Cum se cultivă. Se alege o parte din miriștea, adică locul casei, care se sapă mai mărunt, anume pentru ea, pentru că sеmința ei este mică și de acea pământul trebue să fie *sdrușit* bine, cât de mărunt și gunoit bine. Pe unele locuri pe unde pământul este potrivit cam nisipos, nu se mai pune gunoi, ceea ce se întâmplă prin țara noastră mai mult prin *zona șesoasă* adică la luncă. Părticele sau mai bine zis, locurile cari se

alege pentru cânepă, se alege cam prin luna lui Aprilie când s'a terminat cu aratul. Unii oameni, de obiceiu mai mult pe la munte, locurile de cânepă le lucrează și în grădina de legume care este despărțită în față sau la o parte a casei. Iar prin satele mai la luncă, despre cari am spus că pământul e mai moale, se face sau se samănă cânepa chiar mai departe de casă, ba încă în luncă unde sunt pogoanele de grâu și porumb. Am spus locurile și pământurile cu calitățile lor cum trebuie; și acuș venim la creșterea ei. După ce s'a sămânat cânepa chiar a doua zi, se pune, un copil păzitor să păzească, să nu vie vrăbiile, *cincizi!e*, presurile, aceste trei păsări, ca să îi caute sământa. Și păzitorul acesta este deștept căci iea o blană și un ciocan de lemn și toată ziua bate împrejurul locului ca să nu vină păsările; paza aceasta se face vre-o două săptămâni până când cânepa încolțește și prinde putere. Unii păzitori mai pun bețe mari pe margine, și de care leagă niște sfori subțirele de ele pe margine, în cruciși, în curmeziș, și sforile astea au lipite de ele bucăți de hârtie cari sperie păsările. Iar când vine stăpânul și găsește mai multe, le gonește cu blestemul ăsta:

Hea, hea, păsărică, păsărea,
Nu mânca cânepa,
Căci te mâncă inima!

Tot aceste vorbe le mai zice și păzitorul cel cu toaca. Aceste obiceiuri sunt mai mult la munte. Unii oameni care nu cam țin la ea așa, fac niște *momâi (*oameni falși) din țoale, haine vechi, cari le pune în mijloc și în prăjini mai înalte. Orășenii, adică boerii, cei care se plimbă vara prin satele noastre, se miră de modul cum se fac momâile astea, și despre cari ei nici nu știu ce însemnătate au. Ne știind că asta e *frica* ce *păzește pepenii.*

Aceasta a fost prima lucrare cu sămănatul. Acuș venim la cules. Cam printre lunile Iulie și August ea se începe să dea în copt. Atunci gospodina, căci asta e treaba mai mult a ei, merge și o culege făcând-o maldări cam atât cât poate să coprindă, legând-o la capul cel cu sământa.

Se pune la soare să se mai usce bine dacă nu e coaptă bine; și atunci când s'a copt bine, se scutură sământa cu un mai sau *pisălău* de lemn pe un *butiuc*, sau *chiutuc* cum se zice prin Moldova. Și semânța se mai pune și ea la soare; și când s'a uscat bine se pune fie în *uleie* și se așează în podul casei, alții în borcane mari de pământ alții în *postăvi* sau vre-un hărdăiaș mic care-l pun în pivniță. Iar cotorul adică firele, se duc și le așează în topilă, vre-o băltoacă mică în care se scurge vreun isvor sau și pe gârlă, dar mai mult unde-i apă stătătoare și unde tufișul sau crângul să fie mai des, să nu vadă închinații de copii și să

o ia şi să facă bice! Tot acuşi, la culesul cânepei, cântecul glăsueşte aşa femeei leneşe:

Foae verde sămulastră,
Nevastă, cânepa-i coaptă
Şi tu dormi dormir-ai moartă!

Ea zice astfel:

Foae verde foae lată,
Omule-s bolnavă moartă
Şi cânepa noastră-i coaptă;
Iea coasa şi gresia
Şi-mi coseşte cânepa.
Fă-o apoi măldărele
Şi mi-o pune pe coşere.
Dor mi-o mai trece de şele.

Dacă s'a pus maldărele de cânepă în topilă, se pune peste ele nişte tufoae, crengi de copac şi pe ele pietri, lespezi mai grele, ca să stea mai mult în apă, să nu ese de asupra. Se lasă ca vre-o săptămână, două, având grija ca să se ducă din când în când pe la ea şi a încerca dacă se jupoae cu înlesnire teiul sau firele de pe cotor. Când se vede că s'a murat, o scoate şi o pune să se usuce la soare; atunci îşi schimbă culoarea în alb. După ce s'a uscat bine, se trece la meliţă, de unde alege fuiorul, care acuş îl pune în lucrare.

Ce se face din ea: Odată fuiorul ales de *posdării* după cum se zice prin satele din Oltenia, gospodinele îl dărăcesc, îl torc, îl fierb, îl urzesc şi fac pânză din el. Unele gospodine bat cânepă în cânepă, adică şi urziala, şi bet ala tot de cânepă. însă se alege la aşa ceva o lucrare mai bună, firul cât de subţire şi fără noduri pe el. Din pânza pusă pe război, fac unele din gospodine mese sau feţe de mese, şervete (prosoape), aceste mai mult pe la luncă am văzut obiceiul ăsta, pe unde cămăşi cam rar se poartă. Prin satele de la munte cei mai mulţi oameni poartă cămăşile de cânepă, chiar cânepă în cânepă; au cute, bentiţe, plătci, pe piept cu flori de bumbăcel alb, care es cu ele în zi de sărbătoare la horă şi joacă, de sar scântei, şi nu mai are frică că se rupe, vorba cântecului:

Cu cămaşa de fuior,
Să joc hora 'ntr'un picior.

Iar cel care are cămaşa de bumbac zice iar cântecul:

Cu cămaşa de bumbac,
O să fiu neicuţei drag.

Dar şi gospodarul, flăcăul, fata, sau şi cine poartă cămaşă de fuior tot nu se lasă căci are şi el ac de cojocul lui, căci glăsueşte cântecul aşa.

Cine poartă bumbacu',
Ducă-se pârdalnicu';
Bumbacu' pânză străină.
Ne fură punga din mână.

Aceste obiceiuri frumoase sunt mai mult în partea muntelui, pe unde nu s'a întins comerţul, şi câte alte obiceiuri rele şi urîte, care ne gonesc unele comori frumoase ce le păstrăm de la moşi strămoşi. Prin

satele de la luncă se fac mai mult *cergi*, un fel de pătură, lână bătută în cânepă, preşuri, tocături de trenţe şi câte altele, tot bătute în cânepă; aceasta este deosebirea de cei de la munte. că ei păturile şi cele lalte le face din lână în lână. Dar gospodinelor cari au lăsat lucru de azi pe ziua de mâne căci când vine primă-vara le cântă o pasere aşa:

Suci-dăi, suci-dăi....
Toarce călţii din ulei
C'a venit şi ghioceii...

De aceea pasărea aceasta care este *Piţigoiul* are dreptate de multe ori căci unele gospodine ascund sau iasă câlţii în ulei, şi se lasă în nădejdea bărbatului, ba încă il pune să-i cumpere cine ştie ce stămburi putrede de la ovrei şi cânepa saraca şade in ulei; dar şi piţigoiul cântă de zor, şi de mama focului; şi de aceea vă spun şi eu D-voastră ca să ştiţi de ce cântă, să nu-mi auză faţa ce mi-o auzi dosul. Tot de asemenea posdăriile se întrebuinţează şi ele pentru aţâţat focul, iar în satele de la munte pe unde porumbiştile, adică locurile cu porumb, sunt pe lângă pădure, se pun grămezi, grămezi, pe margine, ca noaptea când vine ursul, viezurul, şi porcul mistreţ (porc sălbatec), se sperie şi nu mai intre în porumb, să facă jaf, căci aşa e în partea muntoasă.

Vâlcele-din-Topeşti, Gorj. **I. I. Ciuncanu.**

POVEŞTI

44.—Povestea lui Miriuţă (sfârşit) [1]

După ce mai auzi înc'odată aceste cuvinte din gura lui, înainte de a-şi părăsi lumea ei, zise către el. Acum, hai să fugim, Miriuţă! — Hai răspunde el. Se schimbară îndată amândoi în câte-o musculiţă şi o luară la sbor spre lumea pământească. E... hei...! După multă vreme, după multe chinuri, piedici şi griji, cu vai nevoe ce au putut ajunge pe lumea pământească. Era un răsărit de soare... Schimbaţi acum, ea în fată şi el în flăcău, se puseră să facă un popas. Miriuţă nici nu putea să vorbească de bucurie, că-şi mai vede odată lumea lui.

Ochii lui deprinşi cu întunericul se simţeau orbiţi de lumina soarelui. Cerul cel senin, ca azurul, câmpiile înverzite, copacii înfloriţi, cântecul păsărilor prin lunci şi al ciocârliei ce se înalţă spre cer, apele line ce curgeau prin văi, izvoarele ce ţişniau de prin erburi şi pârâeaşele ce murmurau în taină un cântec vechiu, strămoşesc şi dulce, turmele de oi cu mieii lor sburdalnici şi ciobanul însoţit de cânii lui voinici, cari stând pe labe dinaintea lui, îi ascultau cântecul său fermecător şi dulce, doina versul cel cu foc, toate aceste frumuseţi, îl îmbăta-

[1] Vezi No. trecut, pag. 262.

ră, îl învăluiră în amintiri... şi-l făcură să-l cuprindă un somn uşor...

Iubita lui însă nu dormia de loc. Ea îl dezmerda, îi netezea părul şi îi ştergea sudoarea de pe faţă. Dar o presimţire o făcu să-l scoale şi să se pornească cât mai curând la drum

După ce au făcut o bucată de cale, ea-i spuse lui. —Miriuţă! uită-te înuărăt şi să-mi spui ce mai este. —Ce să fie? răspunse el uitându-se. Văd un nor negru venind cu grabă. —Acela îi tata, Scaraoţchi, care vine trimis de mama Gindra după noi. —Ce ne facem atunci? întrebă Miriuţă. —Eu mă voi face un lan de grâu şi tu un jitar bătrân stând într'o colibă. Când va ajunge tata în dreptul tău, o să te întrebe: —N'ai văzut d-ta cumva, om bun, un flăcău şi o fată trecând pe aici? Tu atunci să-i răspunzi: —De mic eu sunt jitar, şi decând sunt prin părţile acestea, n'am văzut nici odată nici picior de om. Şi atunci el o să se întoarcă înapoi. Norul tot venind, ei se schimbară îndată, şi când ajunse în dreptul jitarului, se pogorî mai în jos şi oprindu-se, o voce din nor întrebă: —Om bun! N'ai văzut d-ta cumva un flăcău trecând pe aici? —Nu,—răspunse jitarul. De când sunt prin părţile acestea, n'am văzut nici odată nici picior de om. La aceste cuvinte, norul începu să se ridice în sus şi să se întoarcă îndărăt. Când el nu se mai zărie, lanul cel frumos de grâu se schimbă în fată şi jitarul cel bătrân în flăcău. —Vezi cum am scăpat de el? —zise ea către Miriuţă. Haidem, cât mai iute, ca să nu se întoarcă înapoi. Şi ţinându-se de mână o luară la fuga amândoi. Când mai au obosit, făcu iar fata mamei Gindra către dânsul: —Miriuţă, ia mai uită-te tu înapoi şi spune-mi ce mai este, căci ea nu putea să se mai uite în urmă, de oare ce căutând să mai fugă odată din închisoare şi pe cale uitându-se în urmă, vânturile pe care le trimisese mă-sa în căutarea ei, o cunoscură la faţă şi o duseră pe sus, înapoi. Acum, ea se uită numai înainte şi din când în când îşi acoperea şi faţa cu mânile, când avea presimţiri rele. Miriuţă se uită înapoi şi-şi întoarse faţa îngrozit —Ce vezi? —îl întrebă ea. —Văd tot un nor însă mai mare şi mai negru decât cel dintâi, venind şi mai iute înspre noi. —Acesta îi tot cânele de tata —zise ea, dar vine mult mai furios decât înainte şi de ne va ajunge, ne pierde. — Ce ne facem dar? întrebă Miriuţă tremurând, căci furtuna stârnită de iuţimea cu care venia nourul, îi ajungea. —Eu mă voi face 'n grabă o mănăstire părăsită, veche, putregăioasă şi acoperită peste tot de muşchi, în clopotniţa căreia o să cânte numai cucuveicele a jale; iar tu să te schimbi într'un călugăr bătrân de tot — ca uitat de moarte —, cetind pe o carte lângă uşa pridvorului. Când va ajunge tata în dreptul meu, o să te întrebe: — Călugăre bătrâne! călugăre bătrâne! De când stai tu în această mănăstire, nu cumva ai zărit trecând pe aici un flăcău şi o fată? Iar tu

ridicându-ţi genele în sus cu cârja şi uitându-te la el, să-i spui cu duhul blândeţei: —De când sânt eu, servul Domnului, monah în această mănăstire părăsită de lume, fiinţă omenească nu s'a arătat pe aici şi nici graiu omenesc n'a răsunat prin acest codru... nu... nu, n'am văzut nimic — şi, el atunci o să se întoarcă înapoi. Aşa s'au şi făcut.

De ce s'apropia norul însoţit de furtună, de ce şi cucuveicile cântau mai a jale: hu! hu! hu! de răsuna clopotniţa mânăstirei; iar călugărul bătrân, care făcea numai metanii până la pământ, îşi călca cu genunchii barba lui cea albă ca zapada care îi ajungea la brâu. Cum ajunse nourul în dreptul mânăstirei, se scobori în jos; şi oprindu-se, o voce din el întrebă: —Călugăre bătrâne! Călugăre bătrâne! De când stai tu în această mânăstire, nu cumva ai văzut trecând pe aicea un flăcău cu o fată? La aceste cuvinte, călugărul tresărind, îşi ridică genele cu cârja în sus şi uitându-se la el; zise: —De când sunt eu, servul Domnului, monah în această mânăstire părăsită de lume, fiinţă omenească nu s'a arătat pe aici şi nici graiu omenesc n'a răsunat prin acest codru. Nu...nu... n'am văzut nimic. Sfârşind el acestea, norul se ridică şi întorcânde-se înapoi, se făcu nevăzut. In grabă, mănăstirea se schimbă în fată şi călugărul în flăcău. —Vezi, cât de degrabă l-am întors înapoi? zise fata. —Dacă ne-ar da pace macar de acum înainte? făcu Miriuţă. Erau obosiţi din cale-afară şi ar fi voit să se mai odihnească puţin, dar presimţirile rele nu-i lăsau. O luară iar la fugă prin locuri de taină. De la o vreme, făcu iar fata către el. —Miriuţă, ia mai uită-te tu înapoi şi spune-mi ce mai vezi? —Văd un nor mare de foc, care vine ca fulgerul, zise Miriuţă. —Aaa! Asta îi caţaua de mama, care s'a luat după noi. S'a sfădit acasă cu cânele de tata pentrucă nu ne-a putut da de urmă şi acum s'a luat singură după noi, zicând către dânsul: — Am să viu acasă cu ochii lui Miriuţă, nu ca tine, să vii tot cum te-ai dus. —Ba, ai să vii cu o mână de colb, nu cu ochii lui Miriuţă, îi răspunse el.—Ba am să viu cu ochii lui Miriuţă.—Ba ai să-mi vii cu o mână de colb, nu cu ochii lui Miriuţă.—Ba am să viu cu ochii lui Miriuţă; şi tot aşa s'au sfădit ei până ce caţaua de mama ni s'a luat pe urmă—Ce ne facem acum? întrebă Miriuţă—că eu simt că mă încălzeşte în spate. Norul ne-ajunge—Eu mă voi preface, zice ea, într'un iaz mare, iar tu într'un răţoi. Mama o să se oprească pe mal şi tot o să te cheme: —Vin la mama, Miriuţă, vin la mama, uti...uti...uti... Tu însă numai să te scalzi şi să ocăeşti, dar nu cumva să te uiţi înspre dânsa, că-ţi fură ochii.—Auzi, aşa să faci! Şi se schimbară îndată. Cum ajunse norul cel de foc în dreptul iazului, se lăsă în jos, în urmă se opri şi o voce din el striga:—Vin la mama, Miriuţă, vin la mama uti...uti...uti...Vin la mama, Miriuţă, vin la mama uti...uti...uti...Răţoiul în

acest timp se tot scălda, ocăi și din nebăgare de seamă întorcându-se cu capul în spre nor, mama Gindra îi fură ochi.

In urmă norul de foc se ridică, și întorcându-se îndărăt, se făcu nevăzut. Iazul și rățoiul se schimbară îndată în fată și flăcău. Dar ce folos? Miriuță acum era orb.—Ei, ce ți-am spus eu ție Miriuță, ca să nu te uiți în spre dânsa c'o să-ți fure ochii! N'ai voit să mă asculți. Miriuță nu zicea nimică, căci se știa vinovat—Stăi tu aicea, zise ea, că eu mă duc s'o ajung și să-i iau ochii înapoi. Și zicând acestea, se schimbă la clipeală într'o eapă năzdrăvancă cu frâul în vânt, care începu să zboare nu ceva; așa fugea de iute după nor. Mama Gindra, obosită de cale, poposia lângă o fântână, puse cutia cu ochii rățoiului pe ghizdele și fără veste adormi. Fică-sa cum a ajuns-o și văzând-o că doarme dusă, chita ei. Se schimbă iute, s'apropia de fântână, luă ochii rățoiului, puse în cutie o mână de colb, se prefăcu apoi iar în iapă năzdrăvancă și goană înapoi. In acest timp Miriuță adormise. Când eapa s'apropia de el și necheză odată de răsunară codrii de prin împrejurimi, el se trezi. Se schimbă iar în fată frumoasă și-i zise: —iaca Miriuță, ți-am adus ochi înapoi! Noroc, c'am găsit-o pe mama Gindra dormind obosită de cale, dar altmintrelea nu știu zău ce-aveam să fac. Il prefăcu îndată în rățoi, îi puse ochii la loc, și în urmă îl schimbă iar în flăcăul Miriuță de mai înainte. Când ajunse acasă mama Gindra, cornoratul cel bătrân eșindu i înaite, îi zise: —Așa-i că ai adus o mână de colb în locul ochilor lui Miriuță? —Ba eu am adus ochii lui Miriuță, răspunse ea îngâmfată.—Ba o mână de colb ai adus, nu ochii lui Miruță!'—Ba eu știu c'am adus ochii lui Miriuță! —Arată-mi-i, să-i văd. —Vrai să ți-i arăt? —Da. Zgrimțoroaica mândră, luă capacul de la cutie și când colo ce să vadă? In loc de ochii lui Miriuță! o mână de colb. De ciudă c'a înșelat-o fiică-sa, se făcu de două ori mai neagră decât era, iar Scaraoțchi cel bătrân, se tăvălia pe jos de râs.

Știind fiica mamei Gindra, că de rușine mă-sa n'o să mai vină după ei, merseră liniștit aproape de satul lui Miriuță, unde se opriră. Ea nu voi să intre în sat și de aceia îi spusese lui: —Miriuță, tu du-te acasă și te veselește cu ai tăi, iar a treia zi, să le spui că voești să te însori și că ți-ai găsit tu o fată într'un sat din apropriere. Deci, pornindu-se singur, să vii tot în locul acesta din marginea satului, lângă tufa aceasta și luându-mă, voi intra atunci în satul tău și ne vom cununa. Până atunci eu mă voi preface într'o păsărică și voi sta aici, așteptându-te. Auzi Miriuță? —Aud, răspunse el, dând să se primească. —Miriuță! Miriuță! —zise ea oprindu-l. —Voești să-mi mai spui ceva? —Da, Miriuță! Eu de dragul tău am venit pe lumea aceasta cu tine și

de dragul tău numai mi-am părăsit părinții și împărăția și te-am scăpat de urgia mamei Gindra, care te-ar fi pierdut de n'aș fi fost eu, te rog dar, mai jură-mi odată, înainte de a te duce: îi trăi cu mine, Miriuță? —Oi trăi, drăguță, —răspunse el hotărît. —Mi-i lua de soție, Miriuță? —Te-oi lua, drăguță. Ii ținea la mine, Miriuță? —Oi ținea, drăguță. —Nu mi-i uita, Miriuță? —Nu te-oi uita, drăguță.—In toată viața ta? —In toată vieața mea. —Ii ținea la mine Miriuță? —Oi ținea drăguță. —Și mi-i lua de soție? Te-oi lua, drăguță! —zise el și se despărțiră. Intrând în sat, se duse drept acasă. Când îl văzură părinții, li se părea că cade casa pe ei de bucurie. Il îmbrățișară și-l sărutară ca pe un fiu a lor ce-ar fi fost mort de ani de zile și acum ca printr'o minune ar fi înviat.

La trei ani de la plecarea lui tot se mai așteptau ei să-l mai aibă acasă, dar acum după ce trecură și patru și el nu mai venia, își luară de-o grijă și îl credeau ca mort. Ii purtară parastasele — de veșnică pomenire—și îi făcură praznic. Când auzi satul de venirea lui, alergară cu toții până lu unul, bătrân și tânăr, ca să'l vadă, ca pe cel ce fusese pe cea lume și stătuse acolo mai bine de patru ani. Deși îl trăgea care'n cotro ca să le spună ce mai este pe acolo, el nu voea să le spună nici un cuvânt, căci pe: «nu se cade» li-l punea dinainte. Părinții de bucurie, au făcut o petrecere și chemară toate rudele și tot satul de se veseliră cu toții o lună încheiată.

Când se isprăvi pitrecania, părinții îi spuseră, că-i bun de însurat și că ei i-au găsit o fată frumoasă și cu zestre. Cu petrecerea, el uită de iubita lui care l-a scăpat de la moarte, precum și de jurământul făcut, și primi bucuros cuvântul părinților. Au început îndată să se facă pregătiri ca pentru o nuntă, la care să iea parte un sat întreg. Când mirile și cu socrii cei mari porniră s'aducă Mireasa, fiica mamei Gindra știind ce se petrece, se prefăcu din păsărică într'o copiliță mică și ducându-se la Miriuță acasă, se rezămă de poartă și stătea așa. Acasă nu rămasă de cât bucătăresele, să pregătească mâncare. Când o văzut una din ele, stând la poartă, o întrebă: — Da ce stai tu acolo, fată hăi? — Stau și eu mătușă,—răspunse ea — să văd când a veni nunta de la mireasă. — Vino fată 'ncoace, și ni-i da batăr o leacă de ajutor, nu sta acolo la poartă parc'ai fi cusută, că până ce-a veni nunta din alt sat, ți s'or lungi poalele cămeșii de așteptat și urechile de foame.

Fata fără a mai zice vr'un cuvânt, se duse la bucătărie, puse mâna pe-o mătură și începu să fețuiască casa. — Bine, fată mare, zice o femee cam vâjâită, iaca tu ești de toată treaba...Știu oare flăcăii de asta? Altă ceva, ce-ai mai putea tu face? La aluaturi te pricepi vre-o leacă?

Hora lui Maţosu

63.—Cules de M. Lupescu din Spătăreşti-Suceava. Se cânta acum 20 de ani.

Cum să nu, mătuşă. —Aşa..., atunci ii bun, îi bun de tot. Sau treci dacă'i vorba de aşa la covată. Fata îşi suflecă mânicile şi s'apucă de făcut plăcinte. După ce găti de făcut ca un cuptor bun, luă din fiecare plăcintă câte o bucată de aluat, şi din el făcu doi hulubaşi frumoşi: un hulub şi o hulubiţă. Dete apoi plăcintele şi hulubaşii în cuptor şi eşiră de minune... Femeele bucăterese o lăudară mult, că-i aşa de mică şi pricepe atât de bine la coptură; dar cu ameţeala lor, uitară s'o întrebe de unde-i şi acui este.... Ea le rugă, ca după ce-ar veni nuutaşii de la mireasă şi s'or aşeza la mesit, să pună aceşti doi hulubaşi înaintea mirelui şi a miresei. Femeile fără să bănuească ceva, îi făgăduiră şi ea mulţumindu-le, plecă.

Când ea eşi din sat, nunta venia de la mireasă cu chiote şi strigăte de veselie. Masa se puse şi bucătăresele făcură aşa cum le învăţară fetica, ba lăudându-se încă, că hulubaşii îs făcuţi de ele. Tocmai când masa era în toiul ei şi mirele voi să ridice un pâhar în sănătatea socrilor săi, hulubaşii ca prin minune se însufleţiră, săriră jos de pe masă şi giugiulindu-se prin casă, hulubiţa începu să zică către hulubaş: —Miriuţă, eu numai de dragul tău am venit pe lumea asta cu tine, numai de dragul tău mi-am părăsit părinţii şi te-am scăpat de mânia mamei Gindra, care de n'aş fi fost eu, de mult te-ar fi pierdut; te rog dar, mai jură-mi odată înaite de a te duce; —îi trăi cu mine, Miriuţă? —Oi trăi, drăguţă, —începu să răspundă hulubaşul. —Mi-i lua de soţie, Miriuţă? —Te-oi lua, drăguţă. —Ii ţinea la mine, Miriuţă? —Oi ţinea, drăguţă. —Nu mi-i uita, Miriuţă? —Nu te-oi uita, drăguţă —In toată vieaţa ta? —In toată vieaţa mea. —Ii ţinea la mine, Miriuţă? —Oi ţinea drăguţă. —Şi mi-i lua de soţie? —Te-oi lua drăguţă! La aceste cuvinte, Miriuţă trezindu-se ca dintr'un somn, îşi aduse îndată aminte de jurământul lui, se sculă de la masă şi se duse la iubita lui. Toată lumea încremenise, neştiind ce înseamnă aceasta. Până ce s'au mai învârtit nuntaşii în colo şi 'ncoace, Miriuţă sosi cu fata mamei Gindra; prinşi de

mână intrară în casă şi Miriuţă strigă în gura mare în faţa tuturor. —Această fată m'a scăpat de la moarte, şi pe aceasta voesc s'o am de mireasă!... Nimenea nu mai zise nici un cuvânt. Mireasa cea dintâi, rămase şi ea să petreacă la nuntă, care a ţinut un an de zile încheiat. Nuni mari au fost, acel om cu nevastă căruia i se prefăcuse cenuşa în peatră scumpă, şi la a căreia cărătură luă parte şi tatăl lui Miriuţă, când giurui necuraţilor pe timp de trei ani. Cheful a fost nespus de mare.. Muzica şi lăutarii au venit din toate părţile şi cântau ziua şi noaptea; vinul cel din viţă curată curgea în râuri, iar cu vasele ce s'au deşartat s'a iezit o gârlă. Nunul cel mare, cu peatra scumpă, care la început avea minte şi n'avea bani, giurui tinerilor la masa cea mare un car gospodăresc plin de peatră scumpă, din care dac'aşi avea şi eu un ou. Doamne, Doamne, ce aş mai face!...

Tinerii s'au îmbogăţit şi la anul au avut un fecior frumos, da frumos, cum n'a mai fost altul pe lume dimpotriva lui... De atunci Miriuţă şi cu fata mamei Gindra au tot trăit în fericire; iar dacă n'or fi murit, atunci de bună seamă, că trăesc şi astăzi....

Auzită de la moşul meu Leon Halunga. Hânţeşti-Dorohoi.

N. V. Hânţescu

GÂCITORI

366.—*Rugul din pădure.*
Rascaparasca de-ar avea car, s'ar sui la Dumnezeu.

367.—*Sabia.*
Putinei de aur,. limbă de bălaur.

268.—*Ciuda.*
Străchinuţă verde, şăde jos şi nu se vede.

369.—*Biserica.*
Huhurează creaţă, şăde jos pe ghiaţă.

370.—*Postul cel mare şi Paştele.*
Şăpte foi de varză, şi trei ciocane de aur

371.—*Cântarul.*
Tandalică'n sus, tandalică'n jos; dacă nu mă crezi, uite pe cristez.

372.—*Curechiul.*
Hulburuş, hulburuş, şăde 'ntr'un picior.

373.—*Ceaunul cu mămăligă.*
Am un frate, când se baligă, toţi se strâng pe lângă el

374.—*Moara.*
Râşniţă cofâşniţă, diamant în coşniţă.

375.—*Măţa.*
Mărușă nerasă umblă noaptea prin casă.

*

Deget fără unghii, umblă să te'n junghe.

376.—*Râşniţa.*
Sus ţurlui, jos ţurlui, şi la mijloc fiu! fiu! fiu.

377.—*Lenea.*
Ciolane rupte, şăle durute.

378.—*Patul.*
Ce-i făcut şi tot îl faci, şi iar îl desfaci.

379.—*In pântecele măsei.*
Unde-a stat fiecare om închis, nouă luni.

380.—*Ceaţa.*
Ce apă-i mai mare'n lume.

381.—*Coasa.*
Căţaua lipova, linge câmpul cu limba.

382.—*Căciula.*
Retevei rotund, bagă părul în fund.

Valea Hogei-Vaslui.

G. I. Popescu

383.—*Coţofana cu porcul.*
Titirică, pişcă,
Incalică pe tirişcoi, pişcoi,
Iar tirişcoi, pişcoi,
Nu poate să încalice pe titirişcă, pişcă.

384.—*Glonţul puştei.*
Tândărică lemn uscat,
Trece pe sub Ţarigrad.

385. *Ochii omului.*
Am două gogoşele,
Cât le-arunc,
Atât se duc.

386.—*Tunetul.*
Bate toba la Moldova,
Şi s'aude la Craiova.

L-t Al. Saint-Georges

387.—*Cartea*
Rădăcină de citină,
Iar voinicii o mai răsfiră.

388.—*Lulea.*
Găinuşă, ciuşă,
Dă cu ciocul prin cenuză.

389.—*Cântarul.*
Găinuşă, ciuşă,
Cu minciunile'n guşă
Cu dreptatea pe spinare.

390.—*Şeaua.*
Ii şea, şi-i aşa,
Ţi-aşi spune şi nu-i aşa.

391.—*Lacătul.*
Boeraş cu haine scurte,
E mare judecător în curte.

Al. Voicu

392—*Femeea însărcinată.*
Trece donda pe cărare
Cu 4 mâini, cu patru picioare,
Cu 40 de unghişoare.

393.—*Vatra, coşul, fumul.*
Mama lată,
Tata gros,
Nenea Ion flueros.

394.—*Soba.*
Am o fată mare;
Toţi câţi intră'n casă
O iau în braţe.

395.—*Pătulul.*
Am un unchiaş cu un ochiu.

396.—*Bota de apă.*
Iltâc, bâltâc,
De barbă-l duc,
De barbă-l aduc.

397.—*Opincele.*
Am două vaci,
Dacă le leg, merg,
Dacă nu le leg, nu merg.

398.—*Parii gardului.*
In pădure ne-am născut,
In pădure am crescut;
Acasă ne aduseră,

Şi'n horă ne puseră.

399.—*Sfredelul.*
Am un bou,
El face gunoiu[1],
El îl râneşte.

400.—*Lipitoarea.*
Obială tătărească,
Cine-o ghici, să se zgârciască.

401.—*Cântarul.*
Ce stă drept,
Şi din coadă: fâţa-fâţa!

402.—*Capul.*
Ce e mic la vedere şi mare la încăpere?

*

Pe cine un om îl poartă şi cuprinde lumea toată?

403.—*Ciapa.*
Cu picioarele în vânt,
Şi cu barba în pământ.

404.—*Bozia.*
Mic, verde,
Tânăr, bătrân;
Bătrân, călugăr.

405.—*Cioara şi porcul.*
Ţânţa-mânţa şade pe ţânţoi-mânţoi.
Dar ţânţoi-mânţoi, nu şade pe ţânţa-mânţa.

Jud. Argeş şi Muscel.

C. N. Mateescu

406.—*Strugurile.*
Chipul meu e tot bubos
Şi la nimenea scârbos,
Chiar de 'mpărat sânt cinstit.
Şi la masă sânt primit

407.—*Tocul de scris.*
Trei mă duc,
Trei mă adapă,
Trei mă aduc.

408.—*Minciuna.*
Un orb mă vede,
Un schiop mă prinde,
Un golan mă ţine în sân.

Slatina.

C. Georgescu-Munteanu

409.—*Ciorapul cu căriigele.*
Cu cinci pari şi cu-o nuia,
Faci gardul cât îi vrea.

410.—*Ciutura cu tuturoiu.*
Este o fată de pandur,
Şi-o pupă lumea în c...

411.—*Ghinda.*
Ce atârnă'n jos belită?

412.—*Pisica.*
Mihai sfârşog,
Şade lângă foc;
Unge curelele,
Luceşte mustăţile.

413.—*Luntrea.*
Am o raţă fără viaţă,
Dar te poartă în spinare
Trecând gârla cât de mare.

414.—*Ochii.*
Ai în pat să ne culcăm
Două negre s'astupăm.

Silistea-Gumeşti, Teleorman.

A. M. Nour

415.—*Şaua.*
Ce-i mai mică de cât porcul,
Şi mai mare de cât calul?

416.—*Hornul şi funigimea.*
Am un sac cu flori,
Şi şede cu gura în jos,
Şi nu se varsă.

417.—*Scoica.*
Sus cobae,
Jos cobae,
La mijloc carne de oae.

418.—*Muşuroaele.*
De-aici şi până la mare,
Tot funduri de caldare.

419.—*Oul.*
M'o trimes doamna de sus,
La doamna de jos;
Să-mi dai vin şi 'rachiu,
Aşezate 'ntr'un butoiu.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

BOTANICA POPULARĂ

49.—Ciuboţica cucului.

Ciboţica cucului creşte prn fâneţe primăvara înaintea altor ierburi. Nu face craci, e erboasă. Cu frunza ca a cireşului, groasă, de un verde închis, crestată pe margină şi păroasă. Infloreşte prin Mai, are floare galbenă, într'un picior lungăreţ şi în forma unui păhăruţ. Mirosul ei e frumos.

Ciuboţica cucului pisată şi cu apă se bea contra frigurilor. Cu floarea ei amestecată cu floare de soc se face ceai pentru inăduşală, pentru cei cu durere de piept.

Căzându-i floarea, nu mai înfloreşte până la anul In Bucovina se crede că spre o fi scutit de gâlci, este bine a înghiţi trei flori de ciuboţica cucului,

50.—Ciulinul.

Ciulinul e un soiu de spin. In leacuri n'are întrebuinţări şi în cântece rar se aude. Aşa într'un bocet din Basarabia:

Cărăruşă la vecin
Creşte iarbă şi ciulini. [1]

51.—Ciumafai.

Ciumafaiul numit şi *laur, turbare, ciuma fetei, ciumăfoae, bolandariţă, porc, nebună, buruian* sau *laur porcesc,* are frunze simple în formă de inimă crestate pe margine. Florile lui sunt albe şi in formă de pahar. Se înmulţeşte din seminţe, care nu degeră iarna. Fructul său în formă de măr e acoperit cu ghimpi, sămânţa e neagră şi e aşezată rânduri în lăuntrul fructului,

Mirosul frunzelor e greoi. Frunzele de ciuma foi pălite (pârlite) în foc sunt bune de pus la răni şi tăeturi. Sămânţa de ciumfai şezută în spirt e bună când te dor picioarele. Iei zamă de-aceia şi te speli ori te freci şi durerea fuge. La încheituri mai ales e o bună doctorie.

Cu măr verde de ciumafai se joacă copii. Din flori fac pocnitori. Când e coaptă sămânța, fructul îl fac copiii porci și boi, punându-le niște lemnișoare cari închipuesc picioarele și coada.

52.- Cânepa broaștei.

Cânepa broaștei sau *lâna broaștei* crește în bălțile stătute, în bâltoage și are o culoare verde frumoasă.

Se pune pe ranele copiilor sau ale oamenilor ce se frig sau se opăresc ca să scoată ferbințeala.

A. Gorovei și M. Lupescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1140.—In zilele de 15, 16, 17 Iulie sunt circovii de vară. Peste an sunt trei rânduri de circovi: Iarna, Vara și Toamna. In zilele de circovi nu trebue să împungi cu acul, cu sula, să nu torci, să nu te lai, să nu te piepteni căci sunt răi de lupi.

Un om *a'ngrusit* o păreche de opinci într'un circov de toamnă (aceștia cad prin luna Noembrie) și a doua zi a găsit 3 oi omorîte de lupi.

1141.—Mărina 17 Iulie e cel mai mare circov de vară și bună de lupi, Unii oameni nu țin tustrei circovii ci numai pe aceasta pe Mărirea.

1142.—Sfântu Ilie bun pentru tunete, trăsnete. Când tună se zice că el umblă cu căruța prin cer. In această zi femeile ce au copii morți duc colivă de mere la biserică și împart pe la oameni de sufletul copiilor și apoi mănâncă și ele. In această zi nu se svârle cu mere pere în sus căci bate piatra. Dacă va tuna în ziua de Sfântu-Ilie toate poamele vor fi vermănoase anul acela.

1143.—In ziua de 21 Iulie e Ilie Pălie fratele lui Sfântu-Ilie. Oamenii îl țin că-i bun pentru lighioi.

1144.—In ziua de 22 e Foca. El se ține pentru arsuri focuri și pentru că-l țin și Turcii.

Bălțătești-Neamț. **I. Preutescu**

1145.—Eaca ce să faci, dacă vrei să-ți cânte strașnic fluerul sau trișca: Umplând fluerul cu lapte de capră neagră și astupându-l la cele două capete, du-l în crucea nopții la crucea drumului de la hotarul satului și-l îngroapă acolo. După trei zile și trei nopți du-te tot singur și tot în crucea nopții, desgroapă-l și vino cu spatele înapoi; da' nu cumva să te întorci sau să te temi, că împetrești pe loc și te iau Rusaliile.

1146.—Se zice că, dacă vrei să strici casa cuiva, trebue să faci acest farmec: Să pui 10 fire de sământă de cânepă sub lăicerul aşternut pe patul celor doi şi să le laşi 3 zile şi 3 nopţi. In a 4-a zi, aruncă-le în foc. Şi macar o pocnitură de ar auzi, li s'a dus gospodăria pe apa Sâmbătei.

1147.—Ferească Dumnezeu să pue o fată pălărie de băet în cap, că-i cade părul tot!..

1148.—Vai şi amar e de casa ceia, la care s'ar afla să cânte vre-o găină cucoşeşte!... E mai rău de cât când urlă cânele..

1149.—Când s'o afla să-ţi intre vre-o broască în casă, să ştii că-i semn de sărăcie!...

Mănăstireni-Botoşani. **D. Gr. Furtună**

1150.—*Filipii de toamnă ţin 3 zile (14, 15, 16, Noembrie).* In aceste zile nu se dă sare vitelor, că le mănâncă lupii. Nu se dă nimic din casă mai ales foc, fiind rău de pagubă. Tot pentru acest lucru femeile sunt oprite de a lucra: bărbaţii însă, pot să lucreze, numai să nu facă gunoiu cu burghiul sau sfredelul, pentru că lupii vin şi fură din vite. Gunoiul nu trebuie dat afară, ci strâns la un loc până trec zilele cu Filipii. Şi nu se dă afară pentru că vine lupul să ia cărbuni, el neputând lega pui până n'o mânca cărbuni din zilele acestea.

1151.—*Varvara, Sava, sf. Nicolae (4, 5, 6 Decembrie)* sunt zilele bubatului (vărsatului). In fiecare zi se fac cât 3 turtiţe de pâne, care se ung cu miere în lipsă de miere, cu zahăr topit şi se dau la copii de pomană, împreună cu peşte, fasole boabe nefierte puse pe o farfurie (la noi se zice mai mult *făsui*) şi câte un fuior de cânepă. La prima turtiţă se zice: Să fie bubatului ălui mare: să fie bun ca pâinea şi dulce ca mierea. Tot aşa la a doua: Să fie bubatului ălui mijlociu, etc. şi la a treia: Să fie bubatului ălui mic, etc.

1152.—In ziua de *Ignat (20 Decembrie: Martirul Ignatiu),* e bine să se taie porcii cei negri. Din carnea lor iei o bucată şi împreună cu tămâie şi floarea soarelui, le duci la biserică în ziua de *Bobotează* să le boteze dopa; carnea aceea e bună când te dor picioarele; să te ungi pe unde te junghie.

1153.—In ziua de *Crăciun* dis de dimineaţă femeile se duc la cimitir spre a tămâia morţii că de, e zi mare. Apoi venind acasă împart turţile de pâne cu carne proaspătă de porc, pentru sufletul celor adormiţi întru Domnul.

Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

1154.—*Postul Precistei.* Mulţi gospodari mai de mult, în Postul Mare, postiau postul maicei Preciste. El se postia aşa: în septămâna I-a a

postului săptămâna mare se postia toată ziua Luni; în săptămâna a II-a se postea Marţi, în a III-a Mercuri, în a IV-a Joi, în a V-a Vineri iar în a VI-a Sâmbătă. In săptămâna patimilor se posteşte toate zilele şi nu se mănâncă de cât o dată in zi, sara, după ce a răsărit *steaua ciobanului*. Cine vra să aibă noroc şi să ajungă zile bune, posteşte cu drag şi D-zeu îi ajută.

Jud. Suceava **M. Lupescu**

1155.—Fata care cântă la masă, are să ia un bărbat nebun.

Dela M· Sevastos-Iaşi.

1156.—Un bărbat când botează întâi, trebue să boteze o iată, iar o femee trebue să boteze un băet. Altfel copilul moare.

1157.—Nu e bine să te uiţi noaptea în oglindă.

1158.—Cine mănâncă spuma dela lapte, îmbătrâneşte degrabă.

Dela bunica mea Elena Pavelescu-Bârlad.

1159.—După ce ai mâncat ouă, striveşte coaja, căci de n'o striveşti, cară dracii apă cu ea.

Mama mea Aspasia I. Popa Călmăţuia-Tecuci. **Victor I. Popa**

1160.—Când sar scântei în casă îţi vine un prieten.

1161.—Când te împedici de lăvicere, primeşti musafiri.

1162.—Când vezi primăvara întâi miei negrii, te mănâncă puricii.

1163.—Când vezi primăvara întâi fluturi galbeni, tot anul vei fi bolnav.

1164.—Când cântă cucoşul în prag, vin musafiri.

1165.—Când auzi întâi primăvara tunând, să-ţi dai în cap cu o piatră, ori cu-un fier; ca să fii sănătos.

1166.—Când latră cânele e semn a pustiu, şi e mai bine a-l omor pe el.

1167.—Când cântă găina cucoşeşte, moare cineva din casă.

1168.—Când intră o pasere în casă e semn că-ţi moare cine-va din casă.

1169.—Când iese un jidan ori popa la drum înainte, îţi merge rău.

Nemţişor. **Al. Moisei**

1170.—Ca un copil să nu se mai deoache, să-l cântăreşti, sau să-l dai să sugă de la o ţigancă, sau să-l dai de trei ori pe fereastră afară (adică îl dai pe fereastră, ţi-l prinde cineva, ţi-l aduce pe uşă şi apoi iarăşi îl dai pe fereastră, etc.)

1171.—Să nu scalzi copilul cu apă ce a dormit afară, că a trecut peste ea fel de fel de *erezuri de noapte* şi se bolnăveşte.

1172.—Să nu uiţi ceva de ale copilului să sfinţească soarele peste ele că are să plângă într'una.

1173.—Când va începe oamenii să-şi lungească căruţele (vara, pentru a căra cele de pe câmp) să ştii că copiii au urdinare.

1174.—Ce ai cusut Duminica, să descoşi, că e rău de fulgere şi de trăsnete. De ai lucrat ceva să cauţi să fărâmi.

1175.—Când un copil va râde dela 3-4 zile, să ştii că va eşi viteaz mare, mare răsboinic.

1176.—Copilul când râde în somn să ştii că se joacă Maica Precista cu el, iar de plânge, atunci îl ciartă.

1177.—Copilul mic cunoaşte pe mama şi pe tata lui, că le pune D-zeu câte o stea 'n frunte.

1178.—Să nu isbeşti merele unul de altul că are să dea piatră.

1179.—Să nu stai nici odată unde pică streaşina.

1180.—De ţi se pare vreodată seara (noaptea) că te strigă cineva, să nu eşi degrabă că te poceşte, să mai aştepţi să te mai strige până la trei ori şi apoi să eşi făcându-ţi cruce.

Jud. Ilfov. S. P. Colibaşi

DE-ALE COPIILOR

253.—Am o oae galbănă
Şede jos şi deapănă,
Deapănă aţă subţire
Ca să-mi facă cuşmă mie,
Şi se 'nchină cucului
Ca s'o dea robului.
Cucule Maria ta
Să fac schimb cu d-ta
Să-mi dai calul cel porumb
Să mă duc la Câmpu-lung
După prav şi după plumb,
După puşcă de puşcat
După prav de încărcat,
Ca să puşc o pasărea
Frumuşaua ta ş'a mea.

254.—Când bătu ceasul la unu
Badea-i gata ca păunul;
Când bătu ceasul la două,
Cu inima ruptă 'n nouă;
Când bătu ceasul la trii
Să ştiu bade dacă vii;
Când bătu ceasul la patru,
Mândruliţa aşterne patul:
Când bătu ceasul la cinci
Mândruliţă, eu 's aici;
Când bătu ceasul la şese,
Bădiţa de unde iese;
Când bătu ceasul la şepte,
Două fete spăriete.
Când bătu ceasul la opt,
Spăriete-s rău de tot.
Când bătu ceasul la nouă,
Spăriete's amândouă:
Când bătu ceasul la zece,
Spăriete's de-un berbece.
Vatra Donei-Bucovina Teofil Bizom.

255.—Unica
Dodica
Tretica
Patrica
Cinca
Rânca
Socotoi
Mocotoi

Tănase
Gheorghe

256.—Una mija patca
Cotei porumbaca
Cuțitele Domnului
Sabia curcannlui
Tronc, bonc, poloboc
Dă moara la loc.

257.—Pumna reța
Pumna pi
Chestin boli
Na costi
Tangăr, mangăr, na cartof
Tiaftof, berlinger bof.

258.—Colo'n vale p'un pietroi
O codobătură s'un codobăturoi
Codobătura nu putea să codobăturească pe codobăturoi
Codobăturoiul, codobături pe codobătură.

259.—Ceapă albă, iapă albă.

260.—Porcul poartă clopotul

261.—Putină pritocitoare, putinică pritocitorică.

Culese din Iazu-Ialomița. **D. Petrescu**

262.—Uni,
Doni,
Tini,
Pani,
Cinga,
Linga,
Stoti,
Loti,
Muți,
Țenchi.

263.—Vine Turcu' mânios,
Cu pistolu' ruginos:
Dă-mi, Mariță, cheile,
Să discui odăile,
Vai! vai! nu's la mine:
Ci-s la maica'n București,
După curțele domnești;
Unde se ouă rațele,
Clocoti-ț'ar mațele.
Cioc,
Boc,
Boboc,
Treci la loc,

Vlăsânești-Dorohoiu. **Al. Leontescu**

264.—Când eram la școala primară germană din Sibiu, jucându-mă cu copii *nemți* număram astfel ca să aflăm pe cel ce avea să ne prindă:
Echete,
Pechete,
Țucărte mi
Abăl, fabăl, domini,
Elț, pelț,
Pila puf,
Nus, bus,
Du bist draus (tu ești afară, ai eșit). Pe care rămânea vorba *draus* (afară), trebuia să alerge să ne prindă. E deci și nemțește.

Vezi no. 250 p. 250

265.— In Jina (județul Sibiului) jocul descris la No. 252 p. 250 se numește «de-a orbenicea».

Victor Lazar

266.—Una lică-ciucilică
Ciucipană-păpărană
Jèlnica-bèlnica
Rinci-pinci

267.—Una mână
Codo mână
Vramorea
Praporea,

Cotcozie
Năsălie
Ciongai
Bongai
Bèlenzai
Trosc.

268.—Una lie
Judelie
Judecata
Prèumblata
Repțu
Crepțu
Siminic
Paşte'n câmp.

269.—Una
Duna
Trina
Pana
Ştinca
Linca,
Stodea
Bodea,
Cioc
La loc.

270.—Una ramă
Cătărama
Tridear
Vridear
Sărărai
Cum te tai
Polomidă
Polomai
Tucton sedic,

271.—Am-tam
Tobo-cam
Seli-veli
Mişcu-țam
Ciaci-vari
Dobori
Buza, buza
Ribițchi.

Ardeal. **P. Ugliş**

O SAMĂ DE CUVINTE

1834—1857

Acir=aştept să mi se dea. d. p. I *acir sâ mănânc.* II *nu cumva c'o s'acir să-mi dea să mânănc?*

Albinez=încep să umblu după o boală lungă şi să lucrez câte ceva. d. p. *Ce mai face C.? Mai albinează şi el, slavă Domnului.*

Mă alivănesc=mă alipesc de cineva ca să trăesc. d. e. *s'a alivănit şi el săracu' pe lângă cutare.*

Ama=ci numai, dar s. e. *n'ai fost aşa dă voinic e ama bun de zurbalâc.*

Amnic=în stare, vrednic s. e. e *âmnic să-şi ție viața.*

Amuşăt=stricat, de obicei se întrebuințează pentru carnea proaspătă intrată în putrefacțiune.

Anevoe=greu exp. e anevoe să faci...

Araiman=voinic (la copil): *are un araiman dă copil!*

Arabie=cel care vine repede; s. e. *mai încet, arabie!*

Arioi=grup de oi despărţit de turmă s. e. *rupse un arioi.*

Arămuc=arioi.

Aşteamătu=a merge binişor şi fără să se simţă pe urma cuiva s. e. *se luă aşteamătu după el.*

Aricit=pocit, necrescut normal din cauza unei boli când a fost mic.

Caciofiu=vânat, cenuşiu (în special la găini).

Caciorit=batjocurit (mai ales la văpsirea diferitelor stofe, când nu e o văpsire reuşită, uniformă).

Căfăni=a nu se îmbuca bine, cum ar fi de pildă, o osie prea subţire pentru gaura roţii, sau un picior prea mic pentru un pantof; în mers nu se potrivesc.

A călcăi=când curge apa, printr'o gaură prea strâmtă şi face sgomot din cauza aerului, care intră în vas

Căldu=necopt bine (despre cereale). Se zice şi pâinii scoasă din cuptor nerăscoaptă.

Cantaur=stricat la minte.

Carabă=umflat, sătul.

Căşcălit=făcut din grabă, d. p. *căşcălii măliga numai de cât.* Tot aşa de des se obişnueşte şi când mănânci fără să prinzi de veste.

A-i căşuna=a stărui într'o hotărîre d. p. *mi-a căşunat să învăţ meşteşugu' ăsta.*

Căşmet=soartă, noroc.

Ceaurit=amăgit, zăpăcit.

Principele-Ferdinand,-Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

CÂNTECE

1125.—*Măi femeie cu barbat,*
Ia, te uită pe subt pat,
Că d'un an nu-i măturat.
Pune boii la tânjală,
Şi scoate gunoiu'-afară.

1126.—*Bate-o, bate-o la podele,*
La fusta cu catifele.

1127.—*Ia, mai zi, mai zi, mai zi,*
Că la vară ţi-oi cosi,
Unde-a fi iarba mai deasă,
Şi copila mai frumoasă.

1128.—*Ia, mai zi, mai zi, mai zi,*
Că la vară ţi-oi cosi,
Unde-a fi iarba mai rară,
Şi copila bălăioară.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

1129.—*Frunză verde foi de fagi,*
Ţi-am spus sara und' să tragi:
La casa cu coşu 'nalt,
La pâsmaci (?) cu lilieac,
Unde te iubeam cu drag.
'N-bătătură cu răsură,

OBOLUL

întemeietorilor. abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei «ION CRREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată şi depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate ştirile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului :** legende, credinţe şi datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie şi Decembrie şi anume :

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceştenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia şi Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie şi toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui Artur Gorovei
Fălticeni

Anul V.—No. 11. Noembrie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Copii cu steaua

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

EXEMPLARUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate . . .	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU.

CUPRINSUL:

Şi'n mijloc cu busuioc
Unde mă iubeai cu foc,
Unde-ţi eram lumină,
Şi dor de la inimă.

1130.—*Foae verde de bujor.*
Doamne, bate-l-ai de dor.
C'o muchie de topor,
Că prea sunt aprins de dor.
Dacă văzuiu, ce văzuiu,
Puseiu dorul căpătâiu,
Cu dragostea mă 'năvăliiu,
Şi dormiiu, mă odihniiu.
Peste noapte, mă scutaiu,
Dragostea mi-o sărutaiu.

Auzite în tren, în ziua de 3 Martie 1912 de la Iulica Şt. Lungan. Usca de sus-Romanaţi.

S. P. Chiricel

1131.—*Mărită-te fă Anică,*
Nu eşti bună de nimică.

1132.—*Asta-i fata lui cărbune,*
Cum îi spui, aşa se pune.

1133.—*Asta-i fata lui Tanasă*
Cum îi spui aşa se lasă.

1134.—*Mâncatu-s doamne de străini*
Ca iarba de boi bătrâni;
Şi mâncatu-s de ai miei
Ca iarba de mieluşei.

Auzite de la soldatul Cananău Vasile din Reg. Cantemir No. 12. Com. Vultureşti, jud. Vaslui.

S. Manole

1135.—*Eu iubesc, mama iubeşte,*
Pânza 'n casă se 'ncâlceşte;
Eu iubesc pe Constantin,
Maica mea pe Gherasim.
Toată noaptea ne sfădim,
Că-i mai frumos Gherasim;
Gherasim e om frumos,
Constantin e tot mucos.
Eu iubesc ca o copilă,
Maica e căţea bătrână.
Eu iubesc la mahala,
Maica 'mi ţine uliţa.

Auzit de la fetele Casandra şi Veta Şuşnescu, Bălinteşti-Covurlui.

A. Munteanu

1136.—*Când mă uit din crâng în luncă,*
Imi văd puicuţa la muncă,
Şi la prânz cu demâncare,
Şi sara la desmierdare.
Du-mă Doamne unde-i luna.
Să dau cu puicuţa mâna.
Când e lună, nu mai jace,
Să las pe puicuţa 'n pace,
Să iubesc pe cine-mi place.
Dintr'o mie, dintr'o sută,
Dintr'o sută, dintr'o mie,
Numai să-mi samene mie.
Departe, puico, departe,
Două dealuri şi-o pădure,
Pe noi numai ne desparte.
Haide vino la pădure
Să ne sărutăm odată.
Fie ori şi ce ar fi
Nimeni nu ne-o despărţi.

De la Onciu I. elev cl. III. Costeşti-Tutova

Maria I. Mircea

1137.—*Foae verde mărăcine*
S'o aprins carnea pe vine.
Es afară să mă stâng
Şi mai tare mă aprind.
Şi de amărît ce sunt
Nu văd iarba pe pământ
Nici soarele răsărind.

Rădeşti-Tutova.

1138.—*De te-aş prinde la un loc*
Miticuţo. of!

Mijlocelul să ţi-l frâng
Miticuţo, of!
Şi trei coaste dea-rând
Să te duci acas' plângând

1139.—*Săracul românul meu*
El munceşte şi eu beu;
Aş mai bea ş'aş mai mânca
Dar, n'am de unde lua.
Vârlezi-Covurlui.
Ioan N. Vârlezeanu

1140.—*Tot mergând la puica'n deal*
Mi s'a despotcovit calu',
Dar nu-i vina calului,
Nici a potcovarului,
Ci e vina tot a mea,
Că m'am dus prea des la ea.

1141.—*Foae verde mărăciune,*
Eu plec, satule, din tine
La duşmani le pare bine
Numai mie-mi pare rău,
Cam lăsat trei mândre'n el
Foae verde de măr dulce,
Eşi leliţo 'n deal la cruce
Şi te uită cum mă duce.
Rădeşti-Tutova. **I. I. Nadă**

CRONICA

Provocat de d-l Pascu, prin nişte aprecieri cari mă ţintiau pe mine şi pe toţi acei ce ne trudim din greu pe-un ogor, de care ghetele subţiri şi mănuşele albe nu se pot atinge, i-am răspuns în n-rele 1, 2, 4 şi 5. arătând o mulţime de greşeli strecurate în teza d-sale de doctorat în filologie: *Despre Cimilituri.* Nu scrisesem că *d. Pascu nu trebue să greşească*, dar strigasem că oamenii, oricât de mari ar fi, n'au dreptul să se creadă fără greşeli pe de o parte, iar pe de alta că n'au dreptul în trufia lor, să caute a micşora, a îneca avânturile cari le pun şi le strâng cu cea mai mare jertfă ospeţele lor de oameni mari.

Scrisesem acele şire întâi pentru altă lume şi numai apoi pentru d-l Pascu, iar de atunci au trecut cinci luni. D-l Pascu n'a răspuns. Pricina o aflăm abia acum în *Arhiva* an. XXIII p. 275 şi ne-o spune d. August Scriban în două articolaşe la rând: „*O trivialitate a revistei „Ion Creangă*" şi „*Probe de limbă din revista „Ion Creangă*" când scrie· „D-l Pascu e doctor în litere [,] a publicat deja câteva volume şi numeroase articole atât în ţară, cât şi în străinătate şi este deci un om de ştiinţă recunoscut..."

Pe d. Pascu,—om de ştiinţă, da, dar nu pentru dovezile aduse de d. Scriban,—zice d-sa că l-am atacat „într'un ton [,] într'un stil şi cu o ştiinţă [?] care făcea imposibil un răspuns." Şi cine-s eu? „Un simplu... care... face folklor ca diletant auto didact." Fireşte, d. *Doctor* Pascu, nu s'a putut însuşi pune la vorbă cu un *simplu*... şi atunci a poruncit sau a îngăduit d-lui Scriban. să zicem ca mai sus: un simplu profesor de limba latină, care în orele libere face filologie, să-l apere, atacând revista „Ion Creangă."

Dar se poate că d. Pascu nici nu ştie despre asta.

Atacul îl dă prin trei părţi.

Intâi zice că revista „Ion Creangă" e trivială fiindcă în acest an, pag. 124 publică o jâtie care de obicei nu se publică şi pe care o „insoţeşte" [=însoţeşte] cu arătarea aceasta: „Pentru care Redacţia cere iertare. S'a tipărit numai pentru d. Dr. G. Pascu."

D. Pascu e de părere că astfel de bucăţi *trebue* să se publice. De asta trebue să se

scandalizeze d. Scriban. Şi mărturisesc: sunt încântat că l-am putut scandaliza.

Apoi zice că revista „şi fără asta e destul de criticabilă.“ Asta n'am ştiut-o! O revistă ca a noastră, pe care noi o socotiam căzută din cer, să fie criticabilă, „destul de criticabilă“! D. Scriban va fi atât de milostiv să se oprească la acest edict. Din când în când să-l mai editeze dar *Expunerea de motive* s'o lese de-oparte, s'o amâne: pentru nişte oameni ***simpli*** or fi prea lungă.

Şi în sfârşit arată că revista noastră publică în pomenita bucată de care se leagă şi pomenita trivialitate, trei greşeli: *păcăleală* în loc de *păcăleală*, ***hâlţâie*** în loc de ***hâlţâie*** şi *să iese* în loc de „**se** *iasă*.“

S'a întâmplat însă că revista a păstrat manuscrisul acestei bucăţi şi dacă d. Scriban ne trimite 15 lei, îl putem publica în facsimile. Ne-am hotărît: Trebue „**se**“ isprăvim cu obiceiul de-a căuta noduri în papură şi „**se**“ nu mai punem beţe în roate pe vremurile acestea gloduroase!

* D-l C. M. Popescu ne scrie că a primit şi d-sa o *Rugăciune de la Ierusalim.* Fata care a murit e din „oraşul Volga.“

T. Pamfile.

Soţia lui Ion Creangă.—Intr'un număr din „Universul“ din luna Septembrie a. c. s'a dat o informaţie, că la Iaşi, a murit d-na *Ecaterina Ion Creangă,* soţia marelui nostru povestitor.

Am cerut „Universului“ desminţirea acestei veşti, dar nu s'a îndreptat greşala.

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă“ şi pentru cine vrea să ştie, adevărul este acesta:

Soţia lui Ion Creangn a murit de mult, de vre-o 30 ani. El după moartea soţiei şi-a luat în casă o servitoare — femee deşteaptă şi curată – Tinca Vartic care l-a slujit cât a trăit.

La moartea sa, el a spus fraţilor săi, că lasă casa lui, Tincăi Varatic, ca răsplată pentru credinţa cu care l-a slujit. Tinca Vartic, în urmă s'a căsătorit cu un dn. Deliu din Iaşi, cu care a trăit până mai zilele trecute când a murit.

Cine cerceta bujdeuca lui „Moş Ion Creangă“ căpăta, dacă o găsia în duşi buni, multe ştiri de la ea, asupra vieţei lui Creangă. Multora li se recomanda ca soţie a lui Creangă, căci căpăta bacşiş de la vizitatori. De sigur că vre-unul de aceştia mai cercetând bujdeuca lui Creangă şi aflând că Tinca Vartic a murit, a dat vestea prin „Universul“ că a murit Ecaterina Ion Creangă. Adevărul însă e cel spus mai sus.

M. Lupescu.

* In revista săptămânală „Nedilea“ din Lemberg a apărut în traducere ruteană „Popa Duhu“ de Ion Creangă. Traducerea e făcută de d-şoara Ecaterina Mandicevschi, profesoară în Cernăuţi. Tot acolo se anunţă apropiata apariţie a altor traduceri din Creangă şi anume: Amintirile, Harap Alb, Moş Ion Roată şi Ivan Turbincă. Harap Alb va apărea ilustrat. Peste scurt timp se va traduce şi restul operelor lui Creangă şi va apărea astfel complet.

Aceasta va fi, credem, prima dată, când un autor român va fi tradus în întregime într'o limbă străină

N. Teaciuc

prof. la şc. norm. Cernăuţi

Poşta Redacţiei.

Domnilor: T. Vasiliu, primit; *Al. Leontescu,* primit; *C. Hristea,* primit. Dorim însă culegeri mai felurite; *C. M. Popescu,* primit, mulţămiri. *V. Moisiu.* Legenda aceia

nu s'a publicat încă și fiindcă se va publica, nu se poate înapoia: mi-ați făgăduit atâtea, încât...

Poșta Administrației.

Domnilor G. C. Constantinescu, Potlogi-Romanați și *L. Bazilescu*, Tălpașul-Dolj, vi s'a trimis ce-ați cerut.

S'a primit de la d-nii *A. Mărculescu* șeful gărei Zorleni, 5 lei, abon. V; *I. N. Popescu*, Ștefănești-Vâlcea 5 lei abon. V. *A. Cardaș* 5 lei. *Prof. V. Ghițescu* 5 lei. *P. Ștefănescu* cotizații 15 lei. *S Capsa* cotizații 30 lei. *S. P. Colibași* 2.50. *Librăria Națională* Orăștie. 4.50; *D. Furtună*, cotiz. 1.10. *N. I. Dumitrașcu* cotiz. 5.35. *N. I. Munteanu* Zărnești, cotiz. 5 lei; *T. C. Blendea*, 5 lei. *D. Col. Ionescu* Dorohoi, 5 lei, abon. an. V.

Cărți primite la Redacție.

Dr. Corneliu Șumuleanu: Spulberarea unei calomnii, cu privire la conducerea institutului de chimie din Iași, Vălenii de munte, 1912, Tip. „Neamul Românesc" 198 p. 2 lei.

Artur Gorovei; Filosofia Babelor sau ghicire de norocire ce fac femeile cele văduve și fetele pe la ajunurile sărbătorilor celor mari, tipărită pentru întâia oară de Pah A. G. L. Fălticeni, 1912, Tip. „Gutenberg" 12 p. 50 bani.

Pr. T. Bălășel; Sfânta Duminică, povestiri populare române. Cărticica no. 2 din Biblioteca societății culturale și de ajutor „Dragostea creștină" din com. Ștefănești, jud. Vâlcea, Vălenii de Munte 1911, Tip. „Naamul Românesc" 74 pag. 20 bani.

Alexandrescu-Dorna; *Popasuri*, lucruri de demult, (No. 774 din „Biblioteca pentru toți") București, f. a. libr. Leon Alcalay, 96 p. 30 bani.

N. Iorga: *Nevoia reînoirei conoștinților istorice în învățământul secundar*, București, 1912, edit Casei Scoalelor, 44 pag. 30 bani.

Florian Cristescu Insemnări asupra învățământului popular românesc din Transilvania și Ungaria, București 1912, Tip. Socec, 32 p. 40 bani.

V. Greciuc: Utracvismul sau Două limbi de predare la liceele (gimnaziile) românești din Bucovina. Cernăuți, 1911, Tip. soc. „Scoala română" in Suceava, 40 p.

N. Iorga: Mănăstirea Hurezului. Desvoltarea și viața ei Vălenii de munte, 1912, Tip. „Neamul românesc" 80 p. 75 bani.

N. Iorga: *Portul românesc popular*, conferință, Vălenii de Munte, 1912, Tip. „Neamul românesc, 32 p. 75 bani

Reviste noi primite în urmă.

Lumina, apare săptămânal. Adm. str. Carol 52 in ? Un exemplar 10 b.

Apărarea națională, organ naționalist-democrat apare săptămânal. Craiova, Red. și Adm. str. Bolintineanu 2, Director G. Mil. Demetrescu; un no. 5 bani.

Reuniunea învățătorilor apare lunar. Redacția Iosif Stanca în Rosa u. p. Marospetres, comit. Arad; abon. 7 coroane.

Sfatul sătenilor, gazetă pentru popor, apare de două ori pe lună sub îngrijirea Asociației învățătorilor buzoeni, abon. anual 3 lei. Adm. I. Pegu-Breazu, prin Mizil.

Anul V.—No. 11. Noembrie, 1912.

ION CREANGA

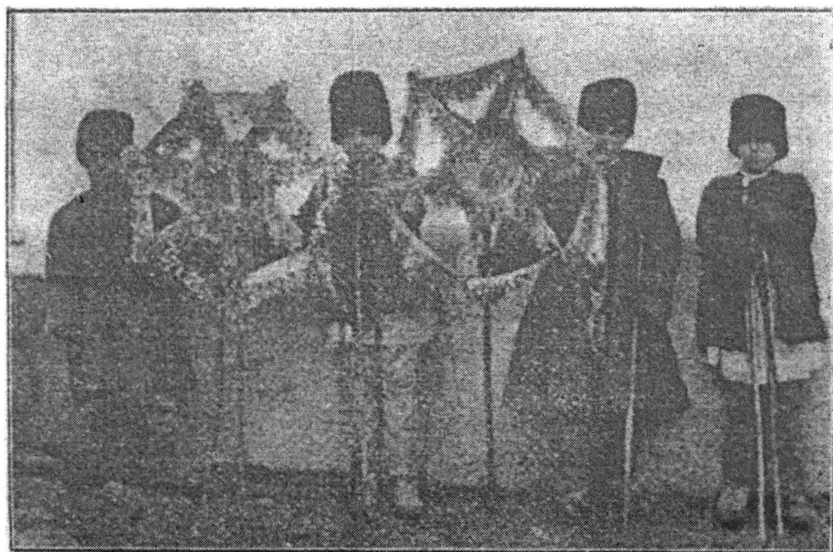
Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: **T. PAMFILE** Bârlad, str. Promoroacele

ABONAMENTUL ANUAL: In ţară . . . 5 lei; In străinătate . 6 „

ADMIMINISTRAŢIA: **M. LUPESCU** . Zorleni-Tutova

64. -Copii cu steaua în Ardeoani-Bacău. După o fotografie comunic. de d. D. I. Procopie.

Viiaţa şi nevoinţa sfîntului prea cuviosului Macarie

Acest minunat sfnt prea cuviosul Macarie in vremile cînd s'au fost aflat el la Sihăstrie, mergîndu întru o zi pe o cărare prin pustietate, iar

în urma lui vine un înger în chip călugăresc; şi dacă să apropieră îngerul de sîntul Macarie, ii păru că iaste călugăr de pustietate, şi-i zisă sfîntul Macarie: *Dmnezeu* să te erte fiiul meu; deci mai mearsără înpreună puţintel pre un drum iar sfntul Macarie văzând pre înger în chip călugăresc şi frumuseţea lui minunată foarte, minunându-să sfntul, zisă cătră înger: minune frate de tinereţile tale şi de frumuseţile tale şi mă gîndesc în gîndul mieu că nu iaste cu putinţă la suflet de om; ci te jur pre numele lui Dmnezeu să-mi spui drept ci eşti tu. Iar îngerul îndată făcînd metanie cătră sfntul Macarie şi zisă: blagosloveşte părinte sfnte, că eu sînt îngerul lui Dmnezeu, şi am venit să-ţi spuiu cîte le pofteşti şi nu le ştii şi nu le cunoşti. Pentru aceaia întreabă-mă să-ţ spuiu ce-ţ este voe. Atunci sfîntul căzu şi să închină cătră înger şi zisă: Mulţămesc Dmnezeului mieu că me-au trimis îndreptătoriu să mă îndreptezi care nu le ştiem şi le poftem să le aflu. Atuncea răspunsă îngerul şi zisă sfntului Macarie: spune-m părinte ce voeşti şi ce pofteşti a afla. Atunci zisă sfântului Macarie: spune-m sfnte îngere în ceialaltă lume fără de sfîrşit oamenii cei morţi să cunosc unii cu alţii? Şi zisă îngerul: ascultă părinte sfnte, după cum vezi întru această lume oaminii de cu sară dorm, iar dacă să face dimineaţă şi să întimpină unul cu altul, şi-ş dau bună zioa şi vorbesc amîndoi; într'acest chip este şi ceialaltă lume; unul cu altul, să cunosc şi să veselesc şi pre ceia ce nu i-au mai văzut nici odată, acolo pre aceia îi cunoaşte, precum un om întru un târg ci vede boeri mari sau săraci şi întreabă care este acesta şi dacă întreabă îi află şi pre carile nu l-au mai aflat nici l-au văzut vre odată întru acesta chip şi acolo iaste. Numai zise: adevărat sfnte părinte numai pentru drepţi, iar pentru păcătoşi nici să văd, nici să cunosc, nici să aud unul cu altul. Atuncea sfntul Macarie zise: spune-mi şi aceasta sfnte îngere, dacă esă sufletul din trup ce să face şi pomenirile pentru ce le fac oamenii? Zisă îngerul: ascultă părinte sfnte pentru morţi cînd să desparte sufletul de trup, atuncia îl eu îngerii şi a treia zi îl duc în cer ca să-l închine Dmezeului nostru Is Hs, iar de la pămînt până la ceriu sînt cete de diiavoli care să chiamă vameşi, şi şed întru întîmpinarea sufletului acei necuraţi diiavoli şi să arată catastihurile care sînt păcatile oamenilor scrisă de dînşii, şi le arată îngerilor şi zic aşa: iată în cutare zi, cutare om au făcut păcate, sau au furat, sau au curvit sau au precurvit, sau au căzut cu bărbat iarăşi bărbat, sau s'au scîrbit cu femeia sa şi a făcut cumva malachie şi alte păcate ce au făcut toate le spune îngerului. Iar dacă va fi făcut vre un bine acela om, aduc şi îngerii catastihurile lor şi le arată diiavolilor, ci de va fi făcut acel om milostenie ori de va fi făcut leturghii, ori de să va fi rugat lui Dmnezeu cu lacrămi, iar le spun îngerii de faţă şi stau de se pri-

cesc îngerii cu diavolii; şi de va fi făcut mai multe bunătăţi decît răutăţi, acel suflet îl eu îngerii şi-l suie la altă scară şi acolo să află alţi vameşi mai mari, scârşnesc cu dinţii lor şi le dă o mare groaze şi să silesc să ia acel suflet de la înger, iar sufletul de frică şi de groaze mare, merge de să ascunde în sînul îngerului, şi acolo să face socoteală mare şi amestecătură multă, dar cum va pute îngerii să facă ca să-l scoaţă. Iar după ce se mîntuiaşte de acolo merge la al treilea scară şi acolo să găsesc mai mari vameşi şi mai sălbatici, deci acolo să face mai mare gîlceavă şi sfadă cari îl vor lua îngerii au diavolii; şi dacă să mîntueşte şi de acolo, îl duc la al patrulea scară, după aceia îl sue la poarta ceriului şi acolo iaste la poartă al şaptelea scară, este ceata curvarilor, şi cine are putere părinte sînte să-ţ spue sfada şi groaza aceia ce fac acelui suflet acei spurcaţii diiavoli; iar de să va întîmpla să fie călugăr mai mare sfadă fac diiavolii şi zic aşa : unde te duci călugăre, au nu ştii tu ceia ce ai curvit şi ai spurcat cinul călugăresc şi îngeresc, întoarce-te înapoi, şi te du în iadul cel întunecat şi în focul nestins şi fără de sfîrşit că acolo ţe-ai gătit. Şi dacă îi întoarce viclenii de diiavoli şi să duc pe sub pămînt în loc întunecat şi în pedeapsă mare şi vai de acela suflet care au greşit, şi cade pre mîna diiavolilor de-l întorc diiavolii de la îngeri. Şi iar zisă sfntul înger : ce limbă poate să-ţi spue părinte sfnte, ce necaz fac acelui suflet ce cade pre mîna lor, că eu sînt înger şi mă întristez de cazna aceia ce fac acelui suflet ce-l iau diiavolii. Iar de să va întîmpla acel suflet să fie curat, il cu îngerii cu mare bucurie şi veselie şi îl sue în ceriu şi întru întîmpinarea lui sfinţii îngeri şi cu veselie îl sărută şi îl duc cu mare bucurie până la scaunul ceriului şi il închină Dmnului nostru Is Hs şi atuncea veade lăcaşurile tuturor sfnţilor şi mucenicilor şi sfnţilor oşteni, şi cele noă cete de îngeri pe carii îi aude cîntînd şi vede lumina soarelui celui mare. Iar întrebă sîntul Macarie: dar pomenile pentru ce le fac oamenii. Şi îngerul zise: precum ţ am spus înainte că a treia zi merge de să închină sufletul lui Dmnezeu, deci pomenile sînt în loc de pocloane înaintea lui Dmnezeu; apoi iar eu îngerii sufletul şi-l poartă de-i arată pre unde au umblat pre pămînt în toată viiaţa lui şi ce au făcut, şi în ce loc au furat sau au curvit sau au făcut moarte, sau au făcut cumva vreo asuprire şi toate relele ce au făcut întru aceastâ lume i le arată îngerul; şi iar îi arată cîte bunătăţi a făcut sau milostenie, sau leturghii, sau au postit şi cu metanii şi cu lacrimi s'au rugat lui Dmnezeu şi câte răutăţi şi bunătăţi au făcut, toate i le arată până a noua zi, apoi mergi iar la închinare; pentru aceaia dau de-ş fac liturghii şi fac pomene pentru aduceri aminte Dmnului nostru Is Hs pentru acel suflet cînd il va primi Dmnezeu; deci pentru aceia să fac pomenile şi liturghiile pentru folosul sufletului; şi după aceia să

inchină şi a noua zi, iar îl eu îngerii pe acel suflet şi iar îl duc în lume şi-i arată raiul şi sînul lui Avraam, lăcaşurile şi odihna drepţilor iar sufletul dacă vede aceste lăcaşuri minunate, să roagă să-l lasă să lăcuiască acolo unde lăcuesc drepţii, iar îngerii îl iau şi-l duc în iad unde să muncesc păcătoşii. Şi zice către dînsul: aici sînt vermii cei neadormiţi şi acolo iaste scîrşnirea dinţilor. Şi mai arată pîrăul cel de foc şi tot tartarul şi toate pedepsele cîte sînt de se pedepsesc păcătoşii i le arată iar păcătoşii cu mare pedeapsă să pedepsesc, iar mai pedeapsă de cît a curvarului şi a furtului nu iaste altă muncă. Şi iar zice sîntul înger către sîntul Macarie: adevărat sînte părinte iaste mai mare pedeapse a călugărului păcătos şi a preoţilor şi a preoteselor. Şi apoi iar îl iau îngerii şi-l duc la închisoare de (*pătat*) de zile; deci pentru aceia să fac pomenile şi leturghiile pentru mort că atuncia vrea să dei samă, răspunsul milostivului Dmnezeu după faptele lui ce au făcut până a fost viu; atuncia îl aşază şi şade până la zioa învierii; atuncia va învia şi trupul de-ş va lua plata după faptele lui. Atunci sîntul Macarie oftă şi lăcrămă zicînd: vai de zioa aceia ci s'au născut acelu păcătos, mai bine să nu să fi născut; iar sîntul înger zise: adevărat sînte părinte pentru păcătoşi iar pentru drepţi ferice de ei. Răspunse sîntul Macarie zicînd: rogu-mă sînte îngere spune-mi şi aceasta: are vre-o milă păcătosul. Răspunse îngerul şi zisă: ba părinte nici împărăţia drepţilor n'are sfîrşit, nici munca păcătoşilor n'are sfîrşit, că de ar lua cineva din mare cîte un grăunţ de năsip întru o mie de ani şi mai mult n'ar avea să să isprăvească, aşa este de mult împără.ia drepţilor ca năsipul mării. [iar] munca păcătoşilor nu are sfârşit nici odată. Şi iar zise sîntul Macarie sînte îngere spune-mi şi aceasta: care sînt este mai milos spre oameni ca să să roage păcătoşii de oameni la dînsul şi el să să roage la Dmnezeu pentru dînşii? Răspunse îngerul şi zise: Toţi sînţii sunt milostivi spre oameni, iar oamenii fără minte grăesc multe cu mînie pre sînţi; iar sînţii îngeri sînt foarte milostivi spre oameni căci că iubesc spăsania oamenilor, şi sînt mii de ceate. Inaintea Domnului nostru Is Hs iaste Prea Sînta Născătoare de Dmnezeu de să roagă zioa şi noaptea pentru norodul omenesc, pentru dînşii la Dmnezeu, pentru păcătoşi şi pentru rugămintea sînţiei sale se chiverniseşte astăzi lumea, iar oamenii clivitesc multe spre Dmnezeu şi spre sînţi, pentru aceia şi Dmnezeu şi sînţii îngeri i-au urît pre dînşii.

Atunci zise bătrînul Macarie: Oare fişte ce păcat despartă pe om de la Dmnezeu, iar blestămul, mînia şi zavistia stăpîneşte pre tot omul, acest lucru pogoară sufletul omului la Iad. Şi iar zise bătrînul Macarie: spune-mi ce păcat este mai urît lui Dmnezeu. Ingerul zise: Scîrnava

de mîndrie, că pentru mîndrie s'au izgonit Adam din raiu, și pentru mîndrie mai marii îngerilor au căzut din ceriu și s'au făcut diavol, și Fariseul unul dintr'aceia ce pofte bunătățile au pierdut. Atuncea zise sfntul Macarie îngerului: spune-mi care oameni să pedepsesc mai rău de cît alții. Iar îngerul zisă : ți-am spus părinte că curvarul și acel ce blastămă; ce-ți spuiu și aceasta că de desuptul iadului, că este și alt iad mai cumplit, foc de care să chiamă mai cumplit, și fiiul periciunii; acolo să muncesc preoții care fac curvie și apoi cîntă sfnta Evanghelie, și călugărițele cari fac curvie, și preotesele si diiaconii și diiaconițele, cinul părintesc la ceata îngerilor ce au căzut din ceriu, va să se înplinească din cei buni, și cu mare cinste să cinstesc. Deci pentru aceia călugării și preoții cei curvari, la mari pedepse încap. Așijderea cei ce calcă poruncile și bez-zaconii *(sic)* și primesc pre cei ce calcă poruncile și slujba, și fac faptele mirenilor, pentru aceia vor să dei samă la Dmnezeu. Și iar zisă îngerul către sfntul Macarie: dar ce voești sfnte părinte ca să-ț mai spuiu? Și sfntul Macarie răspunsă zicînd: Mulțămesc lui Dmnezeu că ne-au trimis îndreptare. După care nepregetînd sfntul Macarie, au izbovit aceste cuvinte, și le-au lăsat în lume, ca oricare va ceti să să pocăiască de păcatele sale și pentru folosul sufletelor sale, gîndind și cum va să dei răspunsul la înfricoșata judecată la al doilea venire la dreptul judecătoriu Dmnul nostru Is Hs, căruia i se cuvine cinstea și mărirea în vecii veacilor, Amin.

După un manuscript tutovean dinainte de anul 1838.

Tudor Pamfile.

CÂNTECE DE STEA

14.—*Steaua de sus răsare*
Cu cea taină mare,
Și steaua dă raze
La maghi luminează;
Și maghii grăesc,
Grai filozofesc:
—Că tu ești proorocită
De Varlam vestită.
Că de când pământul
S'a născut cuvântul.
Născând pe Christos
Lumii de folos.
Că a ta ivire
Ne 'nvață intocmire;
Că nouă ne scrie
La astronomie:
Că s'a născut jos
Impăratul Christos,
Din cetatea lui David
Pilde arătând.
Și dac'au văzut,
S'au călătorit
Și'ndat'-au aflat
Pe cel ce-au căutat,
Și i s'au închinat
Ca la un mare Impărat

Cu daruri in mâini fiind,
Lui Christos cântând:
—Cucoane Impărate
Şi prea Luminate...
Şi din ce chip eşti venit?
Din fecioară te-ai născut,
Din fecioară curată
Şi prea luminată,
Pentru aceia ne rugăm
Ca şi de la noi
Să primeşti darul lumesc
Şi pe cel dumnezeesc.
Iar de-acum pân' la vecie,
Mila Domnului să fie
Tutulor cu bucurie
Şi cu mare veselie!..

Prooroceaua: *Ascultaţi, ascultaţi dumneavoastră cinstiţi boeri, la povăţuitori, trei crai filozofi, mergând prin lume, au găsit pe Christos, prunc mic, înfăşat, in iesle culcat, cu mare bucurie au strigat: —Ascultaţi D-v cinstiţi boieri mari, c'aceasta este steaua care s'a proorocit mai 'nainte de* voroomnicul *Varlam, de aceşti trei crai-filozofi, de lumină purtători, zicând că vor răsări o stea dintre Israiliteni, care va sfărâma pe toţi domnii* movilteni. *Mergând ei după rază până in Vitleem, acolo am găsit pe Christos in ieslea vitelor culcat, şi cu buze de bucurie a strigat! Adusu-i-s'a daruri: aur, zmirnă şi tămâie. In cea 'naltă norocire dumnezeiască, El ni s'a născut pentru toţi vecii, Amin!*

(Confruntată cu „Spicuri din trecut" VII no. 4 din IV).

Din Băieşti-Vâlcea. **N. I. Dumitraşcu**

POVESTIRI ŞI LEGENDE

201.—Povestea potârnichei.

Potârnichia scoate câte 20 de pui pe vară şi cum se fac mari, puii se răspândesc şi nu se mai întâlnesc unii cu alţii niciodată. Mai înainte vreme însă nu era aşa, ci potârnichea cu puii săi trăiau cu toţii laolaltă în stoluri şi nimic nu-i făceau să se despartă.

Se spune însă că într'una din zile, pe când Maica Domnului se plimba călare, puii unei potârniche zburând în stol dintr'un lăstar, i-au speriat calul şi a trântit-o la pământ.

Supărată de această ispravă, ea îi blestemă, ca de aci înainte să trăiască tot risipiţi şi niciodată să nu se mai adune. Şi de atunci ei tot risipiţi trăesc până în ziua de azi.

Com. Săgeata-Buzeu **C. N. Mateescu**

202.—Albina şi bondarul de câmp.

Păcate şi pace! Şi să nu gândeşti că-i uşoară boală şi dragostea

asta! Când nu le va fi dat să se iee, pot să se îndrăgostească doi din cap până în picioare—şi tot degeaba-i: ca de dogoarea focului li se usucă inima, dar rupă-se pârdalnica, până şi ca putregaiul, că dacă este parte, şi nu-i noroc—tot degeaba-i!

Aşa păţeşte bondarul de câmp cu albina din ştiubei. Cine ştie cum se vor fi îndrăgostit ei! Poate cât umblă pe câmpii, strângând fiecare, de prin gura floricelilor, mireasma agonisitei celei dulci, cu care se laudă către toată lumea. Fie care însă, cu ale sale păcate. Albina e cuminte, şi, fireşte, i-ar trebui un bărbat cuminte. Tocmai bondarul de câmp nu-i aşa! Şi de aceia Dumnezeu nu-i lasă să se iee, şi iată cum îi trudeşte nepotriveala lor. Albina, ca o fată harnică, şi cum adesea n'are pereche între fete din partea cuminţeniei, iesă în primăvară la lucru. E însă subţirică şi slăbuţă, ca din *temnic*[1]. Bondarul, ieşind ţanţoş şi zdravăn, cine ştie de unde, îl auzi cum o îmbie pe biata albină, spunându şi dorul inimei: —Să ne luăm, să ne luăm, să ne luăm!

Albina, prăpădită şi fără glas aproape, n'are grija asta, şi de abea mai poate bâzâi încetinel: —Nu, nu, nu! Şi, nu rămâne.

Vine toamna. Cade brumă rece. Cine este acum veselă şi bucuroasă? Albina! Cui îi trebue acum măritiş? Albinei! Are şi dreptate; că-i voinică şi cu multă voioşie, iar zestrea-i este frumoasă, că stau fagurii cum stau pernele cele gata de ducă ale fetelor de măritat. De aceia, unde se roteşte albina noastră pe lângă bondar şi strigă mereu: —Să ne luăm, să ne luăm! Dar bondarul, fiindcă n'a fost strângător şi înţelept, acum îl prinde a strânge frigul de spete şi-l încalecă nevoia: e slab şi prăpădit şi, de-abea, de-abea mai bâzâie, ca un flămând ce e: —Nu, nu, nu!

Cu mare greu întinde din lăbuţe şi şopteşte somnoros şi amorţit, până înghiaţă de-al binelea: —Nu, nu, nu! Şi tot *nu* rămâne.

Dă-mi, Doamne, dragoste, fără pacoste!

Dumitru Furtună

203.—Şoarecul şi paiangănul.

După ce au răstignit jidanii pe Domnul Hristos, Maica Domnului, umbla plângând şi tânguindu-se de jale şi de durere, că au răstignit pe fiul ei. Pe unde mergea ea plângând, plângeau de jelea ei toate vietăţile de pe pământ; iarba câmpului şi florile livezilor se plecau înaintea Maicei Domnului în semn de jele.

Un stol de rândunele au eşit înaintea Maicei Domnului, pe un câmp frumos şi i-au spus că fiul ei a treia-zi are să învie din morţi şi i s'a arăta ei şi apostolilor. Atunci s'a mai liniştit Maica Domnului. Şi a zis Maica Domnului către rândunele: Voi rândunelelor, de azi înainte să fiţi

[1] *Temnic*, loc în pământ unde se ţin ştiubeile iarna.

cele mai curate paseri de pe faţa pământului, şi la care casă veţi face voi cuibul, aceia casă să fie cu noroc şi cine va sparge cuibul vostru să fie blăstămat.

A mers Maica Domnului mai departe, a trecut printr'o pădure, şi s'a întâlnit cu un paiangăn şi c'un şoarece; şi văzând paingănul şi şoarecul pe Maica Domnului plângând i-au zis: degeaba plângi, că fiul tău îi mort şi nu mai învie după cum crezi tu; dar Maica Domnului a zis; fiul meu e fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu face ce voeşte. Şi s'a dus Maica Domnului mai departe, s'a tot mers până ce-a dat într'o pădure. Temându-se să nu se rătăcească, s'a întors înnapoi pe unde a venit. Dar, văzând păingănul şi şoarecele că Maica Domnului nu le-au dat nici o blagoslovenie, s'au sfătuit ca, când or mai vedea-o, s'o spânzure. A zis şoarecul către păingăn: pentru-că n'a vrut Maica Domnului să ne blagoslovească, tu paiagănule fă o funie şi când om vedea-o, să o spânzurăm.

Şi n'a trecut mult, numai ce iată că vine Maica Domnului tot pe acel loc la paingăn şi la şoarec. Paingănul făcuse o aţă groasă legată de-o creangă şi şoarecul săpasă sub creangă o groapă adâncă. Dar Maica Domnului a ştiut gândul păingănului şi al şoarecului şi le-a zis: tu paingănule ai făcut aţă să mă spânzuri pe mine; tot spurcat şi plin de vermi să fii şi cine te-a vedea, să te ucidă; şi tu şoarecule atâta de spurcat să fii de azi înainte şi unde vei peri tu să rămâe locul spurcat şi cine te-a vedea să te omoare, şi cine va ucide un şoarec ori un paingăn, să-i ierte Dumnezeu trei păcate; şi cum a zis Maica Domnului, aşa a rămas.

De-atunci şoarecul şi păingănul sânt spurcaţi.

Auzită dela bunicul meu Nechita Bizom, Vatra Dornei, Bucovinei. **Teofil Bizom**

204.—Ciocârlia, vulpea şi ogarul.

Era odată o ciocârlie, şi săraca avea un năcaz. Vorba ceia: De năcaz şi de belea, nu mai scapă nimenea. Iar năcazul ei, era că de la o vreme nu mai putea biata de ea să-şi ridice nici un puişor, nici o odraslă, de răul unei cumătre vulpi, care dăduse de ospăţ împărătesc şi mai ales cu puişorii ei. Căci, cum simţea vulpea că ciocârlia trebue să fi scos puişori, îşi anina un spine de coadă în chip de plug şi pleca. Unde? La arat! Hăis-cea, hăis-cea, făcea ea gură ca omul în treabă şi cum făcea, cum dădea peste ciocârlie.

—D'apoi bine ciocârlie, iar ai scos pui pe moşia mea? Fugi că te mănânc şi pe tine acuşi! Ciocârlia saraca sbura iar vulpea îi mânca puişorii.

Şi aşa un an, doi, trei.

Nu-ş' cum dă Dumnezeu, în al patrulea an de se întâlneşte ciocârlia cu un ogar. Dar ciocârlia, plânsă, plânsă, şi supărată, ca omul năcăjit, asuprit şi fără putere.

—Da ce-i cumătră ciocârlie, o întreabă ogarul, ce ai?

—Hei, oftă ciocârlia din greu, şi privind într'o parte abătută. Ce să am, cumătre ogar, ia năcazuri!

—Da ce-ai pătit? o întrebă ogarul milos.

—Ce să pătesc,,cumătre ogar! De atâta amar de vreme de când mă chinuesc să-mi ridic şi eu nişte puişori. Când însă să zic şi eu Doamne ajută, iacă şi vulpea cu un spine, aninat de coadă vine să-şi are moşia. Häis cea, häis cea, dă peste mine şi-mi zice: Iar ai scos pui pe moşia mea? Fugi, de vrei să nu te mânânc şi pe tine; eu saraca'n de mine fug ca una ce nu-i mă pot pune înpotrivă, iar ea mă lasă fără puişori. Aci ciocârlia se opri oftând privind cu neîncredere la ogar. Ce putea el să-i facă, cum şi cu ce era el să ajute! Dar iar nu se ştie din ce tufă sare epurile! Şi la nevoe de la cine nu te aştepţi, de acolo te capeţi. Aşa şi cu ciocârlia şi cu ogarul!

Ogarul care tot timpul cât îi povesti ciocârlia necazul ei şezuse nemişcat, doar de dăduse câteva semne de ascultare cu urechea fluşturind-o, grăi scuturându-şi capul:

—Aista ţi-i necazul, cumătră ciocârlie, vra să zică?

—Aista cumătre ogar!

—Apoi hai să merg şi eu cu dumneta şi de-ţi voiu putea face vre un bine, ţi-l voiu face din toată inima.

Şi s'au pornit spre cuibul ciocârliei. Ogarul se dă în dos după o tufă şi aşteaptă să vină vulpea.

Nu zăboveşte mult şi iaca şi vulpea cu scaiul în coadă eşise la arat!

—Häis-cea, häis cea.

Dapoi bine ciocârlie iar... dar nu-şi isprăvi vorba, că ogarul din tufă nu a mai putut răbda şi sdup la ea, iar vulpea, n'a mai stat la vorbă ci o rupe la fugă neneo şi vorba ceia, «la drum pârleo»: fugea ogarul nu prea fugea, dar ştiu că vulpea mânca pământ, că aşa de tare fugea, că săria colbul in urmă!

Fuga vulpea, fuga ogarul, până ce vulpea ajunge la vizunie şi-şi scăpă pelea eftin din ghiara morţii. Iar ogarul gâfâind ostenit şi înciudat că i-a scăpat vulpea şedea şi el cu capul vârît în gura vizuinii, aşteptând poate cine ştie, mai iesă vulpea iar să dea ochi cu el.

Aşi, de unde! Că vulpea bucuroasă că s'a văzut la adăpost, nici gând n'avea. Dar neavând altă ceva de lucru, hai să intre în vorbă cu dânsa singură:

—Halal de tine vulpe, știu că ții mult la pielea ta. Cum făcuși, cum dreseși, scapași teafără!

Hai întreabă și pe ochi:

—Ochișorii mei, voi ce făceați când mă gonia ogarul?

—Ce să facem, răspunseră ochii, noi ne uitam și'n dreapta și'n stânga, doar om vedea unde să te putem ascunde.

—Sărăcuții ochișori! Și vulpea mulțumită îi mângâe cu labă.

Hai să întrebe și picioarele de dinaite:

—Da voi, picioruțe de dinainte, ce făceați când mă gonia ogarul?

—Ce să facem! Noi alergam cât ce puteam să ajungem mai degrabă la vizuine și să te scăpăm!

—Bine, dragele mele, bine, așa să faceți întotdeauna; și le sărută și le desmerdă mulțumită; apoi întrebă și pe cele de dinapoi:

—Da voi picioruțe de dinapoi ce făceați când mă gonia ogarul?

—Ce să facem? noi svârleam cu țărnă în ochi să-l chiorîm ca să te scăpăm!

—Dragele mele dragi, le alintă și le săruta vulpea mulțumită. Așa să face întotdeanna.

N'are de lucru. Hai să întrebe și coada:

—Dar tu coadă?

—Apoi de, eu mă dădeam când într'o parte când în alta, când de când să mă apuce. Noroc de picioare, că de nu erau ele nu mai vedeam soarele nici eu, dar nici tu!

—Așa, vra să zică, numai tu nu ții cu mine. Așa, noroc de picioare, vra să zică; cât dinspre partea ta, nu mai vedeam soarele! Eși afară, proasto, eși tu nu trebue să stai la un loc cu mine, nici cu ochișorii și nici cu picioruțele. Eși afară și vulpea, se tot dădea îndărăt cu chip ca să dea coada afară, iar ogarul care era tot la gura vizuinei atâta aștepta, când numai cât a zărit-o a și înhățat-o. Haț! și trage vârtos de coadă și după coadă, coșcogeamite vulpe întreagă! Și a ogarului a fost vulpea.

Șireată ea vulpea, dar de pe semne că așa-i din vechi: Toată paserea pe limba ei piere.

De atunci ciocârlia își scoate puii nesupărată, iar moșia vulpii a rămas nearată.

Din Jorăști-Covurlui. Petru Gh. Savin

20.5—Cerșetorul.

Un cerșetor avea o fată tânără de o frumusețǎ fără pereche. Toată lumea rămânea uimită de chipul ei. O ceruse mulți flăcăi de nevastă

şi cerşetorul —ca omul însămnat--nu vrea de loc s'o mărire. Şi doar o ceruse tot băeţi buni. Venise la ea şi mai aşa, dar nici nu le primia vorba tată-său

Într'o zi venise un băiat cu multă avere şi îndrăsnise să-i zică bătrânului de fată.

—N'o mărit, oameni buni, n'o mărit! Atâta fată am, o ţin ca pe o floare rară.

Fetii îi alunecase ochii mai de mult la băet cu toate că era cam prostuţ dar averea lui o ispitia.

Mai strică el vorba de câteva ori şi tot ăst răspuns îl avea.

Incepuse a-i displace unchiaşului atâta bârâială pe cap şi într'una din zile cum îl vede, îi zice:

—Ştii ce? Eu îţi dau fata dar cu un singur legământ: să cerşeşti şi dumneta din sat în sat cel puţin un an, şi atunci ţi-o dau.

—Să ştii că mă duc, dar cu ce mă încredinţezi că mi-o dai la sorocul acela?

—Uite-o! e aci şi aude.

Pleacă băiatul acasă şi îşi aşează toate prinprejur şi roagă pe fată să aibă şi ea grijă să se mai ducă din când în când pe acolo pe unde va stăpâni mai târziu.

Işi face desagi şi porneşte la drum. Tot ce câştiga ducea la cârciumă şi făcea ‹sunători.

Trecu anul şi fata nici nu băgă de seamă. Venise numai de vre-o două, trei ori prin satul lui.

—Să mai umblu încă un an! îşi şise el, că mai strâng ceva icosari.

Trecu anul, fata îşi vedea de dragoste până înt'una din zile, dacă vede că nu vine nici după trei luni de la împlinirea anului, prinde a fugi cu un băiat ce o îndrăgostise.

Când veni băiatul din cerşetorie şi află de cele petrecute, spuse, de altfel tare rece:

—Apoi bine a făcu, tcă tot n'o mai luam eu de acum. Abia mă învăţai cu viaţa asta; şi ce bună e!

Nici nu ar, nici nu seamăn şi nici nu duc nici o grijă. Cine trăeşte mai bine ca mine? Eu cred că nimeni.

Şi-şi iea toiagul pribegieidin nou.

Ii prinse bine meşteşugul: mai bine de cât plugul,

Jud. Prahova — Al. Teodoru

206.—Ceva despre rândunele.

Doamne multe mai ştiu şi bătrânii noştri, căci ne minunăm de spu-

sele meșteșugite așa de bine, încât nu ne mai vine să plecăm de lângă ei. Se știe foarte bine că primă-vara și în tot timpul verei păsările ne desmiardă cu cântecele lor frumoase. O, dar dacă ar cânta ele totdeauna precum crede omul; ce ar mânca? Insă nu este așa, căci și ele vorbesc și ele se roagă lui Dumnezeu, și ele de multe ori se întâmplă de plâng și ele muncesc în stânga și în dreapta, după hrană, după câte altele, de care au trebuință.

De aceea omul de câte ori le aude ciripind, crede că cântă, însă nu-i dă în gând, căci poate or fi și ele în rugăciune, sau în sfat, sau că poate îi vestește chiar lui vre-un semn, sau vre-o preschimbare de timp. De aceia și eu cel care cunosc cât de puțin, limba păsărească, din moși strămoși și de la mulți bătrâni pe care îi apuc de câte fire albe are în barbă, atâta povești să-mi spuuă, încep să spui povestea, pe rând la fiecare pasăre ce i-am învățat cântecul și vorba ei.

A venit primăvara, anotimpul cel mai frumos de peste an. Acuș începe să vie Rândunica cel dintâi ospeț care-l primim în căminurile noastre pe streșina casei. Copii și toată lumea ascultă cu bucurie la cântecul ei; ba încă se ferește să nu-i spurce, căci dimineața până nu răsare soarele ieau ceva sărat în gură, ca primăvara, când toate sântl noi. Unii oameni se feresc să nu vadă numai una intâi, căci tot anu merge singur, iar alții se miră și se întreabă că ce o zice ea prin cântecul ei.

Iată eu să vă spui: Se știe că ea pleacă toamna când sânt tot felul de legume, iar acuș abia urzicile sânt răsărite; și de aceea ele cântă așa:

«Astă-vară când am plecat, am lăsat, fasole, cartofi, porumb, pere mere, struguri dulci; iar acuș când vin găsesc uurziiiciiiii goaaaleeee».

Aceste este cântecul ei care-l cântă pe streșină, pe acoperișul casei, în văzduh, pe ori și unde s'ar afla, însă fără trebuință.

Și cântecul 'acesta• este mai totdeauna în gura ei primă-vara vre-o două luni, până când își scoate pui și atunci își cam schimbă cântecul acesta într'alt-fel de cântec, care singurul acela îl mai are Și cântecul acesta, cel de al doilea îl cântă ea în trei locuri, dar nu are nici un înțeles, dar omul filosof cum sânt oamenii noștri bătrâni care ne păstrează această comoară din moși strămoși, ne spune o mulțime de semne când îl cântă sau zice cântecul cel de al doilea cari aproape nu se înțelege.

Intâia oră când il zice atunci când cineva ar cerca să se aproprie de cuibul ei, sau când vre-o pisică ar fi pe jos in apropiere de cuib. Atunci se strâng mai multe și fac sgomot și se apropie de dușman și aproape să-l lovească cu aripile, însă sborul li-i cât de repede așa că ele

fiind multe zăpăcesc, fie cu sgomotul, fie mai cu lovirea aripilor, căci rândunica e foarte rea când se vede în faţă cu duşmanul; il goneşte numai de cât şi atunci încetează.

Totdeauna când este vre-un *huli* sau *hărete* (pasăre răpitoare), când este în apropriere de casa omului, ele dau semnal, ba încă se strâng stoluri mari şi-l birueşte pe huli, căci îl sue la depărtări mari în văzduh. Poporul însă ştie foarte bine că vara când le aude cântecul ăsta, dau gură la găini hui. hui, hui. şi atunci găinele se strâng pe lângă casă unde se ascund pe unde pot şi cu ochii la *ulibăile* ce se învârtesc pe deasupra lor; nu mai îndrăsnesc să facă o şoaptă,

Când este semn de ploaie, tot asemenea rândunicile, se strâng în stoluri şi se apropie de pământ, se învârtesc, dau ocoale dacă e vre-un om, vitelor de asemenea le dau ocoale şi fac sgomotul ăsta care ar cam suna aşa: liic, liic, liic, liic în graiul păsăresc; iar în graiul omului: fugiţi. fugiţi, fugiţi, fugiţi...

Se poate să fie chiar aşa în graiul omului, pentru că de aceea oamenii cunosc când vine ploaia, după sgomotul ăsta, şi apropierea de pământ a rândunelelor.

Cântecul sau vorba asta care o zice rândunica când vine în ajutorul omului, n'o ştiu bătrânii, dar după semnele spuse pe ei cam aşa ar fi: fugiţi, adică să fugă de pericol, de ploaie de pe câmp, pasările domestice ale gospodarului de huli şi duşmanul, omul, copii sau pisica, dela cuibarul ei cu pui, care e păcat să-l strici.

Acestea au fost ce ştiu despre vorba şi cântecul rândunicei, care vedem că e o pasăre frumoasă; ea ne aduce veselia în casă, ne desmeardă cu cântecul ei, ne vesteşte schimbarea timpului, venirea huliului şi a altor huligăi, iar ca drept recunoştinţă ne spune să nu-i spargem cuibul, că e păcat; iar d-voastră de mai ştiţi ceva despre ea, să mai spuneţi că e de folos; şi să îndrăznească cineva să spună că nu este aşa după cum vă spusei eu!

Vâlcele-din-Topeşti, Gorj. Ion I. Ciuncanu.

BOALE LA OAMENI. LEACURI SI DESCÂNTECE

165.—Descântec de bubă rea

A plecat sfânta Maria-Mare
Şi a tăiat un cal mare
Şi a făcut un prasnic mare,
Şi a chemat toate bubele

Toate bubele ghivezii[1],
Toate bubele naramzii[2],
Toate le-a chemat
Şi le-a ospătat,
Numai buba (cutăruia)
N'a chemat-o şi n'a ospătat-o.
Ea de ciudă şi de mânie,
Rădăcina i-a secat,
Vârful i s'a secat
Şi cutare a rămas
Luminat şi curat,
Ca Dumnezeu ce l-o lăsat
Ca maica ce l-a făcut.

Auzit de la bunica mea, Comăneşti-Bacău.

S. P. Chiricel

166. — Descântec de albeaţă

Tu albeaţă te luai,
Pe pământ te sămănai,
Cu secera te săcerai,
Snop te legai,
In clae te aşezăi,
In care te 'ncărcai,
La arie te dusei,
Pe arie te pusei,
Cu caii te trierăi,
Cu grebla te greblăi,
Cu mătura te măturăi,
La vrav te strânsei,
In sac te pusei,
La moară te dusei,
In coş te turnăi,
Din coş în teică,
Din teică în covată,
Din covată te strânsei,
Şi'n sac te pusei,
In drum te dusei,
Să chei şi să răschei,
Ca spuma de mare
Ca roua de soare.

Se spune de nouă ori şi se scuipă în ochi la fiecare dată; iar vitei se aruncă cu sare în ochi.

Humuleşti-Neamţ. Z. Grigoriu.

167. — Descântec de junghiu.

A plecat
Pe o cale,
Pe o carare
Şi s'a întâlnit cu spurcatu' 'n cale
— Spurcatule,
Necuratule,
Pe sub pământ ai venit,
Pe sub pământ să te duci.
Junghi de sară,
Junghi din cântarea cocoşilor,
Junghi din răvărsatul zorilor,
Junghi din râul lui Cristos,
Junghi de la mamă,
Junghi de la tată,
Junghi de la surată,
Junghi de la cumnată,
Junghi de la vecină,
Junghi de la străină,
Junghi de sf. Luni,
Junghi de sf. Marţi,
Junghi de sf. Miercuri,
Junghi de sf. Joi,
Junghi de sf. Vineri,
Junghi de sf. Sâmbătă,
Pe ele 15 crai le 'ntâlniră
Şi la gât le tăiară
Şi'n pământ le 'ngropară.
Eşi junghi din trupul lui....
Şi-l lasă curat,
Luminat,

[1] Roş-închise, purpurii. [2] Portocalii.

Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Cum se face. — Dacă cineva e bolnav de junghi, atunci chiamă o babă şi îi descântă în modul următor: iea câteva picături de unt-de-lemn din candelă, îl amestecă cu un altul nesfinţit şi după ce îl amestecă din nou cu oţet, în care a pus nişte erburi tari (lemnul calului), trage (fricţionează) bolnavul bine, zice de trei ori descântecul, îi pune rachiu de drojdie pe cap şi-i dă să miroase oţet tare.

Auzit de la baba Nastasia de fel din Romanaţi. Pentru ca să-l pot prinde a trebuit să mă fac de cinci ori bolnav de junghiu!

Stroeşti-Teleorman **Radu Fulger.**

168.—Pentru ca să nu te latre cânii când treci pe dinaintea lor, să faci cu mâna dreaptă pe podul palmii celeilalte mâni, aşa ca şi când ai tăia cu cuţitul în forma crucii şi să zici până ai trece de ei, următoarele versuri:

Taie-i gura cu custura,
Până-oiu trece bătătura.

Cules din Fântâna Banului-Dolj.

169.—Descântec de deochiu

Pui apă într'un pahar, apoi cu un cuţit iei câte-un cărbune din foc, pe care îl pui în acea apă. Şi pui atâţia cărbuni, câte persoane-ţi aminteşti că au venit în casă în ziua aceia în care s'a simţit copilul că e bolnav. Pentru fiecare cărbune se numeşte o persoană. Astfel zici: «De-o fi deocheat de cutare, să cazi la fundul paharului; de nu, să nu cazi.» Cărbunele care cade îl iei, îl pisezi, îl pui tot în apa aceea lepădând pe ceilalţi cărbuni şi apoi dai celui bolnav să bea.

Cules din Goruneşti-Vâlcea. **C. M. Popescu**

170.—Descântec de aplecate

Aplecate din foame, aplecate din sete, aplecate din răbdare, aplecate din auzire, aplecate din lăcomie, aplecate din flămânzie, aplecatele să iasă din inimă, de sub inimă, din ficaţi, de sub ficaţi, din plămâni, de sub plămâni, din melcii ochilor, din sgârciul nasului, din faţa obrazului din patruzeci şi patru de oase, (cutare) să rămâe curat, luminat, ca argintul curat, ca aurul strecurat, ca zi bună a maichii ce a fapt; ca roua din câmp, ca poala maichii sf. Marie. Descântecul de la mine, leacul de la Dumnezeu şi Maica Precista. Leacul fie, să nu fie, dar pita să mi se ştie, ş'o copae de făină, ş'o bucată de slănină.

171.—Descântec de gâlci

Au plecat gàlcile, cu *şomâlcile*, cu junghiurile, cu durerile, optile cu şaptile, şaptile cu şasile, şasile cu cincile, cincile cu patrile, patrile cu treile, treile cu douăle, douălè cu una, una cu nici una, (cutare) să rămână curat, luminat, ca argintul curat, ca aurul strecurat, ca zi bună a maichii ce a fapt, ca roua din câmp, ca poala maichii sf. Marie. Descântecul de la mine, leacul de la Dumnezeu şi Maica Precista.

Leacul fie, să nu fie, dar pita să mi se ştie, s'o copae de făină, s'o bucată de slănină.

Iazu-Ialomiţa. **D. Petrescu**

172.—Iruri sau mehlimuri

Irurile sunt leacuri bune pentru tăieturi şi orice răni. Ele se fac aşa:

să iea untură de porc sleită şi nesărată,
ceară de albine curată şi galbenă,
râşână albă şi curată,
rachiu de spirt
undenaft şi sopon bun, şi
untdelemn.

Toate aeestea se pun într'un *coşlei* de hârtie albă şi se fierb la lumânare. După ce s'au amestecat bine, se sleesc, se pune într'o cutioară ori într'un gavanoşel curat şi te ungi la tăetură ori la rană după ce ai spalat-o cu leşie şi cu săpon prost.

Auzit de la baba Erhănoae din Broşteni-Suceava.

173.—Altfel

Să iei de 10 bani tămâe, de 20 bani smirnă, de 10 bani sacâz alb, de 10 bani săpon turcesc, de 15 bani rachiu de drojdie, un albuş de ou şi păcişele de in ori cânepă; se fierb şi se sleiesc, apoi te ungi la rană.

Auzit de la d-na Smaranda Vlădoianu din Ploeşti·

174.—De muşcătură de câne.

Când cineva-i muşcat de câne, se tămădueşte aşa: se iea o bucată de spălător (de la bucătărie), se şterge rana, iar pe rană se pune un gologan de aramă de 5 ori 10 bani.

Dacă omul e speriat de câne, se afumă noaptea când doarme cu păr luat de pe cânele ce l-a muşcat.

M. Lupescu.

COLINDE

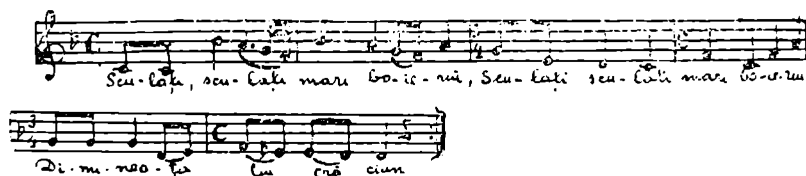

Fig. 65.

28.—*Sculați, sculați, mari boeriu:*[1]
Dimineața lui Crăciunu
Că vă vin colindătoriu
D. l. Cr.
Trei cucoși negri-au cântatu,
Trei voinici s'au deșteptatu,
Haideți voinici la vânatu
Să vânăm un cerbușoru,
Cerbușoru, l-am vânatu,
Adă acul și săgeata.
Nu mă săgeta pe mine
Că și eu sunt om ca tine,
Da's de maica blăstămatu
Să fiu fiară de pădure
Nouă luni și nouă luniu,
Și vre-o două săptămâniu.
Eu aii am împlinit,
Jos la țară-am scoborîtu.

Bucovina. **Alex. Morariu**

DATINE ȘI CREDINȚE

Arătare ce însemnează noițile pe unghii, scoasă din fisionomie.

1131.—De vor fi noiți albe pe unghia degetului celui mare, făgăduiește noroc în oaste, sau la însurăciune, sau în casă, însă de vor fi în mijlocul unghii; iară negri, ori în ce loc ar fi, tot din împotrivă.

1132.—Semne albe de vor fi pe degetul cel ce arată, noroc de la cei duhovnicești și dela mireni cinste și bogăție; iară cele negri semne sau gropine arată pagubă, și răutate, și lucru de judecată.

1133.—Semne sau noiți albe de vor fi pe degetul cel din mijloc, arată noroc la starea casei; iară cele negre, îngroznică cădere, în boale și moarte.

1134.—Noiți albe de vor fi pe unghia degetului celui de lângă cel mic, să făgăduiește cu mila de la stăpânii cei mari, cinste, bogăție; iară negre, tot dimpotrivă.

[1] Fie care vers se repetă și după repetirea lui urmează refrenul: „Dimineața lui Crăciun".

1185.—Noiţi albe de vor fi pe unghia degetului celui mic, arată ori şi ce bine şi cale cu noroc; iară cele negre împotrivă.

Insă ia bine samă că sunt şi gropine pe unghii, care tot rău înseamnează. Şi cele albe, care sânt împrăştiate pe margini, arată tot scârbă

Insemnare. Scoasă dintr'un manuscript anterior anului 1792.

C. N. Mateescu

1186.—**Obiceiuri la Sf. Vasile.** La sfântul Vasile (anul nou) fiecare ţăran care are câte un copil sau chiar doi şi mai mulţi poate până la vârsta de 3 ani, merge cu el la moaşa copilului, unde îl «dă de grindă». La plecare de acasă, ţaranul şi mama copilului nu uită ca să iea o ploscă de vin, una cu rachiu, câteva pâni făcute în casă şi un purcel sau ale mâncări gata.

Ajunşi la moaşă, unde se întâmplă foarte des să mai fie alţi câţiva tot cu acest scop, pun o masă mare, în jurul căreia se adun părinţi şi copii de dat de grindă, de către moaşe şi părinţii lui şi după ce i s'a pus o pâne în cap, în care moaşa a înfipt câţiva gologani, îl ridică de trei ori în sus până aproape de grindă (tavan). In acest timp moaşa îi urează să trăiască şi să îmbătrânească şi după ce l-a ridicat de trei ori, îi rupe pânea 'n cap. Când şirul celor cari trebuiau daţi de grindă s'a sfârşit, se aşează cu toţii la masă şi petrec toată ziua.

In ajunul anului nou fetele se strâng la una din ele şi acolo îşi caută norocul. Sunt mai multe feluri de a gâci viitorul, dar se obişnuesc mai ales prin partea locului cele de mai jos.

Se iea cositor şi-l topeşte până se face lichid, apoi se toarnă într'un vas cu apă. După ce s'a răcit, îl scoate şi după forma care a luat-o, gâceşte cum va fi viitorul ginere. De va lua forma mai mult sau mai puţin a unui cal, atunci ginerele va fi bogat nevoie mare; de nu va avea nici o formă, atunci fata aceia nu se mărită în anul ce vine. Cositorul astfel turnat se păstrează până la anul viitor. Fata care n'a fost mulţumită prin această prezicere aleargă la un alt mijloc ca să gâcească viitorul ginere. Se duce în coşarul unde sunt *oile* şi pe întuneric caută una din ele pe care o leagă cu fir roş pe după gât. Dimineaţa viitoare se duce din nou în coşar. Dacă oaia care a fost legată e frumoasă, atunci ginerele va fi şi el frumos, dacă din întâmplare vre-o fată leagă berbecul, atunci nunta e aproape. Tot aşa procedează şi cu găinele. Mai e şi un alt mijloc de a gâci dacă se mărită curând. Se duce în grajdul unde sunt vitele mari, la un bou de pildă. Acolo atinge cu piciorul vita care e culcată şi-i zice: «hăis la un an» dacă nu se scoală; îi zice din nou «hăis la doi»; dacă nici atunci nu se scoală, o loveşte tare şi strigă «hăis la cinci». Dacă vita se va scula repede de la pri-

ma dată, fata se mărită de curând; vai de fata a cărei vite nu se vor scula de jos; toată ziua va plânge.

In unele părţi se mai procedează şi aşa pentru gâcirea ginerilui. Fiecare fată aleargă la gard şi cu un semn roşu îşi însemnă fiecare câte-o ulucă ţinând minte locul cu semnul. Dimineaţa se duce să vadă semnul cu uluca. Dacă uluca va fi dreaptă şi frumoasă atunci şi ginerile va fi frumos, iar dacă nu rău, va fi de fata cu ginerele. Se întâm lă ca flăcăii să simtă aceasta şi să schimbă semnele atunci; să te ţii ceartă, care foarte adesea să sfârşeşte prin căsătorie !

Siliştea-Gumeşti, Teleorman. **A. M. Nour**

1187.—In ziua de Sân-Petru de iarnă sau Filipii de iarnă şi încă 2 zile după această sărbătoare, femeile nu lucrează nimic, nu mătură, nu dau sare şi foc din casă nimănui, căci e rău de pagubă.

1188.—Sf. Iuda, Eliseu, Vartolomeu, Gherman, se serbează de frică să nu bată piatra.

1189.—In ziua naşterei sf. Ioan Botezătorul, numită «Sânziene sau Drăgaica» nu se lucrează, căci te poceşte şi vei juca ca Drăgaicele.

Drăgaicele sunt un fel de şoimane, rusalii cari opăcesc oamenii. In această zi se adună disdedimineaţă de pe câmp tot felul de burueni, bune de leac peste an. Mai cu seamă e foarte trebuitor usturoiul luat din Sânzieni. Dacă se poate, în ziua asta e bine să umbli încins cu o cicoare, c'apoi n'ai grijă că te vor durea şălele în timpul anului.

1190.—Adormirea Sf. Ana trebue să o serbezi, c'apoi de nu, vei da în somnul 'cel lung,

1191.—La 4 şi 5 Decembrie se serbează Sf. Varvara şi sf. Sava. Care dintre copii n'a zăcut de vărsat, să nu mănânce în ziua asta fructe uscate, c'apoi îndată le vine boala.

1192.—In ziua de Ignat nu se lucrează înainte de a vedea sânge.

1193.—In Sâmbăta lui Lazăr nu se lucrează la lucru voinicesc, căci e rău de căzături, deoarece Lazăr a murit căzând dintr'un copac.

1194.—In ajunul lui Sf. Gheorghe se serbează «Mânecătoarea», când trebue să te plimbi mult dimineaţa, ca să fi sănătos peste an.

1195.—In «Miercurea cea strâmbă» nu se lucrează iarăşi, c'apoi altfel să nu ţi se întâmple ceva.

Truşeşti-Botoşani. **C. Atanasiu**

1196.—Băeţii când le pică un dinte, il svârl pe şură şi zic : Cioară, cioara de la moară, cu făina 'n poală, na-ţi un dinte de ciolan, dă-mi unul de oţel,—ca să le creasce altul mai frumos.

1197.—De găseşti un ac pe drum să nu-l ieai, că de-l ieai, rămâi la un ac·

1198.—Nu-i bine să mături paturile ori scaunele cu mătura, că-ţi mături norocul din casă.

1199.—Zice că dacă pune-o fată o pălărie bărbătească în cap, îi pică părul; ca să nu-i pice, trebue s'o *stucheascâ* în fund şi s'o svârle jos răpede.

1200.—Dacă dai Lunea, gunoiul afară, îţi dai norocul.

1201.—Cică când auzi pupăză 'ntâi: pu! pu! pu! tu să-i zici: pupămă tu pe mine, — că ea atunci a zis o vorbă de ruşine.

1202.—Dacă dormi afară în ziua de Rusalii, ţi se iea graiul.

1203.—Găinele şi gâştele când beu apă şi ţin pliscul în sus, se roagă la Dumnezeu.

1204.—Mâţa cică de 12 ori, noaptea, umblă să te strângă de gât, de-aceia-i bine s'o înlături de pe lângă tine.

1205.—Gâzele care vin noaptea la lumină, vor s'o stângă.

1206.—Când scârţâe o mobilă din casă, are să moară cineva din casa ceia.

1207.—Dacă suflă 'n foc doi odată, are să se sfădească amândoi.

Valea Hogei-Vaslui, **Gh. I. Popescu**

1208.—Pentru ca cei căsătoriţi să trăiască bine, când sunt miri, să li se dea un ou copt şi să mănânce amândoi din el.

1209.—Când nucii înfloresc, să nu pui mâna pe frunze, că faci pecingeni.

1210.—Ca să lege bine castraveţii, să se răsădească printre ei o plantă numită «motocei».

1211.—Ca să lege pepenii, oamenii iau flori, le duc la răscrucea drumurilor şi le bat cu băţul până nu mai rămâne nimic din ele.

1212.—Când pleci de-acasă şi ai uitat ceva, să nu te mai întorci înapoi, că-ţi merge rău.

1213.—Când stai la masă şi scăpi ceva jos, când te pleci să-l ei, să nu sufli peste el, că-ţi iea dracul sufletul.

1214.—Ca să ţii minte ce-a învăţat, să fierbi cărţile şi să le bei zeama.

1215.—Când ţi-a mers rău într'o afacere se zice că ai plecat cu piciorul stâng de acasă

Rădeşti-Tutova. **I. I. Nadă**

1216.—Sfânta Ana (adormirea ei). Mama Maicei Domnului o ţin unii oameni şi pe alocorea e hram.

1217.—**Pintilie** Călătorul. Acum se călătoreşte vara. De acum nu se mai scaldă nimeni în pârău.

1218.—**1 August.** Macovei cap de post şi ziua crucei. Sunt trei zile a

crucei pe an: Toamna-14 Septembrie, Duminica III din postul mare și ziua de 1 August. Se face aghiazmă pe la creștinii ce doresc.

1219.—**Macaveii** sunt în număr de cinci, după alții de 7 și țin oamenii ce au copii ca să fie feriți de boale și de ori ce alte năpaste.

1220.—**6 August.** Schimbarea la față; se numește și Probajeni. In această zi oamenii trebue să fie împăcați dinainte căci de-i va apuca ziua Schimbărei, sfădiți îi probozăște și vor rămânea așa peste tot anul. Acum oamenii rătează stupii și aduc miere la biserică când li se cetește molifta.

1221.—**15 August.** Sfânta Maria mare (Adormirea) Maicei Domnului, mare hram la Mânăstirea Varatec și un fel de iarmaroc unde vin oamenii de pe la 40-50 km.

1222.—**24 August.** Sfântu-Ioan de toamnă, se mai numește și Brumariu fiindcă de multe ori el vine brumă și zăpadă. Acestuia îi mai zic oamenii Sfântu Ion celui căruia îi taie capul pe curechi. Mâncare de post și nu se face horă (joc.) Se aduc vitele din munte.

Bălțătești-Neamț. **I. Preutescu**

1223.—Procoavele sau «Acoperemântul Maicii Domnului» e tare bine să se ție și să ne rugăm ca să ne acopere Maica Domnului și să ne aibă în pază de toate primejdiile: de înec, de foc, de cumpănă, de năpastie, de ducă-se pe pustii sau ucigă-l toaca și de vrăjmașul cel rău.

1224.—De Filipi, să nu se lucreze; te mănâncă lupii, atât pe om cât și vitele lui. Mai degrabă să se lucreze «într'o zi mare», sărbătoare mare, de cât în ziua de Filipi.

Un om s'a dus la moară înspre Filipi; noaptea și l-a găsit mâncat de lupi; numai picioarele de la genunchi în jos îi rămăsese.

1225.—Sf. Andrei, se ține de lupi și de strigoi. Seara spre Sf. Andrei se fac cruci cu usturoi pe la ferești, ușe, șuri, ocoale, hambare, melițoae, ca să nu vie «strigile», strigoii, care ieau limba dela melițoae și se bat la hotare.

S'au văzut «lupte între strigoi» de către unii săteni ce s'au apucat în rămășag.

1226.—In ziua de mucenița Catrina, nu se lucrează că-i cu primejdie; arde casa.

1227.—In ziua de Ignat se tae porcii, dela cari se strânge untura de pe „chiști“, mațe, ce-i bună de leac când se ivesc boliști de porci în sat.

1228.—Ziua Macoveilor sau «Ziua crucei de Vară» nu se culege cânepă, că-i cu primejdie. Sunt cazuri de s'au găsit culegători morți în cânepă.

1229.—Foca e sărbătoare mare căci doar o țin și păgânii. Bătrânii spun c'o țineau și turcii. Să nu se lucreze, căci ard casele, strânsurile și toată gospodăria.

Vânătorii-Neamț. V. Ștîrbu

1230.—Femeia trebue să se scoale în picioare, când trece preotul pe cale și să nu-i treacă calea. Pentru bărbați laici nu se scoală în picioare, dar calea nu poate să le-o treacă. (Se zice că se trece calea când treci înaintea unuia, care vine pe un drum perpendicular pe al tău. Femeia trebue să aștepte până trece partea bărbătească —fie și flăcău—, și dacă cumva s'a oprit ea, trebue să-l ocolească, făcându-și drumul pe la spatele lui. Dacă femeia nu s'a sculat, când a trecut preotul, vede pământul sub ea de 9 stânjeni—și e păcat—, iar dacă i-a trecut calea va arde în vâlvorile iadului pe lumea cealaltă.

1231.—Cât umblă plugurile pe câmp să nu găurești urechile fetiților, pentru cercei că li se rupe lobul lesne și nu ține cercelul.

1232.—Tot din această cauză femeia însărcinată să nu mănânce ficați fie de pasere fie de altceva.

1233.—Cine poartă cercei are vedere bună. Femeia cu vederea slăbită să-și puie cercei că-i vin vederile.

1234.—Când deșiri fir de pe fus sau de pe mosor (când faci ghem sau dapeni), să nu sfârșești firul în mână, ci să-l arunci jos când mai e fir ca de 2, 3 palme. Pe cea care face așa nici odată n'are s'o prindă pândarul, când s'o ispita și ea să fure ori struguri, ori porumb, etc,

1235.—Fetiții să nu-i pui în ureche întâi aur sau argint, ci altceva: Aurul sau argintul, nu suferă cerceii de alt metal.

1236.—Fetii, care cântă cu cavalul sau cu fluerul îi crește nasul cât ele.

1237.—Cui îi lene să ducă la locul lui vasul, pe care l-a adus cu apă de baut ori pentru el ori pentru altul mai mare ca el, îi crește nasul cât vasul acela.

1238.—Nu se croește Marția și Sâmbătă și nu se taie gura la cămașă pentru că Marți s'a croit pământul iar Sâmbătă s'a sfârșit.

1239.—Să nu te scoli dimineața cu c . . în sus, că mănânci bătaie în ziua aceia.

1240.—Dacă așezi scaunele, unul peste altul, unul cu picioarele în jos și altul cu ele în sus, se face ceartă în casa.

1241.—Ai pășit peste altul, trebue să-l despășești, că-ți înoadă chiotoarea (de la cămașa lui) și nu mai crești.

1242.—Când sughiţi, te pomeneşte cineva.

1243.—Când îşi arată doi mâinile drepte, sunt vorbiţi de bine, iar când îşi arată stângile, de rău.

1244.—Când îţi ţiue urechile, te înjură cineva.

1245.—Când e lună plină de Sf. Dumitru va fi o iarnă blândă; când e pe jumătate va fi iarna potrivită, iar când e nouă, va fi iarna groaznică.

1246.—Dacă Vineri e vreme frumoasă, se strică vremea cu siguranţă.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Florea A. Drăghici.**

VORBE ADÂNCI

846.—Se cunoaşte puica pe creastă.

847.—Cine ştie? Pân'la anul ori că moare măgarul, ori că pierde samarul.

848.—Cârciuma de lângă drum e ca fata mare, pe care o sărută toţi.

849.—Are chiag=se zice la cineva care e bogat.

850.—Surd în vânt=fără socoteală.

851.—Fiind că mălai nu e *hici*, fă două (mămăligi) mai mici.

852.—Fă-ţi gura pâlnie şi burta tobă, se zice unuia care bea şi mănâncă mult.

853.—Ii poţi omorî purecile pe burtă, aşa de sătul ce e.

854.—Intr'un călcâi, adică iute (repede), îndemânatic; au făcut demâncare într'un călcâi.

Voiceşti-Vâlcea. **N. I. Popescu**

855.—Mielul blând, o vorbă zice, de la două mume suge.

856,—Lupul moare de bătrân, şi de rele tot e bun.

857.—Lupul, părul poate-şi schimbă, dar năravu-i tot pe limbă.

858.—Apa cât de mare vine, piatra tot în vad rămâne.

859.—Ţiganu 'mpărat să fie, că tot pleacă la cerşie.

860.—Tot naşul, îşi are naşul, ca şi furtul păgubaşul.

861.—Până boii a geme, tot carul se screme.

862.—Fără câne 'n bătătură, eşti ca fără dinţi în gură.

863.—Hoţul e c'un păcat două, păgubaşul e cu nouă.

864.—Cu sultanul faci ce faci, dar cu paşa cum te 'mpaci.

865.—Pân' s'ajungi la Dumnezeu, mii de sfinţi în drumul tău, toţi cu mâna 'ntinsă ceu.

866.—De om roş şi cal balan, să fereşti ca de satan.

867.—Mică e paraua, dar grea-i e daraua.

868.—Banul e rotund, se duce, ori în ce parte s'apuce.
869.—Găina când e în gramadă, risipeşte şi cu coada.
870.—La omul sărac, nici boii nu trag.
871.—La cel nevoiaş adesea, nici fumul pe coş (horn) nu iese.
872.—Cine de glumă nu ştie, nu e om de omenie.
873.—Fuga e cam cu ruşine, dar adesea prinde bine.
874.—De boer, boer să fii, dar de frică tot să ştii.
875.—De boer fii şi boer, dar tot dârdâi când e ger.
876.—Pepenii, frica'i păzeşte, pândarul, doar se numeşte.
877.—Cine se gândeşte, şi apoi vorbeşte, bine nimereşte.
878.—Copilul să nu se mângâe, doar în somn, el să nu ştie.
879.—Om cu om se întâlneşte, unde, când nici se gândeşte.
880.—Norocu-i orb ca sobolul, cade tot unde-i nomolul.
881.—Săracul cât de sărac, dac'a prins un comănac, scoate coarne ca de drac.
882.—Capra, ştiţi, cât de râioasă, tot stă cu coada sumeasă.
883.—Cu nebunu'n ĉlin să n'ai, nici să-i iei şi nici să-i dai.

Beiu-Teleorman. **Mihail Adameştianu**

884.—Cum e acul, aşa şi cojocul.
885.—Cu cât te afunzi, cu atât te cufunzi.
886.—Mai bine un ban în pungă, decât făgăduinţă lungă.
887.—A auzit clopotul, dar nu ştie la care biserică.
888.—Ajung unii boeri mari, iar eu sunt fecior de popă şi-ajunseiu să bat la tobă.
889.—Butea plină nu s'aude, butea goală face multă hodorogeală.
890.—A mânca turta, dar a rămas *cârpătorul*=a tăgăduit un fapt, pe care-l dau pe faţă urmele lăsate.
891.—Capul lui a mai fost la o cioată de răchită—,se zice despre unul care se amestecă în treburile altora şi face multe pozne.
892.—A căuta *cocleţe*=a căuta nod în papapură.
893.—A da în *stampă*=a da de gol.
894.—A vărsa putina cu *huşte*=a spune totul despre un lucru, ce trebuia să-l ţii ascuns.
895.—A-l *îngăla*=a-l ocărî.

Din Truşeşti-Cotoşani. **C. Atanasiu**

896.—Totdeauna urma alege, şi de aceia, să nu zici hop, până ce nu-i sări.
897.—Fug oamenii, ca de popă ras, adică au păţit odată ceva şi pe urmă s'au cuminţit.

898.—Rana de la inimă, nu se vindecă degrabă.
899.—De cât bogat şi încărcat de păcat, mai bine sărac şi curat.
900.—Unde sunt copii şi babe, nici dracul nu se mai poate apropia.
901.—Pântecele n'are oglindă.
902.—Cu parale îţi poţi găsi până şi neamuri.
903.—Cine are să se îmbete, să se îmbete de dimineaţă, căci peste zi, toţi proştii beau.
904.—Nu umbla cu capul în traistă, adică gândeşte-te ce faci.
905.—Nu-i greu lucru, a te face de râs.
906.—O vacă bălegată, feşteleşte toată cireada.
907.—Celui ce-a murit eri, azi îi pare rău,—adică vremea s'a făcut mai frumoasă azi.
908.—Strâmbii voesc să îndrepte ţara şi drepţii n'o lasă.
909.—Picăturile îndesate, găuresc şi piatra.

Hănţeşti-Dorohoi. **N. V. Hânţescu**

O SAMĂ DE CUVINTE

1858—1903

Sclugă=slugă.
Conac=muncirăm, făcurăm, dresărăm, acum haid să-i facem şi conacul=adică să mâncăm.
Da ce că!..=mult îmi pasă!
Dorb, pl. *dorburi*=scorburi în copaci.
Eu e?=eu ai?
Giumerţ=glumeţ.
Hupoare=*năplăială, zăpuc*, cald peste fire, fără vânt.
Incherbat (a încherbă)=adunat, strâns.
Impielmat (a împielma)=amestecat.
Moldă—albie mare.
Mohilă=movilă mică (muşuroiu) împrejurul unui ţăruş sau pom, ce se face de inginer sau altcineva, ca să despartă două proprietăţi.

Jud. Dolj şi Vâlcea. **N. I. Dumitraşcu**

Şod=caraghios.
Foştomoc=ghem, grămadă (a căzut foştomoc=a căzut grămadă).
Foalele calului=pântecile calului.
Stiump=stâlp (*stiumpul* casei=feciorul care a rămas pe lângă bătrâni acasă).

Din *băbăluc*=din moşi, strămoşi.

Tot natul=fie care.

Ortac=tovarăş (după sârbeşte).

Zehar=zahăr.

Chiniez=primar; acum se mai zice şi *jude.*

Măgrini--salcâmi.

Şe goge=din sàrbescul *stagodi*— rice.

A-şi bate *boiul*=a se zbuciuma.

Givan=vorbă (stă la *givan*=stă la *taifas*, stră de vorbă) de la turcescul divan.

A *givăni*=a vorbi.

Măşie=apoi.

Bloj=sperietoarea pe care o pun ţaranii pentru paseri prin livezi cau ogoare.

Din ? **Tr. S. Dimitriu-Şoimu**

Urnioc=se zice urzelei de la pânză.

Zăurdacă=se zice la zară înăcrită.

Suvac=se zice la o sulă de lemn, ce se întrebuinţează la ingurzit opincile.

Butac=se zice unui bou cu coarnele scurte şi capul gros.

Troinic=mâhnit.

Camcă=un cleşte de lemn, sau când prinzi pe cineva.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

Găldău=iaz. Oltenia.

Strâmtari=pantaloni albi, strâmţi pe vână, cu găitane albe ca la Unguri şi cu *ghizde* (buzunări); se prind cu *brăcinarul* (cureaua).

Sănie pentru făcut învârtită=tavă pentru făcut plăcintă.

Polca=e o haină pe talie.

Cabanul=e o haină femeiască, largă.

Din toate părţile. **Lt. A. Saint-Georges**

GLUME, JÂTII, TACLALE

227.--Baba 'n coteriţă

O mătuşă se ducea totdeauna la biserică; cum se crăpa de ziuă, era acolo, de n'avea ţârcovnicii loc de ea, nici să măture,

— Mută-te, babo, mai încolo.

Se muta cu chin cu vai, dar când citea câte ceva, mătuşa se apropia de el şi mai mai il îngâna cu rugăciunile ei când punea mânele la piept şî striga în gura mare:

— Primeşte-mă Doamne, primeşte-mă Doamne!

Ce să facă ţârcovnicul? Vorbeşte cu un văr al lui şi dete gaură prin bolta şi podul bisericei, iar pe-acolo slobozîră o funie drept spre mijlocul bisericei. Apoi legară o *târnă* de capul funiei. Şi se vorbiră s'o ridice când i-o face semn.

— Sui babo 'n *coteriţă* (târnă, coş.) Are să te ridice sus la cer că ţi-a auzit Dumnezeu rugăciunea făcută atâta vreme.

Bucuria babei.

— Primeşte-mă Doamne! începu să zică şi se sui în coteriţă.

— Primeşte-o, Doamne, sus la cer, zicea şi ţârcovninul, să audă văru-său din fundul bisericei.

Şi o înălţă până sus la boltă.

— Primeşte-o Doamne, primeşte-o, că-i aproape de cer, zicea ţârcovnicul de jos şi atunci ce să vezi dumneata?

Odată, *secu'* de văru-său tăia funia de la tavan şi... sdup! coteriţa jos de i-a urlat capul bietei babe:

— Tune naiba 'n tine şi'n casa ta şi'n cine o mai da pe la biserică.

Şi... mere bune
In gura cui spune.

Auzită de la Constanţa E. Gorgorin din Corni jud. Dolj.

C. Rădulescu-Codin

228.—Ţiganul la praşilă

Un gospodar avea mare nevoie de praşilă că-i piereau popuşoii in buruiană Ce să facă? Se duce şi tocmeşte la prăşit un ţigan. Se apucă amândoi de treabă. Prăşesc ei ce prăşesc, dar ţiganul tot sta în coada sapei şi se uita la soare; părându-i se ziua prea mare, începe a face din mână în jos la soare: gea soare, gea soare!

Românul vede şi de-odată se face că nu-l pricepe, dar ca să râdă de ţigan, prinde şi el a face cu mâna să meargă soarele înapoi.

Ţiganul băgând de seamă, nici una, nici două, svârle sapa şi zice:

— Bădişorule, încaltea nici p'a mea, nici p'a dumitale, lasă soarele cum vrea el.

— Bine, zise românul şi ţiganul punând mâna pe sapă a prăşit vrând, nevrând până 'n asfinţit·

Culeasă din Bogdăneşti-Suceava

Pr. M. Cârlănescu

229.—Nu trage de barbă că se rupe leuca

Intr'una din zile, pe când un român se întorcea de la oraș, se întâlnește în cale cu un jidan. Atât unul cât și altul erau cu căruțele. Când se întâlnesc, jidanul cu toate că avea loc pe alături, nu vrea să iasă din drum și dă să treacă înainte; dar când colo, își prinde capătul osiei de căruța Românului. Românul, văzând una ca asta, sare repede din căruță, înșfacă pe jidan de barbă și trage și întinde și la dreapta și la stânga de parcă scărmăna lână; iar jidanul ținându-se cu mâna de leucă și ne mai putând de durere zice:

— Măi badi Ioane, nu trage de barbă că se rupe leuca.

Românul însă îl mițuia mereu.

De la o vreme, jidanul se scăpă cu mânile de leucă și s'apucă de iarbă și iar se roagă zicând:

— Badi Ioane, mă rog, dă drumul de barbă că se rupe iarba.

Geaba se ruga însă, căci ce i păsa Românului.

Tot trăgând așa, numai ce se rupe iarba de care se ținea jidanul și plin de supărare zice:

— Lasă badi Ioane: nici eu n'oi pune briciu în barbă, dar nici tu coasa 'n iarbă!

V. I. Căuia.

230.—Țiganul mort.

Se duse țiganul într'o iarnă la pădure, ca să tae lemne. Ajunge țiganul în pădure. Se suie într'un copac și începe să tae la crengi. Amu n'are de lucru țiganul și s'apucă și dă cu barda și în creangă pe care sta.

Un român trecând pe acolo ii zice:

—Măi țigane, ce ești prost de vrei să tai creanga ceia! Tu nu vezi, că dacă-i tăia-o, ai să pici jos și ai să mori.

Da țiganul încă parcă se înciudă și-i răspunse românului:

—Da ce tu ești omul lui Dumnezeu, de știi, că am să pic jos și am să mor?

Românul nici nu ascultă aceste vorbe și porni înainte. N'apucă însă, să meargă până departe că numai ce aude că strigă țiganul:

—Stăi omul lui Dumnezeu, stăi căci rău m'ai urgisit.

Dar românul nu se mai întoarse, ci mergând înainte ii spuse:

—Asta nu-i nimic țigane, dar să știi, că de-a pica iapa ta în genunchi de trei ori pân' acasă, mori.

Țiganul mai stătu puțin și pe urmă o croi spre casă. Din păcate am

uitat să vă spun, că iapa țiganului era una dintr'acele, cari avea poticneală și de aceasta românul a căutat să-l sperie pe țigan.

Pe drum iapa țiganului se poticni. Țiganul când a văzut, a zis:

—Auleu nu mai am de cât două suflete.

S'a întâmplat și a doua oară acelaș lucru. Când a treia oară, țiganul începu să strige:

—Săriți oameni buni, c'am să mor.

Se dă țiganul atunci jos din sanie și s'apucă de-și face o groapă mare și apoi se aruncă în ea.

La un timp de noapte vin lupii și s'apucă să mănânce iapa țiganului. Da țiganul zice atunci din groapă către iapă:

—De n'ar fi tetea mort, el te-ar scăpa, da'așa, de unde!

Și-i mâncară lupii iapa. A doua zi trecu pe acolo un boer și-l întrebă pe țigan, de ce stă în groapă. Dar țiganul tot spunea:

—Am murit, să trăiți, cuconașule.

Și tot așa spunea la fiecare întrebare a boierului.

Atunci unde nu prinde a-i da boierul la spinare c'un *hahău* (ciomag) și dă-i și dă-i, până ce țiganul eși din groapă strigând și fugind de nu-l ajungeau călcăile:

—Să trăiți cuconașule, că m'ați înviat.

Auzită de la Gheorghe F. Ota.
Vlăsânești-Dorohoi.

Alexandru Al. Leontescu

231.—Danciul la Paști.

Avea țiganul de cumătru pe un românaș mai cuprins din sat. Venind sărbătorile Paștelui, țiganca însăilase pentru odraslă-i o pereche de izmene de pânză tărcată și chiar în ziua de Paști, dis-de-dimineață, după ieșirea de la biserică, îmbrăcă pe dănciuc cu ele, îi pusă în mână o oală cât toate zilele de mari și-l trimise la nășicu-su. cu următoarea povață:

—Mo ureche! Bagă de samă! Hai sa te duci la nașică-tău acasă. Sa nu te'mpinga Sarsaila sa dai «buna dimineața». Sa zici: «Hristos a înviat», că azi-s Paștele, mo! Să le săruți mâna și să cei de la nașică-ta o leaca da lapte, că mi-i rau mie. Hai auzit, tu?

—Ham auzit, mamo!

Pleacă dănciucul, muncindu-se cu gândul, ca să nu uite povața mă-sei N'apucă s'ajungă bine la ușa casei lui nași-său, și a și început a striga, cât îi ținu gura:

--Hei! Bună dimineața, nășicule! Hiaca ham venit și eu în ziua de

izmene, îmbrăcat cu Paşti nouă! M'o trimes oala, cu hastă mamă, să-i dai o leacă de rău, că mama-i lapte.

Auzită de la Antohi Bratoveanu din Aldeşti-Covurlui.

T. Vasilian

232.– Praznicul unui popă.

Cică era un popă într'un sat, putred de avere dar, sgârcit, de nu-i mai aflai pereche!

Preoteasa, cum se brodise, că nu-i sămăna. Din ce sămânţă de oameni o fi fost nu ştiu, dar era tare blajină şi cum se cade.

Intr'o zi, când popa era cam chefliu, preoteasa găseşte că-i bine să-i spue ceva părintelui şi începe să-i vorbească;

Ian ascultă părinte! Da oare nu-i ruşine pentru noi să privim la oamenii din sat cum pun la prânzuri de toamnă şi noi să nu punem? Şi apoi te gândeşte că şi noi avem morţi cari aşteaptă, sărmanii, şi noi ţinem un hram de pomeneală pe Sfânţii Arhangheli. Ia vezi de te du la târg săptămână asta şi târgueşte pentru praznic, că dor om pune şi noi Sâmbăta viitoare, dacă ne-a ajuta Dumnezeu.

Popa, care cu toate că era cum v'am spus cam chefliu, s'a trezit când o auzit vorba preotesei, şi holbând nişte ochi mari, prinde a lua la răfuit pe biata preuteasă:

—Da ce preoteasă hăi, te scoate banii din casă, de-ţi arde acu de pomeni?

Eu unul nu pot suferi praznic la casa mea; să văd calicii cum se bat de la malai şi de la sarmale!

Preoteasa iar îl ia cu vorbă bună:

—Da ia lasă părinte vorba asta 'ncolo şi fă cum zic eu, că e bine, că nouă n'are cine să ne dee de pomană şi suntem pe cale de bătrâneţe.

Şi aşa cu una cu alta, l-a muet pe popă şi l-a făcut să zică da.

Dar iaca ce zice popa:

—Eu în ziua când îi face praznicul, o să-mi fac de treabă la câmp, căci după cum îţi spusei, nu pot suferi să privesc praznic la casa mea. Cât pentru blagoslovenia mesei, vei chema un alt preot din satul vecin.

Preoteasa nu mai putea de bucurie, ca l-a'nduplecat pe popă.

A doua zi s'a şi dus la târg de şi-a cumpărat cele trebuincioase pentru praznic.

In ziua când avea să fie praznicul, popa s'a *amânecat* dis-de dimineaţă şi s'o dus la câmp, după cum se făgăduise.

Preoteasa în urmă s'a apucat de gătit la bucate şi a dat zvoana în tot satul că face praznic şi, că să vie toată lumea să mănânce de sufletul morţilor.

Oamenii când au auzit, au şi dat năvală la casa preotului, căci dă, era pomană doar la preotul satului.

Când bagă de samă preoteasa, venise lume în ogradă, mai multă de cât sarmalele ce pusese ea în oală!

Ce să facă ce să dragă?

Numai decât aleargă la *gogerul* porcilor, şi scoate pe unu care ştia ea că-i *hârbariţ*, îl dă pe mâna a vre-o câţi-va oameni de-l tae şi apoi îl face mai mult fript, numai ca să sature toată lumea.

Când toate erau gata, iaca şi preotul anume chemat, ca să blagoslovească. Se pune preotul la masă, dar nu uită şi întreabă pe preoteasă unde-i preotul de gazdă.

Preoteasa după ce înghite în sec de vre-o câteva ori, îi spune că îi chemat de potropop la târg,

Preotul care venise pentru blagoslovenie, după ce şi-a făcut burta doldură împreună cu dascalii, şi-a tuat ziua bună şi o plecat.

Mai pe seară numai iaca şi popa de gazdă. Preoteasa când l-a văzut, dă repede de-i eşi înainte şi prinde a-i spune: Doamne părinte, să te fi făcut acasă, să vezi praznic minunat ce-a făcut la casa noastră! Popa de colo răspunse cu jumătate de gură: Ei bine că a fost. — Dar să vezi părinte dragă, face preoteasa. Dar popa de colo: Ce să văd? —De n'ar fi fost, zice preoteasa, gâtlan, grăsunul nostru, rămâneam de ruşine cu praznicul. — Că ce, nu cumva? Popa s'a priceput pe dată. — Ba chiar aşa, zise preoteasa, cam îngrijată. Să moară şi nu alt ceva popa de ciudă că i-a tăiat grăsunul de gustul calicilor.

Preoteasa văzându l aşa de amărît, se dă cu binişorul pe lângă popă şi îşi cere ertare, spunându-i că n'are să mai facă treaba asta cât a trăi ea. La vorba asta, popa îi zice preotesei: —Ei dacă te hotărăşti că n'ai să mai faci asemenea boanţe de acuma înainte, te ert. Cât despre praznic, multe s'au dus dracului de la mire, ducă-se şi asta!

Auzită de la Şt. Costăchescu, Bârlad. **Vasile B. Ţirica**

CRONICA

A. Scriban: Ortografia românească. Părerile d-lui Scriban cu privire la ortografia hotărâtă de Academia română şi poruncită a se urma în toate şcolile ţărei, de Ministere, sunt cunoscute cetitorilor acestei reviste, după cum sunt cunoscute şi umilele noastre păreri. Noi recunoaştem ortografiei de astăzi caracterul oficial şi unitar şi dintr'un simţ de disciplină, căruia de pildă Francezii se jertfesc de o mie de ori mai mult de cât noi, ne supunem, pe cât putem şt ne pricepem. D-l Scriban însă se răsvrăteşte. D-sa e fonetist „Nici o literă nu se scrie dacă nu se pronunţă" (p. 9). Dovadă, d-sa scrie pretutindeni articulat: *lemnu, pământu, ajutoru*, ş. a. şi *pin, pintre, pintru*, ş. a. pe motiv că toată Dacia vorbeşte aşa. Vorbeşte poporul? De cei nu primeşte atunci în totul fonetica graiului popular, care la urma urmei, nici nu-cunoscută?

Ridicându se împotriva anarhicei ortografiei academice, d. Scriban stabileşte mai multe reguli de cât însăşi Academia · o pildă: diftongul *ea* trebue să se folosească numai după o consonantă: *leagă, ceară*, pe când *ĭa* se va scrie la începutul cuvântului şi după o vocală: *ĭască, ĭarbă, măĭastră, trăĭască;* totuşi se va scrie *vĭaţă*, nu *veaţă* căci „asta nu contrazice regula de mai sus", căci, atari „cuvinte au altă ex-

plicaţiune De exemplu. *viaţă* s'a contras din *viiaţă* adică *vi* din *viu* şi cufixu eaţă", lucruri pe cari unul, cel ce scrie cum vorbeşte, trebue să le ştie! Şi de acestea câte poftiţi până la sfârşitul broşurei.

Dorind să fie un grofolog democrat, d. Scriban reuşeşte să fie un straşnic autocrat. La urma urmei însă, această carte cuprinde nişte păreri pe lângă cari poate trece cine vrea şi poate. Ceia ce este supărător, — am putea spune chiar, folosind un cuvânt tot de pe la Iaşi — ceea ce este enervant în această carte de 40 de feţe sunt greşelile de tipar. Fiindcă cărticica se află la „Ediţiunea întâia: 5000 de exemplare", credem că facem un ales serviciu nu numai cetitorilor ei, dar şi autorului punând aici pomelnicul acestor greşeli, mari şi mici, nelăsând de-oparte pentru folosul streinilor, nici chiar literile întoarse:

Pag. 3 în loc de *də* trebue *de;* 6 *tinichia-tinichia;* 7 *coaliţiune-coaliţiune;* 8 *ţi-şi, cousonantă-consonantă, ban-bau;* 9 *dăpă-după;* 11 *ortoarafia-ortografia;* 14 *Geıman-Germani, limbîi-limbii, produee-produce;* *Eŭrope-Europii, conjuctiunnea-conjucţiunea;* 15 *Aademia-Academia,* 16 *nn nu, iscălcească-iscălească;* 17 *calicate-calitate, achiziţiune-achiziţiune;* 19 *suces-succes;* 20 *dor-dar,* 21 *bine bine-bine, piuliţă-piuliţă; accentuat-accentuat, întrebulnţează-întrebuinţează;* 23 *astel-asfel (astfel), data-dată, odata odată* (şi iar) *odata-odată, uu-un;* 24 *Lahovori-Lahovari;* 25 *Monitorul Oastei-Monitoru Oastei;* 26 *articolul-articolu, atuci-atunci;* 27 *Munteniii-Muntenii, şi-şi, natur-Natur, scre-scrie;* 28 *la-la;* 29 *aceia-aceia;* 30 *sə-se;* 32 *cvrtea-cartea;* 34 *Căeisc-căiesc;* 35 *dnmneaiei-dumneaiei* 36 *friie-friie, Ianuariă-Ianuari, deie-idee;* 37 *əu-cu, învelesc-învelesc, lămîie-lămâie,* 39 *per- per;* 40 *vespie-vespe.*

Mai adăogăm că nu toată lumea zice *vioi, eu pui, un pui;* că la pag. 17 a uitat pe Y la titulatură, că şi Moldovenii zic *azi noapte* (fals, falş, — treaba lor) că în Moldova se zice mai ales *câşlig* (p. 34) şi că d. Scriban scrie pretutindeni *consonantă* pe când la vocabular porunceşte să se scrie „*consonată* (falş *consoană*)".

Cu toate acestea, această carte la care d-l Scriban „de vreo zece ani" tot s'a gândit s'o scoată, va contribui de bună seamă „la uşurarea comunicaţiunli intelectuale a românimii din toată Dacia şi de afară de Dacia»!

* D-l Ilie Constantinesc, profesor în Caracal ne scrie că printre elevii din acel oraş a umblat pe 1911-2 o rugăciune în felul celor publicate de noi pag. 194-5. O alta e publicată în rev. „*Raţiunea*« April Mai 1912 (an. II no. 7-10, pag. 8.)

Cărţi primite la Redacţie.

G. Aslan, Educaţia prin sine însuş, Ediţia III (No. 787-8 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti, 1912. Libr. Alcalay, 270 p. 60 bani.

Dr. D. Busuiocescu : *Sistemele de arendare aplicate pe moşiile Academiei,* studiu economic, Ediţia a doua, revăzută şi complectată cu un adaos de pe domeniul silvic de pe moşiile Academiei, Bucureşti, 1912, libr. Socec ş. a. fără preţ, 164 p. şi mai multe tabele.

Sachelarul I. C. Beldie: *Pildele Mântuitorului culese din sfintele evanghelii.* Bucureşti, 1912, tip. Socec, 32 p 40 bani.

Victor Anestin: *Romanul Cerului,* astronomie pentru toţi (No. 775-6 din „Biblioteca pentru toţi") Bucureşti f. a. Libr. L. Alcalay, 160 p. 60 b.

Em. Elefterescu, De toate şi din toate pentru popor sau Cartea Neamului pe 1913. Vălenii de Munte, 1913 Tip. „Neamul românesc" 224 pag. 2 lei (2 coroane.)

N. Iorga, Scrisori de boeri, Vălenii de Munte, 1912, Tip. „Neamul românesc" 166 p. 1 leu 75.

Reviste noi primite în urmă.

Vocea Invăţătorilor. Direcţia în Beiu-Teleorman abon. anual 4 lei.

OBOLUL

întemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «ION CRREAGA" pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma adunată și depusă pentru fructificare Lei 919.—

Către Colaboratori

In numerile viitoare se vor publica toate știrile ce ne vor sosi cu privire la **Sărbătorile poporului:** legende, credințe și datine, mai ales asupra celor din lunile August, Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie și anume:

Ziua Macaveilor, Probejenele, Sântămăriile, sf. Ioan de toamnă, Simion Stâlpnicul, Vavila, Ciuda Arhanghelilor, Ziua Crucei, Macovei, Foca, Teclele, Adormirea, Haritonul, Procoavele, Vinerèlele, Vinerea mare, Sf. Dumitru, Hranghelul, Sărbătoarea Tâlharilor, Ion Milostivul, Filipii, Ovidenia, Sf. Andrei, Naum, Varvara, Sava, Sf. Neculai, Ana Zaceștenia, sf. Spridon, Ignatul, Sf. Anastasia și Sătulul Crăciun cu colinde, stele, luceferi, irozi, brezaie și toate celelalte ale lui.

D-sale D-lui *Artur Gorovei*

Fălticeni

CARȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă" An. I.	3.00
„Ion Creangă" An. II.	6.00
„Ion Creangă" An. III.	6.00
„Ion Creangă" An. IV.	6.00
Cărți poștale ilustrate editate de revista „Ion Creangă"	0.10
Calendarul Revistei „Ion Creangă" pe 1912	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc"	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri românești	10.00
„ „ Industria casnică la Români	4.00
„ „ Sărbătorile de vară la Român	2.00
„ „ Boli și leacuri	1.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	0.10
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece și vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din popor, povești	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

1913

Din toate și de toate pentru popor

SAU

Cartea Neamului

cuprinzând:

Date istorice, Tradițiunile, Credințele, Datinele, origina și istoricul lor, aranjate lunar. Literatură și calendar.

Intocmit și mult adăogat de

EMANOIL ELEFTERESCU

Vălenii-de-Munte. Tip. Soc. coop. «Neamul Românesc»

PREȚUL 2 LEI (2 coroane)

Anul V.—No. 12. Decembrie, 1912.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

ION CREANGA
(DIACON)

REDACȚIA : T. Pamfile, Strada Promoroacele
ADMINISTRATIA : M. Lupescu, Zorleni-Tutova
BÂRLAD

EXEMPLAUL:		ABONAMENTUL ANUAL	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 »	In străinătate	6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARȚI, C. D. LUPAȘCU,

Întemeietorii Revistei «Ion Creangă»

Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie [Fârţăneşti-Covurlui] St. Capşa [București. G. A. Cosmovici (Tg. Neamţ), N. I. Dumitraşcu (Bucureşti). D. I. Farcaşanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoşani), Pr. Gh. Gheoldum [Bacău], P. Herescu (Găineşti-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Bucureşti), L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Vâlcea], D. Mihalache [Goleştii-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemţişor-Vânători-Neamţ) L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamţ], N. I. Munteanu [Bălinteştĭ Covurlui], I. Neculau [Coropceni-Vaslui] A. Negoescu [Bârlad], T. Pamfile [Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Gorj), C. Patriche [Zorleni-Tutova], T Popovici [Zorleni-Tutova], P. G. Savin (Joraşti-Covurlui), P. Ştefănescu [Dobromir-Constanţa], N. Stoleriu [Baia-Suceava], A. Tenea [Adam-Tutova], I. Teodorescu [Broşteni]Suceava], Şt. St. Tuţescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad]

Pentru condiţiunile de înscrieri noi, să se ceară desluşiri la Redacţie sau Administraţie numai până la sfârşitul acestui an

CUPRINSUL:

Anul V.—No. 12. Decembrie, 1912.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: **T. PAMFILE** Bârlad

ABONAMENTUL ANUAL: In țară . . . . 5 lei; In străinătate . . 6 „

ADMINISTRAȚIA: **M. LUPESCU** Zorleni-Tutova

66.—**Copii cu colindul**

După o fotografie comunicată de d-l D. I. Precopie, com. Ardeoani, jud. Bacău.

AMINTIRE DESPRE ION CREANGA

Parcă-l văd ș'acum pe «Moș Creangă», cum ne era nouă drag să-l strigăm și cum îi plăcea și lui să-l chemăm: gras, greoiu, în haine de

şiac călugăresc de la Văratic, cu pălărie mare şi cenuşie, vara, cu căciulă brumărie, iarna, şi cu băţ gros şi cioturos în mână, sprijin vrednic stăpânului şi ajutor la nevoie. Mergea pe drum încet, iar când îl luam cam repede, începea a gâfâi şi adesea ne zicea :

— Mă luaţi prea repede, măi băeţi; nu vă puneţi mintea c'un moşneag ca mine!

Sunt 21 de ani de atunci şi parcă a fost eri; şi cu toate acestea, amintirea fermecătorului povestitor ni-e încă vie în suflet. Şi cu cât vremea trece, cu atât şi amintirea lui rămâne mai sfântă şi mai dragă acelora ce l-au cunoscut şi preţuit.

Eram vre-o 5-6 normalişti cari aveam tragere de inimă şi ne duceam mai totdeauna să facem «practică pedagogică» la şcoala lui Creangă, cum i se zicea pe atunci, deşi director al ei era Braşovanu, — căci şcolile de aplicaţie de pe lângă şcoalele normale nu erau. Şi tare îi era drag lui Creangă că ne ducem să-i furăm meşteşugul, mai ales după ce aflase el că şi noi suntem feciori de gospodari. Îi plăcea să fie încunjurat de tineret şi mai ales de cel nestricat: «că doar cu dânşii îmi mai petrec şi eu zilele; de cioflingari de işti de prin târg, îs sătul până'n gât», ne spunea el adesea.

Noi, şi în recreaţii, şi pe stradă, când ne duceam acasă, îl luam în mijlocul nostru şi mereu îl necăjiam cu fel de fel de întrebări, căci era om practic şi sac de poveşti bătrâneşti şi înţelepte: când vedea că îl necăjim prea tare, ne pişca cu satirele lui meşteşugite, dar orice răspuns ni-l da cu bunătate şi râzând.

Odată, un jidănaş obraznic, rău şi ticălos, — de care prin oraşe se găsesc adesea cu îmbelşugare, — din clasa lui, făcuse niştc năzbâtii şi bătălii pe drum şi spărsese capul unui alt băiet din clasa I, c'o piatră. Creangă află de faptele lui. Cum îl vede în şcoală, îl chiamă la el, îl cercetează, îl judeca şi găsindu-l vinovat, îi *puşcă* o sfântă de bătaie, de ne-am îngrozit.

Noi abia aşteptam să se sfârşiască lecţiile şi să-l luăm la răfueală pentru fapta lui. I. Hudiţă, unul din tovarăşii noştri, acum mort, care era mai îndrăzneţ, se făcu răsunetul indignării noastre şi-i zice:

— Bine, domnule Creangă, — nu i-a mai zis «moşule» în semn de indignare, — noi învăţăm în şcoală la pedagogie să nu creştem băeţii cu pumni şi cu stâlceli, cum ai făcut dumneta azi şi aici vedem lucru pe dos.

— Hei, măi băieţi, se vede că nu v'aţi pălit cu capul de pragul de sus, ca să vedeţi pe cel de jos; voi socotiţi că lumea-i toată după un calup. Iţi vedea şi voi când veţi fi ca mine ce trebuie să faceţi cu ti-

căloşi de aiştia cari sparg ferestrele pe drum şi capetele oamenilor. Pedagogia nu-i pentru toţi ticăloşii şi răii, ci pentru firele blânde.

Şi cu adevărat, mai târziu s'a adeverit că şi moş Creangă avea dreptate.

In toamna lui 1883, într'o de-amează, după ce-şi mântui lecţiile, moş Creangă ne trase într'o clasă şi ne zise:

— Măi băieţi, voi sunteţi de işti mai de modă nouă, mai cetiţi şi mai cu carte, nu ca un az-bucoavnă veche ca mine; ia ascultaţi să vă citească moşul o prostie de a lui, că chipurile, mă pune Cornilă să măigâlesc şi eu nişte hârtie cu câte-o drăcovenie; şi unde-ţi vedea c'am greşit, să mă îndreptaţi.

Şi ne cetia frumoasa lui bucată «Moş Ion Roată şi Unirea» publicată întăiaş dată în Almanachul societăţei Junimea» din Viena.

Când sfârşi povestirea ne venea să-l sărutăm; cu toţii într'un glas am strigat: «Ura! Moş Creangă, n'ai nevoie să fii îndreptat de nişte băieţi ca noi.»

Creangă, Dumnezeu să-l ierte, se înroşi.

. . . .

Şi cu cât vremea trece, cu atâta amintirea despre el se sapă mai adânc şi reiese mai vie în sufletele celor ce l-au cunoscut, mai ales că pe urmele lui puţini şi poate nici unul nu calcă.

(Retipărire) **M. Lupescu.**

CRACIUNUL ŞI OBICEIURILE LUI

Nouă, în deosebi, Românilor, ne place să ne fălim cu numele de Romani; dar nu este de ajuns numai atât, ci trebuie să dovedim aceasta prin ceva. Pe lângă altele, obiceiurile poporului nostru sunt icoane vii ce ne pot dovedi origina noastră, care origină de altfel, precum se ştie, ne-au dovedit-o în destul învăţaţii noştri.

De *Crăciun* sunt legate o mulţime de obiceiuri, cari se deosebesc de la un loc, la altul.

Crăciunul se poate asemăna cu o stea, căci după cum între stelele ce lucesc pe bolta cerească sunt unele cu o lumină mai vie, tot aşa şi printre sărbătorile bisericei creştine, sunt unele cari ni se impun mai mult: sunt sărbătorile mari. Intre acestea este şi *Naşterea Domnului — Crăciunul*, care poate fi numită şi «Luceafărul sărbătorilor.»

Cum am spus, de această sărbătoare sunt legate o mulţime de obi-

ceiuri şi credinţe, cari contribuesc mult la mărirea frumuseţei acestei zile.

Creştinismul, încă din primele secole, a instituit în noaptea de 24-25 Decembrie o serbare, *sărbătoarea Naşterei Domnului,* cunoscută la noi sub numele de *Crăciun.*

Cu cinci zile înaintea Crăciunului este *Ignatul.* Fiecare Român îşi taie porcul său, hrănit cu îngrijire din vară. In zorii zilei[1] se aud sute de *guiuciri.* Fumuri groase se văd înălţându-se[2] aproape din fiecare curte de la ţară. De-acum cinci zile mai sunt până la Crăciun.[3]

Cele ce întâlnim în popor cu această ocazie sunt :

Colinde, cu diferite credinţe şi obiceiuri.

In seara de 23-24, copii se duc cu colinda sau *Moş-Ajunul,* Mergând la fiecare casă, urează «Bună dimineaţa...» şi, spre bucuria lor, primesc *colindele.*

Tot în această seară, flăcăii se duc pe la familiile cari au fete mari şi le urează noroc şi fericire la măritiş.

In ziua de 24 Decembrie, preotul cu cântăreţul, umblă din casă în casă cu o icoană ce reprezintă *Naşterea.*

In această zi, unele femei prind lilieci şi-i îngroapă într'un furnicar, pentru ca, după ce putrezesc, să le iea oasele şi să facă, — să descânte, — cu ele «de urît», «de dragoste» etc.

Steaua, Vicleimul şi *jocul păpuşilor,* cari obiceiuri la oraşe au dispărut sau sunt destul de caraghioase.

Steaua. Cu steaua se umblă din seara Crăciunului şi până în seara de 7 Ianuarie (sf. Ion). Inainte, copiii umblau cu steaua în costume orientale, imitând portul celor trei magi; astăzi, avându-se în vedere câştigul, nu se mai îmbracă în asemenea haine.

Vicleimul semnifică oraşul Vitleem.

In Moldova şi Transilvania poartă numele de «Irozi.» In vechime era mai pompos ca astăzi. Intre persoane figura o logodnică şi un mire, personificând pe Fecioara Maria şi Iosif cu pruncul, apoi Irod, magii, etc. aşa că alcătuiau o trupă numeroasă care se îndrepta pe strade în sunete de tobe.

Jocul păpuşilor, e acum aproape dispărut. Se presupune că într'o cutie e reprezentat în mic oraşul Vitleem cu grădina palatului lui Irod.

---

[1] In părţile de jos ale Doljului, se taie mai mult în ziua de ajun, 24 Dec. (N.I.D.)

[2] Când se pârlesc porcii. (N. I. D.)

[3] Şi, cum se obişnuieşte la noi în Foureni : „şi haţ pe maţ." (N. I. D.)

De o parte, în fundul grădinei, sunt case; iar Irod șade pe scaun având la dreapta și la stânga gardă. Păzitorul grădinei este «Moș Ionică.» Păpușele reprezintă tipuri cu cari biciuiesc felurite vițiI ale societățeI.

*

Ca o coronă a tuturor obiceiurilor, Românul a mai găsit altfel de petrecere, ce începe chiar în ziua de Crăciun și ține toate sărbătorile. Fete și flăcăi vin cârduri spre cârciuma din vale a satului. Hora se întinde în curte. Bătrâni și copii, așezați pe de margini, cari pe trunchiuri de fag, cari pe gardul din apropiere și privesc. Lăutarii cântă mereu, zâmbetul se vede pe toate buzele, veselia mișcă inimile.

Și câte multe alte plăceri nu adaugă aceste obiceiuri păstrate de atâtea veacuri cu scumpătate dela strămoșii noștri !

(Spicuiri dintr'un manuscris-dizertație, găsit cu ocaziunea revizuirii trenului 294 în gara Piatra-Olt, în Ianuarie 1912. E scris, se vede, de un elev de școală normală, de fel din Romanați)

N. I. Dumitrașcu

SPICUIRI DIN TRECUT

X.

In interesanta carte a *Păr. I. Antonovici*, **Documente Bârlădene**, vol. I, (Bârlad, Tip. N. P. Peiu, 1911), care cuprinde mărturiile trecutului, legate de credința-ne strămoșească în acest colț de țară, cetim pe fața 384 acest document.

«Prea sfânțile stăpâne,

Mulți din localnicii viețuitori în această politie Bârlad, când li se întâmplă de să săvârșesc din viață familii de a lor, vin la mine și cu stăruință cer de a li se da voe ca, în vremea când își duc morții lor la biserici spre înmormântare, pe lângă preoții și slujitorii bisericești, să fie și *lăutari cu muzică*, ca să cânte în urmă, punând înainte că această orânduealā s'ar fi obicinuind atât în capitalie precum și în alte orașă : Galați, Focșani, Tecuciul și aiurea ; și fiindcă pără acum, *în această politie acest feliu de obiceiu nu s'au urmat pără acum*, eu nici unuia nu i-am încuviințat cererea pără mai întâi nu voi raportui Preosv. Pentru care cu adâncă supunere raportuesc și mă rog să am stăpâneasca deslegare : să încuviințăz aseminea cereri, ci o fac localnicii Bârlădeni, ca să le dua voe să-și petreacă morții cu lăutari și cu muzică păn la biserici sau să nu le încuviințăz : căci pără când voi priimi stăpâneasca

Preosființiei voastre dizlegare, nici de cum voi pute scăpa de cerirea și supărarea ce-mi fac.

Al Prea Sf. V. plecat și supusă slugă,

Prot. ținut. Tutovei, *Constantin [Vrabie] Iconom.*

No. 52

1852, Martie 6, Bârlad»

XI

Din N. Iorga, *Studii și documente*, VI, p. 134-5:

Judecată sub Grigore Callimachi (—1769) între Gheorghe Goian, mazil, cu «Parascheva Gălculiasă de la Hrișcani, iar de la acest Ținut; jăluindu Gheorghie Goian că, având Parascheva o fată mare, una născută a ei, au făcut tocmală și au logodit, ca să o ià lui-și muiare, și după așăzare, aŭ rânduit și zi însămnată, când să să facă nunta. Și, după voroava și așezare lor, apropiindu-să ziua însămnată, aŭ făcut Gheorghie Goian toată gătire, și s'au adunat nuntașii. Și, începând nunta, după obiceĭ, s'au gătit și aŭ purces să meargă la Hrișcani, la Parascheva, ca să ia mireasa. Și mergând ei la drum, i-au întâlnit un màzil anume Ioniță Bantăș, și au spus că în zadar să ostinești, că pe logodnica lui au luat-o Ursachi Soroceanul. Și el, auzind aceasta, pe toți nuntașii, cât era, i-au lăsat să-s întoarcă înapoi la casa lui, și el singur s'au dus ca să vază de iaste adevărul după cum au auzit. Și, mergând, au aflat adevărul: cum că Ursachi Soroceanul i-au luat logodnica. Și nuntașii, întorcându-să la casa lui Gheorghie Goian, au așteptat până au luat răspunsu de la Gheorghie Goian cum că adevărul iaste ceea ce au auzit și așa s'au împrăștiat și nuntașii; iară cele gătite toate s'au trecut cu chemații aceia. Și am întrebat pe Gheorghie Goian: i-au dat Parascheva în știre cum că ia vrà să-și dè fata după altul? Și Goian zâce că nu l-au înștiințat. Și, întrebând noi pe Parascheva, ce are să răspundă la jaloba lui Goian, și ea au zis că n'are a răspunde nemică, că toate câte jăluiaște Gheorghie Goian sânt adevărate, și nice înștiințare nu i-au făcut, și mărturisești că, fiind îndemnată de unii mazili, greșală au făcut la aceasta. După toate aceste, au arătat Gheorghie Goian izvod de cheltuială ce-au făcut cu nuntașii. La care luând noi samă și socotind toate cu amăruntul, ce-am găsit cu cale și cu dreptate, s'au făcut toată cheltuiala șasezeci și șapte lei, o sută șasă bani, afară de unsprăzece lei ce-au dat la schimburile logodniĭ. Și la toată cheltuiala ce-au făcut Gheorghie Goian, s'au dat platnică Parascheva Gălculiasă, să plătiască după cum arată mai sus, iar acei unsprezece lei ce au dat Goian la schimburi, am rânduit să-i dè îndoit, adecă doaozăcĭ doĭ leĭ, după cum scrie Armenopul, în sfânta pravilă,

cap 187, de zâce; „doi oameni s'au logodit dând arvună, iară care dintr'amândoi îi va părè rău și să va lepăda, acela să dea îndoit arvona ce au luat". Deci și noi, urmând la aceasta, așa am rânduit.»

Tudor Pamfile

COLINDE

29.—*Moș Crăciun cel mai bătrân,*
Cu-a lui barbă peste sân,
Leroi, Doamne leroi,[1]
Moș Crăciun șeade la masă
In **zorzoane**[2] *de matasă...*
Și sculați, boieri, sculați,
Și sculați copilele
Să mături curțile...
...Curțile sânt jugrăvite,
Pe din afar' poleite;
Iar de-asupra celor curți,
Sânt doi pomi mari înfloriți
De **cotoare**[3] *depărtați,*
De **vârfete**[4] *'mpreunați...*
Moș Crăciun cel mai bătrân,
Cu-a lui barbă peste sân,
Are-un cal cam gălbior;
Nu-i galbin de gălbior,
Ci-i galbin de-alergător,
Că-l gonește-un vânător,
Pe fața pământului,
Pe suflarea vântului...
Moș Crăciun cel mai bătrân,
Duse mâna prin **saele**,
Scoase-un pâlc de turturele;
Turturelele sburară,
Tot mai sus se innălțară
Și pe-un munte se lăsară,
Pietricele 'n guși luară
Pe pământ iar se lăsară,
Pietricele' lepădară!
Moș Crăciun cel mai bătrân
Cu-a lui barbă peste sân...
La anul și la mulți ani!

Din com. Turburea, jud. Gorjiu, 1911.

N. I. Dumitrașcu

30.—*Sus, boieri, nu mai dormiți*
O, Leroi Doamne[5]
Vremea e să vă gătiți,
Casa să vă măturați,
Masa să v'o încărcați.
Cu colindul azi venim
Și pe Domnul vi-l vestim,
Că s'a născut Domn frumos,
Numele lui e Hristos.
Nu dormiți în astă seară,
Ci ședeți de priveghează,
Ș'așteptați pe Domnul sfânt,
Să vă vie pe pământ.
Să vă dea Hristos de toate:
Bucurie, sănătate,
Pace'n casă și în țară
Și niciun dușman pe-afară.

Comunicat de D. Ionescu, seminarist, și cules dela flăcăul Ioan Rădulescu din com. Largu, jud. Buzău, în ziua de 26 Decembrie 1911.

C M. Popescu

[1] Se repetă după fiecare două viersuri. [2] Imbrăcăminte, veșmânt. [3] Trunchiuri, tulpnini. [4] Vârfuri. [5] După fiecare vers se zice: O, Leroi, Doamne!

31.—*Mândru-i Domnu' d'adormit*
Sub un măr mândru'nflorit.
Scoală, Doamne, nu dormi,
Că decând ai adormit,
Earba verde te-o'ngrădit,
Florile te-or cotropit,
Şi lumea s'o păgânit.
Sudue fecior pe tată
Şi mamele-şi fac păcate
D'atunci nu-i rod in bucate.
Nici nu-i grâu, nici nu-i săcară,
Numai neghinioara goală.

Ardeal. **Petre Ugliş**

POVESTIRI SI LEGENDE

207.—Basmul lui Dumnezeu.

A fost un om mare, şi-a luat un topor mare, şi-a tăiat un copac mare, şi-a făcut o biserică mare, cu nouă altare, cu nouă uşi şi cu nouă zăbrele. In zăbreaua mare, şade Sânta Măria-Mare; în zăbreaua mică, şade Sânta Măria-mică; în zăbreaua din mijloc, şade maica Domnului. Maica Domnului şedea, carte citea, lacrămile îi curgea, cu măhrama le ştergea, slove de aur se făcea.

Se uită Maica Domnului pe umărul stâng şi n'a văzut pe nimeni; se uită şi pe umărul drept şi văzu pe Ion, sfântul Ion pe un cal alb. Ci nu era alb de fel, ci era alb de spumă. Şi îl întrebă Maica Domnului:

—Ioane, sfinte Ioane, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu, şi un fin al tău?

—Nu l-am văzut, maică, dar de auzit, am auzit că-l căznesc cânii de jidovi la poarta lui Pilat pe cruce de brad. Maica Domnului dacă auzia, lepăda haine cereşti şi lua haine călugăreşti şi pleca multă cale împărăţie, faţa albă sgâriind, păr galben smulgând, plângând şi tânguind prin spini şi prin mărăcini. Şi s'a întâlnit cu o gârlă; dincolo de gârlă era un cal, un măgar şi o salcie. Maica Domnului a zis: Vino încoace, calule, să trec, că mă înec; iar calul n'a voit să vie, şi Maica Domnului l-a blestemat: să mănânci şi saţiu să nu mai ai. A chemat pe măgar şi măgarul a venit, dar Maica Domnului i-a zis: întoarce-te îndărăt, că eşti prea mărunt şi mă înec. Apoi i-a zis sălciei. Sălcioară, sălcioară, pleacă-ţi vârful şi te fă punte să trec, că mă înec. Iar salcia şi-a plecat vârful şi s'a făcut punte şi a trecut Maica Domnului şi i-a zis:—Să fii blagoslovită; în ziua de Florii, să te ia toţi oamenii prin mâni in biserică. Plecă Maica Domnului multă cale împărăţie, faţa albă sgâriind, păr galben smulgând şi tânguind prin spini şi prin mărăcini şi s'a întâlnit cu un meşter de lemn.

—Meştere de lemn, meştere de lemn, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu?

—Nu l-am văzut, dar au venit la mine ca să-i fac crucea şi de ce a zis ca să o fac mai mică, d'aceea am făcut-o mai mare; şi de ce a zis ca s'o fac mai uşoară, d'aceea am făcut-o mai grea. Maica Domnului a zis: Meştere de lemn, meştere de lemn, nici un spor să nu se aleagă de lucrul tău.

Plecă Maica Domnului multă cale împărăţie, faţă albă sgâriind, păr galben smulgând, plângând şi tânguind prin spini şi prin mărăcini şi s'a întâlnit cu un meşter de fier; şi-l întrebă Maica Domnului zicând: Meştere de fier, meştere de fier, n'ai văzut un fiu al meu, Domnul Dumnezeu?—N'am văzut, Maica Domnului, dar a venit la mine să-i fac piroane de fier; de ce au zis să le fac mai supţiri, de aceea le-am făcut mai groase şi de ce a zis să le fac mai ascuţite, de aceea le-am făcut mai neascuţite. Maica Domnului a zis: —Meştere de fier, meştere de fier, să dai cu ciocanul, ca să capeţi banul.

Plecă Maica Domnului multă cale împărăţie, faţa albă sgâriind, păr galben smulgând, plângând şi tânguind prin spini şi prin mărăcini, până a ajuns la poarta lui Pilat. Maica Domnului a dat cu piciorul stâng şi nu s'a deschis; a dat cu piciorul drept şi s'a deschis.

Când în curte, era o piatră ascuţită şi s'a pus cu inima pe ea ca să se taie, dar piatra s'a topit ca ceara de foc. Maica Domnului s'a sculat şi ovreii au văzut-o şi i-au zis: Mario, Mario, când s'a face pâinea spic de grâu, şi păharul de vin viţă de strugure, şi ouăle albe de la babă, roşii, şi cocoşul din strachină o învia şi din aripi o da, atunci fiul tău o mai înviea.

Dar nici vorba nu sfârşia şi pâinea spic de grâu se făcea, păharul viţă de strugure se făcea, şi ouăle albe se roşia şi cocoşul înviea şi din aripi da şi pe toţi îi orbia, şi Domnul Hristos înviea.

Maica Domnului dăcă îl vedea, îi zice: Fiul meu Dumnezeu, mare putere ţi-am dat eu ţie, să nu te dai câinilor de jidovi să te chinuiască şi să te omoare.

—Maică, maică, nu m'am dat pentru unul ori pentru doi, ci m'am dat pentru lumea toată. Că până nu mă dădusem eu, n'auziam cocoşul cântând, bicişor trosnind, fluieraş zicând, nici a dori fiica de maică, nici maica de fiică; nici vaca de viţel, nici viţelul de vacă; nici oaia de miel, nici mielul de oaie. Dar când m'am dat, pre toate le-am auzit.

—Fiul meu Dumnezeu, cine o şti povestea ta, şi o povesti-o la anul, la jumătatea de an, la lună, la săptămână, să măi drepţii să îl ia de mâna dreaptă şi să-l ducă pe calea cea dreaptă, la mese întinse, la făclii aprinse şi pahare pline. Iar cine o şti-o şi n'o povesti-o, nici la

anul, nici la jumătatea de an, nici la lună, nici la săptămână, să mâi strâmbii tăi, să-l ia de mâna stângă, să-l ducă pe calea cea strâmbă, la meșe strânse, la făclii stinse și la păhare goale.

(Variantă din com. Săgeata-Buzeu) **C. N. Mateescu**

208.—De ce-s ciobanii voinici.

Un boier întrebă odată pe-un cioban de-al său.

—Ce mânânci tu, măi ciobane, de ești așa de voinic?

—Urs, cucoane!

—Cum îi ursul, bre?

—Apoi iaca cum ii, cucoane: «Iai o bucată de brânză și-o învălești cu o bucată de mămăligă, apoi tot acest boț îl faci rotund și îl pui pe cărbuni până ce se coace. Și aista-i ursul, cucoane!

—Cum, bre? Eu mânânc mâncări de cari tu nici n'ai văzut, nici n'ai auzit, și cu toate acestе veșnic îs bolnav și n'am nici o vlagă 'n mine.

—Cucoane, zise ciobanul. Eu vă voiu dovedi, că mâncările pe cari le mâncați Dumnevoastră, nu-s bune. Și iaca cum: «Să puneți Dumnevoastră un fel de bucate și cu ursul într'un dulap; după trei zile să venim și să vedem, ale cui are să fie mai bune.

La trei zile vine boerul, vine și ciobanul să vadă bucatele. Ale boierului erau toate stricate și mucegăite, dar ursul era tot bun.

Și iaca de ce-s ciobanii voinici și rumeni la față.

Auzită de la Ion Enescu, Zvorâștea-Dorohoi. **Alex. Al. Leontescu**

209.—Bătrânii ajunși în mintea copiilor

In vremea veche, pe când norocul se tăvălia pe oriunde și-și rupea oasele prin toate casele, cătându-ne pe noi, trăiau, într'un sat de pe malul Prutului, un om ș'o femeie. Ii dăruise Dumnezeu numai c'o fată, da' care, vorbind la felul adevărului, punea supt covată poate și zece feciori de-ai altora. Că era hărnicuță fata și, pe lângă toate păcatele, frumoasă, *dimona*, povestit de frumoasă!

Ș'așa, de unde și până unde, cade tronc la inimă unui flăcăiaș din satul de-alăturea. Flăcăiașul, și el, bată l-ar șfichiul biciului, frumos ca sfântu' soare'n zi de vară! Ei, și dacă s'au apucat a întâlni ochii cei frumoși, apoi ce socoți? Ușor nu se mai despărțesc. Că dragostea, pârdalnică, la unii ca dânșii nu-i grea să pornească.

Povestea veche:

Frunză verde de trei cepe
Dragostea de un' se 'ncepe?
De la ochi, de la sprincene,
De la gâtu' cu mărgele.

Ş'a venit flăcăiaşul înpeţit la fată. Da' părinţii n'o dau. Vin câşlegile, flăcăiaşul iar o cere; părinţii n'o dau. Şi fata s'ar fi dus cu dragă inimă, că doar nu de frunzuliţa mărului ofta şi cânta de-o bucată de vreme:

Părinţi-o zis că nu m'or da,
Eu zic că m'oiu îneca;
Unde-a fi balta uscată,
Ca să'ncapă zăstrea toată.

Cânta aşa, biata, cât îi ziulica de mare, şi numai mâni-sa-i spunea din când în când aleanul; că mama, saraca, ştie şi crede mai multe! Da' tată-su nu, şi nu, şi iar nu. Chitea şi socotea şi el, ca omul, şi zicea că dac'ar avea flăcăiaşul ceva avere, bine de bine; da' aşa, ce să faci cu două trăiste goale, pline cu vânt? Cum să ţii gospodărie numai cu gândul plin de draga mea? Că frumuseţea nu se tae cu cuţitul pe masă, şi câte şi câte. Da' vremea trecea şi dragostea creştea. Iar dacă dragostea s'a prins şi creste, apoi dă 'ncotro-i da, şi fă-ţi şi punte pe uscat, nu mai trece 'ncotro te mână ea. C'aşa au făcut şi tinerii cei doi. S'a dat flăcăiaşul în vorbă cu fata şi cum ştiţi Dumnevoastră, mintea femeiască îi c'un fir de păr mai tare de cât papura bălţii, iaca 'n sara de *sfântului* Vasile, s'a dus fata să dee colacul urătorilor şi dusă a fost...

Rămâi, maică, sănătoasă;
Dacă n'ai fost bucuroasă,
De-ai mei peţitori la casă.

Iar flăcăiaşul a luat-o 'n *părângă* ş'a dus-o acasă la dânsul şi — Dumnezeu nu-i ca omul cel rău — au durat la un loc gospodărioară bună, cum fiecare ar dori-o când ar vedea-o şi n'ar avea-o Ş'au trăit ei aşa, fără sfadă, fără supărări, până la adânci bătrâneţe. Copii n'au avut pace-sanatate. Deci de grija lor au fost scutiţi. De iuţi, prea iuţi n'au fost, ci cu toată chibzuiala şi gândul cel bun îşi pârpâliau viaţa până ce, cum zic, i-a împovărat omătul şi gerul bătrâneţelor.

Şi, ca toţi moşnegii, au ajuns şi ei în mintea copiilor: Ca şi copiii se jucau, ca şi dânşii adesea plângeau, ca şi dânşii spuneau ce-i drept ş'adevărat ca'n numele tatălui; ca şi copiii prindeau a se ciondănì pentru *ciga-niga*, apoi ca şi dânşii se 'mpăcau cu trei păstări de bob; mă rog, curat ca şi copii, ajunseseră bieţii moşnegi de-abea, de-abea, să mai meargă *tropăţel*. Drept aceia nu-i de-a mirării dacă 'ntr'o bună zi s'apucă moşneagul şi-i zice băbuştei:

—Fa băbuşcă, ia să ne jucăm noi; da' ştii tu, fa, de-a ce?

—De-a ce?

—De-a furatele!

—Hai!

—Eu mă 'nchipuesc a fi holteiu și vreau să te fur de la părinții tăi; tu, fa, ai să ieși cu colacu', ca de sfântul Vasile, ș'ai să fugi cu mine în lume.

Și se duce moșneagul la poartă și prinde-a ocoli gardurile casei, prinde-a pândi, cât a fi putut și el zări, cu chip ca s'o găbjască pe babă. Și nu mai *stăvea* 'n gându' lui:

Of, of, of,
Inimă de *ciof!*
Pui de *bodihacin.*
Iau vin', puică, 'ncoaci!...

Da' baba ghilită și mocoșită ca o mireasă, înșfăcând iute-un colac, iesă tupiluș în prag s'odată dă să-l întindă la plugari și plugarii, cum am zice moșneagul, nicăiri. Se uită 'ntr'acoace, se uită 'ntracolea, moșneagul nicăiri. Ci el se *mocoșa* mereu la ferestuica din dosul casei să ure. Da' nu ura cu clopot, nici cu talancă, ci, știți cu ce? C'o pungă de galbeni. Că el, ocolind grădina, a *dădut* de punga asta și, de vreme ce n'avea clopot, a prins a se 'ndemna la urat cu dânsa:

Aho, ho, aho,
Mai încetu' cu talanca,
Că s'a scula baba Safta!
Că ea s'o suit în pod
Și 'ntr'un fund de oboroc.
Și-o lasat fata zălog:
Da' eu aș mai ura, aș mai ura,
Da' mi-i că tare-oiu însăra
Și fata 'n pod șfarog s'a usca,
Și greu m'a blăstama.
De nu vă place vorba mea,
Dați-o jos, *ș'aspu-s* vedea!...
Aho, ho, ziua de mâne.
Să vă fie boeri, de bine!..

S'așa, după ce a urat, moșneagul și-a luat și plata urăturei—colacul—c'așa-i sfântul Vasile, cu colacu'n mână, lăsat de Dumnezeu sfântul. Și când i-a arătat babei punga cea de galbeni, bucură-te bucurie și scârbește-te scârbă!

—Iraaa... omule hăi! A fi picat de la cel ce era în căruța, care a trecut pe-aci, știi, cu patru cai *buziș*.[1]

—Ba, mai bine zi, că Dumnezeu ne-a dat-o de zăstre, fa băbușcă, zise moșneagul râzând din baerile inimei ca băeții cei mici, când iaca, vine poruncă de la ispravnic să se ducă și el la județ să jure, dacă a găsit ori nu o pungă de galbeni. Se duce moșneagul. S'a jurat zice c'așa:

– Doamne! Eu mă jur pe numele Tău cel sfânt și bun, că nu vreu să-mi împovărez ist suflet de păcate și că într'adevăr eu am găsit o pungă de galbeni, când am furat de la părinții ei pe băbușca mea. A cui o fi astă pungă, cu care am și urat la fereastră atuncea, ca de sfântu' Vasile, iee-și-o!

---

[1] *Buziș*, alăturați unul de altul; a se deosebi de vorbele: „*la vargă*" ori „*în șir*".

Păgubaşul, când, a auzit vorbele astea, a gândit poate că-l iea în râs şi, alungând de-acolo pe moşneag, a zis:

—Du-te cât te văd, moşule... Că nu te oiu putea ajunge, ia amuşi! Ce? Când ai furat dumneta pe baba dumitale, era lupul căţel şi pe mine mama nici nu m'a fost făcut... Eu întreb de punga mea, nu de vremea când dumneta te-ai însurat.

—Apoi, dragul moşului, eu *de-aceia* ştiu: de alta n'am auzit. poţi să întrebi şi pe baba mea, că tot aşa ţi-a spune.

Şi s'a dus moşneagul, rămânând cu baba furată, c'un jurământ drept şi c'o pungă plină de gălbinei; cine n'a crede, să n'aibă parte de ei.

Impărtăşită mie de Al. Falibaga, Vlăsineşti-Dorohoi. **Dumitru Furtună**

210.—Povestea puilor de prepeliţă

Amu, ci-că odată, o prepeliţă îşi avea cuibul cu trei puişori într'un lan de grâu de pe malul mării. O dusese ei tare bine şi tare cum se cade, căci ştiţi colo, ca'n grâu: mâncărică de-agata, umbră de-ajuns, ş'apoi nici nu-i spăria nimeni căci doar grâul avea păndar. Mă rog, bine, bine de tot le ticnise, păcat a fi să nu spun drept.

Dar este o vorbă, că «n'aduce anul, ce aduce ceasul» ori «după vreme bună, vine şi vreme rea»; aşa ş'aici: a dat Dumnezeu vreme bună de s'a secerat grâul, s'a carat, iar bieţii puişori nu se sburătăcise. Şi ce să vezi, drăguţa mea: de unde, până unde, iată că s'o *aciuat* prin preajma cuibului nişte vânători, cu nişte prepelicari ca aceea, ce nu mai aveau astâmpăr; hojma alergau şi schelălăiau în toate părţile cât ţi-i ziulica de mare. Nimic altceva nu se mai auzea decât trosniturile puştilor şi hămăitul cânilor ce răspândeau groază şi fiori în toate părţile. Degeaba se trudea sărmana prepeliţă să-şi înveleascâ puii cu aripioarele, căci tot degeaba. Ţi-ai găsit; cum să nu se tot audă pocnitul puştilor ş'apoi la urma urmei, parcă prepelicarilor le era ruşine de prepeliţă?

Dac'a văzut ea, ş'a văzut, că nu-i chip de trăit într'aist loc făr'de noroc, şi-a pus în gând să-şi mute puişorii pe meleagurile celeilalte coaste de mare, unde nu era ţipenie de om.

Zis şi făcut. Intr'o seară liniştită, înhăţă puiul cel mare sub aripă şi sbârrrrrr cu el pe de-asupra mării către zarea depărtată. Pe deasupra apei, răpusă de osteneală stătu deasupra unui sorb şi grăi puiului său de sub aripă:

—Vezi dragul mamei cum e mama pentru puiul său? Mă zbucium şi îmi pun viaţa în primejdie numai să vă vadă mama scăpaţi de moarte.

—Lasă' masă, răspunse puiul, și noi vom căuta de tine la bătrânețele tale, când vom fi mari și voinici!

Când auzi prepelița vorbele acestea, ce să vezi dumneta om bun? S'apucă și lăsă aripa, dând drumul puiului în apă de se înecă.

Necăjită, amărîtă și'ngândurată ca vai de capul ei, se întoarse înapoi, luă puiul cel mijlociu sub aripa mamei și cu el, iar sbârrrr pe deasupra apei întinse ca o pânză fără margini.

Deasupra sorbului, cuprinsă iar de osteneală și de sbucium, se opri iar din sbor și vorbi puiului mijlociu ca și celui mare, iar el răspunse:

—Lasă, mamă, că și noi la bătrânețele tale o să te căutăm tot cu grija pe care o ai tu de noi!

Prepelița se întristă și de vorba puiului mijlociu; lăsă aripa și puiul căzu în valurile mării care-l înghițiră cât ai bate'n palme.

Ugilită și ca vai de capul ei, după cele ce se întâmplase, de-i venea săraca să-și ia lumea'n cap, să-și fac'o seamă, singura nădejde ce-i mai rămăsese era la *mezinul*.

Se'ntoarse de luă pe-al treilea puiu, pe cel mai mititel și mai drăgălaș mamei și cu el sub aripă, iar sbrrrrr pe deasupra lacului fără fund. La sorb se opri și zise:

—Vezi dragul mamei, câtă grijă are mama de voi, cât sbucium și chin pe sufletul meu, numai ca doar să vă vadă mama scăpați cu viață din primejdie!

—Lasă mamă, răspunse puiul, și noi când vom fi mari ca tine, o să căutăm să îngrijim de puii noștri tot cu acea dragoste cu care îngrijești tu de noi.

Și mama strânse cu drag puiul sub aripă, îl trecu pe malul celălalt, îl căută și-l îngriji cu focul dragostei de mamă, căci numai acesta, mititelul mamei, vorbise lucru drept și adevărat.

Auzită de la Popescu-Vânători, iar el de la moș Fuligă-Neamț.

Vânători-Neamț. **V. Știrbu**

DATINE ȘI CREDINȚE

1247 —Dacă nu cauți pe amândouă părțile în capul cui-va, când te-ai apucat de cătat, cică te va mânca lupul.

1248.—Când pierzi ceva, să scuipi în palmă și mergând pe locul acela unde crezi că ai pierdut lucrul, să zici trei ori:

Scoate drace ce ai furat
Că ți oi da cu paru 'n cap;

Una, două, trei,
Indată eşii!

şi să dai a treia oară cu palma cealaltă de-a tăişul, şi unde va sări mai mult scuipat, acolo e lucrul pierdut.

1249.—Când se clăteşte ochiul stâng, te vorbesc duşmanii; atunci să faci ochiului cruce de trei ori şi să nu spui la nimeni, că nu se va mai clăti; asemenea să nu spui de ochiul drept care însamnă bine, căci ei multe văd şi nu spune totdeauna.

1250.—Când se căsătoresc doi împreună, înainte de a pleca la cununie, se rupe de către nună sau un neam de-a acestia, în capul miresei un colac împletit de mâna ei. Şi svârlindu-l în cele patru părţi, zice în gând că ori unde va călca să-i fie în plin şi cu belşug. Cine prinde vr'o bucată, că lumea se strânge busna la colacul miresei, de e tânăr şi-l va păstra, lesne se va căsători, iar de e mai martur şi-l va păstra, va avea spor la trebi şi izbândă.

Culese din Bursucani-Tutova. **N. Munteanu**

1251.—De la 1 August nimeni nu se mai scaldă, căci s'a răcit apa cu totul, scăldându-se cerbul în ea.

1252.—De la Schimbarea la faţă (Probajeni) toate se schimbă; —frunzele copacilor îngălbenesc şi cad, — pentru că şi Hristos s'a schimbat la faţă.

1253.—Tot în ziua de Probajeni nu-i bine să te sfădeşti cu nimeni, c'apoi eşti probozit tot anul.

1254.—De ce nu se mănâncă varză în ziua de Sânzenii? Pentru că sf. Ioan i s'a tăiat capul pe curechiu.

1255.—In seara dinspre sf. Andrei, se ung uşorii uşelor şi cercevelile ferestrilor cu usturoiu — ca să nu se apropie strigoii de casă; de-asemenea uşile grajdurilor, poieţilor, porţile de la ogradă ş. c. l. se ung în semnul crucii, ca să nu se aproprie fiarele, dar mai ales lupii.

1256.—Dacă în noaptea sf. Vasile, în crucea nopţii, poate nimeri cineva ca să se afle în grajdul vitelor, le poate auzi vorbind; graiul lor îl aude, dar bine, zice-se, că nu-i de omul acela pe urmă.

Larga-Bacău. **C. Gh. Vartolomei**

1257.—*Sfântu' mucenic Ignatie, 20 Decembrie.* Acum se taie porcii în această zi, căci oamenii au şi cam gătit cu popuşoii din hambare. Porcului nu-i mai dau de mâncare, ci numai apă cu sare, pentru a fi curat când îl vor tăia. De aici proverbul: «Nu se'ngraşă porcul la Ignat» adică ori ce lucru trebue făcut dinainte, nu când i-a sosit ziua.

De oarece tăiatul porcului e ceva însemnat în viaţa omului de peste an, să vorbim ceva despre această tăiere. Se adună mai mulţi oameni,

da' între ei e unul mai bun, după a căruî mână carnea să frăgeseşte, adună paie, găteje şi tuleie de haldan cu cari fac foc. Apoi c'un juvăţ scot porcul din coţeţ şi acel care e bun la mână, îl taie. Unii îi vără cuţitul la inimă, alţi îi tae gâtiţa. Cel mai bun chip e vârârea cuţitului la inimă căci atunci moare mai degrabă. In acest moment nu trebuie să se uite vre-unul căruia i-ar fi milă, căci atunci porcul nu moare şi carnea nu se face bună. După ce a murit, îi smulg părul care-i bun de badana, îi leagă picioarele, îl pun pe pae şi-l pârlesc. După aceasta îl rad bine de jig şi-l spală.

Apoi se face probă, cât va fi de groasă slănina; unii zic că va fi cât grosimea cozei, unde coada este mai groasă.

După aceasta se taie pe spinare desfăcându-se slănina, şi se soate fiecare bucată spălându-se.

Fierea se scoate cu cea mai mare băgare de seamă spre a nu învenina carnea; se mai strânge zicând că e bună de leac. Capul se taie cu toporul, de la gât şi i se face o cruce cu cuţitul.

Băieţii caută beşica spre a o umfla şi spre a pune în ea grăunţe ca să sune.

După ce porcul a fost gătit de *cinătuit* (bucăţit), se presoară cu sare şi apoi se pune în slatină, în care şede vre-o două săptămâni, când se iea şi se pune la fum.

Fetele strâng splina pentru ca s'o frigă şi să o mănânce, pentru a le creşte părul; băeţii cei mici, coada, pe care au s'o mănânce pentru a nu se uda în pat.

La oamenii care au tăiat porcul, le dau rachiu şi mâncare.

Luni înaintea Crăciunului este iarmaroc la noi la Tg. Neamţ. Aici oamenii vând vite, pâne şi se pregătesc cu cele trebuincioase pentru sărbători cumpărându-şi făină, untdelemn, lumânări ş. a.

In săptămâna dinaintea Crăciunului, nevestele harnice grijesc casele pentru a nu le apuca sărbătorile în starea de necurăţenie. Dau cu var păreţii, lipesc faţa casei, gura sobei şi vatra.

Scutură păturile şi curăţesc lucrurile de colb.

Bălţăteşti-Neamţ **I. Preutescu**

1258.—Când te doare capul, să săruţi sus între umeri pe care poartă roşu la cap (o floare sau o fundă), şi durerea îţi trece curând.

2259—Când adormi pentru întâia oară într'un pat străin, ori-ce vei visa, ţi se isbândeşte.

2260.—Când îţi dă cineva o batistă, sau ieai cuiva o batistă, înseamnă despartire. Nu însă despărţire pentru totdeauna, ci una vremelnică. Pen-

tru aceea, cine o primeşte, să aibă grija a o da îndărăt,

X. X.[1]

2261.—La omul bun nu se dau câinii.
2262.—Cânele rău e cu cerul gurei roş.
2263.—Căţeii întâi nu sunt buni de lăsat, că mor.
2264.—Dacă-ţi cântă pupăza când eşti flămând, te-a spurcat.
2265.—Când îţi esă inainte plecat fiind la drum, vulpe sau lup, îţi merge bine.
2266.—De vrei să nu te doară mijlocul la secere, vara să nu mănânci ouă roşii în ziua întâi de Paşti.
2267.—Când încep frunzile urzicilor a se găuri, nu mai sunt bune de mâncat, căci le-a spurcat cucul.
2268.—De mânânci din oală, o să-ţi ploae la nuntă.
2269.—Când se spală mâţa şi se uită la cofa cu apă, în timpul ernei, o să ningă.
2270.—Omul cu ochii mititei, e om rău.

Vârlezi-Covurlui. **I. N. Vârlezeanu**

2271.—Noaptea să nu dai foc din casă, că plâng copiii.
2272.—Când găseşti un şearpe şi nu-l omori căci îţi iea puterea.
2273.—Jugul de la boi nu e bine să-l pui pe foc, căci ai pagubă în vite.
2274.—Ciocanele rămase dela curăţirea popuşoilor pentru sămânţă, să nu se pună pe foc, că fac popuşoii mulţi tăciun.
2275.—Când li se tae întâi unghiile la copiii mici, să se arunce tăeturile la un muşuroi cu furnici ca să fie strângători ca furnicile.
2276.—Când un om are ducă-se pe pustiu şi l-a apucat într'un loc, să-i desbraci cămeşa de pe el şi s'o îngropi in acel loc, că-i trece.
2277.—Când cineva a făcut o scurtă, ca să-i treacă, să-i dai un cărbune aprins pe gura cămeşei şi să zici:

Fugi scurtă,
Că te ajunge foc viu;
Cum te ajunge,
Cum te frige.

2278.—Cojile rămase după ce au eşit puii din ouă, să nu se arunce, că la anul es puii cu capetele sparte.
2279.—Să nu arunci acul din mână, că-ţi moare un copil atât de mare, cât de departe ai aruncat acul.
2280.—Când mânzii sunt mititei, să li se lege la gât un găvan de lingură, că nu-i mai mănâncă lupii.
2281.—Ca să nu te mănânce puricii, să nu omori nici unul.
2282.—Când îţi muşti limba 'n gură, se zice că te vorbesc duşmanii

[1] Am dori să ştim cine ne-a trimis aceste credinţe.

de rău și ca să nu te mai vorbească, să apuci un nastur de la cămașă și să-l strângi în dinți.

Rădești-Tutova. **I. I. Nadă**

2283.—Cele nouă Joi sunt de după Paști până după «Duminica mare»; în aceste zile nu lucră că-i rău; în vie, nu călca nici cu vederea de frică să nu se mănânce frunza la viță.

2284.—„*Foca*". Iată istoria acestei sărbători: In vremea de demult, un Turc s'a dus în această zi la câmp, pentru a-și căra grâul. După ce și-a încărcat carul, a luat-o spre casă: Pe drum a făcut o țigară, a scos chibritul și-a aprins țigara și l-a svârlit.

El nu a observat că svârlise focul în carul cu snopi de grâu. Cum bătea și o leacă de vânt, nu i-a trebuit mult, până să se aprindă.

Când a băgat turcul de seamă, era prea târziu, căci focul cuprinsese tot grâul. După această bună ispravă, Turcul a plecat spre casă numai cu boi fără car.

Acasă fiind întrebat de nevastă-sa și de oamenii din sat, a început să le spună ce a pățit.

Atunci unul mai *căpos*, s'a apucat și a însemnat luna și ziua, botezând-o tot-odată, dându-i numele de «Foca». De atunci s'a împânzit svonul de minunile acestei sărbători.

Săteanul nostru de frică să nu-i ardă holdele, o serbează și în timpul de față.

Adjud. **G. Ursache**

2285.—Să nu mănânci cu strachina pe genunchi, căci îți mânânci pacatele.

2286.—Mâța se uită pe fereastră a vreme bună, iar când se ascunde în cotruță, e vreme ră.

2287.—Când umbli cu pui de rândunică, faci alunèle.

2288.—Când primavara vei vedea pentru întâia oară un fluture roș, vei prinde ușor roiu.

2289.—De vei vedea, un singur cocostârc, pentru întâia oară, vei fi toată vara în singurătate.

2290.—Când plouă cu soare, se zice că o fată mare a dat de poznă.

2291.—Când împrejurul casei cârtița scoate mușuroae, cel de casă își va schimba locuința.

2292.—Vrăbiile ciripesc a ploae.

2293.—Gâștile se scaldă a ploae.

2294.—Când cade o stea, se zice că a murit un om.

2295.—Când te pășește cineva, trebue să te pășească înapoi, căci altfel nu mai crești.

2296.—După cununie tinerii se 'ntorc pe altă cale, și intră în casă pe altă ușă.

2297.—Când vezi vr'un vârticuș pe drum, să te ferești că acolo e necuratul.

2298.—Când auzi întăia oară tunând, să-ți dai cu ceva tare în cap.

2299.—In drum de-ți va eși un epure, afacerea îți va merge rău.

Vârful Câmpului, Dorohoi. **D. Urzică**

2300.—In satele depe șesul Siretului și a Sucevei, ziua de după lasatul de sec, când cad «Filipii», se serbează mai strașnic de cât ziua Duminicei.

Duminica se mai îndrăznește să se lucreze, dar de «Cilichi» să te ferească Dumnezeu să lucrezi, că-i zi primejdioasă.

«Cei din casă nu trebue să se pieptene în această zi, mai ales sătenii cari au vite, căci atâția lupi sar la oi, câți dinți are pieptenele cu cari ai umblat și câte fire de păr au trecut prin pieptene.

Nici nu se coasă în această zi, mai cu seamă în casa săteanului drumeț ori cărăuș. De câte ori împungi cu acul, atâția lupi te năpădesc la drum, ori atâția dușmani sar la tine.

Nici la pădure nu se merge, nici cu toporul nu se taie, căci toți prietenii te părăsesc și se feresc de tine ca surcelele din lemnul tăet și mai rău, că ți se taie norocul și vai de omul fără pic de noroc, că tot anul muncește și strădănuește, dar nimic nu se prinde de gospodăria lui cum nu se lipește lemnul tăet de toporul cu cari umbli în ziua de «Cilichi.

Nu să cade în această zi să îndrăznești a lucra. E zi și sfântă și primejdioasă.»[1]

Corni-Botoșani. **I. Dăscălescu**

VRAJI ȘI FARMECE

57.—De desfăcut. (In apă).

M'am sculat, m'am gătit, m'am împodobit,
La Biserică am pornit,
Când la cale de cărare,
M'am întâlnit cu vrăjmașii mei,
Cu dușmanii mei, cu pizmașii mei.
De pământ m'a trântit,
Și tare m'a tăvălit, și tare m'a feștelit.
Din urmă m'a luat,

[1] Culegătorul acestor credințe, fiind învățător și punându-și școlarii și școlărițele la lucru, să facă tot ceea ce se crede că nu-i bine de făcut, a fost întâmpinat de Niculai Simiceanu cu vorbele: „Asta-i școală? Strică lumea, strică credința“, pe cari le-a întărit și d-l primar, „Da, așa-i, și foarte adevărat, domnule Simicene!“

Şi în surpătură de râpă m'a dat,
In coji de rac, în peri de drac.
In spate mi a pus, piele de urs,
In mâni mi-a pus, mănuşi de urs,
In cap piele de lupi,
In picioare papuci de urs.
Eu m'am sculat cum am putut,
Şi la Biserica am pornit.
Şi am plecat pe-un câmp lung,
Şi am văzut un măr mare,
Inflorat şi înrotat,
Şi-acolo am plecat:
Iaca Maica Domnului m'a văzut,
Maica Domnului când m'a văzut,
Tare m'a urit; de urîtul meu,
De datul meu, de faptul meu,
De trimisul meu.
Şi înapoi m'a mânat:
Du-te bălosule, şi uriciosule.
Eu aşa m'am supărat
Şi 'napoi m'am înturnat,
Şi la Dumnezeu m'am rugat,
Şi la Biserică am plecat.
Când la Biserică am ajuns,
Biserica, de datul meu,
De faptul meu şi de bălosul meu,
Odată, icoanele din cui au picat,
Fereştile s'au întunecat,
Popa în altar s'a băgat,
Uşile s'au închis,
Făcliele s'au stins,
Popii au amorţit,
Dascalii au muţit.
Eu am plâns şi m'am văicărat,
Şi de la Biserică am plecat.
Atunci am văzut că-s legat şi-s fermecat.
La Dumnezeu m'am rugat,
Şi 'napoi m'am înturnat.
Maica Domnului m'a văzut şi m'a auzit.
Şi la mine s'a scoborît,
Pe scară de ceară,
Cu toiag de argint,
Şi pe scaun de jilţ s'a pus.
O zis Maica Domnului:
Nu plânge (cutare)
Că te duci la (cutare)[1]
Care ţ'a descânta,
Ca cu mâna ţ'a lua
Junghiurile şi săgeţile,
Şi daturile şi fapturile,
Şi trimesurile.
De-a fi de fină, de vecină,
De străină, de surată,
De cumnată, de femei cu casă,
De fete frumoase.
Şi cu apă te-i spăla,
Ca cucul îi cânta,
Ca păunul te-i înrota,
Şi la Biserică îi pleca.
La Biserică când îi ajunge,
Fereştile s'or lumina,
Icoanele în cui, s'or ridica,
Uşile s'or deschide,
Făcliile s'or aprinde.
Popa din altar s'o uita,
Biserica se va lumina.
La slujbă oi asculta,
Evanghelia oi săruta,
Toţi în faţă s'or uita,
Şi cu bine m'or întreba.
Şi apa să se ducă din vad în vad,
Şi în alt vad, să se facă în lup turbat.
Să se ducă în capul
Cui mi-a dat şi mi-a aruncat.
De-a fi viu, să se pue în capul
Cu-i mi-o dat;
De-a fi mort, să i-se pue pe mormântu i.

[1] Cel ce descântă.

După ce s'a terminat descântecul de nouă ori, cel bolnav se spală cu apa descântată la încheeturile şi părţile trupului unde simte durerea. Iar restul apei se aruncă într'un loc curat.

Auzit de la bunica mea, Comăneşti-Bacău. **S. P. Chiricel**

58.—De ursită.

Către sară iese fata cu brâul discins, pe vreme senină şi pe lună plină şi face în sus cu el către lună şi lovind în streşina casei, zice:

Lună, lună,
Doamnă bună,
Bun cal ai,
Şi frâu n'ai,
Să te duci la ursita mea,
Să te duci şi să mi-l aduci.
De le-i găsi dormind pe pat,
Să-l iei şi să-l vâri sub pat.
Şi de sub pat, să-l dai pe uşă afară.
Şi la mine să-l porneşti,
Prin pădure fără *sine.*[1]
Şi prin sat fără ruşine.

Apoi strângând brâul gramadă, il împunge cu acul şi zice:

Te împung prin inimă:

Apoi se duce la foc şi-l învăleşte cu o măturiţă făcută din 3 mlăzi de alun, 3 de soc şi 3 de plop şi iarăşi zice:

Alunul să-l aducă de bun,
Socul să-l aleagă cu noroc,
Plopul să-l aducă pe loc.

Nemţişor-Neamţ. **Al. Moisei**

O SAMĂ DE CUVINTE

1904—2007

Ciriclic=terciu, mămăligă dumicată în apă sau în oţet, pentru a fi mâncată.

Ciofăni=a mânca câte puţin şi binişor. D. p. *Ai, mănâncă mai repede; până când o să-mi tot ciofăni?*

Ciofeac=ceva ce nu poate fi încorporat într'o grupă. *Nici popă, nici plugar, un ceofeac.*

Ciucă=gând fix asupra cuiva.

Ciopor=lume multă grămădită.

Ciurpen=ciorchină de strugure.

[1] Frică, sfială.

Ciocârlău=pătulăş de nuele împletite, răjlojit pe o roată de car şi lărgit din ce în ce.
Cleafăt=tovărăşie flecărească. D. p. nu intru eu în cleafătu' lor.
Cleaşcă—maşină hodorogită.
Colcăi=a fierbe, mai ales viermii într'o rană.
Concenit=păcătoşit.
Covei=ascunziş. *Are coveie la inimă*=are gânduri ascunse.
Coşmelie=casă nu tocmai solidă.
Corconit=ferit de frig, de greutăţi.
Cocârţău=dumicaţi de pâne sau de mămăligă prăjiţi în untură. Şi se mai zice şi *puricei*.
Cemetie=rude, neam d. p. *sântem cemetie*=suntem dintr'un neam.
Cèsnic=inchis la inimă, tăcut şi retras.
Chelfănesc, *chelfăneală*=bătaie cu repezita
Chiostec=unghiu, strâmtoare. *E la chiostec*=e la mare strâmtoare.
Chirnog=cel care cere şi tot se vaită, că n'are.
Chită=buchet, şi dorinţă imperioasă, d. p. «nu mi-e de altceva, dar mi-e chita să-l văz scăpat de beleaua asta».
Chelciug=pungă. Numai în expresiunea: «am parale la chelciug».
Chişiav=om care zice «cea» când toţi zic «ăis».
Chişă=motiv ascuns·
Ciucurluc=un mic petec, care se pune sus la pantaloni, la oparte.
Ciocsât=ajuns de băutură, «s'a ciocsât, s'a îmbătat».
Clocimp=partea rămasă dintr'o ramură, care nu s'a tăiat bine de lângă tulpină.
Ciordit=furat.
Ciujdit=speriat, (la cai).
Ciotănos=osos.

Principele Ferdinand, Teleorman **Pr. Fl. A. Drăghici**

Sancă=drac.
Sâncăit=îndrăcit.
Joanghină, *bojoanghină*, *bojoghină* se zice cărnei tari şi slabe.
Bodrângoasa—supărăcioasă.
Hoţop, *huţup*=tronc (interjec).
A năzări=a se părea, a avea ilusie.
Brojghi=căpăţini mici de curechiu.
Holgoş=destul, deajuns.
Heie=*heiuri*=lucrurile de lângă casă.
Helbe=*heltiugă*=se zice mâncărilor ce se dau la mascuri,—porci.
Zătorci=mamèle.
A da cotrobol=a da de-a mărunţelu' împrejur.
A cotloji=a lua ceva fără veste.
Dă-o de *tudină*=dă-o de râpă.
Mi-i *scândură*=mi-i scârbă.

Durlă=(se zice unui copil desmaţat)
Gnezuină=mijlocu' unui hotar.
Mereie=rotunde, mai mult cilindrice (lemne mereie.)
Ciorb=*sorb*=tău (baltă).
Sjârcă—sgârcită.
Hughium=prost, îngâmfat.
A bodrânji—a supăra.

Nemţişor Neamţ. **Al. Moisei**

Humèlnic=păzitor la o stadoală, căsoae sau coşăre.
Morşâ=a se boţâ ceva. «Iraa,., da rău ţi s'o mai morşât barizul, cumătră Zanaidă.
Bălăţi=a se lăţi ceva. «Mi-am încreţit fusta şi s'o bălăţit.
Tereblecea=om de nimică, poreclă. «De ce nu te astâmperi, măi tereblecea ?
Mogoroagea—poreclă dată unui om tăcut, şugubăţ, dar care tace şi mocneşte într'însul.
Conoci=a se codi la ceva, a-şi găsi treabă. «Până s'o conocit, s'a făcut soarele sus.
Buzalaie=bălării, burueni mari.
Ghijgarău=poreclă dată unui om bătrân care se amestecă în ceva. «Ce nu s'astâmpără oare ghijgarău' ista ?»
Gitiuànă (vitiuană)—carne de vită tânără, fără grăsime; i se mai zice şi «macră»; «Nu-mi da grăsime, dă-mi carne vitiuană, c'acea îmi place.
Iuşniţă, iuşcă—biciu, biciuşcă : de obiceiu, se înţelege numai, biciul fără coadă.

Hânţeşti-Dorohoiu. **N. V. Hânţescu**

Săsălică=Vasilică.
Licit=*semeniş* ; «ia uitaţi-vă cum seamănă ăsta cu ta-său, e licit capul lui».
Surlă=o gramadă de lemne aridicată în sus, de formă conică.
Şuşoi=pui de iepure, «vatui».
Şoacăţ=şoarece.
Spârcăeală—*gâniete* de gâscă, raţă, subţire.
A se spârcâi—*a se gânieţa.*
Şteap, ştepleag—partea de deasupra rădăcinii unei plante, sau chiar şi de lemn în care te înţepi la picior.
Zăpsât—îndesat, înţesat : «văzui la cutare portofelul zăpsât de bani» ; am auzit vorbindu-se de cutare femee când se pieptână : ia pieptenile zăpsât de păduchi.
A somni=a spune despre ceva, ceeace trebuia ţinut ascuns, în gând'

pitulat. «Cine-o mai somni să spue că eu am pitulal mere în masă?

Târşuri=lemne cu crăci multe, mărunte.

Tanc=tocmai pe tocmai s'a potrivit, nici mai mult nici mai puţin.

Tàman=tocmai.

Tenchiu=nimic; făină nu e mai tenchiu, adică absolut de loc.

Hiciu=*hăţăş*, zăvoiu mic şi des.

Hici=zicătoarea: —Măi bărbate, mălai nu e hici.
—Apoi, atunci, dacă mălai nu e hici,
Să facem două mai mici (mămăligi).

Voiceşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

Iruc=harnic, vioi, desgheţat. «Măi, da' iruc om îi!»

Târgolişte=locuri de foc, de mâncături de nutreţ, într'un cuvânt tot ceia ce rămâne, *murdalâc* de pe popasul unui tabon (şir) de care intr'un loc.

Orodnic=urît, slut. «U! orodnicu-i, Doamne!

Codofăţ=se zice unui copil, bunăoară, care se ţine după cine-va: Codofăţule, iară te-ai luat după mine!

Litore=fă acasă, litore! expresie auzită zicându-se de către o nevastă unui copil ce se ţinea după ea. Inţelesul nu-i l-am putut afla lămurit!

Troşchi, cuvânt, ce se dă celor ce fac lucrările de a'ndoasele. Pare a fi un nume propriu, şi purtătorul acestui nume ar fi trăit o viaţă şi faptele lui au rămas pildă.

Alihnitură=junghiu uşurel ce-l simţi între coaste.

Pleghii=prostii, vorbe degeabă.

Prois=gust, plăcere. Expresie: «Apoi—dă,—vreu să i-l dau de bun proisul meu cutare lucru.

Cu iortapala=cu totul, cu grămada, fără se mai ţină nici o regulă, nici o măsură, când se dă sau se iea ceva. Ex: «Ho mă, că aici nu-i cu iortopala şi-i cu rânduiala.

Buchiumbàri=sunt un fel de găini care la urechi au nişte buburuzi ca lintea. Acestor buburuzi li se zice buchiumbari de unde şi găina se numeşte găină cu buchiumbari. Dealtfel găinele sunt şi *patici* cu picioarele scurte, *nadolence* cu picioarele mari, lungi etc.

Nămală=se zice că un lucru e dat cu nămală, când îl împrumuţi cuiva. Acelaş înţeles «cu chirie».

Jorăşti-Covurlui. **Petru. Gh Savin**

CÂNTECE

1142.—*Iau cuţitul să tai pită,*
Lacrmile jos îmi pic ă;
Intru'n cârciumă, beau vin,
Lacrămile tot îmi vin.

Ia să beau, că sunt străin,
Ca şi-o floare din grădină,
Dar nici ea nu e străină,
C' are flori şi rădăcină.

1143.—*Sus mi-i luna,*
Jos pădurea,
Mai de vale mi-i grădina,
Grădiniţa mi-i cu mure,
Murele să le-adunăm.
Şi-amândoi să ne luăm
Of Didino, mor
Sus mi-e cerul,
Jos mi-e norul,
Departe-i puica cu dorul
Of Didino mor.

1144.—*Lunia, Marţia n'am lucrat,*
Mai de când m'am măritat,
Miercuri e de ologie,
Joia e de dobitoace,
Vinerea dracu' mai toarce,
Sâmbăta mă ciuciulesc,
Duminica până'n prânz
Mă pieptin şi mă gătesc.

Auzite dela Al. Dumitrescu.
Alexadria. **D. Sameş**

1145.—*In pădurea inverzită,*
Să-mi săpaţi mormântul meu,
Unde nu-i nici glod nici piatră,
Nici pământul nu e greu.
Să-mi face-ţi coşug de nuc,
Să mă 'ngroape mai adânc,
Şi capacul de argint.
Să-mi mai scrie pe capac,
Tot ce am iubit cu drag.
Când o fi la moartra mea,
Să-mi chemaţi ibovnica;
Să-mi ţie lumânarea,
Să mor cu ochii la ea.

Auzită de la Elisabeta Şuşnescu.
Jud. Covurlui. **N. I. Munteanu**

1146.—*Foaie verde, foaie lată,*
Lino dragă,[1]
La fântâniţa de piatră,
Mi s'a strâns fată cu fată,
Şi-'mi vorbiau de măritat:
—Ce să facem fetelor?
Foaie verde, foaie lată,
Toţi flăcăi-s în armată,
Şi-o rămas diclerile,[2]
De ne poartă beţile.
Foaie verde baraboi
Să mergem in Dorohoi.
Să ne rugăm de ciocoi,
Să dea drumul la flacăi,
Să ne mărităm şi noi.
Iată drumul că le-a dat,
Numai armuraşul (sic) meu
S'a oprit la grajd de cai.

1147.—*Foaie verde iarbă grasă,*
Fă-mă Doamne ce m'ai face;
Fă-mă pasere buiastră,[3]
Să-mi văd puiul meu ce-mi face.
Sau invaţă tâlhărie.
El invaţă teorie,
Şi îmi scrie o hârtie
Ca să mi-o trimeată mie.
Şapte scrisori mi-a trimes
Nici una n'am înţeles.

Auzit de la soldadul Cananău Vasile din reg. 12 Cantemir.

Şt. Manole

1148.—*Foae verde lemn uscat,*
Mult mândro, eu am umblat,
Dar tu nici nu te-ai uitat,
De-am cerut un sărutat,

[1] „Lino dragă“ se repetă după fiecare rând.
[2] Cei mai păcătoşi.
[3] Corupţie din „măiastră“.

Cu-altul tu te-ai măritat,
Zicând că îi mai bogat.

1149.—*Foae verde de sulcină,*
M'am întâlnit în grădină,
In 'grădina cucului,
Cu fata boerului,
Şi-amândoi noi ne-am iubit,
Ne-am luat grija de trăit,
Toţi s' uitau cu jind la mine:
Se ţine noroc de tine,
De noroc m'am săturat,
Ea cu-altul s'a măritat.

1150.—*Foaie verde, foae lată,*
Am umblat în lumea toată,
Şi la vale şi la deal,
Fără să umblu pe cal,
Tot cătându-te pe tine,
Dar am dat peste mai bine,
Una frumoasa ca focul,
Lumea zice că-i norocul.

Auzit de la Ion al Sandei din Chiţcani-Tutova.

C. Hristea

1151.—*Foaie verde şi-un dudău*
Murgule, căluţul meu,
Ce oftezi aşa de greu,
Ori ţi-i greu de trupul meu.
Nu mi-i greu de trupul tău.
—Tinere, stăpânul meu,
Ci mi-i greu naravul tău,
Că naravul care-l faci,
Cu amar ai să-l mai tragi;
Pe la toate crâşmele,
Mi te plimbi cu mândrele.
Dar la crâşma cea din vale,
M'ai legat la chiotoare,
Şi mâncare mi-ai fost dat:
Mi-ai dat fân nuelile,
Şi grăunţe stelile.

1152.—*Foaie verde foi de fagi,*
Când m'ar lua câţi mi-s dragi,
N'ar mai fi frunză pe fagi,
Dar nici crenge la copaci.
Când m'ar lua câţi mă'nghie,
N'ar mai fi poamă la vie.

1153.—*Cucule porumbule,*
Vara vii, vara te duci,
Mă mir iarna ce mânânci.
Mânânc muguraş de fag
Şi-i cânt codrului cu drag;
Mânânc muguraş de teiu,
Şi cânt codrului temeiu.

1154.—*Foaie verde ş-o alună,*
Pe sub soare, pe sub lună,
Fuge-un cal cu iarbă'n gură;
Nu ştiu calu-i, ori îi leu.
Ori îi puişorul meu.

1155.—*Foae verde paiu sacară,*
Fa Marie, Mărioară,
Asară şi-alaltă sară,
Am fost la poarta matale,
Şi mă-ta şedea pe prag,
Şi se peptăna pe prag,
C'o buca' de lemn de fag,
S'a gândit că te-oi lua.
Nu te teme, nu te-oi lua,
Că la voi îi casa grea,
Şi mă-ta-i femee rea;
Şi mă-ta-i fermecătoare,
Mă tem să nu mă omoare.

1156.—*Foae verde pelinită,*
Eşi Marie la portiţă,
Şi-mi dă apă şi guriţă.
—Ba ţ-oi da-o cu chirie,
Când s'o coace poama 'n vie;
Poama'n vie s'a cules,
Alt puişor mi-am ales,
Mai de soi şi mai de viţă,
Nu ca tine-o rămăşiţă;

Mai de soiu şi mai ceva,
Nu ca tine-o mascara.

Dela V. A. Petri, Grăneşti-Dorohoi.

D. Urzică

1157.—*Ş'am auzit puică bine,*
Că m'ai fi uitat pe mine;
Şi dai altuia guriţă,
Sara când eşi la portiţă.
Ce folos e dar de mine,
Că bat calea pentru tine.
Amar de-a noastră iubire,
Că a fost în despărţire.
Te rog neică, neiculiţă,
Vin diseară la portiţă,
Şi ce-am greşit tot ţi-oiu spune,
Căci mă jur pe al meu nume:
N'am iubit altul pe lume.

1158.—*Ş'aseară mergeam la vale,*
Leana, îmi eşi eşi în cale,
Şi-mi grăi cu glas de jale:
Măi băditţă şi măi bade,
Spune-mi drept şi cum se cade;
Spune-mi drept şi-adevărat,
Nu-mi ţine drumul legat,
Ca pe-un dobitoc la gard.
Dobitocu-i dobitoc,
Tot îl scoţi la iarmaroc;
Dar o floricea ca mine,
Cum să nu mă iee nime?
Să mă poarte-n pălărie!
Bădişor fără de lege,
Du-te, du-te şi-ţi alege
Dintr'o sută:
Una slută;
Dintr'o mie
O urgie,
Nu ca mine strug *de vie,*
Să mă pui la pălărie.

1159.—*Frunză verde arţărel,*
Când eram mai mititel,
Nici-o treabă nu făceam;
Unde mă culcam dormiam.
Dar de când m'am facut mare,
Mi-i mâncarea de calare
Şi odihna din picioare.

Lunca-Bacău.

G. Iacobeanu-Delaluncă

1160.—*Şi-am zis verde trei migdale,*
De ce plângi, voinic, cu jale,
Ori ţi-i grea arma'n spinare
Ori ţi-i dor de acasă tare?
—Nu mi-i grea arma'n spinare,
Ci, mi-i dor de-acasă tare,
C'am lăsat boi 'njugaţi,
Şi părinţii supăraţi.
C'am lăsat murgul păscând
Şi puicuţa suspinând.
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsă-i casă, lăsă-i masă,
Lăsă-i nevastă frumoasă
Cu doi copilaşi în braţă.
Unul striga: mamă, mamă,
Nimenea nu-l băga'n seamă,
Altul striga: tată, tată,
Când aud că-mi zice tată,
La inimă mă săgeată.

1161.—*Şi-am zis verde de trei brazi,*
De vrai, maică, să mă caţi,
Intre Prut şi'ntre Galaţi,
C'acolo suntem chemaţi
O sută şi cinci soldaţi,
Stau în armă răzămaţi,
Nebăuţi şi nemâncaţi.

Culese de la Sergentul Andrei Angheluţă, din reg. 13 Şt. cel-Mare-Iaşi.

N. I. Antonovici

1162.—*Foaie verde matostat,*
Când eram voinic băeat,
Purtam calul ne'nvăţat,
Şi chimirul ferecat;
Şi-apoi dacă mă'nsuraiu
Dedei calul pe mălaiu,
Şi chimirul pe tărâţe,
Să fac mândrii chisăliţă;
Să-şi moaie jurebile,
Şi depănăturile
Ca să-ţi ţese pânzele.

De la tatal meu. **C. Daniilescu**

1163.—*Mă Ioane, mă-ta moare,*
—Hai la dracu, că mi-i foame,
La' să moară hă-to'n bot,
Mi-a mâncat mălaiul tot.

1164.—*Cu-ţi pasca şi un păs-*
coiu,
Şi-o firtă de usturoiu.
Cu-ţi pasca şi o bucată
Şi copilul de pe vatră
Care cere noaptea papă.

1165.—*Hătu-i legea babei mele,*
Că'n gură n'are măsele,
Şi la gât poartă mărgele.
Când vorbeşte, te stropeşte,
Când bea apă, forfoteşte.

1166.—*Când ţi-oi trage una'n*
cap,
Ai s'ajungi pe sub proţap,
Da ţi-oi trage una'n frunte,
Să mâi boii dinainte.
Zâ-i-mă!

1167.—*Ţâne-o, ţâne-o, n'o lă-*
saţi,
Că rămâneţi descălţaţi;
Ia zi una şi tu Nuţă,
Eu încălţat, tu desculţă.

Auzit de la bunica mea Lina.
N. I. Munteanu

GLUME, JÂTII, TACLALE

333.—Borşul călugăresc

Acu cică trei călugări plecară la un drum tovărăşie. Merse ei ce merse până ce ajunseră într'un sat, osteniţi. Trase la o casă de gospodari; aceştia ca după rânduiala Românului, nu ştiau cum să le mai intre în voe ca să-i ospeteze mai bine, mai ales că erau feţe sfinte, bisericeşti. Tăiară o găină şi o făcură bors, cum e obiceiul des al ţărei. Când le puse masa, şi le aduse borşul, femeia cam prostănacă, nu-l potrivi ca să nu fie prea fierbinte ci îl turnă aşa clocotit prin străchini şi înghieră (poftiră) pe oaspeţi să îndemne la mâncare. Călugării după ce făcură închinăciunele cuvenite, nu mai aşteptară pofteală a doua oară, iar când cel mai batrân dintre dânşii gustară, se fripse straşnic căci era prea fierbinte, iar ca să nu sufere numai el, ci şi tovarăşii săi, nu le spuse nimic ci se uită în sus zicând: *«Da sus e cerul»*.

Cel de al doilea privind la cer, puse lingura la gură şi păţind tot aşa

iar n'a voit să prevestească pe cel de al treilea, ci se uită în jos spunând: «*Că jos e pământul*».

Cel de al treilea, încredinţat că tovarăşii vorbesc poate din scriptură, fără să bănuiască ceva, umplu lingura bine şi când o băgă în gură, se fripse aşa de tare, că trâti lingura de masă repede şi zise «*Intre cer şi între pământ mulţi nătărăi mai sunt*» (mulţi măgari). Şi de atunci când cineva se frige se zice că mănâncă borş călugăresc.

Spusă de tata; Bursucani-Tutova. **N. I. Munteanu**

234.—Uiuiu şi iară, iară....

Un ţigan se învoeşte cu un român să se ducă la o stână să fure o oaie.

— Şi n'ai nici o grijă! Mă cunosc ciobanii şi dumneatale sări în staol, prinzi oaia şi te cari!....

Invoirea se face şi pleacă spre stână să-şi pună planul în aplicare.

Câinii tabără pe ţigan când se apropie de stână şi unul din ciobani dă fuga să-l apere.

— Ce cauţi, măi ţigane?

— Iaca si maninc şi eu lapte!

Se duc la stână ciobanul şi ţiganul. Când il văd ceilalţi încep a bate în palme de bucurie, că o să le cânte ţiganul cu cobza; îşi luase instrumentul la el.

— Şezi mă şi mănâncă...

Stă ţiganul şi începe a mânca. Dar nu prea mânca...

Abia s'a sculat unul dintre ciobani şi ţiganul începe a sdrângăni cobza.

— Mănâncă băăă, striga baciul la el.

— Las' că maninc...

Termină ciobanii şi se scoală de la masă. Ţiganul cânta mereu şi se încinge o horă bătută de suna opinca în călcâe.

Se ridică şi ţiganul şi priveşte peste bordeiul ciobanilor şi vede pe român în staul alergând între oi.

— Mai pe spate caciulate. Ca te vezi pe jumătate! strigă ţiganul.

Ciobanii chiuiau de foc şi românul se aplecă mai jos, să nu-l vadă ciobanii din faţa bordeiului.

Prinde o oaie ş-o aruncă pe spate şi o tuleşte de fugă.

— Uiuiu şi iară iară ia-o şi te carăăă, mai striga ţiganul de bucurie când vede pe român cu oaia în spate.

— Ihaaa! sună măăă, ţipă şi ciobanii.

Din iuţeala cu care mergea hoţul, dă peste o potae de căţel, ce dormea în umbra gardului de la staul şi dă un ţipăt de se trezesc toţi câinii de lângă ciobani,

Românul trânteşte oaia jos şi o iea la fugă pe câmp, cu câinii grămadă după el, gata să-l rupă.

— Pe el mă! strigă ciobanii şi îl pune pe goană cu câinii toţi.

Ţiganul a sfeclit-o când a văzut aşa:

— Nha! se fii al dracului!

N'a terminat bine ultima vorbă şi ciobanul l-a luat în primire şi i-a dat o bătae să nu-i mai vie gust de furat oi.

Auzită de la Ioniţă Tudor, Ploeşti. **Alex. Teodoru**

235.—Postul ţigănesc.

Un ţigan după îndemnul unui vecin al său, Român, se hotărăşte se postească şi el odată postul Crăciunului.

In ziua de ajunul Crăciunului, vine vecinul său la dânsul să vadă ce mai face, şi aduce şi câteva vărzări.[1] Când colo ce să vadă? Ţiganul fusese prin sat şi capatase o oală de chişleag,[2] şi tocmai în momentul acela îi făcea petrecania.[3]

Românul văzând că ţiganul n'a mai vrut să postească şi ziua de ajun, îi zise:

— Bine măi ţigane, dacă ai postit tu tot postul, te lua dracu, dacă mai posteai şi azi?

Hapoi de, Românico, zise ţiganul; de acu «ori Ajunul ori Crăciunul».

Ioan C. Bogzar

Auzită de la Gheorghe Bărcă din com. Secueni Jud. Roman.

236.—Inainte vreme când se duceau flăcăii în peţit, era obiceiuri să se rămâie cu fetele din păcăleli; aşa amu într'un rând se duc patru la o fată. Ca s'o încurce, îi spun că pe unul îl cheamă *luncă*, pe altul *tufă*, pe celalt *băţ* şi pe ist din urmă *ciocălău*. Dracul de fată însă i-a priceput şi pe loc a şi răspuns:

— Păi băţ'ăi, eu prin luncă m'alerg, prin tufe mă scap, de băţ mă ţiu, şi ciocălăul mă şterg.

237.—Intr'un rând iar se duc la o fată băetanul cu tată-so; fata după ce le-o aratat toată zestrea, o scos la urmă şi nişte pânză; şi cum s'a făcut, cum s'a dres, când a dat fata să rădice pânza ceia, s'o scăpat cu cu.... una. Prins-a iştia a râde, de mai că erau să leşine. Da copila nu s'a pierdut, că era hoaţă. zice: Pentru atâta mă râdeţi d-voastră oameni buni? D'apoi până am făcut eu toată pânza asta câte pârţăeli am tras, hehehe! Şi i-a ramas şi asta pe români.

---

[1] Plăcinte cu varză. [2] Lapte de vacă prins, fără smântână. [3] Il mânca.

238.—Amu odată un cioban suia oile la munte; și numai se 'ntâlnește cu doi învățați adică cu capul mai mare, care vrând să-l pue în mare încurcală, cică l'o întrebat așa:

— De unde? Unde? Cum? Câte?

Da flăcăoanul era un tâlhar isteț de pozně; zice:

— Dela văi! La munte! Toader! și cinci sute. Și așă-i că i-o pus sub cofă?

Valea Hogei-Vaslui. **Gh. I. Popescu**

236.—Bai Ivan la București.

Bai Ivan auzise că la București e foarte frumos: Cei de acolo trăesc ca 'n rai; pâine și de ale mâncărei se găsesc pe toate străzile; iar în loc de case, sunt palate mărețe, lucru mare și minunate cum nu s'a mai văzut. In fine, cât privește despre bani, nu-ți mai trebuesc, căci de; Unde într'un oraș ca în povești cu atâta bogății și frumuseturi, unde blagoslovenia Domnului a învrednicit atâtea suflete să trăiască ca în paradis, se vede cât de coio, că va fi îngăduit și unui om ca bai Ivan, să nu fie lipsit de atâtea bunătăți, că doar și el e robul Domnului și măcar 2—3 zile, dacă nu mai mult, să apuce din fericirea celor de acolo.

Zis și făcut. Bai Ivan a și plecat, să se încredințeze de lauda atâtor, care-i spusese lui.

Intors din călatorie îl întreabă un vecin:

— Bre bai Ivane, cum ți s'a părut viața dela București?

Bai Ivan cuprins de gânduri negre, scârbit de necazurile ce le avusese cu vederea atâtor lucruri frumoase, palate mândre, mândre încă și mai ceva ca la nă Sofia lor și gândindu-se mai mult că cu toate frumușețile de acolo nici bietul stomac nu și-l potolise cu nimic, căci de... cu gândul că va găsi acolo de toate, plecase nepregătit, bietul om,.. aproape descurajat de așa întâmplări zise; Eeeee... bade Gheorghe, la București, cine are bea și mânâncă, cine nu, cu ochii se uită. Ai parale bevuș bere, n'ai parale, bevuș apă, fics popă, fics dracu.

Bogdana-Teleorman. **Marin Rădulescu**

CRONICA

* In **Șezătoarea** XIII, p. 136-54, o cercetare comparativă cu privire la *Legenda arborilor îmbrățișați* ce cresc pe mormântele a doi îndrăgiți, de d-l *Artur Gorovei*.

* **Sânziana**, o nouă și plină de făgăduință revistă ieșană, dă pe scurt, *Dracul în basmele și credințele poporului român* de d-l *E. Boureanul*.

* *Păr. I. Bălăşel*, a cărui străduinţa pe tărâmuri culturale şi economice se desfăşoară mult în paguba folclorului românesc, ne dă in No. 2 al bibliotecii societăţii culturale „Dragostea creştină" din comuna Ştefăneşti jud. Vâlcea, un mănunchiu de poveşti populare, **Sfânta Duminică.** Scopul firesc este: creşterea şi îndreptarea noastră printr' ale noastre. prin „tâlcul" literaturii populare. Şi dacă altora le stă rău chiar unele sforţări de modestie. părintelui Bălăşel, *cu adevărat* „iubitor părinte duhovnicesc," îi stă foarte bine când zice celui ce ve vedea această cărticică de povestiri: „Ferice de cel ce le va ceti, le va înţelege şi le va urma întocmai după înţelesul lor adânc".

P.

Poşta Redacţiei

D-lor *C. Atanas.* In acest caz, relaţiunea îşi pierde pentru noi toată importanţa şi deci nu se va mai publica. *G. Vlad. Răc.* Nu se poate publica „un joc." Nu-i o culegere, ci o compunere cu toate chiuiturele cele cari se spun de altfel ori când. Dorim culegeri curate. *T. E. Alex. Tecuciu.* Sunt bune, dar vor aştepta prea mult până să le vină rândul. Alt soiu de culegere se poate publica mai curând. *I. N. Popescu.* Ţi-am trimis un no. vechiu, că altul n'aveam; greşala s'a îndreptat la tabla cuprinsului. In colo, cum vezi: e bine şi pace. *M. T. A.* Cu părere de rău nu putem face recenzii decât pentru lucrările ce au o legătură cu limba, literatura sau arta populară.

Poşta administraţiei

S'au primit şi se mulţumeşte pentru d-nii abonaţi: G. N. Munteanu prof. Alexandria 5 lei. Dr. I. Simionescu prof. univ. Iaşi 5 lei. D-ra Maria I. Mircea învăţăt. Costeşti 2.50. I. I. Raianu prot. Bârlad 5 lei. I. I. Ciuncanu Militari Ilfov 5 lei. I. C. Ionescu înv. Seciu Dolj 5 lei. Şcoala din Balaceanu R. Sarat 5 lei. Preotul Bobulescu Iaşi 5. M. Anastasiu inst. Kilia 5 lei. D. Gr. Furtună. Bucureşti, cotiz. 1 l. 50 b.

Cărţi primite la redacţie

Alexandru Cuzin: Cooperaţia sătească în România, studiu critic. cu un articol introductiv: „Rostul cooperaţiei în România" de A. C. Cuza, Bucureşti 1912 „Tipografia românească" 82 p. 1 leu.

Elena Farago. Pentru copii. versuri, Craiova 1912. Edit. Tip. „Ramuri", 1 leu.

M. T. Adameşteanu. Muguri dintr'o primăvară, Poezii, Alexandria, Tip. „Speranţa" 130 p. 1 leu 50 b.

Archim. I. Scriban. Invăţăminte filozofice-morale din Naufragiul Titanicului. Bucureşti, 1912, „Tipografia Românească", 61 p. 60 bani.

General St. Stoika, Franţa şi Romania. Bucureşti 1912, „Tipografia românească" 16 p. 50 bani.

P. Kropotkine, Răsboiul. Bucureşti „Tipografia românească" 30 p. 20 bani.

Dr Ion Urban Jarnik: Beţia de cuvinte şi altele, extras din Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913, Bârlad, Tip. C. D. Lupaşcu. 20 p. f. preţ.

Sach. I. C. Beldie. Viaţa lui Paul de Teba, extras din Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1913. Bârlad Tip. C. D. Lupaşcu, 16 p. f. preţ.

Reviste noi primite în urmă

Sânziana, apare lunar. Red. Str. Gafencu 1. Adm. str. Bucşinescu, 25. Iaşi. Abon. 6 lei pe an.

„ION CREANGĂ"
CUPRINSUL ANULUI V.

I. Articole, felurite (74-97).

I. I. Ciuncanu, Ceva despre cânepă, 297; *N. I. Dumitrașcu*, Masa săteanului, 291; Crăciunul și obiceiurile lui, 355; *G. Fira*, Steaua, 259; *G. T. Kirileanu*, Menirea revistelor de prin județe 82; *S. T. Kirileanu*, Un învățător între învățători, 68; *M. Lupescu*, Două zeci de ani de la întemeerea revistei «Șezătoarea», 71; O rugăciune de la Ierusalim, 193; Amintire despre Ion Creangă, 353; *C. N. Mateescu*, Spicuiri folclorice din scrieri mai vechi, 167; Cântecul pustiei, 259; Judecata strugurelui, 289; *L. Mrejeriu*, Amintire despre «Șezătoarea», 78; *Lt. A. Nicolescu*, Cometa 196; *T. Pamfile*, Invățați și diletanți, 2, 33, 103, 131; Literatura populară, Indrumări și culegeri: Artur Gorovei-Șezătoarea, 66. S. Fl. Marian, 161; Un vechi fanar de mână, 146; O rugăciune de la Ierusalim, 194; Călătoria Maicii Domnului la Iad, 225; Viața și nevoința sfântului, prea cuviosului Macarie, 321; Spicuiri din trecut: IX, 257, X-XI, 357: *Drag. Popescu și M. Radulescu*, Masa săteanului 230; *I. N. Popescu*, Masa săteanului, 229; *Dr. I. Urban Jarnik*, Prinos de dragoste și altele, 97; Vorbire, 129; *Al. Vasiliu*, Despre «Șezătoarea» și directorul ei, d. Artur Gorovei, 74.

II. Povești (41-44)

I. I. Ciuncanu, Mintea și norocul, 136; *Ecat. Clime*, Spuma de mare, 6; *N. V. Hânțescu*, Povestea lui Miriuță, 197, 233, 262, 300; *I. Neculau*, Frumoși ca soarele și ca luna, 7, 38.

III. Povestiri și legende (179-210)

C. Atanasiu, De ce face albina miere, 12; *Teofil Bizom*, Praznicul lui Osândilă cu tabacarii, 171; Povestea calului, 247; Șoarecele și paianjănul, 327; *S. P. Chiricel*, Diavolul și îmbucătura, 110; *I. I. Ciuncanu*, Povestea busuiocului, 87; Paserile și omul la judecata de-apoi, 247; Ceva despre rândunele, 321; *N. I. Dumitrașcu*, Ciobanul, ciuma, holera și moartea, 44; Omul și sf. Arhanghel, 246; *Gh Fira*, Ariciul 109; *D. Furtună*, De-ale strigoiilor, 11; Premintele Solomon, 109; Albina și bondarul de câmp, 326; Bătrânii ajunși în mintea copiilor, 362. *Al. A. Leontescu*, De ce-s ciobanii voinici, 362; *M. Lupescu*, Povestea cocoarelor și a scaiului, 42; Fetele lui Adam, 108; *C. N. Mateescu*, Povestea potârnichei, 326; Basmul lui Dumnezeu, 360; *Pr. I. D. Mihai*, Ariciul și iarba fiarelor, 15; *Al. Moisei*, Solomonarul și balaurul, 45; *N. I Munteanu*, Portul moldovanului, 110; *Il. Onciul*, Cum trebue să fie femeia, 173; *C. Rădulescu-Codin*, Dumnezeu știe, 13; *P. G. Savin*, Datoria moldovanului și jidanului către țigan, 46; Bogații au sărăcit și'au flămânzit, iar cei ce-l caută pe dânsul, nu se vor lipsi de tot binele, 172; Ciocârlia, vulpea și ogarul, 328; *V. Știrbu*, Povestea puilor de prepeliță, 365; *M. Tănăsescu*, Dumnezeeu păcălit de sf. Gheorghe, 47; *Al. Teodoru*, Cerșetorul, 330; *V. B. Țirica*, Paharul morții, 111.

IV. Botanica populară (38-52)

N. I. Dumitrașcu, Costrei, 216; *A. Gorovei și M. Lupescu*, Bostanul, 19; Bulbucii, 20; Bujorul, 85; Buretele de mare, Buruenile de tăetură,

86 ; Crăpusnicul, 150; Costreiul, Crăița, 150; Cireşul, coada şoarecului, 215 ; Ciubotica cucului, ciulinul, ciumafai, 309; Cânepa broaştei, 310.

V. Datine și credințe (901-2300)

G. C. Arteni, 148, 179; *C. Atanasiu*, 50, 207, 339; *S. P. Chiricel*, 208; *S. P. Colibași*, 116, 149, 312; *T. I. Cruceanu*, 49; *I. Dăscălescu*, 371; *Pr. Fl. A. Drăghici*, 242, 267, 341; *N. I. Dumitrașcu*, 115, 148, 179; *G. Fira*, 202; *D. Gr. Furtună*, 48, 310; *C. Georgescu-Munteanu*, 244; *N. V. Hânțescu*, 49, 117; *M. Lupescu*, 147, 177, 240, 311; *P. Marinică*, 179; *C. N. Mateescu*, 337; *V. Mitocariu*, 205; *A. Moisei*, 312; *V. Moisiu*, 50, 116; *N. I. Munteanu*, 149, 366; *I. I. Nadă*, 48, 245, 340, 369; *A. M. Nour*, 338; *G. Poboran*, 206; *V. I. Popa*, 312; *C. M. Popescu*, 311; *G. I. Popescu*, 270, 339; *I. N. Popescu*, 178; *I. Preutescu*, 47, 117, 207, 210, 340, 367; *V. Știrbu*, 341; *P. Ugliș*, 268; *G. Ursache*, 370; *D. Urzică*, 370. *I. N. Vârlezeanu*, 243, 369; *Gh. I. Vartolomei*, 367; *X. X*, 368.

VI. Boli la oameni, leacuri și descântece (139-174)

M. Apostolescu, De bube dulci, 176, 272; *C. Atanasiu*, De sordumaş, *T. Bizom*, De roşaţă, 271; *S. P. Chiricel*, Pentru turnarea cositorului, 51; De cel perit. 174; De săgetatură, 271; De bubă rea, 333; *P. Danilescu*, De holeră, 53; *N. I. Dumitrașcu*, De gâlci 175; De fiori, 270; *R. Fulger*, De junghiu, 344; *Z. Grigoriu*, De albeaţă, 334; *N. V. Hânțescu*, De beşica neagră, 52; De beşica rea, 176; *M. Lupescu*, Iruri, muşcături de câne, 336; *D. Mihalache*, Buba molcomişă, De friguri, de pecingini, 177 *M. I. Mircea*, De gâlci, 52; *A. Moisei*, Pentru junghiu, Iarba lui Tatin pentru vătămătură, 177; *A. M. Nour*, De junghiu, 174; *D. Petrescu*, De aplecate, 335; De gâlci, 336; *C. M. Popescu*, De câni, De deochiu, 335. *I. N. Popescu*, De bubă, 52; De obrintit, 174; *D. Urzică*, De albeaţă, 272.

VII. Boli la vite, leacuri și descântece (18)

M. Lupescu, Tatarca, 276.

VIII. Vrăji și farmece (40-58)

C. Atanasiu, De desfăcut, 282, *S. P. Chiricel*, De desfăcut de ursită prin fier, 232; De desfăcut în apă, 371; *S. P. Colibași*, De plânsul copilului, 231; *G. Fira*, Mut mai mut, 9; *D. Furtună*, De dragoste, 153, 232; *A. Moisei*, Pentru descoperirea vraşmaşului, 155; De dragoste, 232. De ursită, 373; *I. Preutescu*, De dragoste, 154; *G. P. Savin*, De dragoste, 10, 154.

IX. Urații (28-35)

M. Adameşteanu, 277; *V. Gh. Beldie*, 41; *Tr. Gherman*, 150, *C. N. Mateescu*, 276; *I. N. Popescu*, 180.

X. Colinde (25-31)

N. Bradea, 83. *Pr. Fl. A. Drăghici*, 84. *N. I. Dumitrașcu*, 359. *Al. Morariu*, 337. *I. I. Nadă*, 245. *C. M. Popescu*, 359. *P. Ugliș*, 360.

XI. Plugușoare (10-11)

A. Moisei, 260; *N. I. Munteanu*, 101.

XII. Cântece de stea (11-14)

XIII. Bocete (4-6)

XIV. Gâcitori (258-419)

XV. De-ale copiilor (183-271)

XVI. Cântece bătrâneşti (31-34)

XVII. Cântece (963-1167)

XVIII. Vorbe adânci (573-946)

XIX. O samă de cuvinte (1544-2007)

XX. Glume, Jâtii, Taclale (189-239)

Ilustraţii (51-66)

CRONICA

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaţilor, cetitorilor şi prietenilor revistei „ION CREANGĂ“ pentru strângerea fondului :

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Foaia no. 94, încredinţată d-lui N. Stoleriu, com. Baia jud. Suceava: N. Stoleriu, I. Ciocârlan, I. Jocu, I. Sân-Georgiu, D. Tomescu câte 1 leu E. Ionescu, D. V. Ţoni câte 2 lei; Gr. Grecu, 30 b. Em. Stănescu 50 b.

Total 9.80
Suma din urmă . . . 919.—
Total general . . . 928.80

Veste către iubitorii de carte

Cercul „Deşteptarea sătenilor“ a scos de sub tipar **Calendarul sătenilor** pe anul 1913. (anul X) cu următorul cuprins: Urare de anul nou; Lumină fraţilor. Cuvânt de deşteptare. Calendarul celor 12 luni cu felurite sfaturi şi învăţături pe luni despre lege, despre gospodărie, cu zile însemnate în istoria neamului, cu loc pentru însemnări şi pentru socotelele casei. Apoi: Cuvintele Mitropolitului Veniamin Costachi despre sărbători. Rugăciunea alegătorului. Cum stă ţara. 40 de ani de domnie a lui Ştefan cel Mare şi a M. S. Regelui. Măria Sa Regina la 76 ani. Principele Carol la 20 de ani. Serbările de la Iaşi cu desvelirea statuiei lui Cuza-Vodă (8 chipuri şi vederi). 40 de ani de la moartea lui Cuza. Costache Negri şi desvelirea statuiei lui. Avram Iancu „regele munţilor“ (40 ani de la moarte). Dobrescu-Argeş deputatul ţăranilor (10 ani de la moarte). Serbările pentru Basarabia. Cântece din Basarabia, Bucovina şi Ardeal. Băile (scăldătorile). Un obiceiu cu urmări grozave. Sporul băncilor şi tovărăşiilor săteşti. Un sat plin de cărturari (în Ardeal). Concursul de porturi naţionale (Vălenii de munte). Jocurile de la crâşmă. Fapta unui administrator de plasă model. Şcoală pentru cooperative. Săteni de laudă. Obştiile de păduri. Premiile şi concursurile între gospodari. Alergări de cai ţărăneşti. Meşteşuguri gospodăreşti Vânzarea cerealelor de săteni. Sfaturi şi veşti gospodăreşti. Casele din America. Istorii şi poveşti. Cuvinte de haz şi alte bucăţi frumoase şi folositoare.

Calendarul are 33 chipuri şi vederi, mai multe ca totdeauna iar pe de-asupra o copertă în 3 culori. Să nu lipsească din casa nici unui om cu ştiinţă de carte. Preţul 50 bani.

Cine trimete banii pe 15 Calendare primeşte încă 3 în dar şi portretul lui Cuza-Vodă. Cine trimete pe 30, primeşte 7 în dar şi 2 portrete. Cei cari au plătit 2 lei abonamentul pe un an la foaia „Vestitorul satelor“, îl primesc în dar. Librăriile primesc 25 la sută rabat.

Tot la cercul acesta se mai găsesc: Cărticele de închinăciuni (15 bani), de pluguşoare (15 bani), Prohodul Domnului (15 bani), Cărticică despre unirea ţărilor şi Cuza Vodă (25 bani), Portretul Marelui Domn Cuza (20 bani), Portretul Principelui Carol şi Mitropolitului Şaguna câte 10 bani.

D-sale D-lui *Artur Gorovei*

Fălticeni

CARŢI FOLOSITOARE

[ÎN] Redacţia şi Administraţia revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi [urm]ătoarele lucrări:

„Ion Creangă“ An. I.	6.00
„Ion Creangă“ An. II.	5.00
„Ion Creangă“ An. III.	5.00
„Ion Creangă“ An. IV.	5.00
„Ion Creangă“ An. V	5.00
[Cărţ]i poştale ilustrate editate de revista „Ion Creangă“	0.10
[Cal]endarul Revistei „Ion Creangă“ pe 1912	1.50
[Cal]endarul Revistei „Ion Creangă“ pe 1913	1.50
[T.] Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0.20
„ „ Jocuri de copii I	1.40
„ „ „ „ II	1.60
„ „ „ „ III	1.50
„ „ Cimilituri româneşti	1.00
„ „ Industria casnică la Români	10.00
„ „ Sărbătorile de vară la Români	2.00
„ „ Boli şi leacuri	1.00
„ „ Cântece de ţară	4.00
M. Lupescu: Creşterea viermilor de mătasă	0.10
St. St. Tuţescu şi P. Dinilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	2.00
„ „ Colinde din popor	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	2.50
Petru G. Savin: Clăcăşeşte	0.40
I. I. Ciuncanu: Doine şi alte cântece	0.30
A. M. Nour: Descântece şi vrăji	0.30
Dumitru Furtună: Isvodiri din bătrâni, poveşti	1.25

Se trimit franco numai după achitarea deplină

A apărut :

CÂNTECE DE ŢARA

Culegere de

Tudor Pamfile

EDIŢIA ACADEMIEI ROMANE

Preţul 4 lei

Se găseşte de vânzare la redacţia acestei reviste în Bârlad.

A Apărut :

CALENDARUL REVISTEI ION CREANGA

Pe 1913

Parte calendaristică. Sfaturi Numeroase articole şi ilustraţii artistic executate.

Preţul 1 leu 50 b.

De vânzare la redacţia acestei reviste în Bârlad.

Vol. IV:
ISBN (10): 973-7603-72-9
ISBN (13): 978-973-7603-72-2